

په مختلفو موضوع گانو باندې

د تقریرونو یوه مفصله، معتمده، علمي، او تحقیقي مجموعه:

د تقریرونو

مک المیزان خپرونه

1

جلد اول

(تالیف)

ابو الشیمس مولانا نور الهدی رحمة الله علیه

فاضل جامعہ امداد العلوم پشاور، وفاق المدارس العربیہ ملتان

ایم اے عبد الولی خان پو نیورثی مردان

مدرس دارالعلوم فیض القرآن اکاخیل کالونی مردان

مکتب اعزاز پشاور

جاده میوند پخته فروشی کابل

کتابخانه اسلامی

0344-9995990

په مختلفو موضوع کالو باندې
د تقریرونو یوه مُفَصَّلَه ، مُعْتَبَرَه ، علمی ، او تحقیقي مجموعه :

د تقریرونو مُدَلَّلَه ذَخیره

جلد ۱

تالیف

أَبُو الشَّمْسِ مولانا نُورُ الْهُدَى عَفِي عَنْهُ

فاطلي جامعه امداد العلوم پشاور صدر ، وولاق المدارس العربيه ملتان

ایم اے عبدالولی خان پندرسنی مردان

حالاً : مُدَرِّس دَارُ الْعُلُومِ لِيَضُّ الْقُرْآنِ اکاخیل کالونی ، مردان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د تقريرونو مَدَلَكُهُ دَخیره جلد ۱

د کتاب نوم:

أَبُو الشَّيْخِ مَوْلَانَا نُورُ الْهُدَى عَفِيَ عَنْهُ

مؤلف:

مُدَرِّس دَارُ الْعُلُومِ فَيْضُ الْقُرْآنِ أَكَاخِيلُ كَالُونِي مُرْدَان

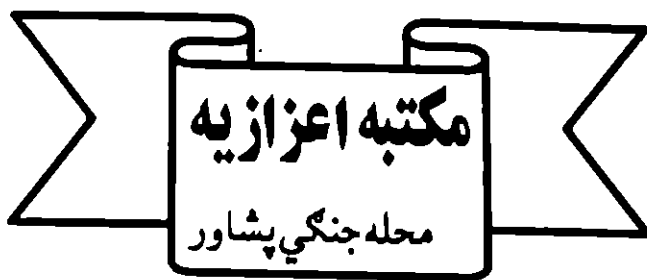
فون نمبر ۰۳۰۶۵۴۴۷۱۷۴

مؤلف پخپله

کمپوزر:

۱۴۴۱ هـ ق . ۱۳۹۸ هـ ث . مطابق ۲۰۲۰ ع

د چاپ کال:

کفایت الله ارماني ۰۳۴۴-۹۹۹۵۹۹۰

زیر اہتمام

نوټ : د کتاب ټول حقوق د مکتبه اعزازیه سره محفوظ دي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سریزه (د اول جلد)

تَحْمَدُهُ وَنُصَلِّي عَلَى رَسُولِهِ الْكَرِيمِ ، آمَنَّا بِغَدَا

ددینه مخکې ما د تقریرونو یوه سلسله د " إِصْلَاحِي مُدَلَّلُ تَقْرِيرُوه " په نامه باندې شروع کړې وه ، الله ﷻ په خپل فضل و کرم سره هغې ته په علمي حلقو کې پوره مقبولیت ورکړو ، اوس ډیر اهل علم ورنه استفاده کوي ، هغه سلسله مې په پنځلسم جلد باندې اودروله ، ځکه که په همدې نوم مې هغه سلسله په مخکې بوتلې وی نو بیا کتاب ډیر غټیدو ، د اقتصادي مشکلاتو په وجه کمزروي کس نه شو اخیستی ، نو ځکه مې د هغه پنځلسم جلد نه پس دا دویمه سلسله شروع کړه ، ددې نوم دی : " د تقریرونو مُدَلَّلُ ذَخِرَة "

په دې کې به هم اِنْ شَاءَ اللهُ په هماغه انداز باندې جامع او تفصیلي تقریرونه وي .
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ، اَلشُّكْرُ لِلّٰهِ . ددې دا اول جلد ستاسو په لاس کې دی او دا سلسله به همداسې جاري وي .

په دې اول جلد کې د زَنَانَهُ د پردې متعلق تفصیلي تقریرونه دي .

علماء به خپل وعظ و نصیحت نه پرېږدي

بعضي علماء د پردې متعلق بیان نه کوي ، کیدې شي چې دوی مایوسه شوي وي او دا گمان کوي چې کله به خلقو باندې اثر نه کوي نو بیا یې ولې بیان کړم ؟
خو خبردار ، علماء دې هیڅ کله نه مایوسه کېږي ، ځکه د داعي کار دادی چې دا به خپل دَعَوَت جاري ساتي ، آخو نتیجه ورباندې مرتب کول د الله ﷻ په اختیار کې ده .
دا خبره په تجربې سره ثابته شوې ده چې کله یو عالم په اخلاص باندې خلقو ته نصیحت کوي نو دا ضرور یوه ورځ اثر کوي .

الله تعالی فرمائي ،

﴿ وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَ تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ﴾ (١).

ترجمه: او ته نصیحت کوه یشکه نصیحت (خامخا) مؤمنانو ته فائده ورکوي. اگر چې په معاشره کې بې پردګي عامه شوی خو بیا هم د اصلاح امید شته؛ ځکه د کمزوریانو باوجود اوس هم د خلقو په زړونو کې د ایمان جذبه شته، که علماء په اخلاص سره دوی ته د پردې دا خبره بیان کړي نو ضرور به اثر کوي. بل دا چې که علماء دا مسئله بیانول مکمل پرېږدي نو هسې نه چې حالت دې اندازې ته اړوسي چې بیا به د خلقو د اصلاح امید هم ختم شي. لهذا مقررین حضرات دې دا خپله فریضه آداء کړي، خلقو ته دې د پردې اهمیت او فضائل بیان کړي، د بې پردګۍ نقصانات دې ورته واضح کړي، او ورسره دې د پردې په اھمو مسائلو باندې هم پوهه کړي نو امید شته چې د معاشرې نه به د بې پردګۍ دا ګناه ختمه شي.

په دې آئنده سلسله کې د شاملیدونکو موضوعاگانو اجمالي فهرست

په دې آئنده سلسله کې چې په کومو موضوعگانو باندې لیکل کوم هغه دادي: د زنانه و د پاره د شرعي پردې اهمیت او ثبوت، د زنانه و د پاره د پردې فضائل او بې پردګۍ سزاګانې، د بنځو د پاره د کورنۍ د بهر و تلو شرائط او آداب، د پردې متعلق اعتراضات او د هغې جوابات، د پردې متعلق ضروري فقهي مسائل (دا مذکوره موضوعگانې په دې اول جلد کې دي. او د نورو جلدونو موضوعگانې دادي: د پردې بنځې سره د خلوت او اختلاط حرمت، د بد نظری سزاګانې او نقصانات، په اسلام کې د زنانه و حقوق، په میراث کې د زنانه و حقوق، د تواضع فضائل او د نبی ﷺ د تواضع واقعات، په بنځه باندې د خاوند حقوق، په خاوند باندې د بنځې حقوق، د ګاونډي حقوق، د یو مسلمان په بل باندې حقوق، د بچو صحیح تربیت کول، د ژوند تیرولو اسلامي آداب، د معاشرې غلط رسمونه او رواجونه، د بدعاتو رد، د نبی علیه السلام سیرت، ختم نبوت، د خلفائې راشدینو فضائل او کارنامې، د جنت نعمتونه او د دې د حاصلولو طریقې، د جهنم عذابونه او

ددینه د بچ کیدلو طریقې ، د قیامت نخې ، د غیر مُسلمو د اتباع نه ځان ساتل ، د الله ﷻ د گرفت نه ویریدل ، د الله ﷻ نه یږه او امید لرل ، په هر حالت کې الله ﷻ طرف ته رجوع کول او په الله ﷻ باندې توکل کول ، په تقدیر باندې راضي کیدل ، خپل نفس کنترول کول ، د دُنیا حقیقت او ددې د محبت نه ځان ساتل ، د دین د سرښندنې د پاره تکلیفونه برداشت کول (استقامت) ، اسلامي غیرت ، د آخرت د پاره تیاري کول ، د الله ﷻ او رسول ﷺ سره رښینې محبت کول ، الله ﷻ ته محبوب اعمال ، د نفس تزکیه ، د نېکانو خلقو د صحبت ښه اثرات ، قیمتي وخت فضول نه ضائع کول ، د اسلامي نظام د نفاذ د پاره کوشش کول ، د جمهوریت حقیقت ، د تقلید حقیقت ، د برکت اسباب ، د مؤمن فراست ، د کونډو او یتیمانو سره مدد کول ، امر بالمعروف او نهی عن المنکر ، د ذکر فضائل ، د نېکو اعمالو کولو فضائل .

په هره کبیره گناه باندې به مستقل تقریر لیکم ، مثلاً :

وعده خلافې ، غلا ، د هوكه ، رشوت ، بَغض ، زنا ، لواطت ، ظلم ، صله رحمې كې كول ، په ناحقه قتل كول ، د مسلمان جاسوسي كول ، جگړې كول ، فحش او بې هوډه خبرې كول ، په مسلمان بدگمانې كول ، په بل چا بېعتان لېول ، سندرې ويل او اوریدل ، بې ځایه قسمونه كول ، د مسلمان سپكاوې ، د مخلوقاتو نه طمع ساتل ، د الله ﷻ نه ناامیده كیدل ، فضول خرچي او اسراف .

همدارنگې په هر ښه صفت باندې به هم مستقل تقریر لیکم ، مثلاً :
أمانت داري ، حياء ، وفاء ، انصاف ، شجاعت ، قناعت ، په یو بل مهربانه کیدل ، تقوی ، او غصه برداشت کول .

همدارنگې " د ټول کال د هرې میاشتې مناسب تقریر " به هم لیکم چې په هغې کې به د هغه میاشتې فضائل او اهم واقعات ذکر وي .

د وخت او موقعې مناسب به ان شاء الله په دې کې نورې ضروري موضوع گانې هم اضافه کوم ، او کومو علماؤ چې راته په تېلفون باندې په ځنې موضوع گانو

باندې د ليکلو مشوره راکړې ده هغه ټولې موضوع گانې به هم **إِنْ شَاءَ اللَّهُ** په دې سلسله کې شاملوم .

الله تعالی دې زما دا علمي کوشش په خپل دربار کې قبول او منظور کړي .
 ربّ کریم دې دا ټول کتابونه د علماؤ ، طلباؤ ، امامانو ، خطیبانو ، مقررینو او عامو مسلمانانو لپاره د ډیرې فائده او اصلاح ذریعه او گرځوي .
 پروردگار عالم دې دا کتابونه زما او زما د والدينو ، استاذانو ، مشرانو او د ټول امت مسلمه لپاره د مغفرت ذریعه او د فلاح و نجات سبب او گرځوي .

آمِينَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ .

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

نوټ : که د کتاب متعلق یا بله څه مفیده مشوره وي نو په دې ۵۴۴۷۱۷۴ ۰۳۰۶

نمبر راسره رابطه کولې شی .

أَبُو الشَّمْسِ نُورُ الْهَدَى عَفَى عَنْهُ

په الفاظو کې فرق پیژندل

په دې کتاب کې څه الفاظ په لیکلو کې یو شان معلومیږي خو مطلبونه یې جدا جدا دي ، په دې باندې اول ځان پوهه کړئ نو بیا به درته د کتاب په کتلو کې څه مشکل نه وي :

پرده ، پردې : چې کله په " پ " باندې زیروي نو د دینه به شرعي پرده یعنی د زنانه و حجاب مراد وي . لکه په دې جملو کې :
 پرده فرض ده . د پردې اهمیت ...

پردې ، پردې ، پردو : چې کله په " ر " باندې زیروي نو د دینه به اجنبی (غیر محرم) کس مراد وي . لکه په دې جملو کې :
 پردې سړې به بنځو ته نه ورځي . زنانه د پاره د پردې کس سره کیناستل منع دي .
 زنانه د پاره د پردو سړو سره گپ شپ لېږول منع دي .

که دا الفاظ په یوه جمله کې راشي نو په همدې زیر سره به یې فرق کوو . مثلاً :
 " زنانه د پاره د پردې سړي نه پرده فرض ده "
 په دې جمله کې د دې اول " پردې " نه اجنبی (غیر محرم) کس مراد دی ، اود دویم " پرده " نه شرعي پرده (یعنی حجاب) مراد دی .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اجمالي فهرست

نمبر شمار	موضوع	صفحه
۱.	سريزه	ت
۲.	۱. د زاناه و د پاره د شرعي پردې اهميت او ثبوت	۱
۳.	۲. د زاناه و د پاره د پردې فضائل او بې پردگۍ سزاگانې	۱۱۷
۴.	۳. بنځو د پاره د کور نه د بهر وتلو شرائط او آداب	۱۸۷
۵.	۴. د پردې متعلق اعتراضات او د هغې جوابات	۲۷۹
۶.	۵. د پردې متعلق ضروري فقهي مسائل	۳۱۴
۷.	خوشخبري	

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تفصیلی فهرست

نمبر شمار	موضوع	صفحه
۱.	سریزه	ت
۵.	په الفاظو کې فرق پېژندل	خ
۱.	د زَنَانه ؤ د پاره د شرعي پردې اهمیت او ثبوت	۱
۲.	تمهیدي خبره	۳
۳.	د "حِجَاب" لغوي او اصطلاحی تعریف	۳
۴.	پرده فرض ده	۵
۵.	پرده په مخکیني امتونو کې هم ښه کنټرولې شوه	۵
۶.	د حضرت شعیب علیه السلام د لورانو حیاء او پرده	۶
۷.	د اسلام نه مخکې د عربو شریفو خلکو زَنَانه ؤ هم پرده خوښوله	۸
۸.	د پردې حکم نازلیدو نه مخکې هم په مسلمانانو کې پرده وه	۹
۹.	د پردې د نزول تاریخ	۹
۱۰.	د زَنَانه ؤ د پردې درې (۳) درجې	۹
۱۱.	د پردې په ثبوت باندې د قرآن کریم نه دلائل	۱۱
۱۲.	اول دلیل: ښخو ته په کور کې د پاتې کیدو حکم	۱۱
۱۳.	د آیت حکم عام دی	۱۲
۱۴.	دویم دلیل: د پردې نه شاته اودریدو سره څه خیز غوښتل	۱۳
۱۵.	د مذکوره آیت حکم عام دی	۱۳
۱۶.	د مذکوره آیت شان نزول	۱۵
۱۷.	اوله واقعه	۱۵

نمبر شمار	موضوع	صفحه
۱۸.	دویمه واقعہ	۱۶
۱۹.	د مذکورہ آیت نه معلومې شوې خبرې	۱۹
۲۱.	دویم دلیل : بهرته د وتلو په وخت لوي پروني په خان راچول	۱۹
۲۲.	د "جَلَابِيب" تشریح	۲۱
۲۳.	خلورم دلیل : زینت نه ښکاره کول	۲۳
۲۴.	د آیت تشریح	۲۴
۲۵.	د زیوراتو استعمالولو حکم	۳۰
۲۶.	پنځم دلیل : چې د بُودۍ گانو ښخو د پاره پرده بهتره نود ځوانانو د پاره	۳۱
۲۷.	په طریق اولی ضروري ده	۳۱
۲۸.	د آیت تشریح	۳۵
۲۹.	شپږم دلیل : د غیر محرمو سرو نه پردې نه کولو سره ښځه گناهکارېږي	۳۶
۳۰.	د پردې ثبوت د احادیثو نه	۳۶
۳۱.	ښځه په پرده کې د پاتې کیدو څیز دی	۳۸
۳۲.	زَنَانه و د پاره په کور کې پاتې کیدل غوره دي	۳۹
۳۳.	زَنَانه و ته په کور کې پاتې کیدو سره د جهاد ثواب ملاوېږي	۴۰
۳۴.	زَنَانه د پاره په کور کې مونځ کول بهتر دی	۴۱
۳۵.	اُم حُمَید رَضِيَ اللهُ عَنْهَا ته نبي ﷺ په کور کې د مونځ کولو حکم اوکړو	۴۳
۳۶.	زَنَانه به بلا ضرورت بهر ته نه اوځي	۴۳
۳۷.	د پردې حکم نازلیدو سره سمدستي صحابیاتو په غټ پروني باندې خپل	۴۳
۳۸.	مخونه پټ کړل	۴۷
۳۹.	د نبي عليه السلام بیبيانو به هم د پردې ډیر اهتمام کولو	۴۷
۴۰.	اُم سلمة رَضِيَ اللهُ عَنْهَا به په کور کې هم لوي پروني نه لرې کول	۴۸
۴۱.	حضرت عائشې رَضِيَ اللهُ عَنْهَا به د پردې په باره کې ډیر احتیاط کولو	۵۰
۴۲.	حضرت عائشې رَضِيَ اللهُ عَنْهَا د حضرت صفوان رَضِيَ اللهُ عَنْهُ نه خپل مخ پټ کړو	۵۰

نمبر شمار	موضوع	صفحه
۴۱.	حضرت عائشې <small>رضي الله عنها</small> به چې سړو ته د مسئلې جواب ورکولو نو په مینځ کې به یې پرده راښکله	۵۱
۴۲.	حضرت عائشې <small>رضي الله عنها</small> ته د حضرت عمر <small>رضي الله عنه</small> د قبر نه هم حياء ورتلله	۵۲
۴۳.	د معمولي شېبې په وجه نبي <small>صلی الله علیه و آله</small> احتیاطاً حضرت سوده <small>رضي الله عنها</small> ته د پردې حکم او کړو	۵۳
۴۴.	د نبي <small>صلی الله علیه و آله</small> په زمانه کې د خړې (آزادې ښځې) د پاره پرده ضروري وه	۵۶
۴۵.	نبي علیه السلام د حضرت عائشې <small>رضي الله عنها</small> د پاره پرده او کړه	۵۸
۴۶.	نبي علیه السلام د حضرت صفیه <small>رضي الله عنها</small> د پاره د اوبښ نه غورځیدو په وخت د پردې اهتمام او کړو	۵۹
۴۷.	د حج په دوران کې هم صحابیاتو د پردې اهتمام کولو	۶۰
۴۸.	صحابیاتو به پوره پرده کوله	۶۴
۴۹.	د قميص په لستونو کې سره پرده کول	۶۴
۵۰.	أمر خلاّد <small>رضي الله عنه</small> د ځوي د شهادت په وخت هم په مخ باندې نقاب اچولې و	۶۵
۵۱.	په مذکوره واقع کې د زنانه و د پاره عبرت	۶۶
۵۲.	د حياء اهمیت	۶۶
۵۳.	د سختې بيمارۍ باوجود د سترپتولو اهتمام	۶۶
۵۴.	د حضرت فاطمې <small>رضي الله عنها</small> د پردې اهتمام	۶۸
۵۵.	نبي علیه السلام به زنانه و ته د بهر و تلو په وخت د پردې تاکید کول	۶۹
۵۶.	نبي <small>صلی الله علیه و آله</small> هغې زنانه ته د لویټې په سر کولو حکم او کړو چې بغير لویټې یې بیت الله ته پیاده د تللو نذر کړې و	۷۱
۵۷.	د نبي <small>صلی الله علیه و آله</small> په زمانه کې به چې زنانه جومات ته راتللی نو په غټ څادر کې به یې ټول بدن پټ کړې و	۷۲
۵۷.	د نبي <small>صلی الله علیه و آله</small> په زمانه کې به چې زنانه بهر وتله نو په پرده کې به وه	۷۳

۷۵	صحابہ کرامو ﷺ به د زنانہ و د پردې ډیر اهتمام کول	۵۸
۷۵	یو صحابي چې خپله بي بي د کور د روازې سره بهر اولیده نو غېرت ورغی	۵۹
۷۸	د مذکورہ واقعې نه معلوم شوي فوائد	۶۰
۷۹	په کور کې د مار راښکاره کیدو په وجه ورته اول خبردارې ورکول	۶۱
	د مخ په ښکاره کولو سره حضرت عبدالرحمن بن ابی بکر رضی اللہ عنہما خپلې	۶۲
۸۰	خور " حضرت عائشې رضی اللہ عنہا " ته تنبیہ ورکړه	
۸۲	حضرت عثمان رضی اللہ عنہ د شهادت په وخت هم د خپلې بي بي	۶۳
۸۲	د زنانہ لویټه غورځیدو په وخت د صحابه کرامو وارخطائي	۶۴
۸۳	د صحایاتو مخونه به په عامو حالاتو کې د پردو سپړنه پټ وو	۶۵
۸۹	د لېورنه د پردې حکم	۶۶
۹۲	د وړندار سره لاس ملاوول	۶۷
۹۲	د زنانہ و غلطې	۶۸
۹۳	د تره ښځې او ماما ښځې نه هم پرده ضروري ده	۶۹
۹۳	پردې کس ته ځوي، یا ورور یا پلار ویلو سره پرده نه معاف کیږي	۷۰
۹۴	زنانه به د خپل استاذ او خپل پیر نه هم پرده کوي	۷۱
۹۵	د نن دور زنانہ و د پاره عبرت	۷۲
۹۶	نبي ﷺ هېڅ کله د پردېو زنانہ و سره د بیعت په وخت لاس ندې ملاؤ کړی	۷۳
۹۸	د نن دور جاهل پیرانو د پاره عبرت	۷۴
۹۹	حق پرسته پیران هم شته	۷۵
۹۹	د بزرگانو نه هم پرده ضروري ده	۷۵
۱۰۰	په بزرگانو کې د نورو په نسبت قوت او شهوت زیات وي	۷۶
۱۰۱	بزرگان هم د شیطاني وسوسو نه محفوظ ندي	۷۷
۱۰۱	برصیصا آخر د دنیا نه بې ایمانه لار	۷۸

صفحہ	موضوع	نمبر شمار
۱۰۴	د بُودا سري نہ ہم پردہ ضروري ده	۷۹.
۱۰۴	چې د هيجرا نه پرده شته نو د نورو سرو نه خو په طريق اولی شته	۸۰.
۱۰۶	نبي عليه السلام خپلو بيبيانو ته احتياط د نايينا نه هم د پردې حکم او کړو	۸۱.
۱۰۷	د پردې په ثبوت باندې د علماؤ اجماع	۸۲.
۱۱۰	د احرام په حالت کې د ښځې په پرده باندې د علماؤ اجماع	۸۳.
۱۱۱	د مفسرينو په نزد هم د ښځې د پاره د مخ پټول لازمي دی	۸۴.
۸۴	د ښځې د پاره د عقلي وجوہاتو په بناء باندې هم پرده ضروري ده	۸۵.
۱۱۱	مولانا حسين احمد مدني رَحْمَةُ اللهِ بهترين جواب ورکړو	۸۶.
۱۱۲	غائب ماتې جواب	۸۷.
۱۱۳	د مثال په ذريعه وضاحت	۸۸.
۱۱۴	د يوبل مثال په ذريعه وضاحت	۸۹.
۱۱۴	د پردې ضروري کيدلو د پاره تمدني دليل	۹۰.
۱۱۵	اسلام د ښځې د وفات نه پس هم د دې د پردې لحاظ ساتلی	۹۱.
۱۱۵	اوس هم د اصلاح موقع شته	۹۲.
۱۱۶	خلاصه	۹۳.
۱۱۶	دعا	۹۴.
۱۱۷	۲. د زَنَانه ؤ د پاره د پردې فضائل او بې پردگۍ سزاگانې	
۱۱۹	تمه يدي خبره	۹۵.
۱۱۹	په پردې کولو سره د الله او رسول د حکم تابعداري راځي	۹۶.
۱۲۱	پرده کول د زَنَانه او نارينه ؤ دواړو د پاره د زړونو د پاکوالي ذريعه ده	۹۷.
۱۲۱	پرده د ايمان تقاضا ده	۹۸.

۱۲۲	پَرده کول د بنجی د پارہ حیاء دہ	۹۹
۱۲۴	پہ پَرده کپی د بنجی عفت او پاک دآمنی دہ	۱۰۰
۱۲۵	د پَرده پہ وجہ د زنا، بہ حیائی، او لاعلاجہ مرضونو دروازې بندی پری	۱۰۱
۱۲۵	الله تعالیٰ د گناہ د آسبابو نہ ہم انسان منع کری	۱۰۲
۱۲۶	د زنا او بہ حیائی پہ وجہ لوی لوی قومونہ تباہ کی پری	۱۰۴
۱۲۷	پَرده د غہرت موافق دہ	۱۰۵
۱۲۹	غہت واقعات اکثر د وړو خبرو نہ شروع کی پری	۱۰۶
۱۳۰	د علامہ ابن قیم رحمۃ اللہ قول	۱۰۷
۱۳۰	د پَرده پہ وجہ نسب محفوظ کی پری	۱۰۸
۱۳۰	د پَرده نور فضائل	۱۰۹
۱۳۱	د پَرده مقاصد	۱۱۰
۱۳۱	اسلام د سرو او بنجو د پارہ خانلہ خانلہ کارونہ متعین کری	۱۱۱
۱۳۳	د بہ پردگی سزاگانې او نقصانات	۱۱۲
۱۳۴	د "کَبُحْ" تعریف	۱۱۳
۱۳۵	د بہ پردگی سزاگانې او نقصانات	۱۱۴
۱۳۵	پہ بہ پردگی سرہ د الله او رسول د حکم مخالفت راخی	۱۱۵
۱۳۷	د بہ پردگی نہ نبی علیہ السلام منع کری	۱۱۶
۱۳۸	بہ پردگی بنکارہ گناہ او بنکارہ بغاوت دی	۱۱۷
۱۳۹	د بہ پردگی پہ وجہ د جنت نہ محروم کیدل، او د جہنم مستحق کیدل	۱۱۸
۱۴۰	کومې بنجی چې پَرده نہ کوي نو پہ هغوی لعنت ویل شوی	۱۱۹
۱۴۱	بہ پردگی گناہ کبیرہ دہ	۱۲۰
۱۴۲	بہ پردگی رسوائی دہ	۱۲۱
۱۴۲	د بہ پردگی پہ وجہ د زنا دروازہ کلاو پری، او وبائی امراض زیاتی پری	۱۲۲
۱۴۳	بہ پردگی سرہ پہ ودونو کپی تاخیر راخی، یا مکمل پاتی کی پری	۱۲۳

نمبر شمار	موضوع	صفحه
۱۲۴	بې پردگۍ سره ښځه ذليله کيږي	۱۴۴
۱۲۵	د ښځو بې پردگۍ لويه فتنه ده	۱۴۴
۱۲۶	په بني اسرائيلو کې اوله فتنه	۱۴۶
۱۲۷	بې پردگۍ سره د شيطان تابعداري راځي	۱۴۷
۱۲۸	شيطان هميشه د انسان د گمراه کولو کوشش کوي	۱۴۸
۱۲۹	پرده نه کوونکې زنانه بدترينې ښځې او منافقانې دي	۱۵۰
۱۳۰	د بې پردگۍ په وجه د جهنم مستحق کيدل	۱۵۱
۱۳۱	د بې پردگۍ په وجه په عذاب قبر کې مبتلا کيدل	۱۵۳
۱۳۲	د يو اعتراض جواب	۱۵۴
۱۳۳	د نن سبا ښځو حالت	۱۵۵
۱۳۴	د موجوده زمانې بې حياء ښځې خود جاهليت زمانې د بې حياء ښځو نه مخکې شوی	۱۵۵
۱۳۵	بې پردگۍ به د قيامت په ورځ ظلمت وي	۱۵۶
۱۳۶	د بې پردگۍ په وجه په غونډه معاشره کې بې حيائي خوريږي	۱۵۷
۱۳۷	بې پردگۍ سره بې غېرتي پيدا کيږي	۱۵۸
۱۳۸	د بې پردگۍ په وجه ښځه د اسلامي آدابو نه محرومه کيږي	۱۵۸
۱۳۹	د بې پردگۍ په وجه ښځې ډېرې طلاقيږي	۱۵۸
۱۴۰	نن سبا په ودونو کې ډيره بې پردگۍ کيږي	۱۵۸
۱۴۱	ناوې تختول	۱۵۹
۱۴۲	د بې پردگۍ په وجه ښځې تختول	۱۶۰
۱۴۳	د بې پردگۍ په وجه کورنۍ نظام مکمل تباه کيږي	۱۶۰
۱۴۴	د ښځې په باره کې د گورياچوف نظريه	۱۶۱
۱۴۵	د ښځو د آزادۍ نعره د مغربي تهذيب د هوکه ده	۱۶۲
۱۴۶	د مثال په ذريعه وضاحت	۱۶۳
۱۴۷	اسلام د سړي او ښځې په مينځ کې کار تقسيم کړی	۱۶۳

د تقریرونو مؤلفینو د خبره ج ۱	
نمبر شمار	موضوع
۱۶۵	د بنځو او سرود مساوات خبره د فطرت خلاف ده
۱۶۵	سړو ته په بنځو باندې فضیلت حاصل دی
۱۶۷	قرآن کریم د سړو او بنځو په مرتبو کې فرق کړی
۱۶۷	اول مثال
۱۶۸	دویم مثال
۱۶۸	دریم مثال
۱۶۹	څلورم مثال
۱۶۹	پنځم مثال
۱۶۹	شپږم مثال
۱۷۰	اووم مثال
۱۷۱	آتم مثال
۱۷۱	مغرب والو ته ټولو نه ذلیل کارونه بنځو ته سپارلي
۱۷۲	اسلام بنځو ته ډیر عزت ورکړی، خو مغرب والو بنځه ذلیله کړه
۱۷۲	عجیبه آزادي؟
۱۷۳	په منظمې طریقې سره د بنځو بې پردې کولو سازش روان دی
۱۷۴	اسلام بنځو ته پوره حقوق ورکړي
۱۷۵	آیا بنځې نور څه حقوق غواړي؟
۱۷۶	د بنځو د بې پردۍ په وجه سړي د سترگو په زنا کې مبتلا کیږي
۱۷۸	الله تعالی مؤمنانو سړو او مؤمنانو بنځو ته د نظرونو ښکته کولو حکم کړی
۱۷۸	بد نظري د شیطان زهریله غشې دی
۱۷۹	په بد نظری سره د شیطان طمع پیدا کیږي
۱۸۰	قصدا پردۍ بنځې ته کتونکي باندې د الله لعنت راوړيږي
۱۸۱	کومې بنځې چې دیني مدرسو ته ځي هغوی دې هم د پردې اهتمام کوي
۱۸۲	د بالغ سړي بالغو جینکو ته د درس ورکولو حکم
	د بنځو په ځانله کمره کې تیوشن کول ناجائز دی

نمبر شمار	موضوع	صفحه
۱۷۳	د جنید بغدادی رَحْمَةُ اللهِ قَوْل	۱۸۲
۱۷۴	په پرده داره او بې حياء بنځه کې فرق	۱۸۴
۱۷۵	د غونډو تقرير خلاصه	۱۸۵
۱۷۶	بې پردگي د ټولو مفسدو جرړه ده	۱۸۶
۱۷۷	دعا	۱۸۶
۱۷۸	۳. بنځو د پاره د کور نه د بهر وتلو شرائط او آداب	۱۸۷
۱۷۹	زنانه به په پرده کې اوسېږي	۱۸۸
۱۸۰	د ضرورت په وجه بنځه په پرده کې بهر وتلې شي	۱۹۰
۱۸۱	د جائز تفريح د پاره بنځې ته په پرده کې بهر وتل جائز دي	۱۹۲
۱۸۲	نبي عليه السلام د حضرت عائشې رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهَا سره مڼه او وهله	۱۹۲
۱۸۳	بنځې د پاره بې پردې حالت کې بهر ته چکر له تلل نا جائز دي	۱۹۵
۱۸۴	د بنځې د پاره د کور نه د بهر وتلو شرائط او آداب (اجمالاً)	۱۹۶
۱۸۵	د بنځې د پاره د کور نه د بهر وتلو شرائط او آداب (تفصيلاً)	۱۹۷
۱۸۶	اول شرط : په برقع يا غټ پرونې کې به ټول بدن پټوي	۱۹۷
۱۸۷	دویم شرط : دا برقع به داسې ډولې نه وي چې د خلقو توجه ورته راوړي	۱۹۸
۱۸۸	دریم شرط : دا برقع به داسې نرۍ نه وي چې لاندې ټول بدن ورته ښکاري	۲۰۱
۱۸۹	د لباس مقصد	۲۰۱
۱۹۰	نبي عليه السلام باريکې کپړې اغوستونکې بنځې نه مخ واړول	۲۰۱
۱۹۲	نري لباس اچوونکې بنځې به د جنت بوی هم او نه مومي	۲۰۲
۱۹۳	د حديث تشریح	۲۰۳
۱۹۴	نرۍ کپړې اغوستونکې بنځې د پاره د قيامت په ورځ رسوايي	۲۰۷
۱۹۵	نبي عليه السلام د نرۍ کپړې لاندې د بلې کپړې لږولو حکم او کړو	۲۰۷
۱۹۶	حضرت عائشې رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهَا د خپلې ورېرې نرۍ لوپټه اوشلوله	۲۰۹

نمبر شمار	موضوع	صفحه
۱۹۷	نرې لباس د مؤمنانو بنځو نه وي	۲۰۹
۱۹۸	نن صبا بنځې د غير مسلمو فيشن جوړوي	۲۱۰
۱۹۹	د نري لباس اغوستلو طبي نقصانات	۲۱۰
۲۰۰	مخلوړم شرط : دا برقع او کپړې به داسې ټنگې نه وي چې د آندامونو حجم ورنه معلومېږي	۲۱۱
۲۰۱	د ټنگ لباس اغوستلو طبي نقصانات	۲۱۳
۲۰۲	پنځم شرط : زنانه به د سرو په شان لباس نه اچوي	۲۱۳
۲۰۳	د حديث تشرېح	۲۱۴
۲۰۴	شپږم شرط : زنانه به د کافرانو بنځو په شان بې حياء لباس نه اچوي	۲۱۵
۲۰۵	اووم شرط : خپل زينت به نه ښکاره کوي	۲۱۷
۲۰۶	اتم شرط : بنځه به د خپل نظر او شرمگاه حفاظت کوي	۲۱۷
۲۰۷	بد نظري د سترگو زناده	۲۱۷
۲۰۸	بد نظري د شيطان زهريله غشي دی	۲۱۸
۲۰۹	په بد نظري سره د شيطان طمع پيدا کېږي	۲۱۹
۲۱۰	بد نظري د گناهونو جرړه ده	۲۱۹
۲۱۱	نهم شرط : بنځه به د بهر وټلو په وخت خوشبو نه استعمالوي	۲۱۹
۲۱۲	بنځه په کور کې د خپل خاوند د پاره خوشبو استعمالولې شي	۲۲۲
۲۱۳	لسم شرط : بهر ته د وټلو په وخت شرنگيدونکي زيورات نه استعمالول	۲۲۲
۲۱۴	د زيوراتو استعمالولو حکم	۲۲۲
۲۱۵	يوولسم شرط : بهتر داده چې زنانه بهر ته په ساده لباس کې اووځي	۲۲۳
۲۱۶	دولسم شرط : زنانه به د لارې په يو طرف ځي	۲۲۴
۲۱۷	ديارلسم شرط : زنانه به په نځرو او تکبر سره نه ځي	۲۲۵
۲۱۸	مخوار لسم شرط : زنانه به بهر ته د تللو په وخت د خاوند نه اجازت اخلي	۲۲۶
۲۱۹	پنځلسم شرط : زنانه به اوږد سفر به بغير د محرم نه نه کوي	۲۲۷
۲۲۰	د بنځې د پاره بغير د محرم نه نژدې مدرسې ته تلل جائز دي	۲۲۷

صفحہ	موضوع
۲۲۱	د کالج جینکو د پاره بغیر د محرم نه د پردې استاذانو سره چکر له تلل
۲۲۸	ناجائز دي
۲۲۹	شپاړسم شرط : د پردو سرو سره به په نرمله لهجه کې خبرې نه کوي
۲۲۳	سړي به خپلې بنڅې د بې پردګۍ او بې حیايۍ نه منع کوي ، ګني په عذاب
۲۳۰	کې به ټول شریک وي
۲۳۳	هغه خلق چې زَنانه د پاره د هغوی نه پرده ضروري ده
۲۳۶	چې د فتنې یوه وي نو د محارمُو نه هم پرده ضروري ده
۲۳۷	سړي به د پردو بنڅو مجلس ته نه ځي
۲۳۷	په بالغه جینۍ باندې پرده کول د والدینو ذمه واري ده
۲۳۷	که والدین لور ته د بې پردګۍ حکم کوي نو د دوی خبره معتبر نه ده
۲۳۸	بنڅه به د خاوند په حکم پرده نه پرېږدي
۲۳۸	هغه خلق چې زَنانه د پاره د هغوی نه پرده نشته
۲۴۰	د کوژدن په وخت چې نکاح او ترلې شي نو بیا پرده ضروري نه ده
۲۴۴	زَنانه د پاره د پردو سرو د وړاندې د مخ پټولو تفصیلي بحث
۲۴۴	د " إِنْ لَمْ يَكُنْ مِنْهَا " په تفسیر کې اختلاف
۲۴۵	د امام بیضاوي رَحْمَةُ اللَّهِ تَحْقِيق
۲۴۵	د قاضي ثناء الله پاني پتي رَحْمَةُ اللَّهِ تَحْقِيق
۲۴۷	د علامه شنقيطي رَحْمَةُ اللَّهِ تَحْقِيق
۲۴۷	د ابن عباس رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى د تفسیر موافق هم د آیت نه زَنانه و ته قصداً د مخ
۲۴۷	بنکاره کولو جواز نه معلومېږي
۲۴۸	په آیت کې د اول زینت نه مراد " ظاهري زینت " دی
۲۴۹	د فقهاؤ اختلاف
۲۵۰	اتفاقي خبره

نمبر شمار	موضوع	صفحه
۲۴۱	د فقهاء کرامو په نزد هم د ښځې د پاره بلا ضرورت د پردو سرو د وړاندې	۲۵۱
	مخ ښکاره کول ناجائز دي	۲۵۳
۲۴۲	خاوند ته د و هلو اجازت	۲۵۳
۲۴۳	چې د ښځې مخ ښکاره وي نو بيا خود پردې مقصد ختم شو	۲۵۴
۲۴۴	د جديد اردو فتاواو اقوال	۲۵۸
۲۴۵	عورت پټول، او حجاب دواړه جدا جدا مسئلې دي	۲۶۵
۲۴۶	د امام ابو حنيفه رَحْمَةُ اللهِ د قول نه غلط مطلب اخيستل ندي په کار	۲۴۷
۲۴۷	هغه صورتونه چې په هغې کې ښځې ته د پردو سرو د وړاندې د	۲۶۷
	مخ ښکاره کولو، او د سرو د پاره هغې ته د کتلو اجازت شته	۲۶۷
۲۴۸	اول: چې د سري د کومې ښځې سره د نکاح اراده وي هغې ته کتل جائز دي	۲۶۹
۲۴۹	دويم: د علاج په وخت	۲۷۰
۲۵۰	د اکثربه صرف د ضرورت ځايونو ته گوري	۲۷۲
۲۵۱	په هسپتال کې د مجبوريت په وجه د ماشوم پيدا کيدو په وخت بې پردگي	۲۵۲
۲۵۲	که حامله ښځه وفات شي او ماشوم يې په خېټه کې ژوندي وي نو د آپريشن	۲۷۳
	په ذريعه به ورنه داراويستلې شي	۲۷۴
۲۵۳	د نوکړۍ د پاره د اکثري معائني په وخت عورت ښکاره کول ناجائز دي	۲۷۵
۲۵۴	درېم: د واجبي تعليم په وخت. (خو چې بل صورت نه وي)	۲۷۶
۲۵۵	څلورم: د قاضي د وړاندې د فيصلې په وخت، ياد گواهي په وخت	۲۷۶
۲۵۶	پنځم: د سخت مجبوريت په وخت	۲۷۷
۲۵۷	ضروري شرط: (په مذکوره ځايونو کې به زينت نه ښکاره کوي)	۲۷۷
۲۵۸	د پردې په باره کې نازل شوي ټولو آيتونو باندې عمل کول	۲۷۸
۲۵۹	خلاصه	۲۷۸
۲۶۰	دعا	

نمبر شمار	موضوع	صفحه
۲۶۱	۴. د پردې متعلق اعتراضات او د هغې جوابات	۲۷۹
۲۶۲	د بې پردګۍ د جواز د پاره چې کوم دلائل پېش کولې شي د هغې حیثیت	۲۸۰
۲۶۳	اول اعتراض : پرده د ملیانو ایجاد دی	۲۸۳
۲۶۴	دویم اعتراض : ملیان د بنځو د آزادۍ او ترقۍ دشمنان دي	۲۸۳
۲۶۵	ترقي چاته وایي ؟	۲۸۳
۲۶۶	اصل ترقي	۲۸۴
۲۶۷	د بنځو پرده د ملک د ترقۍ د پاره مانع نده	۲۸۴
۲۶۸	درېم اعتراض : د بنځو په پردې کولو سره د ملک نیمه آبادي بیکاره کیږي	۲۸۶
۲۶۹	څلورم اعتراض : پرده د بنځو د پاره قید او په دوی باندې ظلم دی	۲۸۶
۲۷۰	یو پادري ته د مسلمان بهترین جواب	۲۸۷
۲۷۱	فطري شیان انسان پخپله معلومولې شي	۲۸۸
۲۷۲	پنځم اعتراض : آیا دا اسلام ټول په پرده کې دی ؟	۲۸۹
۲۷۳	واقعہ	۲۸۹
۲۷۴	شپږم اعتراض : پرده د بنځو د صحت د پاره نقصاني ده	۲۹۰
۲۷۵	اووم اعتراض : پرده د بنځو د تعلیم د پاره رکاوټ (مانع) دی	۲۹۱
۲۷۶	آتم اعتراض : په پردې کولو سره په بنځو کې بډلې پیدا کیږي	۲۹۲
۲۷۷	نهم اعتراض : د بنځو په پردې کولو سره د سړو حرص نور هم زیاتېږي	۲۹۳
۲۷۸	لسم اعتراض : بنځو ته د پردې حکم کول ګویا ټواړ سړو ته د شک په نظر کتل دي	۲۹۴
۲۷۹	یوولسم اعتراض : د بنځو په پردې کولو سره د معاشرې حسن ختمیږي	۲۹۵
۲۸۰	دوولسم اعتراض : زموږ بنځې پاکې دي دوی ته د پردې ضرورت نشته	۲۹۵
۲۸۱	دیارلسم اعتراض : موږ د زړه پرده کوو	۲۹۷

نمبر شمار	موضوع	صفحه
۲۸۲	خوار لسم اعتراض : صحابیاتو به د نبی علیه السلام سره په جُمات کې د جَمعی مونځ کولو	۲۹۹
۲۸۳	پنځلسم اعتراض : فلانکې کس د مونږ سره وړو کې راغټ شوی ، یا هغه زموږ د پلار په ځای دی نو د هغه نه د پردې ضرورت نشته	۳۰۰
۲۸۴	شپاړسم اعتراض : ډیر عمر مود فلانکې کس نه پرده نده کړې نو اوس د پردې فائده نشته	۳۰۱
۲۸۵	اوولسم اعتراض : فلانکې کس څو پېرې زه ناڅاپه لیدلې یم نو اوس د هغه نه د پردې ضرورت نشته	۳۰۱
۲۸۶	اتلسم اعتراض : په شریک کور کې پرده کول مشکل ده	۳۰۲
۲۸۷	نور لسم اعتراض : په دین کې آسانی ده	۳۰۲
۲۸۸	شلم اعتراض : په پرده کې پیچیدګي ده	۳۰۳
۲۸۹	یوویشتم اعتراض : بعضې ښځې دا وایي چې ” سړي د مونږ نه ولې پرده نه کوي ؟ “	۳۰۴
۲۹۰	دوه ویشتم اعتراض : بعضې علماء پرده نه کوي	۳۰۵
۲۹۱	درویشتم اعتراض : په پردې کولو سره خلق پیغورونه را کوي	۳۰۵
۲۹۲	که نن کافران د مسلمانانو پسې خاندې نو د قیامت په ورځ به مسلمانان د کافرانو پسې خاندې	۳۰۶
۲۹۳	عزت په اسلام کې دی	۳۰۷
۲۹۴	الله تعالی چې د کوم کار حکم کړی ضرور به په هغې کې ډیرې فائدې وي	۳۰۸
۲۹۵	مسلمانان به د الله ﷻ د حکم په مقابله کې د بل هیچا پرواه نه ساتي	۳۰۸
۲۹۶	د پردې مخالفت بې غیرته خلق کوي	۳۰۹
۲۹۷	د یوټ سړي به جنت ته نه داخليږي	۳۰۹
۲۹۸	الله تعالی د بې غیرته د یوټ سړي عبادت نه قبلوي	۳۱۰
۲۹۹	خپله ځوانه لور په بې پردې لباس کې ځان سره چکر له بوتلل د یوټي ده	۳۱۱

نمبر شمار	موضوع	صفحہ
۳۰۰	د فحاشی او بی حیائی خورولو اسباب اسلامي ملکونو ته هم رارسیدلي	۳۱۱
۳۰۱	۵. د پردې متعلق ضروري فقهي مسائل	۳۱۴
۳۰۲	جینی به په کوم عمر کې پرده شروع کوي؟	۳۱۵
۳۰۳	د څو مړه عمر هلک نه پرده فرض ده؟	۳۱۶
۳۰۴	د نامحرم رسته دار نه هم پرده ضروري ده	۳۱۶
۳۰۵	په شریک کور کې د پردې حکم	۳۱۷
۳۰۶	په کور کې چې غیر محرم ماشوم بالغ شي نو پرده ورنه ضروري ده	۳۱۹
۳۰۷	د خینې (یعنی د ښځې خور) نه هم پرده ضروري ده	۳۱۹
۳۰۸	مطلقه ښځه به د عدت تیروولو نه پس د زور خاوند نه پرده کوي	۳۱۹
۳۰۹	پردې کس ته ځوي، یا ورور یا پلار ویلو سره پرده نه معاف کیږي	۳۲۰
۳۱۰	بهر ته د وتلو په وخت نړۍ کېږي او نړۍ لوپته اچول گناه ده	۳۲۱
۳۱۱	لوپته د سر په ځای په مړۍ کې اچول حرام ده	۳۲۱
۳۱۲	د سرو د پاره سرتور سر گرځیدل د مروت خلاف، او کافرانو طریقه ده	۳۲۲
۳۱۲	د زنانه د پاره د لباس اصول	۳۲۳
۳۱۳	د پردې د پاره غټ څادر به تر دی یا مروجه برقع؟	۳۲۴
۳۱۴	په کور کې د کار کولو په وخت د سرو ښځان ښکاره کیدل	۳۲۴
۳۱۵	کومه ښځه چې پرده نه کوي نو هغه گناهکاره ده	۳۲۵
۳۱۶	په پردې نه کولو سره خاوند ښځې ته سزا ورکولې شي	۳۲۷
۳۱۷	د واده په وخت پردو سروله د ناوې مخ کتل، یا ورله ویډیو کول ناجائز ده	۳۲۷
۳۱۸	په ښځو باندې فصل ربېل، یا پرې د غرنه لرگي راوړل	۳۲۸
۳۱۹	د ښځو خرچ او اخراجات د سرو په ذمه دي	۳۲۸
۳۲۰	ښځې د پاره د خاوند یا ورور سره شاته په موټر سائکل باندې کیناستل	۳۲۹

نمبر شمار	موضوع	صفحه
۳۲۱	د بنځو د پاره د سرو په شان وینستان جوړول ، یاد سر وینستان کټ کول	۳۲۹
۳۲۲	که د بنځې په منځ وینستان یا گیره را اوځیجي نو لږې کول یې جائز دي	۳۳۰
۳۲۳	د بنځې د پاره د لاس او ځپو وینستان صفا کول جائز دي	۳۳۱
۳۲۴	وریزې د بنائست د پاره نری کول ناجائز دي	۳۳۲
۳۲۵	بنځو له سرځي پوډر ، ناځن پالش ، او شونډې شیرین استعمالول	۳۳۳
۳۲۶	د بنځو د پاره په غوږونو او پوزه کې سوري کول جائز دي	۳۳۴
۳۲۷	د بنځو د پاره د ستنې په ذریعه باندې په تندي یا زنه باندې خالونه وهل	
	ناجائز دي	۳۳۴
۳۲۸	د فیشن د پاره غټ غټ نوکان پریخودل مکروه دي	۳۳۶
۳۲۹	د بنځو د پاره په ځپو کې پازیب اچول	۳۳۸
۳۳۰	د بنځې آواز عورت دی او که نه ؟	۳۳۷
۳۳۱	چې زنانه د زیوراتو آواز ښکاره کولو نه منع شوی نو خپل آواز به په طریق	
	آولی نه ښکاره کوي	۳۴۰
۳۳۳	بنځو د پاره د سرو په مخکې تقریر کول ، یاد بنځې تقریر اوریدل	۳۴۱
۳۳۳	د زنانه تلاوت پر دو خلقو ته اورول ناجائز دی	۳۴۳
۳۳۴	د جینکو د پاره د نعت خوانۍ په مقابله کې حصه اخیستل	۳۴۳
۳۴۵	په هسپتال او هوایي جهاز کې د ډیوټۍ واله بنځو سره خبرې کول	۳۴۴
۳۳۶	بنځه قاضیه (ججه) جوړیدل ناجائز دي	۳۴۵
۳۳۷	بنځه د ملک حکمرانه (بادشاه) جوړیدل شرعاً ناجائز دي	۳۴۷
۳۳۸	چې بنځه د کوم قوم بادشاه شي هغوی به هیڅ کله کامیاب نشي	۳۴۸
۳۳۹	د بنځې په بادشاه جوړولو سره ټول قوم گناهگار یې	۳۴۹
۳۴۰	د علماؤ اتفاق	۳۵۰
۳۴۱	د علماؤ اجماع	۳۵۱
۳۴۲	د بادشاه جوړیدو صفتونه صرف په سرو کې دي ، په بنځو کې نشته	۳۵۱

نمبر شمار	موضوع	صفحه
۳۴۳	کامل العقل او نارینه کیدل	۳۵۱
۳۴۴	سړو ته په ښځو باندې په ډیرو اُمورو کې فضیلت حاصل دی	۳۵۳
۳۴۵	ښځو ته د پردې حکم شوی	۳۵۴
۳۴۶	د بَلَقِيس د واقعي نه استدلال صحیح ندي	۳۵۵
۳۴۷	خوشخبري	۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى ﴾

الاحزاب آیه ۳۳ .

د زَنَانه و د پاره د شرعي پردي اهميت او ثبوت

تاليف

أَبُو الشَّمْسِ مَوْلَانَا نُورُ الْهُدَى عَفِيَ عَنْهُ

مُدَرِّس دَاوَالْعُلُومِ فِيمَنْ الْقُرْآنِ اكاخيل كالونی مردان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د دَرْفَانَه وَ دِ پارَه د شرعی پُر دې اهمیت او ثبوت

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ ۱، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی مَنْ لَا كَيْفَ بَعْدَهُ ۲، وَلَا رَسُولَ بَعْدَهُ ۳، وَهُوَ خَالِكُ النَّبِيِّينَ ۴، وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ ۵، وَعَلَى مَنْ تَبِعَهُ وَتَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ۶
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْمَجِيدِ وَالْفُرْقَانِ الْحَمِيدِ ۷:

﴿ وَ قَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى ﴾ (۱).

وَقَالَ تَعَالَى: ﴿ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيشِهِنَّ ۚ ذَلِكَ أَدْلَى أَنْ يُعْرِفْنَ فَلَا يُؤْذِينَ ۚ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴾ (۲).

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْمَرْأَةُ عَوْرَةٌ فَإِذَا خَرَجَتْ اسْتَشْفَرَتْهَا الشَّيْطَانُ (۳).
صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمُ.

(۱) الاحزاب آیه ۳۳.

(۲) الاحزاب آیه ۵۹.

(۳) سنن الترمذي أبواب الزَّكَاةِ باب مَا جَاءَ فِي كَزَاوِيَةِ الدُّخُولِ عَلَى الْمُؤْمِنَاتِ رقم الحديث ۱۱۷۳ وقال الترمذي: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. قال الالباني: صحيح. مشكوة المصابيح كتاب الزَّكَاةِ بابُ النَّظَرِ إِلَى الْمُعْطُوبَةِ وَبَيَانِ الْعَوْرَاتِ الْفَضْلِ الثَّالِثِي رقم الحديث ۳۱۰۹ (۱۲)، مصنف ابن أبي شيبة رقم الحديث ۷۶۱۶، كنز العمال رقم الحديث ۴۵۰۴۵، صحيح الرغيب والرغيب كتاب الصلاة ترغيب النساء في الصلاة في بيوتهن ولزومها وترهيبهن من الخروج منها رقم الحديث ۳۴۶ (۷).

وفي رواية: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ الْمَرْأَةَ عَوْرَةٌ فَإِذَا خَرَجَتْ اسْتَشْفَرَتْهَا الشَّيْطَانُ، وَأَقْرَبُ مَا تَكُونُ مِنْ وَجُورَتِهَا وَهِيَ فِي قَعْرِ بَيْتِهَا. صحيح ابن خزيمة رقم الحديث ۱۶۸۵، ورم الحديث ۱۶۸۶، صحيح ابن حبان رقم الحديث ۵۵۹۸، ورم الحديث ۵۵۹۹، المعجم الكبير للطبراني رقم الحديث ۱۰۱۱۵، صحيح الرغيب والرغيب كتاب الصلاة ترغيب النساء في الصلاة في بيوتهن ولزومها وترهيبهن من الخروج منها رقم الحديث ۳۴۴ (۵).

تمهیدي خبره

زما خوږو قدرمنو او عزت مندو مسلمانانو وروڼو ! اسلام یو فطري مذهب دی، په دې کې مسلمانانو ته د حیا، عفت او پاکدامنۍ حکم شوی. او د بې حیايۍ، زنا او نورو ناجائزو کارونو نه منع شوي، په همدې خاطر اسلام په ډیر تاکید سره زانانه و ته د شرعي پردې حکم کړی؛ ځکه په پرده کې د زانانه حیا او عزت محفوظ وي.

دغه وجه ده چې د قرآن کریم په اووه (۷) آیتونو کې ضراحه د پردې حکم ذکر شوی (څلور آیتونه په سورة احزاب کې دي، او درې آیتونه په سورة نور کې دي)

همدغه شان نبي علیه السلام د آویاؤ (۷۰) نه په زیاتو احادیثو کې قولا او عملا د پردې احکامات ذکر کړي. (۱)

په نن موضوع کې به زه ان شاء الله تاسو ته د پردې اهمیت ذکر کوم، او ورسره به د پردې په فرضیت باندې درته د قرآن کریم، احادیثو، اجماع او قیاس نه دلائل هم ذکر کوم. خو د ټولو اول درته دا خبره واضحه کوم چې پرده څه ته وايي؟

د "حجاب" لغوي او اصطلاحي تعریف

د زانانه و پردې ته په عربی کې "حِجَاب" وايي.

د حجاب لغوي معنی ده: "منع کول او پټول". همدارنگې کوم څیز چې د دوه شیانو په مینځ کې حائل شي نو هغې ته هم حجاب وايي. (۲)

(۱) تفسیر معارف القرآن لمولانا مفتي محمد شفیع رحمہ اللہ سورة الاحزاب لي تشریح آیه ۵۳.

(۲) الْحِجَابُ فِي اللَّفْظِ: الْأَسْتَرُ، وَهُوَ مَصْدَرٌ يُقَالُ حَجَبَ الشَّيْءَ يَحْجُبُهُ حِجَابًا وَحِجَابًا: أَيْ سَتَرَهُ، وَقَدْ اخْتَجَبَ وَكَتَحَجَبَ إِذَا كَتَنَ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ. وَالْحِجَابُ إِسْمٌ مَا اخْتَجَبَ بِهِ، وَكُنَّ مَا حَالَ بَيْنَ شَيْئَيْنِ فَهُوَ حِجَابٌ. الموسوعة الفقهية الكويتية ج ۱۷ ص ۵ حجاب.

الْحِجَابُ لَفْظٌ: لَفْظُ الْحِجَابِ يُسْتَعْمَلُ فِي اللَّفْظِ مُرَادًا بِهِ أَحَدُ أَمْرَيْنِ: الْأَوَّلُ أَنْ يَكُونَ مَصْدَرًا، وَمَعْنَاهُ حَيْكِلُ "الْمَنْعِ" وَيُرَادُّهُ الْحَجَبُ، يُقَالُ: حَجَبَ الشَّيْءَ يَحْجُبُهُ حِجَابًا وَحِجَابًا مَنَعَهُ. يَقُولُ ابْنُ قَارِسٍ: الْحَاءُ وَالْجِيمُ وَالْبَاءُ أَضْلُ وَاحِدٌ وَهُوَ الْمَنْعُ، يُقَالُ حَجَبْتُهُ عَنْ كَذَا أَيْ مَنَعْتُهُ. ← ← ←

علماء د حجاب اصطلاحی تعریفونه ډیر کړي ، د هغې ټولو خلاصه داده چې د حجاب نه مراد هغه پرده او حائل دی چې د هغې په وجه د ښځې ټول بدن او مخ د غیر محرمو سړو نه پټ وي او د دې په وجه نور خلق د دې بدن نشي لیدلی .
چونکه په شرعي حجاب کې هم ښځه د نورو خلقو د غلطو نظرونو نه محفوظه وي نو حکم ورته " حجاب " (مانع) وایي . (۱)

« قَالَ الرَّائِبُ: الْحَجَبُ وَالْحِجَابُ: الْمَنْعُ مِنَ الْوُضُولِ. الْآخِرُ أَنْ يَكُونَ إِسْنًا، وَيُزَادُ بِهِ: أَلَيْسَتْ أَوْ السَّائِرُ. قَالَ فِي الضَّحَاكِ: الْحِجَابُ: السِّتْرُ. نَصْرَةُ النِّعَمِ فِي مَكَارِمِ اخْلَاقِ الرِّسُولِ الْكَرِيمِ ﷺ ج ۲ ص ۱۵۱۴
حرف الحاء العجاء

(۱) علماء د حجاب اصطلاحی تعریفونه ډیر زیات کړي دي خو زه (ابوالشمس) به درته یو غور انقل کړم:
* التعریف المختار: الحجاب شرعاً: ما یستر جمیع بدن المرأة المسلمة عن الرجال الأجانب من لباس واسع سابع یغطي جمیع بدنہا و وجهہا، او حائل یحول بینہا و بینہم، و یمنع رؤیة شیء من بدنہا. اظہار الحق والصواب فی حکم العجاء ص ۸.

* واصطلاحاً: قَالَ الْكَلْفَوِيُّ: الْحِجَابُ كُلُّ مَا يَسْتُرُ الْمَطْلُوبَ وَيَسْتَعْمَلُ مِنَ الْوُضُولِ إِلَيْهِ فَهُوَ حِجَابٌ، كَالسِّتْرِ وَالْبَوَابِ وَالْجَنَسِمِ وَالْعَجْزِ وَالْمُعْصِيَةِ. الْكَلْبَاتُ لِلْكَلْفَوِيِّ ص ۳۶۰ فصل الحاء
وَالْحِجَابُ الْمَقْصُودُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ سِتْرُ الْوَجْهِ وَسَائِرِ الْبَدَنِ سِتْرًا كَامِلًا يَحِثُّ لَا يَبِينُ مِنْهُ شَيْءٌ. الْعِجَاءُ وَالطُّورُ ص ۱۴۶. نَصْرَةُ النِّعَمِ ج ۲ ص ۱۵۱۵ العجاء.

* وقيل: هو ما تلبسه المرأة من الثياب لستر العورة عن الأجانب. معجم لغة الفقهاء ج ۱ ص ۱۷۲ حرف الحاء
* وقيل: الْحِجَابُ: لِبَاسٌ شَرْعِيٌّ سَابِعٌ، تَسْتَرِبِهِ الْمَرْأَةُ الْمُسْلِمَةُ، لِيَمْنَعَ الرِّجَالَ الْأَجَانِبَ مِنْ رُؤْيَةِ شَيْءٍ مِنْ بَدَنِهَا. حجاب المرأة المسلمة بين النحال المبطلين وتأويل الجاهلين ص ۳۰.

* وقيل: الْحِجَابُ: هو ساتر يستر الجسم فلا يشف، ولا يصف. إعداد المرأة المسلمة ص ۱۰۶.
* وقيل: الْحِجَابُ: هو حجب المرأة المسلمة من غير القواعد من النساء عن أنظار الرجال غير المحارم لها. فصل الخطاب للشيخ أبي بكر الجزائري ص ۲۶.

* وقيل: الْحِجَابُ لَفْظٌ يَنْتَظَمُ جُمْلَةً مِنَ الْأَحْكَامِ الشَّرْعِيَّةِ الْاجْتِمَاعِيَّةِ الْمُتَعَلِّقَةِ بِوَضْعِ الْمَرْأَةِ فِي الْمَجْتَمَعِ الْإِسْلَامِيِّ مِنْ حَيْثُ عِلَاقَتُهَا بِمَنْ لَا يَحِلُّ لَهَا أَنْ تَظْهَرَ لِبَنَاتِهَا أَمَامَهُمْ. عودة العجاء ج ۳ ص ۷۷. ← ← ← ←

پرده فرض ده

د زنانه د پاره د غیر محرمو (پردو) سره نه پرده فرض ده (۱).
ځکه ددې ثبوت د قرآن کریم د صریحو آیتونو، متواتر صریحو احادیثو، اجماع امت او قیاس نه شوی.

او څوک چې د ښځو د پردې نه انکار کوي او دا وایي چې " دا د ښځې خپله خوښه ده چې پرده کوي او که نه؟ " نو داسې کس د دین د قطعي احکامو نه منکر دی، دا داسې دی لکه څوک چې د مونځ، روژې، زکوٰۃ او حج نه منکر شي. (۲)

پرده په مخکیني امتونو کې هم ښه گنلې شوې

د حضرت آدم علیه السلام نه نیولی ترد نبي علیه السلام پورې ټولو پیغمبرانو او ټولو شریفو خلکو پرده خوښه کړې، هیچا به پرده کې او د ښځو او سره اختلاط ندې خوښ کړی.

← ← ← وقيل: حجاب المرأة شرعاً: هو ستر المرأة جميع بدنها وزيلتها. بيا يمنع الأجانب عنها من رؤية شيء من بدنها أو زيلتها التي تتزين بها، ويكون استتارها باللباس وبالبیوت. حراسة الفحيلة لكر ابوزيد ص ۲۶.

• وقيل: هو ستر المرأة جميع بدنها، ومنه الوجه والكفان والقدمان، وستر زيلتها المكتسبة بيا يمنع الأجانب عنها رؤية شيء من ذلك... حراسة الفحيلة لكر ابوزيد ص ۲۷.

(۱) فتاوى محمودیه ج ۲۸ ص ۷۵ پرده کثورت اوراس کا درج، بدائع الصنائع ج ۵ ص ۱۲۱ کتاب الاستحسان، الفقه الحنفی وادلته ج ۲ ص ۳۸۷ کتاب الحفظ والاباحه. زلمی ج ۶ ص ۱۷ کتاب الکراهیه فصل فی النظر والسر.
(۲) أجمع العلماء أن حجاب المرأة يتفق عليه العامر شرعاً ودين. وأنها ثابت قطعي متواتر في الكتاب والسنة. ومن أكثر شريعة لباس المرأة وحجابها. وقال "إن لباسها عادة كبدن ما كساء وكسرت ما كساء" فهو منكرو لقطعي مغلوم من الدين بالنسبة للمرأة كمنكر الصلاة والزكاة والحج. الحجاب في الشريعة والفترة لمباينين مرزوق الطلمي ج ۱ ص ۸۷.

قال محمد بن صالح العثيمين رحمه الله: إعلم أنها المسلم أن احتجاب المرأة عن الرجال الأجانب وتغطية وجهها أمر واجب. دل على وجوبه كتاب ربك تعالى. وسنة نبيك محمد صل الله عليه وسلم، والإعتبار الصحيح، والقياس المطرد. رسالة الحجاب ج ۱ ص ۹.

بیا خاصکړد عورت پتول خود انسان د پیدا کیدو سره سم فرض کړې شوی .
په قرآن کریم سورة اعراف کې ددې تذکره شته چې کله الله تعالی حضرت آدم علیه السلام او حضرت حواء رضی الله عنهما پیدا کړل نو په جنت کې یې د هر څیز د خوراک اجازت ورکړو . لیکن د یوې اونې (غنم دانې) د خوړلو نه یې منع کړل ، خو چې کله حضرت آدم علیه السلام د شیطان په وسوسې سره هغه اوخوړه نو د دوی عورت ښکاره شو (دوی د عورت ښکاره کیدل او نه زغملې شو) نو د جنت د اونو په پانړو یې خپل عورت پتولو .
الله تعالی ددې تذکره داسې کړی :

﴿... فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفْنَ عَلَيْهِمَا مِنْ ذَرَقِ الْجَنَّةِ ۖ﴾ . (۱)
ترجمه : پس کله چې دوی د اونې مزه اوڅکله نو دوی ته خپل شرمگاهونه ښکاره شونو دوی شروع اوکړه او په خپلو ځانونو باندې یې د جنت پانړې نخلولی (یعنی خپل عورت یې پتولو) .

د حضرت شعیب علیه السلام د لورانو حیاء او پرده

په قرآن کریم سورة القصص کې دا واقعې ذکرده چې کله حضرت موسی علیه السلام مدین ته لاړ او هلته یې د یو ګوډي سره خلق اولیدل چې خپلو چپلو (اوزو) ته یې اوبه ورکولی خو دوه زنانه یې یو طرف ته اولیدی چې هغوی خپلې چپلۍ را حصارې کړې وې او نورو شپونکیانو سره یې یو ځای چپلو ته اوبه ورکول نه خوښولی ، اگر چې په هغوی باندې پرده فرض نه وه خو بیا یې هم د خپل شرافت او حیاء په وجه د نورو خلقو سره یو ځای

(۱) الله تعالی پوره واقعې داسې بیان کړی : ﴿وَلَمَّا دُمِرَ اسْكُنُ أَكْتَ وَرَوَّجَكَ الْجَنَّةَ فَكَلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الْغَالِيْنَ ۝ قَوَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْآتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْغَالِيْنَ ۝ وَقَسَّ لَهُمَا إِلَى لَكُمَا لَيْنِ الصَّحِيْحَيْنِ ۝ فَلَمَّ لَهُمَا يَكْرُورٌ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفْنَ عَلَيْهِمَا مِنْ ذَرَقِ الْجَنَّةِ ۖ وَكَادَهُمَا رِيْبُهُمَا آتَاهُمَا آتَاهُ الشَّيْطَانُ لَكُمَا عَذَابٌ مُبِيْنٌ ۝ قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَلْسِنَتَنَا وَإِنْ لَمْ تَكْفُرْ لَنَا وَتَرْجُمْنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الْخَاسِرِيْنَ ۖ﴾ . الاعراف ۲۰ ۱۹ ۲۳ .

گډون (اختلاط) نه خوښول.

حضرت موسى عليه السلام د هغوی نه پوښتنه او کړه چې تاسو ولې د دوی سره يو ځای چېلو ته اوبه نه ورکوی؟ نو هغوی ورته په جواب کې همدا وويل چې ترڅو پورې دا شپونکيان نه وي تللي مونږ تر هغې پورې چېلو چېلو ته اوبه نه ورکوو (ځکه د هغوی سره يو ځای گډون نه خوښوو)، او زموږ پلار بډا دی نور څوک نارینه مونږ ته ځکه مونږ د مجبوريت نه راوتی یو.

د حضرت موسى عليه السلام ورياندې رحم راغی، د کوهي نه یې ورله اوبه رااوويستی او د هغوی څاروي یې پرې اوبه کړل.

کله چې دا زانانه د خپل وخت نه مخکې کور ته لاړی او حضرت شعيب عليه السلام ورنه د مخکې راتلو پوښتنه او کړه نو دوی ورته واقعہ بیان کړه.

حضرت شعيب عليه السلام اراده او کړه چې دې کس ته د احسان بدله ورکړي نو دا یوه لوري یې ورپسې واپس وړاویله چې هغه راوړله. قرآن کریم د دې بیان داسې کړی:

﴿فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ﴾ (۱)

ترجمه: په دې دوه جینکو کې یوه حضرت موسى عليه السلام ته راغله، په حیاء سره راروانده وه.

ځنې مفسرینو لیکلي دي چې دې جینۍ د ډیرې حیاء په وجه خپل لستونې مخ ته نیولې و، حضرت موسى عليه السلام ته راغله، او ورته وې ويل چې: زما پلار تا غواړي ددې د پاره چې تا زموږ چېلو کومې اوبه ورکړي د هغې بدله درکړي. نو حضرت موسى عليه السلام ددې سره راروان شو.

مفسرینو لیکلي چې حضرت موسى عليه السلام دې جینۍ ته وويل: زه د تانه مخکې ځم ته راپسې شاته راروانه شه او په وینا سره راته لاړه ښایه.

د حضرت موسى عليه السلام مقصد دا و چې په دې باندې زمانه نظر او نه لري. (۲)

(۱) القصص آیه ۲۵.

(۲) التفسير معارف القرآن لمرؤة الامام محمد صالح رحمه الله سورة القصص لي تشرح آیه ۲۵.

بیا حضرت شعيب عليه السلام یوه لور حضرت موسی عليه السلام ته په نکاح ورکړه. (۱)
 بهر حال دا اوږده واقعه ده، دا مختصر ځای مې ورنه صرف ددې د پاره ذکر کړو چې د
 پردې اهتمام په مخکیني امتونو کې هم و چې د حضرت شعيب عليه السلام لورنې د نورو خلقو نه
 ځنډې ته ناستې وې او د شپونکیانو سره یې یو ځای گډون نه خوښول، بیا چې حضرت
 موسی عليه السلام ددې جینۍ سره تللو نو هم مخکې ورنه روان و چې په هغې یې نظر او نه لري.

د اسلام نه مخکې د نېرېو شریفو خلقو زاننه و هم پرده خوښوله

د اسلام نه مخکې د شریفو خلقو زاننه و هم پرده خوښوله، او په قرآن کریم کې چې د
 جاهلیت اولی د بې پردګۍ کوم ذکر شوی نو دا د رزبلو خلقو ښځو او وینځو کوله، د
 عربو تاریخ په دې باندې گواه دی چې د شریفو خلقو زاننه و هېڅ کله بې پردګي نه خوښوله.
 ځکه الله تعالی د ښځو په طبیعت کې فطره حیا اېځې ده، د کله نه چې د انسانانو د
 پیدائش سلسله شروع شوې ده نو هره ښځه فطره بې پردګي نه خوښوي، البته د غلط
 ماحول په وجه په ښځو کې بې حیايي او بې پردګي پيدا کېږي.

هندوانو او نورو شرکي مذهبونو واله خلقو هم اول د ښځو او سړو اختلاط، بې حیايي
 او بې پردګي نه خوښوله. دا بې حیايي، فحاشي او بې پردګي صرف د یورپي قومونو
 پيداوار دی چې قلاړ په قلاړ په دې نورو قومونو کې هم راغله. (۲)

(۱) قرآن کریم د حضرت موسی علیه السلام دا واقعه داسې ذکر کړې: ﴿وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً
 مِنَ النَّاسِ يَسْكُنُونَ ۖ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ ۚ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا ۖ قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّى يُصْدِرَ
 الرِّعَاءُ ۖ وَأَبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ ۝ فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِنَاكِزْتُ إِلَيْكَ مِنْ خَيْرِ فَهْيَرٍ ۝
 فَلَمَّا نَهَ إِخْدَهُمَا تَمَيَّضَ عَلَى اسْتِحْيَاءٍ ۖ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا ۖ فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ
 الْقَصَصَ ۖ قَالَ لَا تَخَفْ ۖ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۝ قَالَتْ إِخْدَهُمَا يَا هَذَا ۖ شَتَا ۖ جُرُءُ ۖ إِنَّ عَذْرَاءَ مِنَّا أَتَتْكَ
 الْغَوِيَّةُ الْأَيُّمُونَ ۝ قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ نَمُنَ ۖ وَإِنِّي خَشِيَ إِتِّمَاقَهُ ۖ هَتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي تَمَنِي ۖ رَجِيحٌ ۖ فَإِنْ أَتَمَمْتَ عَشْرًا ۖ فَمِنْ
 عِنْدِكَ ۖ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَشُقَّ عَلَيْكَ ۖ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الطَّيِّبِينَ ۝ قَالَ ذَلِكَ بَرٌّ ۖ وَبَيِّنَاتٌ ۖ إِنَّمَا الْأَجَلُ
 قَطْعُكَ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ ۖ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ۝﴾ . القصص آیه ۲۳ ۵ ۲۸ .

(۲) تفسیر معارف القرآن سورة الاحزاب فی تفسیر آیه ۵۳ .

د پردې حکم نازلیدو نه مخکې هم په مسلمانانو کې پرده وه

د پردې حکم اول د أم المؤمنین حضرت زینب بنت جحش رضی اللہ عنہا د نکاح په وخت نازل شوې و، خوددې د نزول نه مخکې هم حضرت زینب بنت جحش رضی اللہ عنہا په پرده کې ناسته وه. په مسلم شریف او ترمذی شریف کې ذکر دي:

... وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسٌ وَزَوْجَتُهُ مُوَيَّتَةٌ وَجُوهَهَا إِلَى الْحَائِطِ ... (۱)

... رسول الله صلى الله عليه وسلم ناست و، او ددوی بي بي (حضرت زینب بنت جحش رضی اللہ عنہا) دیوال طرف ته مخ اړولې و، (په پرده کې) ناسته وه.

د پردې د نزول تاریخ

دا خاص قسمه پرده " چې زاننه دې د کور په چار دیوالی کې پاتې کیږي، بلا ضرورت دې د کور نه نه اړوي، او که د ضرورت په وخت اړوي نو ټول بدن دې پټ کړي، دا حکم " د حضرت زینب بنت جحش رضی اللہ عنہا د نکاح په وخت نازل شوې دی.

اوس ددې د نکاح د نېټې په باره کې د علماؤ دوه اقوال دي:

۱. دا نکاح په دویم کال د هجرت باندې شوې وه.

۲. دا نکاح په پنځم کال د هجرت باندې شوې وه.

حافظ ابن کثیر رحمۃ اللہ علیہ پنځم کال د هجرت غوره کړی.

د حضرت انس رضی اللہ عنہ او حضرت عائشې رضی اللہ عنہا د روایتونو نه هم معلومیږي چې د پردې حکم په پنځم کال د هجرت باندې نازل شوی. (۲)

د زاننه و د پردې درې (۳) درجې:

کومه مسلماننه زاننه چې عاقله بالغه یا بلوغ ته نژدې وي که دا ځوانه وي او که زړه وي ددې د پاره د پردو سرو نه د پردې کولو درې (۳) درجې دي:

(۱) صحیح مسلم کتاب النکاح باب إزواج النساء یلبس جلیس، ولزول الحجاب، وإلباس ریسۃ العرس ولم الحديث ۹۴

(۱۲۸). سنن الرملي أبواب فی سیر القرآن باب: ومن سورۃ الأحزاب ولم الحديث ۳۲۱۸.

(۲) تفسر معارف القرآن سورة الاحزاب فی شرح آیه ۵۳.

اعلیٰ درجہ : چې زنانہ په خپل کور کې اوسېږي ، بغير ضرورت بهرنه اوځي ، او ددې په کپرو باندې هم د نورو خلقو نظر او نه لږي . دا د پردې اعلیٰ درجہ ده ، او همدا مقصود ده .

اوسط درجہ : چې زنانہ کله د څه ضرورت په وجه د کور نه بهر اوځي نو په برقعہ يا غټ پړوني کې مخ ، لاسونه او ټول وجود پټ کړي ، د لارې کتلو د پارہ صرف د برقعې په جالۍ کې گوري ، يا په غټ پړوني کې صرف يوه سترگه ښکاره کړي . دا د پردې درميانه درجہ ده .

آدنی درجہ : چې زنانہ کله د څه ضرورت د پارہ د کور نه بهر اوځي نو ټول بدن پټ کړي صرف د ضرورت په وخت مخ او لاسونه ښکاره کړي ، دا د پردې آدنی درجہ ده . (په دې دريم قسم کې څه تفصيل شته چې روستوبه ان شاء الله راشي) .

د پردې دا درې واړه درجې د قرآن کریم او احاديثو نه ثابتې دي . (۱)

خو په دې باندې د جمهورو علماؤ اتفاق دی چې په دې زمانه کې د فتنې او فساد د مخنيوي په خاطر د ښځو د پارہ بهر ته د وتلو په وخت مخ او لاسونه پټول فرض دي ، نو صرف د پردې اوله او دويمه درجہ پاتې شوه . (۲)

البته د ضرورت صورتونه د دينه مستثنی دي .

(۱) بُات السور للذوات الخدر لمولانا اشرف علي تهانوي رحمه الله ص ۵ ، معارف القرآن لمولانا مفتي محمد شفيع رحمه الله سورة الاحزاب في تشریح آية ۵۳ ، احکام القرآن لمولانا مفتي محمد شفيع رحمه الله ج ۳ ص ۴۵۴ ، کشف الباري کتاب الإمتان ص ۶۵ ، للهی مقالات لمولانا مفتي علي عثمانی صاحب ج ۴ ص ۴۲ .

(۲) درجات الحجاب : للحجاب الشرعي الأمور به ثلاث درجات بعضها فوق بعض في الاحتجاب والاستتار . دل عليها الكتاب والسنة : الأولى : حجاب الأشخاص في البيوت بالجدر والحدور وأمثالها بحيث لا يرى الرجال شيئاً من أخصاصهن ولا لباسهن ولا زينتهن الطاهرة ولا الباطنة ولا شيئاً من جسدهن من الوجه والكفين وسائر البدن الثانية : خروجهن من البيوت مستورات الثالثة : خروجهن مستورات الأبدان من الرأس إلى القدم . مع كشف الوجه واليدين عند أمن الفتنة عند بعض الأمة .

واتفق جمهور علماء المذاهب في هذا الزمان على وجوب تغطية الوجه والكفين من المرأة سداً للذرائع الفساد . وعوارض الفتنة . فلم يبق يشرع إلا الدرجتان الأولى والثانية . عودة الحجاب لمحمد احمد إسماعيل المقيم ج ۳ ص ۷۸ درجات الحجاب .

د پردي په ثبوت باندې د قرآن کریم نه دلائل

اوس درته د پردې په فرضيت او ثبوت باندې د قرآن کریم نه يو څو دلائل بيانوم:

اول دليل: بنځوته په کور کې د پاتې کيدو حکم

الله تعالی زاننه و ته په کور کې د پاتې کيدو حکم کړی:

﴿ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى ۝ (۱) ﴾

ترجمه: او تاسو په کورونو کې اوسئ، او د روميې جاهليت (د زمانې) په شان نباشئ
مه ښکاره کوئ. (۲)

يعنی د اسلام نه وړاندې د جاهليت په زمانه کې به چې څنگه ښځې په بې پردۍ سره د
سړو د وړاندې په ناز و نځرو سره تللی او خپل زينت به يې ښکاره کول نو هغه شان تاسو په
بې حيايۍ سره مه گرځئ. (۳)

(۱) الاحزاب آيه ۳۳.

(۲) قوله: { وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ } أي: الزَّمْنَ بُيُوتَكُنَّ فَلَا تَخْرُجْنَ لِغَيْرِ حَاجَةٍ. تفسير ابن کثير ج ۶ ص ۲۰۹
سورة الاحزاب في تفسير آيه ۳۳.

قال المفسرون: ومعنى الآية: الأمر لهن بالثَّوْقُ وَالسُّكُونِ فِي بُيُوتِهِنَّ وَأَنْ لَا يَخْرُجْنَ. زاد السير في علم
التفسير ج ۳ ص ۲۶۱ سورة الاحزاب آيه ۳۳.

(۳) قوله تعالى: { وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى } قَالَ مُجَاهِدٌ رَحِمَهُ اللَّهُ: كَانَتْ الْمَرْأَةُ تَخْرُجُ تَشِيْ بِئِنَّ
يَدَيِ الرَّجَالِ. فَذَلِكَ تَبَرُّجُ الْجَاهِلِيَّةِ. وَقَالَ قَتَادَةُ رَحِمَهُ اللَّهُ: { وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى } يَقُولُ: إِذَا
خَرَجَتْ مِنْ بُيُوتِكُنَّ وَكَانَتْ لَهَا مِثْيَةٌ وَكَسْرٌ وَتَفَنُّجٌ فَتَنَى اللَّهُ عَنْ ذَلِكَ.

وَقَالَ مُقَاتِلُ بْنُ حَيَّانٍ رَحِمَهُ اللَّهُ: { وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى } وَالتَّبَرُّجُ: أَنَّهَا تُلْقِي الْخِمَارَ عَلَى
رَأْسِهَا، وَلَا تُشَدُّهَ فَيُؤَارِي قَلْبَ إِذَاهَا وَقُرْطَهَا وَغُنَّقَهَا، وَيَبْدُو ذَلِكَ كُلُّهُ مِنْهَا. وَذَلِكَ التَّبَرُّجُ. ثُمَّ عَمَّتِ نِسَاءُ
الْمُؤْمِنِينَ فِي التَّبَرُّجِ. تفسير ابن کثير ج ۶ ص ۲۱۰ سورة الاحزاب في تفسير آيه ۳۳.

{ وَلَا تَبَرَّجْنَ } وَلَا تَتَّبِعْنَ فِي مَشِيكِ (تَبَرُّجُ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى) تَبَرُّجًا مِثْلَ تَبَرُّجِ النِّسَاءِ فِي أَيَّامِ الْجَاهِلِيَّةِ

الْقَدِيمَةِ. تفسير البهائي (الوار السبيل واسرار العاقل) ج ۲ ص ۲۳۱ سورة الاحزاب آيه ۳۳.

د مذکورہ آیت نہ د پردې په باره کې دوه خبرې معلومې شوی:
اول دا چې الله تعالیٰ دا غواړي چې زنانه دې بغیر ضرورتہ د کور نه بهر نه راوځي،
دوی په کور کې دننه د کار د پاره پیدا شوي، او په شریعت کې اصلي پرده هم د کورونو
پرده ده.

دويم دا چې كه زَنانه د كور نه د څه ضرورت د پاره بهر رااوځي نو د زينت سره دې نه رااوځي بلكه بُرقعه يا لوي پروڼې دې په سر كړي. (ددې تفصيل روستورانوان دى). (۱)

د آیت حکم عام دی

اگر چې په دې آيت کې په ظاهره خطاب اَمَّهَاتُ الْمُؤْمِنِينَ ته دی خو د سياق و سباق نه معلومېږي چې دا حکم عام دی ټولو زانانه و ته دی، د نبی علیه السلام د بیبيانو سره خاص ندي. (۲۰)

(١) تفسير معارف القرآن سورة الاحزاب في تشرح آية ٣٣.

(٢) مَعْنَى هَذِهِ الْآيَةِ الْأَمْرُ بِالزُّوْمِ النَّبِيِّ. وَإِنْ كَانَ الْخُطَابُ لِنِسَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَدْ دَخَلَ غَيْرُهُنَّ فِيهِ بِالسُّغَى. هَذَا لَوْ لَمْ يَرِدْ دَلِيلٌ يَخْصُ جَمِيعَ النِّسَاءِ. كَيْفَ وَالشَّرِيعَةُ طَافِحَةٌ بِالزُّوْمِ النِّسَاءِ بَيُّوتَهُنَّ. وَالْإِلْكَافُ عَنِ الْخُرُوجِ مِنْهَا إِلَّا لِمُزَوَّرَةٍ. عَلَى مَا تَقَدَّمَ فِي غَيْرِ مَوْضِعٍ. فَأَمَرَ اللَّهُ تَعَالَى نِسَاءَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَلَاذِمَةِ بَيُّوتِهِنَّ. وَخَاطَبَهُنَّ بِذَلِكَ تَشْرِيفًا لَهُنَّ. وَنَهَاهُنَّ عَنِ التَّبَرُّجِ. فَمِنْ الْقُرْطَبِيِّ (الْجَامِعُ لِأَحْكَامِ الْقُرْآنِ) ج ١٤ ص ١٧٩ سُورَةُ الْأَحْزَابِ آيَةُ ٣٣.

(وَقَرْنٌ فِي بُيُوتِكُنَّ ...) والخطاب فيها وإن كان خاصاً إلا أن الحكم عام. ثم الخروج عند الحوائج ليس من تزيج الجاهلية الأولى في شيء، إنما تزيجهن أن يخرجن كالرجال بالواقحة، وعدم تستر. فيض الهادي لمولانا نور شاه كشميري رحمه الله ٢٥٢/١.

وإذا كان الله سبحانه يحذر أمهات المؤمنين من هذه الأشياء المنكرة مع صلاحهن وإيمانهن وطهارتهن
فغيرهن أولى وأولى بالتحذير والإنكار والخوف عليهن من أسباب الفتنة عصينا الله وإياكم من مضلات
الفتن. ويدل على عموم الحكم لهن وغيرهن قوله سبحانه في هذه الآية { وَأَلْقِنِ الصَّلَاةَ وَآتِ الزَّكَاةَ
وَأَطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ } [الأحزاب ٤٢ ٣٣] فإن هذه الأوامر أحكام عامة لنساء النبي صلى الله عليه وسلم
وغيرهن . مجموعة رسائل في الحجاب والسلور ص ٥٩ .

دویم دلیل : د پردې نه شاته اودریدو سره څه څیز غوښتل

د پردې په فرضیت باندې د قرآن کریم دویم دلیل دادی ، الله تعالی صحابه کرامو رضی الله عنہم ته فرمایي :

﴿وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسَلُّوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ﴾ (۱)

ترجمه : او کله چې تاسو د نبی علیه السلام د بیبیانو نه څه څیز غواړئ نو د پردې شاته (اودریدو سره) یې ورنه غواړئ (ځکه) دا ستاسو او د هغوی د زړونو د پاره ډیره پاکیزه طریقه ده .

ددې آیت نه صراحت د پردې اهمیت او فرضیت معلوم شو ځکه " فَسَلُّوهُنَّ " صیغه د امرده ، او امر سره شرعاً او عقلاً وجوب ثابتیږي .

اگر چې څه څیز غوښتل ضرورت وي خو بیا هم الله تعالی ددې ضرورت باوجود د پردې حکم او کړو ، نو اوس به بلا ضرورت څنگه د بې پردګۍ اجازت وي ؟

د مذکوره آیت حکم عام دی : ددې آیت شان نزول اگر چې په یوه خاصه واقعه کې د أمهات المؤمنین په باره کې دی لیکن حکم یې عام دی ، هرې زنانه ته شامل دی ، أزواج مطهرات سره خاص ندی .

ځکه چې کله صحابه کرامو رضی الله عنہم ته دا حکم او شو چې کله تاسو د نبی علیه السلام د بیبیانو نه د ضرورت څه څیز غواړئ نو د پردې شاته اودریدلو سره یې ورنه غواړئ حالانکه د صحابه کرامو رضی الله عنہم مرتبه خود فرښتونه هم اوچته ده او د نبی علیه السلام بیبیانې خو أمهات المؤمنین دي یعنی د مؤمنانو مورانې دي او الله تعالی د هغوی زړونه پاک لرلو ذمه واري په خپله اخیستې ده خو بیا هم الله تعالی د نفساني وسوسو نه د زړونو پاکولو په خاطر صحابه کرامو ته حکم کړی چې تاسو د أزواج مطهرات نه څه څیز غواړئ نو د پردې شاته اودریدو سره یې ورنه غواړئ ، نو اوس د فتنې په دې دور کې داسې څوک دی چې هغه د صحابه کرامو نه زیات د پاکوالي دعوی او کړي ؟ او داسې کومه ښځه ده چې

هغه د أمهات المؤمنین نه زیاته د پاکوالي دعوی اوکړي او دا اووایی چې ماته د پردې ضرورت نشته؟

حالانکه د صحابه کرامو او أمهات المؤمنین په مینځ کې د غلط خیال بالکل تصور نه و خو بیا هم هغوی ته د پردې حکم اوشو، نن سبا خود فتنې زمانه ده د خلقو زړونه خیرن دي نو په طریق اولی باندې پرده ضروري ده. (۱)

بل دا چې په دې آیت کې د پردې د پاره کوم علت ذکر شوی ﴿ ذَلِكُمْ أَظْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ ﴾ دا په دې واضحه قرینه ده چې ددې آیت حکم عام دی؛ ځکه هرې زنا نه ته د زړونو د پاکوالي ضرورت شته، لهذا پرده د ازواج مطهرات سره خاص نده بلکه په هره زنا نه باندې فرض ده. (۲)

(۱) معارف القرآن لمولانا مفتي محمد شفيع رحمه الله سورة الاحزاب في تشرح آية ۵۳، القول المصواب في تحقيق مسئلة

العجاب لمولانا اشرف علي تهانوي رحمه الله ص ۵۴

(۲) فَإِنَّ تَعْلِيلَهُ تَعَالَى لِهَذَا الْحُكْمِ الَّذِي هُوَ إِنْجَابُ الْحِجَابِ بِكُنُوزِهِ أَظْهَرُ لِقُلُوبِ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ مِنَ الرِّبَاةِ. فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: " ذَلِكُمْ أَظْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ " قَرِينَةٌ وَاضِحَةٌ عَلَى إِزَادَةِ تَعْيِينِ الْحُكْمِ. إِذْ لَمْ يَقُلْ أَحَدٌ مِنَ جَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ إِنَّ عَمَهُ أَزْوَاجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا حَاجَةَ إِلَى أَظْهَرِيَّةِ قُلُوبِهِنَّ وَقُلُوبِ الرِّجَالِ مِنَ الرِّبَاةِ مِنْهُنَّ. وَقَدْ تَقَرَّرَ فِي الْأَصُولِ أَنَّ الْحِلَّةَ قَدْ تُعَيَّنُ مَغْلُوبًا وَبِذَا ذَكَرْنَا تَعَلَّمَ أَنَّ فِي هَذِهِ الْآيَةِ الْكَرِيمَةِ الدَّلِيلَ الْوَاضِحَ عَلَى أَنَّ وَجُوبَ الْحِجَابِ حُكْمٌ عَامٌّ فِي جَمِيعِ النِّسَاءِ. لَا خَاصَّ بِأَزْوَاجِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَإِنْ كَانَ أَصْلُ اللَّفْظِ خَاصًّا بِهِنَّ، لِأَنَّ عُمُومَ عَلَيْهِ دَلِيلٌ عَلَى عُمُومِ الْحُكْمِ فِيهِ وَبِهِ تَعَلَّمَ أَنَّ حُكْمَ آيَةِ الْحِجَابِ عَامٌّ لِعُمُومِ عَلَيْهِ. وَإِذَا كَانَ حُكْمُ هَذِهِ الْآيَةِ عَامًّا بِدَلَالَةِ الْقَرِينَةِ الْقُرْآنِيَّةِ فَاعْلَمْ أَنَّ الْحِجَابَ وَاجِبٌ بِدَلَالَةِ الْقُرْآنِ عَلَى جَمِيعِ النِّسَاءِ. اضواء البیان فی ایضاح القرآن بالقرآن لمولانا محمد الامین الشنيطی ج ۶ ص ۲۴۲ سورة الاحزاب آية ۵۳ طبع دار الفكر بيروت لبنان

وَمِنَ الْأَدِلَّةِ عَلَى أَنَّ حُكْمَ آيَةِ الْحِجَابِ عَامٌّ هُوَ مَا تَقَرَّرَ فِي الْأَصُولِ. مِنْ أَنَّ خِطَابَ الْوَاحِدِ يَعْمُ حُكْمُهُ جَمِيعَ الْأُمَّةِ. وَلَا يَخْتَصُّ الْحُكْمُ بِذَلِكَ الْوَاحِدِ الْمُخَاطَب لِأَنَّ خِطَابَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِرَاجِدٍ مِنْ أُمَّتِهِ يَعْمُ حُكْمُهُ جَمِيعَ الْأُمَّةِ. لَا سِتْرَائِهِمْ فِي أَحْكَامِ التَّكْلِيفِ. إِلَّا بِدَلِيلٍ خَاصٍّ يَجِبُ الرُّجُوعُ إِلَيْهِ. اضواء البیان فی ایضاح

د مذکوره آيت شان نزول

مذکوره آيت د پردې په باره کې اولنې آيت دې ، ددې د شان نزول په باره کې ډير واقعات ذکر شوي او هغه ټول صحيح دي .

امام بخاري رحمه الله ددې آيت د شان نزول په باره کې دوه واقعي رانقل کړي :

اوله واقعه : حضرت عمر رضي الله عنه فرمايي چې ما نبي عليه السلام ته وويل :

يَا رَسُولَ اللَّهِ ! يَدْخُلُ عَلَيْكَ الْبَرُّ وَالْفَاجِرُ ، فَلَوْ أَمَرْتَ الْمُؤْمِنِينَ بِالْحِجَابِ ، فَأَلَزَلَ اللَّهُ آيَةَ الْحِجَابِ . (۱)

← ← ← وَإِذَا عَلِمْتَ بِمَا ذَكَّرْنَا أَنْ حُكِمَ آيَةُ الْحِجَابِ عَامًّا ، وَأَنْ مَا ذَكَّرْنَا مَعَهَا مِنَ الْآيَاتِ فِيهِ الْكَلَامَةُ عَلَى اخْتِجَابِ جَمِيعِ بَدَنِ الْمَرْأَةِ عَنِ الرِّجَالِ الْأَجَانِبِ ، عَلِمْتَ أَنَّ الْقُرْآنَ دَلَّ عَلَى الْحِجَابِ ، وَلَوْ فَرَضْنَا أَنَّ آيَةَ الْحِجَابِ خَاصَّةٌ بِأَزْوَاجِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَا شَكَّ أَنَّهُمْ خَوَّضُوا لِنِسَاءِ الْمُسْلِمِينَ فِي الْأَدَابِ الْكَرِيمَةِ الْمُقْتَضِيَةِ لِلظَّهَارَةِ النَّاتِمَةِ وَعَدَمِ التَّدَنُّسِ بِالْأَجَاسِ الزَّيْبَةِ ، فَمَنْ يُحَادِلُ مَنَعَ نِسَاءَ الْمُسْلِمِينَ كَالِدُعَاةٍ لِلشُّفُورِ وَالتَّبَرُّجِ وَالْإِخْتِلَاطِ الْيَوْمَ مِنَ الْإِفْتِدَاءِ بِهِنَّ فِي هَذَا الْأَدَبِ السَّائِغِ الْكَرِيمِ الْمُقْتَضِيَةِ سَلَامَةَ الْعُزْفِ وَالظَّهَارَةِ مِنْ دَنَسِ الزَّيْبَةِ عَاشَ لِأُمَّةٍ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرِيضُ الْقَلْبِ كَمَا تَرَى . اضواء البيان في إيضاح القرآن بالقرآن ج ۶ ص ۲۴۸ سورة الاحزاب آية ۵۳ .

(۱) صحيح البخاري كتاب تفسير القرآن باب قوله { لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُدْعَا لَكُمْ ... } ولم يحدث ۴۷۹۰ . وفي رواية : عَنْ أَنَسٍ رضي الله عنه ، قَالَ : قَالَ عُمَرُ رضي الله عنه : وَافَقْتُ اللَّهَ فِي ثَلَاثٍ ، أَوْ وَافَقْنِي رَبِّي فِي ثَلَاثٍ ، قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ لَوْ اتَّخَذْتَ مَقَامَ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى ، وَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ يَدْخُلُ عَلَيْكَ الْبَرُّ وَالْفَاجِرُ فَلَوْ أَمَرْتَ الْمُؤْمِنِينَ بِالْحِجَابِ ، فَأَلَزَلَ اللَّهُ آيَةَ الْحِجَابِ ، قَالَ : وَبَلَّغْنِي مُعَابَتَهُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْضَ نِسَائِهِ فَدَخَلْتُ عَلَيْهِنَ ، قُلْتُ : إِنْ التَّهَيَّئْنَ أَوْ لِيُبَدِّلَنَّ اللَّهُ رَسُولَهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَوَّضَا مِنْكُنَّ ، حَتَّى أَتَيْتُ إِحْدَى نِسَائِهِ ، قَالَتْ : يَا عُمَرُ ! أَمَا فِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا يَعْطِي نِسَاءَهُ ، حَتَّى تَعْطَهُنَّ أَلَتْ ؟ فَأَلَزَلَ اللَّهُ : (عَلَى رُبَّةٍ إِنْ ظَلَمْتُمْ أَنْ يُبَدِّلَهُ آزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُمْ مُسْلِمَاتٍ) الْآيَةُ . صحيح البخاري كتاب تفسير القرآن باب { وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى } ولم يحدث ۴۴۸۳ ، ولم يحدث ۴۰۲ ، صحيح مسلم كتاب فضائل الصحابة رضي الله تعالى عنهم باب من فضائل عمر رضي الله تعالى عنه ولم يحدث ۲۴ (۲۳۹۹) .

ای د الله رسول! تاسو ته ښه او خراب دواړه قسمه خلق راځي نو که تاسو آمهات المؤمنین ته د پردې حکم او کړۍ نو دا به ډیره ښه وي، نو الله تعالی د پردې آیت نازل کړو.

دویمه واقعہ : دا واقعہ هم په بخاري شریف کې ذکرده : حضرت انس رضی الله عنه فرمایي چې کله رسول الله صلی الله علیه وسلم د حضرت زینب بنت جحش رضی الله عنها سره نکاح او کړه نو خلق یې د ولیمې دعوت د پاره راوغوښتل، خلقو روټۍ (دودۍ) او خوړه خویا هم (ډیر وخت په کور کې) ناست وو، خبرې یې کولې (حالانکه زینب بنت جحش رضی الله عنها په همدې کور کې وه، دیوال طرف ته یې مخ کړې ؤ)، نبي علیه السلام د پاڅیدو تیارې او کړو (مقصد یې دا ؤ چې دا خلق پوه شي او لار شي) خودا خلق نه پاڅیدل.

کله چې خلقو اولید چې پیغمبر علیه السلام پاڅید (او بهر اووت) نو دوی هم پاڅیدل (او لارل)، خودرې (۳) کسان اوس هم ناست وو (نبي علیه السلام په دې وخت کې د نورو بیبیانو کورونو ته تشریف وې وړو)، کله چې واپس دې کور ته راغی نو څه خلق هماغه شان ناست وو، بیا (آخر) دوی هم لارل، پس نبي علیه السلام کور ته داخل شو، ما هم اراده او کړه چې زه ور داخل شم، نو نبي علیه السلام زما او خپل مینځ کې پرده واچوله (او زه یې دننه د تللو نه منع کړم)، او الله تعالی دا آیت نازل کړو :

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ﴾ (۱).

(۱) عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ. قَالَ : لَمَّا تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَيْنَبَ بِنْتَ جَحْشٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا. دَعَا الْقَوْمَ فَطَعِمُوا ثُمَّ جَلَسُوا يَتَخَدُّونَ. وَإِذَا هُوَ كَأَنَّهُ يَتَمَهَّيْ لِلْقِيَامِ. فَلَمْ يَقُمُْوا فَلَمَّا رَأَى ذَلِكَ قَامَ. فَلَمَّا قَامَ قَامَ مَنْ قَامَ. وَقَعَدَ ثَلَاثَةً تَفَرَّ. فَجَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيَدْخُلَ فَإِذَا الْقَوْمُ جُلُوسٌ. ثُمَّ إِنَّهُمْ قَامُوا. فَانْطَلَقَتْ فَجِئَتْ فَأَخْبَرَتْ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُمْ قَدْ انْطَلَقُوا. فَجَاءَ حَتَّى دَخَلَ فَذَهَبَتْ أَدْخُلَ. فَأَلْقَى الْحِجَابَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ. فَأَلَزَمَ اللَّهَ : {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ ...} الآية [الاحزاب آیه ۵۳]. صحیح البخاري کتاب فضیله القرآن باب قولہ : {لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ ...} رقم الحديث ۴۷۹۱ ، ورم الحديث ۶۲۳۹ کتاب الإنشیدان باب آیه الحجاب ، ورم الحديث ۶۲۷۱ کتاب الإنشیدان باب من قام من منجلیو أو بنیو ولم یستأذن أصحابه. أو تمهلاً للقیام یقوم الناس ، صحیح مسلم کتاب النکاح باب زواج زینب بنت جحش و نزول الحجاب و الثبات و بیئۃ المؤمنین رقم الحديث ۹۲ (۱۴۲۸) ، السن الکبری للنسائی رقم الحديث ۱۱۳۵۶ ، صحیح ابن حبان رقم الحديث ۵۵۷۸ ذکر السبب الذي من اجله نزل الله آیه الحجاب .

د بخاري شريف د یو بل حديث په آخر کې ذکر دي :

فَرَجَعَ حَتَّى إِذَا وَضَعَ رِجْلَهُ فِي أُسْكُفَةِ الْبَابِ دَاخِلَهُ وَأُخْرَى خَارِجَةً أَوْعَى السِّتْرِ بَيْنِي وَبَيْنَهُ .
وَأُنْزِلَتْ آيَةُ الْحِجَابِ .

کله چې نبي عليه السلام (د خلقو تللو نه پس) کور ته واپس راغی خپله خپه مبارکه یې د دروازي په درشل (چوکاټ) باندې کیښوده . یوه خپه یې دننه وه او بله یې بهر وه نو دوی د دروازي پرده راخوشې کړه . زما او خپل مینخ کې یې پرده اوکړه ، او د پردې آیت نازل شو . (۱)

فائده : حضرت انس رضی الله عنه چونکه د ماشوم والي نه د نبي عليه السلام سره و ، د دوی کورونو ته تلو راتلو او د دوی خدمت به یې کولو ، خو په دې وخت کې دده عمر پنځلس (۱۵) کاله و او په دې دوران کې د پردې حکم هم نازل شو نو ځکه پیغمبر عليه السلام دا خپل کور ته د ننوتلو نه منع کړو او په مینخ کې یې پرده رازوړنده کړه . (۲)

بهر حال ، حضرت انس رضی الله عنه په دې واقعه کې پخپله موجود و نو ځکه هغه فرمایي :

(۱) پوره حدیث داسې دی : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ : بُنِيَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرِزْنَبِ بَنَاتِ جَحْشٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا بِحُبْزٍ وَلَحْمٍ . فَأُرْسِلَتْ عَلَى الطَّعَامِ دَاعِيًا فَيَجِيءُ قَوْمٌ فَيَأْكُلُونَ وَيَخْرُجُونَ . ثُمَّ يَجِيءُ قَوْمٌ فَيَأْكُلُونَ وَيَخْرُجُونَ . قَدْ عَوْتُ حَتَّى مَا أَجِدُ أَحَدًا أَذْعُو . فَقُلْتُ : يَا نَبِيَّ اللَّهِ ! مَا أَجِدُ أَحَدًا أَذْعُوهُ . قَالَ : « إِرْفَعُوا طَعَامَكُمْ » وَبَقِيَ ثَلَاثَةٌ رَهْطٌ يَتَحَدَّثُونَ فِي الْبَيْتِ . فَخَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَانْطَلَقَ إِلَى حُجْرَةِ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَقَالَ : « السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ » . فَقَالَتْ : وَعَلَيْكَ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ . كَيْفَ وَجَدْتَ أَهْلَكَ بَارَكَ اللَّهُ لَكَ . فَتَقَرَّيَ حُجْرَ نِسَائِهِ كُلِّهِنَّ . يَقُولُ لِهِنَّ كَمَا يَقُولُ لِعَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا . وَيَقُولَنَّ لَهُ كَمَا قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا . ثُمَّ رَجَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا لَمَّا لَمَّا فِي الْبَيْتِ يَتَحَدَّثُونَ . وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَدِيدَ الْحَيَاءِ . فَخَرَجَ مُنْطَلِقًا نَحْوَ حُجْرَةِ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَمَا أَذْرَيْنِ أَخْبَرْتُهُ أَوْ أَخْبِرَ أَنَّ الْقَوْمَ خَرَجُوا فَرَجَعَ حَتَّى إِذَا وَضَعَ رِجْلَهُ فِي أُسْكُفَةِ الْبَابِ دَاخِلَهُ وَأُخْرَى خَارِجَةً أَوْعَى السِّتْرِ بَيْنِي وَبَيْنَهُ . وَأُنْزِلَتْ آيَةُ الْحِجَابِ . صحيح البخاري كتاب تفسيم القرآن باب قولوا : { لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُدْعَا لَكُمْ ... } رقم الحديث ۲۷۹۳ .

(۲) شرعي پرده لخواړه محمد عاشق الهی بلنډشهری ص ۲۲ .

أَنَا أَعْلَمُ النَّاسَ بِهَذِهِ الْأَيَّةِ: آيَةُ الْحِجَابِ .

زه ددې حجاب آيت (په شان نزول) باندې ښه خبرداريم (چې دا د حضرت زينب بنت جحش رضي الله عنها د نكاح په وخت نازل شوی) . (۱)

د حجاب پوره آيت دا نازل شو ، الله تعالى فرمايي :

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ غَيْرَ نَظِيرِ إِنَّهُ وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِينَ لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذَى النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِي مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تُنْكِرُوا آيَاتِهِ مِنْ بَعْدِهَا إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ۝ (۲) ﴾

ترجمه : اي مؤمنانو ! تاسو د نبي عليه السلام كورته (بې اجازته) مه داخلېږئ مگر كله چې تاسو ته د خوراك د پاره دعوت دركړې شي (نو بيا ورتلل صحيح دي) ، خود خوراك د پخيدو انتظار مه كوئ (يعنى دومره د وخته مه ورځئ چې خوراك نه وي پوخ شوى او تاسو يې انتظار كوى ، بلكه په خپل مقرر وخت ورځئ) ، ليكن كله چې تاسو راوبللې شئ (چې اوس راځئ خوراك تيار دى) نو بيا ورځئ ، بيا كله چې تاسو خوراك او كړئ نو (پاڅئ) خواره شئ ، خبرو ته ناست مه پاتې كيږئ ، ځكه ستاسو دا كار (يعنى د خوراك نه پس ډير كيناستل) نبي عليه السلام ته تكليف رسوي ، هغه د تاسو نه حياء

(۱) پوره حديث داسې دى : قَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ رضي الله عنه : أَنَا أَعْلَمُ النَّاسَ بِهَذِهِ الْأَيَّةِ: آيَةُ الْحِجَابِ " لَنَا أَهْدَيْتَ زَيْنَبُ بِنْتُ جَحْشٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. كَانَتْ مَعَهُ فِي الْبَيْتِ صَنَعٌ طَعَامًا وَدَعَا الْقَوْمَ. فَقَعَدُوا يَتَحَدَّثُونَ. فَجَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْرُجُ لَمْ يَزِجْهُمْ وَهُمْ قُعُودٌ يَتَحَدَّثُونَ. فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى : { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ غَيْرَ نَظِيرِ إِنَّهُ } إِلَى قَوْلِهِ { مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ } { الْأَحْزَابُ آيَةُ ۵۳ } فَضُرِبَ الْحِجَابُ وَقَامَ الْقَوْمُ . صحيح البخاري كتاب تفسير القرآن باب قوله : { لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ ... } ولم يحدث ۲۷۹۲ .

(۲) الأحزاب آیه ۵۳ .

کوي (په ځله درته نه وايي چې پاڅئ) او الله تعالى خود حق بيانولو نه حياء نه کوي (صفا صفا درته وايي)، او کله چې تاسو د نبي عليه السلام د بيبيانو نه څه څيز غواړئ نو د پردې شاته (اودريدو سره) يې ورنه غواړئ (ځکه) داستاسو او د هغوی د زړونو د پاره ډيره پاکيزه طريقه ده، او تاسو ته دا جائز ندي چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته تکليف اُورسوی، او دا هم درته هيڅ کله جائز ندي چې تاسو د هغه نه پس د هغه د بيبيانو سره نکاح اوکړئ، ييشکه دا (د هغه د بيبيانو سره نکاح کول) ستاسو د پاره د الله تعالى په نزد ډيره لويه گناه ده.

د مذکوره آيت نه معلومې شوې خبرې: د مذکوره آيت نه يو څو خبرې معلومې شوی:

۱. بې اجازته د بل چا کور ته د اخليدل ندي په کار.
۲. چې کله درته هغه دعوت درکړي نو د وخت نه مخکې ورتلل ندي په کار، بلکه په هماغه مقرر وخت ورتلل په کار دي.
۳. د خوراک نه پس خوریدل په کار دي.
۴. د پردې حکم.

دریم دلیل: بهر ته د وتلو په وخت لوي پړونې په ځان راچول

د پردې په فرضيت باندې دریم دلیل دادی چې کله زنانه د څه ضرورت په وخت د کور نه بهر اُوځي نو په ځان به داسې لوي پړونې يا برقع راچوي چې د سر نه ترخپو پورې په کې پټه وي، د لارې د کتلو د پاره به صرف يوه سترگه ښکاره کوي، يا به د برقعې په سوړو کې گوري. الله تعالى نبي عليه السلام ته فرمايي:

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيزِهِنَّ

ذٰلِكَ اذْنٰى اَنْ يُغْفَرْنَ لَهَا ۚ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ۝۱﴾ (۱)

ترجمه: اي پيغمبره! ته خپلو بيبيانو، خپلو لورانو او مؤمنانو زنانه ته اووايه چې (د کور نه د څه ضرورت کار پسې د وتلو په وخت) خپل لوي څادر ونه په ځان باندې رانښکته

کړي، په دې سره به ډير زر دوی او پيژندې شي (چې دا اصليې بنځې دي، وينځې ندي) نو دوی ته به (د بې هوډه سرود طرفه) تکليف نشي رسولی، او الله تعالى ډير بخونکې مهربان دی.

ددې آيت نه معلومه شوه چې کله زنا نه د څه ضرورت د پاره د کور نه بهر اوځي نو پرده ورله فرض ده، مخ او نور وجود به په غټ پروني باندې پټوي. ددې صريح حکم نه پس اوس زنا نه ته د پردو سرود وړاندې د مخ ښکاره کولو گنجائش نشته. (۱) همدا خبره په تفاسيرو کې هم ذکر ده. (۲)

په دې سره په هغه خلقو باندې هم رد اوشو چې هغوی وايي چې د بنځې د پاره د مخ پرده نشته، ځکه په دې آيت کې صراحه د مخ او نور بدن د پټولو ذکر دی. (۳)

(۱) القول الصواب في تحقيق مسألة الحجاب ص ۵۵، شری پوره لمولانا محمد عاشق الهي بلند شهرې ص ۱۴.

(۲) وَمِنْ الْأَدْلَةِ الْقُرْآنِيَّةِ عَلَى اخْتِجَابِ الْمَرْأَةِ وَسِتْرِهَا جَمِيعَ بَدَنِهَا حَقٌّ وَجَهَهَا قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ أَرْوَاجُكَ وَتَلْبِيكَ وَنِسَاءُ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيزٍ﴾. فَقَدْ قَالَ غَيْرُ وَاحِدٍ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ: إِنَّ مَعْنَى: ﴿يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيزٍ﴾ أَنَّهُنَّ يَسْتُرْنَ بِهَا جَمِيعَ وَجُوهِهِنَّ. وَلَا يَظْهَرُ مِنْهُنَّ شَيْءٌ إِلَّا عَيْنٌ وَاجِدَةٌ تُبْصِرُ بِهَا. وَمِمَّنْ قَالَ بِهِ: ابْنُ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، وَعَبِيدَةُ السَّلْمَانِيُّ وَغَيْرُهُمْ..... إِنَّ فِي الْآيَةِ الْكَرِيمَةِ قَرِينَةً وَاضِحَةً عَلَى أَنَّ قَوْلَهُ تَعَالَى فِيهَا: ﴿يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيزٍ﴾ يَدْخُلُ فِي مَعْنَاهُ سِتْرُ وَجُوهِهِنَّ بِإِذْنَاءِ جَلَابِيزٍ عَلَيْهَا، وَالْقَرِينَةُ الْمَذْكُورَةُ هِيَ قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿قُلْ لِمَنْ أَرْوَاجُكَ﴾ وَوُجُوبُ اخْتِجَابِ أَرْوَاجِهِ وَسِتْرِهِمْ وَجُوهُهُمْ لَا يَزَالُ فِيهِ بَيْنُ الْمُسْلِمِينَ فَذَكَرَ الْأَرْوَاحَ مَعَ الْبَنَاتِ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يَدُلُّ عَلَى وَجُوبِ سِتْرِ الْوُجُوهِ بِإِذْنَاءِ الْجَلَابِيزِ كَمَا تَرَى. أضواء البيان في إيضاح القرآن بالقرآن لمولانا محمد الأمين الشنقيطي ج ۶ ص ۲۴۳ سورة الاحزاب آیه ۵۳ طبع دار الفكر بيروت لبنان.

ومعنى ﴿يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيزٍ﴾ يَرْخِيْنَهَا عَلَيْهِنَّ، وَيُغْطِيْنَ بِهَا وَجُوْهَهُنَّ وَأَعْطَاهُنَّ. يُقَالُ: إِذَا رَلَّ الشَّوْبَ عَنِ وَجْهِ الْمَرْأَةِ: أَدْنَى ثَوْبُكَ عَلَى وَجْهِكَ. تفسیر کشاف ج ۳ ص ۵۶۰ سورة الاحزاب آیه ۵۹. وهذه الآية والآيتان بعدها (النور آیه ۳۱ وآیه ۶۰) هي أصرح الآيات وأوضحهن في حجاب نساء المؤمنات عامة. الحجاب في الشرع واللفظ ص ۹۹.

(۳) شری پوره لمولانا محمد عاشق الهي بلند شهرې ص ۱۴.

بعضی صحابہ کرامو او تابعینو د ﴿يُذْنِبُونَ عَلَيْنَ مَنْ جَلَّ بِئْرُهُنَّ﴾ تفسیر د مخ په پتولو سره هم کړې دی. (۱)

د "جَلَايِب" تشریح

”جَلَابِيب“ د ”جَلْبَاب“ جمع ده، دا هغه غټ خادار (پړوني) ته وايي چې زنانه يې د لوبڼې د پاسه اچوي، غونډه په کې پټه وه، صرف يوه سترگه يې ښکاري. (۲)

حضرت عبداللہ بن عباس رَضِيَ اللہ عَنْہُ فرمايی:

أَمَرَ اللَّهُ نِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا خَرَجْنَ مِنْ بُيُوتِهِنَّ فِي حَاجَةٍ أَنْ يُغَطِّيْنَ وُجُوهَهُنَّ مِنْ فَوْقِ رُؤُوسِهِنَّ بِالْجَلَابِيبِ وَيُمِدِّنَ عَيْنَاهُ وَاحِدَةً . (٣)

(١) فر بعض الصحابة والتابعين إثناء الجلباب بستر الوجه، وهذا قول ابن مسعود رضي الله عنه، وابن عباس رضي الله عنهما، وعبيدة السلماني، وقتادة، والحسن البصري، وسعيد بن جبير، وإبراهيم النخعي، وعطاء الخراساني رحمهم الله وغيرهم. إظهار الحق والصواب في حكم الحجاب ص ٣٣٦.

وقد فرادئ الجلابيب بتغطية الوجه في هذه الآية وغيرها من السنة والأثر جماعة من الصحابة ؛ صح عن ابن عباس رضي الله عنهما و عائشة رضي الله عنها . و من التابعين : عن عبدة السلمي . و محمد بن سيرين . وابن عون . و لا أعلم أحدا من الصحابة صح عنه خلاف هذا المعنى . الحجاب في الشرع والفتنة ص ١٠١ .

(٢) { مِنْ جَلَاءِ بَيْنِهِمْ } جَمْعُ الْجَلْبَابِ ، وَهُوَ الْمَلَأَةُ الَّتِي تَشْتَمِلُ بِهَا الْمَرْأَةُ فَوْقَ الذِّبْرِ وَالْخِتَارِ . معالم التبريل في تفسير القرآن (تفسير البهري) ج ٦ ص ٣٧٦ سورة الاحزاب آية ٥٩ طبع دار طيبة .

(من جَلَابِيْبِهِنَّ) الْجَلَابِيْبُ جَنْعٌ جَلْبَابٌ. وَهُوَ ثَوْبٌ أَكْبَرُ مِنَ الْحِمَارِ. وَرُوِيَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ وَابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ الرِّدَاءُ. وَقَدْ قِيلَ: إِنَّهُ الْقِنَاعُ. وَالصَّحِيحُ أَنَّهُ الثَّوْبُ الَّذِي يَسْتَعْرِضُ جَمِيعَ الْبَدَنِ. الجامع لأحكام القرآن (تفسير القرطبي) ج ١٤ ص ٢٢٣ سورة الاحزاب آ ٥٩ .

(مِنْ جَلَابِيهِمْ) خَنُجٌ جَلَبَابٍ وَهِيَ الْمَلَأَةُ الَّتِي كُتِبَ لَهَا الْمَرْأَةُ أَنِّي يُزَوِّجُنِي بِغَضَمِهَا عَلَى الْوُجُوهِ إِذَا خَرَجْنِ لِحَاجَتِهِنَّ إِلَّا عَيْنًا وَاحِدَةً . تفسير الجلالين ص ٥٦٠ . التفسير المظهر ج ٧ ص ٣٨٣ سورة الاحزاب آية ٥٩ .

(٣) تفسير القرآن العظيم (لتفسير ابن كثير) ج ٦ ص ٤٢٥ سورة الاحزاب آية ٥٩ ، معالم التنزيل في تفسير القرآن (لتفسير البهري) ج ٦ ص ٣٧٦ سورة الاحزاب آية ٥٩ ، صفوة الباسير ج ٢ ص ٣٩٤ ، تفسير الطري ج ١٠ ص ٣٣٢ .

الله تعالی مؤمنانو بشخو ته دا حکم کړی چې کله دوی د خپلو کورونو نه د څه ضرورت د پاره بهر اوځي نو غټ څادر دې په سر کړي، خپل مخونه او ټول بدن دې ورباندې پټ کړي، او صرف یوه سترګه دې (دلارې کتلو د پاره) ښکاره کړي.

حضرت ابن عباس رضی الله عنهما د مذکوره آیت تفسیر او کړو (د حجاب طریقه یې اوخوډه)، او د صحابي تفسیر حُجَّت وي، بلکه ځنې علماؤ ويلي چې دا په حکم د مرفوع حدیث کې وي. (۱)

محمد بن سيرين رحمه الله فرمايي چې ما د عبيدة سلماني رحمه الله نه ددې آیت ﴿يُذْنِبْنَ عَلَيْهِنَ مِنْ جَلَاءٍ يَنْبِيهِنَّ﴾ متعلق پوښتنه او کړه (چې ددې څه طریقه ده؟) فَقَطَّ وَجْهَهُ وَرَأْسَهُ وَأَبْرَزَ عَيْنَهُ الْيُسْرَى. نو هغه (غټ څادر واغوست) خپل مخ او سر (يې ورباندې) پټ کړو، او چپه (ګسه) سترګه یې ښکاره کړه. (۲)

(نویس: نن سبا چې زنا نه د اکومې بُرقعي اچوي نو دا هم ددې جلباب ترقي یافته شکل دی، په دې کې هم ښځه پوره پټه وي. البته فیشني (ډولي) بُرقعي صحیح ندي، ځکه دیته د پردې خلقو توجه راوړي. (۳))

بهر حال، د مذکوره آیت نه هم په ښکاره باندې د مخ پټولو حکم ثابت شو، اگر چې د احنافو په نزد باندې د زنا نه مخ او لاسونه عورت ندي خو یا هم د فتنې یره په کې شته نو

(۱) وتفسير الصحابي حجة، بل قال بعض العلماء إنه في حكم المرفوع إلى النبي صلى الله عليه وسلم. وقوله رضي الله عنه «يُذْنِبْنَ مِنْ جَلَاءٍ يَنْبِيهِنَّ» إنما رخص في ذلك لأجل الضرورة والحاجة إلى نظر الطريق، فأما إذا لم يكن حاجة فلا موجب لكشف العين. رسالة الحجاب لمحمد بن صالح العثيمين ص ۱۵.

(۲) قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ سِيرِينَ رَحِمَهُ اللَّهُ: سَأَلْتُ عَبِيدَةَ السَّلْمَانِيَّ رَحِمَهُ اللَّهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿يُذْنِبْنَ عَلَيْهِنَ مِنْ جَلَاءٍ يَنْبِيهِنَّ﴾ فَقَطَّ وَجْهَهُ وَرَأْسَهُ وَأَبْرَزَ عَيْنَهُ الْيُسْرَى. تفسير ابن كثير ج ۶ ص ۲۲۵ سورة الاحزاب آية ۵۹، ملوك الطاسير ج ۲ ص ۳۹۳.

(۳) شری، د لمر لانا محمد عاشق الهی بلند شهرې ص ۱۵.
(د فیشني بُرقعي د ممانعت د تفسیل روستو راروان دی. ابو الشمس علی عنه)

کوي مګر کوم چې د دينه پخپله (کار او حرکت کولو سره) ښکاره شي (او د هغې پټول مشکل وي) ، او دوی دې خپلې لويټې په خپلو گريوانونو (سينو) باندې راواچوي ، او خپل ښائست دې نه ښکاره کوي مګر خپلو خاوندانو ته ، پلارانو ته ، د خاوند پلارانو (سخرانو) ته ، خپلو ځامنو ته ، د خاوند ځامنو ته (کوم چې د بلې ښځې نه وي) ، خپلو وروڼو ته ، خپلو ورورونو ته ، خپلو خوږينو ته ، خپلو (مسلمانانو) زبانه و ته ، خپلو وينځو ته ، يا په خادمانو کې هغه سړو ته چې ښځو ته حاجت (نفساني خواهشات) نه لري (يعنی سادگان وي) ، يا هغه ماشومانو ته چې تر اوسه د ښځو په پټو خبرو باندې خبر نه وي (نو دوی ته زينت ښکاره کول جائز دی) ، او دا زبانه دې (د تللو په وخت) زمکه په خپلو خپو باندې (د دې د پاره) په زوره نه وهي چې په دې سره د دې د هغه پټو زبوراتو آواز معلوم شي ، او اې مؤمنانو ! (که د تاسو نه په دې احکاماتو کې څه کوتاهي شوي وي (نو) تاسو ټول الله تعالی ته توبه اوباسئ د دې د پاره چې تاسو کامياب شئ .

د آيت تشریح :

د دې آيت نه د زبانه و د پاره د پردې ثبوت په څو طريقو سره کيږي :

اول : په دې آيت کې الله تعالی زبانه و ته د نظرونو او شرمګاهو د حفاظت حکم کړی او دا يعينه د پردې حکم دی ځکه چې په پردې کولو سره د شرمګاهو حفاظت راځي ، که زبانه پرده اونکړي مخ وغيره يې ښکاره وي نو خلق به د دې حسن ته گوري او د شيطاني وسوسو په وجه به آخر خبره زنا ته اوسي .

بل دا چې په حديث کې هم راغلي ، رسول الله ﷺ فرمايي :

فَرَزْنَا الْعَيْنِ النَّظْرُ وَالْفَرْجُ يُصَدِّقُ ذَلِكَ كُلَّهُ وَيُكَذِّبُهُ . (۱)

(۱) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ عَلَى ابْنِ آدَمَ حِفْظَهُ مِنَ الزَّانَا . أَذْرَكَ ذَلِكَ لَا مَحَالَةَ . فَرَزْنَا الْعَيْنِ النَّظْرُ . وَزَكَ اللِّسَانِ التَّنَطُّطُ . وَالنَّفْسُ تَمْنَى وَتَشْتَوِي . وَالْفَرْجُ يُصَدِّقُ ذَلِكَ كُلَّهُ وَيُكَذِّبُهُ . صحيح البخاري كتاب الإنشئان باب زكَا اللِّسَانِ وَزَكَ النَّفْسِ وَزَكَ الْفَرْجِ رَوَاهُ الْحَدِيثُ ٦٢٤٣ ، صحيح مسلم كتاب القَدَرِ بَابُ فَرَزَ عَلَى ابْنِ آدَمَ حِفْظَهُ مِنَ الزَّانَا وَغَيْرِهِ رَوَاهُ الْحَدِيثُ ٢٠ (٢٦٥٧) .

وفي رواية : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أَلْعَيْنَانِ تَزْنِيَانِ ، وَاللِّسَانُ يَزْنِي ، وَالْيَدَانِ تَزْنِيَانِ . ← ← ←

د سترگو زنا غلط نظر دی او شرمگاه کله ددې تصدیق او کړي (یعنی یقیني زنا او کړي) او کله ددې تکذیب او کړي.

پس زنانه د پاره د مخ پټول (او پرده کول) د شرمگاه د حفاظت ذریعه شوه، او دا هم مامور به شوه، حکه د وسائلو (او ذرائعو) د پاره حکم د مقاصدو په شان وي (دواړه عملي کول لازمي وي). (۱).

دویم : په مذکوره آیت کې الله تعالی او فرمايل : ﴿ وَلَيَضْرِبَنَّ يَحْجُرُهُنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ ﴾ او دوی دې خپلې لوبې په خپلو گریوانونو (سینو) باندې راواچوي.

”خُور“ د ”خمار“ جمع ده، دا هغه لوبې ته ویلې شي چې زنانه یې په سر باندې اچوي، گریوان او سینه ورباندې پټوي.

ددې آیت نه هم د مخ پټول او پرده معلومه شوه؛ حکه چې کله زنانه په سر باندې لوبې راواچوي، سینې او گریوان یې پټ شي نو مخ ورسره پخپله پټیږي.

←←← وَالزَّجْلَانِ تَزَيَّيَانِ، وَيُحَقِّقُ ذَلِكَ الْفَرْجُ أَوْ يُكْذِبُهُ. صحيح ابن حبان مخرجا كتاب الحدود باب الزَّيْنِ وَحَدِّهِ وَكُتْرُ إِخْلَاقِ اسْمِ الزَّيْنِ عَلَى الْأَعْيَانِ إِذَا جَرَى مِنْهَا بَعْضُ فَصَبَّ الزَّيْنُ رَقْم الحديث ۸۶۶۱، مسند احمد مخرجا رَقْم الحديث ۸۵۳۹.

(۱) وبيان دلالة هذه الآية على وجوب الحجاب على المرأة عن الرجال الأجانب وجوه : ١- أن الله تعالى أمر المؤمنات بحفظ فروجهن والأمر بحفظ الفرج أمر به وبما يكون وسيلة إليه، ولا يرتاب عاقل أن من وسائله تغطية الوجه لأن كشفه سبب للنظر إليها وتأمل محاسنها والتلذذ بذلك، وبالتالي إلى الوصول والاتصال. وفي الحديث: « العينان تزليان وزناهما النظر ». إلى أن قال: « والفرج يصدق ذلك أو يكذبه ». فإذا كان تغطية الوجه من وسائل حفظ الفرج كان مأمورا به لأن الوسائل لها أحكام المقاصد. رسالة الحجاب ص ١٠، إظهار الحق والصواب في حكم الحجاب ص ٨٧.

« لَوْنُ الْعَيْنِ النَّكَرُ ». فَإِخْلَاقُ اسْمِ الزَّيْنِ عَلَى لَوْنِ الْعَيْنِ إِلَى مَا لَا يَحِلُّ دَلِيلٌ وَاضِحٌ عَلَى تَحْرِيمِهِ وَالتَّحْدِيدُ مِنْهُ، وَالْأَحَادِيثُ بِمِثْلِ هَذَا كَثِيرَةٌ مَعْلُومَةٌ. وَمَعْلُومٌ أَنَّ النَّكَرَ سَبَبُ الزَّيْنِ فَإِنَّ مَنْ أَكْثَرَ مِنَ النَّكَرِ إِلَى جَنَابِ امْرَأَةٍ مَثَلًا قَدْ يَتِمَّكَنْ سَبَبُهُ حُبُّهَا مِنْ قَلْبِهِ تَمَكُّنًا يَكُونُ سَبَبٌ هَلَاكِهِ، وَالْعِيَادُ بِأَلْفِهِ. قَالَ النَّكَرُ بَرِيدُ الزَّيْنِ.

أضواء البيان في إيضاح القرآن بالقرآن ج ٥ ص ٥١٠ سورة النور آية ٣١.

يا دا چې كله په ذكره آيت سره د سينې او گريوان پټول واجب شو نو د مخ پټول ورباندې په طريق اولي واجب شو، ځكه د بنائست او فتنې ځاي خو همدا مخ دی، خلق چې زنانه ته بنائسته وايي نو د همدې مخ په وجه يې ورته وايي، چې مخ يې بنائسته وي نو ټوله زنانه بنائسته گڼي.

نو چې كله په دې آيت كې زنانه ته د سينې او گريوان پټولو حكم اوشو نو د مخ پټولو حكم به ورته په طريق اولي وي، ځكه دا خو هيڅ كله نشي كيدى چې زنانه ته دې د سينې او گريوان پټولو حكم شوې وي او مخ چې د بنائست او په فتنه كې د مبتلا كيدو څيز دى ددې د پټولو حكم دې ورته نه وي شوى. (۱)

كله چې دا آيت نازل شو نو صحابيائې ددې په مطلب باندې پوهه شوى سمدستي يې په لوي څادر سره خپل مخونه پټ كړل (په بخاري شريف كې ددې تذكره شته)، نو دا آيت زنانه و د باره د مخ په پټولو كې صريح دى. (۲)

(۱) قوله تعالى: ﴿وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ﴾. فَإِنَّ الْخِمَارَ مَا تَخْرُجُ بِهِ الْمَرْأَةُ رَأْسَهَا وَتَغْطِيهِ بِهِ كَالْعَدْفَةِ. فَإِذَا كَانَتْ مَأْمُورَةً بِأَنْ تَضْرِبَ بِالْخِمَارِ عَلَى جَبِهَا كَانَتْ مَأْمُورَةً بِسِتْرِ وَجْهِهَا. إِمَّا لَأَنَّهُ مِنْ لَازِمِ ذَلِكَ، أَوْ بِالْقِيَاسِ، فَإِنَّهُ إِذَا وَجِبَ سِتْرُ النِّحْرِ وَالضُّدْرِ كَانَ وَجِبَ سِتْرِ الْوَجْهِ مِنْ بَابِ أَوَّلٍ؛ لِأَنَّهُ مَوْضِعُ الْجَمَالِ وَالْفِتْنَةِ. فَإِنَّ النَّاسَ الَّذِينَ يَتَطَلَّبُونَ جَمَالَ الصُّورَةِ لَا يَسْأَلُونَ إِلَّا عَنِ الْوَجْهِ. فَإِذَا كَانَ جَمِيلًا لَمْ يَنْظُرُوا إِلَى مَا سِوَاهُ نَظَرًا أَهْمِيَّةً. وَلِذَلِكَ إِذَا قَالُوا فَلَانَةَ جَمِيلَةٍ لَمْ يَفْهَمُوا مِنْ هَذَا الْكَلَامِ إِلَّا جَمَالَ الْوَجْهِ. فَتَبَيَّنَ أَنَّ الْوَجْهَ هُوَ مَوْضِعُ الْجَمَالِ طَلِبًا وَخَبْرًا. فَإِذَا كَانَ كَذَلِكَ فَكَيْفَ يَفْهَمُونَ أَنَّ هَذِهِ الشَّرِيعَةَ الْحَكِيمَةَ تَأْمُرُ بِسِتْرِ الصُّدْرِ وَالنِّحْرِ ثُمَّ تَرْخِصُ فِي كَشْفِ الْوَجْهِ. رسالة الحجاب ص ۱۱.

(۲) عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا. قَالَتْ: يَرْحَمُ اللَّهُ نِسَاءَ الْمُهَاجِرَاتِ الْأَوَّلِ. لَمَّا أُنْزِلَ اللَّهُ: (وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ) فَحَقَّقْنَ مُرُوطَهُنَّ فَاخْتَمَزْنَ بِهَا. صحيح البخاري كتاب تفسير القرآن باب (وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ) رقم الحديث ۴۷۵۸.

وفي رواية: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا كَانَتْ تَقُولُ: لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: (وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ) أَخَذْنَ أَرْوَهُنَّ فَشَقَّقْنَهَا مِنْ قِبَلِ الْخَوَاشِي فَاخْتَمَزْنَ بِهَا. صحيح البخاري كتاب تفسير القرآن باب (وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ) رقم الحديث ۴۷۵۹.

قال الشافعي رحمه الله: وَهَذَا الْحَدِيثُ الصَّحِيحُ صَرِيحٌ فِي أَنَّ النِّسَاءَ الصَّحَابِيَّاتِ الْمَذْكُورَاتِ ← ← ←

درېيم : الله تعالى په مذكوره آيت كې زنان . زينت بنكاره كولو نه منع كړې مگر كوم چې پخپله بنكاره كيږي هغه ورنه مستثني دي ، فرمايي :

﴿وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا﴾ . او دوی دې خپل زينت نه بنكاره کوي مگر کوم چې د دينه پخپله بنکاره شي . (يعنی د کار او حرکت کولو په وخت عاده هغه پخپله بنکاره شي او د هغې پټول مشکل وي) .

ددينه هم د زاننه د پاره د مخ پټولو او پردې وجوب معلومېږي ، ځکه د حضرت عبدالله بن مسعود رضي الله عنه په نزد باندې د "إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا" نه غټ څادر او کپړې مراد دي .

اوس د آيت مطلب دا شو چې زنان دې خپل زينت نه بنکاره کوي مگر که بهر ته د وتلو په وخت د دې غټ څادر (برقع) يا کپړې بنکاره شي نو دا خبر دی ، ځکه د دې په پټولو کې حرج دی . (۱)

اگر چې حضرت عبدالله بن عباس رضي الله عنه "إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا" نه مخ او د لاسونو ورغوي

← ← ← فِيهِ فَمَنْ أَنْ مَعْنَى قَوْلِهِ تَعَالَى : ﴿وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ﴾ يَفْتَضِي سِتْرَ وَجُوهِهِنَّ . وَأَنَّهُنَّ شَقَقْنَ أَزْرَهُنَّ فَاخْتَمَرْنَ . أَيُ : سَتَرْنَ وَجُوهُهِنَّ بِهَا امْتِثَالًا لِأَمْرِ اللَّهِ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : ﴿وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ﴾ الْمَفْتُضِي سِتْرَ وَجُوهِهِنَّ . وَبِهَذَا يَتَحَقَّقُ النُّصْفُ أَنَّ اخْتِجَابَ الْمَرْأَةِ عَنِ الرِّجَالِ وَسِتْرَهَا وَجْهَهَا عَنْهُمْ كَابِتٌ فِي الشُّنَّةِ الصَّحِيحَةِ الْمَفْسُورَةِ لِكِتَابِ اللَّهِ تَعَالَى . إحصاء البيان في إيضاح القرآن بالقرآن ج ٦ ص ٢٥٠ في تفسير سورة الاحزاب آية ٥٣ .

(۱) عن عبد الله (بن مسعود رضي الله عنه) قال : (وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا) قال : الثياب . تفسير الطبري (جامع البيان في تأويل القرآن) ج ١٩ ص ١٥٦ سورة النور آية ٣١ .

{ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا } أَيُ : لَا يُطْهِرْنَ شَيْئًا مِنَ الزَّيْنَةِ لِلْأَجَانِبِ إِلَّا مَا لَا يُسْكِنُ إِخْفَاؤُهُ . وَقَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ رضي الله عنه : كَالرِّدَاءِ وَالْثِيَابِ . يَغْنِي : عَلَى مَا كَانَ يَتَعَانَاهُ نِسَاءُ الْعَرَبِ مِنَ الْيَقْنَعَةِ الَّتِي تُجْبَلُ ثِيَابُهَا . وَمَا يَبْدُو مِنَ أَسْفَلِ الثِّيَابِ فَلَا حَرَجَ عَلَيْهَا فِيهِ ، لِأَنَّ هَذَا لَا يُسْكِنُ إِخْفَاؤُهُ . وَنُطْمِئِنُّ فِي زِينَةِ النِّسَاءِ مَا يَظْهَرُ مِنْ إِزَارِهَا . وَقَالَ يَقُولُ ابْنُ مَسْعُودٍ رضي الله عنه : الْحَسَنُ ، وَابْنُ سِيرِينَ . وَأَبُو الْجَوْزَاءِ . وَإِبْرَاهِيمُ النَّخَعِيُّ وَغَيْرُهُمْ . لتفسير ابن كثير ج ٦ ص ٢٥ سورة النور آية ٣١

اخلي خو امام بيضاوي رحمه الله فرمايي چې په " إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا " سره چې د مخ او لاسونو کومه استثناء شوی چې دا په عورت کې داخل ندي نو ظاهره داده چې داد مانځه په باره کې عورت ندي (يعنی که په مانځه کې د زاننه مخ او لاسونه ښکاره شي نو مونځ يې نه ماتيږي)، د پردو سرو په حق کې د اصلي ښځې ټول بدن عورت دی، د خپل خاوند او خپلو محارمونو نه علاوه بل هېچا اجازت نشته چې بلا ضرورت د پردې ښځې مخ ته اوگوري. (۱)

د عبدالله بن مسعود رضي الله عنه قول بهتر دی (چې زاننه به خپل مخ غیر محرمو سرو ته نه ښکاره کوي) ځکه په دې کې احتیاط دی. (۲)

په دې حای کې اجمالاً په دې خبره ځان پوهه کړئ چې د عورت پټولو مسئله جدا ده او د حجاب (پردې) مسئله جدا ده، فقهاء کرامو چې ذکر کړي " چې د زاننه مخ، لاسونه او قدمونه عورت ندي " نو د هغې مطلب دادی چې که دا په مانځه کې ښکاره شي نو مونځ نه ماتيږي، خود پردو سرو په حق کې د زاننه مخ، لاسونه او قدمونه هم عورت دي د خپلو محارمونو نه علاوه د بل چا د وړاندې به يې نه ښکاره کوي، ځکه د زاننه مخ د حسن مرکز

(۱) ﴿وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ﴾ كَالْحَلِيِّ وَالْغِيَابِ وَالْأَصْبَاحِ فَضْلًا عَنْ مَوَاضِعِهَا لِمَنْ لَا يَحِلُّ أَنْ تَبْدَى لَهُ. ﴿إِلَّا مَا ظَهَرَ﴾ مِنْهَا عِنْدَ مَزَاوِلَةِ الْأَشْيَاءِ كَالثِّيَابِ وَالْخَاتَمِ فَإِنْ فِي سِتْرِهَا حَرَجًا. وَقِيلَ الْمُرَادُ بِالزَّيْنَةِ مَوَاضِعُهَا عَلَى حَدِّثِ الْمَضَامِ أَوْ مَا يَعْمُ الْمَحَاسِنَ الْخَلْقِيَّةَ وَالتَّزْيِينِيَّةَ. وَالْمُسْتَثْنَى هُوَ الْوَجْهَ وَالْكَفَّانَ لِأَنَّهُمَا لَيْسَتْ بِعَوْرَةٍ. وَالْأَظْهَرُ أَنَّ هَذَا فِي الصَّلَاةِ لَا فِي النَّظَرِ، فَإِنْ كَلَّ بَدَنَ الْحُرَّةِ عَوْرَةً لَا يَحِلُّ لِغَيْرِ الزَّوْجِ وَالْمَحْرَمِ النَّظَرَ إِلَى شَيْءٍ مِنْهَا إِلَّا لِمُضْرُورَةٍ كَالْمُعَالَجَةِ وَتَحْتَمِلُ الشَّهَادَةَ. تَفْسِيرُ الْبَيْضاوِيِّ (انوار التزويل وأسرار التاريل) ج ۴ ص ۱۰۴ سورة النور آية ۳۱.

(۲) أَظْهَرَ الْقَوْلَيْنِ الْمَذْكُورَيْنِ عِنْدِي قَوْلُ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ الزَّيْنَةَ الْقَاهِرَةَ هِيَ مَا لَا يَسْتَلْزِمُ النَّظَرَ إِلَيْهَا زُفْيَةٌ قَرِيءٌ مِنْ بَدَنِ الْمَرْأَةِ الْأَخْضَبِيَّةِ. وَإِنَّمَا قُلْنَا إِنَّ هَذَا الْقَوْلَ هُوَ الْأَظْهَرُ، لِأَنَّهُ هُوَ أَخَوَطُ الْأَقْوَالِ. وَأَبْعَدُهَا عَنْ أَنْسَابِ الْفِتْنَةِ. وَأَظْهَرُهَا لِقُلُوبِ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ. وَلَا يَخْفَى أَنَّ وَجْهَ الْمَرْأَةِ هُوَ أَضَلُّ جَنَائِلِهَا وَزُفْيَتُهَا مِنْ أَعْلَمِ أَنْسَابِ الْإِفْتِتَابِ بِهَا، سَاءَ هُوَ مَعْلُومٌ وَالتَّجَارِي عَلَى قَوَاعِدِ الشَّرْعِ الْكَرِيمِ هُوَ تَتَامُ الْمَحَافَلَةِ. وَالْإِحْتِزَازُ مِنَ الْوُقُوعِ فِيهَا لَا يَلْبِغُنِي. أضواء البهاني في إيضاح القرآن بالقرآن ج ۵ ص ۵۱۷ سورة النور آية ۳۱.

دی ، ددې په ښکاره کولو سره فتنه پیدا کېږي.

(ددې خبرې پوره تفصیل د دلائلو سره روښو په صفحه ۲۵۸ باندې راروان دی . ابوالشمس غنی عنه)

څلورم : د مذکوره آیت نه د زنانه د پاره د مخ پټولو او پردې کولو فرضیت داسې هم معلومېږي چې الله تعالی فرمایلي :

﴿ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ ﴾ او دا زنانه دې (د تللو په وخت) زمکه په خپلو څپو باندې (ددې د پاره) په زوره نه وهي چې په دې سره ددې د هغه پټو زیوراتو آواز معلوم شي .

نو چې کله الله تعالی زنانه په زمکه باندې په زوره څپه وهلو نه منع کړي ددې د پاره چې پردې کس ددې د څپو د زیوراتو آواز په اوریدو سره په فتنه کې واقع نشي نو بیا به څنگه زنانه ته د پردو سرود وړاندې د مخ ښکاره کولو اجازت وي ؟

حکمه که سړي د زنانه د څپو د زیوراتو آواز واورې نو دا ورته نشي معلومولی چې دا ښائسته ده که بدرانګه ؟ ځوانه ده که زړه ؟ نو په فتنه کې واقع کیدل کم دي ، او په مخ کتلو سره ځوانسان دا هر څه معلومولی شي .

بیا خاصکر چې ځوانې ښځې ځان ښائسته کړې وي او مخ یې ښکاره کړې وي نو د پټه په کتلو سره ځوانسان زیات په فتنه کې واقع کېږي .

نو چې کله زنانه په زمکه باندې په زوره څپه وهلو سره منع کړې شوه نو د مخ ښکاره کول خو ورته په طریق اولی ناجائز شو . (۱)

(۱) فإذا كانت المرأة منهية عن الضرب بالأرجل خوفاً من الفتان الرجل بما يسمع من صوت خلخالها ونحوه

فكيف بكشف الوجه . فأيما أعظم فتنة أن يسمع الرجل خلخالاً يقدم امرأة لا يدري ما هي وما جائلها؟

لا يدري أشابه هي أم عجوز؟ ولا يدري أشواه هي أم حسناء؟ أيما أعظم فتنة هذا أو أن ينظر إلى وجه سافر

جميل مبتل به شاباً ونضارة وحسناً وجالاً وتجميلاً بما يجلب الفتنة ويدعو إلى النظر إليها؟ إن كل إنسان

له إربة في النساء ليعلم أي الفتنتين أعظم وأحق بالاسترواء والإخفاء . رسالة العجائب ص ۱۲ أدلة وجوب العجائب .

وقال الشيخ أبو بكر الجزائري رحمه الله : قوله تعالى : (وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ

زِينَتِهِنَّ) إن دلالة هذه الآية على الحجاب الكامل أظهر وأقوى من الآيات السابقة . وذلك لأن إثارة ← ← ←

دا خبره مونږ داسې هم کولې شو چې زيورات د ښځې نه جدا شيان دي او ددې د آواز نه فتنه کمه پيدا کېږي خو بيا هم الله تعالی د زيوراتو د آواز ښکاره کولو نه منع کړې ده نو د زاننه مخ ته کتل يا ددې آواز اوريدل به څنگه جائز شي حالانکه ددينه فتنه هم ډيره پيدا کېږي. (۱)

د زيوراتو استعمالولو حکم :

د کومو زيوراتو نه چې آواز پيدا کېږي د هغې دوه قسمونه ده :
 اول : چې په تللو کې ورنه آواز پيدا کېږي ، يعنې گونگري (شرنگيدلي زيورات) يې اچولي وي نو داسې زيورات د زاننه د پاره ممنوع دي ځکه په احاديثو کې ددينه ممانعت راغلې دی. (۲)
 او دويم قسم هغه زيورات دي چې په تللو کې پخپله ورنه آواز نه پيدا کېږي خو د يو بل سره د جنگولو او خپه په زوره زمکه وهلو سره ورنه آواز پيدا کېږي نو دداسې زيوراتو استعمال جائز دی ، خو په زوره خپه په زمکه وهل او پر دوه سرونه ددې آواز اورول منع دی .
 (نوټ : د کومو خلکو نه چې پرده نشته ددې پوره تفصيل روستوپه صفحه ۲۳۸ باندې راروان دی) ابوالشس

← ← ← الفتنه بسماع صوت الخلخال في الرجل إذا ضربت المرأة برجلها وهي تمشي أقل بكثير من فتنه النظر إلى وجهها وسباع حدِيثها، فإذا حرم الله تعالى بهذه الآية على المرأة أن تضرب الأرض برجلها خشية أن يسمع صوت حليها فيلفتن به سامعه كان تحريم النظر إلى وجهها وهو محط محاسنها أولى وأشد حرمة . فصل الخطاب ص ۴۱ ، عودة الحجاب ج ۳ ص ۳۱۶ .

(۱) بيان القرآن لمولانا اشرف علي تهاوي رحمه الله سورة النور .

(۲) رَوَى أَنَّ عُمَرَ وَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَطْعَ أَجْرَاسٍ فِي رَجُلٍ ابْنَةِ الزُّبَيْرِ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «إِنْ مَعَ كُلِّ جَرَسٍ شَيْطَانًا». شرح السنة للبهي ج ۱۱ ص ۲۶ باب كراهية الجرس في السفر رقم الحديث ۲۶۷۸ . سنن ابی داود كتاب القباير باب ما جاء في الجلاجل رقم الحديث ۴۲۳۰ .

حضرت عمر رضی اللہ عنہ هغه جرس (کړينجې) او شلول کوم چې د حضرت زبير رضی اللہ عنہ د لور په خپو کې و ، بيا يې اوفرمايل : ما د رسول الله صلى الله عليه وسلم نه اوريدلي دي چې د هر جرس سره شيطان وي .
 وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا تَدْخُلُ التَّلَاقِيَةُ بَيْتًا فِيهِ جَرَسٌ . سنن ابی داود سنن ابی داود كتاب القباير باب ما جاء في الجلاجل رقم ۴۲۳۱ . مسند احمد مخرجا رقم ۲۶۰۵۲ ، السنن الكبرى للنسائي رقم ۹۴۸۳ .

پنځم دلیل : چې د بودی گانو بنځو د پاره پرده بهتر ده نو د ځوانانو

د پاره په طریق اولی ضروري ده

د پردې په فرضیت باندې پنځم دلیل دادی چې الله تعالی فرمایي :

﴿ وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الَّتِي لَا يَزُجُونَنَّهُنَّ كَأَنَّهِنَّ فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ

غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ ۖ وَأَنْ يَسْتَغْفِفْنَ خَيْرٌ لَّهُنَّ ۚ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝ (۱)

ترجمه : او په کورونو کې ناستې (دیرې بودی گانې) بنځې کومې چې د نکاح امید نه لري (یعنی د چا خواش ورتنه نه کیږي) په دوی باندې څه گناه نشته چې دوی خپلې (زیاتې) کپرې (لکه غټ پړونې او برقعې) کیږدي (یعنی د پردو سرود وړاندې ورتنه د خپل مخ ښکاره کولو اجازت شته) خو شرط دادی چې خپل زینت (ډول و سِنگار) به نه ښکاره کوي ، خو که دوی احتیاط او کړي (د پردو سرود وړاندې خپل مخ په غټ پړوني او برقعې سره پټ کړي) نو دا د دوی د پاره ډیره ښه ده (ځکه په دې سره به د بې پردگۍ دروازه مکمل بنده شي) او الله تعالی اوریدونکی پوه دی .

د آیت تشریح : په دې آیت کې دا ذکر شو چې که یوه زنانه دومره بودی شوې وي

چې د چا نارینه خواش ورتنه نه کیږي او د نکاح امید یې نه وي نو ددې د پاره دا اجازت شته چې د پردو سرود وړاندې برقعې یا غټ پړونې د مخ نه لرې کړي ؛ ځکه د دین د فتنې څه یږه نشته ، خو ددې سره هم دا شرط لږیدلې دی چې دې بودی به ډول و سِنگار نه وي کړی او د زینت ځایونه به نه ښکاره کوي .

ورپسې الله تعالی او فرمایلي : خو که دوی احتیاط او کړي (د پردو سرود وړاندې خپل مخ په غټ پړوني او برقعې سره پټ کړي) نو دا د دوی د پاره ډیره بهتره ده .

ددې آیت نه معلومه شوه چې کله د بودی گانو بنځو د پاره د مخ ښکاره کولو اجازت باوجود بیا هم د دوی د پاره مخ پټول بهتر ګڼل شوي نو اوس چې کومه ښځه ځوانه وي ، اشتها ورتنه کیږي نو هغې ته به څنګه د مخ ښکاره کولو اجازت وي ؟ حالانکه په نورو

په دې خبره ځان پوهه کړئ : په دې آيت کې چې ذکر شو " چې بودی گانو بشخو ته د پردو سرود وړاندې د زياتي کپړولرې کولو اجازت شته " نو په دې باندې د صحابه کرامو او تابعينو اتفاق دی چې ددې کپړونه مراد هغه غټ پړونې او برقعده چې د کپړو او لوپټې د پاسه يې زنانه اچوي . يعنی که په غټ پړوني يا بُرقعې سره مخ پټ نکړي نو دا خبر دی ، دا مطلب ندی چې گني کپړې ورته بالکل ويستل جائز دي ، ځکه په دې باندې د علماؤ اجماع ده چې که يوه زنانه هر څومره بودی شي خو بيا هم د پړو سرود وړاندې خپل وينستان (او نور عورت) ښکاره کول ناجائز دی ، او په دې کې د هيچا اختلاف نشته . (۱)

← ← ← ← ← وقال العلامة عبد العزيز بن باز رَحِمَهُ اللهُ : يخبر سبحانه أن القواعد من النساء وهن العجائز اللاتي لا يرجون نكاحاً لا جناح عليهن أن يضعن ثيابهن عن وجوههن وأيديهن إذا كن غير متبرجات بزينة. فعلم بذلك أن المتبرجة بالزينة ليس لها أن تضع ثوبها عن وجهها ويديها وغير ذلك من زينتها. وأن عليها جناحاً في ذلك ولو كانت عجوزاً. لأن كل ساقطة لها لاقطة ، ولأن التبرج يفضي إلى الفتنة بالمتبرجة ولو كانت عجوزاً فكيف يكون الحال بالشابة والجميلة إذا تبرجت ؟ لا شك أن إثمها أعظم والجناح عليها أشد. والفتنة بها أكبر . عودة العجائب ج ۳ ص ۲۲۷ الباب الخامس أدلة وجوب ستر الوجه والكفين أدلة القرآن الكريم .

(۱) قال الزاوي رَحِمَهُ اللهُ في تفسيره : لَا ضَبْهَةَ أَنَّهُ تَعَالَى لَمْ يَأْذَنْ فِي أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ أَجْمَعٌ لِتَأْفِيهِ مِنْ كُفِّ كُلِّ عَوْرَةٍ . فَبِذَلِكَ قَالَ الْمُفَسِّرُونَ : الْمُرَادُ بِالْثِيَابِ هَاهُنَا الْجِلْبَابُ وَالْبُرْدُ وَالْقِنَاعُ الَّذِي فَوْقَ الْخِمَارِ . وَرُوِيَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ قَرَأَ أَنْ يَضَعْنَ جَلَابِئَهُنَّ ، وَعَنِ السُّدِّيِّ عَنْ شَيْخِهِ (أَنَّ يَضَعْنَ خِيَرَهُنَّ رُءُوسَهُنَّ) وَعَنْ بَعْضِهِمْ أَنَّهُ قَرَأَ (أَنْ يَضَعْنَ مِنْ ثِيَابِهِنَّ) . وَإِنَّمَا خَصَّصَهُنَّ اللهُ تَعَالَى بِذَلِكَ لِأَنَّ التَّهْمَةَ مُرْتَفِعَةٌ عَنْهُنَّ . وَقَدْ بَلَغْنَ هَذَا الْمَبْلَغَ فَلَوْ عَلَبَ عَلَى ظَنِّهِنَّ خِلَافَ ذَلِكَ لَمْ يَحِلَّ لَهُنَّ وَضْعُ الثِّيَابِ وَلِذَلِكَ قَالَ : ﴿ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خِفَ لَهُنَّ ﴾ . وَإِنَّمَا جَعَلَ ذَلِكَ أَفْضَلَ مِنْ حَيْثُ هُوَ أَبْعَدُ مِنَ الْمَطْلَقَةِ وَذَلِكَ يَقْتَضِي أَنَّ عِنْدَ الْمَطْلَقَةِ يَلْزَمُهُنَّ أَنْ لَا يَضَعْنَ ذَلِكَ كَمَا يَلْزَمُ مِثْلُهُ فِي الشَّابَةِ . التفسير الكبير ج ۲۲ ص ۲۲۰ النور آية ۶۰ .

وقال الشيخ إسماعيل حقي رَحِمَهُ اللهُ : (لَكُنَّ عَلَيْنَهُنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ) عند الرجال (ثِيَابَهُنَّ) أي : الثياب الظاهرة كالجلباب والإزار فوق الثياب والقناع فوق الخمار . تفسر روح البان ۱۷۸/۶ .
وَأَلْفَقَ الْمُسْتَرُونَ مِنَ الصَّحَابَةِ وَالتَّابِعِينَ أَنَّ الثِّيَابَ الَّتِي رَخَّصَ اللهُ بِوَضْعِهَا لِلْعَجُوزِ هِيَ ← ← ← ← ←

خلاصه دا چې کوم خلق په "إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا" سره د خوانې ښځې د پاره د پردو سرود وړاندې د مخ اولاسونو ښکاره کولو اجازت ورکوي نو دوی ته دا ویل پکار دي چې "بيا په دې آيت کې د بودی گانو ښځو د پاره مستقل د اجازت ورکولو څه مطلب دی؟

بيا خود اھم په "إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا" کې داخل وی
معلومېږي چې د خوانانو ښځو د پاره بغير ضرورت د پردو سرود وړاندې د مخ ښکاره کولو اجازت نشته. (۱)

که مونږ د مخکينۍ زمانې د پاکو بيبيانو حالات او گورو نو اگر چې هغوی به ډيرې بودی گانې وی خو بيا به يې هم پرده کوله او دليل به يې دا پيش کول چې اگر چې الله

← ← ← الجلابيب؛ جاء بسند صحيح ذلك عن ابن عباس وابن مسعود وابن عمر رضي الله عنهم والشعبي وابن جبير والحسين ومجاهد وعكرمة و قتادة رحمهم الله وغيرهم، وهؤلاء كلهم لهم تفسير للزينة الظاهرة، واتفقوا هنا على أن ما تختص به العجوز عن الشاب رفع الجلباب فقط، والجلابيب: هي ما تختص بستر الوجه من بشرة الجسم وتكون فوق بقية الثياب ثوباً على ثوب، فالجلباب فوق الخمار؛ ويدل على أن الجلابيب "ما كانت تستر الوجه للشابة" جملة من تفسير أفصح النكس وأقربهم إلى الوحي، وهم الصحابة والتابعون، العجاء في الشرع والفتوة ص ۱۱۷.

قال العلامة الشنقيطي رحمه الله: وَأَظْهَرُ الْأَقْوَالِ فِي قَوْلِهِ: أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ، أَنَّهُ وَضَعَ مَا يَكُونُ فَوْقَ الْخِمَارِ وَالْقَمِيصِ مِنَ الْجَلَابِيبِ، الَّتِي تَكُونُ فَوْقَ الْخِمَارِ وَالْقِيَابِ. أضواء البيان في إيضاح القرآن بالقرآن ج ۶ ص ۲۴۷ سورة الاحزاب في تشریح آیه ۵۳.

(۱) وإذا اتفق الصحابة على أن رخصة النساء العجائز وضع الجلابيب، وكشف الوجه من غير زينة، فماذا يُجْلُونَ لِلْمَرْأَةِ الشَّابَّةِ أَمَّا الْأَجَانِبُ؟ وقد حكى الإجماع غير واحد من العلماء على أنه لا يجوز للعجوز أن تكشف شعرها للأجانب مهما بلغ سنّها، حكى الإجماع الجصاص وابن حزم وغيرهما، فشعر العجوز عورة للأجانب كسر الشابة بلا خلاف. وإذا كان تفسير ابن عمر وابن عباس وابن جبير وعكرمة والحسين والشعبي والطحاك ومجاهد و قتادة الآية "إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا" أنها الوجه والكفان، ويراد بها الأجانب، فما الفائدة من نزول آية القواعد والترخيص لها بوضع الجلباب؟ العجاء في الشرع والفتوة ص ۱۱۸.

تعالی دوی ته اجازت ورکړی خود " وَأَنْ يَسْتَغْفِرْنَ خَيْرُ لَهُنَّ " نه معلومیږي چې زمونږ د پاره هم پرده بهتر ده. (۱)

شپږم دلیل: د غیر محرمو سره نه پردې نه کولو سره ښځه گناهگار یږي

د پردې په ثبوت باندې شپږم دلیل دادی چې په سورة الاحزاب کې الله تعالی ځنې کسان مستثنی کړي دي چې د دوی نه پرده نشته:

﴿ لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِي آبَائِهِنَّ وَلَا أَبْنَائِهِنَّ وَلَا إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أُمَّهَاتِهِنَّ وَلَا أَخَوَاتِهِنَّ وَلَا نِسَائِهِنَّ وَلَا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ ۚ وَاتَّقِينَ اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ۚ ﴾ (۲)

ترجمه: په دې بیبیانو باندې څه گناه نشته چې دوی مخامخ کیږي د خپلو پلارانو، خپلو ځامنو، خپلو ورنرو، خپلو وریرونو، خپلو خورینو، خپلو همجنسو ښځو او خپلو وینځو سره (یعنی د دې خلقو نه پرده نشته)، او د الله تعالی نه او ویریږي، یسکه الله تعالی په هر څیز باندې گواه دی.

فائده: په دې آیت کې ذکر شو چې که زنانه د مذکوره کسانو نه پرده اونکړي نو په دې باندې څه گناه نشته. د دین په معلومه شوه چې شریعت زنانه ته د کومو خلقو نه د پردې کولو حکم کړی که دا د هغوی نه پرده اونکړي نو دا به گناهکاره وي. (۳)

(۱) عَنْ عاصِمِ الْأَحْوَلِ قَالَ: كُنَّا لَدْخُلٍ عَلَى حَفْصَةَ بِنْتِ سَيِّدِينَ. وَقَدْ جَعَلَتِ الْجَلْبَابَ هَكَذَا. وَتَنَقَّبَتْ بِهِ فَنَقُولُ لَهَا: رَجُلٌ مِنَ اللَّهِ قَالَ: {وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الْأُولَى لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ فِيَنَائِهِنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ} هُوَ الْجَلْبَابُ. قَالَ: فَتَقُولُ لَهَا: أَيُّ شَيْءٍ بَعْدَ ذَلِكَ؟ فَتَقُولُ: {وَأَنْ يَسْتَغْفِرْنَ خَيْرُ لَهُنَّ} فَتَقُولُ: هُوَ الْبُتَاتُ الْجَلْبَابُ. السُّنَنِ الْكُبْرَى لِلْبَيْهَقِيِّ جُمْلَةُ أَهْوَابِ التَّوْبَةِ فِي الرِّجَالِ وَغَيْرِ ذَلِكَ بَابُ مَا جَاءَ فِي الْقَوَاعِدِ مِنَ النِّسَاءِ رَفَعَهُ الْعَدِثُ ۱۳۵۳۴.

(۲) الاحزاب آیه ۵۵.

(۳) ﴿ لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ ... ﴾ وجه الدلیل هو: أنه لما نفي الجناح عن هؤلاء المذكورين في عدم الاحتجاب عنهم، وذلك لأنهم غير أجانب منهم بقي الجناح في حق غيرهم إذا لم يحتجب عنهم، وهم الأجانب. اظهار الحق والمصواب في حكم الحجاب ص ۱۴۳.

د مذکور شپږو آیتونو خلاصه: د مذکور شپږو (۶) آیتونو نه دا ثابت شوه چې د زنا نه د پاره اصل حکم دادی چې دا به په کور کې په پرده کې ناسته وي، خو که د څه ضرورت د پاره د کور نه بهر راوځي نو په پرده کې به راوځي، خپل مخ او نور د زینت ځایونه به بغیر د سخت ضرورت نه نه ښکاره کوي.

د پردې ثبوت د احادیثو نه

اوس درته د احادیثو مبارکه و نه د پردې ثبوت پیش کوم:

ښځه په پرده کې د پاتې کیدو څیز دی

۱. د ترمذی شریف حدیث دی، رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي:

الْمَرْأَةُ عَوْرَةٌ فَإِذَا خَرَجَتْ اسْتَشْفَرَهَا الشَّيْطَانُ. (۱)

ښځه په پرده کې د اوسیدو څیز دی (یعنی لکه څرنګې چې عورت پټول په کار دي همدغه شان ښځه هم د غیر محرمو سره د نظرونو نه محفوظ کیدل په کار دي (۲)، کله چې دا د پردې نه بهر اووځي نو شیطان یې د سر په نظر کې ښائسته ښکاره کوي. (چې په دې سره نور خلق په دې ګمراه کوي او ښځه په خپله هم ګمراه کیږي) (۳).

(۱) سنن الترمذی أبواب الزَّوَاجِ بَابُ مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ الدُّخُولِ عَلَى النِّسَاءِ رَقْمُ الْحَدِيثِ ۱۱۷۳ وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. قَالَ الْأَلْبَانِيُّ: صَحِيحٌ. مَشْكُوهُ الْمَصَابِيحِ كِتَابُ النِّكَاحِ بَابُ النَّظَرِ إِلَى التَّخَطُّبَةِ وَبَيَانَ الْعَوْرَاتِ الْقُصْلُ الثَّانِي رَقْمُ الْحَدِيثِ ۳۱۰۹ (۱۲)، مصنف ابن أبي شيبة رَقْمُ ۷۶۱۶، كنز العمال رَقْمُ الْحَدِيثِ ۴۵۰۴۵، صحيح الرغيب والرهيب كتاب الصلاة ترغيب النساء في الصلاة في بيوتهن ولزومها وترهيبهن من الخروج منها رَقْمُ ۳۴۶ (۷).

(۲) (الْمَرْأَةُ عَوْرَةٌ) يعني أنه يجب سترها. عودة العجائب ج ۳ ص ۹۷.

(۳) (اسْتَشْفَرَهَا الشَّيْطَانُ) أَي زَيَّنَهَا فِي تَكْذِيرِ الرِّجَالِ. وَقِيلَ: أَي تَكَذَّرَ إِلَيْهَا لِيُغْوِيَهَا وَيُغْوِيَ بِهَا. وَالْأَصْلُ فِي الْإِسْتِشْفَارِ رَفْعُ الْبَصَرِ لِلتَّكْذِيرِ إِلَى الشَّيْءِ وَتَسْطُ الْكَذِّ فَوْقَ الْحَاجِبِ وَالْعَوْرَةُ السَّوَاءُ وَكُلُّ مَا يُسْتَعْلَى مِنْهُ إِذَا كَلَهَتْ. وَقِيلَ أَلَكُنَّ ذَاتُ عَوْرَةٍ وَالتَّغْلَى أَنَّ الْمَرْأَةَ غَلَّيَتْهَا بِهَا فَيُؤَيِّسُهَا أَوْ أَحَدُهَا فِي الْغَيْبَةِ أَوْ يُرِيدُ بِالشَّيْطَانِ عَيْطَانِ الْإِنْسَانِ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ أَيْ إِذَا رَأَوْهَا بَارِزَةً اسْتَشْفَرَهَا بِمَا بَيَّنَّهُ الشَّيْطَانُ فِي لُغْوِسِهِمْ مِنَ الشَّرِّ وَمُحْتَمَلٌ أَنَّهُ رَأَاهَا الشَّيْطَانُ فَصَارَتْ مِنَ الْخَبِيرَاتِ بَعْدَ أَنْ كَالَتْ مِنَ الطَّيِبَاتِ. مرآة المصالح ج ۵ ص ۲۰۵۴.

۲. په يو حديث کې ورسره نوره اضافه هم شته ، رسول الله ﷺ فرمايي :
 إِنَّ الْمَرْأَةَ عَوْرَةٌ فَإِذَا خَرَجَتْ اسْتَشْرَفَهَا الشَّيْطَانُ ، وَأَقْرَبُ مَا تَكُونُ مِنْ وَجْهِ رَبِّ هِيَ فِي
 قَعْرِ بَيْتِهَا . (۱)

بنځه په پرده کې د اوسيدو څيز دی ، کله چې دا د پردې نه بهر اووځي نو شيطان يې د
 سرو په نظر کې ښائسته کوي ، او دا الله ﷻ ته په هغه وخت کې ډيره نژدې وي چې کله په
 خپل کور کې دننه (په پرده کې) وي .

فائده : په عربي کې ”عورة“ هغې حصې ته وايي چې د هغې پټول لازمي وي او
 ښکاره کول يې خلق عېب گنري . په مذکوره حديث کې ښځې ته ”عورة“ وويل شو نو
 مطلب يې دا شو چې دا هم په پرده کې د پاتې کيدو څيز دی . (۲)
 علماؤ ددې حديث نه دا معلومه کړی چې ښځه به د بدن هيڅ اندام پر دوسرو ته نه ښکاره
 کوي . (۳)

ددې حديث نه دا هم معلومه شوه چې زنانه ته په پرده کې اوسيدل په کار دي .
 بل ورنه دا هم معلومه شوه چې کله ښځه په بې پردگۍ سره اووځي نو دا شيطان ته
 محبوب عمل دی چې په دې سره خلق گمراه کوي ، او چې کله په کور کې په پرده کې ناسته
 وي نو دا الله ﷻ ته ډيره مقرب وي .

(۱) صحيح ابن خزيمة رقم الحديث ۱۶۸۵ ، رقم الحديث ۱۶۸۶ ، صحيح ابن حبان رقم الحديث ۵۵۹۸ ، و رقم
 الحديث ۵۵۹۹ ، المعجم الكبير للطبراني رقم الحديث ۱۰۱۱۵ ، صحيح الترغيب والترهيب كتاب الصلاة ترغيب
 النساء في الصلاة في بيوتهن ولزومها وترهيبهن من الخروج منها رقم الحديث (۵) ۳۴۴ .

(۲) معارف الحديث ج ۶ ص ۴۳۶ .

(۳) (الْمَرْأَةُ عَوْرَةٌ) هذا الحديث دال على أن جميع أجزاء المرأة عورة في حق الرجال الأجانب ، وسواء في
 ذلك وجهها وغيرها من أعضائها . الصارم المشهور ص ۹۶ ، الرد القوي ص ۲۳۵ ، اظهار الحق والصواب في حكم
 الحجاب ص ۱۵۴ .

زَنَانه ؤ د پاره په کور کې پاتې کیدل غوره دي

حضرت علي عليه السلام فرمايي چې يوه ورځ زه د رسول الله صلى الله عليه وسلم په مجلس کې حاضر ووم ، دوى پوښتنه اوکړه :

أَيُّ شَيْءٍ خَيْرٌ لِلْمَرْأَةِ ؟ د زَنَانه د پاره څه شى زيات بهتر دى ؟
 صحابه کرام رضي الله عنهم چپ پاتې شو (هيڅ جواب يې ورنکړو) . کله چې زه کور ته راغلم
 نو ما د (خپلې بي بي) حضرت فاطمې رضي الله عنها نه دا پوښتنه اوکړه :
 أَيُّ شَيْءٍ خَيْرٌ لِلنِّسَاءِ ؟ د ښځو د پاره کوم شى ډير بهتر دى ؟
 هغې راته وويل : أَلَا يَرَاهُنَّ الرِّجَالَ .

د ښځو د پاره ډير بهتر شى دادى چې سړي دوى ته نه گوري (او دوى سړو ته نه گوري) .
 حضرت علي عليه السلام فرمايي ما نبي عليه السلام ته د دې تذکره اوکړه ، نو دوى او فرمايل :
 إِنَّمَا فَاطِمَةُ بِضْعَةٌ مِثْنِي .

بيشکه فاطمه رضي الله عنها زما د زړه يوه توتې (لخت جگر) ده (هغې صحيح ويلي) . (۱) .

(۱) عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ كَانَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . فَقَالَ : أَيُّ شَيْءٍ خَيْرٌ لِلْمَرْأَةِ ؟ فَسَكَتُوا . فَلَمَّا رَجَعْتُ قُلْتُ لِفَاطِمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَيُّ شَيْءٍ خَيْرٌ لِلنِّسَاءِ ؟ قَالَتْ : أَلَّا يَرَاهُنَّ الرِّجَالَ . فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : « إِنَّمَا فَاطِمَةُ بِضْعَةٌ مِثْنِي » رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا . مسند البزار ج ۲ ص ۱۵۹ رقم الحديث ۵۲۶ ، مجمع الزوائد بكتاب النكاح باب أي شيء خير للمرأة رقم الحديث ۷۳۲۸ ، و رقم الحديث ۱۵۲۰۰ باب مناقب فاطمة رضي الله عنها باب رسول الله صلى الله عليه وسلم ، كنز العمال رقم الحديث ۶۶۰۱۲ ، معارف القرآن سورة الاحزاب في تفسير آية ۵۳ ، احياء علوم الدين ج ۲ ص ۴۶ .

وفي رواية : عَنْ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي تَالِبٍ عليه السلام قَالَ : قَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ : « أَيُّ شَيْءٍ خَيْرٌ لِلْمَرْأَةِ ؟ » قَالَ : فَلَمْ يَكُنْ عِنْدَنَا لِذَلِكَ جَوَابٌ . فَلَمَّا رَجَعْتُ إِلَى فَاطِمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قُلْتُ : يَا بِنْتَ مُحَمَّدٍ ! إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَأَلَنَا عَنْ مَسْأَلَةٍ فَلَمْ نَدْرِ كَيْفَ لِحُجُبَةٍ ، فَقَالَتْ : وَعَنْ أَيِّ شَيْءٍ سَأَلَكَ ؟ فَقُلْتُ : قَالَ : « أَيُّ شَيْءٍ خَيْرٌ لِلْمَرْأَةِ ؟ » فَقَالَتْ : فَلَمْ تَدْرُوا مَا الْجَوَابُ ؟ فَقُلْتُ لَهَا : لَا . فَقَالَتْ : لَيْسَ خَيْرٌ لِلْمَرْأَةِ مِنْ أَنْ لَا تَرَى رَجُلًا وَلَا يَرَاهَا . فَلَمَّا كَانَ الْعِشِيُّ جَلَسْنَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقُلْتُ لَهُ : ← ← ← ←

زَنَانَهُ وَ تَه په کور کې پاتې کیدو سره د جهاد ثواب ملاوېږي

حضرت انس رضي الله عنه فرمایي چې زَنَانَهُ رسول الله صلى الله عليه وسلم ته راغلی او ورته وې ویل :
يَا رَسُولَ اللَّهِ ! ذَهَبَ الرِّجَالُ بِالْفَضْلِ وَالْمِجْدَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ . فَمَا لَنَا عَمَلٌ نُذْرِكُ بِهِ عَمَلِ
الْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ؟

اې د الله رسوله ! سر و د الله ﷺ په لار کې د جهاد کولو فضيلتونه حاصل کړل پس
زمونږ د پاره داسې کوم عمل دی چې په هغې سره مونږ د الله ﷻ په لار کې د جهاد کوونکو
هومره آجریا مو مو ؟

رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته او فرمايل :

مَنْ قَعَدَ مِنْكُمْ فِي بَيْتِهَا فَإِنَّهَا تُذْرِكُ عَمَلِ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ .

په تاسو کې چې څوک په خپل کور کې کيني نو دا د الله ﷻ په لار کې جهاد کوونکي
هومره ثواب مومي . (۱)

په ځنې روایاتو کې راځي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم زَنَانَهُ و دا جواب ورکړو :

مِهْنَةُ إِحْدَا كُنْ فِي بَيْتِهَا تُذْرِكُ بِهِ عَمَلِ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ . (۲)

← ← ← يَا رَسُولَ اللَّهِ . إِنَّكَ سَأَلْتَنَا عَنْ مَسْأَلَةٍ فَلَمْ نُجِبْكَ فِيهَا . قَالَ : قُلْتُ لَهُ : لَيْسَ لِمَرْأَةٍ شَيْءٌ خَيْرٌ مِنْ أَنْ
لَا تَرَى رَجُلًا وَلَا يَرَاهَا . فَقَالَ : « وَمَنْ قَالَ ذَلِكَ ؟ » قُلْتُ : فَاطِمَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا . فَقَالَ : « صَدَقَتْ . إِنَّهَا بِضْعَةٌ مِثْقَلُ
كَنْزِ الْعَمَالِ بَابُ فِي تَرْغِيْبَاتِ النِّسَاءِ وَتَرْهِيْبَاتِهِنَّ رَفَعَهُ الْحَدِيثُ ۴۶۰۱۱ . الْإِيمَاءُ إِلَى زَوَائِدِ الْأَمَالِي وَالْأَجْزَاءِ ج ۵ ص ۱۴۱
مُسْتَدْعَى ابْنِ أَبِي طَالِبِ الْأَدَبِ .

(۱) عَنْ أَنَسٍ رضي الله عنه قَالَ : جِئْتُ النِّسَاءَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! ذَهَبَ الرِّجَالُ
بِالْفَضْلِ وَالْمِجْدَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ . فَمَا لَنَا عَمَلٌ نُذْرِكُ بِهِ عَمَلِ الْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم :
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَنْ قَعَدَ مِنْكُمْ فِي بَيْتِهَا فَإِنَّهَا تُذْرِكُ عَمَلِ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ . مسند البزار ج ۱۳ ص ۳۳۹ ر لم
الحديث ۶۹۶۲ ، التفسير ابن كثير ج ۶ ص ۴۰۹ سورة الاحزاب في تشریح آیه ۴۳ ، الدر المنثور في التفسير بالمأثور ج ۶
ص ۶۰۰ .

(۲) المعجم الاوسط ر لم الحديث ۲۸۰۷ ، شعب الایمان ر لم الحديث ۸۳۶۸ ، مجمع الزوائد باب كتاب المزاو على
عائتها لزوجها ویتایمها عمل مالو وخیلها ووطیها ر لم الحديث ۷۶۲۸ ، الدر المنثور في التفسير بالمأثور ج ۲ ص ۵۱۸ .

په تاسو کې چې څوک په خپل کور کې خدمت کوي نو په دې سره د الله په لار کې د جهاد کوونکي هومره ثواب مومي.

زانه د پاره په کور کې مونځ کول بهتر دی

د ابو داؤد شریف او مشکوٰۃ شریف حدیث دی، رسول الله ﷺ فرمایي:

صَلَاةُ الْمَرْأَةِ فِي بَيْتِهَا أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِهَا فِي حُجْرَتِهَا. وَصَلَاتُهَا فِي مَخْدَعِهَا أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِهَا فِي بَيْتِهَا. (۱)

د ښځې د پاره په کمره کې دننه مونځ کول په انگر کې د مونځ کولو نه ډیر بهتر دی، او په کوټګۍ (کومه چې په کمره کې دننه بله وړه کمره وي، په دې) کې مونځ کول ورته په کلاؤ کمره کې د مونځ کولو نه ډیر بهتر دی.

یعنی ښځه چې خومره په پټه او پرده کې مونځ او کړي نو دا د دې د پاره ډیر بهتر دی؛ ځکه د ښځې ټول دارو مدار په پرده باندې دی، نو د کلاؤ صحن په نسبت ورله په کمره کې مونځ بهتر دی، او د کمرې په نسبت ورله په هغه کوټګۍ کې مونځ کول بهتر دی چې هغه په کمره کې دننه جوړه شوې وي. (۲)

(۱) سنن ابی داؤد کتاب الصَّلَاةِ بَابُ التَّطَهُّرِ فِي ذَلِكَ (ای فی خُرُوجِ الْإِنْسَانِ إِلَى الْمَسْجِدِ) رقم الحديث ۵۷۰ قال الألبانی: صحيح. مشکوٰۃ المصابيح کتاب الصَّلَاةِ بَابُ الْجَمَاعَةِ وَفَضْلِهَا الْقُضْلُ الثَّانِي رقم الحديث ۱۰۶۳ (۱۲)، صحيح ابن خزيمة رقم لاهديث ۱۶۹۰، و رقم الحديث ۱۶۸۸، المعجم الاوسط رقم الحديث ۹۱۰۱، المعجم الكبير للطبرانی رقم الحديث ۹۴۸۲، المستدرک علی الصحيحین للحاکم رقم الحديث ۷۵۷ وقال الحاکم: هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ عَلَى غَرَضِ الشَّيْخَيْنِ وَلَمْ يُخَرِّجَاهُ. ووافقه الذهبي، السنن الكبرى للبيهقي رقم ۵۳۶۱، شرح السنة للبغوي رقم ۸۶۵، مجمع الزوائد رقم الحديث ۲۱۰۹.

(۲) (صَلَاةُ الْمَرْأَةِ فِي بَيْتِهَا) أَيِ الدَّخْلِ فِي لِكَمَالِ سَعَرِهَا (أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِهَا فِي حُجْرَتِهَا) أَيِ: صَحْنِ الدَّارِ. قَالَ ابْنُ الْمَكَلِيِّ: أَرَادَ بِالْحُجْرَةِ مَا تَكُونُ أَبْوَابُ الْبُيُوتِ إِلَيْهَا. وَهِيَ أَذُنُ حَالَا مِنَ الْبَيْتِ. (وَصَلَاتُهَا فِي مَخْدَعِهَا): بِمَنْعِ الْبَيْتِ وَتَفْتِيحِ وَتُكْسِرُ مَعَ فَتْحِ الدَّالِ فِي الْكُنْ. وَهُوَ الْبَيْتُ الصَّغِيرُ الَّذِي يَكُونُ دَاخِلَ الْبَيْتِ الْكَبِيرِ يُحْفَظُ فِيهِ الْأَمْتَعَةُ الْفَرَنَسَةُ مِنَ الْخَدَرِ. وَهُوَ إِحْقَاءُ الشَّيْءِ. أَيِ: فِي خِرَائِنِهَا (أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِهَا فِي بَيْتِهَا): لِأَنَّ مَبْنَى أَمْرِهَا عَلَى التَّكْسِيرِ. مראה المفاتيح ج ۳ ص ۸۳۷ لم يشرح حديث ۱۰۶۳.

ام حميد رضي الله عنه ته نبي الله ﷺ په کور کې د مونځ کولو حکم او کړو

حضرت ام حميد رضي الله عنها نبي عليه السلام ته راغله او ورته وې ويل:

يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي أُجِبُ الصَّلَاةَ مَعَكَ.

اې د الله رسول! زه د تاسو سره (په مسجد نبوي کې په جمعې سره) مونځ کول خوښوم.
نبي عليه السلام ورته او فرمايل:

قَدْ عَلِمْتُ أَنَّكَ تُجِيبِينَ الصَّلَاةَ مَعِيَ، وَصَلَاتُكَ فِي بَيْتِكَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ صَلَاتِكَ فِي حُجْرَتِكَ،
وَصَلَاتُكَ فِي حُجْرَتِكَ خَيْرٌ مِنْ صَلَاتِكَ فِي دَارِكَ، وَصَلَاتُكَ فِي دَارِكَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ صَلَاتِكَ فِي مَسْجِدِ
قَوْمِكَ، وَصَلَاتُكَ فِي مَسْجِدِ قَوْمِكَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ صَلَاتِكَ فِي مَسْجِدِي.

ماته معلومه ده چې ته د ما سره مونځ کول خوښوی خو ستا هغه مونځ چې ته يې د کور
په کمره کې دننه اوکړی دا ستا د پاره د هغه مونځ نه ډير بهتر دی کوم چې ته په بهر کمره
کې اوکړی (کومه چې د صحن سره نژدې وي)، او ستا هغه مونځ چې ته يې د صحن سره
متصل کمره کې اوکړی دا د هغه مونځ نه ډير بهتر دی کوم چې ته د کور په صحن کې
اوکړی، او ستا هغه مونځ چې ته يې د کور په صحن کې اوکړی دا د هغه مونځ نه ډير
بهرتر دی چې ته يې د خپل قوم (او قبيلې) په جما کې اوکړی، او ستا د پاره د خپل قوم په
جومات کې مونځ کول زما په جومات (مسجد نبوي) کې د مونځ کولو نه ډير بهتر دی.

راوي د حديث وايي چې ام حميد رضي الله عنها (چې د نبي عليه السلام دا خبرې واوريدې نو
دې) حکم اوکړو، او ددې د پاره د کور په دننه آخري تياره بخصه کې د مانځه د پاره ځای
جوړ کړې شو فَكَانَتْ تُصَلِّي فِيهِ حَقَّ لَقَيْتِ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ.

دې به هميشه په دې دننه کمره کې مونځ کول تر دې چې د الله ﷻ سره يې ملاقات او شو
(يعنی ترد وفاته پورې بهر جومات ته لا نه وه بلکه په همدې محفوظ ځای کې يې مونځ
کولو). (۱)

(۱) عَنْ أُمِّ حُمَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا امْرَأَةً أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَكْثَرُ جَمَاعَتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: يَا
رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي أُجِبُ الصَّلَاةَ مَعَكَ. قَالَ: «قَدْ عَلِمْتُ أَنَّكَ تُجِيبِينَ الصَّلَاةَ مَعِيَ، وَصَلَاتُكَ فِي بَيْتِكَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ صَلَاتِكَ فِي حُجْرَتِكَ، وَصَلَاتُكَ فِي حُجْرَتِكَ خَيْرٌ مِنْ صَلَاتِكَ فِي دَارِكَ، وَصَلَاتُكَ فِي دَارِكَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ صَلَاتِكَ فِي مَسْجِدِ قَوْمِكَ، وَصَلَاتُكَ فِي مَسْجِدِ قَوْمِكَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ صَلَاتِكَ فِي مَسْجِدِي.»

د عبرت مقام : په دې حدیث کې ددې دور زاننه و د پاره ډیر لوی عبرت پروت دی چې ام حَمِيد رضی الله عنه د نبی علیه السلام د وړاندې دا خواش ظاهر کړو ” چې په مسجد نبوي کې د تاسو پسې شاته فرض مونځ په جَمْعې سره اداء کول غواړم “ او دا یقیني چې ډیر لوی سعادت دی : محکه اول خود جَمْعې سره د مونځ کولو ثواب د خائنه مونځ کولو نه یو په اووه ویش (۲۷) درجې زیات دی ، بیا په مسجد نبوي کې د یو مونځ ثواب په زرهاؤ درجې زیات دی ، بیا خاصکرد نبی علیه السلام پسې د جَمْعې مونځ کولو فضیلت خو نور هم زیات و ، هاغه وخت د خیر القرون زمانه وه ، او بنځې هم پاک دامنې وی خوددې ټولو فضیلتونو باوجود بیا هم نبی علیه السلام هغې ته نصیحت او کړو چې ستا د پاره په کور کې مونځ کول ډیر بهتر دی .

نو اوس به څنگه د زاننه و د پاره کلاؤ مخ او بې پردې حالت کې په بازارونو کې د چکرو وهلو اجازت وي ؟ حالانکه دا د فتنې دور دی او هر طرف ته بې حیاتي ده .
لهذا د زاننه و د پاره په کور کې په پره کې پاتې کیدل او هم هلته عبادت کول ډیر بهتر دی .
د صحابه کرامو رضی الله عنهم نه هم نقل دي چې د زاننه و د پاره په کور کې د عبادت کولو ثواب زیات دی . (۱)

«... خَيْرُ لَكُمْ مِنْ صَلَاتِكُمْ فِي حُجْرَتِكُمْ، وَصَلَاتِكُمْ فِي حُجْرَتِكُمْ خَيْرٌ مِنْ صَلَاتِكُمْ فِي دَارِكُمْ، وَصَلَاتِكُمْ فِي دَارِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ مِنْ صَلَاتِكُمْ فِي مَسْجِدِ قَوْمِكُمْ، وَصَلَاتِكُمْ فِي مَسْجِدِ قَوْمِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ مِنْ صَلَاتِكُمْ فِي مَسْجِدِي». قَالَ: فَأَمَرْتُ فَبَنَيْ لَهَا مَسْجِدًا فِي أَقْصَى هَيْمٍ مِنْ بَيْتِهَا وَأَقْلَبِيو. فَكَانَتْ تُصَلِّي فِيهِ حَتَّى لَقِيتِ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ. مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۲۷۰۹۰، صحيح ابن خزيمة رقم الحديث ۱۶۸۹ باب اختيار صلاة المرأة في حجرةها، صحيح ابن حبان رقم الحديث ۲۲۱۷ وَكُنِيَ الْبَيْتَانِ بِأَنَّ صَلَاةَ الْمَرْأَةِ كُنَتْ كَأَنَّهَا كَانَتْ أَشْرَكَ كَانَتْ أَغْلَقَ لِأَجْرِهَا، مجمع الزوائد رقم الحديث ۲۱۰۶، صحيح الرغيب والرهيب رقم الحديث ۱۳۴۰ (۱) ترغيب النساء في الصلاة في بيوتهن ولزومها وترهيهن من الخروج منها .

(۱) عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، قَالَ: إِنَّمَا النِّسَاءُ عَوْرَةٌ، وَإِنَّ الْمَرْأَةَ لَتَحُجُّ مِنْ بَيْتِهَا وَمَا بَهَا مِنْ بَأْسٍ فَيَسْتَفْرِئُ لَهَا الشُّبَّانَ، فَيَقُولُ: إِنَّكَ لَا تَكُونِينَ بِأَحَدٍ إِلَّا أَعَجَبْتِي. وَإِنَّ الْمَرْأَةَ لَتَكْبُسُ شَيْبَاهَا فَيَقَالَ: أَيْنَ كُرَيْدَيْنِ؟ فَيَقُولُ: أَعُوذُ مَرِيضًا، أَوْ أَشْهَدُ جَنَازَةً، أَوْ أُصَلِّي فِي مَسْجِدٍ، وَمَا عَبَدَتْ امْرَأَةً رَبَّهَا مِثْلَ أَنْ تَعْبُدَهُ فِي بَيْتِهَا . المعجم الكبير للطبراني رقم الحديث ۸۹۱۴، مجمع الزوائد رقم الحديث ۲۱۱۸ وقال الهيثمي: زَوَّاهُ الْكُفْرَانِي فِي الْكُفْرِ وَرِجَالُهُ يُقَاتُونَ . صحيح الرغيب والرهيب رقم الحديث ۳۴۸ (۹) .

زَنَانَه به بلا ضرورت بهر ته نه اوځي

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي :

لَيْسَ لِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ فِي الْخُرُوجِ إِلَّا مُضْطَرَّةً [يَعْنِي] لَيْسَ لَهَا خَادِمٌ إِلَّا فِي الْعِيْدَيْنِ الْأَعْظَمَيْنِ وَالْفِطْرِ، وَلَيْسَ لَهُنَّ نَصِيبٌ فِي الظَّرِيقِ إِلَّا الْحَوَاشِي. (۱)

زَنَانَه و د پاره بهر ته د وتلو حق نشته مگر کله چې مجبوره شي يعنې څوک خادم يې نه وي (چې د بهر نه ورله ضروريات راپوره کړي) ، همدارنگې په دواړو عيدونو (عيد الاضحى او عيد الفطر) کې هم ورته عيدگاه ته د تللو اجازت شته ، او صرف د لارې په غاړه باندې (يو ځنډې طرف ته) ورته د تللو حق دى .

د پردې حکم نازلیدو سره سمدستي صحابیاتو په غټ پروني باندې

خپل مخونه پټ کړل

۱. د بخاري شريف حديث دى ، حضرت عائشة رَضِيَ اللهُ عَنْهَا فرمايي :

يَرْحَمُ اللَّهُ نِسَاءَ الْمُهَاجِرَاتِ الْأُولَى . لَمَّا أَلْزَمَ اللَّهُ: {وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ} شَقَقْنَ مُرُوطَهُنَّ فَاخْتَمَزْنَ بِهَا. (۲)

الله تعالى دې په اولني مهاجرو بنځو باندې رحم او کړي کله چې الله تعالى دا آيت نازل کړو {وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ} . ترجمه : او دوى دې خپلې لوپټې په خپلو گريوانونو باندې راواچوي (نو دوى خپل مضبوط تېبندونه (لنگونه او څادرونه) او شلول او په هغې سره يې خپل مخونه پټ کړل .

(۱) مجمع الزوائد و منبع الفوائد بابُ الْخُرُوجِ إِلَى الْوَيْدِ رَمَ الْعِدَّتِ ۳۲۲۱ ، كَذَا الْعَمَلُ كِتَابُ النِّكَاحِ الباب السادس في توهيات وترهيات تخص بالنساء رَمَ الْعِدَّتِ ۳۵۰۶۲ ، معارف القرآن سورة الاحزاب في تشریح آیه ۵۳ ، القول المبور في تسهيل باب السور لمولانا اشرف علي تهانوي رحمه الله .

(۲) صحيح البخاري كتابُ الْفُتُوحِ الْقُدَانِ بابُ {وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ} رَمَ الْعِدَّتِ ۳۷۵۸ ، سنن ابی داود كتابُ الْبَيَاسِ بابُ فِي قَوْلِهِ {وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ} رَمَ الْعِدَّتِ ۳۱۰۲ .

۳. په یو بل حدیث کې دي، حضرت عائشة رَضِيَ اللهُ عَنْهَا فرمایي:

لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: {وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ} أَخْلَنَ أُرْهُنَ فَشَقَّقْنَهَا مِنْ قِبَلِ الْحَوَاشِي فَاخْتَمَزْنَ بِهَا. (۱)

کله چې دا آیت (وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ) نازل شو نو دوی خپل تهبندونه راواخیستل، د غاړو طرف نه یې اوشلول، او په هغې باندې یې خپل مخونه او خپلې سینې پټې کړې.

حافظ ابن حجر رَحِمَهُ اللهُ بِهِ "فتح الباری" کې د "فَاخْتَمَزْنَ" ترجمه داسې کړې:

أَيَّ غَطَّيْنَ وَجُوهَهُنَّ. دوی خپل مخونه پټ کړل.
او ددې طریقه داده چې غټ پروڼې په سر باندې واچوي بیا به یې د ځي طرف نه په چپ (گس) طرف باندې ورواړوي چې په دې سره به یې سینې او مخ پټ شي. (۲)

د مذکوره حدیث نه معلومې شوې خبرې: د بخاري شریف د مذکوره حدیث نه دا صراحه ثابته شوه چې کله د حجاب آیت نازل شو نو صحابیانو ورنه دا معلومه کړه چې د دینه د مخ پټول مقصود دي نو ځکه یې خپل تهبندونه اوشلول او په هغې سره یې خپل مخونه پټ کړل چې د الله ﷻ په حکم باندې عمل اوشي.

بله خبره ورنه دا هم معلومه شوه چې د زاننه د پاره د پردو سرونه پرده کول او خپل مخ پټول په صحیح احادیثو کې ثابت دي ځکه خو حضرت عائشې رَضِيَ اللهُ عَنْهَا د اولني مهاجرو زاننه و تعریف او کړو.

بل دا چې دې صحابیاتو چې د حجاب د آیت نه د مخ پټول واخیستل نو دا به یې هم د

(۱) صحیح البخاري یَقَابِلُ تَلْسِيزِ الْفُؤَادِ بَابُ {وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ} رقم الحديث ۳۷۵۹.

(۲) قَوْلُهُ: "فَاخْتَمَزْنَ" أَيَّ غَطَّيْنَ وَجُوهَهُنَّ. وَصِفَةُ ذَلِكَ أَنَّ كَبَعَ الْخِمَارِ عَلَى رَأْسِهَا وَكَرَمِيَّتُهُ مِنَ الْجَائِبِ الْأَيْمَنِ عَلَى الْعَاتِقِ الْأَيْسَرِ وَهُوَ التَّقْنِصُ. قَالَ الْفَرَّاءُ: كَالَّذِي فِي الْجَاهِلِيَّةِ تُسَدِّلُ الزَّوْءَةُ خِمَارَهَا مِنْ وَرَائِهَا وَيُكْسِفُ مَا قُدَّامَهَا قَائِمُونَ بِالِاسْتِثْنَاءِ. فتح الباري شرح صحيح البخاري لابن حجر المصلاحي الشافعي ج ۸ ص ۲۹۰.

(قَوْلُهُ بَابُ {وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ}) في تشرح حديث ۳۷۲۹.

نبي عليه السلام نه معلوم کړې وي ؛ ځکه نبي عليه السلام هلته موجود ؤ ، دوی به ورنه د دین د مشکلو مسئلو پوښتنه کوله ، نو دې صحابیاتو چې د آیت تفسیر د مخ په پتولو سره کړې نو دا به یې د ځان نه نه وي کړی بلکه د پیغمبر عليه السلام نه به یې پرې ځان پوهه کړې وي . (۱)

۳ . حضرت صفیه بنت شیبۀ فرمایي چې مونږ د حضرت عائشې رَضِيَ اللهُ عَنْهَا سره ناستې وو ، مونږ د هغې د وړاندې د قریشو د ښځو فضیلت ذکر کړو ، نو هغې او فرمایل :
یقیناً چې د قریشو ښځو د پاره فضیلت شته خو قسم په الله ما د انصارو د ښځو نه زیاتې د الله ﷻ په کتاب باندې تصدیق کوونکې او ایمان لرونکې ښځې نورې ندي لیدلي ؛ ځکه کله چې دا آیت ﴿وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ﴾ نازل شو د دوی سړي چې دوی ته ورغلل او دوی ته یې دا آیت تلاوت کړو نو په دوی کې هره ښځه پاڅیده او پرده یې اوکړه ، صبا سهر چې مانځه ته راغلی نو د ټولو په سرونو باندې لوپټې وې او خپل مخونه یې پټ کړي وو . (۲)

(۱) هَذَا الْحَدِيثُ الصَّحِيحُ صَرِيحٌ فِي أَنَّ النِّسَاءَ الصَّحَابِيَّاتِ الْمَذْكُورَاتِ فِيهِ فَهِنَّ أَنْ مَعْنَى قَوْلِهِ تَعَالَى : ﴿وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ﴾ يَقْتَضِي سِتْرَ وَجُوهِهِنَّ ، وَأَنَّهُنَّ شَقَقْنَ أُرُؤَهُنَّ فَاخْتَرْنَ . أَيُ: سَتَرْنَ وَجُوهُهِنَّ بِهَا امْتِثَالًا لِأَمْرِ اللَّهِ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : ﴿وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ﴾ الْمَقْتَضِي سِتْرَ وَجُوهِهِنَّ . وَبِهَذَا يَتَحَقَّقُ الْمُنْصِفُ أَنَّ احْتِجَابَ الْمَرْأَةِ عَنِ الرِّجَالِ وَسِتْرَهَا وَجْهَهَا عَنْهُمْ ثَابِتٌ فِي السُّنَّةِ الصَّحِيحَةِ الْمَقْبُولَةِ لِكِتَابِ اللَّهِ تَعَالَى . وَقَدْ أَثْنَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَلَىٰ تِلْكَ النِّسَاءِ بِسَارِعَتِهِنَّ لِامْتِثَالِ أَوَامِرِ اللَّهِ فِي كِتَابِهِ . وَمَعْلُومٌ أَنَّهُنَّ مَا لِهِنَّ سِتْرَ الْوُجُوهِ مِنْ قَوْلِهِ : ﴿وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ﴾ إِلَّا مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَنَّهُ مَوْجُودٌ وَهُنَّ يَسْأَلُنَهُ عَنْ كُلِّ مَا أَفْشَلَ عَلَيْهِنَّ فِي دِينِهِنَّ ، وَاللَّهُ جَلَّ وَعَلَا يَقُولُ : ﴿وَأَلْزَمْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا ذُلِّلَ إِلَيْهِمْ﴾ فَلَا يُمَكِّنُ أَنْ يُفَسِّرَنَهَا مِنْ تِلْقَاءِ أَلْفَسِهِنَّ . احواء البان في إيضاح القرآن بالقرآن ج ۶ ص ۲۵۰ سورة الاحزاب في التفسير آیه ۵۳ .

(۲) وَلَا يَنْبَغِي أَلِي حَاتِمٍ مِنْ عَرِيضٍ عَبْدُ اللَّهِ بْنِ عُثْمَانَ بْنِ خَثِيمٍ عَنْ صَفِيَّةَ مَا يَوْضَحُ ذَلِكَ وَالْفَلَّةُ : ذَكَرْنَا عِنْدَ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا نِسَاءَ قُرَيْشٍ وَقَطْلَهُنَّ . فَقَالَتْ إِنَّ نِسَاءَ قُرَيْشٍ لَفَضْلَاءُ وَلِكِنِّي وَاللَّهِ مَا رَأَيْتُ ← ← ←

علماء و ليكلي چې حضرت عائشة رضي الله عنها باوجود د دينه چې لويه عالمه او پوهه وه خو بيا يې هم د انصارو زاننه و صفت بيان كړو دا غټ دليل ددې دى چې انصارو زاننه و د مذكوره آيت نه د مخ پټولو لزوم معلوم كړې و ، دا ځكه چې دوى د قرآن كريم تصديق كولو او په دې باندې يې ايمان لرلو .

ددې حديث نه صراحه دا هم ثابته شوه چې د زاننه و د پاره د پردو سرونه مخ پټول د قرآن كريم تصديق كول او په دې باندې ايمان راوړل دي .

اوس په هغه خلكو باندې تعجب (او افسوس) دى چې هغوى وايي " چې په قرآن كريم او ا حاديثو كې د بنحو د پاره د پردو سرونه د مخ پټولو تذكره نشته " حالانكه دې صحابياتو په قرآن كريم باندې عمل كولو سره سم مستي خپل مخونه د پردو سرونه پټ كړل ، دا غټ او صريح دليل دى په دې باندې چې د ټولو زاننه و د پاره د پردو سرونه وړاندې خپل مخونه پټول لازمي دي . (۱)

← ← ← أَفْضَلُ مِنْ نِسَاءِ الْأَنْصَارِ أَقْدَمُ تَصْدِيقًا بِكِتَابِ اللَّهِ وَلَا إِيْمَانًا بِالتَّنْزِيلِ لَقَدْ أَنْزَلْتَ سُورَةَ النُّورِ ﴿ وَلِيُضَرِّبْنَ بِخُرُوجِنَ عَلَى جُيُوبِهِنَّ ﴾ قَالَ قَلْبُ رَجَالَهُنَّ إِلَيْهِنَّ يَثْلُونَ عَلَيْهِنَّ مَا أَنْزَلَ فِيهَا مَا مِنْهُنَّ امْرَأَةٌ إِلَّا قَامَتْ إِلَى مِرْطَئِهَا فَأَصْبَحْنَ يُصَلِّينَ الصُّبْحَ مُفْتَجِرَاتٍ كَأَنَّهُنَّ عَلَى رُؤُوسِهِنَّ الْغُرَبَاءُ . فتح الباري شرح صحيح البخاري لابن حجر العسقلاني الشافعي ج ۸ ص ۲۹۰ (قوله بَابُ وَلِيُضَرِّبْنَ بِخُرُوجِنَ عَلَى جُيُوبِهِنَّ) .

(۱) فَتَرَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا مَعَ عَلَيْهَا وَفَهِمَا وَثَقَاها أَتَتْ عَلَيْهِنَّ هَذَا الثَّنَاءَ الْعَظِيمَ . وَصَرَّحَتْ بِأَنَّهَا مَا رَأَتْ أَقْدَمَ مِنْهُنَّ تَصْدِيقًا بِكِتَابِ اللَّهِ . وَلَا إِيْمَانًا بِالتَّنْزِيلِ . وَهُوَ دَلِيلٌ وَاضِحٌ عَلَى أَنَّ فَهْمَهُنَّ لَزُومٌ سِوِ الْوُجُوهِ مِنْ قَوْلِهِ تَعَالَى : ﴿ وَلِيُضَرِّبْنَ بِخُرُوجِنَ عَلَى جُيُوبِهِنَّ ﴾ مِنْ تَصْدِيقِهِنَّ بِكِتَابِ اللَّهِ وَإِيْمَانِهِنَّ بِتَّنْزِيلِهِ . وَهُوَ صَرِيحٌ فِي أَنَّ اخْتِجَابَ النِّسَاءِ عَنِ الرِّجَالِ وَسِتْرَهُنَّ وَجُوهَهُنَّ تَصْدِيقٌ بِكِتَابِ اللَّهِ وَإِيْمَانٌ بِتَّنْزِيلِهِ . كَمَا تَرَى . قَالَ لَعَجِبَ كُلُّ الْعَجَبِ مَنْ يَدَّعِي مِنَ الْمُتَكْسِبِينَ لِلْعِلْمِ أَنَّهُ لَمْ يَرِدْ فِي الْكِتَابِ وَلَا الشُّعْرَةِ مَا يَدُلُّ عَلَى سِتْرِ النِّسَاءِ وَجْهَهَا عَنِ الرِّجَالِ . مَعَ أَنَّ الصَّحَابِيَّاتِ لَعَلَّنَ ذَلِكَ مُتَبَيِّنَاتٍ أَمَرَ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ إِيْمَانًا بِتَّنْزِيلِهِ . وَمَعْنَى هَذَا كَابِتٌ فِي الصَّحِيحِ . كَمَا تَقَدَّمَ عَنِ الْبُخَارِيِّ . وَهَذَا مِنْ أَعْظَمِ الْأَدِلَّةِ وَأَصْرَحِهَا فِي لَزُومِ الْحِجَابِ لِلْجَمْعِ نِسَاءِ الْمُسْلِمِينَ . كَمَا تَرَى . اطراء البيان في إيضاح القرآن بالقرآن ج ۶ ص ۲۵۰ سورة الاحزاب في تفسير آية ۵۳ . بطرا

النعم ج ۳ ص ۱۵۱۹ الحجاب أدلة وجوب الحجاب .

د نبي عليه السلام بيبيانو به هم د پردې ډير اهتمام کولو

د نبي عليه السلام بيبيانې اگر چې اُمّهاتُ المؤمنین یعنی د مؤمنانو مورانې وی خو بیا به هم دوی د پردې ډير اهتمام کولو، دا ځکه چې دوی به پرده کول عبادت او دین گنډل او په دې سره به یې د ثواب امید لرل.

اُم سلمة رَضِيَ اللهُ عَنْهَا به په کور کې هم لوي پروڼې نه لرې کول

حضرت عبداللہ بن عباس رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمایي:

كَانَتْ أُمُّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا لَا تَضَعُ حِلْيَاتَهَا عَنْهَا وَهِيَ فِي الْبَيْتِ ؛ طَلَبًا لِلْقَضَلِ . (۱)

حضرت اُم سلمة رَضِيَ اللهُ عَنْهَا به په کور کې هم غټ پروڼې نه لرې کول دا ځکه چې دې به په پردې کولو سره د ثواب امید لرل.

حضرت عائشة رَضِيَ اللهُ عَنْهَا د دروازې د سوري نه کتل خو بهر نه راوتله

د بخاري شريف حديث دی، حضرت عائشة رَضِيَ اللهُ عَنْهَا فرمایي چې کله نبي عليه السلام ته د حضرت زيد بن حارثه، حضرت جعفر، او حضرت عبداللہ بن رواحه رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ د شهادت خبر ورکړې شو (چې دوی په غزوه موته کې شهيدان شو) نو نبي عليه السلام په مسجد نبوي کې ناست و په مخ مبارک باندې د غم آگار ښکاره کيدل:

وَأَنَا أَطْلُعُ مِنْ هَيْئِ الْبَابِ . او ما دا هر څه د دروازې د سوري نه کتل (۲)

ددې حديث نه معلومه شوه چې د حجاب حکم نازلیدو نه پس د أزواج مطهرات معمول دا و چې په کورونو کې به دننه پاتې کيدی، بغير ضرورت به بهر نه راوتلی.

(۱) جامع الأصول في احاديث الرسول ج ۱۰ ص ۶۴۷ رقم الحديث ۸۲۷۰ النوع السابع: في غمر النساء ومروطن، الحجاب في الشرع والظرة ص ۱۵۶.

(۲) عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: لَمَّا جَاءَ قَتْلُ زَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ، وَجَعْفَرٍ، وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَوَاحَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ جَلَسَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَزِّدُ فِيهِ الْحُرُنَ. وَأَنَا أَطْلُعُ مِنْ هَيْئِ الْبَابِ صحيح البخاري كتاب الجنائز باب ما يُفْنَى مِنَ النُّوحِ وَالْبُكَاءِ وَالْأَجْرُ عَنْ ذَلِكَ. رقم الحديث ۱۳۰۵، مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۲۴۳۱۳، صحيح ابن حبان رقم الحديث ۳۱۵۵، مصنف ابن ابي شيبة رقم الحديث ۳۶۹۶۷.

حضرت عائشې رضي الله عنها داسې اونکړل چې برقعې يې اغوستې وې او بهر راوتلې وې بلکې په کور کې د ښه موجود وه خو د دروازې د سوري نه يې دا هر څه کتل.

حضرت عائشې رضي الله عنها به د پردې په باره کې ډير احتياط کولو

حضرت عائشې رضي الله عنها به د پردې په باره کې ډير احتياط کولو، د هغې د احتياط اندازه به تاسو ته د بخاري شريف او مسلم شريف د دې حديث نه اوله يې:

حضرت عائشة رضي الله عنها فرمايي چې د حجاب حکم نازلیدو نه پس زما د رضاعي پلار "ابوقعيس" ورور "افلح" د ماسره د ملاقات اجازت او غوښت، ما ورته وويل:

لَا آذَنُ لَهُ حَتَّى أَشْأَدَّ فِيهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

زه تر هغې پورې ده ته د راتلو اجازت نه ورکوم ترڅو پورې چې زه دده په باره کې د نبي عليه السلام نه اجازت واخلم.

حکه (حضرت عائشې رضي الله عنها د ځان سره سوچ اوکړو چې) ماته خو د افلح ورور ابوقعيس سينه نده راکړې (چې گني د هغه ورور ته اجازت اوکړم) بلکه ماته خو د ابوقعيس بي بي سينه راکړې ده (او افلح خو د هغې لېوردی).

کله چې نبي عليه السلام ماته تشریف راوړو نو ما ورته وويل:

يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنَّ أَفْلَحَ أَخَا أَبِي الْقُعَيْسِ اسْتَأْذَنَ فَأَبَيْتُ أَنْ آذَنَ لَهُ حَتَّى أَشْأَدَّ ذَلِكَ.

اې د الله رسول! افلح چې د ابوقعيس وروردی هغه د ماسره د ملاویدو اجازت او غوښت خو ما ورته د راتلو نه انکار اوکړو تردې چې د تاسو نه اجازت واخلم.

نبي عليه السلام ورته وفرمايل: وَمَا مَنَعَكَ أَنْ تَأْذَنِي عَنْكَ؟

تا ولې خپل تره ته د راتلو اجازت ورنکړو؟

ما ورته وويل: اې د الله رسول! ماته خو سړي سينه نده راکړې بلکه ماته خو د ابوقعيس بي بي سينه راکړې ده.

نبي عليه السلام وفرمايل: الله ﷻ دې تابه کړي هغه ته اجازت ورکړه حکه هغه ستا رضاعي تره دی.

حضرت عروه بن زبير رضي الله عنه فرمايي چې د همدې د وجې به حضرت عائشې رضي الله عنها فرمايل:

حَزْمُوا مِنَ الرِّضَاعَةِ مَا حَزَمُوا مِنَ النَّسَبِ .

تاسو چې د نسب په وجه کومې رشتې حرامې گنړئ . هغه د رضاعت په وجه هم حرامې او گنړئ. (۱)

(يعنی لکه څرنگې چې زنا نه و ته د خپل حقيقي ورور او حقيقي تره سره نکاح ناجائز ده نو همدغه شان ورته د رضاعي ورور او رضاعي تره سره هم نکاح ناجائز ده).

فائده : علامه ابن حجر رحمه الله په "فتح الباري" کې ددې حديث په باره کې فرمايي :

فِيهِ وَجُوبُ احْتِجَابِ الْمَرْأَةِ مِنَ الرِّجَالِ الْأَجَائِبِ . (۲)

په دې حديث کې په دې خبره باندې دليل دی چې د ښځې د پاره د پردو سپړ نه پرده واجب ده.

عبورت : محترمو مسلمانانو ! تاسو د پته سوچ او کړئ چې حضرت عائشې رضي الله عنها به د پردې په باره کې څومره کلک احتياط کولو ، أفلع ددې رضاعي تره و ځکه حضرت عائشة رضي الله عنها چې ماشومه وه نو د أفلع د ورور "ابوقعيس" بي بي د پته سينه ورکړې وه ، خو چونکه د پته اول دا مسئله نه وه معلومه چې گني د رضاعي تره نه پرده نشته ، دې دا گمان کولو چې ماته خو د ابوقعيس بي بي سينه را کړې ده نو أفلع خو د هغې لپور دی کيدې شي

(۱) عَنْ عُرْوَةَ بِنِ الرُّبَيْعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ، قَالَتْ : اسْتَأْذَنَ عَلَيَّ أَفْلَحُ أَخُو أَبِي الْقُعَيْسِ بَعْدَ مَا أُزِيلَ الْحِجَابُ . فَقُلْتُ : لَا أَذْنُ لَهُ حَتَّى اسْتَأْذِنَ فِيهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . فَإِنْ أَخَاهُ أَبَا الْقُعَيْسِ لَيْسَ هُوَ أَرْضَعَنِي . وَلَكِنْ أَرْضَعَنِي امْرَأَةٌ أَبِي الْقُعَيْسِ . فَدَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . فَقُلْتُ لَهُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! إِنْ أَفْلَحُ أَخَا أَبِي الْقُعَيْسِ اسْتَأْذَنَ فَأَبَيْتُ أَنْ أَذْنُ لَهُ حَتَّى اسْتَأْذَلَكَ . فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « وَمَا مَنَعُكَ أَنْ تَأْذَنِي عَلَيْهِ ؟ » . قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! إِنَّ الرَّجُلَ لَيْسَ هُوَ أَرْضَعَنِي وَلَكِنْ أَرْضَعَنِي امْرَأَةٌ أَبِي الْقُعَيْسِ . فَقَالَ : « إِيذْنِي لَهُ فَإِنَّهُ عَلَيْكَ كَرِبَتْ يَمِينُكَ » . قَالَ عُرْوَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : فَبَدَّلْتُ كَأَنَّ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا تَقُولُ : « حَزْمُوا مِنَ الرِّضَاعَةِ مَا حَزَمُوا مِنَ النَّسَبِ » . صحيح البخاري . كتاب تفسير القرآن . باب قول : (إِنْ تُبْدَاهُمَا أَوْ لَمْ تُبْدَاهُمَا فَكُلَا مِنْهُمَا) لَكَ اللَّهُ كَانِ بِكُنْ هُنَّ عَلَيَّ رقم الحديث ۳۷۹۶ ، و رقم الحديث ۶۱۵۶ . كتاب الأدب . باب قول النبي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « كَرِبَتْ يَمِينُكَ » ، و علقوى خلل ، صحيح مسلم . كتاب الزنا . باب تحريم الرضاغة من ماء الفحل . رقم (۱۲۴۵) .

(۲) فتح الباري شرح صحيح البخاري ج ۹ ص ۱۵۲ قوله تَابَ لِيَابِ الْفَحْلِ فِي شَرْحِ حَدِيثِ ۵۱۰۳ .

دده نه پرده ضروري وي نو ځكه يې هغه ته دراتلو اجازت ورنكړو، خو چې كله يې د نبي عليه السلام نه پوښتنه او كړه نو هغه ورته او فرمايل: "افلح ستار ضاعي تره جوړېږي دده نه ستا پرده ضروري نده" نو بيا يې ورته اجازت وركړو.

حضرت عائشې رَضِيَ اللهُ عَنْهَا د حضرت صفوان رَضِيَ اللهُ عَنْهُ نه خپل مخ پټ كړو

په بخاري شريف او مسلم شريف كې د افك واقعه پوره تفصيل سره ذكر كړده، په هغې كې دا هم دي چې حضرت عائشة رَضِيَ اللهُ عَنْهَا د قافلي نه پاتې شوې وه، په هغه ځاى ناسته وه، په ناسته اوډه شوې وه، كله چې حضرت صفوان رَضِيَ اللهُ عَنْهُ راغى او حضرت عائشة رَضِيَ اللهُ عَنْهَا يې اوليده نو **إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ** وويل. حضرت عائشة رَضِيَ اللهُ عَنْهَا فرمايي چې زه د هغه په دې **إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ** ويلو سره راپاڅيدم:

... فَخَمَرْتُ وَجْهِي بِجِلْبَانِي، وَوَاللّٰهُ مَا لَكُنْمَا بِكَلِمَةٍ وَلَا سَمِعْتُ مِنْهُ كَلِمَةً غَيْرَ اسْتِزْجَاعِهِ.

پس ما خپل مخ په پرونې (غټ څادر) باندې پټ كړو، په الله قسم چې مونږ د يو بل سره هيڅ خبره نده كړې او ما د هغه نه د **إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ** ويلو نه بغير بله هيڅ خبره نده اورېدلې. (۱)

(۱) د افك پوره واقعه داده: **قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَرَادَ سَفَرًا أَقْبَعَ بَيْنَ أَرْوَاحِهِ، فَأَتَيْنَهُنَّ خَرَجَ سَهْمُهَا خَرَجَ بِهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَعَهُ. قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا: فَأَقْبَعَ بَيْنَنَا فِي غُرَّةٍ غَرَّاهَا فَخَرَجَ فِيهَا سَهْمِي. فَخَرَجْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ مَا أُلْزِمَ الْحِجَابَ. فَكُنْتُ أُحْمَلُ فِي هَوْدَجِي وَأُلْزِمَ لِيهِ. فَمَسَرْنَا حَتَّى إِذَا لَمَسَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ غُرَّتِي وَتَلَّكَ وَقَلَّلَ. دَنَوْنَا مِنَ الْمَدِينَةِ قَاتِلَيْنِ. آدَنَ لَيْلَةً بِالرَّحِيلِ. فَكُنْتُ جُنَيْنَ آذَلُّوَا بِالرَّحِيلِ. فَتَفَتَيْتُ حَتَّى جَاوَزْتُ الْجَبَلَ. فَلَمَّا قَضَيْتُ شَأْنِي أَقْبَلْتُ إِلَى رَحْلِي. فَلَمَسْتُ صَدْرِي. فَإِذَا عِظْدَلِي مِنْ جِلْعٍ قَلْقَارٍ قَدْ انْقَطَعَ. فَزَجَعْتُ فَالْتَمَسْتُ عِقْدِي فَحَبَسْتَنِي ابْتِغَاءً. قَالَتْ: وَأُتْبِلَ الرَّحْطُ الْيَدَيْنِ كَالْمَاءِ يَخْلُوْنِي. فَاسْتَمَلُوا هَوْدَجِي فَزَحَلُوهُ عَلَى بَعِيرِي الَّذِي كُنْتُ أَرْكَبُ عَلَيْهِ. وَهُمْ يَخْسِبُونَ أَنِّي لِيهِ. وَكَانَ النِّسَاءُ إِذَا ذَاكَ خِفَافًا لَمْ يَهْبُلْنَ. وَلَمْ يَغْشَهُنَّ اللَّحْمُ. إِنَّمَا يَأْكُلْنَ الْعُلَاقَةَ مِنَ الطَّعَامِ. فَلَمْ يَسْتَنْكِرُوا الْقَوْمُ خِفَةَ الْهَوْدَجِ جُنَيْنَ رَفَعُوهُ وَحَمَلُوهُ. وَكُنْتُ جَارِيَةً حَدِيثَةَ الشَّيْءِ. فَبَعَثُوا الْجَمَلَ فَسَارَوْا. وَوَجَدْتُ عِقْدِي بَعْدَ مَا اسْتَمَرَّ الْجَبَلُ. فَجِئْتُ مَتَارِكُهُمْ وَلَيْسَ بِهَا مِنْهُمْ دَاعٍ وَلَا مُجِيبٌ. فَكَيْفَ تَسْتَغْنِي الْمَرْءُ الَّذِي كُنْتُ بِهِ. ← ← ← ←**

فائده : د دې حدیث نه معلومه شوه چې آهات المؤمنین به د پردو سرود وړاندې خپل مخ نه ښکاره کول ، او دا حدیث په دې خبره باندې دلیل دی چې د ښځې د پاره د پردو سرود نه مخ پټول واجب دي . (۱)

حضرت عائشې رَضِيَ اللهُ عَنْهَا به چې سړو ته د مسئلې جواب ورکولو نو په

مینځ کې به یې پرده راښکله

د حضرت عائشې رَضِيَ اللهُ عَنْهَا نه به چې صحابه کرامو د څه مسئلې تپوس کولو نو په مینځ کې به یې پرده راښکله ، بیا به یې جواب ورکول . (۲)

← ← ← وَكَذَلِكَ أَكُنْتُ سَيِّفِي دُونِي فَيَدُ جَعُونِ إِلَيَّ، فَيَبْنِي أَنَا جَائِسَةً فِي مَنْزِلِي، غَلَبَتْنِي عَيْنِي فَبَنَيْتُ، وَكَانَ صَفْوَانُ بْنُ الْمُتَعَلِّبِ السُّلَمِيُّ ثُمَّ الدَّكْوَانِيُّ مِنْ وَرَاءِ الْحَيْشِ، فَأَصْبَحَ عِنْدَ مَنْزِلِي، فَرَأَى سَوَادَ الْإِنْسَانِ كَأَنَّهُ فَعَرَفَنِي حِينَ رَأَانِي، وَكَانَ رَأْيِي قَبْلَ الْحِجَابِ، فَاسْتَيْقَلْتُ بِأَسْتِرْجَاعِهِ حِينَ عَرَفَنِي، فَخَمَرْتُ وَجْهِي بِحِجَابِي، وَوَاللَّهِ مَا تَكَلَّمْنَا بِكَلِمَةٍ، وَلَا سَمِعْتُ مِنْهُ كَلِمَةً غَيْرَ اسْتِرْجَاعِهِ، وَهَوَى حَقِّي أَكَاخَ رَأِحَتِهِ، فَوَطَّقَ عَلَى يَدَيْهَا، فَكُنْتُ إِلَيْهَا فَزَكَيْتُهَا، قَالَ تَطْلُقُ بِقَوْلِي الرَّاحِلَةَ حَقِّي أَتَيْنَا الْحَيْشَ مُؤَخَّرِينَ فِي نَحْرِ الظُّلُمَةِ وَهُوَ لُزُولٌ، قَالَتْ: فَهَلْكَ مَنْ هَلَكَ، وَكَانَ الَّذِي تَوَلَّى كَبْرَ الْإِفْلَهِ عَبْدُ الْمُؤَبِّنِ أَبِي ابْنِ سَلُولٍ صحيح البخاري كتاب التقاري باب عديت الإفلك رقم الحديث ۴۱۴۱ ، و رقم الحديث ۴۷۵۰ كتاب تفسير القرآن باب (لَوْلَا إِذْ سَفَعْتُهُمْ لَفَنَ الظُّلُمُونَ وَالظُّلُمَاتُ، بِأَلْفَيْهِمْ خُفَا) ، صحيح مسلم كتاب التوبة باب في حديث الإفلك وقبول توبة القاذي رقم الحديث ۵۶ (۲۷۷۰) .

(۱) قال الشيخ عبد العزيز بن خلف رَحِمَهُ اللهُ: وهذا أيضًا من أدلة الوجوب لتخويرها وجهها بالجلباب، لأنه لم يرد أن ستره خاص بهن بأي لفظ في القرآن ولا في السنة، ولأن الحجاب غير الإدناء، وهو ظاهر. فطرات في حجاب المرأة المسلمة ص ۹۶ . عودة الحجاب ج ۳ ص ۳۴۳ .

قال صفي الرحمن المباركفوري رَحِمَهُ اللهُ: فهذا الحديث نص في شمول الحجاب للوجه، ويفيد أن الحجاب يمنع الراي من معرفة المرأة بوجهها، لكون الوجه مستورًا تمام الستر. إبراز الحق ص ۲۹ .

وهذا يدل على أن تغطية الوجه عامة لجميع النساء، لأنه لم يرد أن ذلك خاص بها ولا غيرها. اظهر الحق والعراق في حكم الحجاب ص ۱۷۷ .

(۲) عن يزيد بن يانوس قال: ذهبت أنا وصاحبي (إلى عائشة رضي الله عنها فاستأذنا عليها، فَأَلَقَتْ إِلَيْنَا وَسَادَةً، وَجَدَتْ إِلَيْنَا الْحِجَابَ، فَقَالَ صَاحِبِي: مَا تَقُولِينَ فِي الْعَرَاكِ عودة الحجاب ج ۳ ص ۳۴۴ .

يو ځل يو كس ورته څه وويل نو دې ورته وويل :
وَأَلَيْكَ إِذَا أُرِدْتَ فَاجْلِسْ مِنْ وَرَاءِ الْحِجَابِ فَسَلْنِي عَنَّا أَحَبِّتَ .
كه ستا د تپوس كولو اراده وي نو د پردې شاته كينه ، بيا دې چې څه خوښه وي پوښتنه
او كړه . (۱)

ازواج مطهرات كه به په كور كې ناستې وى يا به چيرته تللى نو د پردې به يې پوره
اهتمام كولو . (۲)

حضرت عائشې رَضِيَ اللهُ عَنْهَا ته د حضرت عمر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ د قبر نه هم حياء ور تلله

حضرت عائشة رَضِيَ اللهُ عَنْهَا فرمايي :

كُنْتُ أَدْخُلُ بَنِيَّ الَّذِي دُفِنَ فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبِي فَأَصْعُ كُؤُوبِي وَأَقُولُ إِنَّمَا هُوَ زَوْجِي وَأَبِي . فَلَمَّا دُفِنَ عُمَرُ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ مَعَهُمْ فَأَمَرَ اللَّهُ مَا دَخَلْتُهُ إِلَّا وَأَنَا مَشْدُودَةٌ عَلَى نِيَابِي ، حَيَاءٌ مِنْ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ .

زما په دې كوم كور كې چې رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اوزما پلار (ابوبكر صديق رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) دفن شوي زه به چې ديتنه داخليدم نو ما به خپلې د پردې كپرې ايخودى او ما به د ځان سره (په زړه كې) ويل چې (پردۀ ځكه ضروري نده چې په دې كور كې) يو زما خاوند او بل مې پلار دفن دى ، خو چې كله حضرت عمر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ هم د دوى سره دفن شو نو قسم په الله چې زه

(۱) عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ: قُلْتُ لِعَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا: إِنَّمَا لَقَيْنَا عُزْرَةَ بَدْخُولِهِ عَلَيْكَ لَمَّا أَرَادَ. قَالَتْ: وَأَلَيْكَ إِذَا أُرِدْتَ فَاجْلِسْ مِنْ وَرَاءِ الْحِجَابِ فَسَلْنِي عَنَّا أَحَبِّتَ فَإِنَّا لَمْ نَجِدْ أَحَدًا بَعْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْصَلَ لَنَا مِنْ أَبِيهِ. [وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَخْفَى عَلَيْكَ إِلَّا الصَّادِقُ الْبَارُّ وَهُوَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ].

(۲) عَنْ أُمِّ سَيِّدَاتِ الْأَسْلَمَةِ قَالَتْ: لَمَّا كُنَّا لَمَّا دَخَلْنَا مَقَابِرَ لَنَا حَتَّى دَخَلْنَا مَعَ صَاحِبَةِ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا مَقَابِرَهَا. وَسَمِعَ بِهَا نِسَاءَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ لَمَّا دَخَلْنَ عَلَيْهَا مَقَابِرَ لَمَّا كُنَّا مِنْ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَقَابِرَ: لَمَّا بَلَغَتْ جَنَّتِ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا وَحَفْصَةُ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا وَعَائِشَةُ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا وَجُوَيْرِيَةُ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا.....

..... الطلعات الكبرى ج ۸ ص ۱۰۰ صَفِيَّةُ بِلْتُ حُفْنِي .

اوس کله هم دې کور ته داخله شوې یم. نو ځان مې په کپړو کې راتاؤ کړې وي محکه چې د حضرت عمر رضی الله عنه نه حیا راځي. (۱)

سبحان الله. حضرت عائشې رضی الله عنها د پردې دومره اهتمام کولو چې د مړي د قبر نه یې هم حیا کوله لیکن نن صبا بنځي د ژوندو سره نه هم حیا نه کوي ښکاره مخ او بې پردې په بازارونو کې گرځي.

علامه طیبی رحمه الله لیکلي: ددې حدیث نه دا معلومه شوه لکه څرنگې چې د یو چا په ژوند کې د هغه احترام په کار دی نو همدغه شان د هغه د مرګ نه پس هم د هغه احترام په کار دی. (۲)

د معمولي شېبې په وجه نبي صلی الله علیه و آله احتیاطا حضرت سوده رضی الله عنها ته د پردې حکم او کړو

په بخاري شریف کې دا واقعہ تفصیلاً ذکر ده، زه یې درته په خپلو الفاظو کې خلاصه رانقل کوم:

د نبي علیه السلام په بیبيانو کې یوه بی بی حضرت سوده رضی الله عنها هم وه، ددې د پلار

(۱) مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۲۵۶۶۰، مشکوٰۃ المصابیح کتاب الجنائز باب زیارة القبر الفضل الثانی رقم الحديث ۱۷۷۱ (۱۰)، المستدرک علی الصحیحین للحاکم رقم الحديث ۴۴۰۲، وقال الحاکم: لا حدیث صحیح علی شرط الشیخین ولم یخرجاه. مجمع الزوائد کتاب الأدب باب ما جاء فی العیاء والنهی عن التلاوة رقم الحديث ۱۲۷۰۴، و رقم الحديث ۱۴۲۷۴ کتاب علامات النبوة باب فی وداوٰی صلی الله علیه وسلم.

(۲) قال الطیثی رحمه الله: فیه أن احترام النبی کا احترامو حیًا. وفي شرح الصدور للشیوطي أخرج ابن أبي شیبة عن عقیبة بن عامر الصحابي رضی الله عنه قال: لأن أکأ علی جمرۃ أو علی حدّ سیف حقّ یتخطّف رجلی أحبّ إلی من أن أفسی علی قبر رجل. وما أبالي أني القبر قد میت حاجق أني من البول والقائط أمر في السنوي بین قهراکيو والناس یظفرون. وأخرج ابن أبي الدنيا فی کتاب القبر عن سلیم بن علفالة مرّ علی مقبرة هو حائل قد غلبه البول. فقیل له: لو کذبت فبک. قال: سبحان الله. والله إنی لأستخین من الأموات کما أستخین من الأخیاء. مرآة المصابیح شرح مشکوٰۃ المصابیح ج ۴ ص ۱۲۶۰ فی شرح حديث ۱۷۷۱.

نوم " زَمْعَه " ؤ ، د زَمْعَه يوه وينځه وه ، ددې وينځې سره عُتْبَه زنا اوکړه ، ددې وينځې حمل (ماشوم) په گېډه شو ، عُتْبَه خپل ورور " حضرت سعد بن ابې وقاص رضي الله عنه " ته وويل : چې ددې وينځې بچې د مانه دی (يعنی زما ځوي دی ؛ ځکه ما ورسره زنا کړی) . بيا عُتْبَه مړ شو .

کله چې دا ماشوم پيدا شو نو په دې باندې د حضرت سعد بن ابې وقاص رضي الله عنه او د زَمْعَه د ځوي " عَبْد " په مينځ کې جگړه پيدا شوه ، حضرت سعد رضي الله عنه ويل چې دا زما وراره دی ؛ ځکه دا حمل د عُتْبَه نه دی ، او عبد ويل چې دا وينځه زما د پلار وه نو دا بچې د هغه دی . دواړو دا ماشوم رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم ته راوړو .

حضرت سعد بن ابې وقاص رضي الله عنه نبي عليه السلام ته وويل : دا ماشوم زما وراره دی ؛ ځکه ماته خپل ورور " عُتْبَه " ويلي وو چې دا زما د نطفې نه پيدا شوی . عبد بن زَمْعَه وويل : اې د الله رسوله ! دا زما ورور دی ځکه دا زما د پلار د وينځې نه پيدا شوی .

رسول الله صلی الله علیه و سلم دې ماشوم ته اوکتل نو اگر چې دده شکل د عُتْبَه سره يو شان ؤ (ځکه هغه دې وينځې سره زنا کړې وه) خو بيا هم نبي عليه السلام قانوني فيصله اوکړه او عبد بن زَمْعَه ته يې وويل : اې عبد بن زَمْعَه ! دا ماشوم ستا ورور شو ؛ ځکه دا وينځه ستا د پلار وه نو بچې به هم د هغه وي .

نبي عليه السلام او فرمايل : **أَلَوْلَئِذَا لَمْ يَرَأِ إِلَّا الْعَاهِرَ الْحَجَرُ** . بچې به د هغه چا وي چې دا وينځه د چا ماتحت وي ، او د زنا کار د پاره په کاترو باندې سنگسار کول دي .

اوس دا ماشوم د حضرت سوده رضي الله عنها هم ورور شو ؛ ځکه حضرت سوده رضي الله عنها هم د زَمْعَه لور وه ، خو چونکه ددې ماشوم شکل و شباهت د عُتْبَه په شان ؤ نو رسول الله صلی الله علیه و سلم حضرت سوده رضي الله عنها ته احتياطا او فرمايل : **إِخْتَجِبِي مِنْهُ يَا سَوْدَا** .

اې سوده ۱ ته د دې هلک نه پرده کوه (ځکه دده شکل د غټبه په شان دی) . (۱)
په مشکوه شریف کې ورسره دا هم دي (کله چې دا هلک غټ شو نو) حضرت سوده
رَضِيَ اللهُ عَنْهَا به د دې هلک نه دومره سخت پرده کوله چې : فَمَا رَأَاهَا حَتَّى لَقِيَ اللَّهَ .
تر مرگه پورې دې هلک حضرت سوده رَضِيَ اللهُ عَنْهَا او نه لیدله . (۲)

هائده : د دې حديث نه معلومه شوه چې نبي عليه السلام به د زبانه و د پردې دومره
کلك اهتمام گولو چې د معمولي شېبې په وجه يې حضرت سوده رَضِيَ اللهُ عَنْهَا ته د هغه هلک نه
د پردې حکم او کړو .

بيا حضرت سوده رَضِيَ اللهُ عَنْهَا هم د هغه هلک نه دومره کلكه پرده او کړه چې په ټول عمر کې
دې هلک حضرت سوده رَضِيَ اللهُ عَنْهَا او نه لیدله .

نو اوس تاسو په خپله سوچ او کړئ چې د زبانه د پاره د پردې سړي نه د پردې خومره
اهتمام په کار دی ؟

(۱) پوره حديث داسې دی : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ : كَانَ عُثْبَةُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ عَمِدًا إِلَى أَخِيهِ سَعْدٍ : أَنْ
يَقْبِضَ ابْنَ وَلِيدَةٍ زَمْعَةَ . وَقَالَ عُثْبَةُ : إِنَّهُ ابْنِي . فَلَمَّا كَذِبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَكَّةَ فِي الْفَتْحِ ، أَخَذَ
سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ ابْنَ وَلِيدَةٍ زَمْعَةَ . فَأَتَيْنَا بِهِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَأَقْبَلَ مَعَهُ عَبْدُ بْنُ
زَمْعَةَ . فَقَالَ سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ : هَذَا ابْنُ أَخِي عَمِدًا إِلَيَّ أَنَّهُ ابْنُ . قَالَ عَبْدُ بْنُ زَمْعَةَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا
أَخِي هَذَا ابْنُ زَمْعَةَ وَلَدَ عَلِيٍّ فِرَاحِي . فَتَنَظَّرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى ابْنِ وَلِيدَةٍ زَمْعَةَ . فَبَإِذَا أَشْبَهَ
النَّاسَ بِعُثْبَةَ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ . فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « هُوَ لَكَ هُوَ أَخُوكَ يَا عَبْدُ بْنُ زَمْعَةَ » مِنْ
أَجْلِ أَنَّهُ وَلَدَ عَلِيٍّ فِرَاحِي . وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « اخْتَجِجِي مِنْهُ يَا سَوْدَةُ » لَمَّا رَأَى مِنْ هَبْوِ عُثْبَةَ
بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ . قَالَ ابْنُ هِشَابٍ : قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « أَلَوْلَى لِلْمُؤَارِسِ
وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ » . صحيح البخاري كتاب النكاحي رقم الحديث ۲۳۰۳ ، و رقم ۲۵۳۳ كتاب الوصية باب أمر الوكيل .

وفي رواية : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا . قَالَتْ : اخْتَصَمَ سَعْدُ وَابْنُ زَمْعَةَ . فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :
« هُوَ لَكَ يَا عَبْدُ بْنُ زَمْعَةَ . أَلَوْلَى لِلْمُؤَارِسِ ، وَاخْتَجِجِي مِنْهُ يَا سَوْدَةُ » . زَادَ لَنَا قَتِيبَةُ عَنِ اللَّيْثِ : « وَلِلْعَاهِرِ

الْحَجَرُ » . صحيح البخاري كتاب الخدود باب للعاهر الحجر رقم الحديث ۶۸۱۷ .

(۲) مشکوه المعاصي كتاب النكاح باب اللعان الفصل الأول رقم الحديث ۳۳۱۲ (۹) .

د نبی ﷺ په زمانه کې د خړې (آزادې بنځې) د پاره پرده ضروري وه

د نبی علیه السلام په زمانه کې د خړې یعنی آزادې بنځې د پاره پرده ضروري وه، بلکه د صحابه کرامو رضی اللہ عنہم په نزد به د آزادې بنځې علامه دا وه چې هغې به پرده کوله. ددې آئنده واقعي نه به تاسو ته دا خبره پوره معلومه شي:

د غزوہ خیبر په قیدیانو کې حضرت صفیة بنت خیي رضی اللہ عنہا هم وه، په دې جنگ کې ددې خاوند قتل شو، نبی علیه السلام دا آزاده کړه، بیا یې ورسره نکاح اوکړه. نبی علیه السلام د خیبر او مدینې منورې په مینځ کې درې (۳) ورځې قیام اوکړه، حضرت صفیة رضی اللہ عنہا هم ورسره وه.

په مسلمانانو کې بعضو خلکو ته پوره معلومه نه وه چې دا نبی علیه السلام آزاده کړی (أم المؤمنین یې جوړه کړی)، او که وینځه یې جوړه کړی؟ بیا مسلمانانو په خپل مینځ کې سره وویل:

إِنْ حَبَبَهَا فِیْهِ مِنْ أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِیْنَ، وَإِنْ لَمْ یَحُبُّهَا فِیْهِ مِمَّا مَلَکْتَ یَمِیْنُهُ.

که نبی علیه السلام دا په پرده کې اوساتله نو دا به بیا أم المؤمنین وي (یعنی آزاده بنځه به وي او نبی ﷺ به ورسره نکاح کړې وي)، او که دا یې په پرده کې او نه ساتله نو دا به دوی وینځه جوړه کړې وي.

کله چې پیغمبر علیه السلام ددې ځای نه کوچ کولو نو په خپله سورلی باندې یې ددې د پاره شاته د کینولو ځای جوړ کړو وَمَدَّ الْحِجَابَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ النَّاسِ او ددې او د خلقو په مینځ کې یې پرده رابښکله.

(پس صحابه کرام پوهه شو چې دا نبی علیه السلام آزاده کړی او نکاح یې ورسره کړی، نو أم المؤمنین ده). (۱)

(۱) عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: «أَكَامَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ خَيْبَرَ وَالْمَدِينَةِ كَلَاكًا، يُبْنَى عَلَيْهِ بِصَفِيَّةَ بِنْتُ حَضِي، فَدَعَا الْمُؤْمِنِينَ إِلَى وَلِيِّيَتِهِ، فَمَا كَانَ فِيهَا مِنْ خُبْرٍ وَلَا لَحْمٍ، أَمَرَ بِالْإِطْلَاقِ فَأَلْقَى فِيهَا مِنَ الشَّعْرِ وَالْأَقِطِ وَالسَّنَنِ، فَكَانَتْ وَلِيِّتُهُ» فَقَالَ الْمُسْلِمُونَ: إِخْذِي أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ، أَوْ مِمَّا مَلَکْتَ يَمِیْنُهُ، فَقَالُوا: إِنْ حَبَبَهَا فِیْهِ مِنْ أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِیْنَ، وَإِنْ لَمْ یَحُبُّهَا فِیْهِ مِمَّا مَلَکْتَ یَمِیْنُهُ. «لَكِنَّا أَرْتَحَلْ وَطَلَّهَا خَلْفَهُ.» ← ← ←

په یو روایت کې راځي :

... وَسَتَرَهَا رَسُولُ اللَّهِ وَحَمَلَهَا وَرَأَاهُ وَجَعَلَ رِذَاءَهُ عَلَى كَلْهَرِهَا وَوَجْهَهَا...

رسول الله صلى الله عليه وسلم ددې پرده او کره ، شاته یې په اوبښ باندې د ځان پسې کینوله ، او خپل ځادریې ددې په شا او مخ باندې واچول . (۱)

فائده : ددې واقعې نه دا معلومه شوه چې د صحابه کرامو رضي الله عنهم په ذهنونو کې دا خبره یقیني وه چې د څرې (آزادې) ښځې د پاره پرده ضروري ده ځکه خو صحابه کرامو په خپله فیصله او کره چې که نبی صلی الله علیه و آله ددې د پردې انتظام او کړو نو دا به آزاده ښځه وي . او دا هم ورته معلومه شوه چې پرده د أمهات المؤمنین سره خاص نه وه بلکه د ټولو آزادو ښځو د پاره لازم وه ځکه صحابه کرامو رضي الله عنهم ته په یقین سره دا معلومه وه چې که نبی علیه السلام د حضرت صفیه رضی الله عنها پرده او کره نو دا به غټه علامه ددې وي چې نبی علیه السلام دا آزاده کړی او نکاح یې ورسره کړی . (۲)

← ← ← وَمَدَّ الْحِجَابَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ النَّاسِ . صحيح البخاري كتاب النكاح باب البتاء في السر رقم الحديث ۵۱۵۹ ، رقم الحديث ۵۰۸۵ كتاب النكاح باب افتاد السوراني . وَمَنْ أَعْتَقَ جَارِيَتَهُ ثُمَّ تَزَوَّجَهَا ، مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۱۳۷۸۶ ، سنن السائي رقم الحديث ۲۳۸۲ .

(۱) فَلَمَّا قَرَّبَ الْبَعِيذُ لِرَسُولِ اللَّهِ لِيَخْرُجَ وَضَعَ رَسُولُ اللَّهِ رِجْلَهُ لَصْفِيَّةَ رضي الله عنها لِيَضَعَ قَدَمَهَا عَلَى فَخِذِهِ فَأَبَتْ وَوَضَعَتْ رُكْبَتَهَا عَلَى فَخِذِهِ . وَسَتَرَهَا رَسُولُ اللَّهِ وَحَمَلَهَا وَرَأَاهُ وَجَعَلَ رِذَاءَهُ عَلَى كَلْهَرِهَا وَوَجْهَهَا ثُمَّ شَدَّ مِنْ تَحْتِ رِجْلِهَا وَتَحَمَّلَ بِهَا وَجَعَلَهَا بِمَنْزِلَةِ نِسَائِهِ . الطلحات الكبرى لابن سعد وَكُتِبَ أَوْلَاجُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَفِيَّةً بِنْتُ حَنْظَلَةَ ج ۸ ص ۹۶ طبع دار الكتب العلمية بيروت

(۲) وقال الشيخ أبو هشام الأنصاري في معرض رده على من احتج بقصة صفية رضي الله عنها على أن الحجاب خاص بالنساء صلى الله عليه وسلم : قلت : إن قصة صفية رضي الله عنها هذه لا تدل على اختصاص الحجاب بالأمهات المؤمنات . بل على عكس من ذلك تدل على عمومته لهن وللنساء المسلمين . لأن السياق يصرح تمام التصريح بأن الصحابة كانوا معتردين في أمر صفية رضي الله عنها أنها مملوكة سرية أو حرة متزوجة ؟ وأنهم كانوا على جزم صارم بأن النبي صلى الله عليه وسلم لم يزوجها لم يزوجها . ولم يكن جزمهم هذا إلا لأنهم كانوا يعرفون أن الحجاب مختص بالحرائر . وأنه أكبر ميزة وأعظم فارق في معرفة العرة من المملوكة ← ← ←

همدارنگې په دې واقعه کې دا هم ذکر شو چې رسول الله ﷺ په خپل لاس مبارک د حضرت صفية رضي الله عنها د پاره د پردې انتظام او کړو او ددې ټول بدن يې پټ کړو ، پس دا واقعه غټ دليل دی په دې باندې چې د آزادې مسلمانې ښځې د پاره د پردو سرود وړاندې د مخ او ټول بدن پټول واجب دي . که چيرته د پردې په باره کې نور نصوص شرعيه نه وي راغلي نو همدا يو حديث هم د عمل د پاره کافي ؤ . (۱)

نبي عليه السلام د حضرت عائشة رضي الله عنها د پاره پرده او کړه

د بخاري شريف او مسلم شريف حديث دی ، حضرت عائشة رضي الله عنها فرمايي :

رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتُرُنِي بِرِدَائِهِ . وَأَنَا أُنْظَرُ إِلَى الْحَبَشَةِ يَلْعَبُونَ فِي الْمَسْجِدِ . حَتَّى أَكُونَ أَنَا النَّبِيُّ أَسْأَمُ .

ما نبي عليه السلام اوليد چې ماله يې په خپل څادر سره پرده کړې وه او ما د حبشو هغه خلقو ته کتل چې هغوی په جمات کې (د نېزه بازی) لوبه کوله ، تردې چې زه پخپله سترې شوم (او واپس راغلم) .

حضرت عائشة رضي الله عنها فرمايي چې تاسو پخپله اندازه اولېوئ چې ځوانه جينۍ د لوبو کتلو څومره شوقي وي ؟ (يعنی زه ډيروخت ولاړه ووم نبي عليه السلام زما دومره لحاظ

← ← فإذا حَجَّهَا فَلابَدًا وَأَنْ تَكُونَ حِزَّةً . وَالْحِزَّةُ لَا تَصْلُحُ أَنْ تَكُونَ سُورِيَّةً فَهِيَ إِذْنٌ مِنْ أَزْوَاجِهِ وَأَمْهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ . فَالضَّحَابَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّمَا جَعَلُوا الْحِجَابَ أَمَارَةً عَلَى الْعِتْقِ وَالتَّزْوِيجِ . لِأَنَّ صُلِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا كَانَتْ سَبِيًّا مَمْلُوكَةً . نَعَمْ لَوْ كَانَتْ مِنَ الْحَرَائِرِ الْمُؤْمِنَاتِ مِنْ قَبْلِ . ثُمَّ جَعَلُوا الْحِجَابَ أَمَارَةً عَلَى كَوْنِهَا مِنْ أَمْهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ لَكَانَ فِي ذَلِكَ دَلِيلٌ عَلَى اخْتِصَاصِ الْحِجَابِ بِهِنَّ . وَأَمَّا إِذْ لَيْسَ فَلَيْسَ . عَوْدَةُ الْحِجَابِ ج ۳ ص ۳۴۸

(۱) قال الشيخ عبد العزيز بن خلف حفظه الله : وهذا الحديث من أدلة الوجوب أيضًا ، لأنه من فعله صلى الله عليه وسلم بيده الكريمة . فهو عمل كامل . حيث إنه صلى الله عليه وسلم ستر جسمها كله . وهذا هو الحق الذي يجب اتباعه . فهو القدوة الحسنة . ولو لم يكن دليل من النصوص الشرعية على وجوب ستر النسوة وجهها وجميع بدنهما ومقاطع لحيهما إلا هذا الحديث الصحيح . لكن به موجباً وموجهاً إلى أكمل الصفات . نظرات في حجاب المرأة المسلمة ص ۹۷ ، عَوْدَةُ الْحِجَابِ ج ۳ ص ۳۴۷ .

ساتل چې تر آخره پورې ولاړو اوزما پرده يې کړې وه. (۱).

فائده: ددې حديث نه هم معلومه شوه چې د رانده د پاره د پردو سړو نه پرده ضروري ده ځکه خو پيغمبر عليه السلام د حضرت عائشې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا د پاره په خپل ځادر باندې پرده کړې وه.

نبي عليه السلام د حضرت صفية رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا د پاره د اوبنې نه غورځيدو په وخت د پردې اهتمام او کړو

د بخاري شريف حديث دی، حضرت انس رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فرمايي چې زه او ابو طلحه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ د نبي عليه السلام سره (په يو سفر کې) وو، د نبي عليه السلام سره آم المؤمنین حضرت صفية رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا هم په اوبنه باندې شاته ناسته وه، په لاره کې په يو ځای کې اوبنه اوخوږېده، پيغمبر عليه السلام او حضرت صفية رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا دواړه ورنه راوغورځيدل. حضرت ابو طلحه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ د خپل اوبنې نه ورتوب کړل، رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ته ورغی او ورته وې فرمايل:

يَا كَيْيَ اللّٰهُ ! جَعَلَنِي اللّٰهُ فِدَاكَ هَلْ أَصَابَكَ مِنْ هَيْمٍ ؟

اې د الله پيغمبره ! الله تعالى دې ما په تا باندې قربان کړي زخمي شوې خونه يی ؟

نبي عليه السلام ورته او فرمايل: لا، وَلَكِنْ عَلَيْنَا بِالْمَوَاقِفِ.

نه (زخمي نه يم) خود اول د بنځې (صفية رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا) خبر واخله.

فَأَلْقَى أَبُو طَلْحَةَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كُوبَهُ عَلَى وَجْهِهِ، فَقَصَدَ قَصْدَهَا، فَأَلْقَى كُوبَهُ عَلَيْهَا.

(۱) عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: «رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَوِي بِرِدَائِهِ، وَأَنَا أُلْقِي إِلَى الْحَبَشَةِ يُلْعَنُونَ فِي السَّجِدِ، حَتَّى أَكُونُ أَنَا الْبَنِي أَشْأَمُ». فَأَقْدَرُوا قَدْرَ الْحَارِيَةِ الْحَدِيثَةِ السِّنِّ، الْحَرِيصَةَ عَلَى اللَّهْوِ. صحيح البخاري كتاب النكاح باب لكر الزنا إلى العتيق والخروج من غوريته رقم الحديث ۵۲۳۶، ورم الحديث ۴۵۴ كتاب الصلاة باب أصحاب الجواب في السجود، صحيح مسلم كتاب صلاة العيد باب الرخصة في اللبس الذي لا تنميت في يومي أيام العيد رقم الحديث ۸۹۲/۱۷، ورم الحديث ۸۹۲/۱۸.

نو ابو طلحه رضی الله عنه په خپل مخ باندې کپړه واچوله، حضرت صفیه رضی الله عنها ته ورغی او په هغې باندې یې هم کپړه واچوله. نو هغه راپاڅیده، بیا ابو طلحه رضی الله عنه د دوی دواړو د پاره سورلي صحیح کړه، دوی ورباندې سواره شو، او روان شو.... (۱)

فائده: ددې واقعي نه هم معلومه شوه چې نبي عليه السلام د حضرت صفیه رضی الله عنها د پردې پوره اهتمام او کړو، بیا ابو طلحه رضی الله عنه د أم المؤمنین د پردې دومره کلک انتظام او کړو چې اول یې په خپل مخ باندې شادر واچول، بیا یې په هغې باندې کپړه واچوله، بیا یې په پردې کې په اوبښ باندې سوره کړه.

د حج په دوران کې هم صحابیاتو د پردې اهتمام کولو

۱. حضرت عائشة رضی الله عنها فرمایي:

كَانَ الرُّكْبَانُ يَمْزُونَنَا، وَلَحْنُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُحْرِمَاتٍ، فَإِذَا حَادَوْا بِنَا أَسْدَلْتُ إِحْدَانَا جَلْبَابَهَا مِنْ رَأْسِنَا عَلَى وَجْهِهَا، فَإِذَا جَاوَزُونَا كَشَفْنَاهُ. (۲)

(۱) عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ أَقْبَلَ هُوَ وَأَبُو طَلْحَةَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَمَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَفِيَّةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا مُرِدَقَهَا عَلَى رَاحِلَتِهِ، فَلَمَّا كَانُوا بِبَعْضِ الطَّرِيقِ عَثَرَتِ النَّاقَةُ. فَصَرَغَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْمَرْأَةُ. وَإِنْ أَبَا طَلْحَةَ اقْتَحَمَ عَنْ بَعْضِهِ. فَأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ جَعَلَنِي اللَّهُ فِدَاكَ هَلْ أَصَابَكَ مِنْ شَيْءٍ؟ قَالَ: « لَا، وَلَكِنْ عَلَيَّكَ بِالْمَرْأَةِ ». فَأَلْقَى أَبُو طَلْحَةَ ثَوْبَهُ عَلَى وَجْهِهِ، فَقَصَدَ قَصْدَهَا. فَأَلْقَى ثَوْبَهُ عَلَيْهَا. فَقَامَتِ الْمَرْأَةُ، فَسَدَّ لَهَا عَلَى رَاحِلَتَيْهَا لَوْ كَبْنَا. فَسَارُوا حَتَّى إِذَا كَانُوا بِبَعْضِ الطَّرِيقِ حَادَوْا بِنَا، فَأَشْرَفُوا عَلَى الْمَدِينَةِ - قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: « آيُمُونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ ». فَلَمْ يَزَلْ يَقُولُهَا حَتَّى دَخَلَ الْمَدِينَةَ. صحيح البخاري كتاب الجهاد والسير باب ما يقولون إذا رجعوا من الغزوة رقم الحديث ۳۰۸۶، ورم الحديث ۶۱۸۵ كتاب الأدب باب قول الرجل: جَعَلَنِي اللَّهُ فِدَاكَ. مجمع الزوائد باب ابدال المرأة رقم الحديث ۲۲۸۲.

(۲) مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۲۴۰۲۱، سنن ابی داود كتاب التنايل باب في النحرمة لثقل وجهها رقم الحديث ۱۸۳۳، السنن الكبرى للبيهقي كتاب انساب الاشراف والتلبس باب النحرمة لثقل الثوب من علو كفتها وجهها ولثقل ثقلها رقم الحديث ۹۰۵۱، مشكاة المصابيح باب ما يجنبه المحرم الفصل الثاني رقم الحديث ۲۶۹۰ (۱۳)، شرح السنة للبرقي ج ۷ ص ۲۴۰.

(د حج په سفر کې) حاجیان به مونږ زَنانه و سره نزدې تیریدل او مونږ د رسول الله صلی الله علیه و سلم سره د حج احرام ترلې و (چونکه د احرام په حالت کې زَنانه د پاره د مخ ښکاره کول لازمي وي او بل طرف ته د حج په سفر کې پرده هم ضروري وه نو مونږ مخونه به ښکاره وو) کله به چې حاجیان د مونږ سره نزدې تیریدل نو مونږ به خپل غټ پرونې د سر طرف نه په مخ باندې رازوړند کړو ، کله به چې دوی تیر شو نو مونږ به مخونه ښکاره کړل .

د مذکوره هډینه تخریج نبي علیه السلام چې حج ته تللو نو خپلې بیبیانې یې هم د خان سره روانې کړې ، ټولو احرام ترلې و ، او په احرام کې لکه څرنګې چې د سړو د پاره سړ پټول منع دي نو همدغه شان د ښځو د پاره مخ پټول هم منع دي .

لیکن بل طرف ته پرده هم ضروري وه چې پردې سړي د زَنانه و مخونه او نه ګوري ، نو حضرت عائشة رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فرمایي چې مونږ به په اوبښانو باندې ناستې وو په ټنډي باندې به مو لرګي لټولي وو او مخونه به مو ښکاره وو ، خو چې کله به د پردو سړو قافله یا پردې سړي مخې ته راغلل نو مونږ به په دې لرګي باندې غټ څادر راواچول چې پرده هم اوشي او څادر هم د مخ سره او نه لږي .

اوس هم د ښځو د پاره په احرام کې دا حکم دی چې د احرام په حالت کې به داسې طریقه کوي چې د پردو سړو نه یې مخ هم پټ وي او د مخ سره یې کپړه هم او نه لږي .
نن صبا ددې د پاره چې څه داره ټوپۍ ملایږي ، زَنانه د هغې د پاسه نقاب اچوي ، په دې سره پرده هم راځي او د مخ سره یې نقاب هم نه لږي .

دا حدیث په دې خبره باندې دلیل دی چې د ښځې د پاره د پردو سړو د وړاندې مخ پټول واجب دي ځکه که دا واجب نه وی نو بیا دوی ولې د خپلو مخونو د پاسه غټ څادر راچول ؟ حالانکه د زَنانه د پاره د احرام په حالت کې مخ پټول منع دي .

که چیرته پرده ضروري نه وی نو بیا په کار ده چې دوی د پردو سړو د وړاندې خپل مخونه ښکاره ساتلي وی .

دا حکم لکه څرنګې چې د اَمَهاَتُ الْمُؤْمِنِین د پاره و نو همدغه شان د ټولو زَنانه و د پاره هم دی چې دوی به د احرام په حالت کې داسې طریقه کوي چې پردو سړو ته یې مخونه هم نه ښکاري او د مخ د پاسه یې څادر هم رانشي .

بهر حال حضرت عائشې رضي الله عنها او نورو بيبيانو به د پردې او مخ پټولو ډير اهتمام كولو. (۱)

۲. د حضرت عمر رضي الله عنه په دور خلافت كې چې كله حضرت عثمان رضي الله عنه او حضرت عبدالرحمن بن عوف رضي الله عنه أمهات المؤمنين د حج د پاره بوتللی نو د دوی د پردې يې پوره انتظام كړې و، د سرو نه جدا يې روانې كړې وې، او په هره موقع به يې د دوی د پردې لحاظ ساتل. (۲)

۳. حضرت أسماء بنت ابوبكر رضي الله عنها فرمايي :

كُنَّا نَعْطِي وَجُوهَنَا مِنَ الزَّجَالِ، وَكُنَّا نَتَمَشَّطُ قَبْلَ ذَلِكَ فِي الْإِحْرَامِ. (۳)

(۱) فغي قولها: «فإذا جاوزنا» تعني الركبان «سدلت إحداها جلبابها على وجهها» دليل على وجوب ستر الوجه لأن المشروع في الإحرام كشفه، فلولا وجود مانع قوي من كشفه حينئذ لوجب بقاؤه مكشوفاً. وبيان ذلك أن كشف الوجه في الإحرام واجب على النساء عند الأكثر من أهل العلم والواجب لا يعارضه إلا ما هو واجب، فلولا وجوب الاحتجاب وتغطية الوجه عن الأجانب ما ساع ترك الواجب من كشفه حال الإحرام. وقد ثبت في الصحيحين وغيرها أن المرأة المحرمة تنهى عن النقاب والقفازين. رسالة الحجاب ص ۲۱.

(۲) عَنْ أُمِّ مَعْبِدٍ بِنْتِ خَالِدِ بْنِ خُلَيْفٍ قَالَتْ: رَأَيْتُ عُثْمَانَ وَعَبْدَ الرَّحْمَنِ رضي الله عنهما فِي خِلَافَةِ عُمَرَ رضي الله عنه حَجًّا بِنِسَاءٍ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَأَيْتُ عَلَى هَوَادِجِهِنَّ الظَّيَالِسَةَ الْخُضْرَ وَهُنَّ جَبْرَةٌ مِنَ النَّاسِ يَسِيرُ أَمَامَهُنَّ ابْنُ عَفَّانَ رضي الله عنه عَلَى رَاحِلَتِهِ يَصْنَعُ إِذَا دَنَا مِنْهُنَّ أَحَدٌ: إِلَيْكَ إِلَيْكَ. وَابْنُ عَوْفٍ رضي الله عنه مِنْ وَرَائِهِنَّ يَفْعَلُ مِثْلَ ذَلِكَ. فَتَوَلَّى يَقْدِمُ قَرِيبًا مِنْ مَنْزِلِي اعْتَرَلَنَ النَّاسَ وَقَدْ سَكَّرُوا عَلَيْهِنَ الشَّجَرِ مِنْ كُلِّ نَاحِيَةٍ. قَدْ خَلَّتْ عَلَيْهِنَّ وَهْنٌ ثَمَانٍ جَمِيعًا.... الطبقات الكبرى لابن سعد ج ۸ ص ۱۶۹. وَكُنَّا نَحْجُّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَزْوَاجِهِ

وفي رواية: إِنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رضي الله عنه أَدْنَى الْأَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْحَجِّ فِي آخِرِ حَجَّةِ حَجَّتِهَا وَبَعَثَ مَعَهُنَّ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ وَعَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ رضي الله عنهما. قَالَ: كَانَ عُثْمَانُ يُتَادِي أَلَا لَا يَدْنُو إِلَيْهِنَّ أَحَدٌ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِنَّ أَحَدٌ. وَهُنَّ فِي الْهَوَادِجِ عَلَى الْأَوَّلِ.... الطبقات الكبرى لابن سعد ج ۸ ص ۱۶۹. وَكُنَّا نَحْجُّ رَسُولَ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَزْوَاجِهِ

(۳) المستدرک علی الصحیحین للحاکم ولفم الحديث ۱۶۶۸ وقال الحاکم: هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ عَلَى غَوَاطِ الشَّيْخَيْنِ. وَلَمْ يُخْرِجَاهُ صَحِيحُ ابْنِ خَزِيمَةَ كِتَابُ التَّنَاقُلِ بَابُ إِتَاعَةِ تَفْطِيَةِ النُّحْرَةِ وَجْهَهَا مِنَ الزَّجَالِ ولفم الحديث ۲۶۹۰، لغيره الميم ج ۴ ص ۱۵۲۶. الحجاب.

مونږ به د پردو سړو نه خپل مخونه پټول او مونږ به د دينه مخکې په احرام کې سړونه گومنزول.

۴. حضرت فاطمة بنت منذر رحمها الله فرمايي :

كُنَّا نُخْتَرُ وَجُوهَنَا وَنَحْنُ مُحَرِّمَاتٌ، وَكُنْ مَعَ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا. (۱)

مونږ به په خپلو مخونو باندې (د چچه داره ټوپۍ د پاسه) خادر راچول حالانکه مونږ به په احرام کې وو او د حضرت اسماء بنت ابوبکر رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا سره به وو.

فائده : دا دواړه احاديث هم په دې باندې دليل دی چې د صحابه کرامو په زمانه کې او د هغې نه روستو زمانه کې به هم زفانه و د پردو سړو نه خپل مخونه پټول ، او په پرده کې د همدې مخ پټول مقصود دي . (۲)

(۱) موطا للإمام مالک کتاب الحج باب تطهير الثوب ووجهه رلم الحديث ۱۶.

(۲) وفي تعبير أسماء رضي الله عنها بصيغة النجم في قولها: " كنّا نغطي وجوهنا من الرجال " دليل على أن عمل النساء في زمن الصحابة رضي الله عنهم كان على تغطية الوجوه من الرجال الأجانب والله أعلم.

أما حديث فاطمة بنت المنذر فيفيد أن تغطية الوجه في الإحرام كان عامًا في النساء لا في زمن الصحابة فقط بل فيما بعدهم أيضًا. عودة الحجاب ج ۳ ص ۳۵۲.

قال صفي الرحمن المباركفوري رَحِمَهُ اللَّهُ : وهذا الحديث أيضًا صريح في شمول الحجاب للوجه . بل و يفيد أن تغطية الوجوه كان هو المقصود بأمر الحجاب ، وحكم هذا الحديث عام لجميع نساء المؤمنين ، لأن المراد بهما جميع المتكلم ليست أمهات المؤمنين فحسب كما يزعمه الزاعمون . إيراد الحق للمباركفوري ص ۴۹ ، إظهار الحق والصراف في حكم الحجاب ص ۱۶۵ .

صحابیاتو به پوره پرده کوله

که مونږ د احادیثو په ذخیره باندې نظر واچوو نو دا به راته معلومه شي چې صحابیاتو او د اول دور زاننه و به پوره پرده کوله ، خپل مخونه به یې د پردو سره د وړاندې پټ وو ، دوی به پرده عبادت او دین گنرله ، بلکه دوی به چې په کورونو کې وی نو هم د ثواب حاصلولو په خاطر به یې پرده کوله . (۱)

لکه حضرت ام سلمه رضی الله عنها به په کور کې هم غټ پروڼې نه لرې کول ؛ ځکه چې دې به په دې سره د ثواب حاصلولو امید لرل . (۲)

د یو څو صحابیاتو د پردې واقعات درته ذکر کوم :

د قمیص په لستونې سره پرده کول

د انصارو یوه زاننه فرمایي چې زه په ام المؤمنین " حضرت ام سلمه رضی الله عنها " باندې داخله شوم ، په دې وخت کې نبي علیه السلام راننوت ، غصه معلومیدو ،
فَاسْتَتَرْتُ بِكُمِ دُرْعِي . پس ما د خپل قمیص په لستونې سره ځان پټ کړو . (۳)

(۱) مَنْ تَكَفَّرَ فِي الْأَحَادِيثِ وَالْأَكْبَارِ بَعْدَ فَوْضِ الْحِجَابِ وَحَدَّثَ أَنَّ نِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ وَالصَّاحِبَاتِ وَالنَّابِغَاتِ وَنِسَاءَ الصُّدَرِ الْأَوَّلِ عَلَى تَشْتَرٍ دَائِرٍ ، يُغَطِّيْنَ وَجُوهَهُنَّ قَسْلًا عَنْ غَيْرِ ذَلِكَ مِنْ أَبْدَانِهِنَّ ، وَيَنْقُضْنَ إِلَى ذَلِكَ عَلَى أَلِه عِبَادَةٍ وَدِينٍ . حَتَّى كَانَ مِنْهُنَّ مَنْ يَتَكَبَّرْنَ فَصَائِلَ الشَّعْرِ بَعْدَ مَا فَعَلْنَ وَاجْتَابَتْهُ ، وَيَحْتَسِبْنَ الْأَجْرَ بِالشَّعْرِ وَهُنَّ فِي بُيُوتِهِنَّ . العجائب في الشرع والبطرة ص ۱۵۵ .

(۲) عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رضي الله عنه قَالَ: كَانَتْ أُمُّ سَلَمَةَ رضي الله عنها لَا تَضَعُ جِلْبَابَهَا عَنْهَا وَهِيَ فِي الْبَيْتِ ، كَلْبًا لِلْفَقِيلِ . جامع الاصول في احاديث الرسول ج ۱ ص ۶۲۷ رقم الحديث ۸۲۷۰ النوع السابع: في غمر النساء وموضعت عبد الله بن عباس رضي الله عنه فرمائي چې ، حضرت ام سلمه رضي الله عنها به په کور کې هم غټ پروڼې نه لرې کول دا ځکه چې دې به په پردې کولو سره د ثواب امید لرل .

(۳) عَنْ أُمِّ أَلِصَّارٍ قَالَتْ: دَخَلْتُ عَلَى أُمِّ سَلَمَةَ رضي الله عنها فَدَخَلَ عَلَيْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَأَنَّهُ غَضْبَانٌ . فَاسْتَتَرْتُ بِكُمِ دُرْعِي مسند احمد معرجا رقم الحديث ۲۶۵۲۷ ، و رقم الحديث ۲۷۳۵۱ . معرفة الصحابة لابي نعم ج ۶ ص ۳۵۸۵ رقم الحديث ۸۰۸۱ .

أُمِّ خَلَادٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا د ځوي د شهادت په وخت هم په مخ باندې

نقاب اچولې و

زنانه به په هر حالت کې د پردې لحاظ ساتي ، تردې چې د غم او مصیبت په وخت به هم د پردې اهتمام کوي . په احادیثو کې دا واقعہ ذکرده : حضرت قیس بن شماس رضی اللہ عنہ فرمایي : یوه زنانه نبي عليه السلام ته راغله چې هغې ته أُمِّ خَلَادٍ ويلې شوه ، په مخ باندې يې نقاب اچولې و ، دې د نبي عليه السلام نه د خپل ځوي متعلق معلومات کولو ، ددې ځوي په يوه غزا کې شهید شوې و . یو صحابي د ېته وویل : جِئْتُ كَسَالَيْنَ عَنِ ابْنِكَ وَأَلَّتْ مُنْتَقِبَةً ؟ ته راغلې یی د خپل ځوي متعلق تپوس کوی حالانکه تا نقاب اچولې دی ؟ (یعنی مخ دې پټ کړې دی) .

هغې ورته وویل : إِنْ أُرِزْتُ إِبْنِي فَلَنْ أُرِزَ حَيَاتِي .

که چیرته ماته د خپل ځوي په باره کې مصیبت رارسیدلې وي (او هغه شهید شوې وي) نو حیاء خومې نده ختمه شوی . (لهذا زه د خپلې حیاء لحاظ ساتم) .

رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته (د ځوي په باره کې) او فرمایل :

إِبْنُكَ لَهُ أَجْرٌ شَهِيدَيْنِ . ستاد ځوي د باره د دوه شهیدانو آجردی .

أُمِّ خَلَادٍ رضی اللہ عنہا ورنه پوښتنه او کړه : ای د الله رسول ! زما د ځوي د باره د دوه شهیدانو آجر په څه وجه دی ؟ نبي عليه السلام ورته او فرمایل :

حُكْمُهُ هَفَا أَهْلٍ كِتَابٍ شَهِيدَ كَرِيٍّ دى . (۱)

(۱) عَنْ قَيْسِ بْنِ شَمَّاسٍ رضی اللہ عنہ قَالَ : جَاءَتِ امْرَأَةٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقَالُ لَهَا أُمُّ خَلَادٍ رضی اللہ عنہا وَهِيَ مُنْتَقِبَةٌ تَسْأَلُ عَنِ ابْنِ لَهَا وَهُوَ مَقْتُولٌ . فَقَالَ لَهَا بَعْضُ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : جِئْتِ تَسْأَلِينَ عَنِ ابْنِكَ وَأَلَّتِ مُنْتَقِبَةً ؟ فَقَالَتْ : إِنْ أُرِزْتُ إِبْنِي فَلَنْ أُرِزَ حَيَاتِي . فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "إِبْنُكَ لَهُ أَجْرٌ شَهِيدَيْنِ" . قَالَتْ : وَلِمَ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : "لِأَنَّهُ قَتَلَهُ أَهْلُ الْكِتَابِ" . السنن الكبرى للبيهقي كِتَابُ النِّسَاءِ جُلُودُ ۱ بَابُ مَا جَاءَ فِي قَتْلِ الْوَرْدِ وَقَتْلِ الْيَهُودِ رَوَاهُ الْعَدِثُ ۱۸۵۹۱ ، سنن ابی داؤد كِتَابُ الْجِهَادِ بَابُ قَتْلِ الْوَرْدِ عَلَى الْيَهُودِ مِنَ الْأَمِيرِ رَوَاهُ الْعَدِثُ ۲۴۸۸ .

په مذکوره واقعہ کې د زنا نه و د پاره عبرت : په دې واقعہ کې د زنا نه و د پاره ډیر لوی عبرت پروت دی چې د غم او مصیبت په وخت کې به هم د پردې لحاظ ساتي .
ډیرې ښځې داسې دي چې په کور کې یې څه غم اوشي یا څه مصیبت ور اوسي نو بیا چغې او سورې جوړې کړي ، گریوان اوشلوي ، مخ او سر وهي ، د خلې نه گفري الفاظ را اوباسي ، او ځان بې پردې کړي حالانکه د انسان امتحان د غم او ښادی په وخت اخیستلې شي ” چې آیا دا د شرعي احکاماتو لحاظ ساتي او که نه ؟ “

تاسو د اَمْرِ خَلَادَ رَحِمَہُ اللہُ غیرتي جواب ته لږ سوچ او کړئ چې هغې او فرمایلي : ” که څوې مې لار نو حیا خومې نده تللی چې ځان بې پردې کړم “
د حیا اهمیت . حیا خود ایمان حصه ده ، رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمایي :

الْحَيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ . حیا د ایمان حصه ده . (۱)

چې تر څو پورې په انسان کې حیا وي نو ایمان به هم وي ، او چې حیا لاره شي نو ایمان به څه پاتې شي ؟

رسول اللہ ﷺ فرمایي : الْحَيَاءُ وَالْإِيمَانُ قُرْنَانِ جَمِيعًا . فَإِذَا رَفَعَ أَحَدُهُمَا رَفَعَ الْآخَرَ . (۲)
حیا او ایمان دواړه ملګري دي کله چې یو پورته شي نو بل هم ورسره پورته کیږي .

د سختې بيمارۍ باوجود د ستر پټولو اهتمام

صحبایاتو سره به د پردې کولو او ستر پټولو دومره اهتمام و چې د سختې بيمارۍ باوجود یې هم دانه برداشت کول چې ستر یې ښکاره شي .

(۱) صحیح مسلم کتاب الإيمان باب شعب الإيمان رقم الحديث ۵۹ (۳۶) ، صحیح البخاري رقم الحديث ۲۴ ، ورم الحديث ۶۱۱۸ .

په یو حدیث کې راځي ، الْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ . حیا د ایمان شعبه (څانګه) ده . صحیح البخاري کتاب الإيمان باب أمور الإيمان رقم الحديث ۹ . صحیح مسلم کتاب الإيمان باب شعب الإيمان رقم الحديث ۵۷ (۳۵) .

(۲) المستدرک علی الصحیحین للحاکم رقم الحديث ۵۸ ، وقال الحاکم : هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ عَلَى قَوْلِهِمَا ، فَقَدْ اخْتَرْنَا بِهِمَا وَنُفِخَ بِهِمَا بِاللَّفْظِ . شعب الإيمان رقم الحديث ۷۳۳۱ ، الادب المفرد مخرجا رقم الحديث ۱۳۱۳ ، مشکا المصابيح رقم الحديث ۵۰۹۳ (۲۶) ، الترغيب والترهيب للسناري رقم الحديث ۳۹۹۷ .

يُنَاكُوهُ' رِقم الحديث ٥٢ (٢٥٧٦) ، مسند احمد مغربا رِقم ٣٢٢٠ ، السنن الكبرى للنسائي رِقم الحديث ٧٢٢٨ .

د حضرت فاطمې رضي الله عنها د پردې اهتمام

حضرت فاطمې رضي الله عنها به په ژوند کې د پردې دیر اهتمام کولو، تردې چې دیر غم به ورسره ددې هم و چې زما د وفات کیدو نه پس زما د بدن حجم خلقو ته ښکاره نشي. (یعنی زما په لاش باندې هم د چا نظر او نه لري). ددې په باره کې به دیر فکر منده وه. یو ځل یې حضرت اسماء رضي الله عنها ته وویل چې خلق د زفانه وفات کیدو نه پس صرف ددې په بدن باندې کپړه واچوي نو په دې سره بیا هم ددې د بدن حجم خلقو ته ښکاري، دا زما نه خوښیږي.

حضرت اسماء رضي الله عنها ورته وویل: زه تاته یو څیز ښایم چې هغه ما په حبشو کې لیدلې دی، بیا حضرت اسماء رضي الله عنها یو څو لښتي (ځانگې) راوغوښتی، د هغې نه یې (په کټ باندې) ډولۍ شان جوړه کړه، او د پاسه یې پرې کپړه واچوله. حضرت فاطمې رضي الله عنها چې دا اولیده نو دیر خوشحاله ده، او حضرت اسماء رضي الله عنها ته یې وویل چې زما د وفات نه پس هم زما په کټ باندې دا ډولۍ شان جوړه کړی چې پردې سري زما د بدن حجم اونه گوري. بیا همداسې اوشوه چې ددې د وفات نه پس ددې په لاش باندې دا ډولۍ شان جوړه کړې شوه. (۱)

(۱) په احادیثو کې د حضرت فاطمې رضي الله عنها دا واقعه داسې ذکر ده: عَنْ أُمِّ جَعْفَرٍ أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ: "يَا أَسْمَاءُ! إِنِّي كَدَّ اسْتَعْبَيْتُ مَا يُضَنِّعُ بِالنِّسَاءِ، إِنَّهُ يُنْظَرُ عَلَى الْمَرْأَةِ الْقَوْبُ فَيَصِفُهَا". فَقَالَتْ أَسْمَاءُ: يَا بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أُرِيكَ هَيْئَتَا رَأَيْتُهُ بِأَرْضِ الْحَبَشَةِ؟ قَدَعَتْ بِحَزَائِدٍ رَطْبِيَّةٍ فَحَلَّتْهَا، ثُمَّ طَوَّحَتْ عَلَيْهَا كُوبًا، فَقَالَتْ فَاطِمَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: "مَا أَحْسَنَ هَذَا وَأَجْمَلَ يُعْرِفُ بِهِ الرَّجُلُ مِنَ الْمَرْأَةِ فَإِذَا آتَاكِ فَاعْبِلِي فِي أَلْبِ وَعَلِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَلَا تُدْخِلِي عَلَى أَحَدًا". فَنَظَرْتُ وَفِيَتْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا جَاءَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا تَدْخُلُ، فَقَالَتْ أَسْمَاءُ: لَا تَدْخُلِي. فَشَكَتْ أَبَا بَكْرٍ. فَقَالَتْ: إِنَّ هَذِهِ الْخُلَعِيَّةُ كَحَوْلِ بَنِي وَبَيْنَ ابْنَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَقَدْ جَعَلْتَ لَهَا مِثْلَ هَوْدَجِ الْعُرُوسِ. فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَوَقَفَ عَلَى الْبَابِ، وَقَالَ: يَا أَسْمَاءُ! مَا حَتَّكَ أَنْ مَنَعْتَ أَرْوَاجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْخُلْنَ عَلَى ابْنَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجَعَلْتَ لَهَا مِثْلَ هَوْدَجِ الْعُرُوسِ؟ فَقَالَتْ: ← ← ← ← ←

فائده د دې واقعي نه معلومه شوه چې حضرت فاطمې رضی الله عنها د مرگ نه پس دا خوښه نکره چې د دې په لاش باندې د پردو سرو نظر ولري نو اوس به څنگه د پردې سړي د پاره د ژوندۍ ښځې مخ او نور بدن ته کتل جائز شي؟ (۱)

د حضرت زینب بنت جحش رضی الله عنها د وفات نه پس هم د هغې په لاش باندې دا ډولۍ شان جوړه کړې شوه، حضرت عمر رضی الله عنه د دې په لیدلو خوشحال شو، او وې فرمایل:

مَا أَحْسَنَ هَذَا مَا أَسْرَ هَذَا .

دا څومره ښه ده، په دې کې خود زبانه د پاره (د مرگ نه پس هم) ډیره ښه پرده راځي. (۲)

نبي عليه السلام به زبانه و ته د بهر و تلو په وخت د پردې تاکید کول

کله چې نبي عليه السلام زبانه و ته عیدگاه ته د تلو حکم او کړو نو یوې زبانه ورنه پوښتنه او کړه: **أَعَلَىٰ إِحْدَاكَ بَأْسٌ إِذَا لَمْ يَكُنْ لَهَا جَلْبَابٌ أَنْ لَا تَخْرُجَ؟**

کله چې په مونږ کې د چا سره شادر (غټ پروڼې) نه وي نو آیا په دې باندې څه گناه شته چې دا عیدگاه ته او نه اړوځي؟

← ← ← **أَمَرْتَنِي أَنْ لَا تَدْخُلَنِي عَلَىٰ أَحَدًا وَأَرَيْتُهَا هَذَا الَّذِي صَنَعْتُ وَهِيَ حَيَّةٌ فَأَمَرْتَنِي أَنْ أَصْنَعَ ذَلِكَ لَهَا .** فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: فَأَصْنَعِي مَا أَمَرْتُكِ . ثُمَّ الْمَصْرَفُ وَعَسَلَهَا عَلَيَّ . وَأَسْمَاءُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا . السن الكبری السبلی کتاب المتأخر ج ۱ باب أبواب ولدت الصلاة على المتأخر باب ما ورد في النعش للنساء رقم الحديث ۶۹۳۰ ، حله الاولاء وطبقات الاصفاء ج ۲ ص ۳۳ ، كنز العمال رقم الحديث ۳۷۷۵۹ موه رضى الله عنها .

(۱) الشاهد منه أن فاطمة رضی الله عنها استقبحت أن يصف الثوب المرأة وهي ميتة، فلا شك أن وصفه إياها وهي حية أقبح وأقبح . عودة العجائب ج ۳ ص ۱۰۹ .

(۲) **عَنْ كَالِبٍ وَعَنْهُ أَنَّ الرِّجَالَ وَالنِّسَاءَ كَانُوا يَخْرُجُونَ بِهِمْ سَوَاءً . فَلَمَّا مَاتَتْ زَيْنَبُ بِنْتُ جَحْشٍ رضی الله عنها أَمَرَ عُمَرُ رضی الله عنه مُتَادِيًا قَتَادِي: أَلَا لَا يَخْرُجُ عَلَى زَيْنَبٍ إِلَّا دُونَ رَجِيمٍ مِنْ أَهْلِهَا . فَقَالَتْ بِنْتُ عُمَيْسٍ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ! أَلَا أَرَأَيْكَ هَيْئًا وَأَيُّ الْحَبَقَةِ كَصْنَعُهُ لَيْسَانِيهِمْ؟ فَجَعَلَتْ تُعْشَاوُ عَقْبَتَهُ لُوبًا . فَلَمَّا نَفَرَ إِلَيْهِ قَالَ: مَا أَحْسَنَ هَذَا! مَا أَسْرَ هَذَا! فَأَمَرَ مُتَادِيًا قَتَادِي أَنْ يَخْرُجُوا عَلَى أُنْكَمُ .** الطبقات الكبرى لابن سعد وذكر أرواح رسول الله صلى الله عليه وسلم زينب بنت جحش ج ۸ ص ۸۸ . سر اعلام النبلاء ۲/ ۲۱۳ .

نبي عليه السلام ورته وفرمايل:

لِئَلَيْسَ بِهَا صَاحِبَتُهَا مِنْ جَلْبَابِهَا وَلِتَشْهَدَ الْخَيْرَ وَدَعْوَةَ الْمُسْلِمِينَ.

په کار ده چې ددې ملګرې د پته د خپل څادر يوه حصه ور واغوندي ، په خبر او د مسلمانانو په دعاګانو کې شریکه شي. (۱)

توضیح: ددې حدیث نه معلومه شوه چې په صحابیاتو کې دا عادت و چې بغیر د غټ څادر یا برقعې به بهر بالکل نه وتلی ، نو چې کله نبي عليه السلام دوی ته حکم او کړو چې عیدګاه ته لاړې شي نو دوی تپوس او کړو چې که د چا سره غټ څادر نه وي نو هغه به څه کوي ؟ نبي ﷺ ورته وفرمايل چې د بلې ملګرې سره چې په غټ څادر کې لاړه شي . باوجود د دین په نبي عليه السلام دوی ته عیدګاه ته د تللو حکم کړې و خو بیا یې بغیر د غټ څادر نه دوی ته عیدګاه ته د تللو اجازت ورنکړو .

اوس تاسو په خپله سوچ او کړئ چې کله پیغمبر ﷺ بغیر د غټ څادر نه دوی ته عیدګاه ته د تللو اجازت ورنکړو حالانکه عیدګاه ته تلل د دوی د پاره جائز وو نو اوس بې برقعې به څنګه ښځو ته په بازار کې بلا ضرورت د چکرو هلو اجازت وي ؟ ددې حدیث نه دا هم معلومه شوه چې کله ښځه د کور نه بهر اړوي نو تر څو پورې یې چې په غټ څادر یا برقعې سره پرده نه وي کړي د پته وتل حرام دي ، که خپل څادر یا برقعو

(۱) عَنْ حَفْصَةَ . قَالَتْ: كُنَّا كُنْتُمْ عَوَاتِقًا أَنْ يَخْرُجْنَ فِي الْعِيدَيْنِ، فَقَدِمَتِ امْرَأَةٌ، فَتَوَلَّتْ قَصْرَ بَيْتِي خَلْفِي، فَحَدَّثَتْ عَنْ أُخْتِهَا، وَكَانَ زَوْجُ أُخْتِهَا غَرَامًا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِنِسَاءٍ عَشْرَةَ عُرُوفًا، وَكَانَتْ أُخْتِي مَعَهُ فِي بَيْتٍ، قَالَتْ: كُنَّا لَدَاوِي الْكَلْبِ، وَنُفُورٌ عَلَى الْمَرْطِ، فَسَأَلْتُ أُخْتِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَعَلَى إِخْدَانَا بَأْسٌ إِذَا لَمْ يَكُنْ لَهَا جَلْبَابٌ أَنْ لَا تَخْرُجَ؟ قَالَ: «لَيْسَ بِهَا صَاحِبَتُهَا مِنْ جَلْبَابِهَا وَلِتَشْهَدَ الْخَيْرَ وَدَعْوَةَ الْمُسْلِمِينَ» صحيح البخاري كتاب المنى باب لهن في العائدين واليهودين ودعوة المسلمين، ويقتلن النمل رقم الحديث ۳۲۴ .

وفي رواية: عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ، قَالَتْ: أَمَرَكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ تُخْرِجَهُنَّ فِي الْفِطْرِ وَالْأُخْبِ، الْعَوَاتِقِ، وَالْحَيْضِ، وَكَوَاتِ الْخُدُورِ، فَأَمَّا الْحَيْضُ فَيَقْتَرِلْنَ الْمَلَأَةَ، وَيَشْهَدْنَ الْخَيْرَ، وَدَعْوَةَ الْمُسْلِمِينَ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِخْدَانًا لَا يَكُونُ لَهَا جَلْبَابٌ، قَالَ: «لَيْسَ بِهَا صَاحِبَتُهَا مِنْ جَلْبَابِهَا» . صحيح مسلم كتاب صلاة العيد في تلك الأيام خروج النساء في العيدين إلى النمل واليهود الملقية، مفاد كذا في رجاله رقم الحديث ۸۹۰/۱۲ .

ورسره نه وي نو د بلې ښځې نه دې او غواړي. (۱)

نبي ﷺ هغې زاننه ته د لويپټې په سر کولو حکم او کړو چې بغير لويپټې

يې بيت الله ته پياده د تللو نذر کړې و

حضرت عقبه بن عامر جهني رضي الله عنه فرمايي چې زما خور دا نذر او کړو چې بيت الله ته به پياده (بريندې خپې) او بغير لويپټې (سرتور سر) ځي.

نو ما د نبي عليه السلام نه د دې په باره کې پوښتنه او کړه ، هغوی راته او فرمايل :

مُرْ أُخْتُكَ فَلْتَخْتَبِرِي، وَلْتَرَكْبِي، وَلْتَضُمِّي لَكَ آيَاتِي. (۲)

خپلې خور ته حکم او کړه چې (بيت الله ته د تللو په وخت) لويپټه په سر کړي (حکه سر

(۱) فهذا الحديث يدل على أن المعتادة عند نساء الصحابة أن لا تخرج المرأة إلا بجلباب ، وأنها عند عدمه لا يمكن أن تخرج. ولذلك ذكرن رضي الله عنهن هذا البائع لرسول الله صلى الله عليه وسلم حينما أمرهن بالخروج إلى مصلى العيد ، فبين النبي صلى الله عليه وسلم لهن حل هذا الإشكال بأن تلبسها أختها من جلبابها ولم يأذن لهن بالخروج بغير جلباب ، مع أن الخروج إلى مصلى العيد مشروع مأمور به للرجال والنساء ، فإذا كان رسول الله صلى الله عليه وسلم لم يأذن لهن بالخروج بغير جلباب فيما هو مأمور به فكيف يرخص لهن في ترك الجلباب لخروج غير مأمور به ولا محتاج إليه ١٢ بل هو التجول في الأسواق والإختلاط بالرجال والتفرج الذي لا فائدة منه . وفي الأمر بلبس الجلباب دليل على أنه لابد من التستر . والله أعلم . رسالة الحجاب ص ١٨ أدلة وجوب الحجاب أدلة السنة .

(۲) عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الْجُهَنِيِّ رضي الله عنه قَالَ: لَكَرْتُ أُخْبِي أَنْ تَنْشِيَ إِلَى بَيْتِ اللَّهِ حَافِيَةً غَيْرَ مُخْتَبِرَةٍ. فَسَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ: «مُرْ أُخْتُكَ فَلْتَخْتَبِرِي وَلْتَرَكْبِي وَلْتَضُمِّي لَكَ آيَاتِي». مصنف ابن أبي شيبة كتاب الحج الرجل يمشي عليه التلبي إلى بيت الله فينشي بغض الطريق. لم ينجس ولم يحدث ١٣٥٧٧ ، مصنف عبد الرزاق الصنعائي كتاب الأيمان والنذور باب من ذكر مطيأ لم يجز رقم الحديث ١٥٨٧١ . مستد احمد معرجا رقم الحديث ١٧٣٠٦ ، سنن ابن ماجه باب من للزنا يحج ماها رقم الحديث ٢١٣٣ ، سنن أبي داود باب من رأى عليه كفاة إذا كان معصية رقم الحديث ٣٢٩٣ ، سنن الترمذي رقم الحديث ١٥٤٢ ، سنن النسائي رقم الحديث ٣٨١٥ ، مشكوة المصابيح باب في النذور الفصل الثاني رقم الحديث ٣٣٢٢ (١٧) ، شرح السنة للبرقي ج ١٠ ص ٢٧ ، شرح معالي الآثار رقم الحديث ٣٨١٦ .

ښکاره کول عورت دی او دا گناه ده (۱) ، په سورلی دې سوره شي ، او درې (۳) ورځې روژې دې اونیسي (چې دا به د هغه قسم کفاره شي کوم یې چې د نذر په وجه په ځان لازم کړې و (۲) .

مسئله : که یوه زنا نه دا نذر او کړي چې زه به لوپته نه په سر کوم نو ددې د پاره دا نذر پوره کول صحیح ندی ، ځکه د ښځې د پاره لوپته نه په سر کول گناه ده او د گناه نذر پوره کول صحیح ندی ، بلکه په داسې ښځه باندې واجب دي چې دا قسم مات کړي ، کفاره ورکړي او لوپته په سر کړي (۳) .

د نبی ﷺ په زمانه کې به چې زنا نه جومات ته راتللی نو په غټ څادر کې به یې ټول بدن پټ کړې و

د بخاري شریف او مسلم شریف حدیث دی ، حضرت عائشة رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فرمایي :
 كُنَّ نِسَاءُ الْمُؤْمِنَاتِ يَشْهَدْنَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةَ الْفَجْرِ مُتَخَفَاتٍ بِمَوَاطِنَهُنَّ ، ثُمَّ يَنْقَلِبْنَ إِلَى بُيُوتِهِنَّ حِينَ يَقْضِينَ الصَّلَاةَ ، لَا يَغْرِهُنَّ أَحَدٌ مِنَ الْقَلَسِ . (۲)

(۱) (فَلْتَحْتَمِيْزُ) : لِأَنَّ كَثْفَ رَأْسِهَا عَوْرَةً وَهِيَ مَعْصِيَةٌ . مرفاه المصالح باب في الثُّدُرِ الْفَضْلِ الثَّانِي ج ۶ ص ۲۲۵۳ فی تشریح الحديث ۳۴۴۲ .

(۲) قَالُوا : فَبِمَكَ الْغُلَاظَةُ الْأَيَّامِ إِنَّمَا كَانَتْ كَفَّارَةً لِّبَيْنَيْنَهَا الْيَقِي كَانَتْ بِهَا حَالِفَةً ، يَقُولُهَا : بَلَوَ عَلَيَّ أَنْ أُحْجَّ مَا حَيَّةٌ . شرح معاني الآثار ج ۳ ص ۱۲۰ ولم ۲۸۱۸ باب : الرَّجُلُ يُوجِبُ عَلَى نَفْسِهِ النِّسَاءَ إِلَى بَيْتِ اللَّهِ (۳) وَقَالَ الظُّهْمُ : أَمَّا أَمْرُهُ إِذَا هَا بِأَلِ الْخِيَارِ وَالِاسْتِخَارِ فَلِأَنَّ الثَّلَاةَ لَمْ يَنْعَقِدْ فِيهِ ، لِأَنَّ ذَلِكَ مَعْصِيَةٌ ، وَالنِّسَاءُ مَأْمُورَاتٌ بِالِاخْتِيَارِ وَالِاسْتِخَارِ . قُلْتُ : قَدْ تَقَدَّمَ أَنَّ الثَّلَاةَ يَنْعَقِدُ فِي النِّسَاءِ ، لَكِنْ لَا وَفَاءَ بِهِ أَيْ : لَا يَنْتَبِهُنَّ أَنْ يُخْفَظَ هَذَا الثَّلَاةَ ، بَلَنْ يَجِبُ أَنْ يَخْتَكَّ وَيُكْفِرَ ، وَهَذَا هُوَ الْمَذْهَبُ عِنْدَنَا . وَهُوَ الظَّاهِرُ مِنَ الْأَحَادِيثِ . مرفاه المصالح ج ۶ ص ۲۲۵۳ فی تشریح حديث ۳۴۴۲ .

(۳) صحيح البخاري كِتَابُ مَوَاقِيْتِ الصَّلَاةِ بَابُ وَلَيْتِ الْفَجْرِ ولم الحديث ۵۷۸ ، ورم الحديث ۸۶۷ بَابُ خُرُوجِ النِّسَاءِ إِلَى التَّسَاجِدِ بِاللَّيْلِ وَالْقَلَسِ . صحيح مسلم كِتَابُ التَّسَاجِدِ وَمَوَاقِيْتِ الصَّلَاةِ بَابُ اسْتِخْبَابِ التَّبْكِيكِ بِالسُّجُودِ فِي أَوَّلِ وَلَيْتِهَا ... ولم الحديث ۲۳۰ (۶۴۵) ، سنن أبي داود ولم الحديث ۴۲۳ .

مومنانې ښځې به د رسول الله صلى الله عليه وسلم سره د سهر په مانه کې په داسې حالت کې حاضریدي چې په غټ څادر کې به یې ټول بدن (او مخ) پټ کړي و، بیا به یې چې کله مونځ او کړو او خپلو کورونو ته به واپس کیدلی نو د تیاري په وجه به چانه شوي پیژندلی. (۱)

فائده: ددې حدیث نه هم معلومه شوه چې صحابیاتو به د پردې دیر اهتمام کولو، نوزمونې بیسیانو له هم په کار دي چې د هغوی پیروي او کړي او د پردې کلک اهتمام او کړي. (۲)

(نوټ: ددې حدیث نه اگر چې دا معلومیږي چې د سهر مونځ په تیاره کې په کار دی لیکن د نورو دیرو احادیثو نه معلومیږي چې په لږه رڼا کې یې کول بهتر دی). (۳)

د نبی ﷺ په زمانه کې به چې زنانه بهر وتله نو په پرده کې به وه

د نبی علیه السلام په زمانه کې به چې زنانه د څه ضرورت د پاره د کوره بهر وتله نو په پرده کې به یې مخ پټ و، چا به نه شوه پیژندلی چې دا څوک ده؟

حضرت عبدالله بن عمرو بن العاص رضی الله عنه فرمایي چې مونږ د رسول الله صلى الله عليه وسلم سره یو کس دفن کړو، کله چې مونږ را واپس شو او ددې مړي د کور دروازې ته نژدې شو ناڅاپه مودلته یوه ښځه اولیده: لَا تَكُنْهُ عَرَفَهَا.

(۱) (مُتَلَفَعَاتٍ) متلفعات من التلّفع وهو شد اللّفاع وهو ما يغلط الوجه ويتلحف به. تعليق مصطفى الها على صحيح البخاري في تشرح حديث ۵۷۸.

(۲) والدلالة في هذا الحديث من وجهين: أحدهما: أن الحجاب والتستر كان من عادة نساء الصحابة الذين هم خير القرون، وأكرمها على الله عز وجل، وأعلاها أخلاقاً وآداباً، وأكملها إيماناً، وأصلحها عملاً فهم القدوة الذين رضي الله عنهم وعن اتباعهم بإحسان.... فإذا كانت تلك طريقة نساء الصحابة فكيف يليق بنا أن نحيد عن تلك الطريقة التي في اتباعها بإحسان رضي الله تعالى عنهم سلكها واتباعها. وقد قال الله تعالى: { وَمَنْ يُقَاصِرِ الرُّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا كُنَّ لَكَ الْهَدْيَ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّى وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا } (سورة النساء، آیه ۱۱۵) رسالة الحجاب ص ۱۹.

(۳) پوره تفصیل په اللهم البخاري ج ۱ ص ۲۸۳ کې ذکر دی. ابراهیم علی عنه.

زمونږ په نبي عليه السلام باندې دا گمان نه و چې گني دوی به دا ښځه او پېژني (حکة ددې ښځې مخ په پرده کې پټه و).

خو نبي عليه السلام دا او پېژنده او ورته وې فرمايل:

يَا فَاطِمَةُ! مِنْ أَيْنَ جِئْتِ؟ اې فاطمې! د کوم ځای نه راغلی؟

هغې ورته وويل: ددې مري کور واله نه راغلم، د دوی سره مې عم رازي کوله او تسلي

مې ورته ورکړه... (۱)

فائده: ددې حديث نه هم دا معلومه شوه چې د نبي عليه السلام په زمانه کې به د ښځو مخونه په پرده کې پټ وو. حکمة خو صحابه کرامو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ د نبي عليه السلام په باره کې دا گمان کولو چې گني دوی به دا ښځه او نه پېژني. خو نبي عليه السلام بيا هم او پېژنده. که چيرته ددې مخ ښکاره وي نو بيا صحابه کرامو دا گمان ولې کولو؟ حکمة بيا خو هر چا پېژندې شوه. (۲)

(۱) عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَبَرْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا، فَلَمَّا رَجَعْنَا وَحَادَيْنَا بَابَهُ إِذْ هُوَ بِأَمْرَةٍ لَا نَعْلَمُ عَرَفَهَا، فَقَالَ: «يَا فَاطِمَةُ! مِنْ أَيْنَ جِئْتِ؟» قَالَتْ: جِئْتُ مِنْ أَهْلِ النَّبِيتِ رَجُلْتِ إِلَيْهِمْ مَتْنَهُمْ وَعَرَّيْتُهُمْ..... المستدرک علی الصحیحین للحاکم رقم الحديث ۱۳۸۲، و رقم الحديث ۱۳۸۳ وقال الحاکم: قَدْ حَدَّثَ حَدِيثٌ صَحِيحٌ عَلَى شَرْطِ الشَّيْخَيْنِ، وَلَمْ يُخَرِّجَاهُ. المعجم الكبير للطبرانی رقم الحديث ۴۵، السنن الكبرى للبيهقي رقم الحديث ۷۰۹۰، مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۷۰۸۲.

(۲) قد طعن الصحابة رضي الله عنهم أن النبي صلى الله عليه وسلم لم يعرف هذه المرأة التي مزلت من عنده. لأنّها كانت مستورة، ولكنه عرفها، وقال لها: "يا فاطمة" كما عرف عائشة رضي الله عنها وسط الناس وهي ملتقبة. عردة الحجاب ج ۲ ص ۳۶۳.

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: لَمَّا قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ وَهُوَ عَرُوسٌ بِصَفِيَّةَ بِنْتِ حُتَيْبٍ جِئْنَا بِسَاءِ الْأَلْبَاسِ فَأُخْبِرْنَا عَنْهَا، قَالَتْ: فَتَنَكَّرْتُ وَتَنَقَّبْتُ لَدَّاهُ، فَتَنَكَّرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَيَّ عَنِّي فَعَرَّفَنِي... سنن ابن ماجه كتاب النكاح باب حسي معاشره النساء رقم الحديث ۱۹۸۰.

صحابه کرامو به د زفانه و د پردې ډير اهتمام کول

صحابه کرامو رضي الله عنهم به د زفانه و د پردې ډير اهتمام کول، بې پردې او بغير ضرورت به يې د زفانه و بهر وتل نه خوښول. ددې په باره کې درته يو څو واقعات ذکر کوم:

يو صحابي چې خپله بي بي د کور دروازې سره بهر اوليده نو غېرت ورغی

صحابه کرامو رضي الله عنهم به بلا ضرورت نه بنځه د کور نه بهر وتل لوي جرم گنل، تردې چې کله يو صحابي د ورځې خپله بي بي د کور دروازې سره بهر اوليده نو دومره غېرت ورغی چې په نېزه باندې يې د هغې د وهلو اراده اوکړه خو بنځې ورته بهر ته د راوتلو سبب بيان کړو نو ياد وهلو نه منع شو.

په مسلم شريف او مشکو شريف کې دا واقع پوره تفصيل سره ذکر ده:

حضرت سائب رضي الله عنه فرمايي چې يوه ورځ زه د حضرت ابوسعيد خدری رضي الله عنه کور ته ورغلم، ما هغه اوليد چې مونږ يې کولو، زه کيناستم، انتظار مې کولو چې مونږ خلاص کړي، په دې وخت کې ما په لرگو کې د حرکت (خوزيدو) آواز واوريد، دا لرگي د کور په يو څنگ کې ايخي وو.

(په يوروايت کې راځي چې د ابوسعيد خدری رضي الله عنه د تخت لاندې مې د حرکت آواز واوريد) ما چې اوکتل نو هغه مار و، ما ورټوپ کړل چې وې وژنم، ابوسعيد خدری رضي الله عنه ماته په مانځه کې اشاره اوکړه چې کينه (مه يې وژنه). نو زه کيناستم.

کله چې هغه د مونږ نه فارغ شو نو هغه ماته د کور په حويلۍ کې يوې کمرې طرف ته اشاره اوکړه اوراته وې ويل: آيا ته دا کمره گوري؟ ما ورته وويل: آو (گورم يې).

هغه وويل، پدې کې زمونږ د خاندان يو ځلمي اوسيدو چې هغه نوې نوې واده کړې و، مونږ ټول د رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم سره غزوه خندق ته لاړو، دا ځلمي هم راسره و، دې ځلمي به په هره ورځ د غرمې په وخت د رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم نه کور ته د تللو اجازت غوښتو (ځکه نوې نوې واده يې کړې و)، نبي عليه السلام به ورته اجازت ورکولو، (او کور ته به تللو، شپه به يې په کور کې تېروله، صبا سهر وختي به واپس راتللو، او د غزوه خندق د مجاهدينو سره به يو ځای کيدلو).

يوه ورځ دې ځلمي د معمول موافق د نبي ﷺ نه کور ته د تللو اجازت او غوښت ، رسول الله ﷺ ورته اجازت ورکړو او ورته وې فرمايل :
د ځان سره اسلحه واخله ؛ ځکه د ماسره دا يره ده چې چيرته بنو قريظه په تا باندې حمله اونکړي .

(بنو قريظه په مدينه منوره کې د يهوديانو يوه قبيله وه چې په دې وخت کې د مکې کافرانو سره ملګري وو ، نو ځکه نبي عليه السلام دې صحابي ته او فرمايل چې د ځان سره اسلحه واخله) .

دې ځلمي د ځان سره اسلحه راواخيسته او کور ته راروان شو ، کور ته چې راوړسيد :
فَاِذَا امْرَأَتُهُ بَيْنَ الْبَابَيْنِ قَائِمَةٌ فَاهْوَىٰ اِلَيْهَا الرُّمْحَ لِيَطْعَنَهَا بِهِ وَاَصَابَتْهُ غَيْرَةً .
ناگهانه يې اوکتل چې دده ښځه د دواړو دروازو (يعنې د کور دننه او بهر دروازې) په مينځ کې ولاړه وه ، دې ځلمي نېزه راپورته کړه چې دا ورباندې اووهي ؛ ځکه ده ته د ښځې په بهر ليدلو سره غېرت ورغی .
ښځې ورته وويل : خپله نېزه د ځان سره سنبال (ايساره) کړه او کور ته لېږا تنوځه نو ته به په خپله اوگوری چې زه څه شي دلته بهر راويستې يم .

کله چې دا ځلمي کور ته داخل شو نو ناڅاپه يې يو لوي مار اوليد چې په بستره باندې تاو شوې پروت ؤ . دې ځلمي په هغه باندې حمله اوکړه او نېزه يې په هغه کې ننويسته ، په کې تاو را تاو يې کړه ، بيا د کمرې نه بهر راووت او د کور په انگر کې يې نېزه او تومبله ، مار د زخمي کيدو باوجود په دې ځلمي باندې حمله اوکړه (ده له يې ټک ورکړو) ، بيا معلومه نه شوه چې په دې دواړو کې کوم يو مخکې مړ شو ؟ دا مار مخکې مړ شو او که دا ځلمي ؟

حضرت ابوسعيد خدری ؓ فرمايي چې ددې واقعي نه پس مونږ رسول الله صلى الله عليه وسلم ته راغلو او ټوله واقعه بيانولو نه پس مو ورته او فرمايل :

اي د الله رسوله ! تاسو د الله ﷻ نه دا دعا او غواړئ چې دا ځلمي زمونږ د پاره راژوندې کړي . رسول الله ﷺ ورته او فرمايل : اِسْتَفِيزُوا الصَّاحِبَ كُمْ .
تاسو د خپل ملګري د پاره استغفار او غواړئ . (ځکه دا مړ شوې دی نو استغفار ورته

فائده ورکوي (۱).

بیا نبي ﷺ او فرمايل : **إِنَّ بِالْمَدِينَةِ جَنًّا قَدْ أَسْلَمُوا، فَإِذَا رَأَيْتُمْ مِنْهُمْ شَيْئًا، فَأَدْبُوهُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، فَإِنْ بَدَأَ لَكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ، فَأَقْتُلُوهُ، فَإِنَّمَا هُوَ شَيْطَانٌ.**

بیشکه په مدينه منوره کې څه جنات هم دي چې مسلمانان شوي دي ، کله چې په تاسو کې څوک دوی د مار په شکل کې اوگوري نو درې (۳) ورځې هغه خبردار کړئ (چې ددې ځای نه لار شه) ، که د درې ورځو نه پس هم تاسو ته ښکاره شي نو بیا هغه اوورئ ؛ ځکه دا شيطان دی ، (يعنی کافر جن دی ، يا شرير ماردی ، وژل يې درته جائز دي) . (۲)

(۱) (اسْتَغْفِرُوا لِصَاحِبِكُمْ) . وَقَالَ الطَّبْرِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ : يُرِيدُ أَنَّ الَّذِي يَنْفَعُهُ هُوَ اسْتِغْفَارُكُمْ لَا الدَّعَاءُ بِالْإِخْيَاءِ لِأَنَّهُ مَضَى سَبِيلُهُ اهـ . وَلَيْسَ فِيهِ عَجْرُهُ عَنِ الْمُعْجَزَةِ مِنْهُ . بَلْ سَدَّ لِهَذَا الْبَابِ . وَبِهِ يَبْهَتُ الْجَوَابُ . وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالصَّوَابِ . مرقاة المفاتيح ۷ ص ۲۶۷۰ في تشریح حدیث ۳۱۱۷ .

(۲) قَالَ أَبُو السَّائِبِ رَحِمَهُ اللَّهُ . مَوْلَى هِشَامِ بْنِ زُهْرَةَ رَحِمَهُ اللَّهُ : إِنَّهُ دَخَلَ عَلَى أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي بَيْتِهِ . قَالَ : فَوَجَدْتُهُ يُصَلِّي . فَجَلَسْتُ أَنْتَظِرُهُ حَتَّى يَقْضِيَ صَلَاتَهُ . فَسَبَّحْتُ تَحْرِيكًا فِي عَرَاجِينَ فِي تَاجِيَةِ الْبَيْتِ . فَالْتَفَتُ فَإِذَا حَيَّةٌ قَوْضَتْ لِأَقْتُلَهَا . فَأَشَارَ إِلَيَّ أَنْ أَجْلِسَ فَجَلَسْتُ . فَلَمَّا انْصَرَفَ أَشَارَ إِلَى بَيْتٍ فِي الدَّارِ . فَقَالَ : أَكْرَى هَذَا الْبَيْتِ ؟ فَقُلْتُ : نَعَمْ . قَالَ : كَانَ فِيهِ فَتًى مَنَا حَدِيثٌ عَنْهُ بِغُزَسٍ . قَالَ : فَخَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْخَنْدَقِ فَكَانَ ذَلِكَ الْفَتَى يَسْتَأْذِنُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْصَّابِ النَّهَارِ فَيُوجِعُ إِلَى أَهْلِهِ . فَاسْتَأْذَنَهُ يَوْمًا . فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : خُذْ عَلَيْكَ سِلَاحَكَ فَإِنِّي أَخْشَى عَلَيْكَ فَوَيْلَهُ . فَأَخَذَ الرَّجُلُ سِلَاحَهُ . ثُمَّ رَجَعَ فَإِذَا امْرَأَتُهُ بَيْنَ الْبَابَيْنِ قَائِمَةٌ فَأَخْشَى إِلَيْهَا الرُّمْحَ لِيَطْعَمَهَا بِهِ وَأَصَابَتْهُ عَمْرُةٌ . فَقَالَتْ لَهُ : اكْلَفْ عَلَيْكَ وَمَحَلَّكَ وَادْخُلِ الْبَيْتَ حَتَّى تَنْظُرَ مَا الَّذِي أَخْرَجَنِي . فَدَخَلَ فَإِذَا بِحَيَّةٍ عَظِيمَةٍ مُنْطَوِيَةٍ عَلَى الْهَوَاشِ فَأَخْشَى إِلَيْهَا الرُّمْحَ فَالْتَفَتَهَا بِهِ . ثُمَّ خَرَجَ فَوَكَرَهُ فِي الدَّارِ فَاصْطَرَبَتْ عَلَيْهِ . فَتَأَيَّدَ أَيْدِيَّ أَتَيْتُهَا كَانَ أَسْرَعَ مَوْتًا حَيَّةٌ أَمِ الْفَتَى . قَالَ : فَجَلَسْنَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . فَذَكَرْنَا ذَلِكَ لَهُ وَقُلْنَا : أَدْعُ اللَّهُ يُخَيِّرْهُ لَنَا فَقَالَ : « اسْتَغْفِرُوا لِصَاحِبِكُمْ » ثُمَّ قَالَ : « إِنَّ بِالْمَدِينَةِ جَنًّا قَدْ أَسْلَمُوا . فَإِذَا رَأَيْتُمْ مِنْهُمْ شَيْئًا ، فَأَدْبُوهُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ . فَإِنْ بَدَأَ لَكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ . فَأَقْتُلُوهُ . فَإِنَّمَا هُوَ شَيْطَانٌ » . صحيح مسلم كتاب السلام باب قتل الحيات ونحوها رقم الحديث ۱۳۹ (۲۲۳۶) . مشكوة المصابيح كتاب المنية والديالغ باب ما يجزئ أكلة وما يخزئ الفضل الأول رقم الحديث ۳۱۱۸ (۱۵) ، صحيح ابن حبان رقم الحديث ۵۶۳۷ ، شرح السنة للبغوي رقم الحديث ۳۲۶۴ .

د مسلم شريف په يو روايت كې د همدې واقعي په آخر كې ذكر دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم او فرمايل :

إِنَّ لِهَذِهِ الْبُيُوتِ عَوَامِرَ، فَإِذَا رَأَيْتُمْ شَيْئًا مِنْهَا فَخَرَجُوا عَلَيْهَا كَلًا، فَإِنْ ذَهَبَ، وَإِلَّا فَأَقْتُلُوهُ فَإِنَّهُ كَافِرٌ.

پيشكه په دې كورونو كې پيريان هم اوسېږي، پس كله چې تاسو په دوى كې څوك د مار په صورت كې او گورى نو درې ځله يا درې ورځې په دوى باندې تنگي او كړئ (يعنى ورته او وايئ چې كه چيرته تاسو او نه وتلى. نو مونږ به موقتل كړو)، پس كه دالار نو ډيره ښه ده گني بيا يې او وژنئ، ځكه دا به گنرلې شي چې دا كافر جن دى (او د كافر لحاظ نشي ساتلى).

بيا نبي عليه السلام د دې ځلمي د دفن كولو حكم او فرمايلو. (۱)

د مذكوره واقعي نه معلوم شوي فوائد

ددې واقعي نه محدثينو ډير فوائد معلوم كړي خو چې د كوم مقصد د پاره ما دا دلته ذكر كړى هغه دا دى چې كله دا ځلمي صحابي كور ته را ورسيد او خپله ښځه يې بهر په دروازه كې اوليده نو د غېرت په وجه يې دا دومره لوي جرم او گنرل چې اراده يې او كړه چې دا په نېزه باندې اووهي او وې وژني، خو چې كله ورته ښځې بهر ته د راوتلو سبب بيان كړو نو بيا منع شو.

اگر چې په دې وخت كې په مدينه منوره كې هيڅوك سړى نه و ځكه ټول غزوه خندق ته تللي وو خو بيا هم چې دې صحابي خپله بي بي بهر اوليده نو د غېرت په وجه يې ددې د وهلو اراده او كړه.

(۱) عَنْ أَبِي السَّائِبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: دَخَلْنَا عَلَى أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه، فَبَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ إِذْ سَمِعْنَا نَحْتَ سَرِيرِهِ حَرَكَةً، فَتَنَظَرْنَا فَإِذَا حَيَّةٌ، وَسَاقَ الْحَدِيثُ بِقَضِيَّةٍ نَحْوَ حَدِيثِ مَا لِكَ عَنْ صَيْبٍ، وَقَالَ فِيهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ لِهَذِهِ الْبُيُوتِ عَوَامِرَ، فَإِذَا رَأَيْتُمْ شَيْئًا مِنْهَا فَخَرَجُوا عَلَيْهَا كَلًا، فَإِنْ ذَهَبَ، وَإِلَّا فَأَقْتُلُوهُ، فَإِنَّهُ كَافِرٌ» وَكَانَ لَهُمْ: «إِذْ هَبُوا قَادِفُلُوا صَاحِبَكُمْ». صحيح مسلم كتاب السلام باب قتل العيالك ونحوها رقم الحديث ۱۳۰ (۲۲۳۶).

ددينه معلومه شوه چې د صحابه کرامو رضي الله عنهم په نزد زياته و د پاره بلا ضرورت د کور نه بهر راوتل لوي جرم و . که چيرته د نبي عليه السلام په زمانه کې زياته و ته بلا ضرورت بهر ته دراولتو رواج وى نو بيا دې صحابي ته څنگه دومره لوي غېرت ورتللو؟
په دې واقعي سره په هغه خلقو هم صراحت رد اوشو چې هغوى وايي :
” پرده د مليانو ايجاد دى او دا د نبي عليه السلام په زمانه کې نه وه “ .

په کور کې د مار راښکاره کيدو په وجه ورته اول خبرداري ورکول

د مذکوره حديث نه دويمه فائده دا معلومه شوه چې کله په کور کې مار راښکاره شي نو درې پېرې ورته د کور نه د وتلو خبرداري په کار دى ؛ ځکه په دې سره انسان بيا د ډيرو مشکلاتو نه بچ کيږي .

په احاديثو کې ذکر دي چې درې پېرې يا درې ورځې ورته دا ويل په کار دي :

أُنْشِدُكُمْ بِالْعَهْدِ الَّذِي أَخَذَ عَلَيْكُمْ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أَنْ لَا تُؤْذُوْنَا وَلَا تَنْظَهُرُوا لَنَا .

زه تاسو ته د هغه عهد (اقرار) په واسطه قسم درکوم کوم چې حضرت سليمان بن داود عليهما السلام د تاسو نه اخیستې و چې مونږ ته ضرر مه رارسوي او مونږ ته مه راښکاره کيږئ .

په احاديثو کې دا هم ذکر دي چې دا ورته ويل په کار دي :

أَسْأَلُكَ بِعَهْدِ نُوحٍ وَبِعَهْدِ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أَنْ لَا تُؤْذِيْنَا .

زه تانه د حضرت نوح عليه السلام او حضرت سليمان عليه السلام د عهد په وجه سوال کوم چې تاسو مونږ ته ضرر مه رارسوي .

علماء کرامو دا خبره هم ذکر کړې چې دا به ورته اووايي :

بِاللَّهِ عَلَيْكَ أَنْ لَا تَعُوذُوا إِلَيْهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ .

مونږ تاسو ته په الله باندې قسم درکوو چې که چيرته تاسو مؤمنان يئ نو بيا دغه شان راښکاره نه شئ .

که درې پېرې ددې خبرداري ورکولو نه پس هم مار په کور کې راښکاره شي نو د هغې

وژل جائز دي. (۱)

د مخ په ښکاره کولو سره حضرت عبدالرحمن بن ابی بکر رضي الله عنه خپلې خور " حضرت عائشې رضي الله عنها " ته تنبيه ورکړه

د مسلم شريف حديث دی ، حضرت عائشة رضي الله عنها فرمايي چې ما نبي عليه السلام ته او فرمايل : اي د الله رسوله ! خلق به دوه ثوابونه گټلو سره واپس شي او زه به يو ثواب گټلو سره واپس شم .

(يعنی نورو خلقو حج او عمره دواړه او کړل او مانه چونکه د حيض په وجه په اول کې عمره پاتې شوې وه ، صرف حج مې اوکړو) .

(۱) (فَحَرِّجُوا) أَي سَتَقُوا (عَلَيْهَا كَلَامًا) . أَي قُولُوا لَهَا : أَلَيْتَ فِي حَرَجٍ أَيْ ضَيْقٍ إِنْ عُدْتَ إِلَيْنَا فَلَا تَلُومِينَا أَنْ نُضَيِّقَ عَلَيْكُمْ بِالتَّكْبِيرِ وَالظُّرِّ وَالْقَتْلِ . كَذَا فِي النِّهَايَةِ . وَفِي حَرَجٍ مُسْلِمٍ لِلنَّوَوِيِّ قَالَ الْقَاضِي عِيَّاشُ : رَوَى ابْنُ الْحَبِيبِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ يَقُولُ : « أَلَيْسَ دُكُّهُ بِالْعَهْدِ الَّذِي أَخَذَ عَلَيْكُمْ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أَنْ لَا تُؤْذُونَا وَلَا تَلْهَوْا لَنَا » قَالَ قَارِئٌ : أَي ضَيِّقُوا عَلَى الْحَيَّةِ وَتَغَيَّرُوا . فَإِنْ تَغَيَّرَ وَتَوَارَى قَدْ أَك . وَإِلَّا فَاقْتُلُوهُ . فَإِنَّهُ كَافِرٌ أَيْ كَالْكَلْبِ فِي جَرَاءَتِهِ وَصَوْلَتِهِ وَقُصْدِهِ وَكَوْنِهِ مُؤْذِيًا . وَقِيلَ : أَرَادَ بِعَوَامِرِ الْبَيْتِ سُكَّانَهَا مِنَ الْجِنِّ أَيْ أَنَّهَا جِنَّتَانِ تُشَكِّلُ بِشَكْلِ الْحَيَّاتِ . وَأَرَادَ بِالتَّخْرِيجِ التَّشْدِيدَ بِالْحَلِيفِ عَلَيْهِ . كَمَا جَاءَ فِي الْحَدِيثِ أَنْ يَقَالَ لَهَا : (أَسْأَلُكَ بِعَهْدِ نُوحٍ وَبِعَهْدِ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أَنْ لَا تُؤْذِينَا) (فَأَذْنُوهُ كَلَامَةً أَيْامٍ) أَمْرٌ مِنَ الْإِذْنِ بِبَعْضِ الْإِعْلَامِ . وَالْمُرَادُ بِهِ الْإِلْذَارُ وَالْإِغْتِدَارُ . وَالْمَعْنَى قُولُوا لَهُ نَحْوَ مَا تَقْدَمُ . أَوْ خَلْفُوهُ وَقُولُوا : " بِاللهِ عَلَيْكَ أَنْ لَا تَعُودُوا إِلَيْنَا أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ " . (فَإِنْ بَدَأَ) أَي فَهَرَّ (لَكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ فَاقْتُلُوهُ . فَإِنَّمَا هُوَ شَيْطَانٌ) . أَي لَكُنْ بِحَقِّي مُسْلِمٌ . بَلْ هُوَ إِمَّا جِنِّي كَافِرٌ . وَإِمَّا حَيَّةٌ . وَإِمَّا وَلَدٌ مِنْ أَوْلَادِ إِبْلِيسَ . أَوْ سَبَاةٌ شَيْطَانًا لِمَعْرُودِهِ وَعَدَمِ دَعَائِهِ بِالْإِذْنِ . وَكُلُّ مُتَعَزِّدٍ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالذَّابَّةِ يُسَمَّى شَيْطَانًا . وَفِي حَرَجٍ مُسْلِمٍ لِلنَّوَوِيِّ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ الْعُلَمَاءُ : إِذَا لَمْ يَلْهَبْ بِالْإِلْذَارِ عَلَيْنَا أَنَّهُ لَيْسَ مِنَ عَوَامِرِ الْبُيُوتِ . وَلَا مِنْ أَسْلَمَةٍ مِنَ الْجِنِّ . بَلْ هُوَ شَيْطَانٌ . فَلَا حُرْمَةَ لَهُ فَاقْتُلُوهُ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُ سَبِيلًا إِلَى الْإِضْرَارِ بِكُمْ . مَرْاه المصالح ۷ ص

نو نبي عليه السلام زما ورور " عبدالرحمن بن ابي بکر رضي الله عنه " ته حکم اوکړو چې دا تنعيم ته بوځه (چې د هغې ځای نه د عمرې احرام راوتري) . نو عبدالرحمن زه په خپل اوبښ باندې شاته د ځان پسې کينولم .

حضرت عائشة رضي الله عنها فرمايي چې (کله به څوک نه و نو) ما به خپل غټ پرونې د خپل څټ نه لرې کول **فَيَضْرِبُ رِجْلِي بِعِلَّةِ الرَّاحِلَةِ** .

هغه به (د غېرت په وجه) زما خپه د اوبښ په لرگي باندې وهله (چې پرونې د څټ نه ولې لرې کوي ؟)

ما به ورته ويل : **وَهَلْ تَرَى مِنْ أَحَدٍ ؟** آيا ته څوک گوري ؟

(يعنی مونږ خو په داسې خالي ميدان کې يو چې دلته پردې سرې نشته چې زه ورنه پرده اوکړم ، نو ځکه مې غټ پرونې د څټ نه لرې کړې دي) .

حضرت عائشة رضي الله عنها فرمايي چې بيا ما د عمرې احرام (د تنعيم نه) راوتړل ، او واپس راروان شو ، تردې چې مونږ رسول الله صلی الله علیه و سلم ته رااورسیدو او هغوی په حصبه مقام کې و . (۱)

فائدة : په حضرت عبدالرحمن بن ابي بکر رضي الله عنه کې دومره غېرت و چې حضرت عائشې رضي الله عنها ته يې د څټ نه د پرونې په لرې کولو سره تنبيه ورکړه ، اگر چې حضرت عائشې رضي الله عنها دا ځکه ښکاره کول چې په دې ځای کې څوک پردې سرې نه و . (۲)

(۱) **قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! أَيْزَجُّ النَّاسُ بِأَجْرَيْنِ وَأَزَجُّ بِأَجْرٍ ؟ « فَأَمَرَ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ أَبِي بَكْرٍ رضي الله عنه أَنْ يُنْطَلِقَ بِهَا إِلَى التَّنْعِيمِ » . قَالَتْ : فَأَرَدْتُ أَنْ خَلِّقَهُ عَلَى جَمَلٍ لَهُ . قَالَتْ : فَجَعَلْتُ أَوْفَعُ خِتَارِي أَخْشَرَهُ عَنْ عُنُقِي . فَيَضْرِبُ رِجْلِي بِعِلَّةِ الرَّاحِلَةِ . فُلْتُ لَهُ : وَهَلْ تَرَى مِنْ أَحَدٍ ؟ قَالَتْ : فَأَهْلَكَ بِخُمْرَةٍ . ثُمَّ أَتَيْنَا حَتَّى التَّهْنِئَاتِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و سلم وَهُوَ بِالْحَضْبَةِ . صَحِيحُ مُسْلِمٍ كِتَابُ الْحَجِّ بَابُ بَيَانِ وَجْهِهِ الْإِخْزَابِ رِوَاةُ الْعِلَّةِ ۱۳۴ (۱۲۱۱) .**

(۲) **(فَيَضْرِبُ رِجْلِي بِعِلَّةِ الرَّاحِلَةِ) ... وَالصَّوَابُ فَيَضْرِبُ رِجْلِي بِعِلَّةِ السَّيْفِ يَعْنِي أَنَّهَا لَنَا حَسْرَتٌ خِتَارَهَا مَضْرَبٌ أَخْوَفَارِجَلَهَا بِعِلَّةِ السَّيْفِ . فَقَالَتْ : وَهَلْ تَرَى مِنْ أَحَدٍ ؟ . هَذَا كَلَامُ الْقَاضِي . ← ← ← ← ←**

حضرت عثمان رضي الله عنه د شهادت په وخت هم د خپلې بي بي

د پردې لحاظ اوساتل

کله چې ظالمان د حضرت عثمان رضي الله عنه کور ته د دوی د شهيد کولو د پاره وړ داخل شو نو دده بي بي " نائلې " اراده اوکړه چې حضرت عثمان رضي الله عنه په خپلو وينستانو (اولوپته) باندې پټ کړي ، نو حضرت عثمان رضي الله عنه ورته وفرمايل :

خُذِي خِمَارَكَ ، فَكَعْبِرِي مَا دَخُلُهُمْ عَلَيَّ أَعْظَمَ مِنْ حُرْمَةِ شَعْرِكَ .

خپله لويپته په سر کړه ، قسم په الله د دوی زما د شهيد کولو د پاره راتلل دومره لويه خبره نده خومره چې ماته ستا د وينستانو احترام اهم دی . (۱)

د زبانه لويپته غورځيدو په وخت د صحابه کرامو وار خطائي

صحابه کرامو رضي الله عنهم به د زبانه و د پردې د پراختيا کولو ، که چيرته په خطائي کې به د زبانه د سر نه پروني او غورځيد نو سمدستي به يې د هغې د پردې اهتمام کولو .
يو محل يوي زبانه په مړي کې چغې او سورې وهلی ، حضرت عمر رضي الله عنه راغی او هغه يې په دره باندې اووهله ، په دې سره د هغې زبانه د سر نه لويپته او غورځيده ، صحابه کرامو

← ← ← قُلْتُ : وَيُحْتَمَلُ أَنَّ الْمَوَادَّ فَتَضْرِبُ رَجُلِي بِسَبَبِ الرَّاحِلَةِ أَوْ يَضْرِبُ رَجُلِي عَامِدًا لَهَا فِي صُورَةٍ مِّنْ يَضْرِبُ الرَّاحِلَةَ ، وَيَكُونُ قَوْلُهَا " بَعْلَةٌ " مَغْنَاءُ : بِسَبَبِ . وَالْمَعْنَى أَنَّهُ يَضْرِبُ رَجُلَهَا بِسَوْطٍ أَوْ عَصَا أَوْ غَيْرِ ذَلِكَ حِينَ تَكْشِفُ خِمَارَهَا عَنْ عُنُقِهَا غَيْرَةً عَلَيْهَا ، فَتَقُولُ لَهُ هِيَ : وَهَلْ تَرَى مِنْ أَحَدٍ ؟ أَيْ تَحْنُ فِي خَلَاءٍ لَيْسَ هُنَا أَجَنِبِي أَسْتَعِزُّ مِنْهُ . شرح النووي على مسلم ج ۸ ص ۱۵۷ .

(فَتَضْرِبُ رَجُلِي بِعِلَّةِ الرَّاحِلَةِ) المعنى أنه يضرب رجل أخته بعود بيده عامدا لها في صورة من يضرب الراحلة حين تكشف خمارها غيرة عليها . شرح محمد لؤي عبد الباقي على صحيح مسلم في تشریح حديث (۱۳۴) (۱۲۱۱) .

(۱) ولما دخل الثوار المتبردون على أمير المؤمنين عثمان بن عفان رضي الله عنه ليقتلوه حاولت زوجته نائلة بنت الفرافصة أن تستر به شعرها ، فقال لها أمير المؤمنين رضي الله عنه : خذي خمارك . فكعبري ما دخولهم علي أعظم من حُرْمَةِ شَعْرِكَ . عودة العجائب ج ۳ ص ۱۰۶ .

حضرت عمر رضی الله عنه ته وویل :

يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ! الْمَرْأَةُ الْمَرْأَةُ ! كَذَّ وَكَعَّ خِيَارَهَا .

ای امیر المؤمنین ! دا زنا نه ده ، دا زنا نه ده ، د سرنه یې لوپته او غورځیده .

حضرت عمر رضی الله عنه ورته وفرمایل : ددې ناجائز کار (یعنی په مړي باندې د چغې او سورو وهلو) په وجه اوس ددې عزت نشته . (۱)

فائده : کله چې د زنا نه د سرنه پرونې او غورځید نو صحابه کرامو رضی الله عنهم خومره وار خطاء شو چې دا زنا نه ده . د دین په معلومه شوه چې صحابه کرامو رضی الله عنهم به د زنا نه د پردې ډیر اهمیت کولو . (۲)

د صحابیاتو مخونه به په عامو حالاتو کې د پردو سرونه پټ وو

د صحابیاتو مخونه به په عامو حالاتو کې د پردو سرونه پټ وو ، هر چاته به ددې کتل آسان نه وو .

دا شرعي مسئله ده چې که څوک د کومې ښځې سره د نکاح کولو اراده لري نو دده د پاره د هغې مخ ته کتل جائز دي . (۳)

(۱) وَ رُوِيَ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ نَائِيحَةً فَأَتَاهَا فَضَرَبَهَا بِالذِّقَّةِ حَتَّى وَقَعَ خِيَارُهَا عَنْ رَأْسِهَا . فَقِيلَ : يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ! الْمَرْأَةُ الْمَرْأَةُ ! كَذَّ وَكَعَّ خِيَارَهَا . فَقَالَ : إِنَّهَا لَا حُومَةَ لَهَا . تفسیر القرطبي ج ۱۸ ص ۷۵ سورة الممتحنة فی تفسیر آیه ۱۲ .

(۲) والشاهد جزء الصحابة رضي الله عنهم لنا انحسر الخمار عن رأسها . عودة الحجاب ج ۳ ص ۱۰۶ .

(۳) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمْ امْرَأَةً فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا إِذَا كَانَ يَنْظُرُ إِلَيْهَا لِيُخْطِبَ . وَإِنْ كَانَتْ لَا تَعْلَمُ . مسند احمد مفرجا رقم الحديث ۲۳۶۰۲ ، و رقم الحديث ۲۳۶۰۳ ، المعجم الاوسط رقم الحديث ۹۱۱ ، مجمع الزوائد كتاب النكاح باب النظر إلى من يريد تزويجه رقم الحديث ۷۴۵۵ وقال المصنف : وَ رَأَى أَحَدَ الْعُلَمَاءِ إِلَى الْأَوْسَطِ . وَالْجَوَابُ : وَ رَجُلٌ أَخَذَ رَجُلًا الْعُجُوجَ . فَرَحَ مَعَالِي الْأَلَار رقم الحديث ۴۲۷۹۰ .

کله چې په تاسو کې څوک یوې ښځې ته د نکاح پیغام ورلېږي نو په ده باندې څه گناه نشته چې هغې ته اوگوري خو شرط دادی چې دا هغې ته د نکاح کولو په غرض گوري . اگر چې هغه پوهه نه وي . (خو دلذت حاصلولو په غرض به نه ورگوري) .

نو په صحابه کرامو کې به چې چا د کومې ښځې سره د نکاح کولو اراده اوکړه او د هغې مخ به يې کتل غوښتل نو په آسانه به يې نه شو کتلی ، بلکه مختلف حيلې به يې ورته جوړولې ، نو که د زاننه و مخونه هر وخت ښکاره وي نو بيا دومره حيلو جوړولو ته څه ضرورت و ؟ د دې په باره کې درته يو خوا حديث ذکر کوم :

۱ . حضرت جابر رضي الله عنه د نبي عليه السلام دا حديث نقل کوي :

إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمُ الْمَرْأَةَ فَإِنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى مَا يَدْعُوهُ إِلَى نِكَاحِهَا فَلْيَفْعَلْ .

کله چې په تاسو کې يو کس يوې ښځې ته د نکاح پيغام ورليږي (يعنی د هغې سره د نکاح کولو اراده لري) نو که دده طاقت وي چې د هغې هغه ځای (مخ او لاسونو) ته اوگوري چې ده ته پرې د هغې سره د نکاح کولو رغبت پيدا کيږي نو دا کار دې اوکړي (يعنی هغې ته دې اوگوري).

حضرت جابر رضي الله عنه فرمايي چې ما يوې جينۍ ته د نکاح پيغام ور او ليږل بيا به زه د هغې ليدلو ته پتيدم ، تردې چې ما د هغې هغه ځای (مخ) اوليد چې ماته يې د هغې سره د نکاح رغبت را پيدا کړو ، بيا ما د هغې سره نکاح اوکړه . (۱)

د مذکوره حديث نه معلومې شوې خبرې : د دې حديث نه معلومه شوه چې څوک د کومې ښځې سره د نکاح کولو اراده لري هغې ته يو نظر کتل جائز دي ځکه که په کتلو سره يې خوښه شي نو د نکاح نه پس به بيا پښيमानه نه وي ځکه ده به ځان ته پخپله خوښه کړي وي د دې حديث نه بله خبره دا هم معلومه شوه چې د صحابيانو مخونه به په عامو حالاتو کې د پردو سره وړاندې پټ وو ؛ ځکه که چيرته هر وخت د هغوی مخونه ښکاره وي نو بيا نبي عليه السلام ولي فرمايل :

(۱) عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمُ الْمَرْأَةَ فَإِنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى مَا يَدْعُوهُ إِلَى نِكَاحِهَا فَلْيَفْعَلْ » . قَالَ : فَخَطَبْتُ جَارِيَةً فَكُنْتُ أَتَخَبَّأُ لَهَا حَتَّى رَأَيْتُ مِنْهَا مَا دَعَانِي إِلَى نِكَاحِهَا وَكَرَّوْجِهَا فَتَرَوُجْتُهَا . سنن ابی داؤد کتاب النکاح باب فی الرجل ينظر إلى المرأة وهو يبرئ ذلومها رقم الحديث ۲۰۸۲ قال الالبانی : حسن . مستدرجاً رقم الحديث ۱۴۵۸۶ ، مصنف ابن أبي شيبة رقم الحديث ۱۷۳۸۹ .

فَإِنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يُنْظَرَ . كه دده د هغې د ليدلو طاقت وي .

ددينه معلومه شوه چې د زنا نه و مخونه كتل به آسان نه وو .

بل دا چې كه د زنا نه و مخونه كتل آسان وي نو بيا ولې حضرت جابر رضي الله عنه د هغې زنا نه د ليدلو د پاره پتيدلو ؟

پس معلومه شوه چې د زنا نه و مخونه به په عامو حالاتو كې پټ وو ، مخ به يې صرف په هغه خاي كې ښكاره كولو چې هغې ته به معلومه چې دلته څوك پردي سړي نشته . (۱)

۲ . محمد بن مسلمة رضي الله عنه فرمايي :

خَصَّبْتُ امْرَأَةً ، فَجَعَلْتُ أَتَخَبَّأُ لَهَا حَتَّى نَكَحْتُ إِلَيْهَا فِي لُحْلِ لَهَا .

ما د يوې ښځې سره د نكاح كولو اراده او كړه نوزه به د هغې ليدلو ته پتيدم ، تردې چې ما هغې ته د هغې د قجورو په اُونو كې او كتل .

محمد بن سلمة رضي الله عنه ته چا وويل :

أَتَفْعَلُ هَذَا وَأَنْتَ صَاحِبُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟

آيا ته دا كار كوي (يعنې پردي ښځې ته گوري) حالانكه ته خود رسول الله صلى الله عليه وسلم صحابي ي ؟

ده ورته وويل : ما د رسول الله صلى الله عليه وسلم نه اوريدلي دي چې فرمايل ي :

إِذَا أَلْقَى اللَّهُ فِي قَلْبِ امْرِئٍ خِطْبَةَ امْرَأَةٍ ، فَلَا بَأْسَ أَنْ يُنْظَرَ إِلَيْهَا .

كله چې الله تعالى د يو كس په زړه كې د يوې ښځې سره د نكاح كولو اراده واچوي نو بيا

(۱) وفي هذا الحديث دليل من وجهين: الأول: أن قوله صلى الله عليه وسلم: "فإن استطاع أن ينظر..." يدل

على أن النظر إلى النساء لم يكن سهلاً، بل كان لاهت لها من حيل وتصرفات، ولو كانت النساء يخرجن سافرات الوجه في ذلك الزمان لم يكن لاشتراط الاستطاعة في النظر إليهن معنى.

والثاني: ما فعله جابر رضي الله عنه من الاختباء تحت الكرب دليل على أن النساء لم يكن يتركن الحجاب إلا إذا علمن أنهن في أمن من نظر الرجال. عوده الحجاب ج ۳ ص ۳۵۲.

خه پرواه نشته چې هغې ته اوگوري. (۱)

۳. حضرت مغیره بن شعبه رضی اللہ عنہ فرمایي چې زه نبي کریم صلی الله عليه وسلم ته راغلم او دوی ته مې د یوې ښځې تذکره اوکره چې زه د هغې سره نکاح کول غواړم ، دوی راته او فرمایل : اِذْهَبْ فَالْطَّرِيقَ إِلَيْهَا فَإِنَّهُ أَجْدَرُ أَنْ يُؤَدَّمَ بَيْنَكُمَا .

ته لاړشه ، هغه اوگوره ځکه دا ډیره ښه ده چې ستاسو په مینځ کې محبت دائمي پاتې شي . حضرت مغیره رضی اللہ عنہ فرمایي چې زه د أنصارو یوې ښځې ته راغلم ، ددې مور او پلار ته مې ددې د نکاح پیغام ورکړو (چې دا ماته په نکاح راکړئ) ، او ما ورته د نبي عليه السلام خبره هم اوکره " چې ورشه وې گوره " .

فَكَانَهُمَا كَرِهًا ذَلِكَ . گویا چې دوی ددې ښځې کتل بد او گنډل .
نوماد هغه ښځې خبرې واوریدې حالانکه هغه په پرده کې ناسته وه ، وې ویل :
إِنْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَكَ أَنْ تَنْظُرَ ، فَالْطَّرِيقَ ، وَإِلَّا فَالْشُّدُكَ .
که چیرته رسول الله صلی الله علیه وسلم تاته زما د کتلو حکم کړې وي نو بیا ماته اوگوره ، او که حکم یې درته نه وي کړی نو بیا زه تاته د الله تعالی قسم درکوم چې ماته مه گوره .
نو دې ښځې هم د رسول الله صلی الله علیه وسلم د حکم نه بغیر کتل ډیره غټه د گناه خبره او گنډله .
حضرت مغیره بن شعبه رضی اللہ عنہ فرمایي : بیا ما هغې ښځې ته اوکتل او نکاح مې ورسره اوکره . (۲)

(۱) عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْلُكَةَ رضی اللہ عنہ . قَالَ : خَطَبْتُ امْرَأَةً . فَجَعَلْتُ أَسْأَلُهَا حَتَّى تَقْرَأَ إِلَيْهَا فِي نَخْلٍ لَهَا . فَقِيلَ لَهُ : ائْتِ فَعَلْ هَذَا وَأَنْتَ صَاحِبُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ فَقَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : « إِذَا أُلْقِيَ اللَّهُ فِي قَلْبِ امْرِئٍ خُطْبَةٌ امْرَأَةٍ ، فَلَا بَأْسَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا » . سنن ابن ماجه . كتاب النكاح باب النظر إلى المرأة إذا أراد أن يتزوجها . رقم الحديث ۱۸۶۳ قال الالبالي : صحيح . مصنف ابن أبي شيبة . رقم الحديث ۱۷۳۹۰ ، المعجم الكبير للطبراني رقم الحديث ۵۰۰ ، مسند احمد معرجا رقم الحديث ۱۷۹۷۶ ، سنن سعد بن منصور رقم الحديث ۵۱۹ ، شرح معاني الآثار ۱۳/۳ ، صحيح ابن حبان رقم الحديث ۴۰۴۲ ، مسند أبي داود الطيالسي رقم ۱۲۸۲ .
(۲) عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رضی اللہ عنہ . قَالَ : أَكُنْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ كُرْتُ لَهُ امْرَأَةً أَخْطَبْتُهَا . فَقَالَ : « اِذْهَبْ فَالْطَّرِيقَ إِلَيْهَا فَإِنَّهُ أَجْدَرُ أَنْ يُؤَدَّمَ بَيْنَكُمَا » . فَأَكُنْتُ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ . فَخَطَبْتُهَا إِلَى أَبِي نِيْهَا . ← ← ←

فائده : د دې دوه احاديثو نه يو څو خبرې معلومې شوي :

اول دا چې د زنانه و د پاره پرده لازم ده ، بغير ضرورته د سرو د پاره هغې ته کتل جائز ندي ، ځکه خو خلقو د محمد بن سلمه رضي الله عنه د هغه زنانه ليدلو ته پتيدل بد او گنجل ، خو چې کله ده ورته د نبي عليه السلام خبره او کړه چې هغوی د دې اجازت کړی " چې د چا د کومې ښځې سره د نکاح کولو اراده وي نو هغې ته کتل جائز دي " نو بيا هغه خلق مطمئن شو .

همدارنگې چې کله حضرت مغیره بن شعبه رضي الله عنه د هغه جينۍ مور او پلار ته خبره او کړه چې زه د پته کتل غواړم نو هغوی دا خبره بده او گنجله ، خو بيا هغه جينۍ د رسول الله صلی الله عليه وسلم حکم ته اوکتل او د دې اجازت يې ورکړه .

نو که د سړي د پاره پرده ښځو ته بلا ضرورت کتل جائز وي نو بيا دوی ولې دا کار ناآشنا گنجل ؟

د مذکوره احاديثو نه بله خبره دا هم معلومه شوه چې صحابياتو به د پردو سرونه پوره پرده کوله ، ځکه که چيرته د پردو سرو د وړاندې د دوی مخونه ښکاره وي نو بيا صحابه کرامو د هغو ښځو د کتلو د پاره دومره حيلې ولې کولې د کومو سره يې چې د نکاح کولو اراده لرله ؟ او بيا يې ولې د دوی د ليدلو د پاره دومره مشقتونه برداشت کول ؟ (۱)

← ← ← ← وَأَخْبَرْتُهُمَا بِقَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَكَانَهُمَا كَرِهًا ذَلِكَ ، قَالَ : فَسَبَّحْتَ ذَلِكَ الْمَرْأَةَ ، وَهِيَ فِي خِدْرِهَا ، فَقَالَتْ : إِنْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَكَ أَنْ تَنْظُرَ ، فَانْظُرْ ، وَإِلَّا فَالْفُحْدُ . كَانَتْهَا أَعْظَمَتْ ذَلِكَ ، قَالَ : فَتَنَظَّرْتُ إِلَيْهَا فَتَرَوُجَّتُهَا ، فَلَذَكَرَ مِنْ مَوَاقِفَتِهَا . سنن ابن ماجه . كِتَابُ النِّكَاحِ بَابُ النُّكْرِ إِلَى الْمَرْأَةِ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَنْتَزِجَهَا . رقم الحديث ۱۸۶۶ قال الالباني : صحيح . مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۱۸۱۳۷ ، المعجم الكبير للطبراني رقم الحديث ۱۰۵۲ ، سنن سعيد بن منصور رقم الحديث ۵۱۶ ، سنن الترمذي بَابُ النِّكَاحِ بَابُ مَا جَاءَ فِي النُّكْرِ إِلَى الْمَرْأَةِ . رقم الحديث ۱۰۸۷ ، سنن النسائي رقم الحديث ۳۲۳۵ .

(۱) قال التويجري رحمه الله : وفي هذا الحديث والحديثين قبله دليل على مشروعية احتجاب النساء من الرجال الأجانب ، ولهذا أنكروا على محمد بن مسلمة رضي الله عنه لما أخبرهم أنه تخبأ لمخطوبته حتى نظر إليها وهي لا تشعر ، فأخبرهم أن النبي صلى الله عليه وسلم قد رخص في ذلك للمخاطب .

وكذلك المغيرة بن شعبه رضي الله عنه لما طلب النظر إلى المخطوبة كره ذلك والداها ، وأعظمت ذلك المرأة ، وشدت على المغيرة ثم مكنته من النظر إليها طاعة لأمر رسول الله صلى الله عليه وسلم . ← ← ← ← ←

که چيرته مونږ په احاديثو کې د صحابه کرامو او تابعينو د يبييانو احوال او گورو نو د ټولو په باره کې راځي چې د پردو سرود وړاندې به يې مخونه پټ وو ، د داسې يوې ځوانې بنځې ”صحايبې او تابعيې“ په باره کې ندي نقل شوي چې هغې د پردو سرود وړاندې خپل مخ ښکاره کول ، او که چيرته د کومې زنانه په باره کې منقول وي نو هغه به د يوې مجهولې زنانه حال نقل وي هلته به صراحتاً دا ذکر نه وي ”چې دا ځوانه وه او که بودی ؟ آزاده وه او که وينځه وه ؟“

لهذا د ټولو صحاياتو او تابعياتو مخونه به د پردو سرود وړاندې پټ وو . (۱)

←←← وفي هذه الأحاديث أيضاً بيان ما كان عليه نساء الصحابة رضي الله عنهم من البالغة في التستر من الرجال الأجانب. ولهذا لم يتمكن جابر ومحمد بن مسلمة رضي الله عنهما من النظر إلى المخطوبة إلا من طريق الاختباء والغتفال. وكذلك المغيرة رضي الله عنه لم يتمكن من النظر إلى مخطوبته إلا بعد إذنها له في النظر إليها. الصارم المشهور ص ۹۲ .

وقال الشيخ أبو هشام الأنصاري رحمه الله معلقاً على حديث المغيرة رضي الله عنه: وهذا الحديث يدل أيضاً على أن النساء كن قائماً بالتستر بحيث لم يكن الرجل يقدر على أن يراها إلا بالهيل والتصرفات. أو إلا أن يسمح له بالرؤية. ولو كن يخرجن سافرات الوجوه. كاشفات الخدين. مكتحلات العينين. مخضربات الكفين لم يكن الرجال يحتاجون إلى تجشم هذه المشقات في رؤيتهن. عودة الحجاب ج ۳ ص ۳۵۳ .

(۱) مَنْ تَتَبَعَ حَالَ الصَّاحِبَاتِ وَالتَّابِعَاتِ وَجَدَ أَنَّ حِجَابَهُنَّ وَسِتْرَهُنَّ لَا يَخْتَلِفُ فِي السَّحْرِ النَّامِرِ لِلْمَرْأَةِ، وَأَنَّ عَمَلَهُنَّ كُلَّهُنَّ عَلَى تَغْطِيَةِ الْوُجُوهِ. وَلَا أَعْلَمُ صَحَابِيَّةً وَلَا تَابِعِيَّةً حُرَّةً شَابَةً مَعْرُوفَةً الْحَالِ تَكْشِفُ وَجْهَهَا، وَإِنْ لَقِيَ فَيُنْقَلُ عَنْ مَجْهُولَةِ الْحَالِ. فَلَا يُبَيِّنُ النَّسْ التَّنْقُؤَ حَالَهَا عَجُوزًا أَمْ شَابَةً. حُرَّةً أَمْ أَمَةً. وَقَدْ كَانَ عَمَلُهُنَّ عَلَى تَغْطِيَةِ الْوُجُوهِ. وَقَدْ جَاءَ ذَلِكَ فِي أَحَادِيثَ كَثِيرَةٍ. الحجاب في الشرع والفتوة ص ۱۲۲ .

د لېور نه د پردي حکم

د بهاري شريف او مسلم شريف حديث دی، رسول الله ﷺ او فرمايل:

إِنَّا كُمْ وَالذُّخُولَ عَلَى النِّسَاءِ.

تاسو پردي (آجنبي) بنځو ته د ورتللو نه ځان اوساتئ، (ځانله ورسره مه کيښئ).

د آنصارو يو سري عرض او کړو: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَفَرَأَيْتَ الْحَمَو؟

اې د الله رسول! د لېور (د خاوند ورور) په باره کې څه حکم دی؟ (آيا دده د پاره هم همدا حکم دی؟)

نبي عليه السلام ورته او فرمايل: الْحَمَوُ الْمَوْتُ. لېور خو مرگ دی. (۱)

د حديث تخریج: "حَمَو" په عربي کې د خاوند نژدې رسته دارو ته وايي خو بغير د

خاوند د پلار او د خاوند د ځوي نه. نو د "حَمَو" نه مراد: د خاوند ورور، د خاوند

وراره، د خاوند تره، د خاوند د تره ځوي، او د خاوند نور نژدې رسته دار مراد دي. (۲)

(۱) عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِنَّا كُمْ وَالذُّخُولَ عَلَى النِّسَاءِ» فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَفَرَأَيْتَ الْحَمَو؟ قَالَ: «الْحَمَوُ الْمَوْتُ». صحيح البخاري كتاب النكاح باب لا يَدْخُلُونَ رَجُلًا بِأَمْرٍ إِلَّا لَدُوْهُ مَخْرُجًا. وَالذُّخُولُ عَلَى النِّسَاءِ. رقم الحديث ۵۲۳۲، صحيح مسلم كتاب السلام باب لا يَدْخُلُونَ رَجُلًا بِأَمْرٍ إِلَّا لَدُوْهُ مَخْرُجًا. سنن الترمذي أبواب النكاح باب ما جاء في كراهية الدخول عَلَى النِّسَاءِ. رقم الحديث ۱۱۷۱، مشكاة المصابيح كتاب النكاح باب النظر إلى المخطوبة وبیان العورات أَلْفُضْلُ الْأَوَّلِ رقم الحديث ۳۱۰۲ (۵).

(۲) (أَفَرَأَيْتَ الْحَمَو؟) قَالَ ابْنُ الْمَكَلُولِ: أَنِّي أَخْبِرُكَ عَنْ دُخُولِ الْحَمَوِ عَلَيْهِمْ وَهُوَ يَفْتَحُ الْحَاءَ وَكَسْرُهَا وَسُكُونُ الْبَاءِ وَاجِدُ الْإِخْتَاءِ وَهَذَا أَقَارِبُ الرَّوْجِ غَيْرُ آبَائِهِ وَأَبْنَائِهِ. مראה المصالح ج ۵ ص ۲۰۵.

قال الامام النووي رحمه الله: وَالْمُرَادُ بِالْحَمَوِ هُنَا أَقَارِبُ الرَّوْجِ غَيْرُ آبَائِهِ وَأَبْنَائِهِ. فَأَمَّا الْأَهْبَاءُ وَالْأَهْنَاءُ فَتَعَارِفُ لِأَوْجَعِهِمْ كَجُزُلِهِمْ الْخُلُوةُ بِهَا وَلَا يُؤْصَلُونَ بِالنِّسَاءِ. وَالْأَخُ وَالْإِنْسَانُ الْأَخ. وَالْعَمَةُ وَالْأُمَّةُ وَكُلُّهُمْ مِنْ نَسَبٍ يَتَخَرَّجُ. شرح النووي على مسلم ج ۱۲ ص ۱۵۴.

امام ترمذی رَحْمَةُ اللهِ د "حَنُو" نه مراد د خاوند ورور اخیستې دی. (۱)
په دې حدیث کې نبي علیه السلام سړي د دینه منع کړل چې پر دوی بنحو ته ورشي او د
هغوی سره ځانله کيږي. کله چې یو کس د لېور په باره کې پوښتنه اوکړه چې دده څه حکم
دی؟ نو نبي علیه السلام ورته او فرمایل: لېور خو مرگ دی. یعنی لکه څرنګې چې د
مرگ نه ځان ساتل په کار دي نو همدغه شان د بنحې د پاره د لېور (او د خاوند د نور ورشته
دارو) نه هم ځان ساتل په کار دي.

زبانه دا گمان کوي چې ګني دا زما د خاوند ورشته دار دي نو پرده ورنه نه کوي، او دا
خلق هم کور ته آزادانه طریقې سره ډیر ځي راځي، حالانکه فتنه د دوی نه ډیره زر پیدا
کيږي، د پردې ګاونډي نه دومره خطر نه وي څومره چې د خاوند د نزدې خپلوانو نه وي؛
ځکه دوی ته د دې بنحو سره د ځانله کیناستلو موقع ډیره پیدا کيږي، نو د فتنې خطر ورته
هم زیات وي. نو ځکه رسول الله صلی الله علیه وسلم د لېور نه د پردې کولو سخت تاکید
اوکړو، چې لکه څرنګې د مرگ نه ځان ساتل په کار دي نو همدغه شان د بنحې د پاره د خپل
لېور نه هم ځان ساتل په کار دي. (۲)

(۱) امام ترمذی رَحْمَةُ اللهِ فرمایي: وَمَعْنَى قَوْلِهِ: «الْحَنُو». يُقَالُ: هُوَ أَخُو الرَّوْجِ. كَأَنَّهُ كَرَّةٌ لَهُ أَنْ يَهْلُو بِهَا.
سنن الترمذی أَهْوَابُ الْوَحَايِ بَابُ مَا جَاءَ فِي كَوَايِدِ الدُّخُولِ عَلَى النُّبِيَّاتِ لِيُشْرِحَ رَأْيَ الْعَلَمَاءِ ۱۱۷۱.
(۲) (قَالَ: الْحَنُوُّ التَّوْتُ) أَيُّ دُخُولِهِ كَالْتَوُّتِ مُهْلِكٌ يَغْنِي الْقَتْلَ مِنْهُ أَكْثَرُ لِمُسَاهَلَةِ النَّاسِ فِي ذَلِكَ. وَهَذَا عَلَى
حَدِّ الْأَسَدِ التَّوْتُ وَالسُّلْطَانِ النَّارُ أَيُّ قُرْبِهِمَا كَالْتَوُّتِ وَالنَّارِ. أَيُّ قَالِ حَدَرُ عَنْهُ كَمَا يُحَدَرُ عَنِ التَّوْتِ. قَالَ
أَبُو عَبِيدٍ: مَعْنَاهُ: فَلْيَبْتَثْ وَلَا يَفْعَلْ ذَلِكَ. أَوْ مَعْنَاهُ خَلُوةُ الرَّجُلِ مَعَ الْحُمُومَةِ يُؤْذِي إِلَى زَنَاهَا عَلَى وَجْهِ الْإِحْصَانِ
فَيُؤْذِي ذَلِكَ إِلَى الرَّجْمِ. مرآة المفاتيح ج ۵ ص ۲۰۵۱.

قال الامام النووي رَحْمَةُ اللهِ: وَأَمَّا قَوْلُهُ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "الْحَنُوُّ التَّوْتُ" فَمَعْنَاهُ: أَنَّ الْخَوْنَ مِنْهُ
أَكْثَرُ مِنْ غَيْرِهِ وَالْفَرْ يُتَوَقَّعُ مِنْهُ وَالْفِتْنَةُ أَكْثَرُ، لِتَنَكُّبِهِ مِنَ الْوُضُوءِ إِلَى التَّوَاةِ وَالْخَلُوةِ مِنْ غَيْرِ أَنْ يُنْكَرَ
عَلَيْهِ بِخِلَافِ الْأَحَدِيِّ..... وَعَادَةُ النَّاسِ الْمُسَاهَلَةُ فِيهِ وَيَهْلُو بِأَمْرٍ أَوْ أَخِيهِ فَهَذَا هُوَ التَّوْتُ وَهُوَ أَوَّلُ بِالنَّعِجِ مِنَ
الْأَجْنِيِّ. شرح النووي على مسلم ج ۱۴ ص ۱۵۴.

قَالَ ابْنُ الْأَثِيرِ رَحْمَةُ اللهِ: يَغْنِي أَنْ خَلُوةَ الْحِمِّ مَعَهَا أَشَدُّ مِنْ خَلُوةِ غَيْرِهِ مِنَ الْغُرَبَاءِ لِأَنَّهُ زَيْنًا ← ← ←

دا حدیث واضح دلیل دی پدې باندې چې سړی به په پردۍ ښځو باندې نه داخليږي او د هغوی سره به ځانله نه کيني .

همدارنگې په دې حدیث کې نبي عليه السلام ښځه په ډيرې واضحې طريقې سره د لېور نه یوولی ، چې لېور ته مرگ ویل شوی ، حازنکه په دنیا کې په انسان باندې غټه حادثه د مرگ ده . (۱)

محترمو مسلمانانو ! تاسو د حدیث دې الفاظو ته سوچ او کړئ چې نبي عليه السلام لېور د دینه منع کړی چې په وړندار باندې ور داخل شي ، نو چې صرف دا خلیلد حرام شو نو بیا د وړندار سره ځانله کیناستل ، یا د هغې سره گپ شپ لېورل خو په طریق اولی باندې حرام دي . (۲)

← ← ← حَسَنَ لَهَا أَشْيَاءَ وَحَبَلَهَا عَلَى أُمُورٍ تُثْقَلُ عَلَى الرِّجْلِ مِنَ التَّيَاسِ مَا لَيْسَ فِي وَسْعِهِ . أَوْ سُوءَ عِشْرَةٍ أَوْ غَيْرِ ذَلِكَ . وَلَئِنَّ الرِّجْلَ لَا يُؤْوِي أَنْ يُطْلَعَ الْحَمُّ عَلَى بَاطِنِ خَالِهِ بِدُخُولِ بَيْتِهِ . النهاية في غريب الحديث والامر ج ۱ ص ۲۴۸ مادة حما

(الْحَمُّ الْمَوْتُ) لقاءه الهلاك لأن دخوله أخطر من دخول الأجنبي وأقرب إلى وقوع الجريمة لأن الناس يتساهلون بخلطة الرجل بزوجة أخيه والخلوة بها فيدخل بدون نكير ، فيكون الشر منه أكثر والفتنة به أمكن . تعليق مصطفى البغا على صحيح البخاري في تشریح حديث ۵۲۳۲ .

(۱) قال الأمين الشنقيطي رحمه الله : (قَالَ : الْحَمُّ الْمَوْتُ) فلهذا الحديث الصحيح صرح فيه النبي صلى الله عليه وآله وسلم بالتحذير الشديد من الدخول على النساء . فهو دليل واضح على منع الدخول عليهن وسؤالهن متاعاً إلا من وراء حجاب ؛ لأن من سألها متاعاً لا من وراء حجاب فقد دخل عليها . والنبي صلى الله عليه وسلم حذره من الدخول عليها . ولما سأله الأنصاري عن الحم الذي هو قريب الزوج الذي ليس محرماً لزوجه . كآخيه وابن أخيه وعنه وابن عته ونحو ذلك قال له صلى الله عليه وسلم : « الْحَمُّ الْمَوْتُ » . فسأل الله عليه وسلم دخول قريب الرجل على امرأته وهو غير محرر لها باسم الموت . ولا شك أن تلك العبارة هي أبلغ عبارات التحذير ؛ لأن الموت هو فتلح حادث يأتي على الإنسان في الدنيا . اضاء البيان في إيضاح القرآن بالقرآن ج ۶ ص ۲۴۸ سورة البقرة في تشریح آیه ۵۳ ، لضره النعم ج ۲ ص ۱۵۱۲ الحجاب .

(۲) قال العالظ ابن حجر رحمه الله : وَلَمْ يَنْهَ عَنْ الدُّخُولِ مَنَعَ الْخُلُوةَ بِهَا بِطَرِيقِ الْأَوَّلِ . فتح الباري ۳۳۱/۹

د وړندار سره لاس ملاوول

په فتاوی عثمانیه کې ذکر دي: د شرعي ضرورت نه بغیر د پردې ښځې مخ، لاس، خپې، یا د بدن نورې حصې مسه کول حرام دي.
وړندار (یعنی د ورور ښځه) هم نامحرمه ده، د لېور: پاره د (خوانې) وړندار سره لاس ملاوول ناجائز دي.

فقهاؤ لیکلي: وَلَا تَحِلُّ الْمَصَافَحَةُ إِنْ كَانَتْ تَشْتَمِلُ (۱)

که چیرته (پردې ښځه) مُشتملته وه نو بیا ورسره مصافحه کول حلال نده. (۲)

د زَنَانه و غلطي

د بعضې ښځو سره په کور کې یو ځای وړوکې لېور وي، چې کله دا غټ شي نو دا ښځه ورنه بیا پرده نه کوي، که څوک دینه د پردې اووایي نو دا ورته په جواب کې وایي:
”چې دا خود ماسره وړوکې راغټ شوی دا خو زما د ځوي په ځای دی، نو څکه دده نه پرده اوکړم؟“

ددې جواب دادی چې په مذکوره حدیث کې خو لېور ته مرگ ویل شوی، یعنی دده نه داسې ځان ساتل په کار دي لکه د مرگ نه چې څوک ځان ساتي. اوس ددې حدیث په مقابله کې د ځان نه خبرې کول ندي په کار.

او که ښځې ته خاوند دا اجازت هم اډکړي ”چې ددې پردې سري ند پرده مه کوه“ نو په دې کې د خاوند اجازت معتبر ندی، ځکه پرده د شریعت حق دی، زَنَانه ته چې د کومو خلقو نه د پردې حکم شوې وي دا به د هغوی نه پرده کوي، د خاوند خلاف شریعت خبرو ته هیڅ

(۱) د فائدي د پاره درته پوره عبارت را نقل کوم: وَأَمَّا النِّسَاءُ فَيَحْرَمُ سَوَاءٌ عَنْ شَهْوَةٍ أَوْ عَنْ غَيْرِ شَهْوَةٍ. وَهَذَا إِذَا كَانَتْ حُرَّةً فَإِنْ كَانَتْ عَجُوزًا فَلَا بُدَّ مِنَ الْمَصَافَحَةِ إِنْ كَانَ غَالِبَ رَأْيِهِ أَنَّهُ لَا يَشْتَمِلُ وَلَا تَحِلُّ الْمَصَافَحَةُ إِنْ كَانَتْ تَشْتَمِلُ وَإِنْ كَانَ الزَّوْجُ لَا يَشْتَمِلُ فَإِنْ كَانَ عِنْدَ الشُّرُوءَةِ فَلَا بُدَّ مِنَ الْمَصَافَحَةِ إِنْ كَانَ يَشْتَمِلُ كَالْقَاضِي وَالشَّاهِدِ يَنْظُرُ إِلَى وَجْهَيْهَا عِنْدَ الْقَضَاءِ وَتَحِلُّ الشَّهَادَةُ أَوْ كَانَ يُرِيدُ تَزْوِجَهَا لِأَنَّ الْقَرْضَ لَيْسَ هُوَ اقْتِضَاءُ الشَّهَادَةِ عَلَى مَا رَوَوْهُ عَنِ النَّبِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ قَالَ لِلنَّبِيِّ بْنِ شُعْبَةَ بْنِ خَتْمَةَ أَوْ تَقَرَّرَتْ إِلَيْهَا لِأَخْرَافٍ أَنْ يُؤَدَّ بِمَنْكُحٍ. مجلة الفقهاء ج ۳ ص ۳۳۳ کتاب الإحصان (۲) فتاوی عثمانیه ج ۱۰ ص ۹۲ الحجاب

اعتبار نشته. (۱) لہذا د زنانہ د پاره د خپل خاوند په ژوند کې او د خاوند د مرګ نه پس هم د لېورنہ پرده په کار ده. (۲)

د تره بنځې او ماما بنځې نه هم پرده ضروري ده

د تره بنځه او ماما بنځه شرعاً اجنبی (نامحرمې) دي ، د دوی نه هم داسې پرده ضروري ده لکه د پردیو بنځو نه چې پرده ضروري ده .
برابره خبره ده که دایې د سکه تره او سکه ماما بنځې وي او که د ناسکه تره او ناسکه ماما بنځې یې وي خود دواړو نه پرده ضروري ده. (۳)
دا قاعده ده چې د کومې بنځې سره نکاح جائز وي د هغې نه پرده هم ضروري ده .
کله چې د تره بنځه کونډه شي ، یا ورته خاوند طلاق ورکړي نو ددې سره نکاح جائز ده .
لہذا پرده ور نه هم ضروري ده .

یعنی بنځه به د خپل لېورزي (د لېور د ځوي) نه هم پرده کوي . (۴)

پردې کس ته ځوي ، یا ورور یا پلار ویلو سره پرده نه معاف کیږي

که یوه بنځه پردې کس ته ځوي اووایي ، یا ورته ورور اووایي ، یا ورته پلار اووایي نو په دې سره دا کس ددې ځوي ، ورور او پلار نه جوړیږي ، دا به اوس هم د هغه نه پرده کوي .
ځکه په شریعت کې چاته د ځوي ویلو ، یا ورور ویلو یا پلار ویلو هیڅ حیثیت نشته ، بلکه دا اوس هم اجنبی دي ، په قرآن کریم کې خو صراحتاً چاته د ځوي ویلو نه منع راغلی .

(۱) شری پرده لولولامحمد عاتق الہی بلند شہري ص ۴۵ .

(۲) لاری محمدیہ ج ۲۸ ص ۹۷ جن سے پرده ضروری ہے .

(۳) (عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّا كُنْهُمُ وَالذُّخُولُ عَلَى النِّسَاءِ) أَنَّى عِنْدَ الْمُحَرَّمَاتِ عَلَى طَرِيقِ التَّخْلِيَةِ أَوْ عَلَى وَجْهِ التَّكْشُفِ . مولا الملاح ج ۵ ص ۲۰۱ فی تشریح حبیب
۳۱۰۲ ، لاری محمدیہ ج ۲۸ ص ۱۰۳ جن سے پرده ضروری ہے . آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۵۴ پرده . امتداد
الفتاوی ج ۲ ص ۱۷۷ طبع دارالعلوم کراچی .

(۴) وَقَوْلُهُ: { وَأَجَلَ لَكُمْ مَا وَرَاءَ ذَلِكَ } أَي: مَا عَدَا مَنْ ذَكَرَ مِنَ التَّحَارِمِ هُنَّ لَكُمْ حَلَالٌ. قَالَهُ عَقَّاءٌ وَغَيْرُهُ.
تفسیر ابن کثیر (تفسیر القرآن العظیم) ج ۲ ص ۲۵۸ النساء آیت ۲۴ . آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۷۰ پرده .

بعضې زانانه دا غلطې کوي چې یو کس ته ځوي یا ورور او وایي نو بیا د هغه نه پرده نه کوي . همدارنگې بعضې سړي هم دا غلطې کوي چې یوې ښځې ته لور یا خور یا مور او وایي او بیا ورته پرده نه کوي حالانکه په اسلام کې ددې هیڅ حیثیت نشته .
 ځکه پردې ښځې ته لور یا خور یا مور ویلو نه پس هم د هغې سره نکاح جائز ده ، او چې د چا سره نکاح جائز وي د هغې نه پرده ضروري ده . (۱)

دا مسئله ده چې که زانانه ته بل څوک یو هلک ورکړي او دا یې راغبت کړي ، ځوي ورته او وایي (یعنی مټبتی یې جوړ کړي) ، او ددې هلک سره ددې زانانه د محرمیت څه رسته نه وي او دې زانانه دې ماشوم ته سپنه هم نه وي ورکړي نو چې کله دا هلک راغبت شي دا زانانه به ورته پرده کوي ، ځکه صرف په ځله ویلو سره پردې هلک د چا ځوي نه جوړېږي .
 په قرآن کریم کې ذکر دي : ﴿ وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ ﴾ . (۲)
 ترجمه : او الله تعالی ستاسو د ځلې ویلي ځامن (یعنی مټبتاگان) ستاسو حقیقي ځامن ندي گرځولي ، دا خو هسې ستاسو د ځلې (بې اصله) خبره ده .
 (یعنی که تاسو چاته په ځله باندي ځوي او وایئ نو صرف په دې سره هغه ستاسو حقیقي ځوي نه جوړېږي) .

زانانه به د خپل استاذ او خپل پیر نه هم پرده کوي

زانانه به د خپل استاذ او خپل پیر نه هم پرده کوي ؛ ځکه نبي ﷺ ته به چې کله زانانه د څه مسئلې تپوس کولو یا د څه څیز ورکولو د پاره راتللی نو د پردې شاته به ناستې وی .
 د ابوداؤد هریف او مشکوٰۃ هریف حدیث دی ، حضرت عائشه رَضِیَ اللہُ عَنْهَا فرمایي چې د یوې ښځې سره په لاس کې څه خط و ، دې د پردې شاته رسول الله صَلَّی اللہُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ ته ددې خط

(۱) ﴿ وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ ﴾ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقُّ وَهُوَ يَلِدِي السَّبِيلَ ۝ أَدْعُوهُمْ لِأَنَّهُمْ هُمُ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ هُمْ فَأُولَئِكَ فِي الدِّينِ وَتَوَالِيهِمْ ۝ سوره الاحزاب آیه ۴ ، ۵ .

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّا كُفْرٌ وَالْأَخْلُوعِلَ الْيَسَاءُ ... صحيح البخاري كتاب النكاح باب لا يملكون ومن بائنه إلا له مخير . وَالْأَخْلُوعِلَ الْيَسَاءُ ۝ ۲۳۲ . آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۷۷ ، د ص ۸۵ پر

(۲) الاحزاب آیه ۴ . طبری عطا ج ۱۰ ص ۹۳ العجابه .

ورکولو اشاره اوکړه (یعنی دا ښځه د پردې شاته ناسته وه ، لاس یې د پردې نه دومره معمولي رادینخوا کړو چې صرف د لاس ګټې یې ښکاره کیدی ، په لاس کې ورسره خط و ، دایې نبي ﷺ ته ورکول غوښتل) فَقَبَضَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ .
نبي علیه السلام ورنه خپل لاس مبارک رادینخوا کړو . (خط یې ورنه وانه خيست).

اووې فرمايل : مَا أَذْرِي أَيْدِي رَجُلٍ أَمْ يَدُ امْرَأَةٍ ؟

ماته پته نشته چې داد سړي لاس دی او که د ښځې لاس دی ؟
هغې ورته وويل : داد ښځې لاس دی .

(دې چونکه د لاس په نوکونو باندې نکريزې نه وې ايخي نو دانه شو پيژندل چې داد سړي لاس دی او که د ښځې) ، نبي علیه السلام ورته وفرمايل :
«لَوْ كُنْتُ امْرَأَةً لَفَقَزْتُ أَظْفَارِي» يَعْنِي بِالْجَنَاءِ .

که چيرته ته ښځه وى نو تابه ضرور خپل نوکونه په نکريزو سره بدل کړي وى (يعنی نکريزې به دې پرې ايخي وى) . (۱)

د نن دور زمانه ژوند پاره عبرت

د مذکور حديث نه دا معلومه شوه چې پردې زمانه به نبي علیه السلام ته مخامخ نه راتللى ، که د څه مسئلې تپوس به يې کولو يا به يې څه څيز ورکولو نو د پردې شاته به ناسته وه ، لکه دې زمانه چې نبي ﷺ ته خط ورکولو نو د پردې شاته يې دوهره معمولي لاس رادینخوا کړو چې نبي ﷺ دا اونه پيژندو چې داد سړي لاس دی او که د ښځې ؟ که دې لاس ډير رادینخوا کړې وى نو نبي علیه السلام به ضرور داد کپړو يا د لاس د ښکرونه معلومه کړې وى چې دا ښځه ده ، خو چونکه دې صرف معمولي لاس رااوويست نو ځکه

(۱) عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : أَوْمَتْ امْرَأَةٌ مِنْ وَرَاءِ سِتْرِ بَيْتِهَا كِتَابًا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . فَقَبَضَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ . فَقَالَ : « مَا أَذْرِي أَيْدِي رَجُلٍ أَمْ يَدُ امْرَأَةٍ ؟ » قَالَتْ : بَلَى امْرَأَةٌ . قَالَ : « لَوْ كُنْتُ امْرَأَةً لَفَقَزْتُ أَظْفَارِي » يَعْنِي بِالْجَنَاءِ . سنن ابوداود كتاب التَّوْحِيدِ باب فِي الْجَنَابِ لِلنَّبِيِّ رَم ۲۱۶۶ قال الالباني : حسن . مشكوة المصابيح كتاب التَّوْحِيدِ باب فِي الْجَنَابِ لِلنَّبِيِّ رَم الحديث ۲۲۶۷ (۴۹) ، مسند احمد مخرجا رَم الحديث ۲۶۲۵۸ ، سنن النسائي كتاب الْإِيمَانِ الْجَنَابِ لِلنَّبِيِّ رَم الحديث ۵۰۸۹ .

نبي عليه السلام او نه پيژندو او خپل لاس يې ورنه راديخوا کړو .

په دې حديث کې د هغه ښځو د پاره ډير لوي عبرت پروت دی چې هغوی تش په نامه پيرانو مخې ته ښکاره مخ راځي او دا وايي چې ” پير خود انسان موراو پلاروي دده نه پرده نشته “ . داسې ښځې جاهلې دي ، په دې کار سره گناهگارې دي ، دوی ته پيران نامرد معلومېږي ، او داسې پيران هم فاسقان دي چې زڼانه ددينه نه منع کوي .

ځکه نبي عليه السلام خود ټولو مسلمانانو (سرو او ښځو) روحاني پلار و ، د هغوی نه بل څوک ډير پاک دامن او بزرگ نه و خو بيا به هم پردې زڼانه مخامخ ورته نه راتللی بلکه د پردې شاته به ناستې وې ، نو اوس به بل کوم پير ته ددې اجازت پيدا شي چې هغه ته پردې ښځې مخامخ راشي ؟ . (۱)

مولانا اشرف علي تهمانوي رَحْمَةُ اللهِ لِيْکَلِي چې بعضې بې حياء ښځې د پير نه پرده نه کوي ، پير يې هم نه منع کوي ، او ددې ښځو خاوندان هم خپلې ښځې ددې کار نه نه منع کوي نو داسې پيران شيطانان دي او داسې خاوندان د ووثان دي .

د پير او استاذ نه هم پرده کول فرض ده ؛ ځکه چې کله رَحْمَةُ اللهِ لِيْکَلِي پخپله د صحابياتو نه پرده کوله نو داسې بل څوک دی چې هغه ته د بې پردگۍ اجازت ملاو شي ؟ (۲)

د مذکوره حديث نه يوه بله خبره دا هم معلومه شوه چې زڼانه د پاره په خپلو لاسونو او ټوکانو باندې نکريزې ايځودل په کاردې ددې د پاره چې د سرو د لاسونو نه يې فرق راشي ، ځکه شريعت دا غواړي چې د زڼانه و لاسونه ، لباس او شکل و صورت دې د سرو نه جدا وي . (۳)

نبي ﷺ هيڅ کله د پرديو زڼانه و سره د بيعت په وخت لاس ندې ملاو کړی
نبي عليه السلام هيڅ کله د بيعت په وخت د پرديو زڼانه و سره لاس ندې ملاو کړی بلکه صرف زباني بيعت به يې ورنه اخيستو .

(۱) شری پرو د مولانا محمد عاتق الہی بلند شہري ص ۵۲ .

(۲) لطائف حکیم الامت ، پرده ضرور کړو گي ص ۱۰۲ .

(۳) شری پرو د مولانا محمد عاتق الہی بلند شہري ص ۵۲ .

۱. د بخاري شريف حديث دى، حضرت عائشة رضى الله عنها فرمايي:

لَا وَاللَّهِ مَا مَسَّتْ يَدُهُ يَدَ امْرَأَةٍ كَظِّ فِي الْمُبَايَعَةِ، مَا يُبَايِعُهُنَّ إِلَّا بِقَوْلِهِ: «كَذَّ بَايَعْتُكَ عَلَى ذَلِكَ»

قسم په الله، هېڅ كله د نبي عليه السلام لاس د پردې ښځې لاس د بيعت په وخت ندي مسه كړى، نبي عليه السلام به د زنانه و نه صرف په ځله باندې دا بيعت اخيستو چې: ماد تانه په دې شيانو باندې بيعت واخيست. (۱)

۲. يو ځل څه زنانه نبي عليه السلام ته راغلى، د زباني اقرار نه روستويې دوى ته او فرمايل:

اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَرْحَمُ بِنَا مِنْ الْفُحِشَةِ، هَلُمَّ لُبَايَعَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ.

الله او د هغه رسول خو په مونږ باندې د خپلو ځانونو نه هم زيات مهربان دى اې د الله رسوله! لاس راډيخوا كړه چې د تاسره بيعت او كړو.

رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته او فرمايل:

إِنِّي لَا أَصَافِحُ النِّسَاءَ، إِنَّمَا قَوْلِي لِمَا تَوَلَّيْتُ امْرَأَةً كَقَوْلِي لِمَا تَوَلَّيْتُ وَاحِدَةً.

زه د ښځو سره مصافحه نه كوم (ما چې په ژبه ورته څه وويل دا په تاسو ټولو باندې لازم دي، او هر چا سره د ځانله ځانله بيعت ضرورت نشته) ځكه سلو (۱۰۰) ښځو ته هم زما

(۱) پوره حديث داسې دى: عَنْ عُرْوَةَ، أَنَّ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوَّجَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْبَرْتُهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَنْتَحِبُ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ بِهَذِهِ الْآيَةِ يَقُولُ اللَّهُ: {لَا يَأْتِيَنَّ إِلَيْكَ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعَنَّكَ} ... [إِنْ قِيلَ {عَفْوٌ رَجِيمٌ} [المسح ٢٤ ١٢] قَالَ عُرْوَةُ: قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: فَتَنَ أَقْرَبُ بِهَذَا الشَّرْطِ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ. قَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «كَذَّ بَايَعْتُكَ» كَلَامًا، وَلَا وَاللَّهِ مَا مَسَّتْ يَدُهُ يَدَ امْرَأَةٍ كَظِّ فِي الْمُبَايَعَةِ، مَا يُبَايِعُهُنَّ إِلَّا بِقَوْلِهِ: «كَذَّ بَايَعْتُكَ عَلَى ذَلِكَ». صحيح البخاري ٢٧١٣ تفسير القرآن باب (إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ مَهَاجِرَاتٍ) [المسح ٢٤ ١٠] رقم الحديث ٢٨٩١، ورقم الحديث ٢٧١٣ كَقَوْلِ الشَّرْطِ بَابٌ مَا يَجُوزُ فِي الشَّرْطِ فِي الْإِسْلَامِ وَالْأَحْكَامِ وَالْمُبَايَعَةِ، مسند احمد مخرجا رقم الحديث ٢٦٣٢٦، منكوه المصاحح رقم الحديث ٣٠٢٥ (٣) باب الصلح الفصل الاول، السنن الكبرى للبيهقي رقم الحديث ١٨٨٣، السنن الصغير للبيهقي رقم الحديث ٢٩٥٦، مسند البزار رقم الحديث ١١٠.

هماغه خبره ده کومه چې مې يوي بنځې ته ده. (۱)

د نن دور جاهل پيرانو د پاره عبرت

د مذکوره دوه احاديثو نه معلومه شوه چې نبي عليه السلام هيڅ کله د پردې زاننه سره د بيعت په وخت لاس ندي ملاؤ کړی، بلکې صرف په ځله به يې ورته بيعت اخيستو. په دې احاديثو کې په هغه جاهل پيرانو باندې هم رد دی چې هغوی د بيعت په وخت د بنځو سره لاس ملاووي، بلکې بعضې داسې بې دينه پيران په کې هم شته چې هغوی په خپلو زاننه مريدانو باندې خپې زور کوي، ځانله ورسره ناست وي، او هغوی مخونو ته گوري نو دا ټول کارونه ناجائز دي.

علماء ليکي چې کوم پيران بنځو ته په لاس بيعت ورکوي، او بنځې ورته ښکاره مخ راځي نو داسې پيران بد عمله او فاسقان دي، د دوی نه بيعت ماتول لازم دي، ځکه صحيح پير هغه دی چې د رسول الله ﷺ په طريقه باندې روان وي. (۲)

(۱) پوره حديث داسې دی: عَنْ أُمِّئَةَ بِنْتِ رُقَيْقَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا. أَلَمَّا قَالَتْ: أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي نِسْوَةٍ بَايَعْنَهُ عَلَى الْإِسْلَامِ. فَقُلْنَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! لُبَّائِيكَ عَلَى أَنْ لَا تُفْرِكَ بَالَهُ فَيَنْتَ. وَلَا تَسْرِقَ. وَلَا تَزْنِي. وَلَا تُقْتُلَ أَوْ لَا دَنًا. وَلَا تَأْتِيَ بِمُهَنْتَانِ تَفْتَرِيَهُ بَيْنَ أَيْدِينَا وَأُذُنَيْنَا. وَلَا تُغَيِّبَ فِي مَغْرُوبٍ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَيْسَ اسْتَطَعْتُمْ وَأَطَقْتُمْ». قَالَتْ: فَقُلْنَ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَرْحَمُ بِنَا مِنْ أَنْفُسِنَا. هَلَمْ تُبَايَعْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنِّي لَا أَصَافِحُ النِّسَاءَ. إِنَّمَا قَوْلِي لِبَايَعَةِ امْرَأَةٍ كَقَوْلِي لَامْرَأَةٍ وَاحِدَةٍ أَوْ مِثْلَ قَوْلِي لَامْرَأَةٍ وَاحِدَةٍ». موطا الإمام مالك كتاب البيعة باب ما جاء في البيعة رقم الحديث ۲. مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۲۷۰۰۸، ورم الحديث ۲۷۰۰۹، سنن النسائي رقم الحديث ۴۱۸۱، مصنف عبدالرزاق الصنعائي رقم الحديث ۹۸۲۶، ورم الحديث ۹۸۳۱، مسند ابى داود الطيالسي رقم الحديث ۱۷۲۶، سنن ابن ماجه باب بيعه النساء رقم الحديث ۲۸۷۴، صحيح ابن حبان رقم الحديث ۳۵۵۳، المعجم الكبير للطبراني رقم الحديث ۴۷۰، ورم الحديث ۴۷۳، سنن الدارمي رقم الحديث ۴۲۸۴.

وفي رواية: عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ. قَالَتْ: أَكَا مِنْ النِّسْوَةِ اللَّاتِي أَخَذَ عَلَيْهِنَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَتْ: وَكُنْتُ جَارِيَةً كَاهِدًا جَرِيئَةً عَلَى مَسَالَتِي. فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أُهُسِّطُ بِكَ حَتَّى أَصَافِحَكَ. فَقَالَ: «إِنِّي لَا أَصَافِحُ النِّسَاءَ. وَلَكِنْ أَخَذَ عَلَيْهِنَّ مَا أَخَذَ اللَّهُ عَلَيْهِنَّ». المعجم الكبير للطبراني رقم ۴۱۷، ورم ۴۵۶.

(۲) شري پره لمولانا محمد عاصي الهمي بلند پوهنې ص ۵۴.

بلکه کوم پير چې د پردو بنځو سره ځانله ملاويږي نو دا پخپله گمراه دی ، ده له تلل ناجائز دي . (۱)

جاهل پيران د ناجائز کار کولو د پاره مختلف حيلې او بهانې جوړوي :
 د يو بې دينه پير سره يوه پردۍ بنځه ناسته وه ، دې بنځې په برقعې مخ پټ کړې و ،
 دې پير ورته وويل : بې وقوفې ! تاخو مخ پټ کړې که زه ستا مخ او نه گورم او تا او نه
 پيژنم نو د قيامت په ورځ به زه ستا سفارش څنگه او کړم ؟
 اَسْتَغْفِرُ الله ، دې بې دينه پير د پردۍ زنانه مخ کتلو د پاره هغې ته څنگه د هوکه ورکړه ؟
 داسې بد بخته خلق د معاشري د پاره ډير ضررناک دي .

حق پرسته پيران هم شته

ټول پيران داسې بې دينه نه وي بلکه اوس هم ډير داسې حق پرست په شريعت باندې
 برابر پيران شته چې هغوی قطعاً د پردۍ زنانه سره د بيعت په وخت لاس نه ملاوي بلکه د
 پردې شاته نه ورته د قرآن کریم او احاديثو تعليم ورکوي .
 د مولانا خليل احمد مهاجر مدني رَحْمَةُ اللهِ په باره کې راځي چې کله به يې د بيعت په وخت
 بنځو ته د قرآن کریم او احاديثو تعليم ورکولو نو اگر چې په مينځ کې به پرده وه خو دا به بيا
 هم د پردې شاته په داسې حالت کې ناست و چې بنځو طرف ته به يې شا وه .
 يو ځل ورته زنانه و وويل چې په مينځ کې پرده شته نو بيا تاسو مخ ولې آخواړولی دی ؟
 ده ورته وويل : تاسو ته څه پته ده چې زما مخ آخوا دی ؟ داسې معلوميږي چې د پردې
 باوجود تاسو ما په څه طريقه گوري نو ځکه ما مخ ديخوا راړولی دی . (۲)

د بزرگانو نه هم پرده ضروري ده

مولانا اشرف علي تهانوي رَحْمَةُ اللهِ ليکلي : بعضې خلق د بزرگانو په باره کې دا گمان کوي
 چې د دوی نه پرده ضروري نده ؛ ځکه دوی ډير پاک دامن دي او زمونږ زړونه هم صفا دي .
 او بعضې بزرگان هم د ځان په باره کې دا گمان کوي چې زمونږ په خپل ځان باندې کنترول

(۱) آپ دے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۹۶ د .

(۲) شرک پرده ل مولانا محمد عاشق الہی بلند شہری ص ۵۷ .

شته اوزمونې زړونه پاک دي لهذا که مونږ نه ښځې پرده اونکړي نو دا خبر دی .
 حالانکه دا دواړه گمانونه غلط دي ؛ ځکه د اوس زمانې د ښځو نه د نبی علیه السلام د
 زمانې صحابیاتې ډیرې پاک دامنې وې او پخپله نبی علیه السلام د گناهونو نه هم معصوم
 ؤ ، خو بیا یې هم د پردې ډیر لحاظ ساتل ، هیڅ کله یې پردې ښځې سره د بیعت په وخت
 لاس ندې ملاؤ کړی . نو اوس په دې شر القرون کې به داسې څوک بزرگ پیدا شي چې هغه
 اووایي چې د مانه پرده ضروري نده ؟

حضرت یوسف عليه السلام باوجود د دینه چې پیغمبر ؤ ، د گناهونو نه معصوم ؤ خو بیا هم
 فرمایي : ﴿ وَمَا أَبْرَأُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَرَّحِمٌ رَبِّي ﴾ (۱) .
 ترجمه : زه خپل نفس بري نه گنرم (یعنی ځان ته ښه نه وایم) یېشکه نفس خو (انسان
 ته) ضرور د بدې حکم کوي مگر په چا چې زما رب رحم اوکړي .
 نو چې کله حضرت یوسف علیه السلام خپل ځان بري نه گنري نو اوس بل څوک بزرگ
 دی چې هغه اووایي چې زما نفس پاک دی او د مانه د پردې ضرورت نشته ؟ (۲)

په بزرگانو کې د نورو په نسبت قوت او شهوت زیات وي

مولانا اشرف علي تهانوي رحمه الله دا هم لیکلي چې خلق د بزرگانو نه پرده نه کوي
 حالانکې په بزرگانو کې د نورو خلقو په نسبت قوت او شهوت زیات وي .
 علماؤ لیکلي : **إِنَّ شَهْوَةَ الْمُتَّقِي أَشَدُّ** . د متقي شهوت ډیر زیات وي .
 ځکه متقي د بدنظری او نورو گناهونو نه ځان ساتي ټول قوت یې محفوظ وي ، او د
 فاسق و فاجر اکثره قوت د بدنظری او نورو لارو په وجه اوتې وي .
 علامه ابن قیم ذکر کړي چې په بزرگانو کې د نورو په نسبت قوت او شهوت ځکه زیات وي
 چې دوی د الله تبارک و تعالی ذکر ډیر کوي ، او د ذکر ثورانیت د دوی په بدن کې خوروي ، او ددې
 کوزانیت اوله خاصه داده چې انسان هر وخت چست او تازه وي ، نو خامخا میلان به یې هم
 زیات وي ، ځکه د قوت دارو مدار د طبیعت په تازه والي سره دی ، او د بزرگانو طبیعت د

(۱) سوره یوسف آیه ۵۳ .

(۲) الطفا ص ۷ ، اشرف الجواب ، معارف حکیم الامت ص ۵۷۵ ، پرده ضرور کړونکي ص ۲۷۳ .

د ذکر د نورانيت په وجه هر وخت تازه وي . لهدا د بزرگانو نه هم پرده ضروري ده . (۱)

بزرگان هم د شيطاني وسوسو نه محفوظ ندي

بزرگان هم انسانان دي ، شهوت او نفساني خواهشات لري ، بيا خاصکر شيطان خود بزرگانو په زړه کې دیرې وسوسې وراچوي .

دیر داسې خلق تېر شوي چې ځانونو ته به یې بزرگان ویل خود شرعي احکامو خلاف ورزی او شيطاني وسوسو په وجه په زنا کې مبتلا شوي او آخر د دنیا نه بې ایمانه تللي .

برصيصا آخر د دنیا نه بې ایمانه لار

تفسیر ابن کثیر ، مظهری ، قرطبي ، معارف القرآن او نورو دیرو تفاسیرو ددې آیت ﴿ كَذَّبَ الشَّيْطَانُ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْغَالِبِينَ ﴾ د لاندې د بني اسرائيلو د یو بزرگ ” برصيصا “ واقعہ را نقل کړی ، دا واقعہ اگر چې دیره او پرده او تفصیلي ده خوزه به یې درته مختصر ذکر کړم :

په بني اسرائيلو کې یو راهب عبادت گزار و ، چې نوم یې برصيصا و ، همیشه به په خپله عبادت خانه کې داسې په عبادت مصروف و چې د ورځې به یې روژه وه او هیڅ کله به د عبادت خانې نه نه راوتلو ، په دغه شان یې اويا (۷۰) کاله عبادت او کړو ، شيطان لعین دده د گمراه کولو پسې اولهید ، نو په انساني شکل کې راغی او ددې برصيصا د عبادت خانې سره نزدې یې مصنوعی عبادت شروع کړو ، شيطان دیر وخت دغه مصنوعی عبادت او کړو ، تردې چې ددې راهب ورباندې هم اعتماد پیدا شو .

څه وخت پس چې دا شيطان ددې ځای نه تللو نو دې برصيصا ته یې یو څه دمنونه او خودل چې په دې باندې خلق دمنه ، هغوی به ښه کیږي .

دې شيطان به په چا باندې اثر او کړو او بیا به یې ورته دا راهب او خود چې ده له یې بوزی دې به یې دم کړي نو ښه به شي ، هغوی به همدغه شان او کړل ، چې کله به دې راهب ورباندې دغه دم وویل نو هغه به ښه شو ، ځکه دې شيطان به ورته خپل اثر لرې کړو ، دیر وخت دا

سلسله روانه وه.

آخردا چې دې شیطان د یو سردار په یوه ښکېلې لور باندې خپل آثراو کړو، بیا یې د دم د پاره ورته دا راهب او ښود، راهب چې هغه جینی دم کړه نو ښه شوه. څه وخت پس دغه سردار او دده ځامن چیرته په لرې سفر باندې تلل نو دا جینی یې دې راهب ته پرېښوده.

- دا واقعه دیره او پده ده خوزه یې درته رالندوم - شیطان ددې راهب په زړه کې ددې جینی وسوسې ورواچولی آخردا چې دې راهب دې جینی سره زنا او کړه، د هغې نه دا حامله شوه، شیطان ده ته دا وسوسه ورواچوله چې که دا جینی ژوندی پاتې شي او خپلو وروڼو ته حال او وایي نو په دې کې زما بدن مای ده، نو ده دا جینی قتل کړه، او په یو ځای کې یې دفن کړه.

شیطان د جینی دا وروڼه په دې واقعي باندې خبر کړل، هغوی چې تحقیق او کړو یقیني ده دا کار کړې و، د وخت قاضي ورباندې د پانسي (اعدام) کولو حکم او کړو، کله چې دې یې د سولې په تخت باندې کینولو او دده مری ته یې پرې واچول، څه له وخت پاتې و نو شیطان ورته رامنځ ته شو او ورته وې ویل چې: زه خو هماغه کس یم چې تاته مې دم خودلې و او دا ټول کارونه تا زما په وسوسو اچولو باندې کړي دي اوس تازه ددې سولې نه هم خلاصولې شم خو ته صرف یو کار او کړه چې ماته سجده او کړه نو زه به دې ددینه خلاص کړم.

ددې برصيصا ورباندې یقین زاغی چې کیدې شي دا ما خلاص کړي نو دې شیطان ته یې سجده او کړه، شیطان ورته وویل: ﴿إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ﴾ ترجمه: بیشکه زه د تانه بیزاره یم، ځکه زه د الله ﷻ ویریم کوم چې د ټولو جهانونو رب دی.

دده هم د سولې وخت پوره و، دې یې په سولې کړو او د دنیا نه بې ایمانه د گفر په حالت کې لاړ. (۱)

(۱) تفسر القرطبي ج ۱۸ ص ۳۷ سورة الحشر في تشرح آية ۱۶، تفسر البوي ج ۵ ص ۶۳، تفسر ابن کثير ج ۸ ص ۸۹، تفسر مطهري ج ۹ ص ۲۵۲، معارف القرآن سورة الحشر في تشرح آية ۱۶، تلبس الملبس ص ۲۵.

عبوت ددې اوږدې واقعې ذکر کولو مقصد مې دا ؤ چې کله لوي لوي بزرگان د شيطاني وسوسو نه محفوظ ندي نو اوس به څوک داسې بزرگ راپيدا شي چې هغه اووايي چې زه پاک ډامن يم او مانه د پردې ضرورت نشته ؟
د برصيصا په شان نور هم ډير داسې بزرگان تير شوي چې د شيطاني وسوسو او دنيوي خواهاشاتو په وجه د دنيا نه بې ايمانه تللي ، لکه بلعم بن باعوراء ، ابن السقاء ، د مصريو مشهور مؤذن او نور ډير خلق . (۱)

(۱) قال ابن حجر الهيتمي : وَتَأَمَّلْ أَيْضًا مَا قَصَّهُ اللَّهُ عَلَيْنَا مِنْ قِصَّةِ بُلْعَامٍ عَالِمٍ بَنِي إِسْرَائِيلَ حَيْثُ أَمِنَ الْكَفْرَ فَتَقَعَ بِالْقَائِي مِنَ حُطَامِ الدُّنْيَا عَنِ الْبَاقِي مِنَ نِعِيمِ الْجَنَّةِ فَأَطَاعَ هَوَاهُ . وَقِيلَ : مَا بَذَلَ لَهُ عَلَى أَنْ يَدْعُوَ عَلَى مُوسَى صَلَّى اللَّهُ عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَذْلَعَ لِسَانَهُ عَلَى صَدْرِهِ وَصَارَ يَلْهَكُ كَالْكَلْبِ وَسَلَبَهُ اللَّهُ الْإِيمَانَ وَالْعِلْمَ وَالنَّغْرَفَةَ . وَكَذَلِكَ بَرَصِيصَا الْعَالِمُ مَا تَبَعَدَ عِبَادَتِهِ الَّتِي لَا تُثْقَلُ عَلَى الْكَفْرِ .
وَكَانَ ابْنُ السَّقَاءِ يَبْغِدَادَ مِنْ مَشَاهِيرِهَا فَضَلًا وَكَدًّا وَقَعَ لَهُ مَعَ بَعْضِ الْأَوْيَامِ أَنَّهُ أَكْرَعَ عَلَيْهِ قَدْعًا عَلَيْهِ فَأَنْتَقَلَ بِهِ الْحَالُ إِلَى الْقُسْطَنْطِينِيَّةِ . فَهَوَى امْرَأَةً فَتَنَصَّرَ لِأَجْلِهَا ثُمَّ مَرَّ عَلَى الْكُرْبِيِّ يَسْأَلُ فَمَرَّ بِهِ بَعْضٌ مَنِ يَعْرِفُهُ فَسَأَلَهُ عَنْ حَالِهِ فَحَكَى لَهُ فِثْنَتَهُ . وَأَنَّهُ تَنَصَّرَ وَالْآنَ يُرِيدُ أَنْ يَسْتَحْضِرَ حَوْفًا وَاحِدًا مِنَ الْفُرَاقِ فَلَا يَقْدِرُ عَلَيْهِ وَلَا يَمُرُّ بِحَاطِرِهِ . قَالَ ذَلِكَ الرَّائِي لَهُ : فَمَرَزْتُ عَلَيْهِ بَعْدَ قَلِيلٍ قَرَأَيْتُهُ مُخْتَصِرًا . وَوَجْهَهُ إِلَى الشَّرْقِ قَصِرَتْ كُنُفَا أَذْرَتْ وَجْهَهُ إِلَى الْقِبْلَةِ التَّفَتُّ لِلشَّرْقِ . وَلَا زَالَ كَذَلِكَ حَتَّى خَرَجَتْ رُوحُهُ .
وَكَانَ يَبْضُرُ مُؤَذِّنٌ عَلَيْهِ سِينَا الصَّلَاحِ . فَرَأَى كُضْرَائِيَّةً مِنَ الْمَنَارَةِ فَالْتَمَعَ بِهَا فَذَهَبَ إِلَيْهَا فَأَمْتَنَتْ أَنْ تُجِيبَهُ بِرِيْبَةٍ . فَقَالَ : الْبَنَكَاحُ . فَقَالَتْ : أَلَيْتَ مُسْلِمٌ وَلَا يَزْمِي أَيْ . فَقَالَ إِنَّهُ يَنْتَصِرُ . فَقَالَتْ : الْآنَ يُجِيبُكَ . فَتَنَصَّرَ وَوَعَدُوهُ أَنْ يَدْخُلُوهُ عَلَيْهِ . فَلَمَّا أَتَاهُ ذَلِكَ الْيَوْمَ رَفِيَ سَطْحًا لِحَاجَةٍ فَرَأَتْ قَدَمَهُ . فَوَقَعَ مِيتًا ، فَلَا هُوَ بِدِينِهِ وَلَا هُوَ بِهَا . فَتَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ مَكْرِهِ . وَتَعُوذُ بِهِ مِنْهُ وَبِهِمَا قَاتِيَهُ مِنْ عُقُوبَتِهِ وَبِرَحْمَةِ مِنْ سَخَطِهِ .
وَمِنْ لَمَّا قَالَ الْعُلَمَاءُ : إِذَا كَانَتْ الْهِدَايَةُ مَضْرُوفَةً . وَالْإِسْتِقَامَةُ عَلَى مَسِيئَتِهِ مَوْكُوفَةً . وَالْعَاجِبَةُ مُؤَبَّيَّةً . وَالْإِرَادَةُ غَيْرَ مَعْلُومَةٍ وَلَا مُعَالَبَةٍ . فَلَا تُعْجَبُ بِإِيْمَانِكَ . وَصَلَاتِكَ وَجَمِيعِ قُرْبِكَ لِإِنَّهَا مِنْ مَخْصِي قَضِي رَبِّكَ وَجُودُهُ قَرِيبًا سَلَبَهَا عَنْكَ فَوَقَعَتْ فِي هَذِهِ النَّدَمِ حَيْثُ لَا يَنْفَعُ النَّدَمُ . الزَّوْجَرُ عَنِ الصَّرَافِ الْكِبَارِ ص ۱۲۷ الْكَلِمَةُ شَابِعَةُ وَالْقَالُونَ الْأَمْنُ مِنْ مَكْرِ اللَّهِ بِالْإِسْتِغَاثَةِ فِي النَّعَاصِي . وَهَكَذَا لِي الْكِبَارُ لِلَّهِ الْكَلِمَةُ الْبَاقِيَّةُ وَالشَّرْحُ الْأَمْنُ مِنْ

د بډوا سړي نه هم پرده ضروري ده

مولانا اشرف علي تهانوي رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْكَ ليکلي چې بعضې خلق د بډوا سړي په باره کې دا گمان کوي "چې گني دده نه پرده ضروري نده؛ ځکه دده نه خطره کمه ده".

(تهانوي صاحب فرمايي) لیکن زما په نزد د ځوان په نسبت د بډوا نه پرده ډیره ضروري ده؛ ځکه په ځوان کې اگر چې شهوت زیات وي خو ورسره یې قوت ضبط (یعنې د ځان کنترول کولو قوت) هم زیات وي، په کوم ځوان کې چې معمولي دین وي نو ځان کنترول کولې شي، او بډوا کې لکه څرنگې چې نور قوتونه کمزوري وي نو دغه شان یې قوت ضبط هم کمزوري وي، د شهوت راتلو په وخت ځان نشي کنترول کولی، نو کار ورته په آسانه وړانځېږي.

بل دا چې د ځوان کس تجربه دومره نه وي، د ځس په باریکیانو باندې ډیر خبر نه وي نو دومره خطرناک نه وي، او د بډوا کس تجربه خو زیاته وي، ځواني وړاندې تېره شوې وي د ځس د ټولو باریکیانو نه خبر وي، نو ځان کنترول کول ورته گران وي. لهدا د بډوا نه هم پرده ضروري ده.

او که څوک د بډوا په باره کې دا گمان کوي "چې دده د اعضاؤ انتشار نه کیږي، خطره ورته کمه ده نو پرده ورته ضروري نده" نو دده دا گمان کول غلط دی؛ ځکه اگر چې د اعصابي کمزورۍ په وجه به د بډوا انتشار نه کیږي خو بیا یې هم شهوت یعنی د زړه مېلان برقرار وي نو په سترگو باندې ورته کتلو او زړه کې ورته لذت حاصلوي، حالانکه بد نظری ته د سترگو زنا ویل شوی. نو د بډوا نه هم پرده ضروري ده. (۱)

چې د هیجرا نه پرده شته نو د نورو سړو نه خوپه طریق اولی شته

د زبانه و د پاره د هیجرا نه هم پرده واجب ده، ځکه د بخاري شریف حدیث دی چې نبی علیه السلام د پردې هیجراگانو په باره کې وفرمایل:

أَخْرِجُوهُمْ مِنْ بَيْتِكُمْ.

(۱) ملفوظات دعوات عبدیت ص ۹۰، حسن العزیز ص ۲۹۷، پوره ضرور کردگی ص ۲۷۶. ص ۲۷۶ مع الاختصار، و

شرعی پرده لمولانا مفتي رحید احمد رحمہ اللہ ص ۶۲.

تاسو دا د خپلو کورونو نه اوباسئ (يعنی د دوی نه پرده کوئ). (۱)
نو چې کله د زنانه و د پاره د پردي هيجرانه پرده ضروري ده نو بيا د روع کس نه خو
خطره زياته ده د دوی نه خو ورته په طريق اولی باندې پرده ضروري ده.

په يوبل حديث کې راځي، نبي عليه السلام او فرمايل: لَا يَدْخُلَنَّ هَؤُلَاءِ عَلَيْكُمْ.
په تاسو باندې دې هرگز هيجر اگان را داخل نشي (يعنی کورونو ته يې مه پرېږدئ). (۲)
علامه طيبي رحمه الله فرمايي: ددې حديث نه معلوم شوې چې د هيجرا، خصي، او د چا
عضو تناسل چې کټ شوي وي د دوی نه هم پرده لازم ده. (۳)
په د ر مختار کې هم دا ذکر دي چې د مذکوره کسانو نه پرده لازم ده. (۴)

نوبت: نن سبا چې خلق په ودونو کې هيجر اگان راولي او کور ته يې ننباسي نو دا
سخته گناه ده؛ ځکه دا صحيح سړي وي خو هسې يې د ښځو لباس اغوستي وي.

(۱) پوره حديث داسې دی: عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: لَعَنَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُخَنَّثِينَ
مِنَ الرِّجَالِ، وَالْمُتَرَجِّلَاتِ مِنَ النِّسَاءِ. وَقَالَ: «أَخْرِجُوهُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ». وَأَخْرَجَ فَلَانًا. وَأَخْرَجَ عُسْرُ بْنُ
فُلَانًا. صحيح البخاري كتاب الحدود باب نفي أهل التماسي والمخنثين رلم الحديث ۶۸۳۴، و رلم الحديث ۵۸۸۶
كتاب النِّسَاءِ باب إخراج المخنثين بالنساء من البيوت، سنن أبي داود كتاب الأدب باب في الحكم في المخنثين رلم
الحديث ۳۹۳۰.

(۲) پوره حديث داسې دی: عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ عِنْدَهَا فِي الْبَيْتِ مُحَنَّثًا
فَقَالَ: لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أُمَيَّةَ أَخِي أُمِّ سَلَمَةَ: يَا عَبْدَ اللَّهِ إِنْ فَتَحَ اللَّهُ لَكُمْ عِذَا الطَّائِفِ فَإِنِّي أَدُلُّكَ عَلَى ابْنَةٍ
غَيْلَانٍ فَإِنَّهَا تُقْبَلُ بِأَرْبَعٍ وَتُدْبَرُ بِثَمَانٍ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا يَدْخُلَنَّ هَؤُلَاءِ عَلَيْكُمْ».
مشكوة المصابيح كتاب النكاح باب النظر إلى المخطوبة وبين العورات ألفصل الثالث رلم الحديث ۳۱۲۱.

(۳) (لَا يَدْخُلَنَّ) لَمْ يَدْخُلْ بِالْقَيْلَةِ (هَؤُلَاءِ) أَيِ الْمُخَنَّثُونَ (عَلَيْكُمْ) قَالَ الطَّبْرِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ: وَهَذَا يَدُلُّ عَلَى
مَنْعِ الْمُخَنَّثِ وَالْخَصِيِّ وَالْمُجَبُّوبِ مِنَ الدُّخُولِ عَلَى النِّسَاءِ. مראה المفاتيح ج ۵ ص ۲۰۵۷ في تشریح حديث ۳۱۲۱
(۴) قال الحمكفي رَحِمَهُ اللَّهُ: (وَالْخَصِيُّ وَالْمُجَبُّوبُ وَالْمُخَنَّثُ فِي النَّظَرِ إِلَى الْأُجْنَبِيَّةِ كَالْفَخْلِ) وَقِيلَ لَا بَأْسَ
بِمُجَبُّوبٍ جَفَّ مَأْوَاهُ. لَكِنْ فِي الْكُبْرَى: أَنَّ مَنْ جَوَّزَهُ لَمِنْ قِلَّةِ التَّجَرُّبَةِ وَالذِّيَانَةِ. الدر المختار كتاب الطهارة والإباحة
لمن في النظر والنين ج ۶ ص ۳۷۳.

نبي عليه السلام خپلو بيبيانو ته احتياط د نايينا نه هم د پردې حکم او کړو

د احاديثو په ډيرو کتابونو کې دا واقعہ ذکر ده: اُمّ المؤمنین حضرت اُمّ سلمه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا فرمايي چې يو ځل زه او حضرت ميمونه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سره موجود وو چې په دې وخت کې ناڅاپه حضرت عبدالله بن مکثوم رَضِيَ اللهُ عَنْهُ (نايينا صحابي) نبي عليه السلام ته راغی، دا د حجاب حکم نازلیدو نه پس واقعہ ده، (چې نکه هغه نايينا و، مونږ ورنه د پردې اړاده اونکره او په خپل ځای باندې ناستې وو)، رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مونږ دواړو ته وفرمايل: اِخْتَجِبَا مِنْهُ. تاسو دواړه دده نه پرده او کړئ.

مونږ ورته وويل: يَا رَسُولَ اللَّهِ! الْيَسُّ أَعْنَى لَا يُبْصِرُنَا وَلَا يَعْرِفُنَا؟
اې د الله رسوله! آيا دا نايينا ندی؟ دا خو مونږ نه گوري، او نه مو پيژني.
رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وفرمايل: أَفَعَيْنَا وَإِنْ أَتَيْنَا، أَلَسْتُمَا تُبْصِرَانِي؟
آيا تاسو دواړه هم رنډې یی؟ آيا تاسو هغه نه گوري؟

(يعنی که هغه نايينا وي نو تاسو خو نايينا نه یی. نو پرده ورنه او کړئ). (۱)
فانده ددې حديث نه معلومه شوه چې د بنځود پاره څومره ممکن وي پردو سړو ته دې د کتلو نه پرهيز کوي، ځکه حضرت عبدالله بن مکثوم رَضِيَ اللهُ عَنْهُ نايينا و، پاک ډامن و، او د نبي عليه السلام بيبيانې هم پاکې وې، د بدن نظری هيڅ امکان نه و خو بيا هم نبي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ خپلو بيبيانو ته حکم او کړو چې دده نه پرده او کړئ.

(۱) عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُنْتُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمِيمُونَةُ، فَأَقْبَلَ ابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ حَتَّى دَخَلَ عَلَيْهِ، وَذَلِكَ بَعْدَ أَنْ أَمَرْنَا بِالْحِجَابِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِخْتَجِبَا مِنْهُ» فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! الْيَسُّ أَعْنَى لَا يُبْصِرُنَا وَلَا يَعْرِفُنَا؟ قَالَ: «أَفَعَيْنَا وَإِنْ أَتَيْنَا، أَلَسْتُمَا تُبْصِرَانِي؟». مسد احمد مخرجا رقم الحديث ۲۶۵۳۷ حديث أُمِّ سَلَمَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، سنن الترمذي أبواب الأكراب باب ما جاء في إختجاب النساء من الرجال رقم الحديث ۲۷۷۸ وقال الترمذي: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ، سنن أبي داود كتاب النكاح باب ما جاء في إختجاب النساء من الرجال رقم الحديث ۴۱۱۲، مشكاة المصابيح كتاب النكاح باب النظر إلى المخطوبة وبين العورات الفصل الثاني رقم الحديث ۳۱۱۶ (۱۹)، السنن الكبرى للسلي رقم الحديث ۹۱۹۷، صحيح ابن حبان رقم ۵۵۷۵، السنن الكبرى للسلي رقم الحديث ۱۳۵۲۵، شرح السنة للبرقي ج ۹ ص ۲۴.

د پردې په ثبوت باندې د علماؤ اجماع

د پردې ثبوت لکه څرنګې د چې قرآن کریم او احاديثو نه شوی همدغه شان په دې باندې د علماؤ اجماع ده چې بنځه به د پردو سره نه پرده کوي.

اوس چې څوک د پردې د ثبوت نه انکار کوي نو دا د دين د يو قطعي حکم نه انکار کوي، دا داسې دی لکه يو کس چې د مونځ، روژې، زکوٰۃ او حج نه انکار کوي.

د څلورو وارو مذاهبو علماء په دې متفق دي چې د ځوانې اصليې بنځې (حرې) د پاره د فتنې په دې وخت کې د پردو سره د وړاندې خپل مخ پټول واجب دي. (۱)

علامه نووي رَحِمَهُ اللهُ لیکلي: چې امام الحرمين جويني رَحِمَهُ اللهُ په دې خبره باندې د مسلمانانو اتفاق نقل کړی چې بنځه به ښکاره مخ بهر ته نه اوشي، ځکه پردې بنځې ته په کتلو کې فتنه پيدا کېږي او شهوت راپارېږي، لهذا د فتنې دروازه بندلو په خاطر د زبانه د پاره پرده ضروري ده. (۲)

امام نووي رَحِمَهُ اللهُ دا هم لیکلي: وَكَذَلِكَ نَكْفُرُ الرَّجُلَ إِلَى عَوْرَةِ الْمَرْأَةِ وَالْمَرْأَةَ إِلَى عَوْرَةِ الرَّجُلِ حَرَامٌ بِالْإِجْمَاعِ..... وَأَمَّا نَكْفُرُ الرَّجُلَ إِلَى الْمَرْأَةِ فَحَرَامٌ فِي كُلِّ شَيْءٍ مِنْ بَدَنِهَا. (۳)

همدارنګې د سړي د پاره د پردې بنځې عورت ته کتل او د بنځې د پاره د پردې سړي عورت ته کتل په اجماع سره حرام دي تر دې چې د سړي د پاره (بلا ضرورت) د پردې بنځې د بدن هر ځای ته کتل حرام دي.

(۱) أَجْمَعَ الْعُلَمَاءُ أَنَّ حِجَابَ الْمَرْأَةِ بِمَنْعِهَا مِنَ الْخَامِرِ شَرِيعَةٌ وَدِينٌ. وَأَنَّهُ ثَابِتٌ قَطْعِيٌّ مُتَوَاتِرٌ فِي الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ. وَمَنْ أَلْكَزَ شَرِيعَةً لِباسَ الْمَرْأَةِ وَحِجَابُهَا. وَقَالَ "إِنْ لِبَاسُهَا عَادَةً تُبَدِّلُ مَا كَسَاءَ وَتَسْتُرُ مَا كَسَاءَ" فَهُوَ مُنْكَرٌ لِقَطْعِيٍّ مَعْلُومٍ مِنَ الدِّينِ بِالضَّرُورَةِ كَمُنْكَرِ الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَالْحَجِّ. الْعِجَابُ لِي الشَّرْعِ وَالْفُطْرَةِ لِعِدَالَتِهِ مَرْزُوقِ الطَّلَبِ ج ۱ ص ۸۷.

(۲) وَوَجَّهَهُ الْإِمَامُ بِاتِّفَاقِ الْمُسْلِمِينَ عَلَى مَنَعِ النِّسَاءِ مِنَ الْمَرْجُوحِ سَائِرَاتٍ. وَبِأَنَّ النَّكَرَ مَطْنَةُ الْعِثَّةِ. وَهُوَ مُحَرِّكٌ لِلشَّهْوَةِ. قَالُوا لَيْسَ بِشَايِنِ الشَّرْعِ سَدُّ الْبَابِ لِيُوْ، وَالْإِعْرَاضُ عَنْ تَفَاصِيلِ الْأَحْوَالِ كَالْخُلُوعِ بِالْأَجْنَبِيَّةِ. رُوِيَ الطَّالِبُ وَعَمِدَةُ الْمُطِيعِينَ لِلنَّوَوِيِّ ج ۷ ص ۲۱ كِتَابُ النِّكَاحِ الْقِسْمُ الثَّالثُ: فِي أَحْكَامِ النِّكَاحِ..

(۳) شرح النووي على مسلم ج ۲ ص ۳۱ باب تخيير النكحول العورات.

علامه ابن رسلان رَحْمَةُ اللهِ هَم ليكلي : په دې باندې د علماؤ اتفاق دی چې د ښځو د پاره ښکاره مخونه وتل منع دي ، بيا خاصکر چې کله فاسقان زيات وي . (۱)

علامه ابن حجر عسقلاني رَحْمَةُ اللهِ ليکلي : د هميشه نه د زمانه و دا عادت راروان دی چې دوی د پردو سرونه خپل مخونه پټوي . (۲)

مولانا خليل احمد سهارنپوري رَحْمَةُ اللهِ ليکلي : چې کله د فتنې يره وي نو بالغه ښځه به خپل مخ او لاسونه د پردو سره د وړاندې نه ښکاره کوي ، بيا خاصکر چې کله فساد زيات وي نو بيا خو به يې په طريق اولی نه ښکاره کوي ؛ ځکه په دې خبره د مسلمانانو اتفاق دی چې د ښځې د پاره په ښکاره مخ باندې بهر ته وتل منع دي . (۳)

امام غزالي رَحْمَةُ اللهِ ليکلي چې د هميشه نه د مسلمانانو ښځو دا طريقه راروانه ده چې کله به دوی (د څه ضرورت په وخت) د کور نه وتلی نو په پرده کې به وی . (۴)

علامه ابن حيان اندلسي رَحْمَةُ اللهِ ليکلي : د اندلس د مسلمانانو ښځو عادت هم دا و چې هغوی به کله د څه ضرورت په خاطر د کور نه بهر وتلی نو ټول وجود به يې پټ و صرف يوه سترگه به يې د لار کتلو د پاره ښکاره وه . (۵)

- (۱) قَالَ ابْنُ رَسْلَانَ رَحْمَةُ اللهِ ... وَيَدُلُّ عَلَى تَقْيِيدِهِ بِالْحَاجَةِ إِتِّفَاقُ الْمُسْلِمِينَ عَلَى مَنَعِ النِّسَاءِ أَنْ يَخْرُجْنَ سَافِرَاتٍ الْوُجُوهِ لَا يَتَّيَمَّنَّ عِنْدَ كَثْرَةِ الْفُسَاقِ . بل الاطوار ج ۶ ص ۱۳۵ .
- (۲) وَلَمْ تَزَلْ عَادَةُ النِّسَاءِ قَدِيمًا وَحَدِيثًا يَسْتَوْنَ وَجُوهَهُنَّ عَنِ الْأَجَانِبِ . فتح الباري لابن حجر ج ۹ ص ۳۲۴
- قَوْلُهُ بَابُ الْقَنَدَةِ فِي شَرْحِ حَدِيثِ ۵۲۲۵ .
- (۳) إِنَّ الْمَرْأَةَ إِذَا بَلَغَتْ لَا يَجُوزُ لَهَا أَنْ تَظْهَرَ لِلْأَجَانِبِ إِلَّا مَا تَحْتَاجُ إِلَى إِبْطَارِهِ . لِلْحَاجَةِ إِلَى مُعَامَلَةٍ ، أَوْ شَهَادَةٍ . إِلَّا الْوَجْهَ وَالْكَفَّيْنِ . وَهَذَا عِنْدَ أَهْلِ الْإِسْلَامِ الْهَيْئَةُ ، وَأَمَّا عِنْدَ خَوَافِ مِنَ الْهَيْئَةِ فَلَا . وَيَدُلُّ عَلَى تَقْيِيدِهِ بِالْحَاجَةِ إِتِّفَاقُ الْمُسْلِمِينَ عَلَى مَنَعِ النِّسَاءِ أَنْ يَخْرُجْنَ سَافِرَاتٍ الْوُجُوهِ لَا يَتَّيَمَّنَّ عِنْدَ كَثْرَةِ الْفُسَاقِ وَظُهُورِهِ بَدَلِ الْمَجْهُودِ . شرح من ابي داؤد لمولانا خليل احمد السهارنپوري ۴۳۱/۱۶ .
- (۴) وَيَنْبَغِي أَنْ لَا تَخْرُجَ إِلَّا لِمَهْرٍ فَإِنَّ الْخُرُوجَ لِلنِّقَازَاتِ وَالْأُمُورِ الَّتِي لَيْسَتْ مَهْمَةً تَقْدَحُ فِي الْمُرُوءَةِ وَرُبَّمَا تُفْضِي إِلَى الْقَسَادِ . فَإِذَا خَرَجَتْ قِيلَ بَغْيٌ أَنْ تَكُفَّ بَصَرَهَا عَنِ الرِّجَالِ ... إِذْ لَمْ يَزَلِ الرِّجَالُ عَلَى مَتَرِ الزَّمَانِ مَكْشُوفِي الْوُجُوهِ وَالنِّسَاءُ يَخْرُجْنَ مُنْتَقِبَاتٍ . احياء علوم الدين ج ۲ ص ۴۷ .
- (۵) وَكَذَا عَادَةُ بِلَادِ الْأَنْدَلُسِ لَا يَظْهَرُ مِنَ الْمَرْأَةِ إِلَّا عَيْنُهَا الْوَاحِدَةُ . البحر المحيط في التفسير ج ۸ ص ۵۰۴

شیخ یوسف دجوي رَحْمَةُ اللَّهِ فرمایي چې کله د فتنې پر وې او هر طرف ته فساد وي نو د ټولو علماؤ په نزد باندې د ښځې د پاره خپل مخ یا د بدن بله حصه په هیڅ حالت کې ښکاره کول ندي جائز. (۱)

امام صنعاني رَحْمَةُ اللَّهِ دا خبره صراحة ذکر کړی: چې د پردو سړو په حق کې د ښځې ټول بدن عورت دی. (۲)

همدارنگې نورو ډیرو علماؤ هم په دې باندې اجماع نقل کړی چې د ښځې د پاره پرده واجب ده، دا به د پردو سړو د وړاندې پلا ضرورت خپل مخ نه ښکاره کوي. (۳)

(۱) أما إذا خشيت الفتنة ولم يؤمن الفساد فلا يجوز كشف وجهها ولا شيء من بدنها بحال من الأحوال عند جميع العلماء. مقالات و فتاوى الدجوي ج ۲ ص ۵۴۳، اظهار الحق والصواب في حكم الحجاب ص ۳۶۳.

(۲) وَأَمَّا عَوْرَتُهَا بِالنَّظَرِ إِلَى نَظَرِ الْأَجَنَبِيِّ إِلَيْهَا فَكُلُّهَا عَوْرَةٌ. سبل السلام ج ۱ ص ۱۹۸ بَابُ شُرُوطِ الصَّلَاةِ يَشْرُطُ الْعَوْرَةَ فِي الصَّلَاةِ.

(۳) قال الامام عبدالعزيز بن عبدالله بن باز رَحْمَةُ اللَّهِ: وقد أجمع علماء السلف على وجوب ستر المرأة المسلمة لوجهها، وأنه عورة يجب عليها ستره إلا من ذي محرم. مجموع فتاوى وملايات متنوعة ج ۵ ص ۲۳۱

قال الامام المجتهد محمد بن ابراهيم الوزير رَحْمَةُ اللَّهِ: وَأَجْمَعُوا عَلَى وَجُوبِ الْحِجَابِ لِلنِّسَاءِ. الرُّؤُوسُ الْبَاسِ فِي الذِّبِّ عَنْ شَيْءٍ أَلَى الْقَائِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ج ۱ ص ۲۰۲

ذَكَرَ الْإِمَامُ الصَّنْعَانِيُّ رَحْمَةُ اللَّهِ: إجماع السُّلَافِ عَلَى تَحْرِيمِ التَّبَرُّجِ. منحة الفقار على ضوء النهار ج ۴ ص ۲۰۱۱، و ص ۲۰۱۲. اظهار الحق والصواب في حكم الحجاب ص ۲۰۶.

قال العلامة بكر ابو زيد رَحْمَةُ اللَّهِ: معلوم أن العمل المتوارث المستمّر من عصر الصحابة رضي الله عنهم فمن بعدهم حجة شرعية يجب اتباعها، وتلقيها بالقبول، وقد جرى الإجماع العملي بالعمل المستمّر المتوارث بين نساء المؤمنين على لزومهن البيوت، فلا يخرجن إلا لضرورة أو حاجة، وعلى عدم خروجهن أمام الرجال إلا متحجبات غير سافرات الوجوه ولا حاسرات عن شيء من الأبدان، ولا متبرجات بزينة، واتفق المسلمون على هذا العمل، المتلاقي مع مقاصدهم في بناء صرح العفة والطهارة والاحتشام والحياء والغيرة، فمنعوا النساء من الخروج سافرات الوجوه، حاسرات عن شيء من أبدانهن أو زينتهن. فهذا إجماعان متوارثان معلومان من صدر الإسلام، وعصور الصحابة والتابعين لهم بإحسان. ← ← ← ← ←

د احرام په حالت کې د ښځې په پرده باندې د علماؤ اجماع په دې خبره ځان پوهه کړی چې د حج په موقع د ښځې احرام په مخ ښکاره کولو کې دی ، یعنی په مخ به داسې کپړه نه اچوي چې د مخ سره لږي ، خو بیا هم علماؤ په دې باندې اجماع نقل کړی چې ښځه به د احرام په حالت کې داسې طریقه کوي چې د مخ پرده یې هم راشي او د مخ سره یې کپړه هم او نه لږي ، لکه نن سبا چې زنانه د حج په موقع چچه دارې تویي په سر کوي او د هغې د پاسه کپړه اچوي نو مخ یې هم د پردو سره نه پټ وي ، او د مخ سره یې کپړه هم نه لږي . (۱)

← ← ← حکي ذلك جمع من الأئمة، منهم الحافظ ابن عبد البر، والإمام النووي، وشيخ الإسلام ابن تيمية، وغيرهم رحمهم الله تعالى. حُرَاسَةُ الْفَضِيلَةِ ج ۱ ص ۳۰ المسألة الثالثة: أدلة لرفض الحجاب على لسان المؤمنين.

قال الخطيب الشربيني رَحِمَهُ اللهُ فِي شرحه على متن المنهاج : وَجَهَهُ الْإِمَامُ بِاتِّفَاقِ الْمُسْلِمِينَ عَلَى مَنْعِ النِّسَاءِ مِنَ الْخُرُوجِ سَافِرَاتٍ الْوُجُوهِ. مَعْنَى الْمَحْتَاجِ إِلَى مَعْرِفَةِ مَعَالِي الْفَافِ الْمُنْهَاجِ لِمَوْلَانَا حَسَنِ الْبَلْبَنِ، مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ الْخَطِيبِ الشَّرْبِينِيِّ الشَّافِعِيِّ ج ۲ ص ۲۰۹ كِتَابُ النِّكَاحِ

و قال الحافظ أبو بكر محمد بن عبد الله العامري رَحِمَهُ اللهُ : إِنَّ الَّذِي أَجْمَعَتْ عَلَيْهِ الْأُمَّةُ، وَاتَّفَقَتْ عَلَى تَحْرِيمِهِ: عُلَمَاءُ السَّلَفِ وَالْخَلَفِ مِنَ الْفُقَهَاءِ وَالْأُئِمَّةِ، هُوَ نَظَرُ الْأَجَانِبِ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ ... وَهُمْ: مَنْ لَيْسَ بَيْنَهُمْ رَحِمٌ مِنَ النِّسْبِ، وَلَا مُحَرَّمٌ مِنْ سَبَبٍ كَالرِّضَاعِ وَغَيْرِهِ، فَهُؤُلَاءِ حَرَامٌ نَظَرُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ ... فَالْنَظَرُ وَالْخُلُوةُ مُحَرَّمٌ عَلَى هَؤُلَاءِ عِنْدَ كَافَةِ الْمُسْلِمِينَ، لَا يَبَاحُ بِدَعْوَى زَهْدٍ وَصَلَاحٍ وَلَا تَوَهُمٍ عَدَمِ آفَةٍ تَرْفَعُ عَنْهُمْ الْجَنَاحَ إِلَّا فِي أَحْوَالٍ نَادِرَةٍ مِنْ ضَرُورَةٍ أَوْ حَاجَةٍ ... فَمَا سِوَى ذَلِكَ مُحَرَّمٌ سِوَاكَ كَانَ عَنْ شَهْوَةٍ أَوْ عَنْ غَيْرِهَا. أَحْكَامُ النَّظَرِ إِلَى الْمُحَرَّمَاتِ وَمَا لِيَهُ مِنَ الْغَطْرِ وَالْأَلَاتِ ص ۲۶۰.

(۱) قال الحافظ الامام ابن عبد البر رَحِمَهُ اللهُ : وَأَجْمَعُوا أَنَّ إِحْرَامَهَا فِي وَجْهَهَا دُونَ رَأْسِهَا وَأَنَّهَا تُخْفَرُ رَأْسُهَا وَتُسْتَرُّ شَعْرُهَا وَهِيَ مُخْرِمَةٌ . وَأَجْمَعُوا أَنَّ لَهَا أَنْ تُسَدِّلَ الثُّوبَ عَلَى وَجْهَهَا مِنْ فَوْقِ رَأْسِهَا سَدًّا خَفِيفًا تَسْتَرُّ بِهِ عَنْ تَكَلُّفِ الرِّجَالِ إِلَيْهَا . الْمُهَيْدِلِيُّ الْمَعَالِي وَالْمَسَاهِدُ لابن عبد البر ج ۱ ص ۱۰۸ حَدِيثُ ثَابِتٍ وَأَبِي بَرْزَةَ الْأَسَدِكَارِ لابن عبد البر ج ۱ ص ۲۸ رَلَم ۱۵۲۵۷.

په دې خبره باندې علامه ابن رشد ، علامه ابن حجر ، ابن قدامة ، ابو الحسن ابن قطان ، مولانا کاندهلوي ، زرقاني ، شوکاني ، ابن قیم رحمهم الله او نورودیرو علماؤ هم اجماع نقل کړی . په اظهار الحق والصواب فی حکم الحجاب کتاب کې پوره تفصیل او عبارتونه موجود دي .

د مفسرينو په نزد هم د ښځې د پاره د مخ پټول لازمي دي

د ډيرو مفسرينو دا خبره صراحة ذکر کړې چې زبانه د پاره د پردو سړو نه مخ پټول واجب دي ، لکه امام رازي ، بضاوي ، جلال الدين محلي ، نسفي ، زمخشري ، قرطبي ، الکوسي ، جصاص ، صاوي ، جمل او نورو ډيرو مفسرينو په خپلو تفاسيرو کې دا خبره صراحة ذکر کړې . (۱)

د ښځې د پاره د عقلي وجو هاتو په بناء باندې هم پرده ضروري ده

عقل هم دا وايي چې د ښځې د پاره د پردو سړو نه پرده ضروري ده ؛ ځکه د حياء او غېرت تقاضا هم داده چې ښځه دې په پرده کې وي . د هېچا حياء او غېرت دا نه برداشت کوي چې دده مور لور او خور ته دې خلق په غلط نظر باندې اوگوري .

بل دا چې الله تعالی د هر سړي په فطرت کې ښځې طرف ته ميلان ايځي دی ، په همدې خاطر ! الله تعالی د نکاح صورت پيدا کړی چې انسان په جائز طريقې سره خپل مېلان پوره کړي او ناجائز طريقې نه ځان اوساتي .

اوس چې يوه زبانه بې پردې د کور نه بهر اوځي نو خامخا د پردو سړو ميلان به ورته کيږي ، نو ځکه شريعت ورته د پردې حکم کړی چې د غلطو نظرونو او ضرر نه محفوظ وي

مولانا حسين احمد مدني رَحْمَةُ اللهِ بَهِتَرين جواب ورکړو

يو ځل مولانا حسين احمد مدني رَحْمَةُ اللهِ په ريل گاډي کې سفر کولو ، د گرمۍ موسم و ،

(۱) کومو مفسرينو چې دا خبره صراحة ذکر کړې زه درته د هغوی د تفسیرونو جلد او صفحه نمبر ذکر کوم ، ددې د پاره چې که څوک پوره تشریح گوري نو هغې تفاسیرونه دې رجوع اوکړي :

تفسير الرازي ۲۵/۲۲۰ ، تفسير البضاوي ۲/۱۳۵ ، تفسير الجلالين ۳/۴۵۵ ، بهامش حاشية الجمل ، تفسير النسفي ۴/۱۸۲ ، تفسير الکشاف ۳/۲۷۴ ، تفسير القرطبي ۱۴/۲۴۳ ، محاسن النوازل ۱۳/۴۹۰ ، نظم الدرر في تناسب الآيات والسور ۱۵/۴۱۱ ، روح المعاني ۲/۸۹ ، جامع البيان في تفسير القرآن ۲/۲۷۳ ، احکام القرآن ۳/۳۷۲ ، حاشية الصاوي على الجلالين ۳/۲۸۸ ، الفتحاح الإلهية المشهورة بحاشية الجمل ۳/۴۵۵ ، احکام القرآن ۳/۱۵۸۶ ، غرائب القرآن و رغائب الفرقان ۲۲/۳۲ ، المسهل لعلوم التنزيل ۳/۱۴۴ ، تيسر الکريم الرحمن في تفسير كلام المنان ۶/۲۴۷ ، أضواء البيان في إيضاح القرآن بالقرآن ۶/۵۸۶ ، صفة البيان لمعاني القرآن ص ۵۳۷ .

په مخامخ سیت کې ورسره یو انگریز د خپلې ښځې سره ناست و ، ښځه یې بې پردې وه ، مدني رَحْمَةُ اللهِ چپ ناست و ، دې انگریز اراده اوکړه چې مولانا صاحب په څه خبره تنگ کړي ، نو پوښتنه یې ورنه اوکړه :

” مولانا صاحب ! اسلام ښځې د کور په چار دیوالۍ کې قید کړي دي کله چې بهر راووتی نو د کفن په شان یې ځانونه په پروني کې تاو کړي وي ، مونږ خو ښځو ته پوره آزادي ورکړو ، ته اوگوره دا زما ښځه ده ، څومره ښائسته ده ، د ماسره څنگ په څنگ گرځي او مزې کوي “ .

مدني رَحْمَةُ اللهِ صاحب دده خبرې په آرام اوريدی ، خو چې کله ده د حد نه تجاوز اوکړو نو مولانا صاحب پوه شو چې دا بغیرد جواب ورکولو نه نه چپ کیږي .
چونکه په دې وخت کې سخته گرمي وه ، مدني رَحْمَةُ اللهِ سره خپل یو شاگرد هم و ، ده هغه ته حکم اوکړو چې سخته گرمي ده یخ شربت جوړ کړه چې وې څکم .

هغه سره په ترماس کې یخې اوبه وی په هغې کې یې چینی واچوله ، بیا یې لیمبو کټ کړو او هغه یې په کې نچورولو ، په دې وخت کې دې انگریز دې لیمبو کټ کولو ته ډیر په غور سره کتل او په ځله کې یې ورته اوبه هم راغلی .

حضرت مدني رَحْمَةُ اللهِ ورنه پوښتنه اوکړه : ته ولې دې لیمبو ته دومره په شوق گوري او په ځله کې دې ورته اوبه هم راځي ؟

انگریز وویل : مولانا صاحب ! د گرمۍ موسم دی ، تنده زیاته ده ، او لیمبو خو داسې څیز دی چې دیته په کتلو سره خو د هر چا په ځله کې اوبه راځي .

مدني رَحْمَةُ اللهِ ورته وویل : همدغه شان ښځه هم ده چې کله دا بې پردې وي او څوک دیته اوگوري نو په ځله کې یې ورته ضرور اوبه راځي .

انگریز چې دا خبره واوریده نو سخت شرمندې شو ، سربې ښکته کړو ، او چپ شو . (۱)

غائب ماتي جواب : همدغه شان یو بې دینه کس دیو عالم نه په ډیر سپکاوي انداز کې دا پوښتنه اوکړه : اسلام ولې زاننه د کور په چار دیوالۍ کې قید ساتي ؟

دې عالم ورته سمدستي جواب ورکړو : دا ځکه چې اسلام دا نه غواړي چې جينګۍ دې د واده نه مخکې حرامي بچي اوزيږي.

په دې اوږدو سره هغه بې دينه کس مکمل لاجواب شو ، اولار .

بهر حال ، د سرو په فطرت کې بنځو طرف ته ميلان دی ، چې کله بنځه بې پردې وي نو خامخا به ورته نقصان رسي .

د مثال په ذريعه وضاحت : د يو مثال په ذريعه درته د پردې اهميت واضح کوم :

الله تعالی د پيشو په فطرت کې شورو طرف ته ميلان ايځي دی ، دا چې چيرته شوه اوگوري نو سمدستي يې ځکي ، نو خلق د شورو د حفاظت د پاره دا طريقه کوي چې دا په لويي کې واچوي ، سرور باندې کلک کړي ، او پټ يې کيږدي . هيڅوک پيشو نه تړي . همدغه شان د سرو په فطرت کې بنځو طرف ته ميلان دی ، بيا دا ميلان د هغه ميلان نه زيات دی کوم چې د پيشو شورو طرف ته دی ؛ ځکه هلته ميلان د يو طرفه دی ، او دلته د سري او بنځې دواړو د طرفه ميلان دی ، نو لکه څرنگې چې د شورو پټول ضروري دي نو همدغه شان د بنځې د پاره پرده هم ضروري ده چې دا به د پردو سرو نه پټه وي . عجيبه خبره داده چې خلق د پيشو نه د شورو حفاظت ضروري گنږي ليکن د سرو نه د بنځو د پاره پرده ضروري نه گنږي .

بنځې بې پردې راپريخودل او بيا سري په رسي باندې تړل او د بنځو نه رامنځ کول صحيح ندي ؛ ځکه د سرو د پاره د کاروبارو غير د پاره بهر ته وتل لازمي دي ، که سري په کورونو کې بند کړې شي نو بيا خو به د دنيا ټول نظام قليج شي .

په هر انسان کې خامخا شهوت شته ، اوس چې يوه بنځه بې پردې بهر را اوځي نو خامخا به په دې باندې د خلقو غلط نظر لري ، غلطې وسوې به يې ورته پيدا کيږي ، او خامخا به د پټه ضرر رسي .

ځکه دا خو ممکن نه چې يو کس د بل اوږي کس مخې ته روتی کيږدي او بيا دا طمع ساتي چې دده په زړه کې به ددې روتی خيال رانشي ، بلکه خامخا به راځي . شريعت خو بنځو ته د پردې حکم په همدې خاطر کړی چې د سرو سترگې ، زړونه او خيالات پاک شي ، او د زبانه عزت محفوظ شي .

د یو بل مثال په ذریعه وضاحت دیو بل مثال په ذریعه هم درته دا خبره واضحه کوم: کله چې یو کس په سفر باندې اووځي او په گاډي کې کیني نو هیڅوک هم داسې نه کوي چې روپۍ د جیب نه رااوباسي او بهر یې کیږدي، بلکه هر کس یې په جیب کې محفوظې ږدي، ځکه هر سرې طبعاً دا خطر محسوسوي چې که روپۍ بهر کیږم نو خلق به یې رانه پټې کړي.

نو همدغه شان عقل هم دا وایي چې ښځه دې د پردې په ذریعه باندې د خلقو د غلط نظر او ضرر نه محفوظ شي.

آیا روپۍ ډیرې قیمتي دي او که ښځه؟ عجیبه داده چې خلق د روپو حفاظت کوي خو د پردې په ذریعه د ښځو حفاظت نه کوي، حالانکه د روپو په نسبت د ښځې حفاظت ډیر ضروري دی؛ ځکه که غل روپۍ اوتختوي او ته یې واپس ورنه واخلي نو په دې سره په روپو کې عیب نه پیدا کیږي، خو که ښځه څوک اوتختوي نو که دا راواپس هم شي خو بیا به هم دا عیب جنة وي، هر کس به ورته په سپک نظر باندې گوري. لهدا د روپو په نسبت ښځې ته ضرر رسیدل ډیر خطرناک دی.

د پردې ضروري کیدلو د پاره تمدني دلیل

مولانا اشرف علي تهانوي رَحْمَةُ اللَّهِ ذَكَرَ كَرِي چې الله تعالی فرمایي:

﴿الْبَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَةُ الصَّالِحَةُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا﴾. (۱)

ترجمه: مال او ځامن (خو صرف) د دنیا د ژوند ښائست دی، او باقی پاتې کیدونکي نیک عملونه ستا د رب په نزد ډیر بهتر دي په اعتبار د ثواب سره، او (همدا رنگې دا نیک اعمال د الله په نزد) ډیر بهتر دي په اعتبار د امید ساتلو سره. په دې آیت کې الله تعالی د دنیا زینت "مال او ځامن" او ګرځول، لوراني یې د دنیا زینت او نه ګرځولی؛ دا ځکه چې لوراني صرف د کور زینت دی د دنیا زینت ندی، که

لورانې د دنیا زینت وی نو د بڼون سره به د بڼات لفظ هم ذکر شوې وی .
د دنیا په عرف کې زینت هغې ته ویلې شي چې سرې یې په منظر عام باندې راویستلې
شي ، او لورانې خو داسې زینت ندی چې انسان یې د حان سره بهر گرځوي ، بلکه دا د کور
زینت دی ، او په کور کې به ناستې وي . (۱)

اسلام د ښځې د وفات نه پس هم ددې د پردې لحاظ ساتلی

اسلام د ښځې د وفات نه پس هم ددې د پردې لحاظ ساتلی ؛ ځکه سرې چې وفات شي
نو هر کس دا قبر ته ښکته کولې شي خو که ښځه وفات شي نو شریعت دا وایي چې دا به
صرف محرم کوزوي ، هر چاته ددې د کوزولو اجازت نشته .

همدارنگې چې کله په سرې باندې د جنازې مونځ کولې شي نو امام به د مري سینې ته
مخامخ اودرېږي خو که په ښځه باندې د جنازې مونځ کولې شي نو امام به د سینې نه لږ
دینخوا مینځ طرف ته اودرېږي ؛ دا ځکه چې سینه فطره محل د کشش وي ، نو اسلام ددې د
مرگ نه پس هم ددې د پردې لحاظ اوساتل .

اوس هم د اصلاح موقع شته

که د چا په کور کې تر اوسه شرعي پرده نه وه او اوس د پردې د اهمیت نه خبریدو سره
شرعي پرده کول او غواړي نو اوس هم د اصلاح موقع شته ، تر اوسه اوبه د ورځ نه ندي
تېرې شوي ، د کور مشردې په ښځو باندې پرده لازمه کړي ، بلا ضرورت دې ښځې د کوره
بهر نه پرېږدي ، او که د څه ضرورت په وجه اړخې نو د هغوی د پردې اهتمام دې کوي ،
ښکاره مخ دې بهر ته نه پرېږدي ، د کومو خپلوانو نه چې شریعت د پردې حکم کړی هغوی
دې ددې شرعي حکم نه خبر کړي او کور ته دې دننه نه راپرېږدي .

خپلې ښځې دې داسې واده ته نه لېږي چې هلته د سرو او ښځو اختلاط وي ، هغوی دې
خبر کړي چې مونږ خپلې زنانه داسې ځای ته نه پرېږدو چې هلته پردي سرې او پردې ښځې
يو ځای اړخې او ننوځي .

اوس که هغوی د واده په موقع د پردې انتظام او کړو یعنی د سړو او ښځو د پاره یې جدا جدا ځایونه جوړ کړل او د ښځو ځایونو ته پردې سړي نه راتلل نو ډیره ښه ده ښځې دې وړاولېږي ، خو که هغوی دا انتظام ونکړو نو بیا بالکل ښځې ورپرېځودل ندي په کار ، او که هغوی خفه کېږي نو شل ځله دې خفه شي ؛ ځکه هغوی چې ستا د ښځو د حیا او پردې لحاظ نه ساتي نو ته د هغوی د خفگان لحاظ مه ساته .

خلاصه

د غونډه تقریر خلاصه دا رااووته چې زنا نه و د پاره شرعي پرده فرض ده ، ددې فرضیت د قرآن کریم ، صحیح احادیثو ، اجماع امت ، او قیاس نه صراحه ثابت دی .
نبي علیه السلام او صحابه کرامو رضی الله عنہم به د خپلو بیبيانو د پردې پوره اهتمام کولو ، او مسلمانو زنا نه و ته یې هم د پردې تاکیدي حکم کړی .
همدارنگې أمهات المؤمنین او نورو صحابیاتو به هم د پردې پوره لحاظ ساتل .
لهذا اوس زنا نه و ته په کار دي چې د شرعي پردې پوره لحاظ اوساتي ، اسلام چې ورته د چانه د پردې کولو حکم کړی د هغوی نه پرده او کړي .

دعا

الله تعالی دې مونږ ټولو ته په شریعت باندې د پوهیدو او بیا په دې باندې د عمل کولو توفیق رانصیبه کړي ، او مونږ ټول دې د بې حیايۍ او فحاشۍ د سیلاب نه اوساتي .
پروردگار عالم دې زموږ په زنا نه و باندې د حیا او عزت څادر واچوي ، او د دوی په زړونو کې دې د شرعي پردې اهمیت پیدا کړي .
رب کائنات دې مونږ ټولو ته د ژوند په هره مرحله کې د نبي کریم صلی الله علیه وسلم په نقش قدم باندې د تللو توفیق راکړي .

آمین یا رب العالمین

وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى ﴾

الاحزاب آیه ۳۳

زَنَانَهُ دِ پارِه د پَر دې فضائل اوبې پر دگۍ سزاګانې

تالیف

أَبُو الشَّمْسِ مَوْلَانَا نُورُ الْهُدَى عَفِيَ عَنْهُ

مُدَرِّس دَارُ الْعُلُومِ فَيْضُ الْقُرْآنِ اكاخيل ګالونی مردان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د زُنازه و د پاره د پردې فضائل او فوائد

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَاتَمِ الْأَنْبِيَاءِ وَأَشْرَفِ الْمُرْسَلِينَ ، وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ .
 أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْمَجِيدِ وَالْفُرْقَانِ الْحَمِيدِ :

﴿ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى ﴾ (۱)

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : صَلَاةُ الْمَرْأَةِ فِي بَيْتِهَا أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِهَا فِي حُجْرَتِهَا .
 وَصَلَاتُهَا فِي مَخْدَعِهَا أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِهَا فِي بَيْتِهَا . (۲)
 وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَنْ قَعَدَ مِنْكُنَّ فِي بَيْتِهَا فَإِنَّهَا تُذَرِّكُ عَمَلِ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ . (۳)
 صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمُ .

(۱) الاحزاب آیه ۳۳ .

(۲) سنن ابی داود کتاب الصَّلَاةِ بَابُ التَّكْفِيْدِ فِي ذَلِكَ (ای فِي خُرُوجِ النِّسَاءِ إِلَى التَّحْجِدِ) رِوَايَةُ الْحَدِيثِ ۵۷۰ قَالَ الْإِسْبَاقِي
 صَحِيح . مُشْكُوهُ الْمَصَابِيحِ كِتَابُ الصَّلَاةِ بَابُ الْجَمَاعَةِ وَفَضْلِهَا الْقُضْلُ الثَّانِي رِوَايَةُ الْحَدِيثِ ۱۰۶۳ (۱۲) ، صَحِيحُ ابْنِ
 خُزَيْمَةَ رِوَايَةُ الْحَدِيثِ ۱۶۹۰ ، وَرِوَايَةُ الْحَدِيثِ ۱۶۸۸ ، الْمَعْجَمُ الْأَوْسَطُ رِوَايَةُ الْحَدِيثِ ۹۱۰۱ ، الْمَعْجَمُ الْكَبِيرُ لِلطَّبْرَانِيِّ رِوَايَةُ
 الْحَدِيثِ ۹۳۸۲ ، الْمُسْتَدْرَكُ عَلَى الصَّحِيحَيْنِ لِلْحَاكِمِ رِوَايَةُ الْحَدِيثِ ۷۵۷ ، وَقَالَ الْحَاكِمُ : هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ عَلَى خُرُوطِ
 الشَّيْخَيْنِ وَتَمْرُخُجَرَجَاهُ . وَوَالْفَقْهُ الدَّهْلَوِيُّ ، السَّنَنِ الْكَبِيرِ لِلْبَيْهَقِيِّ رِوَايَةُ الْحَدِيثِ ۵۳۶۱ ، شَرْحُ السَّنَةِ لِلْبَغَوِيِّ رِوَايَةُ الْحَدِيثِ ۸۶۵ ، مَجْمَعُ الزُّوَالِدِ
 رِوَايَةُ الْحَدِيثِ ۲۱۰۹ .

(۳) عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : جِئْتُ النِّسَاءَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! ذَهَبَ الرِّجَالُ
 بِالْأَفْضَلِ وَالْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَمَا لَنَا نَذَرُكَ بِهِ عَمَلِ الْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَنْ قَعَدَ مِنْكُنَّ فِي بَيْتِهَا فَإِنَّهَا تُذَرِّكُ عَمَلِ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ . مِنْدُ الْبَزَارِ ج ۱ ص ۳۳۹ رِوَايَةُ
 الْحَدِيثِ ۶۹۶۲ ، تَفْسِيرُ ابْنِ كَثِيرٍ ج ۶ ص ۲۰۹ سُورَةُ الْأَحْزَابِ فِي تَفْسِيرِ آيَةِ ۳۳ ، الدِّرَالْمَنْتَوَرُ فِي التَّفْسِيرِ بِالْمَنْتَوَرِ ج ۶
 ص ۶۰۰ .

تمهیدي خبره

زما خوږو قدرمنو او عزت مندو مسلمانانو وروڼو ! په اسلام کې د زنانه و د پاره د شرعي پردې دیر فضائل ، فوائد او حکمتونه بیان شوي ، او ورسره ورسره د بې پردې ګۍ دیرې سزاګانې او نقصانات هم ذکر شوي .

په نن موضوع کې به زه ان شاء الله تاسو ته د پردې یو څو مشهور فضائل او فوائد ذکر کړم ، او ورسره به د بې پردې ګۍ څه سزاګانې او نقصانات هم ذکر کړم :

په پردې کولو سره د الله او رسول د حکم تابعداري راځي

په قرآن مجید کې په څو ځایونو کې الله تعالی زنانه و ته د پردې حکم کړی ، لکه فرمایي :

﴿ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى ۝ (۱) ﴾

ترجمه : او تاسو په کورونو کې اوسئ ، او د رومي جاهليت (د زمانې) په شان ښائست مه ښکاره کوئ .

بل ځای فرمایي :

﴿ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسَلُّوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ ۝ (۲) ﴾

ترجمه : او کله چې تاسو د نبي عليه السلام د بيبيانو نه څه خيز غواړئ نو د پردې شاته (اودريدو سره) يې ورنه غواړئ (حکه) داستاسو او دهغوی د زړونو د پاره ديزه پاکيزه طريقه ده .

بل ځای فرمایي : ﴿ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْرِينَ عَلَيْهِنَّ

مِنْ جَلَابِيزِهِنَّ ۝ (۳) ﴾

ترجمه : اې پيغمبره ! ته خپلو بيبيانو ، خپلو لورانو او مؤمنانو زنانه و ته اووايه چې (د کور نه دڅه ضرور کار پسې د وتلو په وخت) خپل لوي څادرونه په ځان باندې رابښکته کړي .

(۱) الاحزاب آیه ۳۳ .

(۲) الاحزاب آیه ۵۳ .

(۳) الاحزاب آیه ۵۹ .

په مذکورہ آیتونو کې صراحۂ زنانه و تہ د پردې کولو حکم شوی .
ددینہ علاوہ نور آیتونہ ہم داسې شته چې په هغې کې زنانه و تہ د پردې حکم شوی .
همدارنگې نبی علیہ السلام ہم په خپلو مبارکو احادیثو کې زنانه و تہ د پردې حکم
کړی ، او پخپله یې د أزواج مطہرات د پردې انتظام کړی (هغه احادیث په منځ کې موضوع
کې تفصیلاً تہر شوي) .

نو چي کله دا معلومه شوه چي د بنځو د پاره پرده کول د الله او رسول حکم دی نو دا خو بیا يقيني خبره ده چي په هر مسلمان باندې د الله او رسول حکم منل لازمي دی:

الله تعالى فرماي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ...﴾ (۱)
ترجمه: ای دایمان خاوندانو! تاسو حکم اومنی د الله، او حکم اومنی (دهغه) د رسول...
رسول...

د اللہ اور رسول اطاعت کوونکی کامیاب دی :

﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللَّهَ وَيَتَّقْهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ﴾. (۲)

ترجمه : او شوک چې د الله او د هغه در رسول اطاعت کوي (يعنی د دوی حکم مني)، د الله نه ویرېږي، او تقوی اختیار کړي پس همدا خلق کامیابیدونکي دي.

او شوک چې د الله او د هغه در رسول نافرمانی کوي نو د داسې کس د پاره د جهنم سخته سزا ذکر شوی :

﴿وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا﴾ . (۳)

ترجمہ : او خوک چې د الله او دده د رسول نافرمانی او کړي نویشکه دده د پاره آورد جهنم دی ، دوی به په هغې کې همیشه وي تل تر تله .

﴿وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا﴾ . (۴)

ترجمه: او څوک چې د الله او د هغه د رسول نافرمانی او کړي نو بیشکه هغه گمراه شوی به ښکاره گمراهی سره.

پرده کول د زنانه او نارینه دواړو د پاره د زړونو د پاکوالي ذریعه ده

د پردې کولو دویمه فائده داده چې ددې په وجه د زنانه او نارینه دواړو زړونه پاک وي، په قرآن کریم کې الله تعالی د پردې حکمت همدا ذکر کړی:

﴿ذَلِكُمْ أَظْهَرَ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِمْ﴾ (۱)

ترجمه: داستاسو او دهغوی د زړونو د پاره دیره پاکیزه طریقه ده.

په دې آیت کې الله تعالی صراحتاً دا ذکر کړل چې پرده کول د مؤمنانو سړو او مؤمنانو ښځو د زړونو د پاکوالي ذریعه ده.

کله چې زنانه په پرده کې وي او ددې مخ څوک او نه گوري نو د هیچا په زړه کې وسوسې او خواهشات نه راپیدا کیږي، خو چې کله بې پردې وي او په دې باندې د چا نظر اولري نو خامخا په دې سره په زړه کې د گناه وسوسې پیدا کیږي، بیا د دینه ناجائز تعلقات پیدا شي، او آخري انجام یې ډیر خراب وي، نو ځکه د زنانه د پاره پرده کول د زړونو د پاکوالي او حفاظت ذریعه ده. (۲)

پرده د ایمان تقاضا ده

د مؤمنې ښځې شان دادی چې دا به پرده کوي، ځکه الله تعالی د پردې خطاب صرف مومنانو ښځو ته کړی:

(۱) الاحزاب آیه ۵۳.

(۲) بَيَّنَّ اللهُ سُبْحَانَهُ الْحِكْمَةَ مِنْ تَشْرِيعِ الْحِجَابِ. وَأَجْمَلَهَا فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ الشُّرُكُوتُ مَتَاعًا قَسَّ لَوْهَنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَظْهَرَ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِمْ﴾. لَفَضَ سُبْحَانَهُ عَلَى أَنَّ الْحِجَابَ طَهَارَةٌ لِقُلُوبِ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُؤْمِنَاتِ. وَبَيَّانُ ذَلِكَ أَنَّهُ إِذَا لَمْ تَرَ الْعَيْنَ لَمْ يَشْتِهِ الْقَلْبُ. أَمَّا إِذَا رَأَتْ الْعَيْنَ فَقَدْ يَشْتَهِي الْقَلْبُ. وَقَدْ لَا يَشْتَهِي. فَالْقَلْبُ عِنْدَ عَدَمِ الزُّوْيَةِ أَظْهَرُ. وَعَدَمُ الْفِتْنَةِ حِينَئِذٍ أَظْهَرُ، لِأَنَّ الرُّؤْيَا سَبَبُ التَّعَلُّقِ وَالْفِتْنَةِ. لَكَانَ الْحِجَابُ أَظْهَرَ لِلْقَلْبِ. وَأَنْفَى لِلرُّيْبَةِ. وَأَبْعَدَ لِلتَّهْمَةِ. وَأَقْوَى فِي الْحَيَاةِ وَالْعَصَةِ. عَوْدَةُ الْحِجَابِ ج ۳ ص ۹۸.

﴿وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ﴾ (اې پيغمبره!) ته مؤمنانو ښځو ته اووايه ... (۱)

بل ځای فرمايي: ... ﴿وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ او مؤمنانو زنانو ته اووايه ... (۲)
او کله چې حضرت عائشې رَضِيَ اللهُ عَنْهَا ته د بني تميم ښځې راغلي او بدن باندې يې نړۍ
کپړې وی نو دې ورته او فرمايل:

إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنَاتٍ فَلَيْسَ هَذَا بِلِبَاسِ الْمُؤْمِنَاتِ، وَإِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مُؤْمِنَاتٍ فَكُنْتُمْ بِهِ .
که چيرته تاسو مومنانې یۍ نو بيا دا (نړۍ کپړې) د مومنانو ښځو لباس ندی، او که
مومنانې نه یۍ نو بيا د دينه فائده واخلي. (۳)

يوې زنانې نړۍ لوپټه په سر کړې وه نو حضرت عائشې رَضِيَ اللهُ عَنْهَا ورته او فرمايل:

لَمْ تُؤْمِرِي بِسُورَةِ النُّورِ اِمْرَاةٌ تَلْبَسُ هَذَا؟

ته په سورة نور باندې ايمان نه لری؟ آيا ښځه داسې لوپټه (او لباس) اچوي؟ (۴)

پرده کول د ښځې د پاره حياء ده

په پرده کولو کې د ښځې د پاره حياء ده، کومه زنا نه چې پرده کوي نو هغه حياء داره
معلومېږي، په معاشره کې ددې ښځې عزت زيات وي. او حياء خود ايمان حصه ده.
رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي:

الْحَيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ . حياء د ايمان حصه ده. (۵)

(۱) النور آیه ۳۱ .

(۲) ﴿لَا يَأْتِيَنَّكَ قُلُوبُكَ مِنْ زَنَاجٍ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْرِكُونَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيزٍ﴾ الاحزاب آیه ۵۹ .

(۳) دَخَلَ نِسْوَةٌ مِنْ بَنِي تَمِيمٍ عَلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَلَيْهِنَّ ثِيَابٌ رَقَاقٌ . فَقَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنَاتٍ فَلَيْسَ هَذَا بِلِبَاسِ الْمُؤْمِنَاتِ . وَإِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مُؤْمِنَاتٍ فَكُنْتُمْ بِهِ . تفسير القرطبي ج ۱۴ ص ۲۴۲ سورة الاحزاب في تشریح آیه ۵۹ . عودة العجائب ج ۳ ص ۹۸ . اظهار الحق والصواب في حكم العجائب ص ۲۷ .

(۴) وَأَدْخَلَتْ امْرَأَةٌ عَزُوزٌ عَلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَعَلَيْهَا خِمَارٌ قُبِطِيٌّ مُعْصَفَرٌ . فَلَمَّا رَأَتْهَا قَالَتْ : لَمْ تُؤْمِرِي بِسُورَةِ النُّورِ اِمْرَاةٌ تَلْبَسُ هَذَا . تفسير القرطبي ج ۱۴ ص ۲۴۲ سورة الاحزاب في تشریح آیه ۵۹ .

(۵) صحيح مسلم كتاب الإيمان باب شعب الإيمان رقم الحديث ۵۹ (۳۶) ، صحيح البخاري رقم الحديث ۲۴ ،

ورقم الحديث ۶۱۱۸ .

پہ یو حدیث کی راخی :

الْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ . حياء دایمان شعبه (شانگه) ده . (۱)

به احادیث و کتب دینی و فاضل ذکر شوی. (۲)

د حياء آخري انجام ډير ښه وي ، نبی عليه السلام فرمايي :

الْحَيَاءُ خَيْرٌ كُلُّهُ . حياءٌ طول خبردی . (۳)

پہلے حدیث کہ ذکر راہی : الْحَيَاءُ لَا يَأْتِي إِلَّا بِخَيْرٍ . حیاء صرف خیر راوری . (۲)

او په چا کې چې حياء نه وي نو د هغه نيم ايمان هم کامل نه وي ؛ ځکه حياء او ايمان دواړه لازم او ملزوم دي :

رسول اللہ ﷺ فرمائی: الْحَيَاءُ وَالْإِيمَانُ قُرْنَا جَمِيعًا، فَإِذَا رَفَعَ أَحَدُهُمَا رَفَعَ الْآخَرَ. (۵)

حياء او ايمان دواړه ملګري دي کله چې يو پورته اشی نوبل هم ورسره پورته کېږي .

دا يقيني خبره ده چې كله زَنانه په پرده كې وي نو په دې سره د بې حيايۍ او نورو ناجائزو كارونو دروازي پخپله بندېږي.

بل دا چې حياء د هرې ښځې د پاره طبعي څيز دی ، يعنی هره ښځه طبعاً حياء ناکه وي ،
 الله تعالی ددې په فطرت کې حياء ايځي وي ، خو د غلط ماحول او غلط تربيت په وجه ددې

(١) صحيح البخاري كتاب الإيمان باب أمور الإيمان رقم الحديث ٩. صحيح مسلم كتاب الإيمان باب شعب الإيمان رقم الحديث ٥٧ (٣٥).

(٢) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «الْحَيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ، وَالْإِيمَانُ فِي الْجَنَّةِ، وَالْبَدَأُ مِنَ الْجَهَنَّمَ». سنن الترمذي أبواب البرِّ والصلوة باب ما جاء في الحياء رقم الحديث ٢٠٠٩، وقال الترمذي هذا حديث حسن صحيح مصنف ابن أبي ذبة رقم ٢٥٣٢٥.

(۳) صحیح مسلم کتاب الایمان باب شعب الایمان رقم الحديث ۶۰ (۳۷).

(٢) ورأى النبي مرجع .

(٥) المستدرک علی الصحیحین للحاکم رقم الحديث ٥٨ ، وقال الحاکم: هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ عَلَى شَرْطِهَا ، فَقَدْ اخْتَارَهَا أَبُو إِبْرَاهِيمَ لَمْ يُعْرَ جَاءَ بِهَذَا اللَّفْظِ . شعب الایمان رقم الحديث ٧٣٣١ ، الادب المفرد مخرجا رقم الحديث ١٣١٣ ، مشكاة المصابيح رقم الحديث ٥٠٩٣ (٢٦) ، الترغيب والترهيب للمستدرک رقم الحديث ٣٩٩٧ . مصنف ابن ابي شیبة رقم الحديث ٢٥٣٥ .

دا فطرت مسخ شي . لهذا پرده د ښځې د پاره د فطرت موافق ده ، او په دې کې د ښځې حياء محفوظه وي .

په پرده کې د ښځې عفت او پاک ډامني ده

په پرده کولو کې د ښځې د پاره عفت او پاک ډامني ده ، او عفت داسې بهترين صفت دی چې رسول الله ﷺ به مسلمانانو ته د دې حکم کولو . (۱)
نبي عليه السلام به چې د ځان د پاره کومه دُعا غوښته نو په هغې کې به يې هم د عفت سوال کولو . (۲)

په قرآن کریم کې هم الله تعالی د جنت د حورو يو صفت عفت او پاک ډامني ذکر کړی . (۳)
او د کاميابو مؤمنانو يو صفت يې هم پاک ډامني ذکر کړی ، الله تعالی فرمايي :

﴿ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴾ . (۴)

(۱) په بخاري شريف کې اوږد حديث دی چې هر قل بادشان د ابوسفیان نه پوښتنه او کړه : چې نبي عليه السلام تاسو ته د څه حکم کوي ؟ نو ده چې ورته کوم شيان ياد کړل په هغې عفت هم و .
.. قَالَ : مَاذَا يَأْمُرُكُمْ ؟ قُلْتُ يَقُولُ : اُعْبُدُوا اللَّهَ وَخَدَّاهُ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا . وَاتْرُكُوا مَا يَقُولُ آبَاؤُكُمْ . وَيَأْمُرُنَا بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَالصَّدَقِ وَالْعَقَابِ وَالصِّلَةِ ... صحيح البخاري . کيف كان بدء الوحي إلى رسول الله ﷺ ؟ باب بدء الوحي . رقم الحديث ۷ .

(۲) عَنْ عَبْدِ اللَّهِ . عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ : اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالتَّقَى . وَالْعَقَاتِ وَالْغِنَى . صحيح مسلم . كتاب الذِّكْرِ وَالِدُّعَاءِ وَالتَّوْبَةِ وَالْإِسْتِغْفَارِ . بَابُ التَّوْبَةِ مِنْ شَرِّ مَا عَمِلَ وَمِنْ شَرِّ مَا لَمْ يُعْمَلْ . رقم الحديث ۷۲ (۲۷۲۱) ، سنن الترمذي . رقم الحديث ۳۴۸۹

(۳) والعفة صفة من صفات الحور العين التي أشار إليها قوله تعالى : ﴿ حُورٌ مُّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ ﴾ [الرحمن آية ۷۲] ، وقوله عز وجل : ﴿ وَعِنْدَهُمْ قَصِيرَاتُ الْكَرْفِ أَرَاَبَ ﴾ [مر آية ۵۲] ، وقوله جل وعلا : ﴿ وَعِنْدَهُمْ قَصِيرَاتُ الْكَرْفِ عَيْنٌ ﴾ [الصافات آية ۴۸] . فقوله جل وعلا : (قَاصِرَاتُ الْكَرْفِ) يعني . أنهن عفيفات لا ينظرون إلى غير أزواجهن . (عَيْنٌ) أي . حسان الأعين . جميلات المظهر . عفيفات تقنيات نقليات . فقد جعل سبحانه عفتهم قرينة حجابهن وقرارهن في خيامهن . وامتدحهن بالعفة مع الجبال عودة الحجاب ح ۳ مر ۹۹

(۴) المؤمنون آية ۵

ترجمه: (مؤمنان هغه دي) کوم چې د خپلو شرمګاهو حفاظت کوي.
د شرمګاهو د حفاظت نه مراد عفت او پاکدامني ده.

د پردې په وجه د زنا بې حیايۍ او لاعلاجې مروضو دروازې بندېږي

زنا ګناه کبیره ده، په قرآن کریم او احادیثو کې ددې سختې سزاګانې ذکر شوي، اوس د زنا نه د بېچ کیدو د پاره آسانه طریقه داده چې زنا نه په پرده کې وي، نو په دې سره به د زنا دروازه هم بنده شي، او مسلمانان به د ایډز او نورو لاعلاجې بیماریانو نه هم محفوظ شي.
الله تعالی د ګناه د اسبابو نه هم انسان منع کړی الله تعالی ډیر غیرتي ذات دی، کوم کار چې د ګناه وي انسان یې د هغې د اسبابو او وساتلو نه هم منع کړی، ددې د پاره چې انسان په دې کې واقع نشي.

مثلاً شراب څکلی یې حرام کړي نو ورسره یې د شرابو جوړول، د شرابو اخیستل او خرڅول هم حرام کړي.

یا مثلاً شریعت بُت پرستی او شرک یې حرام کړی نو ورسره یې د نمر راختلو، نمر پریوتلو او زوال په وخت مونځ هم حرام کړی؛ ځکه په دې وخت کې مونځ کولو سره د هغه کافرانو سره مشابهت راځي چې هغوی د نمر عبادت کوي.

همدارنگې تصویران او بُتان جوړول هم د بُت پرستۍ سبب کیدې شي نو ځکه شریعت د دینه هم منع کړی.

همدغه شان زنا هم ګناه کبیره ده، لکه څرنگې چې الله تعالی انسان د زنا نه منع کړی نو همدغه شان یې د زنا د اسبابو نه هم منع کړی. فرمایي:

﴿وَلَا تَقْرَبُوا الزَّيْنٰى اِنَّهٗ كَانَ فَاَحِشَةًۭ وَّسَاءَ سَبِيْلًاۙ﴾ (۱)

ترجمه: او تاسو زنا ته مه ورنزدې کیږئ بېشکه دا بې حیايي او بده لاره ده.

الله تعالی داسې او نه فرمایلي چې ”زنا مه کوئ“ بلکه داسې یې او فرمایلي چې ”زنا

ته مه ورنزدې کیږئ“ حالانکه د الله ﷻ مقصد همدا زنا نه کول دی، دا ځکه چې الله تعالی د زنا ټولې لارې بندول غواړي.

دا یقیني خبره ده چې بې پردګي د بې حیايۍ او زنا د پاره جرړه ده، چې کله پرده نه وي نو شرم او حیاء هم نه وي، او چې حیاء نه وي نو بیا انسان د ګناهونو هیڅ پړوا نه کوي. (۱)

د زنا او بې حیايۍ به وجه لوي لوي قومونه تباه کړي زنا او بې حیايي داسې خطرناک مرضونه دي چې ددې په وجه لوي لوي قومونه تباه کړي. نن سبا چې څومره غټ غټ جرْمونه کيږي، یا قتلونه لوټ مار او نور خطرناک واقعات راپېښيږي نو ددې شاته خامخا د بې حیايۍ او زنا جال شته. بیا خاصکر چې نن سبا په یورپي او مغربي ملکونو کې دا غټ غټ جرْمونه کيږي نو دا ځکه چې دوی د بې حیايۍ او زنا عام اجازت ورکړی. چې کله په یو ملک کې د بې حیايي او زنا عام اجازت ورکړې شي نو بیا به خامخا ددې خطرناک آثار رابښکاره کيږي، بیا جرْمونه راکنټرول کول مشکل دي. ددې خو داسې مثال دی لکه یو کس لرګي راجمع کړي، پاس پرې تېل واړوي، اور ورکړي او بیا کوشش کوي چې ددې لمبې کنټرول کړي نو دا خونشي کیدی. یا یې مثال داسې دی لکه کټوۍ (د پخلي دېګې) په تېز اور باندې کيږدي او بیا کوشش کوي چې جو شیدل کنټرول کړي، نو دا خونشي کیدی. همدغه شان یورپي او مغربي ملکونو بې حیايي او زنا عامه کړې ده نو اوس به خامخا ددې غلط آثار رابښکاره کيږي.

بل اسلام داسې پاکیزه نظام دی چې کوم کارونه د انسانیت د پاره ضرري وو نو هغه یې ناجائز کړل او د هغې په ټولو اسبابو باندې یې هم پابندي ولېږله. مثلاً زنا خطرناک جرْم دی نو دا یې حرامه او ګرځوله، ورسره یې د زنا ټولې لارې هم بندې کړې؛ هغه دا چې سړو او ښځو ته یې د نظرونو ښکته ساتلو حکم او کړو، ښځو ته یې د کور په چار دیوالۍ کې د ژوند تیروولو حکم او کړو چې بلا ضرورت به د کور نه بهر نه اوسي، بیا که

(۱) په حدیث کې هم راځي، رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي: إِذَا لَمْ تَسْتَحْيِ فَأَفْعَلْ مَا شِئْتَ. چې کله در کې حیاء نه وي نو بیا چې دې څه خوښه وي هغه کوه (خو سزا به یې او ګوري). صحیح البخاري کتاب الأحادیث والآیات، باب حدیث الغار، رقم الحديث ۳۴۸۳

د ضرورت په وجه د کور نه بهر اوځي نو په بُرقع يا لوي پروني کې يې ورته د ټول بدن پټولو او د لارې په يو طرف باندې د تللو حکم او کړو ، بهر ته د وتلو په وخت يې ښځه د خوشبو استعمالولو او شرنگيدونکو زبوراتو اچولو نه منع کړې ، بيا اسلام د دوی د حفاظت د پاره دا تدبير او کړو چې که ددې ټولو خبرو باوجود بيا هم څوک زنا او کړي نو د هغوی د پاره يې عبرت ناکه سزا مقرر کړې چې حد به ورباندې جاري کېږي .

او که ښځه بې پردې کلاؤ مخ د پردو سره يو ځای ګرځي نو خامخا په دې به د خلقو غلط نظر لري ، بيا به يې ورسره تعلق پيدا کېږي ، او آخر به خبره زنا ته رسي ، نو ځکه شريعت د زنا ټولې لارې بندې کړي .

پس معلومه شوه چې اسلام د ښځې په پردې کولو سره د زنا او ګناهونو ټولې لارې بندې کړي .

پرده د غېرت موافق ده

د غېرت تقاضا هم داده چې ښځه دې په پرده کې اوساتلې شي ځکه هيڅ غېرتي او حيا دار انسان دا نه برداشت کوي چې د هغه ښځه او لور دې د پردو سره د وړاندې ښکاره مخ ګرځي ، يا دې څوک دوی ته په غلط نظر باندې او ګوري .

همدارنگې په کومه ښځه کې چې غېرت او حياء وي هغه هم هيڅ کله د پردو سره د وړاندې بې پردګۍ نه خوښوي .

پرده طبعي خيزدی ، که شريعت د پردې متعلق احکامات نه وې نازل کړي نو بيا به هم غېرتي انسان د ښځو بې پردګۍ نه وه خوښه کړې حالانکه شريعت خو زنا نه و ته د پردې تاکيدي احکامات نازل کړي .

په اسلامي ښو صفتونو کې يو ښه صفت " غېرت " هم دی ، په چا کې چې اسلامي غېرت وي د هغه ايمان به هم مضبوط وي ، او په چا کې چې غېرت نه وي په هغه کې ايمان هم نه وي .

په يوه موقع نبي ﷺ او فرمايل : اَلْغَيْبُؤْنَ مِنْ غَيْرَةِ سَعْدٍ . وَاللّٰهُ لَا تَاْغُوْهُ مِنْهُ . وَاللّٰهُ تَاْغُوْهُ مِنْنِيْ . وَمِنْ اَجْلِ غَيْرَةِ اللّٰهِ حَرَّمَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ .

آيا تاسو د سعد بن عبادۀ رضي الله عنه په غېرت باندې تعجب کوی ؟ قسم په الله زه د هغه نه ډير غېرتي يم ، او الله جل جلاله د مانه هم ډير غېرتي دی ، او الله جل جلاله د همدې غېرت په وجه ښکاره او پټ ګناهونه حرام کړي دي . (۱)

په احاديثو کې داسو واقعه ذکر ده چې يو صحابي د کور په دروازه کې خپله بي بي اوليده نو دومره غېرت ورغی چې په نېزه باندې يې د هغې د وهلو اراده او کړه خو هغې ورته دروازې ته د راوتلو وجه بيان کړه چې په کور کې غټ ماردی نو بيا د وهلو نه منع شو . (۲)
حضرت عمر رضي الله عنه هم د ښځو په باره کې ډير غېرتي و ، هغه پخپله فرمايي چې ما نبي عليه السلام ته وويل :

يَا رَسُولَ اللَّهِ ! يَدْخُلُ عَلَيْكَ الْبَرُّ وَالْفَاجِرُ ، فَلَوْ أَمَرْتَ الْمُؤْمِنِينَ بِالْحِجَابِ ، قَالُوا : اللَّهُ آيَةُ الْحِجَابِ . (۳)

اې د الله رسوله ! تاسو ته ښه او خراب دواړه قسمه خلق راځي نو که تاسو أمهات المؤمنين ته د پردې حکم او کړۍ نو دا به ډيره ښه وي ، نو الله تعالی د پردې آيت نازل کړو .
يو محل حضرت علي رضي الله عنه په خطبه کې خلقو ته وويل :

أَمَا تَعَارَوْنَ أَنْ تَخْرُجَ نِسَاؤُكُمْ ؟ فَإِنَّهُ بَلَّغْنِي أَنَّ نِسَاءَكُمْ يَخْرُجْنَ فِي الْأَسْوَاقِ يُزَاحِمْنَ الْعُلُوجَ .

(۱) قَالَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ رضي الله عنه : لَوْ رَأَيْتَ رَجُلًا مَعَ امْرَأَتِي لَضَرَبْتُهُ بِالسَّيْفِ غَيْرَ مُضَفِّحٍ . فَبَلَغَ ذَلِكَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : « أَتَعْجَبُونَ مِنْ غَيْرَةٍ سَعْدٍ ، وَاللَّهِ لَا تَأْتِي غَيْرَةٌ مِنْهُ . وَاللَّهُ أَغْوَى مِنِّي . وَمِنْ أَجْلِ غَيْرَةٍ اللَّهِ حَرَّمَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ . وَلَا أَحَدٌ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الْعَذْرِ مِنَ اللَّهِ . وَمِنْ أَجْلِ ذَلِكَ بَعَثَ الْمُبَشِّرِينَ وَالْمُنْذِرِينَ . وَلَا أَحَدٌ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الْبِدْعَةِ مِنَ اللَّهِ . وَمِنْ أَجْلِ ذَلِكَ وَعَدَ اللَّهُ الْجَنَّةَ » . صحيح البخاري كتاب الشرييع باب قول النبي صلى الله عليه وسلم : « لَا تَخْشَى الْخُدُوءَ مِنَ اللَّهِ » . رقم الحديث ۷۴۱۶ ، و رقم الحديث ۶۸۴۶ كتاب الخُدُوءِ باب من رأى مع امرأته رجلاً فقتله . صحيح مسلم كتاب الإعتاق رقم الحديث ۱۷ (۱۴۹۹) .

(۲) دا پوره واقعه په تفصيل سره په مخکې موضوع کې په صفحه ۷۵ باندې ذکر ده . هلته يې اوږد کړه .
ابو الشمر عفي عنه

(۳) صحيح البخاري كتاب تفسير القرآن باب قوله : (لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ .) . رقم الحديث ۴۷۹۰ .

آيا تاسو ته غېرت نه درځي چې ستاسو ښځې (بلا ضرورت) بهر اوځي؟ بيشكه ماته دا خبره رارسيدلې ده چې ستاسو ښځې بازارونو ته (بغير ضرورته) اوځي او هلته د سرو سره په تللو کې جنگيږي.

إِلَّا إِنَّهُ لَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يَغَارُ . خبردار په هغه کس کې هيڅ خبر نشته چې په هغه کې غېرت نه وي . (۱)

بهر حال ، د زړانه و د پاره پرده کول د غېرت موافق ده ، نن سبا چې دا څومره د زنا او نور غټ غټ واقعات راپېښيږي نو ددې غټ سبب بې غيروي او بې پردګۍ ده . چې سرې دومره بې غېرته شي چې دده ښځه په بازار کې کلاؤ مخ سينګار کړې گرځي او دا ورته هيڅ نه وايي نو خامخا به بيا داسې د بې شرمۍ واقعات راپېښيږي . او که ښځه په کور کې په پرده کې ژوند تيروي ، او که د څه ضرورت په وجه بهر اوځي نو په پرده کې اوځي نو هيڅ کله به داسې واقعات پيداشي .

غټ واقعات اکثر د وړو خبرو نه شروع کېږي : که مونږ سوچ او کړو نو دا غټ غټ واقعات اکثر د وړو وړو خبرو نه شروع کېږي ، زنا غټه گناه ده خو ددې شروع هم اکثر د وړې گناه نه اوشي ، بيا قرار په قلاړ غټې گناه ته اوري . (۲)

(۱) عَنْ عَلِيٍّ عليه السلام ، قَالَ عَلِيُّ بْنُ حَكِيمٍ فِي حَدِيثِهِ: «أَمَّا تَغَارُونَ أَنْ تَخْرُجَ نِسَاءُكُمْ؟» وَقَالَ هَذَا فِي حَدِيثِهِ:

«الْأَسْتَحْيُونَ أَوْ تَغَارُونَ؟ فَإِنَّهُ بَلَّغَنِي أَنَّ نِسَاءَكُمْ يَخْرُجْنَ فِي الْأَسْوَاقِ يُزَاجِمْنَ الْعُلُوجَ» . مسند احمد مخرجا

رقم الحديث ۱۱۱۸ . الزواجر ج ۲ ص ۷۸ ، الكبار للذهبي ج ۱ ص ۱۷۶ ، كنز العمال رقم الحديث ۸۷۳۵

و روي عَنْ عَلِيٍّ عليه السلام . أَنَّهُ قَالَ فِي خُطْبَتِهِ: «بَلَّغَنِي أَنَّ نِسَاءَكُمْ يَزَاجِمْنَ الْعُلُوجَ فِي السُّوقِ. أَمَّا تَغَارُونَ. أَلَا

إِنَّهُ لَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يَغَارُ» . شرح السنة للدهوي باب الفقرة ج ۹ ص ۲۷۰ .

(۲) إن الحجاب بمعناه الواسع يتناسب مع الغيرة المحبودة، وإن التبجح والاختلاط والخلوقة المحرمة وسائر

أسباب الافتتان بالمرأة إنما تنتج عن عدم الغيرة وضعف الحمية. ولو أن المرأة التزمت درجة الحجاب المثلي وقرت في بيتها، ولو أنها إذا احتاجت للخروج لمخرجت، حجب كل بدنها عن الأجانب لما كان لهذه الفتن مكان في حياتنا. ولو أننا تأملنا الواقع من حولنا لأدرکنا أن بداية الفتنة إنما هي النظرة المحرمة .

یو شاعر دایې: **نَظَرَةٌ قَاتِلِيسَامَةٌ قَسْلَامٌ * فَكَلَامٌ قَمُوعِدٌ فَلِقَاءٌ** (۱)

(چې د زنانه مخ ښکاره وي نو) اول پرې نظر اولېږي، بیا سره او خاندې، بیا خبره سلام ته اړوسي، بیا خبرې شروع کړي، بیا وعده سره او کړي، بیا ملاقات وي.

د علامه ابن قیم رحمه الله قول: علامه ابن قیم رحمه الله فرمایي: ای انسانه! ستا په زړه کې چې د گناه څه خیال راشي نو هغه دفع کړه ځکه که داسې اونکړی نو د دینه به فکر جوړ شي، او که (د گناه) څه فکر پیداشي نو دا دفع کړه ګڼي د دینه به شهوت جوړ شي، شهوت دفع کړه ګڼي د دینه به پخه اراده جوړه شي، که دا پخه اراده دفع نکړی نو خبره به عملي کار ته اړوسي، او که ته ددې مخ نیوې اونکړی او همداسې پدې کار کې لګیایي نو دا به دې عادت او ګرځي، بیا به دا کار پریځودل درته ګران شي. (۲)

د پردې په وجه نسب محفوظ کیږي

د پردې په وجه د زنانه د نسب حفاظت هم کیږي، دغه وجه ده چې کومه زنانه پرده کوي او ددې بچي وي نو ددې ښځې خاوند ښه په یقین سره ویلې شي چې "دا بچي زما دي" او په دې کې یې هیڅ شک و شبهه نه وي. او کومې ښځې چې بې پردې او بې حیاء په بازارونو کې ګرځي، او د شریعت د حدودو لحاظ نه ساتي نو د داسې ښځو خاوندان په یقین سره دانښي ویلی چې "دا بچي زما دي" دغه وجه ده چې په یورپ او کومو ملکونو کې چې زنا عامه ده هلته پلار په یقین سره دانښي ویلی چې "دا بچي د مانه دي".

د پردې نور فضائل

د پردې په وجه ښځه د خلقو د ضرر نه محفوظ وي، د شیطاني وسوسو نه محفوظ وي، پرده کول د اصیلو ښځو علامه ده، په پردې کولو سره الله جل و علاه خوشحالیږي، په دې سره د

(۱) عروة الحجاب ج ۳ ص ۱۳۱، و ص ۲۲۲. فصل الخطاب فی المرأة والحجاب ص ۳۸.

(۲) دافع الخطرة فَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ صَارَتْ فِكْرَةً. فِدَافِعُ الْفِكْرَةِ فَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ صَارَتْ شَهْوَةً. فَحَارِبُهَا فَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ صَارَتْ غَزِيَّةً وَهَيْئَةً. فَإِنْ لَمْ تَدَالِعْهَا صَارَتْ لَعْلًا. فَإِنْ لَمْ تَتَدَارَكَهُ بَضْءُهُ صَارَ عَادَةً فَيَصْعَبُ عَلَيْكَ الْإِنْتِقَالُ عَنْهَا. الفوائد لابن القيم الجوزية ص ۳۹. لَا بُدَّ قَوْلَهُ تَعَالَى أَلْهَأَكُمُ النَّكَالُ إِلَى آخِرِهَا.

صاحبیاتو اقتداء راځي ، په پردې کولو سره د اسلامي احکاماتو ظهور کيږي او د یهود و نصاریٰ و مخالفت راځي ، په پردې کولو سره په زنانه کې عفت او تقویٰ پیدا کيږي .
د دینه علاوه علماء کرامو د پردې کولو نور ډیر دنیوي او اخروي فضائل هم ذکر کړي . (۱)

د پردې مقاصد

اسلام چې د زنانه و د پاره د پردې حکم کړی نو ددې غټ درې (۳) مقاصد دي :

- ۱ . په دې سره د ښځو او سرو د اخلاقو حفاظت کيږي ، او د هغې خرابیو دروازه ورباندې بنديږي کومې چې د سرو او ښځو د بې حیاء آزاده یو ځای ګرځیدونه پیدا کيږي .
- ۲ . په پردې سره د سرو او ښځو د کارونو ځانله ځانله تعین اوشي ، او شریعت چې کوم کارونه ښځې ته سپارلي هغه په اطمینان سره په کور کې او کړي .
- اسلام د سرو او ښځو د پاره ځانله ځانله کارونه متعین کړي : اسلامي شریعت د ښځو

-
- (۱) من فوائد الحجاب ۱ . في الحجاب طهارة لقلب المؤمن والمؤمنة . ۲ . في الحجاب ما يمنع إنداء المؤمنين بقصد أو بغیر قصد ۳ . الحجاب أمانة الرجل دليلاً على الهبة والتقوى . ۴ . الحجاب يمنع الشيطان من أن يستفسر المرأة أي ينظر إليها ويتعرض لها . ۵ . في التزام الحجاب تنفيذ لأمر الله عز وجل وإتباع لأوامره . ۶ . في الحجاب سكينته وقاؤه لمن يرتديه . ۷ . الحجاب سعة للحراير . أما التبرج والبزوز فهو سعة للإماء . ۸ . الحجاب وسيلة من وسائل الحيلة التي شرعها الله عز وجل لحفظ أغراض المسلمين . ۹ . في الحجاب ما يرضي الله عز وجل ويُسخط الشيطان ويسد عليه بعض منافذ سهامه القاتلة . وهو بذلك يحمي النساء من التعرض للإنداء من شياطين الإنس والجن . ۱۰ . إلتزام الحجاب فيه عتق بسيرة الصحابة والسلف الصالح الذين كانوا أظهروا قلوباً وأنفى سريرة . ۱۱ . في الحجاب نشر للفضيلة وهذا للردية . ۱۲ . الحجاب مظهر من مظاهر تميز الأمة الإسلامية . وفيه مخالفة لليهود والنصارى وغيرهم . ۱۲ . المخالفة على الحجاب والدعوة إليه دليل على عفة النفس . ومظهر من مظاهر التقوى وتغليب حرمات

الله عز وجل نصره النعم في مكارم أخلاق الرسول الكريم صلى الله عليه وسلم ج ۴ ص ۱۵۲۸ الحجاب

او سړو د پاره ځانله ځانله کارونه متعین کړي ، دغه وجه ده چې دواړو ته يې ځانله ځانله صفات او ځانله ځانله جسم ورکړي :

ښځه چونکه د ماشوم مور وي نو د پته يې صبر ، تحمل او نرمي ورکړي چې د بچو پرورش په ښه طريقې سره اوکړي .

او سړي يې پلار گرځولي ، د بي بي او کور د خرچې بوج يې دده په ذمه باندې ايځي ، دغه وجه ده چې ده ته يې جسم او صفات هم جدا جدا ورکړي ددې د پاره چې دا بهر تجارت ، سياست او نور کارونه اوکړي .

لکه څرنگې چې شريعت په سړي باندې د ښځو کارونه ندي لازم کړي نو همدغه شان په ښځه باندې يې هم د سړو کارونه ندي لازم کړي .

اوس که څوک دا نظريه لري چې ښځه دې هم بهر سياست ، تجارت او نورو کارونو ته رااووځي نو دا د ښځې سره ظلم کول دي ، ځکه په دې باندې خپل د کور بوج هم دی او تا ورياندې د سړو د کار بوج هم واچول .

لهذا اسلامي شريعت ښځو ته په کور کې د پردې حکم اوکړو چې د پته په کور کې کوم کارونه سپارل شوي هغه په اطمینان سره اوکړي او د کور نظم و نسق يې رابړ کړي .

۳ . د پردې دريم مقصد دادی چې په دې سره کورنې نظام مضبوط او محفوظ شي ، ځکه اسلام دا غواړي چې ښځو ته خپل حقوق هم ملاؤ شي او کورنې نظام يې هم مضبوط شي ، او دا هله کيدې شي چې ښځې په کورونو کې په پرده کې ناستې وي .

او چې کله ښځې د ترقۍ په نوم باندې په سياست يا نورو کارونو کې حصه اخيستلو د پاره د کورنه بهر اووځي ، شپه او ورځ په دفترونو ، بازارونو او کلبونو کې وخت تيروي نو د داسې ښځو کورنې نظام مکمل تباه وي ، او په کورني ژوند کې يې هيڅ سکون نه وي .

ځکه سکون په بې پردگۍ کې ندی ، بلکې په پرده کولو او د شريعت په احکاماتو باندې پوره عمل کولو کې دی .

د بې پردگۍ سزاګانې او نقصانات

محترمو مسلمانانو! اسلام زنانه و ته د پردې دیر تاکید کړی او د بې پردگۍ نه یې منع کړې دي؛ ځکه په بې پردگۍ سره د بې حیایی، بې غېرتۍ، او نورو ډیرو ګناهونو دوازه کلاوېږي، کورنۍ نظام تباه کېږي، نسب مُشْتَبِه کېږي، په ښځو کې حیا پاكدامني او نور بهترین صفات ختمیږي، او مُعَزَّزې کورنۍ ورسره ذلیلې کېږي.

الله تعالی مسلمانانو ښځو ته په کور کې د پاتې کیدو حکم کړی، او بې پردگۍ سره یې د

بهر و تلو نه منع کړې: ﴿وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى﴾ (۱).

ترجمه: او تاسو په کورونو کې اوسئ، او درو مې جاهلیت (د زمانې) په شان ښائست مه ښکاره کوئ.

یعنی د اسلام نه وړاندې د جاهلیت په زمانه کې به چې څنګه ښځې په بې پردگۍ سره د سرود وړاندې په ناز و نخرو سره تللی او خپل زینت به یې ښکاره کول نو هغه شان تاسو په بې حیایی سره مه ګرځئ. (۲)

اوس کومه ښځه چې بې پردې ګرځي نو دا ګناهګاره ده ځکه د ښځې د پاره پرده فرض ده او د فرض په پریځودو انسان ګناهګار یې. (۳)

(۱) الاحزاب آیه ۳۳.

(۲) قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى﴾ قَالَ مُجَاهِدٌ رَحِمَهُ اللَّهُ: كَانَتْ الْمَرْأَةُ تَخْرُجُ تَشِيْ بِرِئِ يَدَيِ الزَّجَالِ. فَذَلِكَ تَبَرُّجُ الْجَاهِلِيَّةِ. وَقَالَ قَتَادَةُ رَحِمَهُ اللَّهُ: ﴿وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى﴾ يَقُولُ: إِذَا خَرَجْنَ مِنْ بُيُوتِكُنَّ وَكَانَتْ لَهُنَّ مِثْيَةٌ وَتَكْسَرُ وَتَعْنُجُ فَتَنْهَى اللَّهُ عَنْ ذَلِكَ.

وَقَالَ مُقَاتِلُ بْنُ حَيَّانَ رَحِمَهُ اللَّهُ: ﴿وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى﴾ وَالتَّبَرُّجُ: أَنَّهَا تُلْقِي الْخِمَارَ عَلَى رَأْسِهَا. وَلَا تُشَدُّهُ فَيُؤَارِي قَلَائِدَهَا وَقُرْطَهَا وَعُنُقَهَا. وَيَبْدُو ذَلِكَ كُلُّهُ مِنْهَا. وَذَلِكَ التَّبَرُّجُ. لَمْ عَثَرْتُ نِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ فِي التَّبَرُّجِ. لَفْسِرِ ابْنِ كَلْبٍ ج ۶ ص ۴۱۰ سورة الاحزاب في تفسير آیه ۳۳.

(وَلَا تَبَرَّجْنَ) وَلَا تَتَّبِعْنَ فِي مَشِيكِ (تَبَرُّجُ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى) تَبَرُّجًا مِثْلَ تَبَرُّجِ النِّسَاءِ فِي أَيَّامِ الْجَاهِلِيَّةِ الْقَدِيمَةِ. لَفْسِرِ الْبَهْزَاوِيِّ (النَّوَارُ الْفَتْحِيَّةُ وَأَسْرَارُ الْتَاوِيلِ) ج ۴ ص ۲۳۱ سورة الاحزاب آیه ۳۳.

(۳) لَفَاوِي مَحْمُودِيَّة ج ۲۸ ص ۷۳ دوه کثوت اور اس کا جواب. آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۵۹ دود.

د "تَبَرُّج" تعريف

په قرآن کریم او احادیثو کې د بې پردګۍ نه تعبیر په "تَبَرُّج" سره شوې دی.

د "تَبَرُّج" لغوي معنی داده چې : ښځه د پردو سرود وړاندې خپل مخ ، زینت او محاسن ښکاره کړي . (۱)

او په اصطلاح کې علماؤ د "تَبَرُّج" ډیر تعریفونه کړي دي ، خو جامع تعریف یې دادی چې : ښځه د پردو سرود وړاندې خپل زینت او محاسن ښکاره کوي او ناز و نځرو سره ګرځي . (۲)

(۱) قال ابن منظور الافريقي رحمه الله : وَالتَّبَرُّجُ : إِظْهَارُ الْمَرْأَةِ زِينَتِهَا وَمَحَاسِنِهَا لِلرِّجَالِ . وَتَبَرَّجَتِ الْمَرْأَةُ : أَظْهَرَتْ وَجْهَهَا . وَإِذَا أَبْدَتْ الْمَرْأَةُ مَحَاسِينَ جَدِيدًا وَوَجْهَهَا قِيلَ : تَبَرَّجَتْ وَقَالَ أَبُو إِسْحَاقَ فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿ عَمَّا مَتَّبِعَاتِ بَرْنِئَةٍ ﴾ أَلْتَبَرُّجُ : إِظْهَارُ الزَّيْنَةِ وَمَا يُسْتَعْدَلُ بِهِ شَهْوَةُ الرَّجُلِ . وَقِيلَ : إِنَّهُنَّ كُنَّ يَتَكَسَّرْنَ فِي مَشْيِهِنَّ وَيَتَّبِعُهُنَّ وَفِي الْحَدِيثِ : " كَانَ يَكُونُ عَفْرٌ خِلَالِ . مِنْهَا التَّبَرُّجُ بِالزَّيْنَةِ لِغَيْرِ مَحَلِّهَا " . وَالتَّبَرُّجُ : إِظْهَارُ الزَّيْنَةِ لِلنَّاسِ الْأَجَانِبِ . وَهُوَ الْمَذْمُومُ . فَأَمَّا لِلزَّوْجِ فَلَا ، وَهُوَ مَعْفُوقٌ لِقَوْلِهِ لَغَيْرِ مَحَلِّهَا . لسان العرب لابن منظور الإفرنجي ج ۲ ص ۲۱۲ فصل الباء .

قال العلامة الفيومي رحمه الله : تَبَرَّجَتِ الْمَرْأَةُ أَظْهَرَتْ زِينَتَهَا وَمَحَاسِنَهَا لِلْأَجَانِبِ . المصباح المنير في غريب الشرح الكبير ج ۱ ص ۴۲ مادة (ب ر ج) .

وقال الامام ابن الاثير رحمه الله : أَلْتَبَرُّجُ : إِظْهَارُ الزَّيْنَةِ لِلنَّاسِ الْأَجَانِبِ وَهُوَ الْمَذْمُومُ . فَأَمَّا لِلزَّوْجِ فَلَا . النهاية في غريب الحديث والأثر ج ۱ ص ۱۱۳ مادة (ب ر ج) .

(۲) { وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى } قِيلَ : إِنَّ التَّبَرُّجَ فِي هَذَا الْمَوْضِعِ " التَّبَخُّثُ وَالشَّكْرُ " وَقِيلَ : إِنَّ التَّبَرُّجَ هُوَ إِظْهَارُ الزَّيْنَةِ ، وَإِبْرَازُ الْمَرْأَةِ مَحَاسِنَهَا لِلرِّجَالِ . تفسير الطبري ج ۱۹ ص ۹۷ سورة الاحزاب في تشریح آیه ۳۳ .

وَقِيلَ : أَلْتَبَرُّجُ : أَنْ تُبْدِيَ الْمَرْأَةُ مِنْ زِينَتِهَا وَمَحَاسِنِهَا مَا يَجِبُ عَلَيْهَا سِتْرُهُ مِمَّا تَسْتَعْدِي بِهِ شَهْوَةَ الرَّجُلِ . فتح اللدير للشوكاني ج ۴ ص ۳۲۰ سورة الاحزاب في تشریح آیه ۳۳ .

وقيل : هو كل زينة أو تجميل تقصد المرأة بإظهاره أن تحلو في أعين الأجانب ، حتى القناع الذي تستتر به المرأة إن التخب من الألوان الباردة ، والشكل الجذاب لكي تلذبه أعين الناظرين . ← ← ← ← ← ←

د بې پردګۍ سزاګانې او نقصانات

کومې زنانه چې پرده نه کوي، ښکاره مخ په بازارونو کې ګرځي او د سرود وړاندې خپل زینت ښکاره کوي نو په اسلام کې ددې سختې سزاګانې او نقصانات ذکر شوي، خو زه درته یو څو غټې سزاګانې او نقصانات ذکر کوم:

په بې پردګۍ سره د الله او رسول د حکم مخالفت راځي

په قرآن کریم کې الله تعالیٰ زنانه و ته په واضحه الفاظو سره د پردې حکم کړی. (۱)
او نبي علیه السلام هم په خپلو مبارکو احادیثو کې ددې اهمیت بیان کړی. (۲)
☆ اوس چې کومه زنانه پرده نه کوي نو دا د الله ﷻ او رسول ﷺ د حکم مخالفت کوي، او څوک چې د الله او د هغه رسول د حکم مخالفت کوي نو د داسې کس د پاره د جهنم سخته سزا ذکر شوی.

← ← ← فهو من مظاهر تبرج الجاهلية أيضاً. عودة الحجاب ج ۳ ص ۱۳۳.

التعريف الجامع أن يقال: التبرج: هو تعبدُ إظهار المرأة زينتها ومحاسنها، وتبخرها، وتكرها للرجال الأجانب. إظهار الصواب في حكم الحجاب ص ۲۹۵.

(۱) الله تعالیٰ فرمایي: ﴿وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى﴾ الاحزاب آیه ۳۳.

بل خای فرمایي: ﴿وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسَلُّوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ﴾ الاحزاب آیه ۵۳.

بل خای فرمایي: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْرِيْنَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيزِهِنَّ﴾ الاحزاب آیه ۵۹.

(۲) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْمَرْأَةُ عَوْرَةٌ فَإِذَا خَرَجَتْ اسْتَشْفَرَهَا الشَّيْطَانُ. سنن الترمذي أبواب الرِّفَاحِ بَابُ مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ الدُّخُولِ عَلَى النِّسَاءِ رَوَاهُ الْحَدِيثُ ۱۱۷۳ وقال الترمذي: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ قَرِيبٌ.

وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَيْسَ لِلنِّسَاءِ كَيْسِيَّةٌ فِي الْخُرُوجِ إِلَّا مُضْطَرَةً.... رواه الطبراني في الكبير، مجمع الزوائد ومعجم الفوائد بَابُ الْخُرُوجِ إِلَى الْعِيْدِ رَوَاهُ الْحَدِيثُ ۳۲۲۱، كنز العمال رَوَاهُ الْحَدِيثُ ۳۵۰۶۲، معارف القرآن سورة الاحزاب في تشریح آیه ۵۳

☆ رب کریم فرمایي : ﴿ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا ﴾ (۱)

ترجمه : او څوک چې د الله او دده د رسول نافرمانی او کړي نو بیشکه دده د پاره آورد جهنم دی ، دوی به په هغې کې همیشه وي تل تر تله .

☆ داسې کس ښکاره گمراه دی ، الله تعالی فرمایي :

﴿ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا ﴾ (۲)

ترجمه : او څوک چې د الله او د هغه د رسول نافرمانی او کړي نو بیشکه هغه گمراه شو په ښکاره گمراهۍ سره .

☆ د الله او رسول د حکم مخالفت کونکي په مصیبت او درد ناک عذاب کې مبتلا کیږي ، په قرآن کریم کې ذکر دي :

﴿ فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرٍ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴾ (۳)

ترجمه : پس څوک چې د الله د حکم (یا د پیغمبر د حکم) مخالفت کوي نو دوی له په کار دي چې دوی اویرېږي د دینه چې (په دنیا کې) دوی ته مصیبت او رسیږي ، یا (په آخرت کې) ورته درد ناک عذاب او رسیږي .

☆ د الله او د رسول د نافرمانۍ په وجه انسان د جنت نه محرومه کیږي .

د بخاري شریف حدیث دی رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمایي :

كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَن أَتَى .

زما هر یو امتي به جنت ته داخلېږي مگر (هغه کس به جنت ته نه داخلېږي) چا چې (زما د حکم منلو نه) انکار او کړو . (۵)

(۱) الجن آیه ۲۳ .

(۲) الاحزاب آیه ۳۶ .

(۳) النور آیه ۶۳ .

(۴) (يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ) : في هاء الكناية قولان : احدها : انها ترجع الى الله عز وجل . قاله مجاهد . والثاني : الى رسول الله صلى الله عليه وسلم . قاله قتادة . لفسر زاد المسر ج ۳ ص ۳۱۰ سورة النور آیه ۶۳ .

(۵) أئى : إمتنع عن قبول الدعوة او عن إمتثال الأمر . تعلق مصطفى البها على البخاري .

(د نبي عليه السلام نه) پوښتنه او شوه: هغه کوم کس دی چې هغه انکار کوي؟
پيغمبر عليه السلام او فرمايل:

مَنْ أَكْفَأُنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ . وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أُنِيَ .

چا چې زما تابعداري او کره هغه به جنت ته داخل شي ، او چا چې زما نافرمانی او کره نو هغه انکار او کرو . (يعنی چا چې زما اطاعت او نه کرو نو هغه سرکشي او انکار کوونکې دی ، د جنت مستحق نه دی ، بلکه دا به د دې خپل انکار او نافرمانۍ په وجه د الله ﷻ د عذاب او جهنم مستحق او ګرځي) . (۱)

☆ همدارنگې بې پردګۍ د ايمان په کمزورۍ هم دلالت کوي ، ځکه د اسلام تاريخ په دې باندې ګواه دی چې تر ډیره اوږده زمانه پورې ښځې په پرده کې وی خو چې کله بعضې کمزوري ايمان واله مسلمانان د غربي ډيموکراسۍ نه متاثره شو نو هغوی د زنانه ژ بې پردګۍ شروع کړه .

د بې پردګۍ نه نبي عليه السلام منع کړی

۱ . حضرت معاوية رضي الله عنه په حمص کې خلقو ته خطبه وويله ، په هغې کې يې دا هم او فرمايل: رسول الله صلى الله عليه وسلم اووه (۷) شيان حرام کړي دي ، زه تاسو ته دا در رسوم او ددينه مو منع کوم يو په هغې کې ”کَبْرُج“ يعنی بې پردګۍ هم ده . (۲)

(۱) عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «كُلُّ أُمَّتٍ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أُنِيَ». قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَنْ أُنِيَ؟ قَالَ: «مَنْ أَكْفَأُنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ . وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أُنِيَ» صحيح البخاري كتاب الاختصاص والكتاب والشق باب الإفتاء بشي رسول الله صلى الله عليه وسلم رقم الحديث ۷۲۸۰ ، المستدرک علی الصحيحين للحاکم رقم الحديث ۱۸۲ ، مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۸۷۲۸

(۲) عَنْ أَبِي حَرِيرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَطَبَ النَّاسُ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِحِمصَ . فَذَكَرَ فِي خُطْبَتِهِ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَرَّمَ سَبْعَةَ أَشْيَاءَ . وَإِنِّي أَبْلِغُكُمْ ذَلِكَ وَأَلْهَأُكُمْ عَنْهُ . مِنْهُنَّ: التَّوْحُ . وَالشُّعْرُ . وَالتَّصَاوِيرُ . وَالتَّبَرُّجُ . وَجُلُودُ السِّبَاعِ . وَالذَّهَبُ . وَالْحَرِيرُ . مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۱۶۹۳۵ ، المعجم الاوسط رقم الحديث ۶۳۶۸ ، المعجم الكبير للطبراني رقم الحديث ۸۷۶ .

۳. حضرت عبداللہ بن مسعود رضی اللہ عنہ فرمايي چې رسول الله صلی اللہ علیہ وسلم به لس (۱۰) شیان بد گنځل **وَالْتَبَجُّ بِالزَّيْنَةِ لَغَوِيرٍ مَحَلَّهَا** ... (يو په هغې کې) د زنانه د پاره بې حايه (د پردو سرود وړاندې خپل) زينت ښکاره کول دي . (۱)
(البته زنانه د پاره د خپل خاوند د وړاندې زينت ښکاره کول جائز دی) . (۲)

بې پردگي ښکاره گناه او ښکاره بغاوت دی

کومه ښځه چې بې پردگي کوي نو دا د دين نه ښکاره بغاوت او ښکاره گناه ده ، او څوک چې ښکاره گناه کوي نو هغه ته د معافي دروازه هم بنده وي .

د بخاري شريف او مسلم شريف حديث دی ، رسول الله صلی اللہ علیہ وسلم فرمايي :

كُلُّ أُمَّتِي مُعَاقِلٌ إِلَّا الْمَجَاهِرِينَ (۳)

زما هر يو امتي قابل د معافي او بخنې دی (چې الله تعالی يې په خپل فضل او رحم سره ټول گناهونه معاف کړي) مگر څوک چې ښکاره گناهونه کوونکي وي هغوی ته الله تعالی معافي نه کوي (تر څو پورې يې چې ددې ښکاره گناه نه توبه نه وي وېستي ، او ددينه منع شوې نه وي) .

مجاهرين هغه خلکو ته وايي چې برسر عام ښکاره گناه کوي ، نه د الله تعالی نه شرمېږي او

(۱) عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضی اللہ عنہ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَكْرَهُ عَشْرَ خِصَالٍ **وَالْتَبَجُّ بِالزَّيْنَةِ لَغَوِيرٍ مَحَلَّهَا** سنن النسائي كتاب الزينة الخفاف بالشفرة رقم الحديث ۵۰۸۸ ، شرح السنة للبهري ج ۹ ص ۱۰۴ باب العزل والابتن في غير المال ، المستدرک علی الصحيحين للحاكم رقم الحديث ۷۴۱۸ وقال الحاكم : هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه ، ووافقه الذهبي .

(۲) **وَالْتَبَجُّ بِالزَّيْنَةِ** أَنِّي أَظْهَرُهَا هَذَا لِلنَّاسِ الْأَجَانِبِ وَهُوَ الْمَذْمُومُ ، فَأَمَّا لِلرَّوَجِ فَلَا . وَهُوَ مَعْنَى قَوْلِهِ لَغَوِيرٍ مَحَلَّهَا . حاشية السدي على سنن النسائي ج ۸ ص ۱۴۱ كتاب الزينة في تشریح حديث ۵۰۸۸ .

(۳) صحيح البخاري كتاب الأذنين باب ستر النواصي على كلبو رقم الحديث ۶۰۶۰ ، صحيح مسلم كتاب الرؤيا

والتواقي باب النهي عن فضول اللسان في كلبو رقم الحديث ۵۲ (۲۹۹۰) .

(مُعَاقِلٌ) : أَيْ يَخْشَوُ اللَّهَ عَنْ زَلَّتِهِ بِفَضْلِهِ وَرَحْمَتِهِ . تعليق مصطفى البغا على صحيح البخاري .

نه د بندګانو نه. (۱)

چې کله دا ثابته شوه چې بې پردګۍ ښکاره ګناه او ښکاره بغاوت دی نو اوس د الله ﷻ په نزد به ددې سزا هم سخته وي.

د دُنیا د حکومتونو قانون هم دادی چې څوک ښکاره بغاوت کوي نو هغه نه معاف کوي بلکې وژني یی.

د بې پردګۍ په وجه د جنت نه محروم کیدل ، او د جهنم مستحق کیدل

کومه زنانه چې نری کپړې واغوندي ، ښکاره مخ بهر ګرځي او نور خلق ځان طرف ته رامائل کوي نو داسې ښځه به د جنت نه محرومه وي او د جهنم مستحقه به وي.

د مسلم شریف حدیث دی ، رسول الله ﷺ فرمایي :

صِنْفَانِ مِنَ أَهْلِ النَّارِ لَمْ أَرَهُمَا ، قَوْمٌ مَعَهُمْ سِيَاطٌ كَأَذْنَابِ الْبَقَرِ يَضْرِبُونَ بِهَا النَّاسَ ، وَنِسَاءٌ كَاسِيَاتٌ عَارِيَّاتٌ مُمِيلَاتٌ مَائِلَاتٌ ، رُءُوسُهُنَّ كَأَسْنِمَةِ الْبُخْتِ الْمَائِلَةِ ، لَا يَدْخُلْنَ الْجَنَّةَ ، وَلَا يَجِدْنَ رِيحَهَا ، وَإِنْ رِيحَهَا لَيُؤْجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ كَذَا وَكَذَا . (۲)

د جهنميانو دوه ډلې دي چې تراوسه ما ندي لیدلي (بلکه په آئنده زمانه کې به راپیدا کيږي) : یوه ډله هغه ده چې د هغوی په لاسونو کې به د غوا د لکۍ په شان کوږې وي چې په هغې سره به خلق په ناحقه وهي . دویمه ډله به د هغه ښځو وي چې په ظاهره به یې کپړې اغوستي وي خو په حقیقت کې به بریندې وي (یعنی داسې نری کپړې به یې اغوستي وي

(۱) (الْمُجَاهِرِينَ) : المعلنون بالمعاصي والفسوق . تعليق مصطفى البغا على صحيح البخاري .

وَالْمُجَاهِرُونَ هُمُ الَّذِينَ جَاهَرُوا بِمَعَاصِيهِمْ وَأَظْهَرُوهَا ، وَكَشَفُوا مَا سَتَرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْهَا فَيَتَحَدَّثُونَ . مرآة المفاتيح ج ۷ ص ۳۰۳۴ فی تشریح حدیث ۴۸۳۱ .

(۲) صحيح مسلم كتاب اللباس والزينة باب النساء الكاسيات العاريات المميلات المائلات رقم الحديث ۱۲۵ (۲۱۲۸) ، مشكوة المصابيح كتاب القصاص باب ما يفسن من الجنائيات الفصل الأول رقم الحديث ۳۵۲۴ (۱۵) ، مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۸۶۶۵ ، و رقم الحديث ۹۶۸۰ ، صحيح ابن حبان رقم الحديث ۷۴۶۱ ، المعجم الاوسط رقم الحديث ۱۸۱۱ ، السنن الكبرى للبيهقي رقم الحديث ۳۲۶۰ ، شعب الایمان رقم الحديث ۴۹۷۲ ، شرح السنة للبرقي رقم الحديث ۲۵۷۸ ، كنز العمال رقم الحديث ۴۵۰۱۳ .

رسول الله صلى الله عليه وسلم په هغه سړو باندې لعنت ويلي چې د بنځو سره مشابهت کوي، او په هغه بنځو يې هم لعنت ويلي چې د سړو سره مشابهت کوي.

د ابوداؤد شريف حديث دى، حضرت عائشة رَضِيَ اللهُ عَنْهَا فرمايي:

لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّجُلَةَ مِنَ النِّسَاءِ. (۱)

رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ په هغه بنځه لعنت ليرېلى چې د سړو سره مشابهت کوي.

بې پردگي گناه کبيره ده

علماءو بې پردگي په گناه کبيره کې شمار کړى، په احاديثو مبارکه و کې هم دا د گناه کبيره و سره يوځای ذکر شوى:

حضرت اُمَيْمَةُ بنت رُقَيْقَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا نبي عليه السلام ته راغله او د اسلام بيعت يې کولو، نبي ﷺ (ورته څه کبيره گناهونه او خودل چې د دينه به ځان ساتي، په هغې کې يې) ورته داهم او فرمايل: وَلَا تَبْرَجِي تَبْرُجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى. د رومبي جاهليت (د زمانې) په شان بنائست به نه ښکاره کوى (يعنى بې پردې به نه گرځي). (۲)

(۱) عَنْ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ. قَالَ: قِيلَ لِعَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: إِنَّ امْرَأَةً تَلْبَسُ الثَّغْلَ. فَقَالَتْ: «لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّجُلَةَ مِنَ النِّسَاءِ». سنن ابى داؤد. كتاب اللباس. باب في لباس النساء. رقم ۴۰۹۹. قال الاباني: صحيح. شعب الايمان رقم ۷۴۱۸، مشكاة المصابيح كتاب اللباس. باب الثَّغْلُ القَمَلُ الثَّانِي رقم ۵۲۳۴۷۰.

وفي رواية قال: رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: سَيَكُونُ فِي آخِرِ أَمَقِي رِجَالٌ يَزُكُّونَ عَلَى سُزُجٍ. كَأَشْيَاءِ الرِّجَالِ. يَنْزِلُونَ عَلَى أَبْوَابِ الْمَسْجِدِ. نِسَاؤُهُمْ كَأَسِيَّاتِ عَارِيَّاتٍ. عَلَى رُءُوسِهِمْ كَأَشْيَاءِ الْبُخْتِ الْعِجَانِ. الْعَنُورُ. فَإِنَّهُنَّ مَلْعُونَاتٌ.... مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۷۰۸۳، صحيح ابن حبان رقم الحديث ۵۷۵۳، المستدرک على الصحيحين للحاكم رقم الحديث ۸۳۴۶ وقال الحاكم: هذا حديث صحيح على شرط الشيخين ولم يخرجاه، مجمع الزوائد رقم الحديث ۸۶۱۲، كنز العمال رقم الحديث ۴۵۱۰۶.

(۲) جَاءَتْ أُمَيْمَةُ بِنْتُ رُقَيْقَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تُبَايِعُهُ عَلَى الْإِسْلَامِ. فَقَالَ: «أُبَايِعُكَ عَلَى أَنْ لَا تُشْرِكِي بِاللَّهِ شَيْئًا، وَلَا تُسْرِقِي وَلَا تَزْنِي، وَلَا تَقْتُلِي وَلَا تَكْذِبِي، وَلَا تَأْتِي بِبُهْتَانٍ تَفْتَرِيهِ بَيْنَ يَدَيْكَ وَرَجُلِكَ، وَلَا تَتَّبِعِي تَبْرُجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى». مسند احمد مخرجا رقم ۶۸۵۰، مجمع الزوائد كتاب النِّسَاءِ وَالسِّمَرِ. باب الْبَيْعَةِ عَلَى الْإِسْلَامِ إِلَى تَسْتِ بَيْعَةِ النِّسَاءِ رقم ۹۸۵۸، وقال الهيثمي: زَوَّاهُ الطَّبْرَانِيُّ وَرِجَالُهُ يُقَاتُ

بې پردګۍ رسوايي ده

په پرده نه کولو کې د زنانه د پاره د دنیا او آخرت دواړو رسوايي ده.

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي :

أَيُّمَا امْرَأَةٍ وَضَعَتْ ثِيَابَهَا فِي غَيْرِ بَيْتِ زَوْجِهَا فَقَدْ هَتَكَتْ سِتْرَ مَا بَيْنَهَا وَبَيْنَ اللَّهِ . (۱)

کومې ښځې چې د خپل خاوند د کور نه علاوه په بل ځای کې کپړې کینښودې (یعنې د پردو سره د وړاندې یې خپل بدن ښکاره کړو ، او د دوی نه یې پټ نکړو) نو دې هغه پرده او شوله کومه چې د دې او د الله ﷻ په مینځ کې وه (نو الله ﷻ به دا هم رسوا کړي) .

د بې پردګۍ په وجه د زنا دروازه کلاوېږي . او وبائي امراض زیاتېږي

بې پردګۍ او د غیر محرمه سړو او ښځو اختلاط سره د زنا دروازه کلاوېږي ؛ ځکه چې کله زنانه کلاؤ مخ د پردو سره یو ځای ناستې وي ، یو بل ته ګوري ، ګپ شپ لېږي ، لاس سره ملاووي ، بیا په کې خلوت (ځانله کیدل) هم راشي نو خامخا انسان د شیطاني وسوسو په وجه په زنا کې مبتلا کېږي . (۲)

او کله چې په معاشره کې زنا عامه شي نو بیا داسې وبائي او نور لږ علاجه بيماريانې پیدا کېږي چې د هغې د علاج نه ډاکټران هم عاجز وي ، او ددې سبب په احاديثو کې همدا فحاشي او بې حیاتي خودل شوی . (۳)

(۱) سنن ابن ماجه کتاب الأدب باب دخول الخمار رقم الحديث ۳۷۵۰ ، المستدرک على الصحيحين للحاكم رقم الحديث ۷۷۸۰ ، مستدرک مخرجاً رقم الحديث ۲۵۴۰۷ ، و رقم الحديث ۲۵۶۲۷ ، مصنف عبدالرزاق الصنعاني رقم الحديث ۱۱۳۱ ، المعجم الاوسط رقم ۴۷۴۳ ، المعجم الكبير للطبراني رقم ۶۴۵ ، شعب الایمان رقم الحديث ۷۳۸۱ .

(۲) قال العلماء: «التبذير والسفور داعية الفجور» . وقالوا: «ما اجتمع تبذير النساء واختلاطهن بالرجال إلا كان ثلثهما الزنا» فالاختلاط من أكبر انتشار الرذيلة والفاحشة في المجتمع . سواء بالاختلاط بهن في الأماكن العامة . أو بالخلوة بهن . دراسة للبدية في المرويات الواردة في شحمة عمر ۹۲۸/۲ . اظهار الحق والصواب في حكم العجائب ص ۶۴۷ .

(۳) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ .. لَمْ تَطْهَرِ الْفَاحِشَةُ فِي قَوْمٍ قَطُّ إِلَّا ظَهَرَ فِيهِمُ الطَّاغُوتُ وَالْأَوْجَاعُ الَّتِي لَمْ تَكُنْ فِي أَسْلَافِهِمْ مجمع الزوائد ومنبع الفوائد كتاب الجهاد باب ما لهن من فتنهن من النساء وغير ذلك ← ← ←

او په داسې خلقو د الله ﷻ عذاب رانا زليږي .
 رسول الله ﷺ فرمايي : إِذَا ظَهَرَ الزِّنَا وَالزِّبَا فِي قَرْيَةٍ فَقَدْ أَهْلُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَذَابَ اللَّهِ . (۱)
 كله چې په يو كلي کې زنا او سود ښکاره شي نو دې خلقو په خپل ځان باندې د الله ﷻ عذاب نازل کړو .

بې پردگۍ سره په ودونو کې تاخير راځي ، يا مکمل پاتې کيږي

د بې پردگۍ او اختلاط په وجه په ودونو کې تاخير راځي يا واده مکمل پاتې کيږي ،
 ځکه چې کله د بې پردگۍ په وجه زنا عامه شي نو هري د ناجائزو لارو نه خپل خواهشات
 پوره کوي نو واده ته ضرورت نه محسوسوي . همدارنگې زنا کارې ښځې هم واده ته
 رغبت نه لري ځکه هغوی ته پته وي چې که واده او کرم نو بيا راباندې د خاوند کنترول
 راځي او دا کارونه رانه پاتې کيږي نو هغوی هم د ډیر وروستو واده کوي يا ورنه مکمل پاتې
 شي . او دا يقيني چې د معاشري د پاره خطرناکه خبره ده . (۲)

←←← رقم الحديث ۹۶۱۵ . وقال الهيثمي : رَوَاهُ الْبُزْأُ وَرِجَالُهُ ثَقَاتٌ . صحيح الترغيب والترهيب رقم الحديث ۷۶۴ (۱۱) .
 الترغيب من منع الزکوة وما جاء في زکوة العلي ، و رقم الحديث ۲۱۸۷ (۶) ، شعب الايمان رقم الحديث ۳۰۴۳ ، كنز العمال رقم الحديث ۴۴۰۱۲ .

(۱) المستدرک علی الصحیحین للحاکم رقم الحديث ۲۲۶۱ کتاب البیوع . وقال الحاکم : هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ إِسْنَادًا
 وَلَمْ يُخَرِّجَاهُ . ووافقه الذهبي . الترغيب والترهيب رقم ۲۸۵۶ الترغيب من الربا ، كنز العمال رقم الحديث ۱۳۰۰ .

وفي رواية : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَا ظَهَرَ فِي قَوْمٍ الزِّنَا وَالزِّبَا إِلَّا أَهْلُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَذَابَ اللَّهِ . رَوَاهُ
 أَبُو بَكْرٍ . وَإِسْنَادُهُ حَسَنٌ . مجمع الزوائد ومنبع الفوائد رقم الحديث ۶۵۸۱ کتاب البیوع بَابُ مَا جَاءَ فِي الزِّبَا

(۲) اختلاط النساء بالرجال سبب تأخير الزواج أو تركه ، لأن المحتاجين إلى النساء يجدون بغيتهم في بعض
 المختلطات لا يبتل عددهم الرغبة في النكاح الشرعي . والمصابرة والمجاهدة من أجل الوصول إليه . بل ينشئ عنه
 كثير . خصوصاً إذا كان الزواج يكلفهم مبالغ كبيرة . وهم فقراء . والمرأة التي تجد بغيتها في الرجال يزين لها
 الشيطان ألها لا تتعجل بالزواج ، لأنها إن عجلت به تحملت مسؤولية الزوجية وبعدها الأمومة . وحيل بينها
 وبين عشاقها والأصدقاء والمزلاء ، ولهذا صار شعار بعض المختلطات المراهقات الزواج بعد انتهاء الدراسة . أو
 بعد الثامنة عشرة . أو بعد إحراز الوظيفة . اظهار الحق والصواب في حكم الحجاب ص ۶۴۹ .

بې پردگۍ سره ښځه ذليله کيږي

ښځې ته اسلام ډير لوي مقام ورکړی ، د قيمتي مبلغې په شان يې محفوظه ساتلی ، د کور شهزادګۍ يې جوړه کړې ، خود اسلام د ښمنانو ښځه بې پردې کړه : بازارونو ته يې رااوښسته ، ددې د پاره چې د پته په کتلو ، ددې سره په خبرو کولو ، او د دينه خپل شهوت پوره کولو سره خوږندواخلي .

په يورپي ملکونو کې د ښځو نه د يو څو روپو په عوض کې هر سرې خپل خواهش په آسانه پوره کولې شي ، هلته ښځه دومره ذليله شوی چې اوس په هوتلو ، حماونو ، لارو او کوڅو کې د پردو سرو خدمت کوي ، په دفترانو او کارخانو کې د سرو د پاره د لوبو سامان گرځيدلی ، دا ځکه چې کله دوی بې پردگي شروع کړه نو دومره ذليله شوی . (۱)

د ښځو بې پردگۍ لويه فتنه ده

ښځه چې تر څو پورې په شرعي حدودو کې دننه وي نو دا د خبرد پاره بنياد دی خو چې کله د شرعي حدودو نه اوځي او بې پردې شي نو دا بيا د شرک نه پس لويه فتنه ده ؛ ځکه ددې په وجه بيا په ټوله معاشره کې فساد او بې حياتي خوريږي .

(۱) المرأة المختلطة بالرجال متعة وسلعة ، لأن أعداء الإسلام دعوا المرأة في بلادهم إلى الاختلاط والتفرد ليسهل عليهم التمتع بها كما يشاؤون ، ومتى شاؤوا ، تمتعوا بالنظر إليها ، والكلام معها ، والنس لها ، والخلو بها ، والعشق لها . وبعد ذلك ممارسة الفاحشة معها . وهذه الممارسة هي التمتع الكامل بها . الاختلاط يجعل المرأة لعبة بيد الرجال ، ولهذا قال محمد رشيد العويد : « إن المرأة فقدت كل قيمتها اليوم في أوروبا ، وبلغت من الذل والشقاء حدًا لم تبلغه المرأة في أي مكان ، فقد أصبحت العوبة تتدحرج من يد إلى يد ، ويستبدل بها غيرها . إنها تشاهد في كل مكان خادماً في المطاعم والفنادق ، وحالة في الأسواق والطرقات ، وسائقة عربات وعجلات . إنها توجد في جميع المناسبات متاعاً رخيصاً متوفراً في كل مكان . وقد نزلت عن مكانتها العالية التي منحها الله تعالى حتى تهلّل لباسها ، وصدئ قلبها . وأصبح شعارها السامة والكآبة والقلق والحيرة دون أن تفكر في غاية حياتها ، علو مكانتها ، ومصيرها الذي شرع الله » . رسالة إلى

۱. د بخاري شريف او مسلم شريف حديث دى، رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايې:

مَا تَرَكَتُ بَعْدِي فِتْنَةً أَضَرَّ عَلَى الرَّجَالِ مِنَ النِّسَاءِ. (۱)

ما د خپل وفات نه پس د سړو د پاره د ښځو نه زياته ضررناکه فتنه بله نده پريځي.
(يعنې زما د وفات نه پس د سړو د پاره زياته ضرري فتنه ښځې دي).

۲. د بني اسرائيلو اوله فتنه د ښځو نه شروع شوې وه.

د مسلم شريف حديث دى، رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايې:

إِنَّ الدُّنْيَا خُلُوعٌ خَضِرَةٌ، وَإِنَّ اللَّهَ مُسْتَخْلِفُكُمْ فِيهَا فَيَنْظُرُ كَيْفَ تَعْمَلُونَ. فَاتَّقُوا الدُّنْيَا وَاتَّقُوا النِّسَاءَ؛ فَإِنَّ أَوَّلَ فِتْنَةٍ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَتْ فِي النِّسَاءِ. (۲)

بيشكه دنيا (په ظاهره) خوږه او تازه ده، او الله تعالى به تاسو په دې کې خليفه ګان (حاکمان) جوړوي، بيا به هغه ګوري چې تاسو څنگه عمل کوئ؟ پس تاسو د دنيا نه ځان بچ کړئ، او د ښځو نه ځان بچ کړئ؛ ځکه په بني اسرائيلو کې اوله فتنه د ښځو نه شروع شوې وه.

تشرېح په دې حديث کې نبي عليه السلام د دوه شيانو نه د بچ کيدو حکم او کړو:

اول دا چې د دنيا نه ځان بچ کړئ. يعنې ددې په جبهه و مال باندې مه دهوکه کيږئ ځکه ددې دا هر څه فناء کيدونکي دي، ددې د حلالو څيزونو به د انسان سره حساب کولې شي او د حرامو به عذاب وي، نو د هغه دنيا نه ځان بچ کړئ چې د هغې په وجه انسان د الله عزوجل نه غافل کيږي.

(۱) صحيح البخاري كتاب النکاح باب ما يُتَّقَى مِنَ سُوءِ النِّسَاءِ رقم الحديث ۵۰۹۶، صحيح مسلم كتاب الزکاتي باب أَكْثَرُ أَهْلِ الْجَنَّةِ الْفُقَرَاءُ وَأَكْثَرُ أَهْلِ النَّارِ النِّسَاءُ وَبَيَّانُ الْفِتْنَةِ بِالنِّسَاءِ رقم الحديث ۹۸ (۲۷۴۱)، سنن الترمذي باب ما جاء في تحذير فتنه النساء رقم الحديث ۲۷۸۰، السنن الكبرى للنسائي رقم الحديث ۹۲۲۵.

(۲) صحيح مسلم كتاب الزکاتي باب أَكْثَرُ أَهْلِ الْجَنَّةِ الْفُقَرَاءُ وَأَكْثَرُ أَهْلِ النَّارِ النِّسَاءُ وَبَيَّانُ الْفِتْنَةِ بِالنِّسَاءِ رقم الحديث ۹۹ (۲۷۴۲)، مستد احمد مخرجا رقم الحديث ۱۱۱۶۹، السنن الكبرى للنسائي رقم الحديث ۹۲۲۴، صحيح ابن خزيمة رقم الحديث ۳۲۲۱، شعب الایمان رقم الحديث ۵۰۲۹، مشکاة المصابيح كتاب النکاح الفصل الاول رقم الحديث ۳۰۸۶ (۷).

دویم دا چې د ښځو نه ځان بچ کړئ . یعنی ددې په وجه ځان په ناجائزو کارونو کې مه مبتلا کوئ ، او د دوی په ځله باندې حرامو طرف ته مه ماڼله کیږئ ؛ ځکه دوی ناقصات العقل دي . (۱)

حافظ ابن حجر رَحِمَهُ اللهُ فرمایي : ددې حدیث نه معلومه شوه چې د ښځې فتنه د نورو فتنو نه ډیره سخته ده ، او دا د قرآن کریم ددې آیت نه هم معلومېږي ، الله تعالی فرمایي :

﴿ زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ ﴾ (۲)

ترجمه : ښائسته کړې شوې دی خلکو ته محبت د نفسي خواهشاتو ، (هغه نفسي خواهشات دادي) لکه ښځې

په دې آیت کې الله تعالی ښځو ته حُبُّ الشَّهَوَاتِ وویل ، او بیا یې په دې ټولو کې اول د ښځو تذکره او کړه ، په دې کې دې خبرې طرف ته اشاره ده چې ښځه په دې کې اصل ده . (۳)

په بني اسرائيلو کې اوله فتنه : په مذکوره حدیث کې دا هم ذکر شو چې ” په بني اسرائيلو کې اوله فتنه د ښځو نه شروع شوې وه “ هغه دا چې یو کس خپل تره یا د تره ځوی ددې د پاره وژلې ؤ چې د هغه د لور سره نکاح او کړي . (۴)

(۱) (فَاتَّقُوا الدُّنْيَا) أَيْ : اخذوا من الإغترار بما فيها من الجاه والمال ، فَإِنَّهَا فِي وَشَلِكِ الرِّوَالِ ، وَاتَّقُوا فِيهَا بِنَا يُعِينُكُمْ عَلَى حُسْنِ الْمَالِ ، فَإِنَّهُ لَحَلَالُهَا حِسَابٌ وَلِحَرَامِهَا عَذَابٌ (وَاتَّقُوا النِّسَاءَ) أَيْ : اخذوا من بَأْنِ تَبِيلُوا إِلَى النِّسَاءِ بِسَبَبِهِنَّ ، وَتَقَعُوا فِي فِتْنَةِ الدَّمْرِ لِأَجْلِ الْإِفْتِتَانِ بِهِنَّ (فَإِنَّ أَوَّلَ فِتْنَةٍ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَتْ فِي النِّسَاءِ) أَيْ : فِي شَأْنِهِنَّ وَأَمْرِهِنَّ . وَقَالَ الطَّبْرِيُّ رَحِمَهُ اللهُ : اخذوا من تَبِيلُوا إِلَى النِّسَاءِ بِالْحَرَامِ وَتَقَبَّلُوا أَقْوَاهُنَّ ، فَإِنَّهُنَّ نَاقِصَاتُ عَقْلِ لَا خَيْرَ فِي كَلَامِهِنَّ غَالِبًا . مرقاة المفاتيح كتاب النكاح الفصل الاول ج ۵ ص ۲۰۴۴ فی تشریح حديث ۳۰۸۶ .

(۲) آل عمران آیه ۱۴ .

(۳) وَفِي الْحَدِيثِ أَنَّ الْفِتْنَةَ بِالنِّسَاءِ أَشَدُّ مِنَ الْفِتْنَةِ بِغَيْرِهِنَّ ، وَيَشْهَدُ لَهُ قَوْلُهُ تَعَالَى ﴿ زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ ﴾ فَجَعَلَهُنَّ مِنْ حُبِّ الشَّهَوَاتِ وَبَدَأَ بِهِنَّ قَبْلَ بَقِيَّةِ الْأَنْوَاعِ إِشَارَةً إِلَى أَنَّهُنَّ الْأَصْلُ فِي ذَلِكَ . فتح الباري لابن حجر ج ۹ ص ۱۳۸ فی تشریح حديث ۵۰۹۶ .

(۴) رُوِيَ أَنَّ رَجُلًا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ طَلَبَ مِنْهُ ابْنُ أَخِيهِ أَوْ ابْنُ عَمِّهِ أَنْ يُزَوِّجَهُ ابْنَتَهُ قَالِي . فَقَتَلَهُ لِيُنْكِحَهَا . أَوْ لِيُنْكِحَ زَوْجَتَهُ . مرقاة المفاتيح ج ۵ ص ۲۰۴۵ .

په خپله هم ګمراه کېږي) (۱).

شیطان همیشه د انسان د ګمراه کولو کوشش کوي شیطان همیشه دا کوشش کوي چې انسان ګمراه کړي، ځکه خو الله تعالی انسان خبردار کړی چې د شیطان تابعداري مه کوه او دا په دُښمنۍ سره اونیسه.

الله ﷻ فرمایي: ﴿وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ﴾ (۲)

ترجمه: او تاسو د شیطان د قدمونو پیروي (تابعداري) مه کوئ، بېشکه هغه ستاسو د پاره ښکاره دُښمن دی.

بل ځای فرمایي: ﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ﴾ (۳)

ترجمه: بېشکه شیطان ستاسو د پاره دُښمن دی پس تاسو دا (همیشه) دُښمن او ګنړئ (او په دُښمنۍ یې اونیسئ)، بېشکه دا خپل ټولې ددې د پاره رابلي چې دوی (هم) خاوندان د دوزخ (یعنی جهنمیان) شي.

شیطان انسان ته د بدکاری او بې حیایی حکم کوي.

الله ﷻ فرمایي: ﴿وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ﴾ (۴) ﴿إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوِّ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ (۵)

ترجمه: او تاسو د شیطان د قدمونو پیروي مه کوئ، بېشکه هغه ستاسو د پاره ښکاره

(۱) سنن الترمذي أبواب الرِّجَالِ بَابُ مَا جَاءَ فِي كَوَاهِلِهِ الدُّخُولُ عَلَى النُّبِيِّاتِ رِوَاةُ الْحَدِيثِ ۱۱۷۳ وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ قَالَ الْأَلْبَانِيُّ: صَحِيحٌ مَشْكُوهٌ الْمَصَابِيحُ كِتَابُ الرِّجَالِ بَابُ النَّظَرِ إِلَى الْمَعْصُومَةِ وَبَيِّنَاتُ الْعَوْرَاتِ أَلْفُضْلُ الثَّانِي رِوَاةُ الْحَدِيثِ ۳۱۰۹ (۱۲)، مَصْنُوعٌ مِنْ أَبِي حَسِبَةَ رِوَاةُ ۷۶۱۶، كُنُزُ الْعَمَالِ رِوَاةُ الْحَدِيثِ ۴۵۰۴۵، صَحِيحُ الْغُرُوبِ وَالْغَرِيبِ كِتَابُ الصَّلَاةِ تَرْغِيبُ النِّسَاءِ فِي الصَّلَاةِ فِي بَيِّنَاتِهِمْ وَلِزَوَّاهِيهِمْ مِنْ الْغُرُوبِ مِنْهَا رِوَاةُ ۳۴۶ (۷).

(۲) البقرة آیه ۲۰۸.

(۳) لاطر آیه ۶.

(۴) البقرة آیه ۱۶۸، ۱۶۹.

دُښمن دی ، بيشکه هغه تاسو ته د بدکاری او بې حيايۍ حکم کوي ، او ددې (حکم هم درته کوي) چې تاسو په الله باندې (د ځان نه په دروغه) داسې خبرې ووايئ چې تاسو پرې (په خپله هم) نه پوهيږئ .

د حضرت آدم عليه السلام د پيدائش سره سم شيطان د انسان سره دُښمني شروع کړې : په قرآن کریم کې ددې تذکره شته چې اوليې حضرت آدم عليه السلام ته سجده اونکره ، بيا يې حضرت آدم ﷺ ته وسوسه ورواچوله او الله تعالی چې د کومې غم دانې خوړلو نه منع کړې ؤ هغه يې ورباندې اوخوړه چې ددې په وجه د حضرت آدم عليه السلام او حضرت حواء نه کېرې لرې شوی ، بيا حضرت آدم ﷺ د جنت د اُونو په پانړو باندې خپل عورت پټ کړو ، بيا الله تعالی حضرت آدم ﷺ او حضرت حواء رَحْمَتُهُمَا دواړه د جنت نه رااوويستل . (۱)

د شيطان د لعنتي کيدو نه پس ده په ډير تاکيد سره دا وويل چې زه به انسان د هر طرف نه گمراه کوم ، الله تعالی د شيطان دا خبره داسې نقل کړې :

﴿ فِيمَا أَغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ۝ ثُمَّ لَآتِيَنَّهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ ۝ ﴾ (۲)

ترجمه : په وجه ددې چې تازې گمراه کړم نو زه به هم دې خلقو ته ستا په نيغه لاره کې کينم ، بيا به زه خامخا دوی ته د دوی د مخې طرف ، شا طرف ، خي طرف او چپ طرف نه (د

(۱) په قرآن کریم سورة الاعراف کې الله تعالی ددې بيان داسې کړی : ﴿ وَبَادَرَهُمْ الشُّكْنُ أَكْتَ وَرَوَّجَكَ الْمَهْجَةُ فَكَلَّا مِنْ خَيْفٍ شَيْئًا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ۝ فَوَسَّوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوَابِهَا وَقَالَ مَا لَكُمَا إِنْ لَكُمَا مِنَ الْغَفْرِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ۝ وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَلْصَّادِقِينَ ۝ فَدَلَسَهُمَا يَلْوُذُهُ فَلَكَذَا إِذَا قَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوَابُهُمَا وَظَفِيقًا يَصْصِفُ عَنْهُمَا مِنْ وَرَقِ الْجَعْرِ وَكَادَهُمَا رِيحُهُمَا أَلَمَ أَنَّهُمَا كَمَأً مِنْ لَكُمَا الشَّجَرَةَ وَأَقْلَ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ ۝ ﴾ . الاعراف آیه ۱۹ ، ۲۲ .

﴿ لَبِئْسَ أَدَمَ لَا يَفْعَلُ لَكُمْ الشَّيْطَانُ مِمَّا اخْرَجَ آبَاكُمْ مِنَ الْجَعْرِ يَلْوُغُ عَنْهُمَا يَهْوَاهُمَا سَوَابِهِمَا إِنْ لَمْ يُرَكِّمَهُمْ وَقَبِلَهُ مِنْ خَيْفٍ لَا تَرَوْهُمْ ۚ إِنْ جَعَلْنَا الشَّيْطَانَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ۝ ﴾ . الاعراف آیه ۲۷ .

(۲) الاعراف آیه ۱۶ ، ۱۷ .

گمراه کولو دپاره) راحم ، او ته به په دوی کې اکثر خلق شکر کوونکي او نه مومي .

﴿ قَالَ اخْرِجْ مِنْهَا مَذْمُومًا مَذْمُورًا لَمْ يَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَا مَلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ ﴾ (۱)

ترجمه : الله تعالى ورته او فرمايل : اوڅه ددې ځای نه ذليل رټلې شوی ، يقين او کره چې څوک په دوی کې ستا تابعداري او کړي نوزه به خامخا د تاسو ټولو نه جهنم ډک کړم .
بهر حال ، شيطان د انسان ښکاره دښمن دی ، دده د گمراه کولو کوشش کوي ، بيا خاصکر چې کله ښځه بې پردې راو وځي نو دا څو بيا د شيطان د پاره مضبوط جال دی ، خامخا به ددې په ذريعه خلق گمراه کوي .

پرده نه کوونکې زنانه بدترینې ښځې او منافقاني دي

کومې ښځې چې پرده نه کوي نو داسې ښځو ته په احاديثو کې بدترینې ښځې او منافقاني ويل شوي ، او داسې ښځې به جنت ته ډيرې کمې داخلېږي ، بلکې اکثره به جهنم ته داخلېږي . رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي :

خَيْرُ نِسَائِكُمُ الْوَدُودُ الْوَلُودُ الْمَوَاتِيَةُ الْمَوَاتِيَةُ إِذَا اتَّقَيْنَ اللَّهَ. وَهَرُ نِسَائِكُمُ الْمُتَبَرِّجَاتُ

الْمُتَخَيَّلَاتُ وَهُنَّ الْمُنَافِقَاتُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْهُنَّ إِلَّا مِثْلُ الْغُرَابِ الْأَعْصِمِ . (۲)

په تاسو کې بهترينې ښځې هغه دي چې هغه محبت کوونکې وي ، ډيرې بچي زېږوونکې وي ، د خپل خاوند سره موافقه وي ، مددگاره (غمخواره) وي خو دا هله چې دوی د الله جل واله نه و ږيرې . او بدترینې ښځې هغه دي چې د پردو سرود وړاندې خپل زينت ښکاره کوي (يعنی بې پردگي کوي) ، متکبره وي ، نو داسې ښځې منافقاني دي ، داسې ښځې به ډيرې کمې جنت ته داخلېږي .

د ” إِلَّا مِثْلُ الْغُرَابِ الْأَعْصِمِ “ مطلب دادی چې لکه څرنګې په کارغانو کې د سپينو وزرو واله ياسپينو خپو واله کارغه ډير کم وي نو همدغه شان به مذکوره ښځې هم په ډير

(۱) الاعراف آيه ۱۶ ، ۱۷ .

(۲) السنن الکبری للبيهقي رقم الحديث ۱۳۴۷۸ ، الترغيب والترهيب للروام السنه فصل في ذکر الزوجه السوء رقم الحديث ۱۵۲۷ ، کنز العمال رقم الحديث ۴۲۵۶۹ ، صحيحه الاباني فی سلسله الاحاديث الصحيحه برقم ۱۸۴۹ و رقم ۶۳۲ .

لې مقدار کې جنت ته داخلېږي. (۱)

د بې پردګۍ په وجه د جهنم مستحق کيدل

کومه ښځه چې بې پردګۍ کوي، بهر ته د وتلو په وخت په سرباندې لوپته نه اچوي، او د پردو سېرو د وړاندې خپل وېښتان ښکاره کوي نو د داسې ښځې د پاره د جهنم سخته سزا ذکر شوی.

۱. حافظ ابن حجر رَحِمَهُ اللهُ په "الزَّوْجَر" کې او علامه ذهبي رَحِمَهُ اللهُ په "الکِبَائِر" کې دا حدیث را نقل کړی: حضرت علي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمایي چې يو محل زه او حضرت فاطمه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا نبي ﷺ ته ورغلو، مونږ هغه اوليد چې د يرزيات يې ژړل، ما ورته پوښتنه او کړه:

فِدَاكَ اَبِي وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الَّذِي أَبْكَاكَ؟

اې د الله رسول! زما مور او پلار دې په تاسو قربان شي تاسو څه شی ژړوي؟ (يعنی ولې ژاړی؟).

نبي عليه السلام او فرمايل: اې علي! په کومه شپه چې زه معراج ته تللي ووم نو ما د خپل امت څه ښځې اوليدې چې قِسْمًا قِسْمًا عذاب ورکولې شو، اوس ما چې د هغوی د عذاب تصور او کړو نو ځکه مې اورژل.

بيا پيغمبر عليه السلام د هغې عذاب تفصيل شروع کړو:

رَأَيْتُ امْرَأَةً مُعَلَّقَةً بِشَعْرِهَا يَغْلِي دِمَاغُهَا.

ما يوه ښځه اوليده چې د وېښتانو نه زوړېنده وه او دِماغو يې د کتوۍ په شان جوش وهلو..... (بيا نبي ﷺ د نورو زنانو د عذاب تذکره هم اوکړه).

حضرت فاطمه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا چې دا خبرې واوريدې نو پاڅيده او وې فرمايل:

(۱) «الْغُرَابُ الْأَغْصَمُ» هُوَ الْأَبْيَضُ الْجَنَاحَيْنِ، وَقَلِيلُ الْأَبْيَضِ الرَّجُلَيْنِ. أَرَادَ: قِلَّةٌ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنَ النِّسَاءِ. لِأَنَّ هَذَا الوَصْفَ فِي الْغُرَابِ عَزِيْزٌ قَلِيْلٌ. وَفِي حَدِيثٍ آخَرَ «قَالَ: الْمَرْأَةُ الصَّايِحَةُ مِثْلُ الْغُرَابِ الْأَغْصَمِ. قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا الْغُرَابُ الْأَغْصَمُ؟ قَالَ: الَّذِي إِحْدَى رِجْلَيْهِ بَيْضَاءُ». النهاية في غريب الحديث والار ج ۳ ص ۲۴۹ (غصم).

اې زما محبوب پلاره ، زما د سترگو ښوالي يه ! دې ښځو به څه اعمال كول چې په دې عذاب كې مبتلا شوى ؟ نبي عليه السلام ورته وفرمايل :

يَا بُنَيَّةُ ! اَمَّا الْمُعَلَّقَةُ بِشَعْرِهَا فَاِنَّهَا كَانَتْ لَا تُغَطِّي شَعْرَهَا مِنَ الرِّجَالِ .

اې زما لورې ! كومه ښځه چې د ويستانو نه زوړنده وه (او د ماغوييې د كټوى په شان جوش وهل) نو هغې به د پردو سر نه خپل ويستان نه پټول (نو ځكه په دې عذاب كې مبتلا وه) . (۱)

۲ . علماؤ يوه واقعه رانقل كړې چې يوه ښځه به په نړۍ كپړو كې بې پردې د كور نه بهر وتله ، كله چې وفات شوه نو د خپل كور والو يو كس په خوب كې اوليده چې د الله ښځه وړاندې په نړۍ كپړو كې پيش شوه ، په دې وخت كې هوا راغله ، د دې بدن ښكاره شو ، الله تعالى ورته اعراض او كړو او حكم يې او كړو چې دا جهنم ته داخله كړئ :

فَاِنَّهَا كَانَتْ مِنَ الْمُتَبَرِّجَاتِ فِي الدُّنْيَا .

ځكه دا به په دنيا كې بې پردې په زينت كې وتله . (۲)

(۱) قَالَ عَلِيُّ كَرَّمَ اللَّهُ وَجْهَهُ : دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا وَقَاطِبَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَوَجَدَاهُ يَبْكِي بُكَاءَ حَيِّدٍ . فَقُلْتُ : فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ ! مَا أُنْذِي أَبْكَاكَ ؟ قَالَ : يَا عَلِيُّ ! لَيْلَةُ أُسْرِي بِي إِلَى السَّمَاءِ رَأَيْتُ نِسَاءً مِنْ أُمَّيِّي يُعَذِّبْنَ بِأَنْوَاعِ الْعَذَابِ فَبَكَيْتُ لِمَا رَأَيْتُ مِنْ شِدَّةِ عَذَابِهِنَّ . رَأَيْتُ امْرَأَةً مُعَلَّقَةً بِشَعْرِهَا يَغْلِي دِمَاغُهَا فَقَامَتْ قَاطِبَةُ الزُّهْرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا وَقَالَتْ : يَا حَبِيبِي وَفَرَّةَ عَيْنِي مَا كَانَ أَعْمَالُ هَذِهِ حَتَّى وَقَعَ عَلَيْهِنَّ هَذَا الْعَذَابُ ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : يَا بُنَيَّةُ ! أَمَّا الْمُعَلَّقَةُ بِشَعْرِهَا فَاِنَّهَا كَانَتْ لَا تُغَطِّي شَعْرَهَا مِنَ الرِّجَالِ الزَّوْجَرُ عَنْ الصِّرَافِ الْكَبِيرِ ج ۲ ص ۷۹ الْكَلْبَةِ الثَّمَانُونَ بَعْدَ الْيَائَتَيْنِ نُشُورُ النِّزَاةِ . الْكَبِيرُ لِلدَّهْمِيِّ ص ۱۷۸ الْكَلْبَةُ السَّابِقَةُ وَالْأَرْبَعُونَ نُشُورُ النِّزَاةِ عَلَى رُوحِهَا .

(۲) وَقَدْ حَكِيَّ أَنَّ امْرَأَةً كَانَتْ مِنَ الْمُتَبَرِّجَاتِ فِي الدُّنْيَا وَكَانَتْ تَخْرُجُ مِنْ بَيْتِهَا مُتَبَرِّجَةً . فَمَاتَتْ . فَرَأَاهَا بَعْضُ أَهْلِهَا فِي الْمَنَامِ وَقَدْ عُرِضَتْ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي ثِيَابٍ رِقَاقٍ . فَهَبَّتْ رِيحٌ فَكَشَفَتْهَا فَأَعْرَضَ اللَّهُ عَنْهَا وَقَالَ : خُذُوا بِهَا ذَاتَ السِّمَالِ إِلَى النَّارِ . فَاِنَّهَا كَانَتْ مِنَ الْمُتَبَرِّجَاتِ فِي الدُّنْيَا . الْكَبِيرُ ص ۱۷۸ الْكَلْبَةُ السَّابِقَةُ وَالْأَرْبَعُونَ نُشُورُ النِّزَاةِ عَلَى رُوحِهَا . الزَّوْجَرُ عَنْ الصِّرَافِ الْكَبِيرِ ج ۲ ص ۷۸ الْكَلْبَةُ الثَّمَانُونَ بَعْدَ الْيَائَتَيْنِ نُشُورُ النِّزَاةِ .

د بې پردگۍ په وجه په عذاب قبر کې مبتلا کيدل

د بې پردگۍ په وجه زنانه په عذاب قبر کې مبتلا کيږي، کومې زنانه چې نړۍ کې پرې اغوندي، يا سرتور سر يا کلاؤ مخ د پردو سرو مخې راځي نو دوی ته به په قبر کې داسې سخت عذاب ورکولې شي چې که مونږ ته د هغې عذاب پته اولږي نو مونږ به مري ځنول پريږدو. (۱) او الله ﷻ د عبرت د پاره کله کله د قبر عذاب خلقو ته ښايي.

مفتي عبدالرؤف سکھروي په خپل کتاب "اصلاحي بيانات" کې د عذاب قبر متعلق يوه واقعہ رانقل کړی، کومه چې د عبرت نه ډکه ده.

دا واقعہ په گلگت کې راپېښه شوې وه، چې يوه ښځه وفات شوه، خلقو دفن کړه، په دې لاره باندې يو کس تيريدو، هغه د دې قبر نه څه درزار او آوازونه واوريدل.

نو د کلي خلق يې په منډه راوستل، او دا قبر يې رااوسپړل، څنگه چې يې د قبر نه تخته رالږې کړه، نو وې ليدل چې په قبر کې يوه ښځه لغړه ناسته ده، خو کفن يې مکمل ختم شوې ؤ، دې ښځې وويل: ما له څه کپړې او څادر راوړئ چې ځان په کې تاو کړم، خلقو ورله په تيزۍ باندې کپړې او غټ څادر راوړو، دې په هغې کې ځان راتاو کړو او په منډه باندې خپل کور ته راغله.

کله چې کور ته رااوسيده نو کمرې ته ننوته، او د کمرې دروازه يې د دننه نه د ځان پسې بنده کړه، خلق چې راغلل او وې ليده چې دروازه د دننه طرفه بنده ده، دې ته يې وويل:

دروازه خلاصه کړه. دې ورته وويل: زه به دروازه خلاصه کړم خو چونکه زما حالت ډير خراب دی، د کتلو لائق نه دی، که تاسو راتنوځۍ نو داسې کس راشئ چې زما د ليدلو طاقت لري. نو څلور زړه ور کسان دننه ورغلل.

د بې پردگۍ سزا - نو دننه دې ښځې په څادر کې ځان راتاو کړې و، د ټولو نه مخکې

يې خپل سر ښکاره کړو، دوی اوليده چې په سر باندې يې نه ويښتان شته او نه څرمن.

دوی ورته پوښتنه وکړه: دا ويښتان دې څه شو؟ دې ورته وويل:

زه به مخکې چې د کور نه وټم نو سر به مې ښکاره و، او په سر مې هيڅ زړوکې (لوپټه) نه په سر کول، کله چې قبر کې کيښودې شوم نو فرښتو دا سزا راکړه چې زما هر وېښته يې رابښکود، تردې چې زما د سر څرمن هم ورسرلاړه.

پردې خلقو ته د شونډو سرې کولو سزا ددې نه روستو دې ښځې خپله ځله ښکاره کړه ، مونږ چې اولیده نو صرف غاښونه یې ښکاریدل او شونډې یې بالکل نه وې . مونږ ورنه پوښتنه وکړه : چې دا شونډې دې څه شوی ؟ دې راته وویل : زه به چې د کور نه کله وټم نو ما به پردو (نامحرمه) خلقو ته خپلې شونډې سرې کولی ، فرښتو په قبر کې دا سزا را کړه چې زما غونډې شونډې یې رانه کټ کړی .

د ناخن پالش سزا : ددې نه پس دې ښځې د خپل لاس او خپو ګوتې راښکاره کړې ، نو مونږ اولیده چې ددې د لاس او خپو په ګټو کې یو ټوک هم نه و ، مونږ ورنه پوښتنه وکړه : ستا ټوکونه څه شو ؟ دې راته وویل :

چې کله به زه بهر ته وټم نو د پردو سړو د پاره به مې د لاس او خپو په ټوکانو باندې ناخن پالش لېږول ، او بل دا چې ددې ناخن پالش په وجه به دا وډس او غسل کولو په وخت کې اوبه هم لاندې ټوک ته نه رسیدی ، نو کله چې په قبر کې کیښودې شوم نو فرښتو رانه دا یو یو ټوک اویست . کله چې دې ښځې دا خبرې او کړې نو بې هوشي ورباندې راغله ، او په هماغه ځای کې وفات شوه . دا خلق وايي چې : مونږ دوباره دا ښځه قبرستان ته وې وړه او هلته مودفن کړه . (۱)

عبرت : په دې واقعه کې د هغه ښځو دپاره لوي عبرت دی کومې چې بې پردې په بازارونو کې گرځي ، یا پردو سړو ته شونډې سرې کوي او ځان ورته ښکلې کوي ، او یا په ټوکونو باندې ناخن پالش لېږوي . الله دې مونږ ټول د قبر د عذاب نه اوساتي . آمین

د یو اعتراض جواب : که څوک دا اعتراض او کړي : چې د مرګ نه پس خو څوک دوباره نه راژوندې کیږي نو بیا دا ښځه څنګه راژوندې شوه ؟ نو ددې جواب دادی چې د الله تعالی عام قانون دادی چې د مرګ نه پس څوک دوباره نه راژوندې کیږي لیکن کله کله د عبرت د پاره الله تعالی داسې کوي چې یو کس راژوندې کړي او بیا یې واپس وفات کړي .

(۱) اسلامی بیانات ج ۱ ص ۱۰۲ تا ۱۰۵ ، چه سنده کار مرتبی مولان عبدالرؤف سکھروی صاحب ، مثال لکړ انجیر واقعات و لطائف

ص ۱۲۵ ، ناقابل یقین صحه واقعات ص ۱۳۳ باب نمبر ۸ .

حافظ ابن ابی الدنيا رَحْمَةُ اللَّهِ په دې باندې مستقل يو کتاب ليکلی ، نوم يې دی ” مَنْ عَاشَ بَعْدَ الْمَوْتِ “ (يعنی هغه څوک چې د مرگ نه پس دوباره راژوندي شوي) ، په دې کتاب کې ده په سَنَد سره ډير داسې واقعات رانقل کړي چې په هغې کې انسان د مرگ نه پس دوباره راژوندي شوې وي . د خلقو سره يې خبرې کړي وي او بيا واپس وفات شوې وي همدارنگې حافظ ابن رجب حنبلي رَحْمَةُ اللَّهِ په خپل کتاب ” أحوال القبور “ کې هم بعضې همدغه شان واقعات رانقل کړي .

بهر حال ، کله کله الله تعالی د خلقو د عبرت د پاره مړې دوباره راژوندي کړي ، د خلقو سره خبرې او کړي او بيا وفات شي ، دا څه د قرآن و سنت خلاف نده . البته د الله تعالی عام قانون داندې چې انسان د مرگ نه پس دوباره راژوندي کړي .

د نن سبا بنځو حالت

ډير د آفسوس مقام دی چې نن سبا کله بنځې د کور نه اوځي نو شونې سرې کړي ، سُرخي پودر او مړي ، خوشبو استعمال کړي ، نرۍ کپړې واغوندي ، لوپته د سر په ځای په مړۍ کې واچوي ، مټونه سينې او د بدن د بنائست ځايونه ښکاره کړي ، بغير ضرورت په بازارونو کلبونو او د سېل په ځايونو کې د پردو سرو سره څنگ په څنگ گرځي ، د هغوی سره خنداگانې کوي ، د گډا او سرود په مجلسونو کې شرکت کوي ، په سينماگانو کې فلمونه او ډرامې گوري ، او داسې د بې حيايۍ کارونه کوي چې انسان د هغې د بيان نه شرمېږي ، الله او رسول چې د پردې متعلق کوم صريح احکامات بيان کړي هغه د خپو لاندې کوي ، په لباس او شکل و شباغت کې د غير مُسلمو د فېشنونو اتباع کوي .

آيا دا بنځې هم ځان ته مسلمانانې وايي ؟ آيا دا بنځې په همدا تمني لري چې د قيامت په ورځ به رسول الله ﷺ زموږ شفاعت او کړي ؟

د موجوده زمانې بې حياء بنځې خود جاهليت زمانې د بې حياء بنځو نه مخکې شوي د موجوده زمانې دا بې حياء بنځې خو د جاهليت د زمانې د بې حياء بنځو نه هم مخکې لاري ؛ ځکه د جاهليت زمانې واله بنځو به کپړې اغوستې وې خو خپل زينت به يې ښکاره کول او ددې زمانې بې حياء بنځو خو کپړې هم اوويستی ، بازار ته چې رااوځي نو صرف د

بدن يو څو ځايونه يې پټ کړي وي نور يې اکثره بدن ښکاره وي ، ځان يې د ناوې په شان جوړ کړي وي ددې د پاره چې د خلقو توجه ځان ته راواړوي .

مخکې به چې د مسلمانانو ښځې د کور بهر په سفر تللی نو په سورلي باندې به يې ورله پردې اوتړلی چې دا چاته ښکاره نشي ، او پرده به د شرافت نڅه وه ، ليکن نن صباد بعضې شريفو خاندانونو ښځې هم په بازار کې بړينه سر او بې پردې گرځي ، او ورځ په ورځ دا حالات ښکته راروان دي .

بيا بعضې کم عقلې بودې ښځې چې بازار ته ځي نو د ځان سره ځوانه لور هم بوځي ، بيا ددې بودې ښځې دماغ دومره کار نه کوي چې پخپله يې پروڼې په سر کړې وي خو ليکن ددې ځوانې لور په سر باندې يې لوپټه هم نه وي ، او متې يې ښکاره وي ، حالانکه زياته فتنه خوددې ځوانې جينۍ نه خوړي چې دې طرف ته د خلقو توجه راوړي .
په کار خودا وه چې دې بودې دا ځوانه لور د ځان سره بازار ته نه راوستی ، او که د څه ضرورت د پاره يې راوستی نو کم از کم په پرده کې راوستل پکار وو ، ليکن ددې بودې مقصد صرف د خپلو لورانو نمائش کول وي نو ځکه دا کار کوي .

بې پردې به د قيامت په ورځ ظلمت وي

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي :

مَثَلُ الزَّافِلَةِ فِي الزَّيْنَةِ فِي غَيْرِ أَهْلِهَا كَمَثَلِ ظُلْمَةٍ لَا نُورَ لَهَا . (۱)

کومه ښځه چې د پردو سرود وړاندې د زينت په کپړو کې په تکبر (اونخرو) سره گرځي نو ددې مثال د قيامت د ورځې د هغې ظلمت (تياري) په شان دی چې د هغې د پاره رڼا نه وي .
يعنی د داسې ښځې د پاره به د قيامت په ورځ ظلمت وي . يا دا مطلب دی چې داسې ښځه به د قيامت په ورځ په داسې حالت کې راځي چې تکه توره به وي . (۲)

(۱) سنن الترمذي أبواب الزَّافِلَةِ بَابُ مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ خُرُوجِ النِّسَاءِ فِي الزَّيْنَةِ رقم الحديث ۱۱۶۷ ، المعجم الكبير للطبراني ج ۲۵ ص ۳۸ رقم الحديث ۷۰ مَبْنُوْنَةٌ بَنَتْ سَعْدُ خَادِمَةُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، معرفة الصحابة لأبي نعيم ج ۶ ص ۳۴۴ رقم الحديث ۷۸۳۹ ، الأحاديث المطالبين لابن أبي عاصم رقم الحديث ۳۴۳۹ . وصححه السويطي في الجامع الصغير برقم ۸۱۳۲ ، وضعفه الألباني في سلسلة الأحاديث الضعيفة برقم ۱۸۰ .

(۲) (كَمَثَلِ ظُلْمَةٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ) أَيْ تَكُونُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَأَنَّهَا ظُلْمَةٌ (لَا نُورَ لَهَا) أَلْضَمُّوْهُ لِلْمَرْأَةِ . ← ← ←

قاضي ابوبکر بن عربي رَحْمَةُ اللَّهِ فرمايي : اگر چې دې حديث ته امام ترمذي رَحْمَةُ اللَّهِ ضعیف ویلی خو معنی یې صحیح ده. (۱)

د بې پردګۍ په وجه په غونډه معاشره کې بې حیايي خورېږي

د بې پردګۍ ګناه صرف د همدې ښځې پورې محدود نده ، بلکې ددې په وجه په غونډه معاشره کې بې حیايي او بې ښېرتې خورېږي ، هر کس د سترګو په زنا کې مبتلا کېږي ، نو غوند د الله ﷻ په عذاب کې گرفتارېږي .

د بې پردګۍ په وجه د مغربي معاشرې بدحالي ګفري ملکونو چې پرده ختمه کړې ده او د بې حیايۍ اجازت یې ورکړی نو د هغوی معاشره ورځ په ورځ تباهی طرف ته روانه ده ، کورنې نظام یې داسې تباه دی چې ډیرو ښځو ته په کې طلاق ورکړې شوې دی ، زنا دومره عامه شوی چې د خلقو د وړاندې د ستهېج د پاسه زنا کولې شي ، کومې ښځې چې په دفترونو کې کار کوي د هغوی سره جبراً زنا کولې شي ، جینکۍ یې واده حاملې شي ، بیا دا حرامي بېچیان ضائع کړي ، او د ډیرو بچو پلار په کې معلوم نه وي .

دا ټولې خرابياني د بې پردګۍ نه شروع شوي ، یعنی اول بهر ته د وتلو په وخت خپل مخ ښکاره کړي ، بیا دومره زړه وړې شي چې په اوچتو سترګو باندې سړو ته ښځې ښیځ کوري ، بیا ډول و ښکار شروع کړي چې خلق راته او ګوري ، بیا نړۍ کېرې اغوستل شروع کړي ، بیا سینې ، مټې او سر ښکاره کړي ، بیا د خلقو سره تعلقات پیدا کړي ، بیا په هوټلو کلبونو او سینماګانو کې د سړو سره ځله په ځله شي ، نو چې کله خبره دې اندازې ته اوسي نو بیا د ټولو بد کاریو او بې حیايو دروازه کلاو شي ، او معاشره تباهی طرف ته روانه شي ، او خلق د الله ﷻ په عذاب کې گرفتار شي .

← ← ← قَالَ الدَّيْلَمِيُّ رَحْمَةُ اللَّهِ . يُرِيدُ الْمَتَبَرِّجَةَ بِالنَّزِيْنَةِ لِقَوْلِهِ زَوْجَهَا . تحفة الاحوذی بشرح جامع الترمذی ج ۴

مر ۲۷۶ باب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ خُوضِ النِّسَاءِ فِي الرِّبَاةِ لم يشریح حدیث ۱۱۶۷

... یريد أنها تأتي يوم القيامة سوداء مظلمة كأنها متجسدة من ظلمة لمر القدير للمناوي ج ۵ ص ۵۰۷ .

(۱) قال القاضي ابوبکر بن العربي رَحْمَةُ اللَّهِ : ذَكَرَ التَّرمِذِيُّ وَضَعْفَهُ . وَلَكِنَّ السُّنَنَ صَحِيحٌ . عارضة الاحوذی ج ۵ ص ۱۱۳ .

بې پردگۍ سره بې غېرتي پيدا کيږي

بې پردگۍ سره بې غېرتي پيدا کيږي، بيا داسې قوم د خپل ناموس، خپلې حياء او خپل ملک نه پوره دفاع نشي کولی.

آيا غېرتي سرې دا برداشت کوي چې دده ښځه دې شو خو ورځې نه وي د پردو سرو سره دې په هوتلو کې يواځې شپې تېروي خرچې دې ورياندې دا کوي او فائده دې ورنه بل څوک اخلي؟ هيڅ کله نه.

څه ناڅه غېرت خو په حيواناتو کې هم وي چې تر حيوان خپل مؤنث حيوان ته بل څوک نه پرېږدي، ليکن دې مغربي تهذيب ددې بعضې خلقو فطرت داسې مسخ کړی چې دوی د خپلو ښځو دا بې حيايي او بې غېرتي په خپلو سترگو باندې گوري خو هيڅ غږ نه کوي.

د بې پردگۍ په وجه ښځه د اسلامي آدابو نه محرومه کيږي

د بې پردگۍ په وجه ښځه د اسلامي آدابو او اسلامي اخلاقو نه محرومه کيږي، ځکه اسلام ښځې ته د حياء او عفت حکم کړی، د نظر او ژبې د حفاظت حکم يې ورته کړی، اوس چې کله زنانه بې پردې اووځي او د پردو سرو سره يې اختلاط راشي نو په دې سره حياء او عزت ختم شي، د سترگو او ژبې حفاظت هم ختم شي.

د بې پردگۍ په وجه ښځې ډېرې طلاقيږي

کومې ښځې چې بې پردې گرځي يا د پردو سرو سره گډون کوي نو په داسې ښځو باندې د خاوند بدگماني پيدا کيږي ځکه دا د نورو بې پرده ښځو واقعات آوري نو پخپله ښځه يې هم بدگماني پيدا شي، بيا يې په زړه کې ورسره نفرت پيدا شي، آخري نتيجه يې طلاقو ته اوړسي. مخکې به د طلاقو واقعات په گفري ملکونو کې زيات وو خو اوس ددې بې پردگۍ په وجه په اسلامي ملکونو کې هم زيات شوي.

نن صبا په ودونو کې ډيره بې پردگي کيږي

نن صبا په ودونو کې ډيره بې پردگي کيږي، د ديندارو کورونو ښځې هم په واده کې د پردې لحاظ نه ساتي، بيا ډيره د بې شرمۍ خبره داده چې د ناوې او نورو ښځو ويليوگانې کولې شي ددې د پاره چې نور خلق يې هم اوگوري، بعضې يې په کې په اتښت او فېس بک

باندې هم دا ویدیوگانې خورې کړي چې ټوله دنیا یې اوګوري ، او په دې باندې فخر هم کوي .

په بعضو ځایونو کې ناوې ته داسې اوچت ځای جوړ شوې وي مخ یې ښکاره وي چې خلق دا اوګوري او اوایي چې دا څومره ښائسته ده ، د پردو خلقو د شهوت نه ډک نظرونه ورباندې لږي ، خو دوی ته دا هیڅ د ګناه کار نه ښکاري ، دا ځکه چې د دوی نه حیا ختمه شوي وي نو اوس یې چې څه خوښه وي نو هغه کوي .

رسول الله ﷺ هم فرمایي : إِذَا لَمْ تَسْتَخِيْ فَافْعَلْ مَا شِئْتَ . (۱)

چې کله درکې حیا نه وي نو بیا چې دې څه خوښه وي هغه کوه (خو سزا به یې اوګوري) .
یعنی چې کله درنه حیا ختمه شي نو بیا خوبل داسې څیز نشته چې هغه تاد فحاشۍ او ګناهونو نه منع کړي .

خو چې په چا کې چې معمولي غېرت او معمولي حیا وي هغه به هیڅ کله داسې بې پردګۍ برداشت نه کړي .

ناوې تختول

چې کله د شریعت خلاف ورزي کیږي نو بیا به خامخا د بې عزتۍ واقعات هم راپېښیږي .
په یو واده کې ناوې ښکاره مخ ناسته وه ، چې کله یې په ګاډي کې وړله نو په دې وخت کې یې هم مخ ښکاره ؤ ، دا ډیره ښائسته وه ، د رانیور پردې کس ؤ ، هغه چې ناوې داسې ښکاره مخ اولیده نو په زړه کې یې شیطاني وسوسې راپیدا شوی ، د ګاډي په شیشه کې به یې دې ناوې ته کتل ، ده د دې ناوې د تختولو د پاره دا تدبیر اوکړو چې دا ګاډي یې د نورو نه ډیر تېز بوتللو ، چې کله ورنه د واده نور ګاډي ډیر شاته پاتې شو نو ده په یو ځای کې یو دم بریک اووهل او وې ویل چې :

ګاډي خراب شو ، اوس نه ستاړت کیږي ، تاسو ګوزشئ او ډیکه اووهئ .

(۱) صحیح البخاري کتاب أَعَادِيثِ الْأَنْبِيَاءِ بَابُ حَدِيثِ الْقَارِ رَقْمُ الْحَدِيثِ ۳۲۸۳ .

وفي رواية : إِذَا لَمْ تَسْتَخِيْ فَافْعَلْ مَا شِئْتَ . صحیح البخاري کتاب أَعَادِيثِ الْأَنْبِيَاءِ بَابُ حَدِيثِ الْقَارِ رَقْمُ الْحَدِيثِ

۳۲۸۴ . مستدرجاً رَقْمُ الْحَدِيثِ ۱۷۱۰۷ .

نو د ناوې نه علاوه ټول خلق کوز شو او دیکه یې اووهله، کله چې ده موقع اومونده نو ګاډې یې سټارټ کړو او په تېزۍ سره اوتختید، ناوې یې هم د ځان سره اوتختوله، ځان یې غائب کړو، د ډیر تلاش نه څلور ورځې پس خلقو پیدا کړو، خود ناوې عزت تارتار شوې و. دا نقصان ددې و چې خلقو د شرعي حکم "پردې" لحاظ او نه ساتل نو ځکه ددې بې عزتۍ سره مخامخ شو.

د بې پردګۍ په وجه ښځې تختول

ډیر خلق په خپلو کورونو کې د پردې لحاظ نه کوي ځوان کس د پردې ځوانې ښځې سره ګپ شپ لږوي نو خامخا په زړونو کې یې شیطاني وسوسې پیدا کیږي، بیا ددې خرابه نتیجه دا راوړي چې دا کس دا جینۍ اوتختوي، نو د دواړو خاندانونو د پاره ذلت او رسوائی جوړه شي.

بیا خاصکر په اخبارونو کې هم ډیر داسې واقعات راځي چې په فلانکۍ علاقه کې سړي خپله ورنډار (د ورور ښځه) اوتختوله، یا یې خپله ځینه (د ښځې خور) اوتختوله. او دا کار اکثره هغه خلق کوي چې شریعت د هغوی نه د پردې حکم کړې وي خو دوی پرده نه کوي او کورونو ته آزاد ځي راځي، نو آخريې ددې ښځو سره تعلقات پیدا شي او وې تختوي.

که چیرته مسلمانان د پردې لحاظ اوساتي د کومو خلقو نه چې شریعت د پردې حکم کړې وي هغه کور ته نه راپرې ږدي او ښځې بلا ضرورت بهر نه پرېږدي نو هیڅ کله به داسې واقعات نه راپېښیږي.

د بې پردګۍ په وجه کورنې نظام مکمل تباه کیږي

د بې پردګۍ په وجه کورنې نظام مکمل تباه کیږي، د کور اطمینان او سکون ختمیږي، د ښځې او خاوند په مینځ کې بې اعتمادی پیدا کیږي، نسب یې محفوظ نه وي، او ډیرې ښځې د خاوندانو نه طلاقیږي.

په یورپي ملکونو کې چې سهرشي نو سړي خپلې ډیوتۍ (کار) له لاره شي، ښځه خپلې ډیوتۍ له لاره شي، ماشومان چائیلډ کییر ادارې ته اوسپاري او کور ته قلف (تاله)

ورواچوي، نو چې کله د ماشوم تربيت نور خلق او کړي او دا د مورد شفقت نه محرومه شي نو دده په زړه کې به بيا د والدينو څه قدر پيداشي؟

بڼځه خو د کورنۍ نظام جوړولو د پاره بڼياد دی، که دا صحيح وي نو ټول کور به صحيح وي، او که دا خرابه شي نو ټول کور خرابېږي.

د ماشوم د پاره د مور غېږ اوله مدرسه ده، ده ته د مورد شفقت او بڼه تربيت ضرورت وي، که مور يې پاکدامنه حياناکه وي او ددې بچي بڼه تربيت او کړي نو بيا به ددې ماشوم په زړه کې د والدينو عزت هم وي او دده نه يو لوي علمي شخصيت هم جوړېدې شي.

خو که مور يې پخپله بې حياء او کوڅه ډبه وي نو دا به د بچو د اخلاقو څه تربيت او کړي؟ نن چې د مغربي معاشري کورنې ژوند تباه دی نو د هغې وجه همدا ده چې هلته بڼځې ته خپل مقام ندې ملاؤ شوی، بڼځه الله ﷻ د کور منظمه گرځولې خو دوی بهر راوويسته.

د بڼځې په باره کې د گورباچوف نظريه

که علماء د بڼځې د پردې خبره کوي نو خلق دا گمان کوي چې دوی متعصين او تنگ نظره دي ځکه دا خبرې کوي، حالانکه اوس خو غير مسلمو هم دا منلی چې د بڼځې په باره کې د اسلام کومه نظريه ده هغه صحيح ده.

د نن نه يو څو کاله مخکې د سوويت يونين آخري صدر "ميخائيل گورباچوف" يو کتاب ليکلی، د هغې نوم دی "پروسترائيکا"، هغه کتاب چاپ شوی، په ټوله دنيا کې مشهور دی، ده په هغه کتاب کې د بڼځو په باره کې مستقل باب قايم کړی:

(Status of women) يعنی د بڼځې مقام.

په دې باب کې ده په واضحه طريقې سره دا خبره ليکلی:

"مونږ مغرب واله و بڼځه د کور نه بهر راوويسته اگر چې په دې کې به مونږ ته معاشي فائدي هم حاصلې شوي وي، زموږ په پيداوار کې به هم زياتوالي راغلې وي ځکه سړي او بڼځې ټول کار کوي خو ددې فوائدو سره سره زموږ کورنې نظام هم تباه شوی او دا نقصان د هغه فوائدو نه ډير زيات دی، لهذازه په خپل ملک کې د پروسترائيکا په نوم باندې تحريک شروع کوم په دې سره زما غټ مقصد دادی چې کومه بڼځه د کور نه اوتې ده هغه څنگه واپس کور ته راولو؟ او که داسې اونکرو نو لکه څرنگې چې زموږ کورنې

نظام تباہ شوی همدغه شان به زمونږ پوره قوم هم تباہ شي .

محترمو مسلمانانو ! دا د یو غیر مسلمه کس اقرار و چې د ښځو په باره کې یې په کور کې د پاتې کیدو نظریه لرله . (۱)

نن صبا خلق دا کوشش کوي چې که ښځه هم د کور نه د کاروبار د پاره راوباسم نو روپۍ به زیاتې اوګټم . لږ سوچ په کار دی چې که یو کس روپۍ زیاتې اوګټي خو چې کورنۍ نظام یې تباہ شي نو ددې څه فائده ده ؟

د روپو مقصد خو دادی چې انسان ته اطمینان او سکون حاصل شي ، خو چې کله به یې پردګۍ سره کورنۍ نظام تباہ شي ، اطمینان او سکون ختم شي نو بیا په روپو څه ؟

د ښځو د آزادۍ نعره د مغربي تهذيب د هوکۀ ده

مغربي تهذيب واله کافران د فحاشۍ او زنا کارۍ خوړولو د پاره دا آواز پورته کوي چې " ښځو ته دې آزادي ملاؤ شي " ، او دیتۀ د " تحریک آزادي نسواں " نوم ورکوي ، دا اگر چې په ظاهره باندې ښه خبره معلومېږي خو په حقیقت کې دا د دوی غټه د هوکۀ ده .

دوی په میډیا باندې د ښځو مظلومیت بیانوي ، بیا ورسره هغه ویدیوګانې هم ښايي چې په هغې کې په اطرافو کې یو څو زنانه و سره ظلم شوې وي ، خلق چې دا ویدیوګانې گوري نو وایي چې " دا خو یقیني د ښځو سره ظلم دی ، دوی ته دې آزادي ملاؤ شي " لیکن په حقیقت کې دا کافران په دې طریقې سره په مسلمانانو کې فحاشي او زنا کاري خوړول غواړي ، د دوی اصل مقصد دادی چې زنانه بې پردې شي ، او هر سرې ورته په بازار او هوټلو کې خپل جنسي خواش په آسانه پوره کولې شي .

نو په ظاهره باندې د دوی د ښځو د آزادۍ دا نعره ډیره خوندۀ وړه معلومېږي لیکن ددې شاته چې کوم مقاصد پټ دي هغه ډیر خطرناک دي ، ځکه دوی چې ښځو ته د اکومه آزادي ورکول غواړي (چې په بازارونو کې بې پردې او ګرځي ، او څه یې چې زړه غواړي هغه اوکړي) نو په دې سره خو د مسلمانانو خانداني ژوند تباہ کیږي ، بیا به نکاح ته هیڅ ضرورت پاتې نشي ، هر سرې او هره ښځه چې څه وخت او غواړي او چا سره او غواړي د یو

خو روپو په عوض کې به خپل خواش پوره کوي ، حالانکه د نورو ټولو مذهبونو په نسبت اسلامي شريعت بنځو ته ډير حقوق ورکړي ، په ميراث وغيره کې يې خپل حقوق معلوم دي ، د کور شهزادګۍ يې 'کرخولی' ، د قيمتي ملغلرې په شان يې په پرده کې محفوظ ساتلی . لهذا د بنځو د آزادۍ په نوم چې کومه نعره او چټولې شي دا د دوی د هوکده ده .

د مثال په ذريعه وضاحت : صرف ستاسو د پوهې د پاره درته يو مثال پيش کوم چې دا خبره درته پوره واضحه شي : ددې مثال داسې دی لکه يو شپونکي چې خپلې ګلې د کور په چارديوالۍ کې د لېوانو نه محفوظې کړې وي ، ځکه بهر لېوان تاوېږي ، هغوی کوشش کوي چې په څه طريقې سره دا ګلې او خوري ، ليکن د شپونکي په وجه کور ته نشي ورتللی . اوس لېوان ددې کور بهر را جمع شي او دا آوازونه او چټوي چې : دې شپونکي ددې ګلو حقوق غصب کړي ، په کار ده چې ګلو ته آزادي ملاؤ شي ، او د خپلې خوښې آزادانه ژوند تېر کړي .

ګلې چې دا خبرې واورې نو دا هم اووايي چې لېوان خو ښه خبره کوي په کار ده چې مونږ ته آزادي ملاؤ شي . شپونکې ورته ډير نصيحت او کړي چې د هغوی خبره په ظاهره باندې ډيره ښه معلومېږي خو ددې شاته مقاصد نور دي . ليکن ګلې د شپونکي نصيحت او نه مني . کله چې دا ګلې د کور نه بهر اووځي او غرته لارې شي نو هلته ورباندې لېوان حمله او کړي او ټولې ماتې کړي . دا مې درته صرف يو مثال پيش کړو .

همدغه شان د مغربي تهذيب واله هم د بنځو د آزادۍ او حقوقو خبره کوي خو چې کله بنځه بهر يې پرې را اووځي او د خپلې خوښې کارونه شروع کړي نو دوی ورنه قدم په قدم خپل خواهشات او مقاصد پوره کوي ، چې په دې سره ددې حياء و عزت ختمېږي او غوند خانداني ژوند يې تباه کېږي .

نو ځکه شريعت بنځو ته حکم کړی چې په حياء او عزت سره په کورونو کې ژوند تېر کړي .

اسلام د سړي او ښځې په مينځ کې کار تقسيم کړی

د انسان د ژوند دوه مختلف شعبې دي : يوه د کور بهر شعبه ، او بله د کور دننه شعبه . اسلام دا دواړه شعبې تقسيم کړي : د کور بهر کارونه يې سرو ته حواله کړي ، لکه روزي

ګټل، تجارت کول، سياست او حکومت کول.

او د کور دننه کارونه يې ښځو ته سپارلي . ځکه خو الله تعالی ښځو ته فرمايي :

﴿ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ ﴾ او تاسوپه کورونو کې اوسئ . (۱)

همدارنگې نبي عليه السلام هم د حضرت علي عليه السلام او حضرت فاطمې عليها السلام په مينځ کې کارونه تقسيم کړي وو : حضرت علي عليه السلام ته يې او فرمايل : چې ته د کور بهر کارونه کوه او حضرت فاطمې عليها السلام ته يې او فرمايل چې ته د کور دننه کارونه کوه . (۲)

د سړو او ښځوپه مينځ کې د کارونو د تقسيم دا خبره په عقل سره هم معلومېږي ؛ ځکه الله تعالی سړي جسماني لحاظ سره مضبوط پيدا کړي دي او ښځې يې کمزورې پيدا کړي دي ، د کور بهر کارونه چونکه مشقت او قوت غواړي نو ځکه يې دا سړو ته سپارلي ، او د کور دننه کارونه دومره مشقت نه غواړي نو ځکه يې دا ښځو ته سپارلي .

اوس که څوک د سړو بهر درانه کارونه د کمزورو ښځوپه اوږو باندې اچوي نو دا د ښځو سره ظلم دی .

بيا د مغرب واله د ښځو سره غټ ظلم دا هم کوي چې اول ورباندې بهر په دفترونو کې اووه يا اته گټنې کار اوکړي ، بيا چې کور ته راشي نو د کور کارونه هم ورباندې کوي چې دا ورسره ظلم دی .

لهذا که چيرته دا دواړه طبقې خلق ددې تقسيم لحاظ اوساتي او هريو په خپله خپله دائره کې کار اوکړي نو ژوند به په اطمينان او سکون روان وي ، خو که ښځې د کور نه بهر رااووځي او د سړوپه کارونو کې حصه واخلي نو کورنې نظام يې مکمل تباه کېږي .

(۱) الاحزاب آيه ۳۳ .

(۲) قَالَ ابْن حَبِيبٍ فِي "الْوَأْضِحَةِ" : « حَكَمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَرَضِيِّ اللَّهِ عَنْهُ وَبَيْنَ زَوْجَتِهِ فَاطِمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا جِئِنِ الْمُتَكَبِّرُ إِلَيْهِ الْخِدْمَةُ ، فَحَكَمَ عَلَى فَاطِمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا بِالْخِدْمَةِ الْبَاطِنَةِ خِدْمَةِ الْبَيْتِ وَحَكَمَ عَلَى عَلِيٍّ عليه السلام بِالْخِدْمَةِ الظَّاهِرَةِ » . ثُمَّ قَالَ ابْن حَبِيبٍ وَالْخِدْمَةُ الْبَاطِنَةُ : الْعَجِينَ وَالطَّبْخَ وَالْقَرْشَ وَكُنُسَ الْبَيْتِ وَاشْتِغَاءَ النَّاءِ وَعَمَلَ الْبَيْتِ كُلِّهِ . زاد المعاد في هدي خير العباد لابن قيم الجوزية ج ۵ ص ۱۶۹ فصل في حكم النبي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ في خِدْمَةِ الزَّوْجَةِ لِرُؤُسِهَا .

په دې کې هېڅ شک نشته چې انساني ژوند کې د ښځې او سړي مثال داسې دی لکه د ګاډي دوه پائې (تېرونه) . ګاډي به هله په خپل رفتار باندې صحیح چلېږي چې کله دا دواړه پائې په خپل خپل ځای کې لږېدلې وي ، یوه پای به په یو طرف کې لږېدلې وي او دویمه په بل طرف کې . اوس که دا دواړه په یو طرف کې ولږي نو بیا به ګاډي نه ځي .

همدغه شان انسان به په دُنیا کې د اطمینان او سکون ژوند هله تیروي چې سړې او ښځې په خپل خپل میدان کې کار کوي ، یعنی سړې بهر کار کوي ، او ښځه دنده د کور کار کوي . اوس که ښځه هم بهر کارونو ته راوځي نو یقیني چې کورنې نظام مکمل تباه کېږي .

د ښځو او سړو مساوات خبره د فطرت خلاف ده

مغرب واله وایي چې " مونږ د سړو او ښځو په مینځ کې مساوات کوو " . نو د دوی دا خبره هم د فطرت خلاف ده ؛ ځکه چې کله الله تعالی د سړو او ښځو وجود ځانله ځانله آنداز باندې پیدا کړي ، سړو ته یې یو شان صلاحیتونه ورکړي او ښځو ته بل شان ، سړو ته یې یو شان خیالات ورکړي او ښځو ته بل شان ، دا په دې باندې دلالت کوي چې د سړو او ښځو کارونه هم جدا جدا دي ، سړي د بهر مشقت واله کارونو د پاره دي او ښځې د کور آسانه کارونو د پاره . لېذا څوک چې د سړو او ښځو په مینځ کې د مساوات نعره لېوي نو دا د فطرت خلاف ده .

سړو ته په ښځو باندې فضیلت حاصل دی

الله تعالی د سړو او ښځو په تخلیق کې فطره فرق ساتلی ، هر یو ته یې ځانله ځانله صلاحیتونه ورکړي ، په سړو کې چې کوم اوصاف دي دا په ښځو نشته ، او په ښځو کې چې کوم اوصاف دي دا په سړو کې نشته ، هر یو یې ته د خپل خپل کار مناسب صلاحیت ورکړی .

اګر چې د الله ﷻ په نزد باندې د فضیلت دارو مدار په تقوی او پرهیزګاری باندې دی .

په قرآن کریم کې ذکر دي : ﴿ اِنْ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ اتَّقٰكُمْ ۝ (۱) ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰ ۱۰۱ ۱۰۲ ۱۰۳ ۱۰۴ ۱۰۵ ۱۰۶ ۱۰۷ ۱۰۸ ۱۰۹ ۱۱۰ ۱۱۱ ۱۱۲ ۱۱۳ ۱۱۴ ۱۱۵ ۱۱۶ ۱۱۷ ۱۱۸ ۱۱۹ ۱۲۰ ۱۲۱ ۱۲۲ ۱۲۳ ۱۲۴ ۱۲۵ ۱۲۶ ۱۲۷ ۱۲۸ ۱۲۹ ۱۳۰ ۱۳۱ ۱۳۲ ۱۳۳ ۱۳۴ ۱۳۵ ۱۳۶ ۱۳۷ ۱۳۸ ۱۳۹ ۱۴۰ ۱۴۱ ۱۴۲ ۱۴۳ ۱۴۴ ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۷ ۱۴۸ ۱۴۹ ۱۵۰ ۱۵۱ ۱۵۲ ۱۵۳ ۱۵۴ ۱۵۵ ۱۵۶ ۱۵۷ ۱۵۸ ۱۵۹ ۱۶۰ ۱۶۱ ۱۶۲ ۱۶۳ ۱۶۴ ۱۶۵ ۱۶۶ ۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹ ۱۷۰ ۱۷۱ ۱۷۲ ۱۷۳ ۱۷۴ ۱۷۵ ۱۷۶ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹ ۱۸۰ ۱۸۱ ۱۸۲ ۱۸۳ ۱۸۴ ۱۸۵ ۱۸۶ ۱۸۷ ۱۸۸ ۱۸۹ ۱۹۰ ۱۹۱ ۱۹۲ ۱۹۳ ۱۹۴ ۱۹۵ ۱۹۶ ۱۹۷ ۱۹۸ ۱۹۹ ۲۰۰ ۲۰۱ ۲۰۲ ۲۰۳ ۲۰۴ ۲۰۵ ۲۰۶ ۲۰۷ ۲۰۸ ۲۰۹ ۲۱۰ ۲۱۱ ۲۱۲ ۲۱۳ ۲۱۴ ۲۱۵ ۲۱۶ ۲۱۷ ۲۱۸ ۲۱۹ ۲۲۰ ۲۲۱ ۲۲۲ ۲۲۳ ۲۲۴ ۲۲۵ ۲۲۶ ۲۲۷ ۲۲۸ ۲۲۹ ۲۳۰ ۲۳۱ ۲۳۲ ۲۳۳ ۲۳۴ ۲۳۵ ۲۳۶ ۲۳۷ ۲۳۸ ۲۳۹ ۲۴۰ ۲۴۱ ۲۴۲ ۲۴۳ ۲۴۴ ۲۴۵ ۲۴۶ ۲۴۷ ۲۴۸ ۲۴۹ ۲۵۰ ۲۵۱ ۲۵۲ ۲۵۳ ۲۵۴ ۲۵۵ ۲۵۶ ۲۵۷ ۲۵۸ ۲۵۹ ۲۶۰ ۲۶۱ ۲۶۲ ۲۶۳ ۲۶۴ ۲۶۵ ۲۶۶ ۲۶۷ ۲۶۸ ۲۶۹ ۲۷۰ ۲۷۱ ۲۷۲ ۲۷۳ ۲۷۴ ۲۷۵ ۲۷۶ ۲۷۷ ۲۷۸ ۲۷۹ ۲۸۰ ۲۸۱ ۲۸۲ ۲۸۳ ۲۸۴ ۲۸۵ ۲۸۶ ۲۸۷ ۲۸۸ ۲۸۹ ۲۹۰ ۲۹۱ ۲۹۲ ۲۹۳ ۲۹۴ ۲۹۵ ۲۹۶ ۲۹۷ ۲۹۸ ۲۹۹ ۳۰۰ ۳۰۱ ۳۰۲ ۳۰۳ ۳۰۴ ۳۰۵ ۳۰۶ ۳۰۷ ۳۰۸ ۳۰۹ ۳۱۰ ۳۱۱ ۳۱۲ ۳۱۳ ۳۱۴ ۳۱۵ ۳۱۶ ۳۱۷ ۳۱۸ ۳۱۹ ۳۲۰ ۳۲۱ ۳۲۲ ۳۲۳ ۳۲۴ ۳۲۵ ۳۲۶ ۳۲۷ ۳۲۸ ۳۲۹ ۳۳۰ ۳۳۱ ۳۳۲ ۳۳۳ ۳۳۴ ۳۳۵ ۳۳۶ ۳۳۷ ۳۳۸ ۳۳۹ ۳۴۰ ۳۴۱ ۳۴۲ ۳۴۳ ۳۴۴ ۳۴۵ ۳۴۶ ۳۴۷ ۳۴۸ ۳۴۹ ۳۵۰ ۳۵۱ ۳۵۲ ۳۵۳ ۳۵۴ ۳۵۵ ۳۵۶ ۳۵۷ ۳۵۸ ۳۵۹ ۳۶۰ ۳۶۱ ۳۶۲ ۳۶۳ ۳۶۴ ۳۶۵ ۳۶۶ ۳۶۷ ۳۶۸ ۳۶۹ ۳۷۰ ۳۷۱ ۳۷۲ ۳۷۳ ۳۷۴ ۳۷۵ ۳۷۶ ۳۷۷ ۳۷۸ ۳۷۹ ۳۸۰ ۳۸۱ ۳۸۲ ۳۸۳ ۳۸۴ ۳۸۵ ۳۸۶ ۳۸۷ ۳۸۸ ۳۸۹ ۳۹۰ ۳۹۱ ۳۹۲ ۳۹۳ ۳۹۴ ۳۹۵ ۳۹۶ ۳۹۷ ۳۹۸ ۳۹۹ ۴۰۰ ۴۰۱ ۴۰۲ ۴۰۳ ۴۰۴ ۴۰۵ ۴۰۶ ۴۰۷ ۴۰۸ ۴۰۹ ۴۱۰ ۴۱۱ ۴۱۲ ۴۱۳ ۴۱۴ ۴۱۵ ۴۱۶ ۴۱۷ ۴۱۸ ۴۱۹ ۴۲۰ ۴۲۱ ۴۲۲ ۴۲۳ ۴۲۴ ۴۲۵ ۴۲۶ ۴۲۷ ۴۲۸ ۴۲۹ ۴۳۰ ۴۳۱ ۴۳۲ ۴۳۳ ۴۳۴ ۴۳۵ ۴۳۶ ۴۳۷ ۴۳۸ ۴۳۹ ۴۴۰ ۴۴۱ ۴۴۲ ۴۴۳ ۴۴۴ ۴۴۵ ۴۴۶ ۴۴۷ ۴۴۸ ۴۴۹ ۴۵۰ ۴۵۱ ۴۵۲ ۴۵۳ ۴۵۴ ۴۵۵ ۴۵۶ ۴۵۷ ۴۵۸ ۴۵۹ ۴۶۰ ۴۶۱ ۴۶۲ ۴۶۳ ۴۶۴ ۴۶۵ ۴۶۶ ۴۶۷ ۴۶۸ ۴۶۹ ۴۷۰ ۴۷۱ ۴۷۲ ۴۷۳ ۴۷۴ ۴۷۵ ۴۷۶ ۴۷۷ ۴۷۸ ۴۷۹ ۴۸۰ ۴۸۱ ۴۸۲ ۴۸۳ ۴۸۴ ۴۸۵ ۴۸۶ ۴۸۷ ۴۸۸ ۴۸۹ ۴۹۰ ۴۹۱ ۴۹۲ ۴۹۳ ۴۹۴ ۴۹۵ ۴۹۶ ۴۹۷ ۴۹۸ ۴۹۹ ۵۰۰ ۵۰۱ ۵۰۲ ۵۰۳ ۵۰۴ ۵۰۵ ۵۰۶ ۵۰۷ ۵۰۸ ۵۰۹ ۵۱۰ ۵۱۱ ۵۱۲ ۵۱۳ ۵۱۴ ۵۱۵ ۵۱۶ ۵۱۷ ۵۱۸ ۵۱۹ ۵۲۰ ۵۲۱ ۵۲۲ ۵۲۳ ۵۲۴ ۵۲۵ ۵۲۶ ۵۲۷ ۵۲۸ ۵۲۹ ۵۳۰ ۵۳۱ ۵۳۲ ۵۳۳ ۵۳۴ ۵۳۵ ۵۳۶ ۵۳۷ ۵۳۸ ۵۳۹ ۵۴۰ ۵۴۱ ۵۴۲ ۵۴۳ ۵۴۴ ۵۴۵ ۵۴۶ ۵۴۷ ۵۴۸ ۵۴۹ ۵۵۰ ۵۵۱ ۵۵۲ ۵۵۳ ۵۵۴ ۵۵۵ ۵۵۶ ۵۵۷ ۵۵۸ ۵۵۹ ۵۶۰ ۵۶۱ ۵۶۲ ۵۶۳ ۵۶۴ ۵۶۵ ۵۶۶ ۵۶۷ ۵۶۸ ۵۶۹ ۵۷۰ ۵۷۱ ۵۷۲ ۵۷۳ ۵۷۴ ۵۷۵ ۵۷۶ ۵۷۷ ۵۷۸ ۵۷۹ ۵۸۰ ۵۸۱ ۵۸۲ ۵۸۳ ۵۸۴ ۵۸۵ ۵۸۶ ۵۸۷ ۵۸۸ ۵۸۹ ۵۹۰ ۵۹۱ ۵۹۲ ۵۹۳ ۵۹۴ ۵۹۵ ۵۹۶ ۵۹۷ ۵۹۸ ۵۹۹ ۶۰۰ ۶۰۱ ۶۰۲ ۶۰۳ ۶۰۴ ۶۰۵ ۶۰۶ ۶۰۷ ۶۰۸ ۶۰۹ ۶۱۰ ۶۱۱ ۶۱۲ ۶۱۳ ۶۱۴ ۶۱۵ ۶۱۶ ۶۱۷ ۶۱۸ ۶۱۹ ۶۲۰ ۶۲۱ ۶۲۲ ۶۲۳ ۶۲۴ ۶۲۵ ۶۲۶ ۶۲۷ ۶۲۸ ۶۲۹ ۶۳۰ ۶۳۱ ۶۳۲ ۶۳۳ ۶۳۴ ۶۳۵ ۶۳۶ ۶۳۷ ۶۳۸ ۶۳۹ ۶۴۰ ۶۴۱ ۶۴۲ ۶۴۳ ۶۴۴ ۶۴۵ ۶۴۶ ۶۴۷ ۶۴۸ ۶۴۹ ۶۵۰ ۶۵۱ ۶۵۲ ۶۵۳ ۶۵۴ ۶۵۵ ۶۵۶ ۶۵۷ ۶۵۸ ۶۵۹ ۶۶۰ ۶۶۱ ۶۶۲ ۶۶۳ ۶۶۴ ۶۶۵ ۶۶۶ ۶۶۷ ۶۶۸ ۶۶۹ ۶۷۰ ۶۷۱ ۶۷۲ ۶۷۳ ۶۷۴ ۶۷۵ ۶۷۶ ۶۷۷ ۶۷۸ ۶۷۹ ۶۸۰ ۶۸۱ ۶۸۲ ۶۸۳ ۶۸۴ ۶۸۵ ۶۸۶ ۶۸۷ ۶۸۸ ۶۸۹ ۶۹۰ ۶۹۱ ۶۹۲ ۶۹۳ ۶۹۴ ۶۹۵ ۶۹۶ ۶۹۷ ۶۹۸ ۶۹۹ ۷۰۰ ۷۰۱ ۷۰۲ ۷۰۳ ۷۰۴ ۷۰۵ ۷۰۶ ۷۰۷ ۷۰۸ ۷۰۹ ۷۱۰ ۷۱۱ ۷۱۲ ۷۱۳ ۷۱۴ ۷۱۵ ۷۱۶ ۷۱۷ ۷۱۸ ۷۱۹ ۷۲۰ ۷۲۱ ۷۲۲ ۷۲۳ ۷۲۴ ۷۲۵ ۷۲۶ ۷۲۷ ۷۲۸ ۷۲۹ ۷۳۰ ۷۳۱ ۷۳۲ ۷۳۳ ۷۳۴ ۷۳۵ ۷۳۶ ۷۳۷ ۷۳۸ ۷۳۹ ۷۴۰ ۷۴۱ ۷۴۲ ۷۴۳ ۷۴۴ ۷۴۵ ۷۴۶ ۷۴۷ ۷۴۸ ۷۴۹ ۷۵۰ ۷۵۱ ۷۵۲ ۷۵۳ ۷۵۴ ۷۵۵ ۷۵۶ ۷۵۷ ۷۵۸ ۷۵۹ ۷۶۰ ۷۶۱ ۷۶۲ ۷۶۳ ۷۶۴ ۷۶۵ ۷۶۶ ۷۶۷ ۷۶۸ ۷۶۹ ۷۷۰ ۷۷۱ ۷۷۲ ۷۷۳ ۷۷۴ ۷۷۵ ۷۷۶ ۷۷۷ ۷۷۸ ۷۷۹ ۷۸۰ ۷۸۱ ۷۸۲ ۷۸۳ ۷۸۴ ۷۸۵ ۷۸۶ ۷۸۷ ۷۸۸ ۷۸۹ ۷۹۰ ۷۹۱ ۷۹۲ ۷۹۳ ۷۹۴ ۷۹۵ ۷۹۶ ۷۹۷ ۷۹۸ ۷۹۹ ۸۰۰ ۸۰۱ ۸۰۲ ۸۰۳ ۸۰۴ ۸۰۵ ۸۰۶ ۸۰۷ ۸۰۸ ۸۰۹ ۸۱۰ ۸۱۱ ۸۱۲ ۸۱۳ ۸۱۴ ۸۱۵ ۸۱۶ ۸۱۷ ۸۱۸ ۸۱۹ ۸۲۰ ۸۲۱ ۸۲۲ ۸۲۳ ۸۲۴ ۸۲۵ ۸۲۶ ۸۲۷ ۸۲۸ ۸۲۹ ۸۳۰ ۸۳۱ ۸۳۲ ۸۳۳ ۸۳۴ ۸۳۵ ۸۳۶ ۸۳۷ ۸۳۸ ۸۳۹ ۸۴۰ ۸۴۱ ۸۴۲ ۸۴۳ ۸۴۴ ۸۴۵ ۸۴۶ ۸۴۷ ۸۴۸ ۸۴۹ ۸۵۰ ۸۵۱ ۸۵۲ ۸۵۳ ۸۵۴ ۸۵۵ ۸۵۶ ۸۵۷ ۸۵۸ ۸۵۹ ۸۶۰ ۸۶۱ ۸۶۲ ۸۶۳ ۸۶۴ ۸۶۵ ۸۶۶ ۸۶۷ ۸۶۸ ۸۶۹ ۸۷۰ ۸۷۱ ۸۷۲ ۸۷۳ ۸۷۴ ۸۷۵ ۸۷۶ ۸۷۷ ۸۷۸ ۸۷۹ ۸۸۰ ۸۸۱ ۸۸۲ ۸۸۳ ۸۸۴ ۸۸۵ ۸۸۶ ۸۸۷ ۸۸۸ ۸۸۹ ۸۹۰ ۸۹۱ ۸۹۲ ۸۹۳ ۸۹۴ ۸۹۵ ۸۹۶ ۸۹۷ ۸۹۸ ۸۹۹ ۹۰۰ ۹۰۱ ۹۰۲ ۹۰۳ ۹۰۴ ۹۰۵ ۹۰۶ ۹۰۷ ۹۰۸ ۹۰۹ ۹۱۰ ۹۱۱ ۹۱۲ ۹۱۳ ۹۱۴ ۹۱۵ ۹۱۶ ۹۱۷ ۹۱۸ ۹۱۹ ۹۲۰ ۹۲۱ ۹۲۲ ۹۲۳ ۹۲۴ ۹۲۵ ۹۲۶ ۹۲۷ ۹۲۸ ۹۲۹ ۹۳۰ ۹۳۱ ۹۳۲ ۹۳۳ ۹۳۴ ۹۳۵ ۹۳۶ ۹۳۷ ۹۳۸ ۹۳۹ ۹۴۰ ۹۴۱ ۹۴۲ ۹۴۳ ۹۴۴ ۹۴۵ ۹۴۶ ۹۴۷ ۹۴۸ ۹۴۹ ۹۵۰ ۹۵۱ ۹۵۲ ۹۵۳ ۹۵۴ ۹۵۵ ۹۵۶ ۹۵۷ ۹۵۸ ۹۵۹ ۹۶۰ ۹۶۱ ۹۶۲ ۹۶۳ ۹۶۴ ۹۶۵ ۹۶۶ ۹۶۷ ۹۶۸ ۹۶۹ ۹۷۰ ۹۷۱ ۹۷۲ ۹۷۳ ۹۷۴ ۹۷۵ ۹۷۶ ۹۷۷ ۹۷۸ ۹۷۹ ۹۸۰ ۹۸۱ ۹۸۲ ۹۸۳ ۹۸۴ ۹۸۵ ۹۸۶ ۹۸۷ ۹۸۸ ۹۸۹ ۹۹۰ ۹۹۱ ۹۹۲ ۹۹۳ ۹۹۴ ۹۹۵ ۹۹۶ ۹۹۷ ۹۹۸ ۹۹۹ ۱۰۰۰ ۱۰۰۱ ۱۰۰۲ ۱۰۰۳ ۱۰۰۴ ۱۰۰۵ ۱۰۰۶ ۱۰۰۷ ۱۰۰۸ ۱۰۰۹ ۱۰۱۰ ۱۰۱۱ ۱۰۱۲ ۱۰۱۳ ۱۰۱۴ ۱۰۱۵ ۱۰۱۶ ۱۰۱۷ ۱۰۱۸ ۱۰۱۹ ۱۰۲۰ ۱۰۲۱ ۱۰۲۲ ۱۰۲۳ ۱۰۲۴ ۱۰۲۵ ۱۰۲۶ ۱۰۲۷ ۱۰۲۸ ۱۰۲۹ ۱۰۳۰ ۱۰۳۱ ۱۰۳۲ ۱۰۳۳ ۱۰۳۴ ۱۰۳۵ ۱۰۳۶ ۱۰۳۷ ۱۰۳۸ ۱۰۳۹ ۱۰۴۰ ۱۰۴۱ ۱۰۴۲ ۱۰۴۳ ۱۰۴۴ ۱۰۴۵ ۱۰۴۶ ۱۰۴۷ ۱۰۴۸ ۱۰۴۹ ۱۰۵۰ ۱۰۵۱ ۱۰۵۲ ۱۰۵۳ ۱۰۵۴ ۱۰۵۵ ۱۰۵۶ ۱۰۵۷ ۱۰۵۸ ۱۰۵۹ ۱۰۶۰ ۱۰۶۱ ۱۰۶۲ ۱۰۶۳ ۱۰۶۴ ۱۰۶۵ ۱۰۶۶ ۱۰۶۷ ۱۰۶۸ ۱۰۶۹ ۱۰۷۰ ۱۰۷۱ ۱۰۷۲ ۱۰۷۳ ۱۰۷۴ ۱۰۷۵ ۱۰۷۶ ۱۰۷۷ ۱۰۷۸ ۱۰۷۹ ۱۰۸۰ ۱۰۸۱ ۱۰۸۲ ۱۰۸۳ ۱۰۸۴ ۱۰۸۵ ۱۰۸۶ ۱۰۸۷ ۱۰۸۸ ۱۰۸۹ ۱۰۹۰ ۱۰۹۱ ۱۰۹۲ ۱۰۹۳ ۱۰۹۴ ۱۰۹۵ ۱۰۹۶ ۱۰۹۷ ۱۰۹۸ ۱۰۹۹ ۱۱۰۰ ۱۱۰۱ ۱۱۰۲ ۱۱۰۳ ۱۱۰۴ ۱۱۰۵ ۱۱۰۶ ۱۱۰۷ ۱۱۰۸ ۱۱۰۹ ۱۱۱۰ ۱۱۱۱ ۱۱۱۲ ۱۱۱۳ ۱۱۱۴ ۱۱۱۵ ۱۱۱۶ ۱۱۱۷ ۱۱۱۸ ۱۱۱۹ ۱۱۲۰ ۱۱۲۱ ۱۱۲۲ ۱۱۲۳ ۱۱۲۴ ۱۱۲۵ ۱۱۲۶ ۱۱۲۷ ۱۱۲۸ ۱۱۲۹ ۱۱۳۰ ۱۱۳۱ ۱۱۳۲ ۱۱۳۳ ۱۱۳۴ ۱۱۳۵ ۱۱۳۶ ۱۱۳۷ ۱۱۳۸ ۱۱۳۹ ۱۱۴۰ ۱۱۴۱ ۱۱۴۲ ۱۱۴۳ ۱۱۴۴ ۱۱۴۵ ۱۱۴۶ ۱۱۴۷ ۱۱۴۸ ۱۱۴۹ ۱۱۵۰ ۱۱۵۱ ۱۱۵۲ ۱۱۵۳ ۱۱۵۴ ۱۱۵۵ ۱۱۵۶ ۱۱۵۷ ۱۱۵۸ ۱۱۵۹ ۱۱۶۰ ۱۱۶۱ ۱۱۶۲ ۱۱۶۳ ۱۱۶۴ ۱۱۶۵ ۱۱۶۶ ۱۱۶۷ ۱۱۶۸ ۱۱۶۹ ۱۱۷۰ ۱۱۷۱ ۱۱۷۲ ۱۱۷۳ ۱۱۷۴ ۱۱۷۵ ۱۱۷۶ ۱۱۷۷ ۱۱۷۸ ۱۱۷۹ ۱۱۸۰ ۱۱۸۱ ۱۱۸۲ ۱۱۸۳ ۱۱۸۴ ۱۱۸۵ ۱۱۸۶ ۱۱۸۷ ۱۱۸۸ ۱۱۸۹ ۱۱۹۰ ۱۱۹۱ ۱۱۹۲ ۱۱۹۳ ۱۱۹۴ ۱۱۹۵ ۱۱۹۶ ۱۱۹۷ ۱۱۹۸ ۱۱۹۹ ۱۲۰۰ ۱۲۰۱ ۱۲۰۲ ۱۲۰۳ ۱۲۰۴ ۱۲۰۵ ۱۲۰۶ ۱۲۰۷ ۱۲۰۸ ۱۲۰۹ ۱۲۱۰ ۱۲۱۱ ۱۲۱۲ ۱۲۱۳ ۱۲۱۴ ۱۲۱۵ ۱۲۱۶ ۱۲۱۷ ۱۲۱۸ ۱۲۱۹ ۱۲۲۰ ۱۲۲۱ ۱۲۲۲ ۱۲۲۳ ۱۲۲۴ ۱۲۲۵ ۱۲۲۶ ۱۲۲۷ ۱۲۲۸ ۱۲۲۹ ۱۲۳۰ ۱۲۳۱ ۱۲۳۲ ۱۲۳۳ ۱۲۳۴ ۱۲۳۵ ۱۲۳۶ ۱۲۳۷ ۱۲۳۸ ۱۲۳۹ ۱۲۴۰ ۱۲۴۱ ۱۲۴۲ ۱۲۴۳ ۱۲۴۴ ۱۲۴۵ ۱۲۴۶ ۱۲۴۷ ۱۲۴۸ ۱۲۴۹ ۱۲۵۰ ۱۲۵۱ ۱۲۵۲ ۱۲۵۳ ۱۲۵۴ ۱۲۵۵ ۱۲۵۶ ۱۲۵۷ ۱۲۵۸ ۱۲۵۹ ۱۲۶۰ ۱۲۶۱ ۱۲۶۲ ۱۲۶۳ ۱۲۶۴ ۱۲۶۵ ۱۲۶۶ ۱۲۶۷ ۱۲۶۸ ۱۲۶۹ ۱۲۷۰ ۱۲۷۱ ۱۲۷۲ ۱۲۷۳ ۱۲۷۴ ۱۲۷۵ ۱۲۷۶ ۱۲۷۷ ۱۲۷۸ ۱۲۷۹ ۱۲۸۰ ۱۲۸۱ ۱۲۸۲ ۱۲۸۳ ۱۲۸۴ ۱۲۸۵ ۱۲۸۶ ۱۲۸۷ ۱۲۸۸ ۱۲۸۹ ۱۲۹۰ ۱۲۹۱ ۱۲۹۲ ۱۲۹۳ ۱۲۹۴ ۱۲۹۵ ۱۲۹۶ ۱۲۹۷ ۱۲۹۸ ۱۲۹۹ ۱۳۰۰ ۱۳۰۱ ۱۳۰۲ ۱۳۰۳ ۱۳۰۴ ۱۳۰۵ ۱۳۰۶ ۱۳۰۷ ۱۳۰۸ ۱۳۰۹ ۱۳۱۰ ۱۳۱۱ ۱۳۱۲ ۱۳۱۳ ۱۳۱۴ ۱۳۱۵ ۱۳۱۶ ۱۳۱۷ ۱۳۱۸ ۱۳۱۹ ۱۳۲۰ ۱۳۲۱ ۱۳۲۲ ۱۳۲۳ ۱۳۲۴ ۱۳۲۵ ۱۳۲۶ ۱۳۲۷ ۱۳۲۸ ۱۳۲۹ ۱۳۳۰ ۱۳۳۱ ۱۳۳۲ ۱۳۳۳ ۱۳۳۴ ۱۳۳۵ ۱۳۳۶ ۱۳۳۷ ۱۳۳۸ ۱۳۳۹ ۱۳۴۰ ۱۳۴۱ ۱۳۴۲ ۱۳۴۳ ۱۳۴۴ ۱۳۴۵ ۱۳۴۶ ۱۳۴۷ ۱۳۴۸ ۱۳۴۹ ۱۳۵۰ ۱۳۵۱ ۱۳۵۲ ۱۳۵۳ ۱۳۵۴ ۱۳۵۵ ۱۳۵۶ ۱۳۵۷ ۱۳۵۸ ۱۳۵۹ ۱۳۶۰ ۱۳۶۱ ۱۳۶۲ ۱۳۶۳ ۱۳۶۴ ۱۳۶۵ ۱۳۶۶ ۱۳۶۷ ۱۳۶۸ ۱۳۶۹ ۱۳۷۰ ۱۳۷۱ ۱۳۷۲ ۱۳۷۳ ۱۳۷۴ ۱۳۷۵ ۱۳۷۶ ۱۳۷۷ ۱۳۷۸ ۱۳۷۹ ۱۳۸۰ ۱۳۸۱ ۱۳۸۲ ۱۳۸۳ ۱۳۸۴ ۱۳۸۵ ۱۳۸۶ ۱۳۸۷ ۱۳۸۸ ۱۳۸۹ ۱۳۹۰ ۱۳۹۱ ۱۳۹۲ ۱۳۹۳ ۱۳۹۴ ۱۳۹۵ ۱۳۹۶ ۱۳۹۷ ۱۳۹۸ ۱۳۹۹ ۱۴۰۰ ۱۴۰۱ ۱۴۰۲ ۱۴۰۳ ۱۴۰۴ ۱۴۰۵ ۱۴۰۶ ۱۴۰۷ ۱۴۰۸ ۱۴۰۹ ۱۴۱۰ ۱۴۱۱ ۱۴۱۲ ۱۴۱۳ ۱۴۱۴ ۱۴۱۵ ۱۴۱۶ ۱۴۱۷ ۱۴۱۸ ۱۴۱۹ ۱۴۲۰ ۱۴۲۱ ۱۴۲۲ ۱۴۲۳ ۱۴۲۴ ۱۴۲۵ ۱۴۲۶ ۱۴۲۷ ۱۴۲۸ ۱۴۲۹ ۱۴۳۰ ۱۴۳۱ ۱۴۳۲ ۱۴۳۳ ۱۴۳۴ ۱۴۳۵ ۱۴۳۶ ۱۴۳۷ ۱۴۳۸ ۱۴۳۹ ۱۴۴۰ ۱۴۴۱ ۱۴۴۲ ۱۴۴۳ ۱۴۴۴ ۱۴۴۵ ۱۴۴۶ ۱۴۴۷ ۱۴۴۸ ۱۴۴۹ ۱۴۵۰ ۱۴۵۱ ۱۴۵۲ ۱۴۵۳ ۱۴۵۴ ۱۴۵۵ ۱۴۵۶ ۱۴۵۷ ۱۴۵۸ ۱۴۵۹ ۱۴۶۰ ۱۴۶۱ ۱۴۶۲ ۱۴۶۳ ۱۴۶۴ ۱۴۶۵ ۱۴۶۶ ۱۴۶۷ ۱۴۶۸ ۱۴۶۹ ۱۴۷۰ ۱۴۷۱ ۱۴۷۲ ۱۴۷۳ ۱۴۷۴ ۱۴۷۵ ۱۴۷۶ ۱۴۷۷ ۱۴۷۸ ۱۴۷۹ ۱۴۸۰ ۱۴۸۱ ۱۴۸۲ ۱۴۸۳ ۱۴۸۴ ۱۴۸۵ ۱۴۸۶ ۱۴۸۷ ۱۴۸۸ ۱۴۸۹ ۱۴۹۰ ۱۴۹۱ ۱۴۹۲ ۱۴۹۳ ۱۴

خو بيا هم الله تعالى په ديرو کارونو کې سرو ته په ښځو باندې فضيلت ورکړې . دا خبره صراحتاً په قرآن کریم کې دوه (۲) محايه ذکرده .

اول : الله ﷻ فرمايي : ﴿الرِّجَالُ قَوَمُونَ عَلَى النِّسَاءِ مِمَّا قَضَى اللَّهُ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَمِمَّا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ﴾ . (۱)

مولانا اشرف علي تهانوي رَحْمَةُ اللهِ په بيان القرآن کې ددې ترجمه داسې کړې :
سړي په ښځو باندې حاکمان (نګرانان) دي (د دوه وجوهاتو په وجه باندې : يو) ددې په وجه چې الله تعالى بعضو (يعنی سړو) ته په بعضو (يعنی ښځو) باندې (قدرتي) فضيلت ورکړې (دا وهبي آمردي) ، او (دويم) ددې په وجه چې سړو خپل مالونه (په ښځو باندې په مهر او نان نفقه کې) خرچ کړي دي (او خرچ کوونکې لاس بهتر دی ، دا کسبي آمردي) . (۲)

په دې آيت کې په ﴿مِمَّا قَضَى اللَّهُ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ﴾ کې صراحتاً ذکر شو چې الله تعالى سړو ته په ښځو باندې فضيلت ورکړې دی .

دويم : الله ﷻ فرمايي : ﴿وَلَا تَتَّبِعُوا مِمَّا قَضَى اللَّهُ بِهِ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ﴾ . (۳)
ترجمه : او الله تعالى چې په تاسو کې بعضو له په بعضو نورو باندې کوم فضيلت ورکړی تاسو د هغې تمنا مه کوئ .

مولانا اشرف علي تهانوي رَحْمَةُ اللهِ په بيان القرآن کې ددې ترجمه داسې کړې :
او تاسو (ټولو سړو او ښځو ته دا حکم شوی چې په فضائل و هيبه و کې) دداسې کار تمنا مه کوئ چې په هغې کې الله تعالى بعضو (مثلاً سړو) ته په بعضو (مثلاً ښځو باندې) فوقيت ورکړې (لکه سړې کيدل ، يا سړو ته په ميراث کې دوچند حصه ملاویدل ، يا په گواهي کې د سړو کامل کيدل ، وغيره) .

(۱) النساء آیه ۳۴ .

(۲) تفسير بيان القرآن ج ۱ ص ۳۵۳ طبع مکتبه رحمانيه .

(۳) النساء آیه ۳۲ .

حضرت تهانوي رحمه الله ددې آيت په شان نزول کې ذکر کړي: چې يو خل حضرت ام سلمه رضي الله عنها نبي عليه السلام ته او فرمايل: چې مونږ ته په ميراث کې (د سرو په نسبت) نيمه حصه ملاوېږي، او نور په فلاني فلاني کارونو کې زموږ او د سرو په مينځ کې فرق دی. (د حضرت ام سلمه رضي الله عنها مقصد اعتراض نه و، بلکه مقصد يې دا و چې که چيرته مونږ هم سړي وی نو دا به ښه وه) نو دا مذکوره آيت مبارکه نازل شو. (۱)

قرآن کریم د سرو او ښځو په مرتبو کې فرق کړی

شوکه چې دا وايي "چې د سرو او ښځو په مرتبه کې هيڅ فرق نشته" نو د دوی دا خبره د قرآن کریم هم خلاف ده. ځکه قرآن کریم د سرو او ښځو په مرتبه کې فرق کړی، يو څو مثالونه درته ذکر کوم:

اول مثال: الله تعالى سړي په ښځو باندې نگرانان (حاکمان) مقرر کړي:

﴿الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ﴾. ترجمه: سړي په ښځو باندې نگرانان دي.

او ښځې ته يې د سړي د فرمانبردارۍ حکم کړی، او دا فرمانبرداري يې د شريفې

ښځې علامه گرځولی: ﴿فَالضَّالِّحَتُ قِنِثْتُ﴾. (۲)

ترجمه: پس ښکاري ښځې (د خپلو خاوندانو) تابعدارې وي.

او الله تعالى سرو ته د ښځو د فرمانبردارۍ حکم ندې کړی، بلکه د ښځو سره يې د حسن

سلوک حکم کړی: ﴿وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ﴾ (۳)

(۱) تفسير بيان القرآن ج ۱ ص ۳۵۲ طبع مکتبه رحمانيه.

په تفسير بغوي کې ددې آيت شان نزول داسې ذکر دی: ﴿قَوْلُهُ تَعَالَى: {وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ} الْآيَةِ. قَالَ مُجَاهِدٌ رَحِمَهُ اللَّهُ: قَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنَّ الرِّجَالَ يَغْزُونَ وَلَا نَغْزُو. وَلَهُمْ يَضَعُ مَا لَنَا مِنَ الْمِيزَانِ، فَلَوْ كُنَّا رِجَالًا غَزَوْنَا كَمَا غَزَوْا وَأَخَذْنَا مِنَ الْمِيزَانِ مِثْلَ مَا أَخَذُوا. فَتَوَلَّى هَذِهِ الْآيَةَ. تفسير البغوي (معالم التنزيل في تفسير القرآن) ج ۲ ص ۲۰۲. و آخرجه الواحدي بسنده في اسباب النزول ص ۱۸۱، وانظر تفسير الطبري ۲/ ۳۶۱، الدر المنثور ۲/ ۵۰۷. تفسير القرطبي ج ۵ ص ۱۶۲.

(۲) النساء آیه ۳۴.

(۳) النساء آیه ۱۹.

ترجمه: او تاسو د ښځو سره په ښه طریقه ژوند تیروئ.

ددې آیتونو نه معلومه شوه چې الله تعالی سړي د کورنګرانان (حاکمان) مقرر کړي او ښځې یې د دوی ماتحت ګرځولي. نو دواړه برابر نه شو.

دویم مثال: الله تعالی په میراث کې د سړو حصه د ښځو په دوو چنده مقرر کړې:

﴿لِلذَّكَرِ مِثْلُ حِظِّ الْأُنثَيَيْنِ﴾ (۱)

ترجمه: د سړي برخه د دوه و ښځو برابر ده. (یعنی سړي ته د ښځې په دوو چنده حصه ده).
لهذا د هلك حصه د جینی د حصې نه، د پلار حصه د مور د حصې نه، د خاوند حصه د بې بې د حصې نه، او د ورور حصه د خور د حصې نه زیاته ده. (ددینه هم معلومه شوه چې سړي او ښځې برابر ندي).

درېم مثال: قرآن کریم د ښځو گواهي د سړو په نیمایي ګرځولي، یعنې د دوه ښځو گواهي یې د یو سړي د گواهي برابر ګرځولي.

﴿فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَيْنِ﴾ (۲)

ترجمه: که چیرته دوه سړي نه وي نو بیا یو سړي او دوه ښځې گواهان جوړ کړئ.
همدارنگې د سړو او ښځو په گواهي کې نور فرق هم شته، ځکه ځانله د سړو گواهي معتبره لیکن ځانله د ښځو گواهي معتبر نه، ددې سره د سړي گواهي ضروري ده.
(البته کوم کارونه چې صرف د ښځو سره خاص وي او په هغې باندې د سړو خبریدل عاده ممکن نه وي نو بیا په دې کې صرف د ښځو گواهي هم معتبره ده).
په حدود او قصاص کې صرف د سړو گواهي معتبره، په دې کې د ښځو گواهي معتبر

نده. (۳)

څلورم مثال: قرآن کریم د طلاقو اختیار سړي ته ورکړی، ښځو ته یې ندې ورکړی.

(۱) النساء آیه ۱۱.

(۲) البقرة آیه ۲۸۲.

(۳) عَنِ الزُّهْرِيِّ. قَالَ: مَضَتْ السُّنَّةُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْخَلِيفَتَيْنِ مِنْ بَعْدِهِ: أَلَّا تَجُوزَ شَهَادَةُ الْإِنْسَاءِ فِي الْحُدُودِ. مصنف ابن أبي شيبة روى الحديث ۲۸۷۱۴ كتاب الحدود في شهادة النساء في الحدود

پنځم مثال: قرآن کریم سړي ته په یو وخت باندې د څلورو بنځو سره د نکاح کولو اجازت ورکړی، لیکن بنځې ته یې په یو ځل د یو نه زیات خاوندانو سره د نکاح اجازت ندې ورکړی. (البته که یو خاوند یې وفات شي یا طلاق ورکړي نو بیا د عدت تیریدو نه پس د بل سره نکاح کولې شي).

د قرآن کریم ددې آیتونو نه د خبره معلومه شوه چې د سرو او بنځو په مرتبه کې فرق شته، لهذا څوک چې دا وایي ”چې د سرو او بنځو په مرتبه کې هېڅ فرق نشته“ د دوی خبره د قرآن کریم خلاف ده. (۱)

ددینه علاوه نور مثالونه هم شته چې په هغې کې اسلامي شریعت د سرو او بنځو په مرتبه کې فرق کړی:

شپږم مثال: په اسلامي شریعت کې د بنځې دیت د سړي د دیت په نیمایي دی، او په دې باندې د صحابه کرامو رضی الله عنہم او ائمه اربعه و اجماع ده. (۲)

اووم مثال: سړي قاضي جوړیدې شي خو بنځه قاضي (جَجه) نشي جوړیدی، او په دې باندې د ائمه اربعه و اتفاق دی. د نورو درې ائمه و په نزد په څه معامله کې د بنځې فیصله نافذ نده، او د امام ابوحنیفه رحمه الله په نزد ددې فیصله د حدود او قصاص نه علاوه

(۱) آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۶۱۱، ۶۱۲ ص ۶۱۱.

(۲) وَإِنْ كَانَ أَتَى قَدِيَّةَ الْمَرْأَةِ عَلَى النِّصْفِ مِنْ دِيَّةِ الرَّجُلِ لِاجْتِمَاعِ الصَّحَابَةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ فَإِنَّهُ رُوي عَنْ سَيِّدِنَا عُمَرَ. وَسَيِّدِنَا عَلِيٍّ. وَابْنِ مَسْعُودٍ. وَزَيْدِ بْنِ كَثِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ أَنَّهُمْ قَالُوا فِي دِيَّةِ الْمَرْأَةِ: إِنَّهَا عَلَى النِّصْفِ مِنْ دِيَّةِ الرَّجُلِ. وَلَمْ يُنْقَلْ أَنَّهُ أُلْكَرَ عَلَيْهِمْ أَحَدٌ فَيَكُونُ إجماعاً. وَلِأَنَّ الْمَرْأَةَ فِي مِيزَانِهَا وَهَذَا كَيْفَا عَلَى النِّصْفِ مِنَ الرَّجُلِ فَكَذَلِكَ فِي دِيَّتِهَا. بدائع الصالح في ترميم الشرائع ج ۷ ص ۲۵۲ كِتَابُ الْجَنَائِزِ وَجُزْءُ النِّبَةِ.

وَأَجْمَعَ الْعُلَمَاءُ عَلَى أَنَّ دِيَّةَ الْمَرْأَةِ عَلَى النِّصْفِ مِنْ دِيَّةِ الرَّجُلِ. قَالَ أَبُو عُمَرَ: إِنَّمَا صَارَتْ دِيَّتُهَا... وَاللَّهُ أَعْلَمُ عَلَى النِّصْفِ مِنْ دِيَّةِ الرَّجُلِ مِنْ أَجْلِ أَنَّ لَهَا لِنِصْفِ مِيزَانِ الرَّجُلِ. وَشَهَادَةُ امْرَأَتَيْنِ بِشَهَادَةِ رَجُلٍ. وَهَذَا إِنَّمَا هُوَ فِي دِيَّةِ الْخَطَا. وَأَمَّا الْعَمْدُ فَلَيْسَ بِهِ الْقِصَاصُ بَيْنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ لِقَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: (الْأَنْفُسُ بِالْأَنْفُسِ) وَ (الْمُزْ بِالْحَزِّ) كَمَا تَقَدَّمَ فِي الْبَقَرَةِ. تفسیر القرطبي (الجامع لأحكام القرآن) ج ۵ ص ۳۲۵ سورة النساء في ترميم آیه ۸۲.

نورو امور و کپی نافذ ده ، خو بنخه قاضي جورول گناه ده . (۱)
 اتم مثال : بنخه د ملک سریراه (بادشاه) نشی جوریدی . (۲)
 و په دې باندې د ټول امت اجماع ده . حکه چې د بادشاهی د پاره کوم صفتونه ضروري
 هغه الله تعالی په سرو کې پیدا کړي دي ، په بنخه کې نشته .
 بل دا چې بنخې ته د پردې حکم شوی ، او دا پردو سرو سره د اختلاط نه منع شوی
 ټکه د بادشاه د پاره د نورو خلقو سره ملاویدل راځي .
 بل دا چې بنخه ناقص العقل وي او د بادشاهی د پاره کامل عقل واله سرې په کار دی .
 مخه د ملک سریراه جوریدل ناجائز ده . (۳)

په ددې آخري دوه مسئلو پوره تشریح روستو په فقهي مسائلو کې د صفحه ۳۴۵ نه تر صفحه ۳۵۶ پورې
 ده . (ابو النعمان عفی عنه)

(وَالْمَرْأَةُ تَقْضِي فِي غَيْرِ حَدِّ وَقَدْ وَإِنْ أَثِمَ الْمُؤْنِي لَهَا) لِخَبَرِ الْبُخَارِيِّ « كُنْ يُفْلِحَ قَوْمٌ وَلَوْ أَمَرَهُمْ امْرَأَةٌ » .
 المخار (قوله: فِي غَيْرِ حَدِّ وَقَدْ) لِأَنَّهَا لَا تَضْلُحُ شَهَادَةً فِيهِمَا فَلَا تَضْلُحُ حَاكِمَةً . رد المحتار على الدر المختار
 ص ۳۴۰ بَابُ كِتَابِ الْقَاضِي إِلَى الْقَاضِي مُتْلِفٌ فِي حَقْلِ الْمَرْأَةِ شَاهِدَةً فِي الْوَلَفِ . آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۶۱۷
 ، فتاویٰ محمودہ ج ۲۵ ص ۱۰۰ فتاویٰ حکیم کے اکلام .

عَنْ أَبِي بَكْرَةَ . قَالَ: لَقَدْ تَقَعَّى اللَّهُ بِكَلِمَةِ أَيَّامِ الْجَبَلِ . كَمَا بَلَغَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ قَارِئًا مَلَكُوا
 مَ كَسْرَى قَالَ: « كُنْ يُفْلِحَ قَوْمٌ وَلَوْ أَمَرَهُمْ امْرَأَةٌ » . صحيح البخاري كتاب العتق بَابُ الْيَتْمَانِ الَّتِي تَتَوَجَّعُ
 نَرْ رَمَ الْحَدِيثِ ۷۰۹۹ . وَرَمَ الْحَدِيثِ ۴۴۲۵ كِتَابُ التَّغَايِ بَابُ كِتَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى كَسْرَى وَقِيَصَ
 ، امام بغوي رحمه الله د بخاري شريف حديث په تشریح کې ليکلي : اِتَّفَقُوا عَلَى أَنَّ الْمَرْأَةَ لَا تَضْلُحُ أَنْ تَكُونَ
 امَا وَلَا قَاضِيًا . لِأَنَّ الْإِمَامَ يَخْتِاجُ إِلَى الْخُرُوجِ لِإِقَامَةِ أَمْرِ الْجِهَادِ ، وَالْقِيَامِ بِأُمُورِ الْمُسْلِمِينَ ، وَالْقَاضِي يَخْتِاجُ
 الْبُرُوزَ لِفَضْلِ الْخُصُومَاتِ ، وَالْمَرْأَةُ عَوْرَةٌ لَا تَضْلُحُ لِلْبُرُوزِ ، وَتُعْجَرُ لَضَعْفِهَا عِنْدَ الْقِيَامِ بِأَكْثَرِ الْأُمُورِ . وَلِأَنَّ
 نَزَاةً كَاقْصَةٍ . وَالْإِمَامَةُ وَالْقَضَاءُ مِنْ كِتَابِ الْوَلَايَاتِ فَلَا يَضْلُحُ لَهَا إِلَّا الْكَامِلُ مِنَ الرِّجَالِ . شرح السنة للمعوي
 ۱۰ ص ۷۷ بَابُ كَوَايِدِ قَوْنِيَةِ الرِّسَالَةِ فِي تَرْجِيحِ حَدِيثِ ۲۴۸۷ .

لِالْإِمَامِ الْقُرْطُبِيِّ رَحِمَهُ اللَّهُ : وَأَجْمَعُوا عَلَى أَنَّ الْمَرْأَةَ لَا يَجُوزُ أَنْ تَكُونَ إِمَامًا . تفسير القرطبي ج ۱ ص ۲۷۰
 رد المحتار في شرح آية ۳۰ .

أية المجتهد ج ۲ ص ۳۴۹ ، إزالة الغلاء ج ۱ ص ۴ . آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۶۱۸ ، و ص ۶۲۰ ، ۶۲۱ .
 اوی حلقانہ ج ۲ ص ۲۹۶ ، و ص ۳۶۳ .

بهر حال ، د دې مثالونه دا خبره واضحه شوه چې د سرو او ښځو مرتبه برابر نده ، بلکه الله تعالى په ډيرو امورو کې سرو ته په ښځو باندې فضيلت ورکړې ، او ډير کارونه داسې دي چې په اسلامي شريعت کې د هغې اجازت صرف سرو ته شوی ، ښځو ته ندې شوی .
لهذا څوک چې د سرو او ښځو د مساوات خبره کوي دا د قرآن کریم او فطرت خلاف ده .

مغرب واله د ټولونه ذليل کارونه ښځو ته سپارلي

مغرب واله خو په ځله باندې دا وايي چې ” مونږ سرو او ښځو ته يو شان حقوق ورکوي او په حکومت کې ورته غټې غټې عهدې ورکوي “ لیکن که تاسو په ژور نظر ورته اوگوري نو دوی د حکومت غټې غټې په شماريو څو ښځو ته ورکړي د دې څو ښځو نه علاوه يې نورو ښځو ته ټول ذليل کارونه سپارلي .

دوی ښځو ته په هوټلو ، هوايي جهازونو او غټو گادو کې د پردو سرو خوشحالولو خدمت سپارلی چې سړي کله هم او غواړي خپل خواهش ورنه پوره کولې شي .
دوی ښځو ته په سينماگانو او کلبونو کې د بې شرمۍ کارونه سپارلي ، په دفترونو کې يې د سرو د استقبال د پاره مقرر کړي .

دوی ښځو ته په سړکونو باندې د جارو وهلو خدمت سپارلی .

آيا همدا سرو او ښځو ته يو شان حقوق ورکول دي ؟

دوی خويو څو ښځو ته غټې غټې ورکولو سره نورې ټولې ښځې ذليله کړې .

اسلام ښځو ته ډير عزت ورکړی ، خو مغرب واله و ښځه ذليله کړه

اسلام ښځو ته ډير مقام ورکړی : ښځو ته يې د عزت لباس ورواغوست ، په سړيې ورله د حياء لوپټه ورپه سر کړه ، د کور شهزادګۍ يې اوگرځوله ، د قيمتي ملغلرې په شان يې د غلطو خلقو د نظرونو نه محفوظ کړه ، په ميراث کې يې ورته پوره حقوق ورکړل .

لیکن مغرب واله و ښځه بهر سړکونو ته برينده رااوويسته ، په هوټلو او دفترونو کې يې ذليله کړه ، د خپلو خواهشاتو پوره کولو ذريعه يې اوگرځوله ، د خپل تجارت چلولو د پاره يې آله اوگرځوله ، په خپلو مصنوعاتو باندې يې د ښځو د هر اندام لټې تصويرونه ورکړل چې خلق دا خيز واخلي ، او د ښځو کورنې ژوند يې تباه کړو .

عجيبه آزادي ؟

مغرب واله وايي چې : " اسلام ښځه په کور کې قيد کړې او مونږ ورته آزادي ورکول غواړو " . مونږ ورته وايو چې کله يوه ښځه په خپل کور کې په عزت سره د خپل مور او پلار ، يا د خپل خاوند او بچو خدمت کوي نو د يته تاسو د ښځې قيد کيدل ، ذلت او غلامۍ وايي . خو چې کله تاسو دا د کور نه بهر اوباسۍ په دفترونو کې د آفسرانو نڅرې برداشت کوي ، په هوتلو او هوايي جهازونو کې د پردو سړو خدمت کوي ، د هغوی د پاره مېزونه او کمرې صفا کوي ، هغوی ورته د شهوت په نظر گوري ، جبراً ورته خواهشات پوره کوي ، عزت يې تارتار کوي نو بيا دا ستاسو په نزد باندې آزادي او عزت دی .

دا خو عجيبه آزادي ده ؟

آيا آزادي همدېته وايي چې تاسو مغرب واله د ښځو نه د حياء جامه لرې کړه او بريښه مو کړه ؟ آيا آزادي همدېته وايي چې تاسو ښځه په سړکونو او کوڅو کې ذليله کړه ؟ آيا آزادي همدېته وايي چې تاسو د ښځو نه په دفترونو او کارخانو کې د نورو کارونو سره سره خپل خواهشات پوره کړي ؟

آيا آزادي همدېته ته وايي چې تاسو ښځه د خپلو مجالسو نمائش جوړه کړه ؟ آيا آزادي همدېته وايي چې تاسو ښځه د کور نه د تجارت منډۍ ته رااوويسته ؟ دا آزادي خو دې تاسو ته مبارک وي . مونږ مسلمانانو ته د ښځو د داسې آزادۍ هيڅ ضرورت نشته . چې په چا کې معمولي حياء او غيرت وي هغه به هيڅ کله د خپلې لور او خپلې خور د پاره داسې آزادي برداشت نکړي څنگه چې دا مغرب واله غواړي .

په منظمې طريقې سره د ښځو بې پردې کولو سازش روان دی

يهود او نصاری د اولې ورځې نه د اسلام دشمنان دي ، دوی دا کوشش کوي چې په څه طريقې سره اسلام او مسلمانان بدنام کړي ، د مسلمانانو ښځو نه حياء او غيرت ختم کړي او بې پردې يې کړي ، ددې د پاره دوی په منظمې طريقې سره کار کوي ، د حقوق نسوان په نوم يا د ښځو د آزادۍ په نوم باندې تحريکونه چلوي ، مقصد يې دا وي چې زنا عامه شي او د مسلمانانو نه حياء او غيرت ختم شي .

د بدقسمتۍ نه په اسلامي ملکونو باندې حکمرانان هم اکثره هغه خلق دي چې هغوی ټول تعلیمونه د امریکې او برطانیې په یونیورسټو کې کړي دي، د هغوی تربیت په بې حياء معاشره کې شوې وي، هغوی د اسلامي تعلیماتو نه خبر نه وي، د هغوی په زړه کې د الله او رسول محبت نه وي، د شرابو او ګډا په مجلسونو کې خوشحال وي، نو چې کله داسې خلق د ملک حکمرانان شي نو خامخا به په ملک کې بې حیاتي او بې پردګۍ خوروي، بلکې دوی په خپل ملک کې د غیر مسلمو په اشارې سره داسې ادارې جوړې کړي دي چې هغوی په منظمې طریقې سره په مختلفو غوړو زېرو نومونو باندې ښځې د کورونو نه راووړستی، د ښځو پرده یې ختمه کړه، زنا یې عامه کړه، او مخلوط تعلیم یې شروع کړو.

اسلام ښځو ته پوره حقوق ورکړي

اسلام ښځو ته پوره حقوق ورکړي، اصولي لحاظ سره درته اجمالاً یو څو بیانوم:

۱. اسلام ښځې ته د مور، خور، بي بي، او لور په حیثیت سره اوچت مقام ورکړی. الله ورسول چې د مور په خدمت باندې، د خور په احترام باندې، د بي بي په محبت باندې، او د لور په ښه تربیت باندې د څومره ثوابونو وعده کړې هغه په هیڅا باندې پټې ندي.
۲. اسلام د ښځې نان نفقه، کپړې، د اوسیدو کور د سړي په ذمه مقرر کړي. په ښځه باندې یې دا بوج ندې اچولی.

۳. اسلام د ښځو د دیني تعلیم و تربیت اهتمام هم کړی، چې سړي به دوی د داسې اخلاقو او اعمالو نه بچ کوي چې په هغې سره دوی د جهنم مستحق ګرځي. الله تعالی فرمایي:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ﴾ (۱)

ترجمه: اې مؤمنانو! تاسو خپل ځانونه او خپل کور واله د هغه اور نه اوساتئ چې د هغې خشاک (کافران او ګناهګاران) خلق، او کانړي دي.

حضرت علي عليه السلام د دې آيت ﴿قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا﴾ په تفسير کې فرمايي :
عَلَمُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيَكُمْ النَّارَ . (۱)

تاسو د خبر (يعنی د دين) خبرې پخپله هم زده کړئ ، او خپل کور واله و ته يې هم اوبنایئ .

بهر حال ، اسلام بنځو ته اوچت مقام ورکړی : بنځو ته يې د حياء لوبته ورپه سر کړه ، د کور شهزادګۍ يې اوگرځوله ، د قيمتي ملغلرې په شان يې د غلطو خلقو د نظرونو نه محفوظ کړه ، او په ميراث کې يې ورته پوره حقوق ورکړل .

آيا بنځې نور څه حقوق غواړي ؟

باوجود د دينه چې اسلام بنځو ته پوره حقوق ورکړي خو نن سبا بيا هم د مغربي تهذيب نه متاثره بعضې بنځې دا وايي چې : " مونږ ته دې خپل حقوق راکړې شي "

مونږ ورته دا وايو چې تاسو نور څه حقوق غواړئ ؟

آيا بربنډ سر کلاؤ سينې په بازارونو کې گرځيدل ، او د پردو سروسره په دفترونو او کلبونو کې يو ځای غاړې کيدل غواړئ ؟

آيا په سينماګانو او ډرامو کې بربنډ ګوډيدل غواړئ ؟

آيا د يو څو روپو په خاطر د پردو سروسرواښات پوره کول غواړئ ؟

آيا په تعليمي ادارو ، دفترونو ، او کارخانو کې د پردو سروسره څنګ په څنګ

(۱) رُوِيَ عَنْ عَلِيٍّ فِي قَوْلِهِ قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ قَالَ عَلِيُّ أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ النَّارَ . وَقَالَ الْخَسَنُ تُعَلِّمُهُمْ وَتَأْمُرُهُمْ وَتَنْهَاهُمْ . قَالَ أَبُو بَكْرٍ : وَهَذَا يَدُلُّ عَلَى أَنَّ عَلَيْنَا تَعْلِيمَ أَوْلَادِنَا وَأَهْلِيْنَا الدِّينِ وَالْخَيْرَ وَمَا لَا يُسْتَغْنَى عَنْهُ مِنَ الْأَدَابِ وَهُوَ مِثْلُ قَوْلِهِ تَعَالَى وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا وَتَحَوَّ قَوْلُهُ تَعَالَى لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ . وَيَدُلُّ عَلَى أَنَّ لِلْأَقْرَبِ قَالًا قَرِيبَ مِثْلَ مَرِيَّةٍ فِي لُزُومِنَا تَعْلِيمَهُمْ وَأْمُرَهُمْ بِطَاعَةِ اللَّهِ تَعَالَى وَيَشْهَدُ لَهُ قَوْلُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ . وَمَعْلُومٌ أَنَّ الرَّاعِيَ كَمَا عَلَيْهِ حِفْظُ مَنْ أَسْتَوْعَى وَجَبَائِثُهُ وَالْتِمَاسُ مَصَالِحِهِ فَكَذَلِكَ عَلَيْهِ تَأْوِيلُهُ وَتعليمه . وقال صلى الله عليه وسلم قال رجل راعٍ على أهله وهو مسئول عنهم والأُمير راعٍ على رعيته وهو مسئول عنهم . احكام القرآن

للحصاص ج ۳ ص ۶۲۴ مطلب : بحب عليا تعليم اولادنا واهلنا سورة التحريم آية ۶ .

کيناستل او د هغوی شهوت پوره کول غواړي؟

آيا په دې نازک صورت باندې د سړو کارونه په خپله ذمه اخيستل غواړي؟
مونږ نه پوهیږو چې تاسو نور څه حقوق غواړي؟ د ښځو چې کوم حقوق دي هغه خو
اسلام دوی ته ورکړي دي، لیکن دوی چې دا کوم حقوق غواړي اسلام هیڅ کله ددې
اجازت نه ورکوي، دا خود غیر مسلمو تهذیب دی.

افسوس چې دا ښځې د غیر مسلمو د ښځو نه عبرت نه اخلي، هغوی چې کله د کورونو
نه بهر دفترونو او کارخانو ته راووتی نو نن یې ډیر بد انجام دی، کورنې ماحول یې مکمل
تباه دی، اطمینان او سکون یې نشته، د یو څو روپو په خاطر هر کس ورنه خپل جنسي
خواهش پوره کولې شي.

د ښځو د بې پردګۍ په وجه سړي د سترګو په زنا کې مبتلاء کیږي

د ښځو د بې پردګۍ یو نقصان دادی چې ددې په وجه سړي په بدنظری کې مبتلاء
کیږي، بیا ډیر کرته ددې بدنظری په وجه په زړه کې عشق او غلط خیالات راشي او آخر
خبره زنا ته اړوسي، په دې گناه کې ورسره دا ښځې هم شریکې شي ځکه د همدوی په وجه
دا سړي په گناه کې مبتلاء شو. او بدنظری ته په احادیثو کې د سترګو زنا ویل شوی.

د بخاري شریف حدیث دی، رسول الله ﷺ فرمایي:

فَرَزْنَا الْعَيْنَ النَّظْرُ. د سترګو زنا غلط نظر دی. (۱)

(۱) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ عَلَى ابْنِ آدَمَ حَقْلَهُ مِنَ الزَّيْنَةِ. أَذْرَكَ ذَلِكَ لَا مَحَالَةَ. فَرَزْنَا
الْعَيْنَ النَّظْرُ، وَزَيْنَا الْبَسَانِ الْمَنْطِقُ، وَالنَّفْسُ تَمْنَى وَتَشْتَهِي، وَالْفَرْجُ يُصْنَعُ ذَلِكَ كُلُّهُ وَيُكَذِّبُهُ. صحيح البخاري
كتاب الاستئذان باب زينا الجوارح دون الفرج رقم الحديث ٦٢٤٣، صحيح مسلم كتاب القدر باب فريز على ابن آدم
حَقْلُهُ مِنَ الزَّيْنَةِ وَغَيْرِهِ رقم الحديث ٢٠ (٢٦٥٧).

وفي رواية: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَلْعَيْنَانِ تَزْنِيَانِ، وَاللِّسَانُ يَزْنِي، وَالْيَدَانِ تَزْنِيَانِ، وَالرِّجْلَانِ
تَزْنِيَانِ، وَيُحَقِّقُ ذَلِكَ الْفَرْجُ أَوْ يُكَذِّبُهُ. صحيح ابن حبان محررا كتاب الحدود باب الزنى وحذوه ذكره إمامنا
الإمام علي الأعمش إذا جرى منها بعض شئ من الزنى رقم ٤٤١٩، المعجم الكبير رقم ٨٦٦١، مسند أحمد محررا رقم ٨٥٣٩

بدنظري ته د سترگو زنا ځکه ويل شوی چې دا کله سبب او گرځي د زنا د پاره ، نو مبالغه ورته د سترگو زنا ويل شوی . (۱)

د مذکوره حديث نه معلومه شوه چې پردو ښځو ته کتل حرام دي . (۲)

بلکې علماؤ د يته گناه کبيره ويلي . علامه ابن حجر رحمه الله په " الزواجر " کې پردو ښځو ته په شهوت سره کتل مستقلة گناه کبيره شمار کړی ، او ددې په باره کې يې ډير

احاديث راوړي دي . (۳)

الله تعالى مؤمنانو سړو او مؤمنانو ښځو ته د نظرونو

ښکته کولو حکم کړی

په قرآن کریم کې الله جل و علاه مؤمنانو سړو او مؤمنانو ښځو ته د نظرونو ښکته کولو حکم کړی

﴿ قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنْ اللَّهُ خَبِيرٌ

يَمَّا يَصْنَعُونَ ۝ وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ ۝ ﴾ (۴)

ترجمه : اې پيغمبره ! ته مؤمنانو سړو ته او وايه چې خپلې سترگې (نظرونه) ښکته ساتي ، او د خپلو شرمگاهو حفاظت دې کوي ، دا ددوی د پاره ډيره پاکيزه (او بهتره) خبره

(۱) (فِرَاقُ الْعَيْنِ النَّكَرُ) لِأَنَّ النَّكَرَ قَدْ يَجُزُّ إِلَى الرِّقَا فَتَسْبِيهُ مُقَدِّمَةُ الرِّقَا بِالرِّقَا مُبَالَغَةٌ . أَوْ إِخْلَاقٌ

لِلْمُسْتَبِ عَلَى السَّبَبِ . مولا الفلاح ج ۱ ص ۱۵۸ رقم الحديث ۸۶ .

(۲) « فِرَاقُ الْعَيْنِ النَّكَرُ » . فَأُظْلِمَ اسْمُ الرِّقَا عَلَى نَكَرِ الْعَيْنِ إِلَى مَا لَا يَحِلُّ دَلِيلٌ وَاضِحٌ عَلَى تَحْرِيمِهِ وَالتَّخْذِيرِ

مِنْهُ . وَالْأَحَادِيثُ بِمِثْلِ هَذَا كَثِيرَةٌ مَعْلُومَةٌ . وَمَعْلُومٌ أَنَّ النَّكَرَ سَبَبُ الرِّقَا فَإِنَّ مَنْ أَكْثَرَ مِنَ النَّكَرِ إِلَى جَنَائِلِ

امْرَأَةٍ مَثَلًا قَدْ يَتَمَكَّنْ بِسَبَبِهِ حُبُّهَا مِنْ قَلْبِهِ تَمَكُّنًا يَكُونُ سَبَبَ هَلَاقِهِ . وَالْعِيَادُ بِالله . فَالنَّكَرُ يَرِيدُ الرِّقَا .

اصراء البهان في إيضاح القرآن بالقرآن ج ۵ ص ۵۱۰ سورة النور آية ۳۱ .

(۳) علامه ابن حجر رحمه الله فرمايي : الْكِبْرِيَّةُ الثَّانِيَّةُ وَالْأَرْبَعُونَ وَالثَّالِثَةُ وَالْأَرْبَعُونَ وَالرَّابِعَةُ وَالْأَرْبَعُونَ

بَعْدَ الْبَائِثَيْنِ : نَكَرُ الْأَجَنَبِيَّةِ بِشَهْوَةٍ مَعَ خَوْفٍ فِلْتَنَةٍ . وَلَسْتُهَا كَذَلِكَ . وَكَذَا الْخَلْوَةُ بِهَا بَأْنٌ لَمْ يَكُنْ مَعَهَا

مَخْرَمٌ لِأَحَدِهِمَا يَخْتَصِمُهُ . وَلَوْ امْرَأَةٌ كَذَلِكَ وَلَا زَوْجَ لِيَلِكُ الْأَجَنَبِيَّةُ . الزواجر عن المفارج الكبار ج ۲ ص ۳ .

(۴) النور آية ۳۰

ده ، بیشکه الله تعالی د خلقو په هغه کارونو ښه خبردار دی کوم چې دوی کوي .) اوته مؤمنانو ښخو ته اووایه چې دوی دې خپلې سترگې (او نظرونه) ښکته ساتي ، اود خپلو شرمگاهو حفاظت دې کوي .

د آیت تخریج : په دې آیت کې الله تعالی مؤمنانو ته د نظرونو ښکته کولو حکم کړی . د نظرونو ښکته کولو مطلب دادی چې هغه ځایونو ته او نه گوري کومو ته چې شریعت کتل حرام کړي دي . (۱)

علامه ابن حبان رَحْمَةُ اللَّهِ هَم ددې تفسیر دا کړی چې پردی ښځې ته په خراب نظر سره کتل حرام دي ، او هسې ورته (بلا ضرورت) کتل مکروه دي . (۲)

د شرمگاهو د حفاظت مطلب دادی چې په هغه ځای کې شهوت پوره نکړي چې هلته شریعت ده ته شهوت پوره کول حرام کړي وي ، په دې کې زنا ، لواطت ، او مُشت زني (موتې وهل) ټول داخل دي .

ددې آیت نه معلومه شوه چې په حرامې طریقې سره شهوت پوره کول اود دې ټول اسباب حرام دي ، خو په دې آیت کې الله تعالی ددې ابتداء او انتهاء واضحه کړه او دا مینځني اسباب په کې پخپله داخل شو .

ځکه په حرامې طریقې سره د شهوت پوره کولو اولنې سبب بد نظري ده او آخرنې سبب یې زنا ده چې دا په دې آیت کې صریح ذکر شو ، او مینځني اسباب لکه د پردی ښځې سره خبرې کول ، لاس وروړل وغیره په کې پخپله داخل شو . (۳)

حضرت عبیده فرمایي : **كُلُّ مَا عَصَى اللَّهَ بِهِ فَهُوَ كِبْرَةٌ . وَقَدْ ذَكَرَ الطَّرَفَيْنِ .**

(۱) (يَغْضُوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ) أَي: عَنِ النَّظَرِ إِلَى مَا لَا يَحِلُّ النَّظَرُ إِلَيْهِ . تفسير البغوي ج ۳ ص ۴۰۱ .

(يَغْضُوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ) هَذَا أَمْرٌ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى لِعِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ أَنْ يَغْضُوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ عَمَّا حَرَّمَ عَلَيْهِمْ . فَلَا يَنْظُرُوا إِلَّا إِلَى مَا أَبَاحَ لَهُمُ النَّظَرُ إِلَيْهِ . وَأَنْ يَغْضُوا أَبْصَارَهُمْ عَنِ الْخَارِجِ . تفسير ابن کثير ج ۶ ص ۳۸ سوره النور آیه ۳۰ .

(۲) تفسير معارف القرآن سورة النور آیه ۳۰ .

(۳) تفسير معارف القرآن سورة النور آیه ۳۰ .

په کوم څيز سره چې د الله ﷻ د حکم نافرمانۍ کېږي هغه گناه کبيره ده، او په دې آيت کې الله تعالى دواړه طرفونه ذکر کړل (چې اوليې بد نظري ده ، او آخريې زناده) . (۱)

بد نظري د شيطان زهريله غشې دى

بد نظري د شيطان زهريله غشې دى ددې په وجه مسلمانان په ډيرو ناجائزو کارونو کې مبتلا کېږي . حديث قدسي دى ، الله تعالى فرمايي :

إِنَّ النَّظْرَةَ سَهْمٌ مِنْ سَهَامِ إِبْلِيسَ مَسْمُومٌ. مَنْ تَرَكَهَا مَخَافَتِي أَبْدَلْتُهُ إِيمَانًا يَجِدُ حَلَاوَتَهُ فِي قَلْبِهِ . (۲)

بېشکه بد نظري د ابليس په غشو کې زهريله غشې دى ، څوک چې زما د ږي دا پرېږدي نو زه به ورته ددې په عوض کې داسې ايمان ورکړم چې دا به په خپل زړه کې د هغې خوږوالي محسوسوي .

په بد نظري سره د شيطان طمع پيدا کېږي . حضرت عبدالله بن مسعود رضي الله عنه فرمايي :

مَا كَانَ مِنَ النَّظْرَةِ فَلِلشَّيْطَانِ فِيهَا مَطْمَعٌ ، وَالْإِلْمُ حَوَازُ الْقُلُوبِ .

کوم نظر چې غلط استعمال شي (يعنې پر دو بڼخو ته اوکتل شي) نو د شيطان په دې کې طمع وي ، او گناهونه په زړونو باندې تسلط حاصلوي . (۳)

(۱) تفسير ابن کثير ج ۶ ص ۳۹ سورة النور آيه ۳۰ .

(۲) المعجم الکبير للطبراني رقم الحديث ۱۰۳۶۲ ، الفرغ والفرهيب للوام السنه رقم الحديث ۳۸ ، مجمع الزوائد رقم الحديث ۱۲۹۴۶ باب غرض البصر ، کنز العمال رقم الحديث ۱۳۰۶۷ ، تفسير ابن کثير ج ۶ ص ۴۰ سورة النور لم يشرع آيه ۳۰ ، اعراب القرآن وبيانه ج ۶ ص ۵۹۷ ، الزواجر ج ۲ ص ۴ .

وفي رواية : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « النَّظْرَةُ سَهْمٌ مِنْ سَهَامِ إِبْلِيسَ مَسْمُومَةٌ فَمَنْ تَرَكَهَا مِنْ خَوْفِ اللَّهِ أَتَاهُ جَلٌّ وَعَزٌّ إِيْمَانًا يَجِدُ حَلَاوَتَهُ فِي قَلْبِهِ » المستدرک علی الصحيحین للحاکم رقم الحديث ۷۸۷۵ ، وقال الحاکم : هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ إِسْنَادُهُ وَلَمْ يُخَرِّجَاهُ ، حلية الاولياء ج ۶ ص ۱۰۱ ، کنز العمال رقم الحديث ۱۳۰۷۶ .

(۳) المعجم الکبير للطبراني رقم الحديث ۸۷۴۹ ، مجمع الزوائد کتاب العلم باب فی البرز والإلیم رقم الحديث ۸۱۹ ، وقال الميمني : زَوَّاهُ الْكُتُبُ إِنِّي كُلُّهُ بِأَسَانِيدٍ وَجَاهِلَاتٍ . صحيح الفرغ والفرهيب رقم الحديث ۱۹۰۷ (۸) کتاب النکاح و ما يتعلق به ، شعب الايمان رقم الحديث ۵۰۵۱ ، الزهد لابن داؤد رقم الحديث ۱۲۵ ، کنز العمال رقم الحديث ۷۳۲۰ .

قصداً یَرَدِیْ سَخِیْ تَه کَتونکی باندی دَالله ﷻ لعنت راوریری

خوک چې بلا عذره قصداً پردی ښځې ته گوري نو په داسې کس باندې د الله تعالی لعنت راوړيږي ، او کومه ښځه چې قصداً بلا ضرورت پر د و سړو ته خپل زینت ښکاره کوي نو په داسې ښځه هم د الله تعالی لعنت راوړيږي .

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايی: لَعَنَ اللَّهُ النَّاطِرَ وَالْمَنْظُورَ إِلَيْهِ. (۱)

الله تعالیٰ پہ کتونکی باندھی اوخہ تہ چھ کتلہ شی پہ هغوی باندھی لعنت لیہلہ دی .
یعنی کوم کس چھ بلا عذرہ پردی بنجھ تہ یا بل هغه خای تہ گوری چھ شریعت هغہ
تہ کتل حرام کری وی نو پہ داسی سہری د الله تعالیٰ لعنت وی ، همدارنگہ کومہ بنجھ چھ
قصداً بلا عذرہ پردو سہرو تہ خپل بنائست بنکارہ کوی نو پہ دہ باندھی هم د الله ﷻ لعنت
راوری . (۲)

ددینه معلومه شوه چې کومه ښځه بازار ته بې پردې لاره شي او دپته کوم کس بلا عذره قصداً گوري نو په دې دواړو باندې د الله تعالی لعنت راوړيږي .

همدارنگې که غیر محرم کس کور ته ننوځي او زنانه ورنه پرده نه کوي ، دواړه یو بل ته گوري نو په دوی باندې هم د الله ﷻ لعنت راوړيږي ؛ ځکه په دې حدیث کې د قاعده کلیه په طور باندې هر حرام نظر مستحق د لعنت ګرځول شوی . (۳)

په فتاویٰ محمودیه کې ذکر دي چې پردی ښځې ته د شهوت په نظر سره کتل حرام دي ځکه دا د سترگو زنده ، د دینه توبه وېستل په کار دي ، او څوک چې د دینه توبه نه اوباسي نو دا په گناه باندې اصرار کول دي (او په کومه گناه باندې چې اصرار اوشي نو هغه گناه

(١) شعب الایمان رقم الحديث ٧٣٩٩ ، مشكوة المصابيح كتاب النکاح باب النظر إلى الخطوبة وبيان العورات ألفت الثالث رقم الحديث ٣١٢٥ (٢٨) ، السنن الكبرى للبيهقي رقم الحديث ١٣٥٦٦ ، كزالعمال رقم الحديث ١٩١٦٢ . رقم الحديث ٢٦٦٣٤ .

(٢) (لَعَنَ اللَّهُ النَّاطِلَ) أَنَّى بِالْقَضَى وَالْإِخْتِيَارِ (وَالْمَنْظُورَ إِلَيْهِ) أَنَّى مِنَ الْحَيْدِ عُدِّي وَاضْطِرَارِ. وَحُذِفَ التَّفْعُولُ لِيَعْمَ جَمِيعٌ مَا لَا يَحْزُرُ النَّظَرُ إِلَيْهِ كَلَفِينَا إِشَارِهِ. م. ر. المصالح ج ٥ ص ٢٠٥٩ في شرح حديث ٣١٢٥

(۳) شری پور، مولانا عاشق الہی بلند پھری ص ۵۳۔

کبيره گرځي) (۱۰.

کومې ښځې چې ديني مدرسو ته ځي هغوی دې هم د پردې اهتمام کوي

اول په دې خبره باندې ځان پوهه کړئ چې د ښځې د پاره څلور يا پنځه کاله نصاب ويل او ځان عالمه کول نه فرض دي او نه واجب ، بلکې په ښځه باندې صرف ضروري تعليم فرض دی ، دا پوره نصاب ويل صرف جائز دی ، خو ددې د پاره هم دا ضروري ده چې په پرده کې به ځي ، مخ او لاسونه به نه ښکاره کوي .

اوس که يوه زڼانه مدرسې ته د تللو په وخت پرده نه کوي يا نور خلاف شرع کارونه کوي نو بيا مدرسې ته نه تلل افضل دي ، دغه وجه ده چې شريعت بار بار ښځې ته په کور کې د پاتې کيدو حکم کړی ، الله تعالی فرمايي :

﴿ وَ قَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى ﴾ (۲).

ترجمه : او تاسو په کورونو کې اوسئ ، او د رومي جاهليت (د زمانې) په شان ښائست مه ښکاره کوئ .

او نبي عليه السلام هم په کور کې د ښځې د پاره مونږ کول افضل گرځولی . (۳)
تاسو ديته سوچ او کړئ چې مونږ يو فرضي عبادت دی خو بيا هم شريعت ښځې ته حکم کړی چې دا څومره په پټ ځای کې او کړي نو ډير افضل دی .

(۱) وكن معصية اصّر عليه العبد فهي كبيرة ، وكن ما استغفر عنها فهي صغيرة . شرح المفاتيح مع البراس ص ۲۲۵ بحث الكبيرة والصغيرة . فتاوى محموديه ج ۲۸ ص ۸۳ .

(۲) الاحزاب آية ۳۳ .

(۳) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: صَلَاةُ الْمَرْأَةِ فِي بَيْتِهَا أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِهَا فِي حُجْرَتِهَا . وَصَلَاتُهَا فِي مَخْدَعِهَا أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِهَا فِي بَيْتِهَا . سنن ابی داؤد کتاب الصلاة باب التثدييد في ذلک (ای في خروج النساء إلى المسجد) ، رقم الحديث ۵۷۰ قال الالبانی: صحيح . مشکوة المصابيح کتاب الصلاة باب الجماعة وفضلها الفصل الثاني رقم الحديث ۱۰۶۳ (۱۲) ، صحيح ابن خزيمة رقم لاهديث ۱۶۹۰ ، و رقم الحديث ۱۶۸۸ ، المعجم الاوسط رقم الحديث ۹۱۰۱ ، المعجم الكبير للطبرانی رقم الحديث ۹۲۸۲ ، المستدرک علی الصحیحین للحاکم رقم الحديث ۷۵۷ وقال الحاکم: هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ عَلَى شَرْطِ الْمُتَّقِينَ وَلَمْ يُنَرَّجَأْ . ووافقه الذهبي ، السنن الكبرى للبيهقي رقم ۵۳۶۱ ، شرح السنة للبهقي رقم ۸۶۵ ، مجمع الزوائد رقم الحديث ۲۱۰۹

نو د ښځې د پاره څلور یا پنځه کاله نصاب ویل او پوره عالمه جوړیدل خو نه فرض دي او نه واجب، بلکه زیات نه زیات مستحب یا فرض کفایه دي، اوس دیته د تللو په وخت بې پردګۍ کول یا خلاف شرع کارونه کول به څنګه جائز شي؟
دغه وجه ده چې بعضې اکابرینو به د بناتو مدارس نه خوښول.

خو کومو اکابرینو چې د بناتو مدارس شروع کړي دي د هغوی مقصد دادی چې کله ښځه اسلامي تعلیم حاصل کړي نو دا به آئنده د خپل اولاد صحیح اسلامي تربیت او کړي او خپل کور به د اسلامي اصولو مطابق اوچلوي.

لیکن چې کومې ښځې مدرسې ته د تللو په وخت پخپله د اسلامي اصولو لحاظ نه ساتي، پرده نه کوي، یا په کور کې د خپل مور او پلار خدمت نه کوي نو دا به آئنده څه به دي باندې عمل او کړي؟ بیا ددې تعلیم څه فائده ده؟

لهذا کومې ښځې چې مدرسو ته ځي د هغوی د پاره هم د پردې دیر اهتمام په کار دی، که دوی پرده ونه کړي نو د دوی سزا د نورو ښځو په نسبت زیاته ده؛ ځکه عامې ښځې کیدې شي د پردې د اهمیت نه خبرې نه وي او دوی خوښه خبرې وي نو چې پرده نه کوي سزا به یې نوره هم زیاته وي.

په یو روایت کې راځي: **وَيُنَالُ لِلْجَاهِلِ مَرْءَةً، وَوَيُنَالُ لِلْعَالِمِ سَبْعَ مَرَّاتٍ.** (۱)

جاهل (چې غلطې او کړي نودده) د پاره یو پېره هلاکت دی او عالم (چې غلطې او کړي نودده) د پاره اووه (۷) پېرې هلاکت دی.

د بالغ سړي بالغو جینکوته د درس ورکولو حکم

په فتاوی عثمانیه کې ذکر دي: په دې کې هیڅ شک نشته چې بل ته قرآن کریم خودل یا بل ته یادول د ثواب کار دی، د سرو په شان ښځو له هم قرآن کریم زده کول په کار دي خو د ښځو په تعلیم کې دیر احتیاط په کار دی، او د احتیاط تقاضا داده چې د ښځو د تعلیم د پاره ښځه استاذ مقرر شي.

(۱) مولا الملاح ج ۸ ص ۳۲۲۱ باب الأمر بالتفرد فی تدریس حدیث ۵۱۳۹، و ص ۳۲۵۲، ج ۱
ص ۲۹۷، و ص ۳۲۲، ج ۷ ص ۳۱۰۶.

خو که چیرته ښځه استاذ نه پیدا کیده نو بیا د ضرورت په وجه سرې مقررول جائز دي خو ددې د پاره دا شرائط دي چې : دا کس به عمر رسیده متقي او پرهیزګار وي ، د هېڅ قسمه بې احتیاطۍ او فتنې پرته به ورنه نه وي ، د استاذ او طالباتو په مینځ کې به مضبوطه پرده وي ، هېڅ کله به استاذ او طالبه ځانله نه یو ځای کیږي ، طالباتې به ددې استاذ د وړاندې بلا ضرورت خبرې نه کوي . پس که دا شرائط برابر وي نو بیا بالغو جینکو ته بالغ سرې درس ورکولې شي .

امام نووي رحمه الله څه احادیث ذکر کړي ، دهغې نه پس فرمایي :

وَفِي هَذِهِ الْأَحَادِيثِ اسْتِحْبَابُ وَعْظِ النِّسَاءِ ، وَتَذْكِرُهُنَّ الْآخِرَةَ ، وَأَحْكَامُ الْإِسْلَامِ ، وَحَقِيقَتُهُنَّ عَلَى الصَّدَقَةِ ، وَهَذَا إِذَا لَمْ يَتَرْتَّبْ عَلَى ذَلِكَ مَفْسَدَةٌ وَخَوْفٌ عَلَى الْوَاعِظِ أَوْ الْمَوْعُوظِ أَوْ غَيْرِهِمَا . (۱)

ددې احادیثو نه معلومیږي چې ښځو ته وعظ کول ، هغوی ته آخرت رایا د ول ، هغوی د اسلام د احکامو نه خبرول او هغوی ته د صدقې ترغیب ورکول مستحب دي ، خو شرط دادی چې د دینه څه فساد نه پیدا کیږي . همدارنګې واعظ د پاره ، چاته وعظ کولې شي هغه د پاره او د دوی نه علاوه د بل چا د پاره په فتنه کې د مبتلا کیدو پرته نه وي . (۲)

پردې جینۍ ته په ځانله کمره کې تیوشن کول ناجائز دي

پردې ځوانۍ جینۍ ته په ځانله کمره کې تیوشن کول ، او د هغې سره ګپ ښپ لېږول ناجائز دی ، ځکه د دینه فتنه پیدا کیږي . بزرګانو به ددې په باره کې ډیره سختي کوله :

د جنید بغدادی رَحِمَهُ اللهُ قَوْل : جُنید بغدادی رَحِمَهُ اللهُ ډیر لوي بزرګ تېر شوې

دی ، دده نه چا پوښتنه او کره چې : آیا پردې سرې پردې ښځې ته سبق خودلې شي ؟ ده ورته وویل : که چیرته سبق خودونکی لوي بزرګ " بایزید بسطامي رَحِمَهُ اللهُ " وي ، زده کوونکې ښځه لویه بزرګه " رابعه بصریه " وي ، په کوم ځای کې چې ورته سبق خودلې شي دا بیت الله وي ، او څه چې ورته خودلې شي هغه قرآن کریم وي خو بیا هم

(۱) شرح النووي علی مسلم ج ۶ ص ۱۷۲ کتاب الجمعة فی تشریح حدیث (۸۸۴)

(۲) فتاوی عثمانیه ج ۱۰ ص ۹۶ الحجاب .

ددې اجازت نشته .

تاسو اوس پخپله سوچ او کړئ چې په دې دور کې استاذ خو د بايزيد بسطامي په شان لوي بزرګ نشي کيدی ، او ښځه د رابعه بصریه په شان بزرګه نشي جوړيدی خو بيا هم چې جُنید بغدادی رَحِمَهُ اللهُ د دوی په شان بزرګانو ته اجازت ورکول خوښ نکړل نو اوس به د نورو د پاره څنګه جائز شي ؟

په احاديثو کې ذکر دي ، چې حضرت اُم حُمید رَحِمَها اللهُ نبي عليه السلام ته راغله او ورته وې ويل : يَا رَسُولَ اللهِ ! إِنِّي أُحِبُّ الصَّلَاةَ مَعَكَ .

اې د الله رسوله ! زه د تاسو سره (په مسجد نبوي کې په جمعې سره) مونځ کول خوښوم . نبي عليه السلام ورته او فرمايل :

قَدْ عَلِمْتُ أَنَّكَ تُحِبُّنِ الصَّلَاةَ مَعِيَ . وَصَلَاتُكَ فِي بَيْتِكَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ صَلَاتِكَ فِي حُجْرَتِكَ . وَصَلَاتُكَ فِي حُجْرَتِكَ خَيْرٌ مِنْ صَلَاتِكَ فِي دَارِكَ . وَصَلَاتُكَ فِي دَارِكَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ صَلَاتِكَ فِي مَسْجِدِ قَوْمِكَ . وَصَلَاتُكَ فِي مَسْجِدِ قَوْمِكَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ صَلَاتِكَ فِي مَسْجِدِي .

ماته معلومه ده چې ته د ما سره مونځ کول خوښوی خو ستا هغه مونځ چې ته يې د کور په کمره کې دننه او کړی دا ستاد پاره د هغه مونځ نه ډير بهتر دی کوم چې ته په بهر کمره کې او کړی (کومه چې د صحن سره نږدې وي) ، او ستا هغه مونځ چې ته يې د صحن سره متصل کمره کې او کړی دا د هغه مونځ نه ډير بهتر دی کوم چې ته د کور په صحن کې او کړی ، او ستا هغه مونځ چې ته يې د کور په صحن کې او کړی دا د هغه مونځ نه ډير بهتر دی چې ته يې د خپل قوم (او قبيلې) په جُما کې او کړی ، او ستاد پاره د خپل قوم په جُمات کې مونځ کول زما په جُمات (مسجد نبوي) کې د مونځ کولو نه ډير بهتر دی .

راوي د حديث وايي چې اُم حُمید رَحِمَها اللهُ (چې د نبي عليه السلام دا خبرې واوريدی نو دې) حکم او کړو ، او ددې د پاره د کور په دننه آخري تياره حصه کې د مانځه د پاره ځای جوړ کړې شو فَكَانَتْ تُصَلِّي فِيهِ حَتَّى لَقِيَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ .

دې به هميشه په دې دننه کمره کې مونځ کول تر دې چې د الله ﷻ سره يې ملاقات وشو . (يعنی تر د وفاته پورې بهر جُمات ته لاندېه بلکه په همدې محفوظ ځای کې يې مونځ

(کولو). (۱)

عبرت : تاسو اوس پخپله سوچ او کړئ چې د اُم حُمید رَضِيَ اللهُ عَنْهَا په زړه کې د دين څومره لويه جذبه وه ، او يقيني چې دا به ډير لوي سعادت و چې چا به په مسجد نبوي کې د نبي عليه السلام پسې شاته فرض مونځ په جمعې سره اداء کړو ، خو بيا هم نبي عليه السلام هغې ته نصيحت او کړو چې ستا د پاره په کور کې مونځ کول ډير بهتر دی .

نو اوس به څنگه د بل ځوان کس د پاره دا جائز شي چې هغه د ځوانې جينۍ سره په بنده کمره کې ځانله ناست وي ، هغې ته تپوشن کوي (سبق ورته بښايي) ، يو بل ته نېغ نېغ گوري او خبرې ورسره کوي ؟ آيا د دينه به فتنه نه پيدا کيږي ؟ ضرور به پيدا کيږي .

ددې خو داسې مثال دی لکه اوږې لېوه او کمزورې گډه چې ځانله په کمره کې بند کړی نو خامخا به ورته نقصان رسوي .

نن چې د ځوانانو اُستادانو ځوانانو جينکو ته په کورونو کې د تپوشن کولو نه څومره د بې شرمۍ واقعات پيدا کيږي په هغې باندې ټول خلق خبر دي خو هسې سترګې ورباندې پټوي .

په پرده داره او بې حياء بنځه کې فرق

پرده داره او بې پردې بنځه کې ډير غټ فرق دی : ځکه پرده داره بنځه حياناکه ، پاکدامنه او معزز وي او بې پردې بنځه بې حياء پليته او سپکه وي .

(۱) عَنْ اُمِّ حُمَيْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا امْرَأَةٍ اَبَى حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ . اَنْهَا جَاءَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللهِ ! اِنِّي اُحِبُّ الصَّلَاةَ مَعَكَ . قَالَ : « قَدْ عَلِمْتُ اَنْكَ تُحِبِّينِ الصَّلَاةَ مَعِيَ . وَصَلَاتُكَ فِي بَيْتِكَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ صَلَاتِكَ فِي حُجْرَتِكَ . وَصَلَاتُكَ فِي حُجْرَتِكَ خَيْرٌ مِنْ صَلَاتِكَ فِي دَارِكَ . وَصَلَاتُكَ فِي دَارِكَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ صَلَاتِكَ فِي مَسْجِدِ قَوْمِكَ . وَصَلَاتُكَ فِي مَسْجِدِ قَوْمِكَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ صَلَاتِكَ فِي مَسْجِدِي » . قَالَ : فَأَمَرْتُ فُبَيَّيْ لَهَا مَسْجِدًا فِي أَقْصَى شَيْءٍ مِنْ بَيْتِهَا وَأَفْظَلِيهِ . فَكَانَتْ تُصَلِّي فِيهِ حَتَّى لَقِيتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ . مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۲۷۰۹۰ ، صحيح ابن خزيمة رقم الحديث ۱۶۸۹ باب اختيار صلاة المرأة في حجرتها ... ، صحيح ابن حبان رقم الحديث ۲۲۱۷ وَكُرِّهَ الْبَيْتَانِ بِأَنَّ صَلَاةَ الْمَرْأَةِ كُلَّمَا كَانَتْ أَشَدَّ كَانَتْ أَغْلَمَ لِأَخْرَجَهَا ، مجمع الزوائد رقم الحديث ۲۱۰۶ ، صحيح الترغيب والترهيب رقم الحديث ۳۴۰ (۱) ترغيب النساء في الصلاة في بيوتهن ولزومها وترهيبهن من الخروج منها .

پرده داره ښځه په کور کې د قیمتي ملغلرې په شان محفوظه وي او بې پردې ښځه په سینماګانو هوټلو او پارکونو کې ذلیلې او رسوا وي.

پرده داره ښځه غېرتې وي او بې پردې ښځه د بې غېرتۍ او بې حیايۍ په آخري ډګرې باندې ولاړه وه.

پرده داره ښځه په خپله هم د ګناهونو نه محفوظ وي او د نورو خلکو د ګناهونو سبب هم نه ګرځي او بې پردې ښځه پخپله هم ګناهګاره وي او نور خلق هم د سترګو په زنا کې مبتلا کوي.

پرده داره ښځه په اطمینان او سکون سره ژوند تېروي او بې پردې ښځه په تینښتن کې مبتلا وي.

د غونډ تقریر خلاصه :

د غونډ تقریر خلاصه دا راووته چې په اسلام کې د زنانه د پاره د پردې ډیر فضائل او فوائد بیان شوي :

په پردې کولو سره د الله او رسول د حکم تابعداري راځي ، پرده کول د زړونو د پاکوالي ذریعه ده ، د ایمان تقاضا ده ، د ښځې د پاره حياءَ عفت او پاکدامنې ده ، د زنا او لاعلاجې مرضونو ختمیدو ذریعه ده ، پرده کول د غېرت موافق ده ، د نسب د حفاظت ذریعه ده ، د شیطاني وسوسو نه د حفاظت ذریعه ده ، د اَصیلو ښځو علامه ده ، د دینه علاوه د پردې نور ډیر فضائل هم ذکر شوي .

همدارنگې په اسلام کې د بې پردګۍ ډیرې سزاګانې او نقصانات هم ذکر شوي :
بې پردګۍ سره د الله او رسول د حکم مخالفت راځي ، بې پردګي ښکاره ګناه او ښکاره بغاوت دی ، د بې پردګۍ په وجه زنانه د جنت نه محرومه کیږي او د جهنم مستحقې ګرځي ، په داسې ښځو باندې لعنت ویل شوی ، بې پردګي ګناه کبیره او رسوائې ده ، په دې سره ښځه ذلیلې کیږي ، بې پردګي د شرک نه پس لویه فتنه ده ، په دې سره د شیطان تابعداري راځي ، پرده نه کوونکې زنانه بدترینې ښځې او منافقانې دي ، د بې پردګۍ په وجه زنانه په عذاب قبر کې مبتلا کیږي ، بې پردګي د قیامت په ورځ ظلمت دی ، په دې سره په معاشره کې بې حیاتي خورېږي ، بې غېرتې پیدا کیږي ، ښځه د اسلامي آدابو نه محرومه

کېږي، ښځې ډيرې طلاقيږي، او د زانانه و د بې شرمۍ مختلف واقعات رامينځ ته کېږي، د بې پردگۍ په وجه کورنې نظام مکمل تباه کېږي.

نن سبا چې مغربي تهذيب واله د آزادۍ کومه نعره اوچتوي دا هسې د هوکړه ده، ځکه اسلام ښځې ته ډير عزت ورکړی او مغرب واله و ښځه ذليله کړې ده.

لهذا زانانه و ته د پردې ډير اهميت په کار دی، بيا خاصکر په بې پردگۍ سره سړي د سترگو په زنا يعنی بدنظري کې مبتلا کېږي چې دا ځانله خطرناکه گناه ده.

بې پردگي د ټولو مفاسدو جرړه ده: که مونږ د قرآن کریم، احاديثو او تاريخ په رڼا کې اوگورو نو دا به راته معلومه شي چې بې پردگي د ټولو مفاسدو جرړه ده، او د ټولو شرونو دروازه ده؛ ځکه اسلام چې کوم کار حرام کړې وي په هغې کې به خامخا ډير نقصانات او مفاسد وي.

الله تعالی دې د مسلمانانو زانانه و په زړونو کې د پردې اهميت پيدا کړي، د بې پردگۍ او بې حيايۍ نه دې محفوظ اوساتي.

رَبِّ کریم دې زموږ د ټولو په زړونو کې د اسلامي احکاماتو قدر پيدا کړي چې د شريعت هر حکم بې د چون و چرا اومنو.

يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ ۱ مونږ ټول د بې حيايۍ او فحاشۍ د سيلاب نه اوساته، او څوک چې په دې کې اخته دي ته ورته د توبې توفيق نصيب کړه.

يا الله! په مسلمانانو زانانه و باندې د حياء او عزت څادر واچوه، د فحاشۍ او بې حيايۍ نه يې محفوظ اوساته.

اې ربه! مونږ ټولو ته په صحيح طريقې سره د خپل محبوب "محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم" اتباع رانصيبه کړه، او د غير مسلمو د اتباع نه مو اوساته.

آمِينَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

وَاخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ وَقَدْ رَفَعْنَا فِي بُيُوتِكُمْ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى ﴾

الاحزاب آیه ۳۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ شُرَائطُ اَوْ آدَابُ

أَبُو الشَّيْخِ مَوْلَانَا نُورُ الْهُدَى عَفِيَ عَنْهُ

مَدْرَسَ دَارُ الْعُلُومِ لِمَيْضُ الْقُرْآنِ كَاخِيلْ كَالُونِي مُرْدَانِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بہخود پیارہ د گورنہ د بھر و تلو شرائط او آداب

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ . وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ لَا نَبِيَّ بَعْدَهُ . وَلَا رَسُولَ بَعْدَهُ . وَهُوَ خَاتَمُ
النَّبِيِّينَ . وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ . وَعَلَى مَنْ تَبِعَهُ وَتَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ .
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ
وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْمَجِيدِ وَالْفُرْقَانِ الْحَمِيدِ :

﴿ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى ﴾ . (١)

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْمَرْأَةُ عَوْرَةٌ فَإِذَا خَرَجَتْ اسْتَشْفَرَهَا الشَّيْطَانُ . (٢)

زَنانہ بہ یہ یردہ کی اوسیری

زما خوږو قدرمنو او عزتمندو مسلمانانو وروڼو ! د زنانه و د پاره د پردو سپړنه
 پرده فرض ده . (۳)

حکمه ددې ثبوت د قرآن کریم د صریحو آیتونو ، متواترو صریحو احادیثو ، اجماع امت
 او قیاس نه شوی .

(۱) الاحزاب آیه ۳۳ .

(٢) سنن الترمذي: أَبْوَابُ الرِّضَا: بَابُ مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ الدُّخُولِ عَلَى الْمَغِيبَاتِ. رقم الحديث ١١٧٣، وقال الترمذي: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ قَوِيٌّ. قال الألباني: صحيح. مشكوة المصاحح: كتاب النِّكَاح: بَابُ النَّظَرِ إِلَى الْمَخْطُوبَةِ وَبَيَّانُ الْعَوْرَاتِ: حَدِيثُ الْقَائِمِ. رقم الحديث ٣١٠٩ (١٢)، مصنف ابن أبي شيبة: رقم الحديث ٧٦١٦، كنز العمال: رقم الحديث ٤٥٠٤٥، أَلْفُضْلُ الْقَائِمِ: رقم الحديث ٣١٠٩ (١٢)، مصنف ابن أبي شيبة: رقم الحديث ٧٦١٦، كنز العمال: رقم الحديث ٤٥٠٤٥، صحيح الترغيب والترهيب: كتاب الصلاة: ترغيب النساء في الصلاة في بيوتهن ولزومها وترهيبهن من الخروج منها: رقم الحديث ٣٤٦ (٧).

الحديث ۳۴۶ (۷) .
(۳) فتاویٰ محمودیہ ج ۲۸ ص ۷۵ پر دو کابرت اور اس کا وجہ ، بدائع الصالح ج ۵ ص ۱۲۱ کتاب الاستحسان ، الفقہ الحنفی وادلہ ج ۲ ص ۳۸۷ کتاب الحظر والاماحہ . (ذیل ج ۶ ص ۱۷ کتاب الکراهیہ فصل فی النظر والمس .

الله تعالی زَنَانَهُ ته په کور کې د پاتې کیدو حکم کړی :

﴿ وَ قَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى ۝ (۱) ۙ ﴾

ترجمه : او تاسو په کورونو کې اوسئ ، او د رومبي جاهليت (د زمانې) په شان ښائست مه ښکاره کوئ .

د مذکوره آيت نه د پردې په باره کې دوه خبرې معلومې شوی :

اول دا چې الله تعالی دا غواړي چې زَنَانَهُ دې بغير ضرورت نه د کور نه بهر نه راوځي ، او په شريعت کې اصلي پرده هم د کورونو پرده ده .

دويم دا چې که زَنَانَهُ د کور نه د څه ضرورت د پاره بهر راوځي نو د زينت سره دې نه راوځي بلکه بَرَقع يا لوي پروڼې دې په سر کړي . (۲)

ځکه کله چې زَنَانَهُ بې پردگۍ سره اووځي نو شيطان ددې په ذريعه خلق گمراه کوي . رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي :

الْمَرْأَةُ عَوْرَةٌ فَإِذَا خَرَجَتْ اسْتَشْفَرَهَا الشَّيْطَانُ . (۳)

ښځه عورت دی (يعنی په پرده کې د اوسیدو څیز دی) ، کله چې دا د پردې نه بهر اووځي نو شيطان يې د سرو په نظر کې ښائسته ښکاره کوي .

البته د ضرورت په وخت بهر وتلې شي خوددې د پاره څه شرائط او آداب دي کوم چې د قرآن کریم او احاديثو نه معلومېږي .

د هغه شرائطو ذکر کولو نه مخکې درته دا بله مسئله واضح کوم

(۱) الاحزاب آیه ۳۳ .

(۲) تفسير معارف القرآن سورة الاحزاب لي تشرح آیه ۳۳ .

(۳) سنن الترمذي أبواب الزَّحَاكِ بَابُ مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ الدُّخُولِ عَلَى الْمَرْءِ بِنَاتِهِ ، قَالَ الترمذي: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ . قَالَ الْإِسْبَاهِيُّ: صحيح . مشكوة المصابيح كتاب النِّكَاحِ بَابُ النَّظَرِ إِلَى الْمَخْطُوبَةِ وَبَيَانِ الْعَوْرَاتِ الْفُضْلُ الثَّانِي رَمِ الْحَدِيثِ (۳۱۰۹) (۱۲) ، مصنف ابن أبي شيبة رَمِ الْحَدِيثِ ۷۶۱۶ ، كنز العمال رَمِ الْحَدِيثِ ۴۵۰۴۵ ، صحيح الترغيب والترهيب كتاب الصلاة ترغيب النساء في الصلاة في بيوتهن ولزومها وترهيبهن من الخروج منها رَمِ الْحَدِيثِ (۳۴۶) (۷) .

د ضرورت په وجه ښځه په پرده کې بهر وتلې شي

۱. په قرآن کریم او احادیثو کې چې ښځې ته د پردې حکم شوی نو ددې دا مطلب ندی چې ګڼې ښځه دې د قیدي په شان په کور کې په پنجره کې بنده وي او بهر دې بالکل نه اړوي، بلکه اسلام ښځې ته د دیني یا دنیوي ضرورت په وخت د کور نه د وتلو اجازت ورکړی، خو شرط یې دا لېوولی چې په پرده کې به وي، خپل زینت به چاته نه ښکاره کوي، په داسې لباس او داسې انداز کې به ځي چې د خلقو جذبات نه راپورته کوي. البته بلا ضرورت به د کور نه بهر نه اړوي. (۱)

۲. مفتي محمد شفیع رَحْمَةُ اللَّهِ په تفسیر معارف القرآن کې ذکر کړي چې: په ﴿وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ﴾ آیت سره زنانه د پاره په کور کې پاتې کیدل واجب ګرځول شوي خو لیکن بیا هم په ورپسې جمله ﴿وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى﴾ کې دېته اشاره ده چې مطلقاً وتل منع ندی، بلکه هغه وتل منع دي چې په هغې کې زینت ښکاره کول وي. همدارنګې په همدې سوره کې روستو د بل آیت ﴿يُذْنِبْنَ عَلَيْهِنَ مِنْ جَلَافٍ بَهِيمٍ﴾ نه هم دا معلومېږي چې زنانه د پاره د ضرورت په وخت د کور نه د وتلو اجازت شته خو شرط دادی چې په پرده کې به وي.

۳. بیا د رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ د عمل نه هم ددې جواز ثابتېږي؛ ځکه د حجاب حکم نازلیدو نه پس هم نبي علیه السلام خپلې بیبيانې د ځان سره حج او عمرې ته بوتللې وې، غزاګانو له یې د ځان سره بوتللې وې. همدارنګې د دیرو صحیح روایاتو نه دا ثابت دي چې أزواج مطهرات به د خپلو والدینو ملاقات د پاره د کور نه بهر وتلې، د غسې د خپلو رسته دارو د بیمار پرسی او تعزیت (غم رازی) ته به هم تللې، تردې چې د نبي علیه السلام په زمانه کې خو زنانه د پاره جُمات ته د تللو اجازت هم و.

(۱) لناری حقه ج ۲ ص ۴۸۶ رهکدالهی لناری علمائه ج ۱۰ ص ۱۰۵.

همدارنگې د پیغمبر علیه السلام د وفات نه پس هم د حضرت زینب رضی اللہ عنہا او حضرت سودة رضی اللہ عنہا نه علاوه نورې ټولې أزواج مطہرات حج او عمرې ته تللی ، په صحابه کرامو رضی اللہ عنہم کې هېچا دا بډ ندی گنرلي .^(۱)

بلکه حضرت عمر رضی اللہ عنہ چې کله امیر المؤمنین ؓ و نو دوی بعضې أزواج مطہرات په خپل انتظام سره حج ته اولیږلې ، او ورسره یې حضرت عثمان رضی اللہ عنہ او حضرت عبدالرحمن بن عوف رضی اللہ عنہ د دوی د نگرانی او حفاظت د پاره ورسره اولیږل .

بهر حال ، د قرآن کریم د آیتونو په اشارو سره ، د نبی علیه السلام په خپل عمل سره ، او د صحابه کرامو په اجماع سره د ښځو د پاره د ضرورت په موقعو کې د کور نه بهر وتل جائز دي ، لکه : د حج او عمرې د پاره تلل ، د طبیعي ضرورتونو د پاره تلل ، د والدینو او خپلوانو د بیمار پرسی او تعزیت د پاره تلل .

همدارنگې که د یوې زنانه د ژوند ضروریاتو (نان ، نفقې) د پاره څه بل انتظام نه و نو

(۱) ځنې أزواج مطہرات لکه حضرت زینب رضی اللہ عنہا او حضرت سودة رضی اللہ عنہا د نبی علیه السلام د وفات نه پس حج او عمرې ته نه تللی ، دا ځکه چې کله نبی علیه السلام أزواج مطہرات حجة الوداع له د ځان سره بوتللی نو په واپسی کې یې ورته او فرمایل : **إِنَّمَا هِيَ هَذِهِ ثُمَّ ظَهَرَ الْحُصْرُ** . ددې حدیث نه حضرت زینب رضی اللہ عنہا او حضرت سودة رضی اللہ عنہا دا مطلب واخیست چې : " ستاسو راوتل صرف ددې حجة الوداع د پاره جائزو و بیا په کور کې په خپلو پوزکو باندې ناستې اوسئ " نو ځکه به دوی د نبی علیه السلام د وفات نه پس حج او عمرې ته نه تللی . حضرت عائشې رضی اللہ عنہا او نور أزواج مطہرات ددې حدیث نه دا مطلب واخیست چې : " ستاسو د کور نه راوتل دداسې شرعي سفر د پاره جائز دي گني بیا په خپلو کورونو کې په پوزکو باندې ناستې اوسئ " . نو ځکه د نبی علیه السلام د وفات نه پس دوی حج او عمرې ته تللی . معارف القرآن سورة الاحزاب فی تشریح آیه ۳۳ .

هغه حدیث پوره دادی : **عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ . قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : لِأَزْوَاجِي حَجَّةُ الْوُدَاعِ : « إِنَّمَا هِيَ هَذِهِ ثُمَّ ظَهَرَ الْحُصْرُ » قَالَ : فَكَفَّ عَنْهُنَّ يُسَافِرْنَ إِلَّا زَيْنَبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَسُودَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا . فَإِنَّهُمَا قَالَتَا : لَا تُحَرِّكُنَا ذَاتَهُ بَعْدَ مَا سَمِعْنَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ .** مسند ابی داؤد الطيالسي رقم الحديث ۱۷۵۲ ، ورم الحديث ۲۴۳۱ ، مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۲۱۹۰۵ ، ورم الحديث ۲۱۹۱۰ ، سنن ابی داؤد رقم الحديث ۱۷۲۲ ، المعجم الاوسط رقم الحديث ۷۹۳۰ ، المعجم الكبير للطبراني رقم الحديث ۳۳۱۸ .

وفي رواية : **عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ . أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَجَّ بِنِسَائِهِ حَجَّةَ الْوُدَاعِ . ثُمَّ قَالَ : « إِنَّمَا هِيَ هَذِهِ . ثُمَّ ظَهَرَ الْحُصْرُ » يَقُولُ . « الرَّمْنُ ظَهَرَ الْحُصْرِ فِي بَيْتِي تَكُنْ »** مصنف عبدالرزاق الصعاني رقم ۸۸۱۲

دا پہ پَرده کپ د مزدوری د پارہ ہم وتلې شي .

خو په دې ټولو صورتونو کې شرط دادی چې دا به د وتلو په وخت خپل زینت نه ښکاره کوي ، بُرقع یا غټ پروڼې به په سر کوي . (۱)

په دې مسئله ځان پوهه کړئ چې الله تعالی په ښځه باندې د رِزق کټلو ذمه واري نده ایځی ، د واده نه مخکې یې ددې پوره کفالت د پلار په ذمه ایځی ، او د واده نه پس یې ددې په خاوند باندې ایځی .

خو که یوه ښځه داسې وه چې نه یې پلار و ، نه یې خاوند و ، او نه یې د رِزق کټلو بله ذریعه وه نو دیته د رِزق پیدا کولو د پارہ د کور نه بهر په پَرده کې وتل جائز دي . (۲)

خو زینت سره بازار ته تلل ، یا د پردو سرو مخې ته راتلل ورته قطعاً حرام دي . (۳)

د جائز تفریح د پارہ ښځې ته په پَرده کې بهر وتل جائز دي

علماء لیکي چې د جائز تفریح د پارہ هم ښځې ته په پَرده کې بهر وتل جائز دي ؛ ځکه رسول الله ﷺ بعضې وخت حضرت عائشة رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا د ځان سره بهر بوتللې وه . (۴)

د مسلم شریف حدیث دی ، حضرت انس رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فرمایي چې د رسول الله ﷺ یو ګاونډي و ، د فارس و ، ډیره ښه بُوروا (شوریا) به یې تیاروله ، نوده نبي علیه السلام ته بُوروا تیاره کړه ، بیا راغی او دوی ته یې دعوت ورکړو ، پغمبر ﷺ ورته او فرمایل :

وَهَذِهِ ؟ دا دعوت عائشې ته هم دی ؟ هغه وویل : نه .

نبي ﷺ ورته او فرمایل : لَا . بیا خوزه هم نه ځم .

هغه کس په دویم ځل راغی او نبي ﷺ ته یې دعوت ورکړو ، دوی ورته او فرمایل :

وَهَذِهِ ؟ آيا عائشة به هم راسره وي ؟ هغه ورته وویل : نه .

(۱) تفسیر معارف القرآن سورة الاحزاب فی تشریح آیه ۳۳ .

(۲) اصلاحی خطبات ج ۱ ص ۱۶۳ ، الفتاوی عثمانیه ج ۱۰ ص ۱۰۵ . آپ کے ساکن اور ان کامل ج ۸ ص ۵۹۳ .

(۳) امداد الفتاوی ج ۴ ص ۱۹۴ .

(۴) اصلاحی خطبات ج ۱ ص ۱۶۳ لمولانا مفتی نبي عثمانی دامت برکاتهم العالیہ .

نبی علیہ السلام ورته او فرمايل: لا. زه هم نه خم.

هغه کس په دريم ځل راغی، رسول الله ﷺ ته يې دعوت ورکړو.

دوی ورته او فرمايل: وَهَذِهِ؟ دا دعوت عائشې ته هم دی؟ هغه په دريم ځل وويل: آو.

فَقَامَا يَتَدَاَفَعَانِ حَتَّى أَتَيَا مَنْزِلَهُ.

پس نبی ﷺ او حضرت عائشه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا دواړه پاڅيدل، د يو بل پسې روان وو (يعنی پيغمبر عليه السلام ورته مخکې و او حضرت عائشه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ورسې وه)، تردې چې ددې کس کور ته او رسيدل. (۱)

تشریح: امام نووي رَحِمَهُ اللَّهُ ليکلي: د دعوت قبول واجب دي خو نبی عليه السلام چې اول دده دعوت قبول نکړو نو دا ځکه چې دلته يو عذر و چې دهغې په وجه پيغمبر عليه السلام ته ددې د قبولولو او نه قبولولو اختيار و، او په دې وخت کې حضرت عائشه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا اوږدې هم وه، د خوراک ورسره هيڅ نه وو، نو نبی عليه السلام دا دعوت ځانله خوړل قبول نکړو، بلکه د حضرت عائشې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا اجازت يې هم غوښتو.

خو چې کله ورته په دريم ځل هغه کس اجازت ورکړو نو نبی عليه السلام د دعوت قبول راجح کړو چې د حضرت عائشې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا اوله هم ختمه شي. او دا د خپلې بي بي سره خبر خواهي هم ده.

ددې کس په اول ځل باندې د حضرت عائشې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا د پارہ د دعوت اراده نه وه ځکه کيدې شي خوراک کم و او دده مقصد دا و چې دا ټول خوراک په نبی عليه السلام باندې اوخوري، نو ځکه يې صراحة دوی ته فرمايل چې دا دعوت هغې ته ندی.

(۱) عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ جَاءَ الرَّسُولَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَارْسِيًّا كَانَ كَتِيبَ الْمَرْي. فَصَنَعَ لِلرَّسُولِ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. لَمَّا جَاءَ يَدْعُوهُ. فَقَالَ: « وَهَذِهِ؟ » لِعَائِشَةَ. فَقَالَ: لَا. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: « لَا ». فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: « وَهَذِهِ؟ ». قَالَ: لَا. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: « لَا ». لَمَّا عَادَ يَدْعُوهُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: « وَهَذِهِ؟ ». قَالَ: نَعَمْ فِي الثَّالِثَةِ. فَقَامَا يَتَدَاَفَعَانِ حَتَّى أَتَيَا مَنْزِلَهُ. صحيح مسلم كتاب الأعرية باب مَا يَفْعَلُ الطَّيْفُ إِذَا كَبِيعَ غَنَمٌ مِنْ دَعَا صَاحِبِ الْغَنَمِ وَاسْتِغْتَابَ إِلَيْهِ صَاحِبُ الْغَنَمِ لِلْبَّاعِ ر لم الحديث ۱۳۹ (۲۰۳۷). مسند احمد مخرجا ر لم الحديث ۱۲۲۴۳.

خوپه دریم ځل یې بیا هغې ته هم اجازت او کړو. (۱)

علماؤ دا هم لیکلي: د نبی علیه السلام دا معمول نه و چې ګڼې هر دعوت ته به یې حضرت عائشة رضی الله عنها د ځان سره بوتله، بلکه په دې موقع چې یې دې کس ته بار بار د حضرت عائشې رضی الله عنها د ځان سره د بوتلو شرط ولېول نو دا ځکه چې کیدې شي ددې کس په زړه کې د حضرت عائشې رضی الله عنها په باره کې څه خیرې و نبی علیه السلام هغه لرې کول غوښتل.

ددینه علاوه د پیغمبر علیه السلام معمول دا و چې د هر چا دعوت به یې قبلول. بهر حال، د مسلم شریف د حدیث نه دا هم معلومه شوه چې د جائز تفریح د پاره ښځې ته په پرده کې بهر وتل جائز دي. (۲)

نبی علیه السلام د حضرت عائشې رضی الله عنها سره منډه او وهله

ښځې د پاره چونکه د جائز تفریح هم ضرورت وي خو شرط دادی چې دا به د شریعت په حدودو کې دکنه په پرده کې وي، د غیر محرمو سره به یو ځای نه وي. په احادیثو کې دا هم راځي چې نبی علیه السلام په یو سفر کې د حضرت عائشې رضی الله عنها سره منډه او وهله، او منډه وهل خو جائز تفریح او سېل دی.

(۱) وَأَمَّا الْحَدِيثُ الثَّانِي فِي قِصَّةِ الْفَارِسِيِّ وَهِيَ قِصَّةُ أُخْرَى فَمُخْمُولٌ عَلَى أَنَّهُ كَانَ هُنَاكَ عَذْرَاءٌ يَنْتَعُ وَجُوبَ إِجَابَةِ الدَّعْوَةِ. فَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُحْتَاجًا بَيْنَ إِجَابَتِهِ وَتَرْكِهَا. فَاخْتَارَ أَحَدَ الْجَائِزَيْنِ وَهُوَ تَرْكُهَا إِلَّا أَنْ يَأْتِيَ لِعَائِشَةَ رضی الله عنها مَعَهُ لِمَا كَانَ بَيْنَهُمَا مِنَ الْجُنُوعِ أَوْ نَحْوِهِ. فَكَّرَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْإِخْتِصَاصَ بِالطَّعَامِ دُونَهَا. وَهَذَا مِنْ جَبِيلِ الْمُعَاشَرَةِ وَحُقُوقِ الْمَصَاحِبَةِ وَأَدَابِ الْمَجَاسَةِ الْمُؤَكَّدَةِ. فَلَمَّا أُذِنَ لَهَا اخْتَارَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجَائِزَ الْآخَرَ لِتَجَدُّدِ الْمَضْحَكَةِ وَهُوَ حُصُولُ مَا كَانَ يُرِيدُهُ مِنْ إِكْرَامِ جَلِيلِهِ وَإِقْلَامِ حَقِّ مُعَاشَرَتِهِ وَمُؤَاسَاةِ فِيئَتِهِ يَخْصُلُ. وَقَدْ سَبَقَ فِي بَابِ الْوَلِيْمَةِ بَيَانُ الْأَعْذَارِ فِي تَرْكِ إِجَابَةِ الدَّعْوَةِ وَاخْتِلَافِ الْعُلَمَاءِ فِي وَجُوبِ الْإِجَابَةِ. وَأَنَّ مِنْهُمْ مَنْ لَمْ يُوجِبْهَا فِي غَيْرِ وَلِيْمَةِ الْعَرَسِ كَهَذِهِ الصُّورَةِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ.

قَوْلُهُ: (فَقَامَا يَتَدَاخِلَانِ) مَعْنَاهُ يَنْشِي كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا فِي أَكْرِ صَاحِبِهِ. قَالُوا وَلَعَلَّ الْفَارِسِيَّ إِنَّمَا لَمْ يَدْعُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَوَّلًا لِكَوْنِ الطَّعَامِ كَانَ قَلِيلًا فَأَرَادَ تَوْفِيئَهُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. شرح

الروى على مسلم (المنهاج شرح صحيح مسلم بن الحجاج) ج ۱۳ ص ۲۰۸ في شرح حديث ۲۰۳۷.

(۲) اصلاحي خطبات ج ۱ ص ۱۶۶.

د ابو داؤد شریف حدیث دی، حضرت عائشه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فرمایي چې زه د نبي عليه السلام سره په سفر کې ووم، ما د نبي عليه السلام سره پياده مڼده او وهله نوزه ورنه په مڼده کې مخکې شوم، کله چې څه وخت پس زما وجود دروند شو (يعني وجود مې غټ شو) نو ما ورسره بيا مڼده او وهله، په دې ځل رانه نبي عليه السلام مخکې شو، دوی راته او فرمايل: هَذِهِ بِتِلْكَ السَّبْقَةِ. دا زما مخکې کيدل د هغې ستا مخکې کيدو په مقابله کې شو. (يعني مخکې رانه ته په مڼده کې مخکې شوې وی اوس درنه زه مخکې شوم، نو خبره سر په سر شوه). (۱)

بڼې د پاره بې پردې حالت کې بهر ته چکر له تلل ناجائز دي

د بڼې د پاره بې پردې حالت کې بهر ته چکر له تلل ناجائز دي، ځکه دا د عيسايانو شعار او طريقه ده.

اگر چې د نبي عليه السلام په زمانه کې به زانان جومات ته په پرده کې مانځه له تللی، خو د نبي عليه السلام د وفات نه پس چې کله د بڼو فتنه زیاته شوه نو حضرت عائشې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا او فرمايل: لَوْ أَذْرَكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَخَذَتِ النِّسَاءُ لِمَنْعَتِهِنَّ كَمَا مَنَعَتْ نِسَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ. (۲)

(۱) عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا. أَنَّهَا كَانَتْ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ. قَالَتْ: فَسَابَقْتُهُ فَسَبَقْتُهُ عَلَى رِجْلِي. فَلَمَّا حَمَلْتُ اللَّحْمَ سَابَقْتُهُ فَسَبَقَنِي فَقَالَ: «هَذِهِ بِتِلْكَ السَّبْقَةِ». سنن ابی داؤد کتاب الجهاد باب في السبي على الرجلين. رقم الحديث ۲۵۷۸، مشكاة المصابيح باب عشرة النساء وما لهن واجدة من الحقوق الفضل الثاني رقم الحديث ۳۲۵۱ (۱۴).

(۲) صحيح البخاري كتاب الأذان باب خروج النساء إلى الساجد بالليل والليل. رقم الحديث ۸۶۹. دا حدیث په مسلم شریف کې داسې ذکر دی: حضرت عائشه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فرمایي: لَوْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى مَا أَخَذَتِ النِّسَاءُ لِمَنْعَتِهِنَّ الْمَسْجِدَ كَمَا مَنَعَتْ نِسَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ. صحيح مسلم كتاب الصلاة باب منع نساء بني إسرائيل المسجد. رقم الحديث ۱۴۴ (۴۴۵).

که چېرته رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ د بڼو دا حالت کتلې وی نو دوی به یې ضرور د جومات نه داسې منع کړې وی لکه د بني اسرائيلو بڼې چې د جومات نه منع شوې وی.

که چیرته رسول الله ﷺ دا حالت معلوم کړې وی کوم چې نن بنځو پیدا کړي (چې دوی جومات ته د راتلو په وخت خو شپو استعمالوي، بناسته کپړې اغوندي او خپل زینت ښکاره کوي) نو دوی به یې ضرور جومات ته د تللو نه داسې منع کړې وی لکه د بني اسرائیلو بنځې چې منع شوې وی.

دا حضرت عائشې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا د خیر القرون حالت بیان کړو، حالانکې هغې ته بهترینه زمانه ویل شوی. (۱)

نن صبا خو د فتنې او فساد غلبه ده نو فقهاء کرامو صراحة ذکر کړې چې بنځو ته په طریق اولی سره جومات ته تلل منع دي. (۲)

نو چې کله په دیني أمورو کې بنځو ته د بهر راوتلو دا حکم دی نو بې پردې حالت کې به په بازارونو کې چکر لېږول څنګه جائز شي؟ حالانکه دا دیني ضرورت هم ندي، بلکه دا بې پردې حالت کې په بازارونو کې چکر لېږول د عیسایانو طریقه ده. (۳)

د بنځې د پاره د کور نه د بهر وتلو شرائط او آداب (اجمالاً)

کله چې بنځه د څه ضرورت په وجه د کور نه بهر اړوي نو ددې د پاره څه شرائط او آداب دي کوم چې د قرآن کریم او احادیثو نه معلومیږي.

(۱) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: خَيْرُ أَهْلِ الْقَرْنِ الَّذِينَ يَلُؤْنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُؤْنَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُؤْنَهُمْ... صحيح مسلم كتاب فضائل الصحابة رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ باب فضل الصحابة ثُمَّ الَّذِينَ يَلُؤْنَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُؤْنَهُمْ رَم ٢١٠ (٢٥٣٣)

(۲) وَالْفَتَاوَى الْيَوْمَ عَلَى كَرَاهَةٍ حُضُورِهِنَّ فِي الصَّلَاةِ كُلِّهَا لظُهُورِ الْفَسَادِ. النابه شرح الهداية ج ١ ص ٣٦٦.

فِي الْكَافِي: الْفَتَاوَى الْيَوْمَ عَلَى الْكَرَاهَةِ فِي كُلِّ الصَّلَاةِ لظُهُورِ الْفَسَادِ. درر الحکام شرح غرر الأحكام ج ١ ص ٨٦.
قَالَ الْمُصَنِّفُ فِي الْكَافِي وَالْفَتَاوَى الْيَوْمَ عَلَى الْكَرَاهَةِ فِي الصَّلَاةِ كُلِّهَا لظُهُورِ الْفَسَادِ. وَمَقَرُّ كُرَةِ حُضُورِ السَّجْدِ لِلصَّلَاةِ فَلَا أَنْ يَكُونَ حُضُورُ مَجَالِسِ الْوَعِظِ خُصُوصًا عِنْدَ هَؤُلَاءِ الْجُهَالِ الَّذِينَ تَحَلَّوْا بِحِلْيَةِ الْعُلَمَاءِ أَوَّلًا. ذَكَرَهُ فَخْرُ الْإِسْلَامِ. البحر الرائق شرح كنز الدلائل ج ١ ص ٣٨٠.

(وَلَا يَخْضُرُونَ الْجَمَاعَاتِ) يَعْنِي فِي الصَّلَاةِ كُلِّهَا. وَيَسْتَوِي فِيهِ الشَّوَابُ وَالْعَجَائِزُ وَهُوَ قَوْلُ الْمُتَأَخِّرِينَ لظُهُورِ الْفَسَادِ فِي زَمَانِنَا... بين الحقائق شرح كنز الدلائل ج ١ ص ١٣٩. النابه شرح الهداية ج ٢ ص ٢٨٦.

(۳) فتاوى محمودیه ج ٢٨ ص ٨٨.

- زه درته هغه شرائط اول اجمالاً ذکر کوم ، بيا به يې درته تفصیلاً ذکر کړم :
۱. په بُرقع يا غټ پړوني کې به ټول بدن پټوي .
۲. دا بُرقع به داسې ډولي (ښائسته) نه وي چې د خلقو توجو ورته راوړي .
۳. دا بُرقع به داسې نرۍ نه وي چې ټول بدن يې ورنه ښکاري .
۴. دا بُرقع به دومره تنگه نه وي چې د اندامونو حُجم يې ورنه معلومېږي .
۵. د سرو په شان لباس به نه اچوي .
۶. د کافرانو ښځو په شان بې حياء لباس به نه اچوي .
۷. خپل زينت به نه ښکاره کوي .
۸. د خپل نظر او شرمگاه حفاظت به کوي .
۹. د بهر وتلو په وخت به خوشبو نه استعمالوي .
۱۰. د بهر وتلو په وخت به تر داده چې زيورات وا نه چوي ، او که اچوي يې نو بيا به داسې زيورات اچوي چې هغه د تللو په وخت شرمگاره نه کوي .
۱۱. به تر داده چې په ساده کپړو کې او وځي .
۱۲. د لارې په يو طرف به ځي ، د پردو سرو سره به ځان نه جنگوي .
۱۳. په عاجزۍ به ځي ، په نځرو او تکبر به نه ځي .
۱۴. د خاوند نه به اجازت اخلي .
۱۵. اوږد سفر به بغير د محرم نه نکوي .
۱۶. که د غير محرمو سره د ضرورت په وخت د خبرو کولو موقع راشي نو په نرمه لهجه کې به ورسره خبرې نه کوي .

د ښځې د پاره د کور نه د بهر وتلو شرائط او آداب (تفصیلاً)

اوس درته مذکوره شرائط تفصیل سره ذکر کوم ، ددې د پاره چې خبره درته پوره واضحه شي :

اول شرط : په بُرقع يا غټ پړوني کې به ټول بدن پټوي

ښځه چې د کور نه اوځي نو په غټه بُرقع يا لوي پړوني کې به خپل ټول بدن پټوي ، خپلې

سینې، او مخ به نه ښکاره کوي، ځکه د ښځې په مخ او سینو کې داسې کشش دی چې نور خلق ځان طرف ته رامائل کوي.

۱. الله تعالی فرمایي: ﴿وَلْيَضْحَكُوا بَيْنَ يَدَيْهِمْ﴾ (۱)

ترجمه: او دوی دې خپلې لوبې ته په خپلو گريوانونو (سینو) باندې راواچوي.

۲. الله ﷻ نبي علیه السلام ته فرمایي:

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِئِهِنَّ﴾ (۲)

ترجمه: ای پیغمبره! ته خپلو بیبيانو، خپلو لورانو او مؤمنانو زاننه و ته او وایه چې (د کور نه د څه ضرور کار پسې د وتلو په وخت) خپل لوي څادرونه په ځان باندې رابښکته کړي.

۳. محمد بن سيرين رَحِمَهُ اللهُ فرمایي چې ما د عبیده سلماني رَحِمَهُ اللهُ نه ددې آیت

﴿يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِئِهِنَّ﴾ متعلق پوښتنه اوکړه (چې ددې څه طریقه ده؟)

فَقَطَّى وَجْهَهُ وَرَأْسَهُ وَأَبْرَزَ عَيْنَهُ الْيُسْرَى.

نوهغه (غټ څادر واغوست) خپل مخ او سر (بې وړاندې) پټ کړو، او چپه (گسه)

سترگه یې ښکاره کړه. (۳)

(نوټ: د زاننه د پاره د پردو سر د وړاندې د مخ پټولو تفصیلي بحث په همدې

موضوع کې روستو راروان دی. ابراهیم عی عنه)

دویم شرط: دا برقع به داسې ډولي نه وي چې د خلقو توجه ورته راوړي

زاننه چې د کور نه د وتلو په وخت کومه برقع یا غټ پروڼې اچوي نو ددې د پاره دا ضروري ده چې دا به دیره ډولي (او ښائسته) نه وي، نقش ونگار به وړاندې نه وي شوی

(۱) النور آیه ۳۱.

(۲) الاحزاب آیه ۵۹.

(۳) قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ سَيْرِينَ رَحِمَهُ اللهُ: سَأَلْتُ عَبِيدَةَ السَّلْمَانِي رَحِمَهُ اللهُ عَنْ قَوْلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ﴾

مِنْ جَلَابِئِهِنَّ، فَقَطَّى وَجْهَهُ وَرَأْسَهُ وَأَبْرَزَ عَيْنَهُ الْيُسْرَى. تفسير ابن كثير ج ۶ ص ۴۲۵ سورة الاحزاب آیه

۵۹، سورة الطاسير ج ۲ ص ۴۹۲.

ځکه بنائسته برقعې ته د خلقو توجه راوړي .

بل دا چې الله تعالیٰ بښې د زینت ښکاره کولو نه منع کړي دي ، فرمایي :

﴿ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا ۝ (۱) ﴾

ترجمه : او دوی دې خپل زینت نه ښکاره کوي مگر کوم چې د دینه پخپله (کارار حرکت کولو سره) ښکاره شي .

په دې آیت کې عموم دی ، دا بنائسته کپړو او بنائسته برقعې ته هم شامل دی چې دا به نه ښکاره کوي .

په تفسیر معارف القرآن کې ذکر دي : امام جصاص رَحِمَهُ اللهُ فرمایي چې کله الله تعالیٰ

په دې آیت ﴿ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ ۝ (۲) ﴾ کې زَنَانه په زمکه باندې په زوره خپه وهلو نه منع کړی چې د زیوراتو آوازيې بل څوک و نه وړي نو په طریق اولی سره به زینت ښکاره کول منع وي ، لهداوس د زَنَانه د پاره بنائسته برقع په سر کول اویا بهر وتل ناجائز شو . (۳)

حافظ ابن حجر رَحِمَهُ اللهُ فرمایي چې کله رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَنَانه جُمات ته د راتلو په وخت د خوشبو استعمالولو نه منع کړی وی او سبب یې دا و چې دا شهوت طرف ته دعوت ورکوي ، نو په دې سره به د زَنَانه د پاره بهر وتلو په وخت هغه شیان هم منع وي چې هغه د پردو خلقو شهوت راپاروي .

لکه : بنائسته کپړې اچول ، زیورات ښکاره کول ، د فخر واله لباس اچول ، او د خلقو

(۱) النور آیه ۳۱ .

(۲) ترجمه : او دا زَنَانه دې (د تللو په وخت) زمکه په خپلو خپو باندې د دې د پاره په زوره نه وهي چې په دې سره د دې د هغه پټو زیوراتو آواز معلوم شي . النور آیه ۳۱ .

(۳) تفسیر معارف القرآن سورة النور فی تشریح آیه ۳۱ .

د احکام القرآن واله اصل عبارت داسې دی : { لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ } . قَالَ أَبُو بَكْرٍ : قَدْ عَقِلَ مِنْ مَعْنَى اللَّفْظِ النَّهْيُ عَنْ إِبْدَاءِ الزَّيْنَةِ وَالظَّهَارِ هَا يُرْوَدُ النَّهْيُ فِي النَّهْيِ عَنْ إِسْتِئْصَاحِ صَوْرَتِهَا ، إِذْ كَانَ الظَّهَارُ الزَّيْنَةُ أَوَّلُ بِالنَّهْيِ مِمَّا يُعْلَمُ بِهِ الزَّيْنَةُ . فَإِذَا لَمْ يَجُرْ بِأَخْفَى الْوَجْهِ لَمْ يَجُرْ بِالظَّهَرِ هُنَا . احکام القرآن للجصاص ج ۳ ص ۴۱۲ .

سره اختلاط کول (۱).

امام ذهبي رَحِمَهُ اللهُ فرمايي چې د کومو کارونو په وجه په ښځه باندې لعنت راوړېږي په هغې کې دا هم دي چې ښځه د پردو سرود وړاندې خپل زينت ښکاره کوي. (۲)
که مونږ سوچ او کړو نو د پردې مقصد هم دادی چې د ښځې ښائست، حرکات، او سکانات د پردو سره نه پټ شي، اوس چې برقع په پخپله داسې ښائسته وي چې د نورو خلکو توجه ورته راوړي نو بيا خو د پردې مقصد حاصل نه شو.

لهذا بُرَقَ سَادَهُ په کار ده چې د نورو خلکو مخ ورته نه راوړي.

مولانا اشرف علي تهانوي رَحِمَهُ اللهُ ذکر کړي چې الله تعالی فرمايي:

﴿وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ﴾. او زانته دې خپل زينت نه ښکاره کوي.

په دې آيت کې د زينت نه مراد لباس دی، لکه په يو بل آيت ﴿يَبْنِي أَدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ

عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ﴾ (۳) کې هم د ټولو مفسرينو په اتفاق سره د زينت نه مراد لباس دی.

او حضرت عبدالله بن مسعود رَضِيَ اللهُ عَنْهُ هم په ﴿وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ﴾ کې د زينت تفسير همدا کړې دی " چې زانته به ښائسته کپړې او زيورات نه ښکاره کوي بلکه په غټې برقعې سره به يې پټوي ". اوس چې برقع پخپله ښائسته وي نو دا خو زينت ښکاره کول شو، او دا حرام دي. (۴)

(۱) قال الحافظ ابن حجر رَحِمَهُ اللهُ: وَلَمْ يُلْحِظْ مِنْ حَدِيثِ زَيْنَبِ امْرَأَةِ ابْنِ مَسْعُودٍ: «إِذَا شَهِدَتْ إِحْدَا كُنَّ الْمَسْجِدَ فَلَا تَكْسَنُ طَبِيبًا». قَالَ: وَيَلْحَقُ بِالطَّبِيبِ مَا فِي مَعْنَاهُ لِأَنَّ سَبَبَ الْمَنَعِ مِنْهُ مَا فِيهِ مِنْ تَحْرِيكٍ دَاعِيَةٍ الْقَهْوَةِ كَحُسْنِ الْمَلْبَسِ وَالْخَلْقِ الَّذِي يَظْهَرُ وَالزَّيْنَةُ الْفَاحِشَةُ وَكَذَا الْإِخْتِلَاطُ بِالزَّجَالِ. فتح الباري لابن حجر ج ۲ ص ۳۴۹. احكام الاحكام شرح عمدة الاحكام ج ۱ ص ۱۶۸، فيض القدير ج ۱ ص ۳۷۸، اوجز السالك ج ۴ ص ۱۰۴.

(۲) وَمِنْ الْأَفْعَالِ الَّتِي تَلْعَنُ عَلَيْهَا الْمَرْأَةُ إِظْهَارُ الزَّيْنَةِ... الكاثر للدهلي ج ۱ ص ۱۳۵ الْكَبِيرَةُ الْفَاحِشَةُ وَالْفَلَاوَنُ تشبه النساء بالرجال وتشبه الرجال بالنساء.

(۳) ترجمه: اي بني آدمو! تاسو د هر مونځ په وخت خپلې ښائسته کپړې اغونډئ. الاعراف آية ۳۱.

(۴) الفيض الحسن ص ۱۷۰، پرده ضرور کروں گی ص ۳۰۷.

درېم شرط : دا برقع به داسې نړۍ نه وي چې لاندې ټول بدن ور نه ښکاري
زڼانه به د بهر وتلو په وخت داسې نړۍ برقع يا نړۍ کپړې نه اچوي چې د هغې نه لاندې
بدن ښکاري ، ځکه په شريعت کې د زڼانه د پاره د نري لباس اچولو سختې سزاګانې ذکر
شوي . چونکه نن سبا د نري لباس رواج دی نو ځکه درته ددې څه تفصيل بيانوم :

د لباس مقصد

الله تعالى فرمايي : ﴿ يَبْنِيْ اَدَمَ قَدْ اَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُواْرِجُ سَوَاتِكُمْ وَرِيشًا
وَلِبَاسُ الْقَوِيْ ذٰلِكَ خَيْرٌ ذٰلِكَ مِنْ اٰيَةِ اللّٰهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُوْنَ ۝ (۱) .

ترجمه : اې د آدم اولاده ! مونږ تاسو ته لباس (کپړې) درکړي (ددې د پاره) چې
ستاسو شرمګاهونه (او د ستر ځايونه) پټ کړي ، او ښائست هم دی ، او د پرهيزګارۍ
لباس د يرغوره دی ، دا د الله تعالى نځې دي ، ددې د پاره چې دوی نصيحت قبول کړي .

فائده : په دې آيت کې د لباس مقصد دا ذکر شو چې په دې سره به عورت پټولې شي او
دا د انسان د پاره حسن هم دی .

اوس چې زڼانه داسې لباس واغوندي چې په دې کې ددې بدن پوره پټ نه وي نو بيا خو
د لباس مقصد حاصل نه شو ، دا خو غير شرعي لباس شو .

دا ياد ساتئ چې کله د زڼانه کپړې داسې لاندې وي چې په هغې کې د بدن څه حصه
ښکاره وي ، يا داسې نړۍ وي چې لاندې بدن ور نه ښکاري ، يا دومره تنګې وي چې د
بدن د هر اندام حجم ور نه صفا معلومېږي نو دا غير شرعي لباس دی ، ددې اغوستل ناجائز
دي ، بلکې کپړې داسې په کار دي چې په هغې کې ټول بدن پټ وي ، دتنه بدن په کې نه
ښکاري ، او دومره تنګې هم نه وي چې د زڼانه هر اندام په کې جدا جدا معلومېږي .

نبي عليه السلام باريکې کپړې اغوستونکې ښځې نه مخ واړول

د ابو داؤد شريف او مشکوٰۃ شريف حديث دی چې د حضرت عائشې رَضِيَ اللهُ عَنْهَا خور

”أَسْمَاءُ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا“ نبي عليه السلام ته راغله :

وَعَلَيْهَا ثِيَابٌ رَقَاقٌ ، فَأَعْرَضَ عَنْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ .

او ددې په بدن باندې نړۍ کپړې وې نور رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ د دینه مخ واړول .

او ورته وې فرمايل :

يَا أَسْمَاءُ ! إِنَّ الْمَرْأَةَ إِذَا بَلَغَتِ الْمَحِيضَ لَمْ تَصْلُحْ أَنْ يُرَى مِنْهَا إِلَّا هَذَا وَهَذَا .

اې آسماء ! کله چې ښځه د حيض حالت ته اړوسي (يعنې بالغه شي) نو دا ورله صحيح نده

چې ددې د بدن څه حصه اوليدې شي بغير ددې او ددې نه .

دې ويلو سره نبي عليه السلام خپل مخ او خپلو لاسونو ته اشاره او کړه . (چې د ضرورت په

وخت د مخ او لاسونو ښکاره کول جائز دي) . (۱)

ددې حديث نه معلومه شوه چې د زنانه د پاره باريک لباس اغوستل ناجائز دی . بل

ورنه دا هم معلومه شوه چې که يوې زنانه داسې نړۍ کپړې اغوستې وي چې دهغې نه

لاندې ددې بدن ښکاري نو دا د بريندې په حکم کې ده ، ځکه خو نبي عليه السلام ددې

زنانه نه مخ واړول .

نري لباس اچوونکې ښځې به د جنت يوۍ هم او نه مومي

د مسلم شريف حديث دی ، رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي :

صِنْفَانِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ لَمْ أَرَهُمَا ، قَوْمٌ مَعَهُمْ سِيَاطٌ كَأَذْنَابِ الْبَقَرِ يَضْرِبُونَ بِهَا النَّاسَ .

وَيَسَاءُ كَاسِيَاتٌ عَارِيَاتٌ مُمِيلَاتٌ مَائِلَاتٌ ، رُءُوسُهُنَّ كَأَسْنِمَةِ الْبُخْتِ الْمَائِلَةِ ، لَا يَدْخُلْنَ الْجَنَّةَ .

(۱) عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ أَسْمَاءَ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا دَخَلَتْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَعَلَيْهَا ثِيَابٌ رَقَاقٌ ، فَأَعْرَضَ عَنْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . وَقَالَ : « يَا أَسْمَاءُ ! إِنَّ الْمَرْأَةَ إِذَا بَلَغَتِ

الْمَحِيضَ لَمْ تَصْلُحْ أَنْ يُرَى مِنْهَا إِلَّا هَذَا وَهَذَا » وَأَشَارَ إِلَى وَجْهِهِ وَكَفْفِهِ . سنن ابی داؤد کتاب اللباس باب فیما

تنبی المرأة من ږیکتیا رقم الحديث ۴۱۰۴ ، مشکو المصابیح کتاب اللباس الفصل الثالث رقم الحديث

۴۳۷۲ (۶۹) ، شعب الایمان رقم الحديث ۷۴۰۹ ، السنن الکبری للبيهقي رقم الحديث ۳۲۱۸ ، ورم الحديث ۱۳۴۹۶ ،

السنن الصغیر للبيهقي رقم الحديث ۲۳۵۸ ، کنز العمال رقم الحديث ۱۹۱۱۵ .

وَلَا يَجِدْنَ رِيحَهَا، وَإِنْ رِيحَهَا لَيُؤْخَذُ مِنْ مَسِيرَةٍ كَذَا وَكَذَا. (۱)

د جهنميانو دوه ډلې دي چې تر اوسه ما ندي ليدلي (بلکه په آئنده زمانه کې به راپيدا کيږي) : يوه ډله هغه خلق دي چې د هغوی په لاسونو کې به د غوا د لکۍ په شان کورې وي چې په هغې سره به خلق په ناحقه وهي . دويمه ډله به د هغه ښځو وي چې په ظاهره به يې کپرې اغوستې وي خو په حقيقت کې به بريندې وي ، هغوی به سړي ځان طرف ته راماتل کوي ، او پخپله به هم سړو طرف ته ماتلې وي ، سړونه به يې د بُختي اوبښ د خوزيدونکي قُب په شان خوزي ، دوی به جنت ته داخلي نشي ، او د جنت بُوی به هم اونه مومي ، حالانکه د جنت بُوی دومره دومره (سل ۱۰۰ کاله) فاصله باندې لرې محسوسيږي .

د حديث تخریج : نبي عليه السلام په دې حديث کې د داسې دوه قسمه ډکو متعلق پيشن گوښي کړی چې دا په هاغه زمانه کې نه وی بلکه اوس دا دواړه ډلې موجود دي :
اول قسم هغه خلق دي چې : " د هغوی په لاسونو کې به د غوا د لکۍ په شان کورې وي او په دې باندې به خلق په ناحقه وهي " دا هغه خلق دي چې اقتدار ورسره وي او په غريبانانو باندې ظلم کوي ، لکه دا بعضې خانان يا د زمکو مالکان چې په معمولي معمولي خبرو باندې غريبانان او زمينداران په بې دردی سره وهي ، په هغوی باندې بيکارونه اچوي (يعنی کارونه ورباندې مُفت کوي) .

تر دې چې بعضې خانان دومره مُتکبر وي چې غريب کس ورباندې سلام واچوي نو دا هم بدگنري ځکه دې دا گمان کوي " چې گني ده خپل ځان د ما سره برابر کړو او په ما باندې يې سلام واچول " . الله تعالی دې داسې ظالمان او داسې متکبرين تباه و برباد کړي .
نبي عليه السلام دويمه پيشن گوښي د هغه ښځو په باره کې اوکړه چې :

(كَاسِيَاتٌ عَارِيَّاتٌ) په ظاهره به يې کپرې اغوستې وي خو په حقيقت کې به بريندې وي .

(۱) صحيح مسلم کتاب النِّسَاءِ وَالْإِيْتَاءِ بَابُ النِّسَاءِ الْكَاسِيَّاتِ الْعَارِيَّاتِ الْفُلُكُ الْفُلُكُ رَفَعَهُ الْحَدِيثُ ۱۶۵ (۲۱۲۸) .
مشکوٰۃ المصابيح کتاب القصاص بَابُ مَا يُمْضَى مِنَ الْجَنَائِزِ الْقُلُوبُ رَفَعَهُ الْحَدِيثُ ۱۵۳۳۴ (۱۵) . مستدرك
مخرجا رَفَعَهُ الْحَدِيثُ ۸۶۶۵ ، رَفَعَهُ الْحَدِيثُ ۹۶۸۰ ، صحيح ابن حبان رَفَعَهُ الْحَدِيثُ ۷۴۶۱ . المعجم الاوسط رَفَعَهُ الْحَدِيثُ ۱۸۱۱ ، السنن الكبير للبيهقي رَفَعَهُ الْحَدِيثُ ۳۲۶۰ ، شعب الایمان رَفَعَهُ الْحَدِيثُ ۴۹۷۲ . شرح السنن للقرني رَفَعَهُ الْحَدِيثُ ۲۵۷۸ ، كنز العمال رَفَعَهُ الْحَدِيثُ ۴۵۰۱۳ .

ددینه مراد هغه ښځې دي چې داسې کپړې یې اچولي وي چې نیم بدن یې پټ وي او نیم بدن یې ښکاره وي، لکه څرنګې چې نن سبا په بازاری ښځو کې دا رواج دی چې لستونې، مخونه او سینې یې ښکاره وي.

یا ورنه هغه ښځې مراد دي چې داسې نرۍ کپړې یې اچولي وي چې لاندې بدن ورنه ښکاري، نو دا هم په ظاهره خویې کپړې اچولي وي لیکن حقیقت کې بریده وي. یا دا مطلب دی چې دې زنانه و به کپړې اچولې وي لیکن د تقوی د لباس نه به خالي وي (یعنی داسې اعمال به نه کوي چې د هغې په وجه په آخرت کې د جنت مستحقې شي).

یا دا مطلب دی چې دا ښځې به د الله ﷻ په نعمتونو کې پټې وي لیکن ددې د شکرې نه به خالي وي (یعنی ددې نعمتونو شکر به نه آداء کوي). (۱)

د "مُیَلَّاتٌ" نه مراد هغه ښځې دي چې د خپل ډول و ښکار په وجه نور خلق ځان طرف ته مائل کوي. یا ورنه هغه ښځې مراد دي چې د خپل سر نه لوپته لرې کوي چې خلقو ته د دوی مخونه ښکاره شي. یا ورنه هغه ښځې مراد دي چې دې خپل مذموم کار ته نور خلق مائله کوي.

د "مَائِلَاتٌ" نه مراد هغه ښځې دي چې پخپله سړو طرف ته مائله کېږي.

(۱) ملا علي قاري رحمه الله په "مرقاۃ" کې د (كَاسِيَاتٌ عَارِيَّاتٌ) تفسیر داسې کړی: (كَاسِيَاتٌ): أي: فِي نَعْتَةِ اللَّهِ (عَارِيَّاتٌ) مِنْ شُرَكَهَا وَقِيلَ: يَسْتُرُ بَعْضُ بَدَنِهِمْ وَيَكْشِفُ بَعْضَهُ إِظْهَارًا لِبِجَالِهِمْ وَإِبْرَارًا لِكَبَالِهِمْ. وَقِيلَ: يَنْبَسِنَ ثَوْبًا رَقِيقًا يَصِفُ بَدَنَهُمْ وَإِنْ كُنَّ كَاسِيَاتٍ لِلثِّيَابِ عَارِيَّاتٍ فِي الْحَقِيقَةِ. أَوْ كَاسِيَاتٌ بِأَلْحُلِّ وَالْحُلِيِّ عَارِيَّاتٌ مِنْ لِبَاسِ التَّقْوَى وَمِنْهُ حَدِيثُ: «رُبَّ كَاسِيَةٍ فِي الدُّنْيَا عَارِيَّةٌ فِي الْعُقْبَى». قَالَ الظَّيْفِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ: أَثْبَتَ لَهُنَّ الْكُشُوءَ ثُمَّ نَقَاها، لِأَنَّ حَقِيقَةَ الْإِكْتِسَاءِ سِتْرُ الْعَوْرَةِ. فَإِذَا لَمْ يَتَحَقَّقِ السَّتْرُ فَكُنَّ لَا اِكْتِسَاءَ مِرْلَاهُ الْمَالِجِ ج ۶ ص ۲۳۰۲ لی تفسیر حدیث ۳۵۲۶.

امام بغوي رحمه الله په "شرح السنة" کې ددې تفسیر داسې کړی: قَوْلُهُ: «كَاسِيَاتٌ عَارِيَّاتٌ» يُرِيدُ اللَّامِي يَنْبَسِنَ ثِيَابًا رَقِيقًا يَصِفُ مَا تَحْتَهَا. فَهُنَّ كَاسِيَاتٌ فِي الظَّاهِرِ. عَارِيَّاتٌ فِي الْحَقِيقَةِ. وَقِيلَ: هُنَّ اللَّامِي يُسْدِلْنَ الْخُمُرَ مِنْ وَرَائِهِنَّ. فَتَكْشِفُ صُدُورَهُنَّ. فَهُنَّ كَاسِيَاتٌ بِسُزْلَةِ الْعَارِيَّاتِ إِذَا كَانَ لَا يَسْتُرُ لِبَاسُهُنَّ جَمِيعَ أَجْسَامِهِنَّ. وَقِيلَ: أَرَادَ كَاسِيَاتٌ مِنْ نَعْمِ اللَّهِ تَعَالَى. عَارِيَّاتٌ مِنَ الْفُكْرِ. وَالْأَوَّلُ أَصَحُّ. شرح السنة للهدوي ج ۱ ص ۲۷۲ لی تفسیر حدیث ۲۵۷۸.

يا ورنه هغه ښځې مراد دي چې په ناز او نخرو سره گرځي ددې د پاره چې سړي ورته مائله شي . يا ورنه هغه ښځې مراد دي چې د پاکدامنۍ نه اعراض کوي او گناه طرف ته مائله کېږي . ددينه علاوه نور مطلبونه يې هم شته . (۱)

(رؤوسهن کاسينته البخت المائله . سرونه به يې د بُختي اوبښ د خوزيدونکي قُب په شان خوزي) : ددې مطلب دادی چې دا ښځې د خپل سروښستان په کپړه يا بل شي باندې اوتري نو لکه څرنګې چې د بُختي اوبښ قُب د څورب والي په وجه په تللو کې آخوا ديخوا خوزي نو همدغه شان ددې ښځو سرونه هم د بُختي اوبښ د قُب په شان خوزي .
يا دا مطلب دی چې دا ښځې پردو سروته نېغ نېغ گوري ، خپل نظر او خپل سرونه ورنه نه ښکته کوي . (۲)

(۱) ملا علي قاري رحمه الله په "مرقاة" کې ددې تشرېح داسې کړې : (مَيْلَاتُ) : أَيُّ قُلُوبِ الرِّجَالِ إِلَيْهِنَّ . أَوْ التَّغَايُ عَنْ رُءُوسِهِنَّ لِيُظَهَّرَ وَجُوهُهُنَّ . وَقِيلَ : مَيْلَاتُ بِالتَّافِيهِنَّ . يُبْلِنُ غَيْرَهُنَّ إِلَى فَعْلِهِنَّ الْمَذْمُومِ (مَائِلَاتُ) . أَيُّ إِلَى الرِّجَالِ يَقْلُوبُهُنَّ أَوْ يَقْوَاهِنَّ . أَوْ مُتَّبِعَاتُ فِي مَشْيِهِنَّ . أَوْ زَائِغَاتُ عَنِ الْعَقَابِ . أَوْ مَائِلَاتُ إِلَى الْفُجُورِ وَالْهَوَى . وَقِيلَ : مَائِلَاتُ يَنْتَشِطْنَ مِشْطَةَ الْمَيْلَاءِ . وَقِيلَ : مِشْطَةُ التَّغَايَا مَيْلَاتُ يَنْتَشِطْنَ غَيْرَهُنَّ بِتِلْكَ الْمِشْطَةِ . مرآة المفاتيح ج ۶ ص ۲۳۰۲ فی تشریح حدیث ۳۵۲۴ .

امام بغوي رحمه الله په "شرح السنة" کې ددې تشرېح داسې کړې : قَوْلُهُ «مَائِلَاتُ» قِيلَ زَائِغَاتُ عَنِ اسْتِغْمَالِ كَاعَةِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى وَمَا يَلْزَمُهُنَّ مِنْ حِفْظِ الْفُرُوجِ . «مَيْلَاتُ» . أَيُّ : يُعْلِنُ غَيْرَهُنَّ الدُّخُولَ فِي مِثْلِ فَعْلِهِنَّ . كَمَا يُقَالُ : أَخْبَتْ فَلَانٌ فَلَانًا . فَهُوَ مُخْبِتٌ : إِذْ عَلَّمَهُ الْخُبْيَ . وَأَدْخَلَهُ فِيهِ . وَقِيلَ : مَائِلَاتُ : مُتَّبِعَاتُ فِي مَشْيِهِنَّ . «مَيْلَاتُ» : يُبْلِنُ أَلْتَّافِهِنَّ وَأَعْظَافَهُنَّ . شرح السنة للبهوي ج ۱۰ ص ۲۷۲ فی تشریح حدیث ۲۵۷۸ .

(۲) په "مرقاة" کې ذکر دي : (رؤوسهن کاسينته البخت المائله) : أَيُّ يُعْظِمْنَهَا وَيُكَبِّرْنَهَا بِلَفِّ عَصَابَةٍ وَنَحْوِهَا . وَقِيلَ : يَنْظُمْنَ إِلَى الرِّجَالِ لَا يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ . وَلَا يُنْكِسْنَ رُءُوسَهُنَّ (المائله) : مِشْطَةُ لِلْأَسِنَّةِ . وَهِيَ جَنْجُ السَّيْفِ . وَالْمَائِلَةُ مِنَ التَّيْلِ : لِأَنَّ أَغْلَ السَّيْفِ يَمِيلُ لِكَثْرَةِ شَعْبِهِ . وَهَذَا مِنْ صِفَاتِ نِسَاءٍ مُضَرَّ . مرآة المفاتيح ج ۶ ص ۲۳۰۲ فی تشریح حدیث ۳۵۲۴ .

په "شرح السنة" کې ذکر دي : قَوْلُهُ «رؤوسهن کاسينته البخت» قِيلَ : مَعْنَاهُ . أَنَّهُنَّ يُعْظِمْنَ رُءُوسَهُنَّ بِالْخُمْرِ وَالْعَتَائِمِ حَتَّى تُشْبِهَ أَسِنَّةَ الْبُخْتِ . وَقِيلَ : يَنْظُمْنَ إِلَى الرِّجَالِ . لَا يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ . وَلَا يُنْكِسْنَ رُءُوسَهُنَّ . شرح السنة للبهوي ج ۱۰ ص ۲۷۲ فی تشریح حدیث ۲۵۷۸ .

نبي ﷺ د داسې سُخو په باره کې فرمايي : لَا يَدْخُلْنَ الْجَنَّةَ ، وَلَا يَجِدْنَ رِيحَهَا . دوی به جنت ته داخلي نشي ، او د جنت بُوی به هم او نه مومي .

ددې مطلب دادی چې کوم وخت پاکدامنې سُخې جنت ته داخليږي او د جنت بُوی محسوسوي نو په هغه وخت کې به دوی جنت ته نه داخليږي او د جنت بُوی به نه محسوسوي ، اگر چې ددې گناه سزا خوړلو نه پس به آخر دا جنت ته داخليږي ، ځکه هر مؤمن به د سزا خوړلو نه پس آخر هم جنت ته ځي .

یا د حدیث مطلب دادی چې کومې سُخې ځان ته د اگناه حلاله او گنډې نو دا به هیڅ کله جنت ته داخلي نشي او د جنت بُوی به محسوس نکړي ، ځکه حرام کار ځان ته حلال گنډل گفردی ، او د کافر د پاره جنت نشته .

یا ددې حدیث نه مراد زجر او تشدید دی . (۱)

نبي عليه السلام په خپله زمانه کې داسې سُخې نه وې لیدلې ځکه په هغه زمانه کې چې او پرده وه خو چې بیا هم نبي عليه السلام خبر ورکړو " چې په آئنده زمانه کې به د سر سُخې پیدا کيږي " او اوس يقيني چې همداسې سُخې شته نو دا د نبي ﷺ معجزه وه چې د آئنده زمانې د سُخو په باره کې یې څنگه خبر ورکړې و هماغه شان صحیح اوخت . (۲)

عبرت : په دې حدیث کې د هغه سُخو د پاره سخته سزا ذکر شوه چې هغوی نری کيږي اغوندي ، یا داسې کيږي آغوندي چې په هغې کې یې د بدن څه حصه بنکاري .

(۱) (لَا يَدْخُلْنَ الْجَنَّةَ) : صِفَةٌ لِلنِّسَاءِ . وَلَمْ يَدْخُلْنَ لِجَالِ مِثْلَهَا اخْتِصَارًا وَإِنْ جَارًا ذَكَرَهُ الطَّبْرِيُّ (وَلَا يَجِدْنَ رِيحَهَا وَإِنْ رِيحَهَا لَشَوْ جَدُ) : جُنَّةٌ تَالِيَةٌ (مِنْ مَسِيرَةٍ كَذَا وَكَذَا) : أَيِ : مَائَةِ عَامٍ مَثَلًا . قَالَ الْقَاضِي : مَفْنَاءُ أَنَّهُنَّ لَا يَدْخُلْنَهَا وَلَا يَجِدْنَ رِيحَهَا حِينَ مَا يَدْخُلْنَهَا وَجَدَ رِيحَهَا الْعَقَائِلُ الْمُتَوَرِّعَاتُ . لَا أَنَّهُنَّ لَا يَدْخُلْنَ أَبَدًا يَقُولُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَدِيثِ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : « وَإِنْ زُلْ وَإِنْ سَرَقَ » ثَلَاثًا . أَقُولُ : وَيُمْكِنُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَى عَلَى الْإِنْسِ خِلَالِ أَوْ الْمَرَادُ مِنْهُ الرُّجُزُ وَالتَّغْلِيظُ . وَيُمْكِنُ أَنَّهُنَّ لَا يَجِدْنَ رِيحَهَا وَإِنْ دَخَلْنَ فِي آخِرِ الْأَمْرِ مَرَّةً .

مراد المعالج ج ۶ ص ۲۳۰۲ فی تشریح حدیث ۳۵۲۴ .

(۲) (لَمْ أَرَهَا) : خَبَرٌ . وَفِي رِوَايَةٍ لَمْ أَرَهَا بَعْدَ . الْمَرَادُ أَنَّهُ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ لَمْ يَرَهَا فِي عَصْرِ وَيَطْهَارَةٍ ذَلِكَ الْعَصْرِ بَلْ حَدَّثَا بَعْدَهُ . قَالَ التَّوَوُّمِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ : هَذَا الْحَدِيثُ مِنَ الْمُعْجَزَاتِ . وَفِيهِ دُرٌّ هَذَيْنِ الصَّنَفَيْنِ

مراد المعالج ج ۶ ص ۲۳۰۲ فی تشریح حدیث ۳۵۲۴

نړۍ کپړې اغوستونکې ښځې د پاره د قيامت په ورځ رسوايي

د بخاري شريف حديث دى ، رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي :

رَبَّ كَاسِيَةٍ فِي الدُّنْيَا عَارِيَةٌ فِي الْآخِرَةِ . (۱)

دير لباس اغوستونکې ښځې به په آخرت کې بريندې وي .

يعنى چا چې نړۍ کپړې اغوستې وي او بدن يې پوره پټ نه وي نو د قيامت په ورځ به د دوى د پاره رسوايي وي .

نبي عليه السلام د نړۍ کپړې لاندې د بلې کپړې لږولو حکم او کړو

۱ . په احاديثو کې ذکر دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرت دحيه کلبې رضي الله عنها ته ليرلې و ، چې کله واپس راغى نو نبي عليه السلام ده ته د کتان نه جوړه شوې مصري کپړه ورکړه ، او ورته وې فرمايل :

(دا په مينځ باندې دوه ځايه کړه) ددې نيم نه ځانله قميص جوړ کړه ، او نيمه کپړه خپلې بي بي ته ورکړه چې ځان له ورنه لوپته جوړه کړي .

کله چې حضرت دحيه کلبې رضي الله عنها روان شو نو پيغمبر عليه السلام ورته وفرمايل :

مُرَّاهَا تَجْعَلْ تَحْتَهَا شَيْئًا لِّئَلَّا يَصِفَّ (۲)

بي بي ته دې حکم او کړه چې ددينه لاندې څه کپړه اوله وي ددې د پاره چې لاندې بدن

(۱) صحيح البخاري كتاب العلم باب العلم والعلمة بالليل . رقم الحديث ۱۱۵ ، صحيح ابن حبان . رقم الحديث ۶۹۱ ،

المستدرک على الصحيحين للحاكم . رقم الحديث ۸۵۵۲ ، المعجم الكبير للطبراني . رقم الحديث ۸۳۳ .

وفي رواية : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : كَمُ مِنْ كَاسِيَةٍ فِي الدُّنْيَا عَارِيَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ . صحيح البخاري باب مَا كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَجَرَّؤُ مِنْ الْبَنَاتِ وَالْبُسْطِ . رقم الحديث ۵۸۴۴ .

(۲) عَنْ رَحِيَّةَ بِنْتِ خَلِيفَةَ الْكَلْبِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جِئَ بِعَتَّةَ إِلَى هِرْقُلَ . فَلَمَّا رَجَعَ أَعْطَاهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُبْطِيَّةً فَقَالَ : « اجْعَلْ صَدِيعَهَا قَبِيصًا وَأَعْطِ صَاحِبَتَكَ صَدِيعًا تَخْتَمِرُ بِهِ » فَلَمَّا وَلِيَ قَالَ : « مُرَّاهَا تَجْعَلْ تَحْتَهَا شَيْئًا لِّئَلَّا يَصِفَّ » . المستدرک على الصحيحين للحاکم . رقم الحديث

۷۳۸۴ ، وقال الحاكم هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه كز العمال . رقم الحديث ۴۱۲۴۱ ذيل لباس المرأة ، تفسير

القرطبي ج ۱۴ ص ۲۴۲ سورة الاحزاب لي تشرح آیه ۵۹ .

بې ورته ښکاره نشي .

۳ . حضرت أسامة بن زيد رضي الله عنه فرمايي چې ماته نبي عليه السلام نړۍ کپړه راکړه ، ما هغه خپلې بي بي ته ورکړه پيغمبر عليه السلام ماته او فرمايل : هغې ته حکم او کړه چې ددې لاندې بله کپړه اولېږي ، ځکه ما سره دا يره ده چې (که بله کپړه او نه لېږي نو) د دينه به د هغې د بدن حجم ښکاره شي . (۱)

ددې احاديثو نه معلومه شوه چې زنانه به دومره نړۍ کپړې نه اغوندي چې د هغې نه يې لاندې بدن ښکاري . او که کپړه نړۍ وي نو لاندې به ورته بل آستر اچوي .
د صحابه کرامو او تابعينو په دې باندې اجماع ده چې د ښځې د پاره داسې لباس غوښتل ناجائز دی چې د هغې لاندې بدن ښکاري ، يا دومره تنگ وي چې هر اندام يې ځانله ځانله ښکاري . (۲)

حضرت عمر رضي الله عنه به هم زنانه د داسې نري او تنگ لباس اغوستلو نه منع کولی . (۳)

(۱) پوره حديث داسې دی : عَنِ ابْنِ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ . أَنَّ أَبَاةَ أَسَامَةَ رضي الله عنه . قَالَ : كَسَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُبْطِيَّةً كَثِيفَةً كَأَنَّهَا أَهْدَاةٌ وَحِيَّةُ الْكَلْبِيِّ . فَكَسَوْتُهَا امْرَأَتِي . فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « مَا لَكَ لَمْ تَلْبِسِ الْقُبْطِيَّةَ ؟ » قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ اكْسَوْتُهَا امْرَأَتِي . فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « مُزَقًا فَلْتَجْعَلْ تَحْتَهَا غِلَافَةً . إِنْ أَحَافَ أَنْ تَصِفَ حَجَمَ عَقَامِهَا » . مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۲۱۷۸۶ ، و رقم الحديث ۲۱۷۸۸ ، المعجم الكبير للطبراني رقم الحديث ۳۷۶ ، السنن الكبرى للبيهقي رقم الحديث ۳۲۶۲ ، الآداب للبيهقي رقم الحديث ۵۸۶ ، مجمع الزوائد باب كسوة النساء رقم الحديث ۸۶۱۱ .

(۲) لا يختلف العلماء في جميع المذاهب : أن المرأة يجب عليها ألا تلبس لباساً ملتصقاً يصف جسمها ، ولأن تلبس شفافاً يبدي لون او هيئة ما يجب عليها ستره من بدنھا . و هن المقصودات بقوله صلى الله عليه وسلم في أحد الصنفين من اهل النار (نساء كاسيات عاريات) يعنى لاهي كاسية ولاهي عارية لشغوف لباسها و وصفه وقد أجمع الصحابة والتابعون على النهي عنه ، فقد جاء عن عمر رضي الله عنه من وجوه : أنه كان ينهى النساء عن لبس ما يصف ويشف ، رواه جماعة كعبد الله بن خبيب الجهني ، و عبد الله بن أبي سلمة ، وأبي يزيد المزني ، وأبي صالح ، و مسلم البطين ، وسليمان بن مسهر كلهم يرويه عن عمر رضي الله عنه . و رواه نافع عن ابن عمر رضي الله عنه ، وعكرمة عن ابن عباس رضي الله عنه . العجاب في الشرع والفطرة ص ۷۵ .

(۳) قَالَ عُمَرُ رضي الله عنه : ... وَلَا تَلْبِسُوا نِسَاءَ كُمُ الْقَبَاطِيِّ . فَإِنَّهُ إِنْ لَا يَشْفُ يَصِفُ . مصنف عبد الرزاق رقم ۹۲۵۳ .

حضرت عائشې رَضِيَ اللهُ عَنْهَا د خپلې ورېرې نرۍ لويته اوشلوله

او غټه لويته يې ورپه سر کړه

په موطن امام مالک او مشکوة شريف کې دا حديث ذکر دی:

دَخَلْتُ حَفْصَةَ بِنْتَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَعَلَى حَفْصَةَ خِمارًا رَقِيقًا، فَشَقَّتْهُ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَكَسَتْهَا خِمارًا كَثِيفًا. (۱)

(يوه ورځ) حضرت حفصة بنت عبد الرحمن (چې دا د حضرت عائشې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ورېره وه) په حضرت عائشې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا باندې په داسې حالت کې راداخله شوه چې په دې باندې نرۍ لويته وه، حضرت عائشې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا (د غصې او هغې ته د آدب د پاره) دا لويته په مينځ دوه ځايه اوشلوله، او هغې ته يې غټ پرونې ورپه سر کړو. (۲)

نرې لباس د مؤمنانو بڼو نه وي

په تفسير قرطبي کې دا حديث ذکر دی چې د بني تميم څه بڼې حضرت عائشې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ته راغلی، نرۍ کپړې يې اغوستې وې، حضرت عائشې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ورته او فرمايل:

إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنَاتٍ فَلَيْسَ هَذَا بِلباسِ الْمُؤْمِنَاتِ. وَإِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مُؤْمِنَاتٍ فَمَتَّعْنَ بِهٖ. (۳)

(۱) موطن الإمام مالک کتاب البیاس باب ما یؤکد لیلئنا لئیس من البیاس رقم الحديث ۶ مشکوة المصابیح کتاب البیاس فضل الثايت رقم الحديث ۴۳۷۵ (۷۲). السن الکری للبهی رقم الحديث ۳۲۶۵، شرح السن للبهی رقم الحديث ۳۰۸۳

(۲) (فَشَقَّتْهُ عَائِشَةُ) . أَنَّى قَطَعَتْهُ بِضَفَيْنِ غَضَبًا عَلَيْهَا وَجَعَلَتْهُمَا مِنْدِيلَيْنِ. فَلَا يَرُدُّ أَنَّ فِي شَقِّهَا تَضْيِيعًا (وَكَسَتْهَا) . أَنَّى أَلْبَسَتْهَا بَدَلَ الْخِمَارِ الرَّقِيقِ (خِمارًا كَثِيفًا) : أَنَّى غَلَبَتْهَا حَسَنًا تَأْذِيًا لَهَا وَتَرْبِيَةً بِأَدَابِهَا التَّأْخُذَ مِنَ الْمَرْبِيِّ الْأَكْمَلِ فِي تَزْكِ الدُّنْيَا وَحُسْنِ مَلَابِسِهَا. وَيُحْتَمَلُ أَنَّ الْخِمَارَ كَانَ مَيَّانِيكَ شِدَّةً مَا خَتَمَهَا مِنَ النَّبْدِ وَالشَّعْرِ فَغَوَّزَتْهَا. مولا المصباح ج ۷ ص ۲۷۹۳ فی تشریح حدیث ۴۳۷۵.

(۳) دَخَلَ نِسْوَةٌ مِنَ بَنِي تَمِيمٍ عَلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَلَيْهِنَ لِبَاسٌ رِقَاقٌ. فَقَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنَاتٍ فَلَيْسَ هَذَا بِلباسِ الْمُؤْمِنَاتِ. وَإِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مُؤْمِنَاتٍ فَمَتَّعْنَ بِهٖ. تفسير القرطبي ج ۱۴ ص ۲۴۶ سورة الاحزاب آية ۵۹ عودة الحجاب ج ۳ ص ۹۸ اطهار الحق الصواب في حكم الحجاب ص ۲۷

که چیرته تاسو مومنانې یې نو بیا دا (نړۍ کېرې) د مومنانو ښځو لباس ندی، او که مومنانې نه یې نو بیا د دینه فائده واخلي.

چې کومې زنانه به نړۍ لباس اغوستې و او حضرت عائشې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا به اولیدی نو ورته فرمایل به یې چې مومنانې ښځې داسې لباس نه اچوي.

یوې زنانه نړۍ لوپټه په سر کېرې وه نو حضرت عائشې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ورته او فرمایل:

لَمْ تُؤْمِنْ بِسُورَةِ النُّورِ امْرَأَةٌ تَلْبَسُ هَذَا؟

ته په سورة نور باندې ایمان نه لری؟ آیا ښځه داسې لوپټه (او لباس) اچوي؟ (۱)

نن صبا ښځې د غیر مسلمو فېشن جوړوي

افسوس چې نن صبا ښځې د اسلامي لباس هیڅ پړوا نه ساتي، بلکه په امریکه او یورپي ملکونو کې چې بې حیا او پلټي ښځې کوم قسمه فېشن جوړ کړي هماغه شان فېشن د اسلامي ملکونو بعضې ښځې هم جوړوي:

داسې کېرې اغوندي چې مخ، لاسونه، سینې، او د بدن نور اندامونه یې ښکاره وي، لوپټه یې په مری کې اچولي وي او دواړه طرفونه یې شاته زړوند کړي وي، بعضې په کې داسې نړۍ کېرې اچوي چې د بدن لاندې حصه یې ټوله ښکاري، بعضې په کې دومره تنگ پتلون اچوي چې د بدن د اندامونو حجم په کې واضحه معلومیږي، او بیا فضول په بازارونو، کلبونو او د سېل په ځایونو کې په نخرو سره ګرځي.

داسې یې دینه ښځې خپل ایمانونه هم خرابوي او د نورو مسلمانانو ایمانونه هم خرابوي.

د نړۍ لباس اغوستلو طبي نقصانات

اوس د اکثرانو هم دا منلی چې په گرمۍ کې د نمر تېزې شعاع ګانې چې هغې ته په انګریزي کې آلټرا وائیټ رېز (Ultra violet Rays) وایي دا د پوستکي او بدن د پاره دیرې نقصاني دي.

اوس چې د زنانه په بدن باندې نړۍ کېرې وي نو د نمر دا شعاع بدن ته داخلېږي او

(۱) وَأَذْجَنَتِ امْرَأَةٌ عَرُوسٌ عَلَى عَائِشَةَ وَرَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَعَلَيْهَا خِمَارٌ قُبْطِيٌّ مُعْصَفَرٌ. فَلَمَّا رَأَتْهَا قَالَتْ: لَمْ تُؤْمِنْ

بِسُورَةِ النُّورِ امْرَأَةٌ تَلْبَسُ هَذَا. تفسير القرطبي ج ۱۴ ص ۲۴۴ سورة الاحزاب في تفسیر آیه ۵۹

نقصان کوي. خو که په بدن باندې داسې کپړې وي چې بدن ورته نه ښکاري نو بیا دا شعاع گانې بهر پاتې کېږي، بدن ته نه داخلېږي. (۱)

بهر حال، د دریم شرط خلاصه دا راووته چې زَنانه به داسې نرۍ بُرقع او نرۍ کپړې نه استعمالوي چې د هغې نه لاندې یې ټول بدن ښکاري.

خلورم شرط: دا بُرقع او کپړې به داسې تنگې نه وي چې د

اندامونو حجم ورته معلومیږي

زَنانه چې د بهر وتلو په وخت کومه بُرقع یا کپړې اچوي نو ددې د پاره دا ضروري ده چې دا به دومره تنگې نه وي چې د بدن د اندامونو حجم ورته معلومیږي، بلکې آزاده بُرقع او آزادي کپړې به اغوندي.

حضرت عمر رضی الله عنه به زَنانه د داسې تنگو کپړو اغوستلو نه منع کولی چې هغه د بدن سره متصل وي. چا ورته وویل: چې دا خونړۍ ندي، په دې کې خو لاندې بدن نه ښکاري. ده ورته او فرمایل: **إِلَّا يَشْفُ فَإِنَّهُ يَصِفُ**. اگر چې په دې کې لاندې بدن نه ښکاري خو د تنگ والي په وجه د اندامونو حجم ورته معلومیږي. (۲)

امام مالک رحمه الله به هم د زَنانه د پاره داسې تنگې کپړې نه خوښولې چې د هغې په اغوستلو سره به د زَنانه د اندامونو غټ والي ښکاریدو. (۳)

(۱) سنت نبوی اور بید سائنس ج ۲ ص ۵۰

(۲) **كَانَ عُمَرُ رضی الله عنه يَنْهَى النِّسَاءَ عَنْ لُبْسِ الْقَبَاطِيِّ. فَقَالُوا: إِنَّهُ لَا يَشِفُ فَقَالَ: «إِلَّا يَشِفُ فَإِنَّهُ يَصِفُ»**
مصنف ابن ابی شیبہ رحمه الحديث ۲۴۷۹۲.

قَالَ عُمَرُ رضی الله عنه ... وَلَا تَلْبَسُوا نِسَاءَ كُذَّ الْقَبَاطِيِّ فَإِنَّهُ إِنْ لَا يَشِفُ يَصِفُ مصنف عبدالرزاق رحمه ۹۱۵۳
مصنف ابن ابی شیبہ رحمه الحديث ۲۴۷۹۳

(۳) **قَالَ مَالِكٌ رحمه الله بَلَغَنِي أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رضي الله عنه نَهَى النِّسَاءَ أَنْ يَلْبَسْنَ الْقَبَاطِيَّ قَالَ وَإِنْ كَانَتْ لَا تَشِفُ فَإِنَّهَا تَصِفُ . قَالَ مَالِكٌ رحمه الله : مَعْنَى تَصِفُ أَنِّي تَلَصَّقُ بِالْجِلْدِ . وَسَأَلَ مَالِكٌ عَنِ الْوَصَائِفِ يَلْبَسْنَ الْأَقْبِيَّةَ فَقَالَ مَا يُعْجِبُنِي ذَلِكَ . وَإِذَا حَدَّثَهَا عَلَيْهَا ظَهَرَ عَجْرُهَا . وَمَعْنَى ذَلِكَ أَنَّهُ لِيُضِيقَهُ يَصِفُ أَعْضَاءَهَا عَجْرًا وَغَيْرَ مَا يَمَاشِرُ سِتْرَهُ وَاللَّهُ أَعْلَمُ وَأَحْكَمُ** المطبوع شرح السوطي للهاشمي ج ۷ ص ۲۲۴

حضرت فاطمې رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهَا دا هم نه خوښول چې زما د مرگ نه پس دې په کپړو کې زما د بدن څه خلکو ته معلوم شي . نو حکم یې کړې و چې زما د وفات نه پس زما په کت باندې د کي ډولۍ شان جوړه کړئ ، او د هغې د پاسه کپړه واچوئ چې زما د وجود حجم چاته کاره نشي ، بیا همداسې اوشو چې ددې د وفات نه پس ددې په لاش باندې دا ډولۍ شان ږه کړې شوه . (۱)

محترمو مسلمانانو ! تاسو د پته سوچ او کړئ چې حضرت فاطمې رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهَا دا بدگنرل څه زما د مرگ نه پس دې زما د بدن حجم چاته ښکاره شي نو اوس به د ژوندۍ زمانه د پاره سې تنگې کپړې څنگه جائز شي چې د هغې نه ددې د آندامونو حجم معلومېږي . (۲)

(په احادیثو کې د حضرت فاطمې رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهَا دا واقعه داسې ذکر ده : عَنْ أَمْرِ جَعْفَرٍ أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ : " يَا أَسْمَاءُ ! إِنِّي قَدْ اسْتَقْبَحْتُ مَا يُضْنَعُ بِالنِّسَاءِ . إِنَّهُ يُنْظَرُ عَلَى الْمَرْأَةِ الثَّوْبَ فَيَصْلُهَا " . نَالَتْ أَسْمَاءُ : يَا بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أُرِيكِ عَيْنًا رَأَيْتُهُ بِأَرْضِ الْحَبَقَةِ ؟ فَدَعَتْ بِجَوَائِدَ رُطَبَةٍ حَتَّى هَمَّتْ طَرَحَتْ عَلَيْهَا ثَوْبًا . فَقَالَتْ فَاطِمَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : " مَا أَحْسَنَ هَذَا وَأَجْمَلُهُ يُعْرَفُ بِهِ الرَّجُلُ مِنَ الْمَرْأَةِ ذَا أَنَا مِثُّ قَاغِيلِيْنِي أَلَيْتِ وَعَلَيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَلَا تُدْخِلِي عَلَيَّ أَحَدًا " . فَلَمَّا تَوَقَّيْتُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا جَاءَتْ عَائِشَةُ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ فَتَوَلَّى اللَّهُ عَنْهَا تَذْخُلُ . فَقَالَتْ أَسْمَاءُ : لَا تُدْخِلِي . فَشَكَتُ أَبَا بَكْرٍ . فَقَالَتْ : إِنَّ هَذِهِ الْخُفْعِيَّةُ تَحُولُ بَيْنِي وَبَيْنَ ابْنَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . وَقَدْ جَعَلْتُ لَهَا مِثْلَ خُودِجِ الْعُرُوسِ . فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَوَقَفَ عَلَى الْبَابِ . قَالَ : يَا أَسْمَاءُ ! مَا حَبَلَكَ أَنْ مَنَعْتِ أَرْوَاحَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْخُلْنَ عَلَى ابْنَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَعَلْتُ لَهَا مِثْلَ خُودِجِ الْعُرُوسِ ؟ فَقَالَتْ : أَمَرْتَنِي أَنْ لَا تُدْخِلِي عَلَيَّ أَحَدًا وَأَرَيْتُهَا هَذَا الَّذِي مَنَعْتُ وَهِيَ حَيَّةٌ أَمَرْتَنِي أَنْ أَضْنَعَ ذَلِكَ لَهَا . فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : قَاضِي عَنِّي مَا أَمَرْتُكَ . ثُمَّ انْصَرَفَ وَعَسَلَهَا عَلَيَّ . وَأَسْمَاءُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا السَّنَ الْكَبْرَى لِلْبَيْهَقِيِّ كِتَابُ الْجَنَائِزِ جُمَاعُ أَبْوَابِ وَلَقِيَ الْمَلَائِكَةَ عَلَى الْجَنَائِزِ بَابُ مَا وَرَدَ فِي النَّفْسِ لِلْبَيْهَقِيِّ ج ۱ ، ح ۲ ، ص ۴۳ ، كنز العمال رقم الحديث ۳۷۷۵۹ موله رضى الله عنها .

(۲) قال العلامة الألباني رحمه الله : فانظر إلى فاطمة رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهَا بضعة النبي صل الله عليه وسلم كيف استقبحت أن يصف الثوب المرأة وهي ميتة . فلا شك أن وصله إليها وهي حية أقبح وأقبح . فليتأمل في هذا مسلمات هذا العصر 'تلاقي يلبس من هذه الثياب الضيقة . ثم ليستغفرن الله تعالى . وليتبن إليه . وليذكرن قوله صل الله عليه وسلم : " الْخِيَاءُ وَالْإِيْتَانُ قُرْنَانَا جَمِيعًا " . فَإِذَا رَفَعَ أَحَدُهُمَا رَفَعَ الْآخَرَ " . حجاب المرأة المسلمة للألباني ص ۶۳ ، عودة الحجاب ج ۳ ص ۱۶۰ .

بهر حال ، د زَنانه د پاره په داسې ټنگه بَرَقع يا ټنگو کپړو کې د پردو سرو مخې ته راتلل منع دي چې په هغې کې ددې د بدن کيفيت ظاهرېږي . (۱)

د ټنگ لباس اغوستلو طبي نقصانات

ډاکټران هم دا وايي چې ټنگې کپړې د وجود د پاره ډيرې نقصاني دي ؛ ځکه چې کله انسان ټنگې کپړې واغوندي نو په دې سره د بدن باريکه مسلز (Muscles) کمزوري کېږي ، د هغې حرکت ختمېږي ، او مړه کېږي ، چې په دې سره په بدن کې ذهني دباؤ ، د اعصابو او پټو بيماري پيدا کېږي . (۲)

پنځم شرط : زَنانه به د سرو په شان لباس نه اچوي

د بنځې د پاره د سرو په شان لباس اچول حرام دی ، او سرو ته هم د بنځو په شان لباس اچول حرام دی ، کوم نارينه يا زَنانه چې دا کار کوي نو په هغوی باندې نبي عليه السلام لعنت ويلې دی .

۱. د ابو داؤد شريف حديث دی ، حضرت ابو هريره رضي الله عنه فرمائي : لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّجُلَ يَلْبَسُ لِبْسَةَ الْمَرْأَةِ ، وَالْمَرْأَةَ تَلْبَسُ لِبْسَةَ الرَّجُلِ . (۳) .

رسول الله صلى الله عليه وسلم لعنت ليرلې دی په هغه سړي باندې چې د بنځو په شان لباس اچوي ، او په هغه بنځه باندې لعنت ليرلې دی چې د سرو په شان لباس اچوي .

۲. د بخاري شريف حديث دی ، حضرت عبد الله بن عباس رضي الله عنه فرمايي :

لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُتَشَبِّهِينَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ ، وَالْمُتَشَبِّهَاتِ مِنَ

(۱) الفتاوى محموديه ج ۲۸ ص ۸۲ پرده کاشيت اور اس کا جواب .

(۲) سنت نوری اور جدید سائنس ج ۲ ص ۲۳۶ .

(۳) سنن ابی داؤد کتاب اللباس باب فی لباس النساء و لم الحديث ۴۰۹۸ ، مسند احمد مخرجا و لم الحديث ۸۳۰۹ ، مشکاة المصابيح کتاب اللباس باب الترجل الفضل الثاني و لم الحديث ۴۲۶۹ (۵۱) ، السنن الکبری للنسائي و لم الحديث ۹۲۰۹ ، صحيح ابن حبان و لم الحديث ۵۷۵۱ .

وفي رواية لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّجُلَ مِنَ النِّسَاءِ . سنن ابی داؤد و لم الحديث ۴۰۹۹ .

رسول الله صلى الله عليه وسلم په هغه بنځه باندې لعنت ليرلې دی چې د سرو سره مشابهت کوي .

النِّسَاءُ بِالزَّجَالِ (۱)

رسول الله صلى الله عليه وسلم په هغه سړو باندې لعنت ويلي چې د ښځو سره مشابهت کوي، او په هغه ښځو يې هم لعنت ويلي چې د سړو سره مشابهت کوي.

د حديث تخریج : حافظ ابن حجر رَحِمَهُ اللهُ فرمايي چې امام طبري رَحِمَهُ اللهُ ددې معنی دا ذکر کړی چې : د سړو د پاره هغه لباس اچول، يا هغه زينت کول ناجائز دی کوم چې د ښځو سره خاص دی. همدغه شان د ښځې د پاره هم هغه لباس اچول ناجائز دی کوم چې د سړو سره خاص وي.

لهذا کوم سړې چې هغه لباس اچوي چې هغه د ښځو سره خاص وي، يا قصداً د ښځو په شان حرکات، سکناات او خبرې کوي لکه دا نن صبا چې يې هيچراگان کوي نو په داسې کس باندې رسول الله صلى الله عليه وسلم لعنت ليرېلې دی.

البته که د کوم سړي خبرې يا حرکات پيداشي د ښځو په شان وو او ده دا قصداً نه کول نو دا بيا گناهگار ندی؛ ځکه په دې کې اوس دده څه اختيار نشته. (۲)

(۱) صحيح البخاري كتاب النِّسَاءِ: الْمُتَشَبِّهَاتُ بِالزَّجَالِ رقم الحديث ۵۸۸۵، سنن ابن ماجه باب في المتشبهين رقم الحديث ۱۹۰۴، مصنف ابن ابي شيبة رقم الحديث ۲۶۴۹۳، مسند ابي داود الطيالسي رقم الحديث ۲۸۰۱، المعجم الكبير للطبراني رقم الحديث ۱۱۶۴، مشكوة المصابيح كتاب النِّسَاءِ باب التَّزْجُلُ الْقَطْلُ الاول رقم الحديث ۴۴۲۹ (۱۱).

(۲) (لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُتَشَبِّهِينَ) قَالَ الطَّبْرِيُّ رَحِمَهُ اللهُ: أَلْمَعْنَى لَا يَجُوزُ لِلزَّجَالِ التَّشَبُّهُ بِالنِّسَاءِ فِي النِّسَاءِ وَالزَّيْنَةِ الَّتِي تَخْتَصُّ بِالنِّسَاءِ وَلَا الْعَكْسُ. قُلْتُ وَكَذَا فِي الْكَلَامِ وَالنَّشِي. فَأَمَّا هَيْئَةُ النِّسَاءِ فَتُخْتَلَفُ بِاخْتِلَافٍ عَادَةٍ كُلِّ بَلَدٍ قَوْمٌ لَا يَفْقَرُونَ زِيْنَةَ نِسَائِهِمْ مِنْ رِجَالِهِمْ فِي النَّبَسِ لَكِنْ يَنْتَازُ النِّسَاءُ بِالْإِخْتِجَابِ وَالْإِسْتِتَارِ. وَأَمَّا ذِمُّ التَّشَبُّهِ بِالْكَلَامِ وَالنَّشِي فَتُخْتَصُّ بِمَنْ تَعَمَّدَ ذَلِكَ. وَأَمَّا مَنْ كَانَ ذَلِكَ مِنْ أَصْلِ خَلْقِهِ فَإِنَّمَا يُؤْمَرُ بِتَكْلِيفِ تَرْكِهِ وَالْإِدْمَانِ عَلَى ذَلِكَ بِالتَّنْذِيرِ. فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ وَتَبَادَى دَخَلَهُ الذَّمُّ وَلَا يَسْتَأْنِ بِدَا مِنْهُ مَا يَدُلُّ عَلَى الرِّضَا بِهِ وَأَخَذَ هَذَا وَاضِحٌ مِنْ لَفْظِ الْمُتَشَبِّهِينَ. وَأَمَّا إِطْلَاقُ مَنْ أَطْلَقَ كَالنَّوْوَ فِي رَحْمَتِهِ وَأَنَّ الْمُخْتَلَكَ الْخُلُقِي لَا يَتَجَهَّ عَلَيْهِ اللَّوْمُ فَمُخْمُولٌ عَلَى مَا إِذَا لَمْ يَقْدِرْ عَلَى تَرْكِ التَّشَبُّهِ وَالنَّشِي فِي أَنْفِي وَالْكَلَامِ بَعْدَ كَسَائِهِ الْمُعَالَجَةِ بِتَرْكِ ذَلِكَ وَإِلَّا مَتَى كَانَ تَرْكُ ذَلِكَ مُمَكِّنًا وَلَوْ بِالتَّنْذِيرِ فَتَرْكُهُ بِغَيْرِ عُدْرٍ نَحَقُ اللَّوْمِ. فتح الباري لابن حجر ج ۱ ص ۳۳۲. ← ← ← ← ← ←

لهذا کوم سړي چې داسې لباس اغوندي چې هغه د ښځو سره خاص وي ، يا کومې ښځې داسې لباس اغوندي چې هغه د سړو سره خاص وي نو په دوی باندې رسول الله صلى الله عليه وسلم لعنت ليرلې دی .

۳ . بلکه په داسې خلقو باندې الله تعالی هم لعنت ليرلې دی .

رسول الله ﷺ فرمايي : لَعَنَ اللَّهُ الرَّجُلَ يَلْبَسُ لِبْسَةَ الْمَرْأَةِ ، وَالْمَرْأَةَ تَلْبَسُ لِبْسَةَ الرَّجُلِ . (۱)
الله تعالی په هغه سړي باندې لعنت ليرلې چې هغه د ښځو په شان لباس اغوندي ، او په هغه ښځه باندې يې هم لعنت ليرلې چې هغه د سړو په شان لباس اغوندي .

۴ . داسې خلق د نبي عليه السلام کامل امتيان ندي . رسول الله ﷺ فرمايي :

لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَشَبَّهَ بِالرِّجَالِ مِنَ النِّسَاءِ ، وَلَا مَنْ تَشَبَّهَ بِالنِّسَاءِ مِنَ الرِّجَالِ . (۲)
هغه ښځه زموږه کامله امتي نده کومه چې د سړو سره مشابهت کوي ، او هغه سړی زموږه کامل امتي ندی کوم چې د ښځو سره مشابهت کوي .

نيرم شرط : زُنا نه به د کافرانو ښځو په شان بې حياء لباس نه اچوي

سړي او ښځې دواړه به د کافرانو د خاص لباس په شان لباس نه اچوي . ځکه نبي عليه السلام يو صحابي ته د يو لباس په باره کې فرمائي وو :

← ← ← ← قَالَ النَّوْزِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ : أَلَمْ تَخْنُكْ صَوْبَانٍ . أَحَدُهُمَا : مَنْ خُلِقَ كَذَلِكَ وَلَمْ يَتَكَلَّفِ التَّخَلُّقَ بِأَخْلَاقِ النِّسَاءِ وَزِينَتِهِنَّ وَكَلَامِهِنَّ وَحَرَكَاتِهِنَّ ، وَهَذَا لَا ذَمَّ عَلَيْهِ وَلَا إِثْمٌ وَلَا عَيْبٌ وَلَا عُقُوبَةٌ لِأَنَّهُ مَعْدُورٌ . وَالثَّانِي مَنْ يَتَكَلَّفُ أَخْلَاقَ النِّسَاءِ وَحَرَكَاتِهِنَّ وَسَكَنَاتِهِنَّ وَكَلَامِهِنَّ وَزِينَتِهِنَّ ، فَهَذَا هُوَ الْمَدْمُومُ الَّذِي جَاءَ فِي الْحَدِيثِ لَعْنُهُ .
مرآة المفاتيح ج ۷ ص ۲۸۱۹ فی تشریح حدیث ۴۴۲۹ .

(۱) الجامع الصغير وزادته . رقم الحديث ۹۲۲۶ ، كنز العمال كتاب المعيشة والعادات الباب الثالث في اللباس الفصل الثاني في محظورات اللباس منع تزي الرجال بالنساء وبالعكس رقم الحديث ۴۱۲۳۵ ، مرآة المفاتيح ج ۷ ص ۲۸۳۶ فی تشریح ۴۴۶۹ .

(۲) مجمع الزوائد كتاب الأدب باب في التفتيش من الرجال بالنساء والتفتيش من النساء بالرجال رقم الحديث ۱۳۱۹۶ ، مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۶۸۷۵ ، الترغيب والترهيب للمناذري رقم الحديث ۳۱۴۱ ، حلية الاولياء ج ۳ ص ۳۲۱ ، كنز العمال رقم الحديث ۴۱۲۳۷ .

إِنَّ هَذِهِ مِنْ ثِيَابِ الْكَفَّارِ فَلَا تَلْبَسْهَا. (۱) بېشکه د اد کافرانو لباس دی دامه آغونده . بل دا چې څوک د کافرانو سره د هغوی په مخصوص شيانو کې مشبهت کوي نو د قيامت په ورځ به دده حشر هم د هغوی سره وي .

رسول الله ﷺ فرمايي : مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ . (۲)
چا چې د يو قوم سره (د هغوی په مخصوصو اعمالو کې) مُشابهت اوکړو نو دا به د هماغه خلقو په ډله کې شمارېږي (ځکه ده د هغوی په شکل و صورت جوړولو سره د هغوی ډله زياته کړه) .

علامه طيبي رَحْمَةُ اللهِ فرمايي : د مُشابهت نه مراد عام دی که هغه په شکل و صورت جوړولو کې وي ، که په اخلاقو کې وي ، او که د دوی په خاصو مذهبي طريقو کې وي . (۳)

(۱) عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ . قَالَ : رَأَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي تَيْبٍ مُعْصَفَرِي . فَقَالَ : « إِنَّ هَذِهِ مِنْ ثِيَابِ الْكَفَّارِ فَلَا تَلْبَسْهَا » . صحيح مسلم كتاب النِّسَاءِ وَالزَّيْنَةِ . بَابُ النَّهْيِ عَنْ ثِيَابِ الرِّجَالِ الثَّوْبُ الْمُعْصَفَرُ . رقم الحديث ۲۷ (۲۰۷۷) ، مستدرك احمد مخرجا رقم الحديث ۶۵۱۳ ، المستدرک على الصحيح للحاكم رقم الحديث ۷۳۹۸ ، مشكاة المصابيح رقم الحديث ۴۳۲۷ (۲۴) .

وفي رواية : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو . قَالَ : رَأَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي تَيْبٍ مُعْصَفَرِي . فَقَالَ : « أَمَّا أَنْ أَمُرَّكَ بِهَذَا ؟ » قُلْتُ : أَغْسِلُهَا . قَالَ : « بَلْ أَخْرِقُهَا » . صحيح مسلم كتاب النِّسَاءِ وَالزَّيْنَةِ . بَابُ النَّهْيِ عَنْ ثِيَابِ الرِّجَالِ الثَّوْبُ الْمُعْصَفَرُ . رقم الحديث ۲۸ (۲۰۷۷) .

(مُعْصَفَرِي) : أي مصبوغين بعصفر والعصفر صبغ أصفر اللون (بَلْ أَخْرِقُهَا) الأمر بإحراقهما عقوبة وتخليط لجزءه وجزء غيره عن مثل هذا الفعل . شرح محمد فؤاد عبد الباقي على صحيح مسلم .

(۲) متن ابی داؤد کتاب النِّسَاءِ بَابُ فِي ثِيَابِ الشُّهُرَةِ رقم الحديث ۴۰۳۱ . مشكاة المصابيح كتاب النِّسَاءِ الْقِسْمُ الثَّانِي رقم الحديث ۴۳۴۷ (۴۴) . مستدرك احمد مخرجا رقم الحديث ۵۱۱۴ ، شعب الايمان رقم الحديث ۱۱۵۴ ، مصنف ابن ابي حنبله رقم الحديث ۱۹۴۰۱ .

(۳) ملا علي قاري رحمه الله ددې حديث په تشرېح کې ليکلي : (مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ) : أي مَنْ شَبَّهَ نَفْسَهُ بِالْكَفَّارِ مَثَلًا فِي النِّسَاءِ وَغَيْرِهِ . أَوْ بِالْفَسَاقِ أَوْ الْمَجَارِ أَوْ بِأَهْلِ التَّصَوُّفِ وَالصُّلَحَاءِ الْأَبْرَارِ . (فَهُوَ مِنْهُمْ) : أي فِي الْإِثْمِ وَالْخَيْرِ . قَالَ الطَّيْبِيُّ رَحْمَةُ اللهِ : هَذَا عَامٌّ فِي الْخَلْقِ وَالْخُلُقِ وَالشَّعَارِ . مرآة المفاتيح ۲۷۸۲/۷ كتاب النِّسَاءِ الْقِسْمُ الثَّانِي في تشرېح حديث (۴۴) ۴۳۴۷ .

اووم شرط : خپل زینت به نه ښکاره کوي

زڼانه چې کله د څه ضرورت په وجه د کور نه بهر اوځي نو سُرخي پودر به نه مږي ، او پردو خلقو ته به خپل زینت نه ښکاره کوي .

حکمه په زینت سره بهر وتل نورو خلقو ته د زنا دعوت ورکول دي . (۱)

الله تعالی فرمایي : ﴿ وَلَا يُبْدِيْنَ زِيْنَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا ۝ ﴾ (۲)

ترجمه : او دوی دې خپل زینت نه ښکاره کوي مگر کوم چې د دینه پخپله (کار او حرکت کولو سره) ښکاره شي .

افسوس صد افسوس ، نن صبا ښځې چې د خپلو خاوندانو سره په خپلو کورونو کې وي نو په زړو کپرو کې خیرنې گرځي ، او بدبوښي ورنه ځي ، خو چې کله بهر ته اوځي نو ځان صفا کړي ، ښائسته کپرې واغوندي ، سترگې تورې کړي ، شونډې سرې کړي ، سُرخي پودر استعمال کړي ، په ځان خوشبو اولهروي ، لوپته د سر په ځای په مری کې واچوي ، سینې او مټونه ښکاره کړي ، او کلاؤ مخ په بازار کې روانه وي . حالانکه په قرآن کریم او احادیثو کې د دینه سخته منع راغلې ده .

بلکه ښځه به په کور کې د خپل خاوند د پاره زینت کوي ، او چې کله بهر اوځي نو په ساده لباس او پرده کې به ځي ، خپل زینت به چاته نه ښکاره کوي .

اتم شرط : ښځه به د خپل نظر او شرمگاه حفاظت کوي

زڼانه به د بهر وتلو په وخت د خپل نظر او شرمگاه حفاظت کوي . الله تعالی فرمایي :

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ ۝ (۳)

ترجمه : ای پیغمبره ! ته مؤمنانو ښځو ته اووایه چې دوی دې خپلې سترگې (او نظرونه) ښکته ساتي ، او د خپلو شرمگاهو حفاظت دې کوي .

بد نظري د سترگو زنا ده : بد نظری ته په احادیثو کې د سترگو زنا ویل شوی .

(۱) الفتاوی محمودیه ج ۲۷ ص ۴۶۷ باب ۱۱۱۱

(۲) النور آیه ۳۱

(۳) النور آیه ۳۱

د بخاري شريف حديث دى ، رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي :

فَرِّتَا الْعَيْنِ النَّكْرُ . د سترگو زنا غلط نظردى . (۱)

بد نظري ته د سترگو زنا حكه ويل شوى چې دا كله سبب او گرځي د زنا د پاره ، نو مبالغه ورته د سترگو زنا ويل شوى . (۲)

بد نظري د شيطان زهريله غشې دى . بد نظري د شيطان زهريله غشې دى ددې په وجه مسلمانان په ديرو ناجائزو كارونو كې مبتلا كيږي .

حديث قدسي دى ، الله تعالى فرمايي : إِنَّ النَّظْرَةَ سَهْمٌ مِنْ سِهَامِ إِبْلِيسَ مَسْئُومٌ . مَنْ تَرَكَهَا مَخَافَتِي أَبْدَلْتُهُ إِيْمَانًا يَجِدُ حَلَاوَتَهُ فِي قَلْبِهِ . (۳)

بيشكه بد نظري د ابليس په غشو كې زهريله غشې دى ، څوك چې زما د يرې دا پرېږدي نو زه به ورته ددې په عوض كې داسې ايمان وركړم چې دا به په خپل زړه كې د هغې خوږوالي محسوسوي .

(۱) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ عَلَى ابْنِ آدَمَ حَقْلَهُ مِنَ الزَّيْنَةِ . أَذْرَكَ ذَلِكَ لَا مَحَالَةَ . فَرِّتَا الْعَيْنِ النَّكْرُ . وَزَيْنَا اللَّسَانِ التَّنَطُّي . وَالنَّفْسُ تَبْنَى وَتَشْتَبِي . وَالْفَرْجُ يُصَدِّقُ ذَلِكَ كُلَّهُ وَيُكَذِّبُهُ . صحيح البخاري كتاب الإِسْتِغْثَانِ بَابُ زَيْنَةِ الْجَوَارِحِ دُونَ الْفَرْجِ رقم الحديث ۶۲۴۳ ، صحيح مسلم كتاب الْقَدَرِ بَابُ قَدَرِ عَلَى ابْنِ آدَمَ حَقْلَهُ مِنَ الزَّيْنَةِ وَتَحْوِيهِ رقم الحديث ۲۰ (۲۶۵۷) .

وفي رواية : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : الْعَيْنَانِ تَزْنِيَانِ . وَاللِّسَانُ يَزْنِي . وَالْيَدَانِ تَزْنِيَانِ . وَالتَّرَجُلَانِ تَزْنِيَانِ . وَيُحَقِّقُ ذَلِكَ الْفَرْجُ أَوْ يُكَذِّبُهُ . صحيح ابن حبان معرجا كتاب الْعُدُودِ بَابُ الزُّنَى وَحَدِّهِ وَكُفْرُ إِخْلَاقِي اسْمِ الزُّنَى عَلَى الْأَعْضَاءِ إِذَا جَرَى مِنْهَا بَعْضُ شُعْبِ الزُّنَى رقم ۴۳۱۹ ، المعجم الكبير رقم ۸۶۶۱ ، مسند احمد معرجا رقم ۸۵۳۹ (۲) (فَرِّتَا الْعَيْنِ النَّكْرُ) لِأَنَّ النَّظْرَ قَدْ يَجُزُّ إِلَى الزَّيْنَةِ فَتَكْسِبُهُ مُقَدِّمَةُ الزَّيْنَةِ بِالزَّيْنَةِ مُبَالَغَةً . أَوْ إِظْلَاقِي لِلْمُسْتَبِطِ عَلَى السَّبَبِ . مولا المصباح ج ۱ ص ۱۵۸ رقم الحديث ۸۶ .

(۳) المعجم الكبير للطبراني رقم الحديث ۱۰۳۶۲ ، الرغبة والرهبة لقوام السنة رقم الحديث ۳۸ ، مجمع الزوائد رقم الحديث ۱۲۹۴۶ بَابُ غَضِّ الْبَصَرِ ، كنز العمال رقم الحديث ۱۳۰۶۷ ، تفسير ابن كثير ج ۶ ص ۴۰ سورة النور في تشریح آیه ۳۰ ، اعراب القرآن وبعاله ج ۶ ص ۵۹۷ ، الزواجر ج ۲ ص ۴ .

په بدنظري سره د شيطان طمع پيدا کيږي حضرت عبدالله بن مسعود رضي الله عنه فرمايي:

مَا كَانَ مِنْ نَظْرَةٍ فَلِلشَّيْطَانِ فِيهَا مَطْمَعٌ .

کوم نظر چې غلط استعمال شي (يعني پردو ښځو ته او کتل شي) نو د شيطان په دې کې طمع وي (۱۰).

بدنظري د گناهونو جرړه ده . علماؤ ليکلي چې د نظر حفاظت د شرمگاه نه ډير ضروري دی؛ ځکه لکه څرنگې چې د اور شروع د سپرغۍ (بڅرکي) نه کيږي نو همدغه شان د زنا ابتداء هم د بدنظري نه کيږي.

علامه ابن قيم رحمه الله ليکلي: فَفْتَنَةُ النَّظَرِ أَضَلُّ كُلِّ فِتْنَةٍ . (۲)

د بدنظري فتنه د ټولو فتنو جرړه ده.

نن صبا بعضې ښځې ددې هيڅ پرواه نه ساتي، په بازارونو کې پردو سړو ته نېغ نېغ گوري، همدارنگې د کرکټ، هاكي، او نورو لوبو په ميدانونو کې ښځې او سړي يو ځای ناست وي او يو بل ته د شهوت په نظر گوري، حالانکه دا د شريعت د صريحو احکاماتو خلاف ورزي ده.

همدارنگې زنانه به په بازار کې په داسې تنگو کوڅو کې نه گرځي چې هلته د ډير رش په وجه د خپلو شرمگاهو حفاظت نشي کولی؛ ځکه ډير داسې بې کاره خلق شته چې کله په بازار کې رش جوړ شي يا د شپې په وخت بجلي لاره شي نو دوی غلط حرکتونه کوي.

نهم شرط: ښځه به د بهر وتلو په وخت خوشبو نه استعمالوي

ښځه چې کله د څه ضرورت په وخت بهر اوځي نو خوشبو (عطر) به نه استعمالوي، ځکه په احاديثو کې د دينه سخته منع راغلی. رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي:

(۱) المعجم الكبير للطبراني رقم الحديث ۸۷۳۹، مجمع الزوائد كتاب العلم باب في البراءة رقم الحديث ۸۱۹

وقال الهيثمي: رواه الطبراني في معجمه بأسانيد رجالها ثقات. صحيح الترغيب والترهيب رقم الحديث ۱۹۰۷ (۸) كتاب النكاح

ما يعلق به، حسب الايمان رقم الحديث ۵۰۵۱، الزهد لابن داود رقم الحديث ۱۲۵، كنز العمال رقم الحديث ۷۳۲۰

(۲) روضة المحبين ونزهة المشغلين لابن القيم ص ۹۶ الباب السادس: في احكام النظر وعالته وما يجي على صاحبه.

أَيُّهَا امْرَأَةٌ اسْتَعْظَرَتْ فَمَرَّتْ عَلَى قَوْمٍ لِيَجِدُوا رِيحَهَا فِيهِ زَانِيَةً. وَكُلُّ عَيْنٍ زَانِيَةٌ (۱).
 كومه ښځه چې په ځان باندې خوشبو (عطر) اولړوي، بيا د سړو په مجلس باندې
 تيرېږي ددې د پاره چې هغوی ددې د عطرو بوی محسوس کړي نو داسې ښځه زناکاره ده،
 او کومه سترگه چې داسې ښځې ته (د شهوت په نظر) گوري نو هغه هم زناکاره ده.
 همدا مضمون په نورو احاديثو کې هم بيان شوی. (۲)

د حديث تشرېح: داسې ښځې ته ځکه زناکاره ويل شوی چې دا په دې عطرو سره د
 پردو سړو شهوت راپاروي او هغوی ځان طرف ته مائله کوي، نو هغه خلق د سترگو په زنا
 کې ددې په وجه مبتلا شو، نو دا هم د سترگو په زنا کې مبتلا شوه. (۳)

- (۱) صحيح ابن خزيمة باب التَّغْلِيظِ فِي تَعَطُّرِ الْمَرْأَةِ عِنْدَ الْخُرُوجِ لِيُوجَدَ رِيحُهَا وَتَسِيَّوْ قَاعِطُهَا زَانِيَةً. رقم الحديث ۱۶۸۱
 قال الألباني: إسناده حسن. المستدرک علی الصحیحین للحاکم رقم الحديث ۳۴۹۷ وقال الحاکم: هذا حديث صحيح
 الإسناد ولم يخرجاه. ووافقه الذهبي. مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۱۹۷۱۱، السنن الکبری للنسائي رقم الحديث
 ۹۳۶۱، صحيح ابن حبان رقم الحديث ۴۴۲۴، الآداب للبيهقي رقم الحديث ۶۰۸.
- (۲) عَنْ أَبِي مُوسَى رضي الله عنه. عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: كُلُّ عَيْنٍ زَانِيَةٌ. وَالْمَرْأَةُ إِذَا اسْتَعْظَرَتْ فَمَرَّتْ
 بِالْمَجْلِسِ فِيهِ كَذَا وَكَذَا يَغْنِي زَانِيَةً. سنن الرمدی أبواب الأدب باب ما جاء في كراهية خروج المرأة متعطّرة رقم
 ۲۷۸۶ قال الترمذي: هذا حديث حسن صحيح. مشكوة المصابيح باب الجماعة وفضلها الفضل الثاني رقم ۱۰۶۵ (۱۴)
- (۳) قال الملا علي قاري رحمه الله: (يَغْنِي زَانِيَةً) لِأَنَّهَا قَدْ هَيَّجَتْ شَهْوَةَ الرِّجَالِ بِعَطْرِهَا وَحَمَلَتْهُمْ عَلَى النَّظَرِ
 إِلَيْهَا فَقَدْ زَانَى بِعَيْنِهِ. وَيَحْصُلُ لَهَا إِثْمٌ بِأَنْ حَمَلَتْهُ عَلَى النَّظَرِ إِلَيْهَا وَهَوَّشَتْ قَلْبَهُ. فَإِذَا هِيَ سَبَبُ زِنَاهُ بِالْعَيْنِ.
 فَتَكُونُ هِيَ أَيْضًا زَانِيَةً أَوْ كَأَنَّهَا هِيَ زَانِيَةٌ. قَالَ ابْنُ الْمَكِّ: وَفِيهِ تَشْدِيدٌ وَمُبَالَغَةٌ فِي مَنْعِ النِّسْوَةِ عَنْ
 خُرُوجِهِنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ إِذَا تَعَطَّرْنَ. وَإِلَّا فَبَعْضُ الْأَعْيُنِ قَدْ عَصَمَهَا اللَّهُ تَعَالَى عَنِ الزِّنَا بِالنَّظَرِ إِلَيْهِنَّ.
 (كُلُّ عَيْنٍ) أَنَّى: نَظَرَتْ إِلَى أُنْثَى عَنْ شَهْوَةٍ (زَانِيَةً): لِأَنَّ زِنَاهَا النَّظَرُ. أَوْ لِأَنَّهُ مِنْ مُقَدِّمَاتِ الزِّنَا. مرآة المفاتيح
 ج ۳ ص ۸۳۸ في تشریح ۱۰۶۵.

قال المناوي رحمه الله: (فِيهِ زَانِيَةٌ) أَي كَالزَّانِيَةِ فِي حُصُولِ الْإِثْمِ وَإِنْ تَفَاوَتْ لِأَنَّ فَاعِلَ السَّبَبِ كِفَاعِلُ
 الْمُسَبَّبِ. قال الطيبي رحمه الله: شبه خروجها من بيتها متطيبة مهتجة لشهوات الرجال التي هي بمنزلة رائد
 الزنا بالزنا مبالغة وتهديدا وتشديدا عليها (وَكُلُّ عَيْنٍ زَانِيَةٌ) أَي كُلُّ عَيْنٍ نَظَرَتْ إِلَى مُحَرَّمٍ مِنْ امْرَأَةٍ أَوْ
 رَجُلٍ فَقَدْ حَصَلَ لَهَا حَقُّهَا مِنَ الزِّنَا إِذْ هُوَ حَقُّهَا مِنْهُ. لبض القدير شرح الجامع الصغير للمناوي ج ۳ ص ۱۴۷.

علامه ابن حجر رحمه الله د بنځو د پاره "د کور نه بهر وتلو په وخت د خوشبو استعمالول" په ګناه کيږه کي شمار کړی، تردې چې که خاوند بنځې ته ددې اجازت او کړي خو بيا هم دپته د بهر وتلو په وخت خوشبو استعمالول ګناه کيږه ده. (۱)

علامه ابن حزم رحمه الله ليکلي: که بنځه د کور نه بهر وتلو په وخت خوشبو استعمال کړي يا بناسته کيږي واغوندي نو خاوند به دا د تللو نه منع کوي. (۲)

بلکه که د يوې بنځې په کپړو يا بدن باندې خوشبوني وي او دا د څه ضرورت په وجه بهر ته د تللو اراده لري نو دا به وينځي، بيا به ځي.

نبي عليه السلام او صحابه کرامو به هغه بنځې جومات ته د تللو نه منع کولی چې هغوی به خوشبو استعمال کړې وه، بلکه هغوی ته به يې حکم کولو چې اول خوشبوني او وينځه او بيا جومات ته ځي. (۳)

(۱) الْكِبْرِيَّةُ النَّاسِعَةُ وَالسَّبْعُونَ بَعْدَ الْيَائَتَيْنِ خُرُوجُ الْمَرْأَةِ مِنْ بَيْتِهَا مُتَعَطِّرَةً مُتَزَيِّنَةً وَلَوْ بِإِذْنِ الزَّوْجِ. الزواجر عن الترايف الكبير ج ۲ ص ۷۱.

(۲) وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَخْرُجْنَ مُتَطَيَّبَاتٍ وَلَا فِي ثِيَابٍ حَسَنٍ، فَإِنْ فَعَلَتْ فَلَيْسَ نَعْفَاهَا. المحلى بالآثار لابن حزم ج ۲ ص ۱۷۰ مسألة منع المرأة والأمة من حضور الصلاة في المسجد.

... فَإِذَا خَرَجْنَ مُتَزَيِّنَاتٍ أَوْ مُتَطَيَّبَاتٍ فَهُنَّ عَاصِيَاتٌ لِلَّهِ تَعَالَى. خَارِجَاتٌ بِخِلَافِ مَا أُمِرْنَ. فَلَا يَحِلُّ إِزْسَالُهُنَّ حِينَئِذٍ أَضْلًا. المحلى بالآثار لابن حزم ج ۳ ص ۱۱۳.

(۳) عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا خَرَجَتِ الْمَرْأَةُ إِلَى الْمَسْجِدِ، فَلْتَعْتِشِلْ مِنَ الطِّيبِ كَمَا تَعْتِشِلُ مِنَ الْجَنَابَةِ. السنن الكبرى للنسائي ر لم الحديث ۹۳۶۲.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَرَّتْ بِأَبِي هُرَيْرَةَ امْرَأَةٌ رِيحُهَا تَغْصِفُ، فَقَالَ لَهَا: إِنْ أَيْنَ تُرِيدِينَ يَا أُمَّةَ الْجَبَّارِ؟ قَالَتْ: إِلَى الْمَسْجِدِ. قَالَ: تَطَيَّبْتِ؟ قَالَتْ: نَعَمْ. قَالَ: فَأَرْجِعِي فَأَعْتِشِلِي. فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْ امْرَأَةٍ صَلَاةً خَرَجَتْ إِلَى الْمَسْجِدِ وَرِيحُهَا تَغْصِفُ حَتَّى تَرْجِعَ فَتَعْتِشِلَ».

صحيح ابن خزيمة باب إيجاب الغسل عن المتطهبة للخروج إلى المسجد .. ر لم الحديث ۱۶۸۲ سرامي دازد ككتاب الترجيل باب ما جاء في المرأة تتطيب بالخروج ر لم الحديث ۴۱۷۴ سنن ابن ماجه ر لم الحديث ۴۰۰۲ مسند احمد مخرجا ر لم الحديث ۷۳۵۶

نو چې کله په خټو القرون کې د زنانه د پاره بهر ته د وتلو په وخت په خوشبو لېږلو باندې دومره سخت وعید و نو بیا نن سبا په دې شز القرون کې به څنگه ددې اجازت وي ؟
بنځه په کور کې د خپل خاوند د پاره خوشبو استعمالولې شي : بنځه په کور کې د خپل خاوند د پاره خوشبو (عطر) استعمالولې شي ، بلکه په کور کې د خپل خاوند د پاره زینت کول او خوشبو استعمالول ډیر بهر دي ځکه په دې سره په خپل مینځ کې محبت پیدا کېږي . او چې کله بنځه په کور کې خیرنه گرځي او بد بوټي ورنه ځي نو په دې سره ورنه د خاوند نفرت پیدا کېږي ، او کورنې نظام گډوډېږي .^(۱)

لسم شرط : بهر ته د وتلو په وخت شرنگیدونکي زیورات نه استعمالول

بهر تر داده چې زنانه بهر ته د وتلو په وخت زیورات وا نه چوي ، او که اچوي یې نو بیا به داسې زیورات اچوي چې د تللو په وخت شرنگار نه کوي ؛ ځکه الله تعالی د دینه منع کړی :

﴿ وَلَا يَضْرِبْنَ بَأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ ﴾ .^(۲)

ترجمه : او زنانه دې (د تللو په وخت) زمکه په خپلو څپو باندې (ددې د پاره) په زوره نه وهي چې په دې سره ددې د هغه پټو زیوراتو آواز معلوم شي .

د زیوراتو استعمالولو حکم

د کومو زیوراتو نه چې آواز پیدا کېږي د هغې دوه قسمونه دي :

اول : چې په تللو کې ورنه آواز پیدا کېږي ، یعنی ګونګري (شرنگیدلي زیورات) یې اچولي وي نو داسې زیورات د زنانه د پاره ممنوع دي ځکه په احادیثو کې د دینه ممانعت

(۱) قال المناوي رحمه الله : أما التطيب والتزين للزوج فمطلوب محبوب . قال بعض الكبراء . تزئين المرأة وتطييبها لزوجها من أقوى أسباب المحبة والألفة بينهما . وعدم الكراهة والتفرة . لأن العين رائد القنب فإذا استحسنت منظرًا أو صالته إلى القلب فحصلت المحبة . وإذا نظرت منظرًا بشعًا أو مالا يعجبها من زي أو لباس تلقى إلى القلب فحصلت الكراهة والتفرة ، ولهذا كان من وصايا نساء العرب لبعضهن إياك أن تقع عين زوجك على شيء لا يستلحه أو يشم منك ما يستقبحه . في القدير شرح الجامع الصغير ج ۳ ص ۱۴۷ .

راغلي دي. (۱)

او دويم قسم هغه زيورات دي چې په تلو کې پخپله ورنه آواز نه پيدا کيږي خو د يو بل سره د جنگولو او خپه په زوزه زمکه وهلو سره ورنه آواز پيدا کيږي نو د داسې زيوراتو استعمال جائز دی، خو په زوره خپه په زمکه وهل او پر دوسو سر ته د دې آواز اورول منع دی.

يوولسم شرط : بهتر داده چې زنانه بهر ته په ساده لباس کې اووځي

زنانه د پاره بهتر داده چې کله د ضرورت په وجه بهر اوځي نو په ساده لباس کې دې اووځي، د شهرت واله لباس دې نه اچوي، ځکه په احاديثو کې د دينه سخته منع راغلي. رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي:

مَنْ لَبَسَ ثَوْبَ شَهْرَةٍ فِي الدُّنْيَا أَلْبَسَهُ اللَّهُ ثَوْبَ مَذَلَّةٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. (۲)

څوک چې په دنيا کې د شهرت واله لباس واغوندي نو الله تعالی به ده ته د قیامت په ورځ د ذلت لباس ورواغوندي.

او د داسې کس نه الله تعالی اعراض کوي. (۳)

(۱) رُوِيَ أَنَّ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَطَعَ أَجْرَ سَائِي رَجُلٍ ابْنَةِ الرُّبَيْعِ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «إِنْ مَعَ كُلِّ جَرَسٍ خَيْطَانًا». شرح السنة للبهي ج ۱۱ ص ۲۶ بَابُ كَرَاهِيَةِ الْجَرَسِ فِي السَّفَرِ رَقْمُ الْحَدِيثِ ۲۶۷۸. سنن ابی داؤد کتاب الخاتم بَابُ مَا جَاءَ فِي الْجَلَالِ رَقْمُ الْحَدِيثِ ۴۲۳۰.

حضرت عمر رضی الله عنه هغه جرس (ګڼنجې) اوشلول کوم چې د حضرت زبير رضي الله عنه د لور په څپو کې و، يايې اوفرمايل: ما د رسول الله صلى الله عليه وسلم نه اوریدلي دي چې د هر جرس سره شیطان وي.

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ جَرَسٌ. سنن ابی داؤد سنن ابی داؤد کتاب الخاتم بَابُ مَا جَاءَ فِي الْجَلَالِ رَقْمُ ۴۲۳۱. مسند احمد مخرجا رَقْمُ ۲۶۰۵۲، السنن الكبرى للنسائي رَقْمُ ۹۴۸۳.

(۲) مسند احمد مخرجا رَقْمُ الْحَدِيثِ ۵۶۶۴، و رَقْمُ الْحَدِيثِ ۶۲۴۵، سنن ابی داؤد کتاب اللباس بَابُ فِي لُبْسِ الشُّهُرَةِ رَقْمُ الْحَدِيثِ ۴۰۲۹، سنن ابن ماجه و رَقْمُ الْحَدِيثِ ۳۶۰۶، السنن الكبرى للنسائي رَقْمُ الْحَدِيثِ ۹۴۸۷، شعب الایمان رَقْمُ الْحَدِيثِ ۵۸۱۷، شرح السنة للبهي رَقْمُ الْحَدِيثِ ۳۱۱۶.

(۳) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ لَبَسَ ثَوْبَ شَهْرَةٍ أَعْرَضَ اللَّهُ عَنْهُ حَتَّى يَضَعَهُ مَقَى وَضَعَهُ. سنن ابن ماجه کتاب اللباس بَابُ مَنْ لَبَسَ شَهْرَةً مِنَ الْبُيَاطِ رَقْمُ الْحَدِيثِ ۳۶۰۸، شعب الایمان رَقْمُ الْحَدِيثِ ۵۸۲۰، حله الاولاء ج ۲ ص ۱۹۰، الترمذ والنسبه لابي الشيخ الاصمالي رَقْمُ الْحَدِيثِ ۱۲۹.

دولسم شرط : زنانه به دلاری په یو طرف ځي

زنانه چې د څه ضرورت د پاره بهر اوځي نو د لاری په یو طرف (یعنی ځنډې ته) به ځي ، د تللو په وخت به د سرو سره ځان نه جنگوي . (۱)

۱. رسول الله ﷺ فرمایي : لَيْسَ لِلنِّسَاءِ وَسْطُ الطَّرِيقِ . (۲)

د ښځو د پاره د لاری په مینځ باندې تلل نشته .

یعنی ښځې دې په تللو کې د سرو سره ځان نه جنگوي ، ځکه د لاری په مینځ باندې اکثر سړي ځي نو که ښځې وریاندې هم لارې شي نو بیا دواړه سره جنگیږي ، او د سرو او ښځو دا گډون د فساد سبب گرځي ، لهذا په ښځه باندې دا واجب دي چې د لاری په یو طرف به ځي . (۳)

۲. د ابو داؤد شریف او مشکوٰۃ شریف حدیث دی ، حضرت ابواسید انصاري رضی الله عنه فرمایي چې یوه ورځ رسول الله ﷺ د جمعات نه بهر راووت ، خلقو ته یې څه نصیحت کولو ، ما هغه نصیحت واورید ، په دې وخت کې سړي د ښځو سره په لاره کې یو ځای شول (یعنی یو ځای روان وو) ، رسول الله صلی الله علیه وسلم زنانه و ته او فرمایي : اِسْتَأْذِنِ ، فَإِنَّهُ لَيْسَ لَكُنَّ أَنْ تَحْقُقَنَّ الطَّرِيقَ عَلَيْكُنَّ بِحَاقَاتِ الطَّرِيقِ .

(اې ښځو!) تاسو د سړو نه روستو (جدا) ځئ ؛ ځکه ستاسو د پاره دا مناسب ندي چې د لاری په مینځ کې ځئ ، بلکې په تاسو لازم دي چې د لاری په غاړه (ځنډې طرف ته) ځئ . راوي د حدیث فرمایي چې د دینه پس به ښځې په لاره کې د دیوال سره یو ځای (ځنډې ته)

(۱) لغوی محمودیه ج ۲۸ ص ۱۴۱ انجمن مروتون سے پوره .

(۲) صحیح ابن حبان کتاب الطلوع والإباحة ذکر الأجر عن أن تمشي المرأة في حاجتها في وسط الطريق رقم الحديث ۵۶۰۱ ، شعب الايمان رقم الحديث ۸۴۳۸ ، كنز العمال رقم الحديث ۴۵۰۶۳ .

(۳) قال الشيخ (ابن حبان رحمه الله) : «قوله صلى الله عليه وسلم : «ليس للنساء وسط الطريق» لفظة إخبار مرادها الأجر عن شيء مضير فيه . وهو مناسأة النساء الرجال في المشي . إذ وسط الطريق الغالب على الرجال سلوكه . والواجب على النساء أن يتخللن الجوانب حذر ما يتوقع من مناسأتهم إياهم» . صحیح ابن حبان ج ۱۲ ص ۲۱۵ فی تشریح حدیث ۵۶۰۱ .

تल्ली ، تردې چې ښځې به د دیوال سره دومره نژدې تللی چې کپړې به یې د دیوال سره اړونختلی. (۱)

د یار لسم شرط : زڼانه به په نخرو او تکبر سره نه ځي

ښځه به په نخرو او تکبر سره نه ځي ، بلکه په عاجزی سره به ځي ، ځکه په قرآن کریم کې تکبر سره د تللو نه منع راغلی .

۱ . الله تعالی فرمایي :

﴿ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا ۚ إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا ۝ ﴾ (۲)

ترجمه : او په زمکه باندې په غرور (تکبر) مه ګرځه ، بېشکه ته هیڅ کله زمکه نشي شلولی ، او هیڅ کله به اوږدوالي کې غرونو ته نشي رسیدی .
یعنی په تکبر سره مه ګرځه ځکه که ته هر څومره د تکبر په وجه په زمکه باندې خپه په زوره ږدی خو بیا هم زمکه نشي شلولی . او که په تللو کې د ډیر تکبر په وجه پورته پورته کپړی خو بیا هم د غرونو اوچت والي ته نشي رسیدی .

۲ . حضرت لقمان چې کله خپل ځوی ته نصیحت کولو نو دایې هم ورته فرمایلي وو :

﴿ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ

فَخُورٍ ۝ ﴾ (۳)

(۱) عَنْ أَبِي أُسَيْدٍ الْأَنْصَارِيِّ رضي الله عنه أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : « وَهُوَ خَارِجٌ مِنَ الْمَسْجِدِ . فَاخْتَلَطَ الزَّجَالُ مَعَ النِّسَاءِ فِي الطَّرِيقِ . فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلنِّسَاءِ : « اسْتَأْذِنِي . فَإِنَّهُ لَيْسَ لَكُنَّ أَنْ تَحْقُقْنَ الطَّرِيقَ عَلَيْنَكُنَّ بِخَافَاتِ الطَّرِيقِ » فَكَانَتِ الْمَرْأَةُ تَلْتَصِقُ بِالْجِدَارِ حَتَّى إِنَّ ثَوْبَهَا لَيَتَعَلَّقُ بِالْجِدَارِ مِنْ لُصُوقِهَا بِهِ . سنن ابی داؤد کتاب الأدب باب فی مشی النساء مع الرجال فی الطریق . ولم الحدیث ۵۲۷۲
قال الابناني : حسن ، مشکو المصابيح کتاب الآداب باب الجلوس والنوم والنفي الفضل الأول . ولم الحدیث ۴۷۲۷ (۲۱) ، المعجم الكبير للطبراني ولم الحدیث ۵۸۰ ، شرح السنة للبغوي ج ۱۲ ص ۳۲۲ .

(۲) الاسراء (بی اسرائیل) آیه ۳۷ .

(۳) لقمان آیه ۱۸

ترجمہ : او د خلقو نہ خپل مخ مہ آروہ ، او پد زمکہ باندې پد غرور (تکبر) سرہ مہ مخہ ، بیشکہ اللہ تعالیٰ ہر مغرور فخر کوونکی نہ خوبنوي .

شوڪ چې په دُنیا كې په تكبر سره ځي نو د قیامت په ورځ چې دا د الله ﷻ سره مخامخ كېږي نو الله تعالیٰ به ورباندې غصه وي ، رسول الله ﷺ فرمائي :

مَنْ تَعَلَّمَ فِي نَفْسِهِ أَوْ اخْتَالَ فِي مَشِيَّتِهِ لَقِيَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضْبَانٌ (۱)

شوڪ چې په خپل زړه كې خپل ځان لوي گنځي ، او يا په تللو كې تكبر كوي نو دا به د الله تعالیٰ سره په داسې حالت كې مخامخ كېږي چې هغه به په دده باندې غصه وي (دده نه به ناراضه وي) .

په يوه موقع باندې رسول الله صلى الله عليه وسلم او فرمايل :

... مَنْ تَوَاضَعَ رَفَعَهُ اللَّهُ ، وَمَنْ تَكَبَّرَ وَضَعَهُ اللَّهُ

شوڪ چې عاجزي او كړي نو الله تعالیٰ به دده مرتبه او چته كړي ، او شوڪ چې تكبر او كړي نو الله تعالیٰ به دده مرتبه ښكه كړي . (يعنی ذلیل به یې كړي) . (۲)

خوار لسم شرط : زَنَانه به بهر ته د تللو په وخت د خاوند نه اجازت اخلي

زَنَانه چې كله د څه ضرورت په وجه بهر ځي نو د خاوند نه به اجازت اخلي ، بغير د اجازت نه بهر نه اوځي . رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائي :

(۱) الأدب المفرد للبخاري باب الكبير رقم الحديث ۵۴۹ ، مسند احمد رقم الحديث ۵۹۹۵ ، مجمع الزوائد ومنع الفوائد رقم الحديث ۳۵۹ باب ماجاء في الكبر ، وقال الهيثمي : رواه احمد و رجاله رجال الصحيح ، كنز العمال رقم الحديث ۷۷۴۶ ، صحيح الترغيب والترهيب رقم الحديث ۲۹۱۸ (۲۹) الترغيب في التواضع والترهيب من الكبر ، الزواجر ج ۱ ص ۱۱۳ الكبيرة الرابعة الكبر والعجب والخيلاء ، و ص ۱۱۵ ، احياء علوم الدين ج ۳ ص ۳۳۹ .

(۲) التواضع والخمول لابن ابي الدنيا ج ۱ ص ۱۰۱ رقم الحديث ۷۷ باب التواضع ، المعجم الاوسط رقم الحديث ۴۸۹۴ ، احياء علوم الدين ج ۳ ص ۳۲۷ ، الترغيب والترهيب للمندري رقم الحديث ۴۹۶۹ ، مجمع الزوائد رقم الحديث ۱۸۲۹۴ ، الزواجر ج ۱ ص ۱۲۷ ، اصلاح المال ج ۱ ص ۹۹ رقم ۳۳۰ .

وفي رواية : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَنْ تَوَاضَعَ لِلَّهِ رَفَعَهُ اللَّهُ ، وَمَنْ تَكَبَّرَ وَضَعَهُ اللَّهُ . الزواجر عن التراف الكباير ج ۱ ص ۱۲۵ الكبيرة الرابعة الكبر والعجب والخيلاء ، كنز العمال رقم الحديث ۵۷۳۴ ، الترغيب والترهيب

للمندري ج ۱ ص ۱۵ رقم الحديث ۱۱۵

لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ أَنْ تَأْذَنَ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا إِلَّا بِإِذْنِهِ ، وَلَا تَخْرُجَ وَهُوَ كَارِهٌ ... (۱)
 بنځې ته دا حلال ندي چې د خاوند کور ته دده د اجازت نه بغير بل چاته د راتلو اجازت
 اوکړي ، او دا هم ورته حلال ندي چې د خاوند د خوښې نه بغير د کور نه بهر اووځي .

پنځلسم شرط : زَنَانه به اوږد سفر به بغير د محرم نه نه کوي

زَنَانه د پاره بغير د محرم نه اوږد سفر کول حرام دی ، تردې چې په کومه زَنَانه باندې
 حج فرض وي نو هغه به هم بغير د خاوند يا بغير محرم نه حج ته نه ځي .
 نبي عليه السلام بنځه د دينه منع کړې چې بغير د محرم نه د شرعي سفر په مقدار (آته
 آويا ۷۸ کلوميتره ، يا د درې ورځې پيدل مزل په مقدار) لرې سفر اوکړي . (يعنی بنځې
 ته بغير د محرم نه د ۷۸ کلوميتره په اندازه باندې لرې سفر کول ناجائز دی ، بلکه خامخا
 به ورسره پلار ، ورور ، خاوند ، ځوي او يا بل محرم وي) ، په احاديثو کې صراحه ددې
 تذکره شته . (۲)

د بنځې د پاره بغير د محرم نه نژدې مدرسې ته تلل جائز دي

د بنځې د پاره بغير د محرم نه د شرعي سفر په مقدار (آته آويا ۷۸ کلوميتره) لرې
 سفر کول ناجائز دی ، لیکن پیاده لس يا پنځلس منته تلل شرعي سفر ندي ، لهذا که یوه

(۱) المعجم الكبير للطبرانی ج ۲۰ ص ۶۲ رقم الحديث ۱۱۴ ، رقم الحديث ۲۱۰ .

وفي رواية : عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : « لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ تَوَافُّ بِسْتِهَا ، نِيَمِ الْآخِرِ أَنْ تَأْذَنَ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا وَهُوَ كَارِهٌ ، وَلَا تَخْرُجَ وَهُوَ كَارِهٌ ... الْمُسْلِمُ عَلَى الصَّحَابِ لِلْحَاكِمِ
 رقم الحديث ۲۷۷۰ ، وقال الحاكم : هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ إِسْنَادًا ، وَلَمْ يُخَرِّجَاهُ . السنن الكبرى للبيهقي . كِتَابُ الْقِسْمِ وَالشُّرُوفِ
 بَابُ مَا جَاءَ فِي بَيَانِ حَقِّهِ عَلَيْهَا رقم الحديث ۱۴۷۱۵ .

(۲) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ تَوَافُّ بِسْتِهَا وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تُسَافِرَ سَفَرًا قَوْفًا كَلَاؤَةً
 أَكْبَرِ قَضَاعِدًا ، إِلَّا وَمَعَهَا أَبْنَاهَا أَوْ أَخُوها أَوْ زَوْجُها أَوْ ابْنُها أَوْ دُوٌّ مَحْرَمٍ مِنْهَا . سنن أبي داود . كِتَابُ التَّنَائِلِ بَابُ
 فِي التَّرَاوُعِ بَيْنَ مَحْرَمٍ رقم الحديث ۱۷۲۶ .

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : لَا يَخْلُونَ رَجُلٌ بِمَرْأَةٍ وَلَا تُسَافِرُنَ امْرَأَةٌ إِلَّا وَمَعَهَا مَحْرَمٌ ... مشكاة
 المصابيح ۲۵۱۳ (۹) كِتَابُ التَّنَائِلِ الْفُضْلُ الْأَوَّلُ .

بنځه د درس و تدریس د پاره پنځلس منته پياده مسافت په مقدار ځانله يا د نورو جينکو سره مدرسې ته ځي نو دا جائزه ده، که دا پياده ځي او که په گاډي کې. خو شرط دادي چې د خپل سرپرست نه به اجازت اخلي، او د شرعي پردې به پوره پابندي کوي.

په بدائع الصنائع کې ذکر دي:

لَاِنَّ الْمَحْرَمَ يُشْتَرَطُ لِلْسَّفَرِ، وَمَا دُونَ ثَلَاثَةِ اَيَّامٍ لَيْسَ بِسَفَرٍ فَلَا يُشْتَرَطُ فِيهِ الْمَحْرَمُ كَمَا لَا يُشْتَرَطُ لِلْخُرُوجِ مِنْ مَحَلَّةٍ إِلَى مَحَلَّةٍ (۱)

د بنځې د پاره محرم (پلار، ورور، ځوي، وغيره) د سفر د پاره شرط دي، او د درې ورځو نه کم مقدار پياده سفر کول شرعي سفر ندي نو په دې کې د محرم وجود شرط ندي، لکه څرنګې چې د يوې محلې نه بلې محلې ته تللو کې د محرم وجود شرط ندي.

د کالج جينکو د پاره بغير د محرم نه د پردې استاذانو سره

چکر له تلل ناجائز دي

په بعضې کالجونو کې دا ترتيب وي چې په چټيانو کې استاذان سړي د کالج جينکۍ د ځان سره بل ښار ته د لس يا پنځلس ورځو د پاره په چکر باندې بوځي، دې جينکو ته اگر چې د خپل کور د طرفه اجازت وي خو خپل محرم (ورور وغيره) ورسره نه وي، صرف د کالج استاذان سړي ورسره وي، نو ددې حکم دادي چې: دا تلل ناجائز دي، ځکه د چکر د پاره د پردو سړو سره گرځيدل د بنځو د فطرت خلاف ده، په اسلامي شريعت کې د دينه سخته منع راغلی. کومه بنځه چې په الله او رسول باندې ايمان لري هغه به هيڅ کله د پردو سړو سره په چکر لاړه نشي. (۲)

(۱) بدائع الصنائع في ترتيب الشرائع ج ۲ ص ۱۲۴ کتاب الحج فُضِّلَ سَفَرُ اَيَّامٍ قَوْضِيَّةِ الْحَجِّ

(۲) ﴿وَقَدْ رَفَعْنَا فِي يَتِيمَيْكُمُ وَلَا تَتَّبِعُوا تَبَوُّجَ الْفَاهِشَةِ الْاَوَّلَى﴾. الاحزاب آيه ۳۳.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تُسَافِرَ سَفَرًا فَوْقَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فَصَاعِدًا، إِلَّا وَمَعَهَا أَبُوهَا أَوْ أَخُوها أَوْ زَوْجُها أَوْ ابْنُها أَوْ ذُو مَخْرَمٍ مِنْهَا. سنن ابی داود کتاب التَّحْلِيلِ بَابُ فِي الْمَرْأَةِ تَخُجُّ بِغَيْرِ مَخْرَمٍ رَوَاهُ الْحَدِيثُ ۱۷۲۶. ← ← ← ← ← ←

همدارنگې بنځه به د غير محرمه درايو سره هم ځان له لرې د نوکړۍ د پاره نه ځي،
ځکه کله د دينه د يرې فتنې پيدا کيږي. (۱)

شپاړسم شرط : د پردو سړو سره به په نر مه لهجه کې خبرې نه کوي

زنانه ته که د څه ضرورت په وجه د پردو سړو سره د خبرو کولو ضرورت راشي نو په نر مه
لهجه کې به ورسره خبرې نه کوي؛ ځکه الله تعالی زنانه د پردو سړو سره په نر مه لهجه کې
د خبرو کولو نه منع کړی. الله ﷻ أزواج مطهرات ته فرمایي:

﴿لِيَسَاءَ النَّبِيُّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنْ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي
قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا﴾. (۲)

ترجمه: ای د پیغمبر بیبیانو! تاسو د نورو عامو بڼو په شان نه یی. که چیرته تاسو
پرهیزگاره اوسیدل غواړی (او د الله ﷻ نه یږه لرئ) نو (د ضرورت په وخت د پردو سړو
سره) په خبرو کولو کې نرمي مه کوئ (ځکه که تاسو په نر مه لهجه کې خبرې او کړی نو)
هسې نه چې د چا په زړه کې مرض وي د هغه طمع پیدا شي، او په مناسبه طریقه خبرې کوئ.

عبوت: د نبی علیه السلام بیبیانې پاکدامنې وی، او د مؤمنانو مورانې وی خو بیا
هم الله تعالی هغوی ته حکم او کړو چې د پردو سړو سره په نر مه او پسته لهجه کې خبرې مه
کوئ، چې د منافق سړي طمع پیدا نشي، نو اوس خود عامو زنانو د پاره په طریق اولی

← ← ← قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَخْلُونَ رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ وَلَا تُسَافِرُنَّ امْرَأَةً إِلَّا وَمَعَهَا مَحْرَمٌ ...
مشكاة المصابيح ۲۵۱۳ (۹) کتاب التنايل الفصل الأول.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْمَرْأَةُ غَوْرَةٌ فَإِذَا خَرَجَتْ اسْتَشْرَفَهَا الشَّيْطَانُ. سنن الترمذي أبواب الزناح
باب ما جاء في كراهية الدخول على النيبات. رقم الحديث ۱۱۷۳ وقال الترمذي: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. قال
الالباني: صحيح. آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۱۰۷ اور ص ۱۱۵ پر.

(۱) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَخْلُونَ رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ وَلَا تُسَافِرُنَّ امْرَأَةً إِلَّا وَمَعَهَا مَحْرَمٌ ...
مشكاة المصابيح ۲۵۱۳ (۹) کتاب التنايل الفصل الأول. آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۱۰۸ پر.

(۲) الاحزاب آیه ۳۲.

دا خبره ضروري ده چې د پردو سرود وړاندې به په داسې انداز باندې خبرې نه کوي چې د هغې نه د سري خرابه طمع پيدا شي .

سري به خپلې بنځې د بې پردگۍ او بې حيايۍ نه منع کوي ، کني په عذاب کې به ټول شريک وي

د سرو دا ذمه واري ده چې خپلې بنځې به د بې پردگۍ او بې حيايۍ نه منع کوي ، ځکه که دوی د قدرت باوجود دا منع نکړي نو بيا چې د الله تعالی د طرفه کوم عذاب راځي دوی به هم ورسره په کې شريک وي .

۱ . رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي :

إِنَّ النَّاسَ إِذَا رَأَوْا الْمُنْكَرَ فَلَمْ يُغَيِّرُوهُ أَوْ شَكَّ أَنْ يَغْنَهُمُ اللَّهُ بِعِقَابِهِ . (۱)

يشكه چې كله خلق يو نا جائز كار او گوري او دوی (د قدرت باوجود) دا بند نکړي نو قريبه ده چې الله تعالی دوی ټول په خپل عذاب کې مبتلا کړي .

۲ . همدا مضمون په يو بل حديث کې هم ذکر شوی ، رسول الله صلی الله علیه وسلم

فرمایي :

مَا مِنْ قَوْمٍ يُعْمَلُ فِيهِمْ بِالْمَعَاصِي ، ثُمَّ يَقْدِرُونَ عَلَى أَنْ يُغَيِّرُوا ، ثُمَّ لَا يُغَيِّرُوا ، إِلَّا يُوْشِكُ أَنْ يَغْنَهُمُ اللَّهُ مِنْهُ بِعِقَابٍ .

په کوم قوم کې چې گناهونه کيږي ، بيا دوی ددې په بندولو باندې قادر وي خو بندي

(۱) عَنْ قَيْسٍ . قَالَ : قَامَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ، ثُمَّ قَالَ : يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّكُمْ تَقْرَأُونَ هَذِهِ آيَةً { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسُكُمْ لَا يَصُرْكُمْ مَنْ صَلَّى إِذَا اهْتَدَيْتُمْ } . وَإِنَّا سَيَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : « إِنَّ النَّاسَ إِذَا رَأَوْا الْمُنْكَرَ فَلَمْ يُغَيِّرُوهُ أَوْ شَكَّ أَنْ يَغْنَهُمُ اللَّهُ بِعِقَابِهِ » . مستد احمد مخرجا رقم الحديث ۱ . السنن الكبرى للنسائي رقم الحديث ۱۱۰۹۲ ، صحيح ابن حبان رقم الحديث ۳۰۴ ، شرح السنة للبخاري رقم الحديث ۴۱۵۳ ، مشكاة المصابيح باب الامر بالمعروف والنهي عن المنكر رقم الحديث ۴۰۰۵ ، المعجم الاوسط رقم الحديث ۵۱۴۲ (۶) ، سنن ابن ماجه باب الامر بالمعروف والنهي عن المنكر رقم الحديث ۴۰۰۵ ، المعجم الاوسط رقم الحديث ۲۵۱۱ .

نکړي نو قریبه ده چې الله تعالی په دوی ټولو باندې خپل عذاب راوړي. (۱)

۳. د ناجائزو کارونو کولو سره انسان پنخپله هم د الله ﷻ د لعنت مستحق ګرځي، او څوک چې دا اوګوري او د قدرت باوجود یې منع نکړي نو په دوی باندې هم د الله ﷻ لعنت راوړېږي. الله تعالی فرمایي:

﴿لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿۵﴾ كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿۶﴾﴾ (۲)

ترجمه: په بني اسرائيلو کې چې څوک کافران وو په هغوی باندې د حضرت داود ﷺ او حضرت عیسیٰ بن مریم ﷺ په ژبه باندې لعنت کړې شوې و، دا لعنت ورباندې ځکه کړې شوې و چې دوی نافرمانه وو او د حد نه یې تجاوز کولو، دوی د هغه ناجائزو کارونو نه منع کیدل کوم چې دوی کول، یقیناً چې دوی دا کوم عمل کولو دا ډیر بد و.

فائده: ددې آیت نه معلومه شوه چې د نافرمانۍ په وجه انسان د الله ﷻ د لعنت مستحق ګرځي.

۴. په یو حدیث کې راځي چې نبي علیه السلام مذکوره آیت تلاوت کړو او یایې او فرمایل: تاسو خامخا امر بالمعروف او نهی عن المنکر کوئ او د ګناهګار لاس د ګناه نه اونیسی ګني الله تعالی به په تاسو باندې داسې لعنت راوړي لکه څرنگې یې چې په

(۱) سنن ابی داؤد کتاب التلاجه باب الأمر والنهي رقم الحديث ۴۳۳۸ قال الالباني: صحيح.

وفي رواية: عَنْ جَرِيرٍ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «مَا مِنْ رَجُلٍ يَكُونُ فِي قَوْمٍ يُعْمَلُ فِيهِمْ بِالْعَصَافِ، يَقْدِرُونَ عَلَى أَنْ يُغَيِّرُوا عَلَيْهِ، فَلَا يُغَيِّرُوا، إِلَّا أَصَابَهُمُ اللَّهُ بِعَذَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَمُوتُوا». سنن ابی داؤد کتاب التلاجه باب الأمر والنهي رقم الحديث ۴۳۳۹ قال الالباني حسن التفسير من سنن سعد بن منصور ج ۴ ص ۱۶۵۰ رقم الحديث ۸۴۱، صحيح ابن حبان رقم الحديث ۳۰۲، المعجم الكبير للطبراني رقم الحديث ۲۳۸۲.

(۲) المائدة آية ۷۸، ۷۹.

بنی اسرائیلو باندې رالېږلې و. (۱)

۵. د مسلم شریف حدیث دی، رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي:

«أَيُّ مِنْكُمْ مُنْكَرٌ قَلْبُهُ يَبِيدُ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ، وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ». (۲)

څوک چې په تاسو کې یو ناجائز کار او گوري نو په خپل لاس دې یې منع کړي، که په لاس باندې یې د منع کولو طاقت نه و نو په ژبه دې یې منع کړي، که په ژبه باندې یې د بندولو طاقت نه و نو په زړه کې دې هغه کار بد او گنډي، او دا (په زړه کې یې بد گنډل) د ایمان ډیره کمزورې درجه ده.

(ملا علي قاري رحمه الله په مرقاة کې ددې حدیث، پر ډېه ترینه تشریح کړې ده. (۳))

(۱) عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّهُ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِذَا عَمِلَ فِيهِمْ الْعَامِلُ الْخَطِيئَةَ فَتَنَاهَا النَّاهِي تَعَذُّبًا، فَإِذَا كَانَ مِنَ الْعِدَا جَالَسَهُ وَوَاكَلَهُ وَشَارَبَهُ كَأَنَّهُ لَمْ يَرَهُ عَلَى خَطِيئَتِهِ بِالْأَمْسِ، فَلَمَّا رَأَى اللَّهُ تَعَالَى ذَلِكَ مِنْهُمْ ضَرَبَ قُلُوبَ بَعْضِهِمْ عَلَى بَعْضٍ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَام وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ عَلَيْهِمَا السَّلَام ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ. وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَتَأْمُرُنَّ بِالْعَنَادِ وَلَتَنْهَيْنَّ عَنِ الْمُنْكَرِ وَلَتَأْخُذْنَ عَلَى أَيْدِي الْمُسِيئِ وَلَتَأْخُذْنَ عَلَى الْحَقِّ أَطْرًا أَوْ لَيَضْرِبَنَّ اللَّهُ بِقُلُوبِ بَعْضِكُمْ عَلَى بَعْضٍ وَلَيَعْنُكُمُ كَمَا لَعَنَهُمْ. مجمع الزوائد ومنبع الفوائد، كتاب الدين، باب ما يوجب إكثار المنكر، رقم الحديث ۱۲۱۵۳، وقال المصنف: رواه الطبراني، ورجاله رجال الصحيح. المعجم الكبير للطبراني، رقم الحديث ۱۰۲۶۸، شعب الإيمان، رقم الحديث ۷۱۳۹، تفسير البغوي ج ۲ ص ۷۳ سورة المائدة في تشریح آیه ۷۸، مشکاة المصابيح، رقم الحديث ۵۱۳۸.

(۲) صحيح مسلم، كتاب الإيمان، باب بيان كثر النهي عن المنكر من الإيمان، وأن الإيمان يزيد وينقص، وأن الأمر بالعزوف والنهي عن المنكر واجبان، رقم الحديث ۷۸ (۴۹)، سنن أبي داود، تفريع أبواب الجعة، باب الخطيئة يوم القيامة، رقم الحديث ۱۱۴۰، ورقم الحديث ۴۳۴۰، كتاب التلخيص، باب الأمر والنهي، سنن النسائي، رقم الحديث ۵۰۰۸، صحيح ابن حبان، رقم الحديث ۳۰۶، سنن ابن ماجه، رقم الحديث ۱۲۷۵، مشکاة المصابيح، باب الأمر بالمعروف، الفصل الاول، رقم الحديث ۵۱۳۷ (۱)، مسند احمد، مخرجا، رقم الحديث ۱۱۰۷۲.

(۳) (قَلْبُهُ يَبِيدُ) أَي: بِأَنْ يَسْتَعْمِلَ بِالْفِعْلِ: بِأَنْ يَكْثُرَ الْآلَاتِ، وَيُرِيحَ الْخَمْرَ، وَيَزِدَّ التَّغْصُوبَ إِلَى مَا لَيْكُو. (فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ) أَي: التَّغْيِيرَ بِالْيَدِ وَإِزَالَتَهُ بِالْفِعْلِ لِكُنْ قَائِلًا أَقْوَى مِنْهُ (فَبِلِسَانِهِ) أَي: قَلْبُهُ يَبِيدُ وَالْقَوْلُ وَتِلَاوَةُ مَا أَمَرَ اللَّهُ مِنَ الْوَعِيدِ عَلَيْهِ، وَذِكْرُ الْوَعِظِ وَالْتَّحْذِيرِ وَالنَّصِيحَةِ ← ← ← ← ← ← ← ←

هغه خلق چې زنانه د پاره د هغوی نه پرده ضروري ده

د ښځې چې د چا سره نکاح کېږي د هغوی نه ددې د پاره پرده ضروري ده.

۱. لهذا د ښځې د پاره د ماما د ځامنو، د تره د ځامنو، او ترور د ځامنو نه پرده ضروري ده (که دا ترور یې د مورخوږوي او که د پلارخوږوي خو ددې د ځامنو نه پرده ضروري ده). (۱)

۲. همدارنگې زنانه به د لېور (یعنی د خاوند ورور)، د خاوند وراره، د خاوند تره، د خاوند د تره ځامنو، د خاوند ماما، او د خاوند د ماما ځامنو نه هم پرده کوي.
نوټ: سرې به د تره ښځې او ماما ښځې نه هم پرده کوي. (۲)

«... (فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ) أَيِ: التَّغْيِيرُ بِاللِّسَانِ أَيْضًا (فَبِقَلْبِهِ): بِأَنْ لَا يَرْضَى بِهِ وَيُنْكِرُ فِي بَاطِنِهِ عَلَى مَتَاعَاتِيهِ، فَيَكُونُ تَغْيِيرًا مَعْنَوِيًّا إِذْ لَيْسَ فِي وَسْعِهِ إِلَّا هَذَا الْقَدَرُ مِنَ التَّغْيِيرِ. وَقِيلَ: أَلْتَقْدِيرُ "فَلْيُنْكِرْهُ بِقَلْبِهِ" لِأَنَّ التَّغْيِيرَ لَا يَتَصَوَّرُ بِالْقَلْبِ، فَيَكُونُ التَّنْكِيبُ مِنْ بَابٍ: عَلَفْتُهَا تَبْنًا وَمَاءً بَارِدًا. وَمِنْهُ قَوْلُهُ تَعَالَى: {وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ} [الحشر آیه ۹]، (وَذَلِكَ) أَيِ: الْإِنْكَارُ بِالْقَلْبِ وَهُوَ الْكَرَاهِيَّةُ (أَضَعْتُ الْإِيمَانَ) أَيِ: شَعْبَهُ أَوْ خِصَالِ أَهْلِهِ. وَالْمَعْنَى أَنَّهُ أَقْلَهَا تَسَرُّعًا. فَتَمَّ عَمَرُ الْمَرَاتِبِ مَعَ الْقُدْرَةِ كَانَ عَامِيًّا. وَمَنْ تَرَكَهَا بِلا قُدْرَةٍ أَوْ يَرَى التَّفْسِدَةَ أَكْثَرَ وَيَكْزُرُ مُنْكَرًا لِقَلْبِهِ فَهُوَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ. وَقِيلَ: مَعْنَاهُ "وَذَلِكَ أَضَعْتُ زَمَنَ الْإِيمَانِ" إِذْ لَوْ كَانَ إِيْمَانُ أَهْلِ زَمَانِهِ قَوِيًّا لَقَدَّرَ عَلَى الْإِنْكَارِ الْقَوْلِي أَوْ الْفِعْلِيِّ. وَلَكِنَّا اخْتِجَ إِلَى الْإِفْتِصَارِ عَلَى الْإِنْكَارِ الْقَلْبِيِّ، أَوْ ذَلِكَ الشَّخْصُ الْمُنْكَرُ بِالْقَلْبِ فَقَطْ أَضَعْتُ أَهْلَ الْإِيمَانِ فَإِنَّهُ لَوْ كَانَ قَوِيًّا صُلْبًا فِي الدِّينِ لَمَّا اكْتَفَى بِهِ، وَيُؤَيِّدُهُ الْحَدِيثُ الْمَشْهُورُ: «أَفْضَلُ الْجِهَادِ كَلِمَةُ حَقٍّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ». وَقَدْ قَالَ تَعَالَى: {وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ} المائدة آیه ۵۴ هَذَا وَقَدْ قَالَ بَعْضُ عُلَمَائِنَا: الْأَمْرُ الْأَوَّلُ لِلْأَمْرَاءِ. وَالثَّانِي لِلْعُلَمَاءِ. وَالثَّالِثُ لِلْعَامَّةِ الْمُؤْمِنِينَ. وَقِيلَ: أَلْتَمَنَّى الْإِنْكَارَ الْمَعْصِيَةَ بِالْقَلْبِ أَمْ أَلْتَمَنَّى مَرَاتِبَ الْإِيمَانِ، لِأَنَّهُ إِذَا رَأَى مُنْكَرًا مَعْلُومًا مِنَ الدِّينِ بِالنَّضْوَةِ فَلَمْ يُنْكِرْهُ وَلَمْ يَكْزُهِ وَرَضِيَ بِهِ وَاسْتَحْسَنَهُ كَانَ كَافِرًا، وَلَعَلَّ الْإِمْطِلَاقَ الدَّالَّ عَلَى الْعُمُومِ لِإِقَادَةِ التَّهْدِيدِ وَالْوَعِيدِ الشَّدِيدِ. مَرَلَةُ الْمَلَائِحِ ج ۸ ص ۳۲۰۸ فی تشریح حدیث ۵۱۳۷.

(۱) تادی طایفه ج ۱۰ ص ۹۱ المجاب. آپ کے مسائل اور ان کامل ج ۸ ص ۹۰، د ص ۸۸، و ص ۷۰. امداد الفتاوی ج ۴ ص ۱۷۷

(۲) فتاوی محمودیه ج ۲۸ ص ۱۰۳ جن سے پرده ضروری ہے. آپ کے مسائل اور ان کامل ج ۸ ص ۵۲ د ص ۷۰ پرده. امداد الفتاوی ج ۴ ص ۱۷۷ طبع دارالعلوم کراچی.

او د خپلې ځينې (د ښځې خور) نه به هم پرده کوي. (۱)
همدارنگې زڼانه به د بڼو، اگانو سرو، هيجراگانو، مقطوع الذکر، او نامرده (خصي)
نه هم پرده کوي. (۲)

۳. د زڼانه د پاره د بې دينې ښځې نه هم پرده ضروري ده؛ ځکه چې کله بې دينه او
گنده اخلاقو واله ښځه کور ته راتنوخې نو په دې سره حياء ناکې ښځې او ماشومان
متأثره کېږي، لهذا د فتنې او فساد نه د بېچ کيدلو په خاطر د بې دينه ښځې نه پرده ضروري
ده. (۳)

۴. که زڼانه ته بل څوک يو هلک ورکړي او دا يې راغټ کړي، ځوي ورته اوایي
(يعنی مُتَبَيَّ يې جوړ کړي)، او ددې هلک سره ددې زڼانه د مُحَرَمِيَّت څه رسته نه وي
او دې زڼانه دې ماشوم ته سينه هم نه وي ورکړي نو چې کله دا هلک راغټ شي دا زڼانه به
ورنه پرده کوي، ځکه صرف په ځله ويلو سره پر دې هلک د چا ځوي نه جوړېږي.
په قرآن کریم کې ذکر دي:

﴿وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ﴾. (۴)

ترجمه: او الله تعالی ستاسو د ځلې ويلي ځامن (يعنی مُتَبَيَّگان) ستاسو حقيقي
ځامن ندي گرځولي، دا خو هسې ستاسو د ځلې (بې اصله) خبره ده.
(يعنی که تاسو چاته په ځله باندې ځوي اوایي نو صرف په دې سره هغه ستاسو
حقيقي ځوي نه جوړېږي).

۵. کوم ټوکران چې په کورونو کې خدمت کوي نو که دا غير محرم وو نو د دوی نه هم

(۱) لاری محمودیه ج ۲۸ ص ۹۹ و ص ۱۳۳ جن سے پرده ضروری ہے۔ آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۵۶ پرده

(۲) معارف القرآن سورة النور فی تشریح آیه ۳۱.

(۳) قال العلامة ابن عابدين رَحِمَهُ اللهُ: وَلَا تَنْتَبِهُنَّ لِلْمَرْأَةِ الصَّالِحَةِ أَنْ تَنْظُرَ إِلَيْهَا الْمَرْأَةُ الْفَاجِرَةُ لِأَنَّهَا تَصِفُهَا

عِنْدَ الرِّجَالِ. فَلَا تَضَعُ جِلْبَابَهَا وَلَا خِمَارَهَا كَمَا فِي السِّيَرِاجِ. رد المحتار على الدر المختار ج ۶ ص ۳۷۱ كِتَابُ

الْخَلْعِ وَالْإِبْتَاعِ كَضَمِّ فِي التَّكْوِينِ. لاری حلقه ج ۲ ص ۴۶۸.

(۴) الاحزاب آیه ۴. لاری حلقه ج ۱۰ ص ۹۳ العجابه.

پرده ضروري ده. (۱)

د کور د تنه کار د پاره پردې سپړې نوکر مقررول صحيح ندی ، ځکه يو خود نامحرم نه پرده ضروري ده ، بل دا چې کله پردې نوکر د تنه په کور کې کار کوي نو کله کله دده د کور د مالکې سره خلوت (تنهائي) هم راځي ، او د بنځې د پردې سپړي سره ځانله کيناستل حرام دي. (۲)

لهذا د کور د تنه کار د پاره پردې سپړې نوکر مقررول صحيح ندی بلکه ددې په ځای باندې بنځه مقررول په کار دي .

او که سپړې مقرر کړي نو بيا د کور د مالکې د پاره دده نه پرده ضروري ده ، دده د وړاندې به مخ وغيره نه ښکاره کوي. (۳)

همدارنگې که په يو کور کې پردې نوکر خدمت کوي نو دا به هم د کور د مالک نه پرده کوي. (۴)

۶ . که پردې نوکر په کور کې داسې کار کوي چې په هغې کې د لاسونو ښکاره کول لازمي وي ، لکه اوږه اغېزي يا بل داسې کار کوي چې په هغې کې يې لاسونه رابند و هلي

- (۱) شرعي پرده لمولانا محمد عاشق الهي بلند شهري ص ۲۵ . آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۱۰۱ پرده
- (۲) الْخُلُوةُ بِالْأَجْنَبِيَّةِ حَرَامٌ . الدر المختار . كِتَابُ الْخُلُوةِ وَالْإِبَاحَةِ فَضْلٌ فِي النَّكَرِ وَالنِّسَاءِ ج ۶ ص ۳۶۸ ، الاشیاء والنظائر كتاب الحظر والاباحه : الفن الثاني ص ۱۵۹ . فتاوی محمودیه ج ۲۸ ص ۹۵ .
- (۳) كما يحرم نظر الرجل الى المرأة يحرم نظرها اليه ، ولو بلا شهوة ولا خوف فتنه . نعم إن كان بينهما محرمة نسب او رضاع او مصاهرة . احكام القرآن للنهالوي ج ۳ ص ۴۳۶ تفصيل الخطاب في تفسير آيات الحجاب .
- قال محمد علي الصابوني رَحِمَهُ اللهُ : والإسلام قد حزم على المرأة أن تكشف شيئاً من عورتها أمام الأجانب خشية الفتنة ، فهل يعقل أن يأمرها الإسلام أن تستر شعرها وقدميها وأن يسمح لها أن تكشف وجهها ويديها ؟ وأيهما تكون فيه الفتنة أكبر الوجه أم القدم ؟ يا هؤلاء كونوا عقلاء ولا تلبسوا على الخلخال وتتحرك قلوب الرجال أو يبدو شيء من زيلتها . فهل يسمح لها أن تكشف عن الوجه الذي هو أصل الجمال وملبغ الفتنة ومكن الخطر ؟ . رُوي عن الإمام محمد علي الصابوني ج ۲ ص ۱۷۳ آيات الحجاب والنظر . فتاوی محمودیه ج ۲۸ ص ۹۵ .
- (۴) شرعي پرده لمولانا محمد عاشق الهي بلند شهري ص ۲۵ .

وي نو په دې وخت کې به د کور مالک د یته نه گوري، بلکه خپل نظر به ښکته ساتي. (۱)
د خپل خان د آرام د پاره د الله ﷻ او رسول ﷺ د حکم مخالفت صحیح ندی. (۲)
۷. بعضې خلق د سرود د قتر د پاره ښځه سکر تره مقرر کړي، بیا ورسره د دفتر مالک
توله ورځ گپ شپ لږوي، نو دا ناجائز دی، ځکه په دې کې د نورو مفسدو سره سره د سړي
او ښځې خلوت (ځانله کیدل) هم راجي، چې دا حرام دی.

نوبت: په کومو کار خانو کې چې صرف ښځې کار کوي، او دوی د شرعي پردې لحاظ
ساتي نو هلته د ضرورت په وجه ښځوله کار کول جائز دی. (۳)
۸. مطلقه ښځه به د عدت تیروولو نه پس د زور خاوند نه پرده کوي. (۴)

چې د فتنې یړه وي نو د محارمو نه هم پرده ضروري ده

د کومو خلقو سره چې د زنانه نکاح نه کیږي (یعنی د زنانه محارم وي لکه: پلار،
ورور، تره، ماما وغیره) نو د دې د پاره د هغوی نه پرده نشته. (۵)
خو که په دې محارمو څوک داسې و چې د هغه نه د فتنې یړه وه، مثلاً هغه شرابي، یا
بدکار و، او دا خطر وه چې که دا ښځه ورسره ځانله شي نو نقصان به ورته اورسوي نو
بیا د دې محرم نه هم پرده په کار ده. دده سره به نه ځانله کیږي، او یواځې به دده سره په
سفر باندې نه ځي. (۶)

(۱) امداد الفتاوی ج ۴ ص ۲۰۰.

(۲) وَمَنْ يُغِصِ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ. النساء آیه ۱۴. فتاوی محمودیه
ج ۲۸ ص ۹۵.

(۳) فتاوی محمودیه ج ۲۸ ص ۸۶.

(۴) فتاوی محمودیه ج ۲۸ ص ۱۰۹. جن س پرده ضروري ده.

(۵) آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۵۲ پرده.

(۶) وَيَجُوزُ لَهُ أَنْ يُسَالِيَ بِهَا وَيَخْلُوَ بِهَا يُغْنِي بِنِكَاحِهِ إِذَا آمَنَ عَلَى نَفْسِهِ. فَإِنْ عَلِمَ أَنَّهُ يَفْتَنِيهَا أَوْ تُفْتَنِيهِ إِنْ سَافَرَ
بِهَا أَوْ خَلَا بِهَا أَوْ كَانَ أَلَكَبْرَاءِ بِهِ ذَلِكَ أَوْ خَلَا لَيْسَ بِذَلِكَ. الفتاوى الهندية ج ۵ ص ۳۲۸. كِتَابُ الْكِرَامَةِ الباب الثَّامِن
فِي تَأْجِيلِ الزَّوْجِ لِلزَّكَاةِ وَمَا لَا يَجِزُ لَهُ. بحر الرائق ج ۸ ص ۱۹۴. كتاب الكرامه فصل في النظر والممس، زلمي شرح
کنز ج ۶ ص ۱۹. كتاب الكرامه فصل في النظر والممس. فتاوی محمودیه ج ۲۸ ص ۹۹. جن س پرده ضروري ده.

ځامنو ته ، د ځاوند ځامنو ته (کوم چې د بلې ښځې نه وي) ، خپلو وروڼو ته ، خپلو ورېروڼو ته ، خپلو خوږينو ته ، خپلو (مسلمانانو) زڼانه و ته ، خپلو وينځو ته ، يا په خادمانو کې هغه سړو ته چې ښځو ته حاجت (نفساني خواهشات) نه لري (يعنې سادگان وي) ، يا هغه ماشومانو ته چې تر اوسه د ښځو په پټو خبرو باندې خبر نه وي (نودوی ته زينت ښکاره کول جائز دی).

د آيت تشرېح : په دې آيت کې الله تعالی د دولسو (۱۲) کسانو تذکره کړی چې د دوی نه د ښځې د پاره پرده نشته ، نو که د دوی د وړاندې د زڼانه مخ ، لاسونه ، او قدمونه ښکاره وي نو دا خبردی .

په دې آيت کې اته (۸) قسمه خپلوان نارینه دي ، او څلور (۴) قسمه نور دي .
پوره تفصيل يې دادی :

۱ خاوند : د خاوند نه د خپلې بې بي د هيڅ اندام پرده نشته ، بلکه خاوند د خپلې بې بي هر اندام ته کتلې شي . اگر چې بلا ضرورت د هغې مخصوص اندام ته کتل ښه کار ندی . (۱)

حضرت عائشة رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فرمايي : (مَا رَأَيْتُ مِنْهُ وَلَا رَأَى مِنْي) تَغْيِي الْفَرْج . (۲)

(۱) وَيَنْظُرُ الرَّجُلُ إِلَى جَمِيعِ بَدَنِ زَوْجَتِهِ حَتَّى فَرْجِهَا . وَالْأُولَى تَرْكُهُ . سبب الانهیر مع مجمع الانهیر ج ۴ ص ۲۰۱ کتاب الکراهية فصل فی النظر ونحوه ، زبلي شرح کنز ج ۶ ص ۱۸ کتاب الکراهية فصل فی النظر والسم .

(وَيَنْظُرُ) الرَّجُلُ (إِلَى جَمِيعِ بَدَنِ زَوْجَتِهِ وَأَمْتِهِ الَّتِي يَحِلُّ لَهُ) أَيْ لِلرَّجُلِ (وَطَوَّهَا) لِقَوْلِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ « غُصَّ بِمَرْكٍ إِلَّا عَنْ زَوْجَتِكَ وَأَمَتِكَ » . قِيلَ : الْأُولَى أَنْ لَا يَنْظُرَ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا إِلَى عَوْرَةِ صَاحِبِهِ لِأَنَّهُ يُؤَوِّرُ الْبَشِيَّانَ . وَكَذَا لَا يَنْظُرُ الرَّجُلُ عَوْرَةَ نَفْسِهِ لِأَنَّ الصِّدِّيقَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ لَا يَنْظُرُ إِلَى عَوْرَتِهِ وَلَا يَسْتَهْأ بِبَيْنِيهِ قَطُّ . وَقَالَ الْبَغْضُ : إِنَّ الْأُولَى أَنْ يَنْظُرَ إِلَى فَرْجِ امْرَأَتِهِ وَقَدْ الْوَقَاعَ يَكُونُ أَيْلَافٌ فِي تَحْصِيلِ مَعْنَى اللَّذَّةِ . مجمع الانهیر فی شرح ملکی الأسر ج ۲ ص ۵۲۹ کتاب الکراهية فصل فی بَيِّنَاتٍ أَخْكَامُ النُّكْرِ وَنَحْوُهُ

(۲) مرآة المفاتيح ج ۵ ص ۲۰۵۸ کتاب النِّكَاحِ باب النُّكْرِ فی تشریح حدیث ۳۱۲۳ . وح ۷ ص ۲۸۳۱ فی تشریح حدیث ۴۲۶۰ . جمع الرسائل ج ۲ ص ۵۳۳ باب ما جاء فی حياة رسول الله صلى الله عليه وسلم ، فتاوی محمودی ج ۲۸ ص ۱۱۲

نه ما د رسول الله ﷺ مخصوص آندام لیدلی ، او نه دوی زما مخصوص آندام لیدلی .

د کوژدن په وخت چې نکاح اوتړلې شي نو بیا پرده ضروري نده

د کوژدن (کویدن) په وخت چې د ښځې نکاح اوتړلې شي نو بیا دا دواړه ښځه او خاوند شو ، اگر چې تر اوسه د خاوند کور ته واډه شوي نه وي خو بیا هم د دوی په خپل مینځ کې پرده ضروري نده ، ځکه د ښځې او خاوند په مینځ کې هېڅ پرده نه وي . (۱)

۲ . پلار : د زنانه د پاره د خپل پلار نه پرده نشته . په دې کې نیکه ، او غور نیکه ټول داخل دي چې د دوی نه هم پرده نشته .

۳ . د خاوند پلار : د زنانه د پاره د خاوند پلار یعنی سخر نه پرده نشته . په دې کې د سخر پلار ، د سخر نیکه او غور نیکه ټول داخل دي چې د دوی نه هم پرده نشته .

۴ . خپل ځامن : د زنانه د پاره د خپلو ځامنو نه پرده نشته . په دې کې نمسي ، کړوسي ، او کودی ټول داخل دي چې د دوی نه هم پرده نشته .

۵ . د خاوند هغه ځامن چې د بلې ښځې نه وي : د زنانه د پاره د دوی نه هم پرده نشته .

۶ . وروڼه : د زنانه د پاره د خپلو وروڼو نه هم پرده نشته ، که دا سکه وروڼه وي (یعنی د مور او پلار دواړو نه وي) ، او که صرف د پلار نه وي ، یا صرف د مور نه وي ، د دې ټولو نه پرده نشته .

۷ . وریرونه : د زنانه د پاره د خپلو وریرونو (یعنی د ورور د ځامنو) نه هم پرده نشته ، که دا د سکه وروڼو ځامن وي ، یا صرف د پلار نني یا صرف د مور نني وروڼو ځامن وي د دې ټولو نه پرده نشته .

(۱) وَيَنْظُرُ الرَّجُلُ مِنْ زَوْجَتِهِ إِلَى جَمِيعِ بَدَنِهَا ، وَيَحِلُّ لَهُ مَسْهَا وَالْإِسْتِمْتَاعُ بِهَا فِي الْفَرْجِ وَمَا دُونَهُ ... اللَّهُ الْعَلِيِّ وَادْنَهُ ص ۳۸۹ هذه المعاملات القسم الاول كتاب الحظر والاباحة النظر الى المرأة ، عالمگیری ج ۵ ص ۳۲۷ كتاب الكراهية الباب الثامن ، بحر الرائق ج ۸ ص ۱۹۳ كتاب الكراهية فصل في النظر واللمس . فتاوى محمودیه ج ۲۸ ص ۹۲

۸. خورین : د زنانه د پارہ د خپلو خورینو (یعنی د خور د خامنو) نه هم پرده نشته، که دا د سکه خور خامن وي، یا صرف د پلارني یا صرف د مورني خور خامن وي، ددي ټولو نه پرده نشته.

دا آته (۸) قسمه خلق د زنانه خپلوان دي، د دوی نه د زنانه پرده نشته.

۹. مسلمانانې بنځي : د زنانه د پارہ د نورو مسلمانانو بنځو نه هم پرده نشته.

اگر چې بعضي علماء د زنانه د پارہ د کافرانو بنځو نه پرده واجب گنري، او د کافرانو بنځي د نارینه و په حکم کې گنري (۱) لکه په تفسیر ابن کثیر کې د دې تذکره شته. (۲)

خوا امام رازي رحمه الله فرمايي چې د مسلمانې بنځي د پارہ د کافرې بنځي نه پرده لازمي نده، او کومو علماؤ چې د پردې حکم ور نه کړی نو هغه استحبابي دی. (۳)

علامه آلوسي رحمه الله په تفسیر روح المعاني کې همدا قول غوره کړی، هغه فرمايي :

(۱) قال الحسکفي رحمه الله : (وَالزَّوْنَةُ كَالزَّجْلِ الْأَجْنَبِيِّ فِي الْأَصْحَ فَلَا تُنْظَرُ إِلَى بَدَنِ الْمُسْلِمَةِ). الدرالمختار قال ابن عابدين رحمه الله : { أَوْ نِسَائِهِنَّ } أَيِ الْحَرَائِرِ الْمُسْلِمَاتِ . لِأَنَّهُ لَيْسَ لِلْمُؤْمِنَةِ أَنْ تَتَجَرَّدَ بَيْنَ يَدَيْ مُشْرِكَةٍ أَوْ كِتَابِيَةٍ . رد المحتار على الدر المختار ج ۶ ص ۳۷۱ کتاب الطهارة والإباحة فصل في النكاح والتيسر . آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۶۵ پرده .

(۲) وَقَوْلُهُ : { أَوْ نِسَائِهِنَّ } يَغْنِي : تُظَاهَرُ زَيْنَتُهَا أَيْضًا لِلنِّسَاءِ الْمُسْلِمَاتِ دُونَ نِسَاءِ أَهْلِ الذِّمَّةِ ؛ لِثَلَا تَصِفُهُنَّ لِرِجَالِهِنَّ وَقَالَ مُجَاهِدٌ رحمه الله فِي قَوْلِهِ : { أَوْ نِسَائِهِنَّ } قَالَ : نِسَاؤُهُنَّ الْمُسْلِمَاتُ . لَيْسَ الْمُشْرِكَاتُ مِنْ نِسَائِهِنَّ . وَلَيْسَ لِلْمَرْأَةِ الْمُسْلِمَةِ أَنْ تُنْكَشِفَ بَيْنَ يَدَيْ الْمُشْرِكَةِ عَنْ مُجَاهِدٍ رحمه الله قَالَ : لَا تَضَعُ الْمُسْلِمَةُ حِمَارَهَا عِنْدَ مُشْرِكَةٍ ، لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ : { أَوْ نِسَائِهِنَّ } فَلَيْسَتْ مِنْ نِسَائِهِنَّ . تفسير ابن کثیر ج ۶ ص ۴۸ سورة النور آیه ۳۱ .

(۳) قَوْلُهُ تَعَالَى : ﴿ أَوْ نِسَائِهِنَّ ﴾ وَفِيهِ قَوْلَانِ : أَحَدُهُمَا : الْمَرْأَةُ وَالنِّسَاءُ اللَّاتِي هُنَّ عَلَى دِينِهِنَّ . وَهَذَا قَوْلُ أَكْثَرِ السَّلَفِ . قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : لَيْسَ لِلْمُسْلِمَةِ أَنْ تَتَجَرَّدَ بَيْنَ نِسَاءِ أَهْلِ الذِّمَّةِ وَلَا تُبْدِيَ لِلْكَافِرَةِ إِلَّا مَا تُبْدِي لِلْأَجَابِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ أَمَةً لَهَا يَقُولُ تَعَالَى : أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ . وَكَتَبَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى أَبِي عُبَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنْ يَمْنَعَ نِسَاءَ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دُخُولِ الْحَمَامِ مَعَ الْمُؤْمِنَاتِ .

وَلَا يَنْهَى : الْمَرْأَةُ بِنِسَائِهِنَّ جَمِيعَ النِّسَاءِ . وَهَذَا هُوَ الْمَذْهَبُ . وَقَوْلُ السَّلَفِ مَحْمُولٌ عَلَى الْإِسْتِحْبَابِ وَالْأَوَّلَى .

التفسير الكبير ج ۲۳ ص ۳۶۵ سورة النور آیه ۳۱ .

وَهَذَا الْقَوْلُ أَرْفَقُ بِالنَّاسِ الْيَوْمَ فَإِنَّهُ لَا يَكَادُ يُنْكَرُ اخْتِجَابُ الْمُسْلِمَاتِ عَنِ الذِّمِّيَّاتِ.
د نن دور خلقو سره همدا قول موافق دی، ځکه د مسلمانانو ښځو د پاره د کافرانو
ښځو نه پرده کول ممکن نده. (۱)

۱۰. **خپله وینځه** : زښانه د پاره د خپلې وینځې نه پرده نشته. البته زښانه به د خپل
نارینه غلام نه پرده کوي، ځکه غلام د دې په حق کې د پردې سړي په حکم کې دی.

۱۱. **سادگان او بولگان** : د زښانه د پاره د هغه سادگانو او بولگانو (شودگانو)
سرو نه هم پرده نشته چې هغوی عقل نه لري، ښځو ته یې شوق نه راپورته کېږي، د ښځو
ښائست او ښکلا سره دلچسپي نه لري، صرف د خوراک په خاطر کورونو ته داخلېږي.

۱۲. **نابالغ ماشوم چې په شهوت نه پوهیږي** : زښانه د پاره د هغه نابالغ ماشوم نه
هم پرده نشته چې هغه په شهوت نه پوهیږي، او د زښانه د خاص حالاتو نه بالکل ناخبره
وي. البته که ماشوم په دې خبرو باندې پوهیدو نو بیا دده نه هم پرده لازم ده. (۲)

دا مذکوره دولس کسان د قرآن کریم په سورة النور کې ذکر دي چې د دوی نه پرده نشته.

۱۳. **خپل تره او خپل ماما** : زښانه د پاره د خپل تره او خپل ماما نه هم پرده نشته،
اگر چې په مذکوره آیت کې د دې تذکره نشته خو دا هم د ورونو په حکم کې دي.
ځکه د زښانه د پاره (د پلار او مور د طرفه) نیکه داسې دي لکه خپل پلار، نو اوس د
دوی بچي د زښانه د پاره داسې شو لکه خپل ورونه، او د ورونو نه پرده نشته، نو لهذا
زښانه ته د خپل تره او خپل ماما نه هم پرده نشته. (۳)

(۱) روح المعاني ج ۹ ص ۳۳۸ سورة النور آیه ۳۱.

(۲) معارف القرآن لمولانا مفتي محمد شفیع رحمہ اللہ سورة النور فی تشریح آیه ۳۱.

(۳) ولم يذكر سبحانه الأعمام والأخوال مع أنهم كما قال الحسن وابن جبير كسائر البحارم في جواز إبداء الزينة لهم قيل: لأنهم في معنى الإخوان من حيث كون الجد سواء كان أب الأب أو أب الأم في معنى الأب فيكون ابنه في معنى الأخ. وقيل: لم يذكرهم سبحانه لئلا أن الأحوط أن يستتر عنهم حذرا من أن يصغرهم لأبنائهم فيؤدي ذلك إلى نظر الأبناء إليهم. تفسير روح المعاني ج ۹ ص ۳۳۷ سورة النور آیه ۳۱.

۱۴. رضاعت: همدارنگې په رضاعت سره چې کومې رشتې حرامې دي د هغوی نه هم پرده نشته. (مثلاً زنانه د پاره د رضاعي ورور، رضاعي وراره، رضاعي تره، رضاعي ماما وغیره نه پرده نشته).

حضرت عائشې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا به فرمايل:

حَزْمُوا مِنَ الرِّضَاعَةِ مَا تَحَرَّمُونَ مِنَ النَّسَبِ. (۱)

تاسو چې د نسب په وجه کومې رشتې حرامې گنړې هغه د رضاعت په وجه هم حرامې او گنړې.

(يعنی لکه څرنګې چې زنانه و ته د خپل حقيقي ورور او حقيقي تره سره نکاح ناجائزه نو همدغه شان د رضاعي ورور او رضاعي تره سره هم نکاح ناجائزه. نو د دوی نه پرده هم نشته).

نبي عليه السلام حضرت عائشې رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ته فرمائي وو چې ستا د پاره د رضاعي تره نه پرده نشته، که هغه ستا کور ته راځي نو دا خبر دی. (۲)

خلاصه دا چې زنانه د پاره کوم کس محرم وي يعنی چې د چا سره يې نکاح نه کيږي نو د هغه نه پرده نشته، او د چا سره يې چې نکاح کيږي د هغه پرده شته.

(۱). صحيح البخاري كتاب تفسير القرآن باب قوله: (إِنْ تُبْدُوا شَيْئًا أَوْ تُخْفُوهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا...) { رقم الحديث ۲۷۹۶، و رقم الحديث ۶۱۵۶ كتاب الأدب باب قول النبي صلى الله عليه وسلم: «كُرِهَتْ يَمِينُكَ. وَعَقْرَى خَلْقٍ».

(۲) عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا. قَالَتْ: جَاءَ عَنِّي مِنَ الرِّضَاعَةِ يَسْتَأْذِنُ عَلِيٌّ، فَأَبَيْتُ أَنْ أَذْنَ لَهُ حَتَّى أَسْتَأْذِنَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَلَمَّا جَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ: إِنَّ عَنِّي مِنَ الرِّضَاعَةِ اسْتَأْذَنَ عَلِيٌّ فَأَبَيْتُ أَنْ أَذْنَ لَهُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «فَلْيَلِجْ عَلَيْكَ عَمَلِي». قُلْتُ: إِنَّمَا أَوْصَعْتُ فِي الْمَرْأَةِ. وَلَمْ يُزِغْنِي الرَّجُلُ. قَالَ: «إِنَّهُ عَمَلِي. فَلْيَلِجْ عَلَيْكَ». صحيح مسلم كتاب الرضاع باب تحريم الرضاعه من ماء الفحل رقم ۱۲۴۵۷. صحيح البخاري رقم الحديث ۲۷۹۶، و رقم الحديث ۶۱۵۶.

زَنَانَه د پاره د پردو سرو د وړاندې د مخ پټولو تفصيلي بحث

د فتنې په دې دور کې زَنَانَه د پاره د پردو سرو د وړاندې خپل مخ پټول په کار دي .
الله تعالی فرمایي :

﴿ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا ۝ (۱) ﴾

ترجمه : (ای پیغمبره ! ته مؤمنانو بڼو ته اووایه) ... او دوی دې خپل زینت نه ښکاره کوي مگر کوم چې د دینه پخپله ښکاره شي .
الله تعالی په مذکوره آیت کې زَنَانَه د زینت ښکاره کولو نه منع کړي مگر کوم زینت چې د کار او حرکت کولو په وخت عاده پخپله ښکاره شي او د هغې پټول مشکل وي نو هغه ورته مستثنی دی .

د " إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا " په تفسیر کې اختلاف :

ددې " إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا " په تفسیر کې د حضرت عبداللہ بن مسعود رضی اللہ عنہ او حضرت عبداللہ بن عباس رضی اللہ عنہما اختلاف دی ، د حضرت عبداللہ بن مسعود رضی اللہ عنہ په نزد د دینه د زَنَانَه غټ خادر (بُرَق) او کپړې مراد دي ، اوس د آیت مطلب دا شو چې :
" زَنَانَه دې خپل زینت نه ښکاره کوي مگر که بهر ته د وتلو په وخت ددې غټ خادر (بُرَق) یا کپړې ښکاره شي نو دا خبر دی ، ځکه ددې په پټولو کې حرج دی " . (۲)

(۱) النور آیه ۳۱ .

(۲) عن عبد الله (بن مسعود رضی اللہ عنہ) قال : (وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا) قال : الثياب . تفسیر الطبري

(جامع البیان فی تاول القرآن) ج ۱۹ ص ۱۵۶ سورة النور آیه ۳۱ .

{ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا } أي : لَا يُظْهِرْنَ شَيْئًا مِنَ الزَّيْنَةِ إِلَّا جَانِبَ إِلَّا مَا لَا يُنْكِنُ إِخْفَاؤُهُ .
وَقَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ رضی اللہ عنہ : كَالْبُرْدَاءِ وَالْقِيَابِ . يَعْنِي : عَلَى مَا كَانَ يَتَعَلَّكُهُ نِسَاءُ الْعَرَبِ مِنَ الْبِقِيعَةِ أَلَيَّ ثَجَلَلِ قِيَابَتِهَا . وَمَا يَبْدُو مِنَ أَسَائِلِ الْقِيَابِ فَلَا حَرَجَ عَلَيْهَا لِيُوْا ، إِنَّ هَذَا لَا يُنْكِنُ إِخْفَاؤُهُ . وَتُظْهِرُهُ فِي زِينَةِ النِّسَاءِ مَا يَظْهَرُ مِنْ إِزَارَتِهَا . وَمَا لَا يُنْكِنُ إِخْفَاؤُهُ . وَقَالَ يَقُولُ ابْنُ مَسْعُودٍ رضی اللہ عنہ : الْحَسَنُ ، وَابْنُ سِيرِينَ ، وَأَبُو الْجَوَزَاءِ ، وَابْنُ أَبِي نَجِيحٍ ، وَغَيْرُهُمْ . تفسیر ابن کثیر ج ۶ ص ۲۵ سورة النور آیه ۳۱ .

نو د ابن مسعود رضي الله عنه په نزد د زڼانه د پاره بهر ته وتلو په وخت مخ او لاسونه ښکاره کول ناجائز دي .

او حضرت عبدالله بن عباس رضي الله عنه فرمايي چې د " إَلَّا مَا كَلَهَرَ مِنْهَا " نه مخ او د لاسونو ورغوي مراد دي . اوس دده په نزد د آيت مطلب دا شو چې :
زڼانه به خپل زينت نه ښکاره کوي مگر مخ او لاسونه ښکاره کولې شي ځکه ددې پټول مشکل دي .

(خوش شرط دادی چې د زڼانه مخ او لاسونو ښکاره کولو سره د فتنې يره نه وي) .

د امام بیضاوي رَحْمَةُ اللَّهِ تَحْقِيق

امام بیضاوي " فرمايي چې په " إَلَّا مَا كَلَهَرَ مِنْهَا " سره چې د مخ او لاسونو کومه استثناء شوی " چې دا په عورت کې داخل ندي " نو ظاهره داده چې دا د مانځه په باره کې عورت ندي (یعنی که په مانځه کې د زڼانه مخ او لاسونه ښکاره شي نو مونځ یې نه ماتیږي) ، د پردو سره په حق کې د اصیلې ښځې ټول بدن عورت دی ، د خپل خاوند او خپلو محارمونو علاوه بل هیچا ته اجازت نشته چې بلا ضرورت د ښځې مخ ته اوگوري . (۱)

د قاضي ثناء الله پاني پتي رَحْمَةُ اللَّهِ تَحْقِيق

قاضي ثناء الله پاني پتي رَحْمَةُ اللَّهِ تَحْقِيق په تفسیر مطهرې کې ذکر کړي چې که په مذکوره آیت کې د زينت نه مراد مطلق زينت شي او د ابن مسعود رضي الله عنه په قول عمل اوشي نو بیا به په دَلَالَةُ النَّص سره د ښځې د پاره د پردو سره د وړاندې مخ او لاسونه ښکاره کول حرام شي .

(۱) ﴿ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ ﴾ كَالْحُلِيِّ وَالْثِيَابِ وَالْأَصْبَاغِ فَضْلًا عَنْ مَوَاضِعِهَا لَمَّا لَا يَحِلُّ أَنْ تُبْدَى لَهُ. ﴿ إِلَّا مَا كَلَهَرَ ﴾ مِنْهَا عِنْدَ مَزَاوِلِ الْأَشْيَاءِ كَالْثِيَابِ وَالْخَاتَمِ لِأَنَّ فِي سِتْرِهَا حُرْجًا. وَقِيلَ الْمُرَادُ بِالزَّيْنَةِ مَوَاضِعُهَا عَلَى حَدِّثِ الْمَضَامِ أَوْ مَا يَعْرِى الْمَحَاسِنَ الْخَلْقِيَّةَ وَالتَّزْيِينِيَّةَ. وَالسُّتْنَى هُوَ الْوَجْهَ وَالْكَفَّانَ لِأَنَّهَا لَيْسَتْ بِعَوْرَةٍ. وَالْأَظْهَرُ أَنَّ هَذَا فِي الصَّلَاةِ لَا فِي النَّظَرِ، لِأَنَّ كُلَّ بَدَنِ الْحُرَّةِ عَوْرَةٌ لَا يَحِلُّ لِغَيْرِ الزَّوْجِ وَالْمَحْرَمِ النَّظَرَ إِلَى شَيْءٍ مِنْهَا إِلَّا لِلضَّرُورَةِ كَالْمُعَالَجَةِ وَتَحْقِيقِ الشَّهَادَةِ. تَفْسِيرُ الْبِضَاوِيِّ ج ۲ ص ۱۰۲ سورة النور آية ۳۱.

او که د زینت نه مراد د زینت حایونه مراد شي نو بیا به د روستو استثناء مطلب دا شي چې زنانه ته د ضرورت په حایونو کې مخ لاسونه ښکاره کول جائز دي .

بیا قاضي صاحب ذکر کړي چې زنانه د پاره د پردو سرود وړاندې مخ ښکاره کول حرام دي ، او په دې باندې د قرآن کریم دا آیت هم دلالت کوي ، الله ﷻ فرمایي :

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيزِهِنَّ﴾ (۱)

ترجمه : ای پیغمبره ! ته خپلو بیبيانو ، خپلو لورانو او مؤمنانو زنانه ته اووايه چې (د کور نه د څه ضرور کار پسې د وتلو په وخت) خپل لوي څادرونه په ځان باندې رابښکته کړي .

بیا قاضي ثناء الله پاني پتي رَحْمَةُ اللهِ نور دلائل هم په دې باندې ذکر کړي چې د ښځې د پاره د پردو سرود وړاندې خپل مخ ښکاره کول ناجائز دی . (۲)

(۱) الاحزاب آیه ۵۹ .

(۲) فالمراد بالزينة في الآية ان كان نفس الزينة كما فسرناه تبعاً لما قال البيضاوي بالحل والغياب والاصباح . ويكون حينئذٍ تحريم ابداء مواضع الزينة بدلالة النص بالطريق الاول فلا خفاء على هذا في تأويل الاستثناء . حيث يقال معنى " إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا " الا ثيابها الظاهرة . قال البغوي : قال ابن مسعود رضي الله عنه : هي الثياب بدليل قوله تعالى : " خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ " وأراد به الغياب .

وان كان المراد بها مواضع الزينة فمعنى الاستثناء الا ما ظهر منها عند الضرورات ضرورة الخروج لقضاء الحوائج او ضرورة الاستشهاد او نحو ذلك يعنى من غير قصد الى ابدائها . فاستثناء الوجه والكفين من عورة الحرة ليس الا لاجل الصلاة .

ويدل على عدم جواز ابداء المرأة وجهها قوله تعالى : ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ﴾ قال ابن عباس رضي الله عنهما وابو عبيدة رضي الله عنه أمرت نساء المؤمنين ان يغطين رءوسهن ووجوههن بالجلابيب الا عيناً واحداً يعلم ألهن حرائر . وما ذكرنا من حديث " جاءت امرأة من خثعم عام حجة الوداع سائلة مسئلة قضاء الحج عن أبيها " محمول على جواز خروجها لضرورة السؤال عن المسألة . وما ذكر من " ان الفضل رضي الله عنه كان ينظر إليها وتنظر اليه فجعل النبي صلى الله عليه وسلم يصرف وجه الفضل رضي الله عنه الى الشق الاخر " مريض في المنع عن النظر الى وجه المرأة الاجنبية لعدم الأمن عليهما من الشيطان . التفسير المظهر ج ۶ ص ۳۹۵ سورة النور آیه ۳۱ .

د علامه شنقيطي رحمه الله تحقيق

علامه شنقيطي رحمه الله په خپل تفسير "أضواء البيان في إيضاح القرآن بالقرآن" کې د حضرت عبدالله بن مسعود رضي الله عنه او حضرت عبدالله بن عباس رضي الله عنهما د اقوالو ذکر کولو نه پس ليکلي چې د عبدالله بن مسعود رضي الله عنه قول ډير بهر دی (چې زڼانه به خپل مخ غیر محرمو سړو ته نه ښکاره کوي) ؛ ځکه په دې کې احتیاط دی ، د فتنې نه لرې کیدل دي ، او د سړو او ښځو د زړونو د پاکوالي ذریعه ده .

بل دا چې د ښځې مخ خود بنائست مرکز دی ، او د پته کتل خو په فتنه کې د واقع کیدلو غټ سبب دی ، (لهذا د زڼانه د پاره د پردو سرود وړاندې خپل مخ پټول لازمي دی) . (۱)

د ابن عباس د تفسیر موافق هم د آیت نه زڼانه و ته قصدا د مخ ښکاره

کولو جواز نه معلومېږي

که چیرته د حضرت عبدالله بن عباس رضي الله عنه د تفسیر موافق د "إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا" نه مخ او لاسونه مراد شي نو بیا هم د دې آیت نه د زڼانه و د پاره د پردو سرود وړاندې د خپل مخ ښکاره کولو جواز نه معلومېږي . ځکه الله تعالی داسې او فرمایلي :

"إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا" مگر چې کوم ورنه پخپله ښکاره شي .

داسې یې ندي فرمایلي : "إِلَّا مَا أَظْهَرَ مِنْهَا" چې ګني ښځې دې قصدا ښکاره کوي .

یعنی دلته آیت کې "مَا ظَهَرَ" فعل لازمي صیغه استعمال شوی ، مطلب یې دادی :

"چې کوم زینت پخپله ښکاره شي نو هغه خبر دی ."

(۱) أَظْهَرَ الْقَوْلَيْنِ الْمَذْكُورَيْنِ عِنْدِي قَوْلُ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ الزَّيْنَةَ الْقَاهِرَةَ هِيَ مَا لَا يَسْتَلِزِمُ النَّظَرَ إِلَيْهَا رُؤْيَا هِيَ مِنْ بَدَنِ الْمَرْأَةِ الْأَجْنَبِيَّةِ ، وَإِنَّمَا قُلْنَا إِنَّ هَذَا الْقَوْلَ هُوَ الْأَظْهَرُ ، لِأَنَّهُ هُوَ أَخْوَفُ الْأَقْوَالِ ، وَأَبْعَدُهَا عَنْ أَسْبَابِ الْفِتْنَةِ ، وَأَظْهَرُهَا لِقُلُوبِ الزَّجَالِ وَالنِّسَاءِ ، وَلَا يَخْفَى أَنَّ وَجْهَ الْمَرْأَةِ هُوَ أَضَلُّ جَنَائِلِهَا وَرُؤْيَا مِنْ أَغْلَقِ أَسْبَابِ الْإِفْتِتَانِ بِهَا ، كَمَا هُوَ مَعْلُومٌ وَالْجَارِي عَلَى قَوَاعِدِ الشَّرْعِ الْكَرِيمِ هُوَ تَكَاثُرُ الْمُخَالَفَةِ وَالْإِنْتِغَادُ مِنَ الْوُقُوعِ فِي مَا لَا يَلْبِغُنِي . أضواء البيان في إيضاح القرآن بالقرآن ج ۵ ص ۵۱۷ سورة النور آیه ۳۱ .

دا ياد ساتئ چې د مذکوره آيت نه هيڅ کله دا نه ثابتېږي چې گني نارينه د پاره د پردې زَنانه مخ ته کتل جائز دي ، بلکه نارينه و ته اوس هم دا حکم دی چې خپل نظرونه به ښکته ساتي ، خو که د څه شرعي ضرورت په وجه د زَنانه مخ او لاسونه ښکاره شي نو پردې سړي به ورته بلا ضرورت نه گوري .

د فقهاؤ اختلاف :

چونکه د ﴿إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا﴾ په تفسیر کې د ابن مسعود رضي الله عنه او ابن عباس رضي الله عنه اختلاف دی نو په همدې بڼه باندې د امت فقهاؤ هم په دې کې اختلاف کړی چې :
 " آیا د زَنانه مخ او لاسونه د پردې نه مستثنی دي او که نه ؟ "

امام مالک ، امام شافعي او امام احمد بن حنبل رحمهم الله د ابن مسعود رضي الله عنه قول ته ترجیح ورکړی ، د دوی په نزد زَنانه د پاره د بهر و تلو په وخت د مخ او لاسونو ښکاره کول او د دوی مخونو ته کتل مطلقاً ناجائز دي که د فتنې يره وي او که نه .^(۱)

اود امام اعظم ابو حنيفه رحمه الله په نزد که د فتنې يره نه وه نو بيا د مخ او لاسونو ښکاره کولو اجازت شته . خو چونکه عاده د مخ او لاسونو په ښکاره کولو کې د فتنې يره شته ، ځکه مخ خود حُسن مظهر دی ، لهذا متأخرينو حنفي فقهاؤ د زَنانه د پاره د پردو سرود

← ← الشَّيْبَانِي وَلِذَلِكَ قَالَ: {إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا} لَمْ يَقُلْ "إِلَّا مَا أَظْهَرَ مِنْهَا". ثُمَّ نَهَى مَرَّةً أُخْرَى عَنْ إِدْرَامِ الزَّيْنَةِ إِلَّا لِمَنِ اسْتِثْنَاهُمْ. فَذَلِكَ هَذَا عَلَى أَنَّ الزَّيْنَةَ الثَّانِيَةَ غَيْرُ الزَّيْنَةِ الْأُولَى. فَالزَّيْنَةُ الْأُولَى هِيَ الزَّيْنَةُ الظَّاهِرَةُ الَّتِي تَظْهَرُ لَكِنْ أَحَدٌ وَلَا يَسْكُنُ إِخْفَاؤَهَا. وَالزَّيْنَةُ الثَّانِيَةُ هِيَ الزَّيْنَةُ الْبَاطِنَةُ الَّتِي يَتَزَيَّنُ بِهَا. وَلَوْ كَانَتْ هَذِهِ الزَّيْنَةُ جَائِزَةً لَكِنْ أَحَدٌ لَمْ يَكُنْ لِلتَّعْيِيمِ فِي الْأُولَى وَالِاسْتِثْنَاءِ فِي الثَّانِيَةِ فَائِدَةٌ مَعْلُومَةٌ. رِسَالَةُ الْعَحَابِ ص ۱۱

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: الزَّيْنَةُ زَيْنَتَانِ: زَيْنَةُ ظَاهِرَةٌ. وَزَيْنَةُ بَاطِنَةٌ لَا يَرَاهَا إِلَّا الرَّؤُوحُ. فَأَمَّا الزَّيْنَةُ الظَّاهِرَةُ: فَالْيَتِيَابُ. وَأَمَّا الزَّيْنَةُ الْبَاطِنَةُ: فَالْخُلُوعُ وَالسَّوَارُ وَالْخَاتَمُ. وَلَقَطَ ابْنُ جَرِيرٍ: فَالظَّاهِرَةُ مِنْهَا الْيَتِيَابُ. وَمَا يَخْفَى: فَالْخُلُوعُ وَالسَّوَارُ وَالْخَاتَمُ. أَخْرَجَهُ ابْنُ أَبِي شَيْبَةَ. وَابْنُ جَرِيرٍ. وَابْنُ الْأَثِيرِ. أَصْنَاءُ الْبَانِ لِي يُصَاحَ الْقُرْآنُ بِالْقُرْآنِ ج ۵ ص ۵۱۳ سورة البرر آية ۳۱.

(۱) د درې وارو مذاهبدو کتابونو عبارتونه په کشف الباري کې ذکر دي . کشف الباري لشيخ الحديث مولانا سليم الله خان رحمه الله کتاب الاسلذان ص ۳۹ حاشية ۵۱ .

وراندې د مخ او لاسونو ښکاره کولو اجازت مطلقاً ندي ورکړی .
اتفاقي خبره : په دې خبره د ټولو فقهاؤ اتفاق دی چې کله د زنانه د پاره د مخ په ښکاره کولو سره د فتنې پړه وي نو بيا يې ښکاره کول ناجائز دي ، او د پته کتل هم ناجائز دي .
 دا ښکاره خبره ده چې د زنانه د ښائست اصلي مرکز مخ دی ، او نن سبا د فتنې او فساد زمانه ده ، د شهوت غلبه ده ، لهذا د سخت ضرورت نه بغير زنانه د پاره د پردو سرود وړاندې مخ او لاسونه ښکاره کول منع دي ، او پردو سرود پاره هم د پته بغير د ضرورت شرعيه نه کتل منع دي . (۱)

بلکه په همدې باندې د خلورو وارو مذاهبو او نورو علماؤ اجماع ده : " چې کله د فتنې پړه وي نو د ځوانې ښځې د پاره د مخ پټول واجب دي ، او همدا مخ پټول د زنانه د پاره شريعت رښاني دی " . (۲)

تر دې چې په خلورو وارو مېو کې که د چا په نزد مخ او لاسونه په عورت کې داخل دي او که د چا په نزد داخل ندي خوددې ټولو په دې باندې اتفاق دی چې :
 د ښځې د پاره د پردو سرود نه ټول بدن او خاصکر مخ پټول واجب دي ؛ ځکه په دې زمانه

(۱) معارف القرآن سورة النور في تشریح آية ۳۱ . وسورة الاحزاب في تشریح آية ۵۳ . وهکذا في كشف الناري کتاب الاستبدان ص ۵۰

قال الحسکفي رحمه الله : (فَإِنْ خَافَ الشَّهْوَةَ) أَوْ خَشِيَ . مَشَتْغَ نَظْرَهُ إِلَى وَجْهِهَا ، فَجُلَّ النَّظَرُ مُقَيَّدٌ بِعَدَمِ الشَّهْوَةِ وَإِلَّا فَحَرَامٌ . وَهَذَا فِي زَمَانِهِمْ . وَأَمَّا فِي زَمَانِنَا فَتَنَّتْ مِنَ الشَّابَّةِ الدَّرَاخُتَارُ كَثْرًا النَّظَرُ وَالْإِنْبَاطُ فَضُنَّ فِي النَّظَرِ وَالْتِسَاجُ ج ۶ ص ۳۷۰ . وهکذا في احکام القرآن للجصاص ج ۳ ص ۵۴۶ سورة الاحزاب .

(۲) و أجمع العلماء من جميع المذاهب الأربعة وغيرها . أن تغطية وجه المرأة الحرة الشابة عند خوف الفتنة بها واجب . خاصة عند من يظنونه أبصارهم اليها . ولا تحترز منهم إلا بتغطية وجهها . حکي الإجماع على هذا جماعة : كابن رسلان والجويني . وغيرهم . قال ابن رسلان ويدل على تقييدها بالحاجة يعني النظر اتفاق المسلمين على منع النساء أن يخرجن سافرات الوجه . لا سيما عند كثرة الفسق

و أجمع العلماء من جميع المذاهب الأربعة وغيرها . أن تغطية المرأة الحرة الشابة لوجهها شريعة رښانيه لذاته . وإنما خلافهم في التاركة له في غير فتنة . هل هي تاركة لفرض تأثم به او يستحب وفضيحه . العجائب في الشرع والنظر ج ۱ ص ۷۹ نهية المطلب ج ۱۲ ص ۳۱ . عون المعبود ج ۱۱ ص ۱۶۲

کې فساد زیات دی او د خلقو دینونه کمزوري دي . (۱)

د فقهاء کرامو په زده کړه د ښځې د پاره بلا ضرورت د پردو سرود

وړاندې مخ ښکاره کول ناجائز دي

بعضې خلق په دې باندې د هوکه شوي چې هغوی چیرته د فقهي په کتابونو د مانځه په مسائلو کې دا مسئله کتلې چې : " د ښځې د مخ ، لاسونو او خپونه علاوه نور ټول بدن عورت دی ، نو که په مانځه کې د ښځې مخ ، یا لاسونه تر مړوندونو پورې ، یا خپې تر ځنگلو پورې ښکاره شي نو موندل کېږي ، باقي ټول بدن پټول فرض دي " . (۲)

(۱) نستطيع أن نخلص مما تقدم بأن علماء المذاهب الأربعة يكادون يتفقون على وجوب تغطية المرأة جميع بدنها عن الأجانب، سواء منهم من يرى أن الوجه والكفين عورة. ومن يرى أنها غير عورة لكنه يوجب تغطيتها في هذا الزمان لفساد أكثر الناس. ورقة دينهم. وعدم تورعهم عن النظر المحرم إلى وجه المرأة الذي هو مجمع المحاسن، ومعيار الجمال، ومصباح البدن. عودة العجائب ج ۳ ص ۴۷۴ ، إلى كل فاة تومن بالله ص ۴۴. المذاهب الأربعة المتبوعة: منهم من قال بوجوب ستر وجه المرأة عن الرجال الأجانب، ومنهم من قال باستحباب ستر وجهها عن الرجال الأجانب عند أمن الفتنة، أما عند خشية الفتنة فيجب عند جميع العلماء. والتفصيل على النحو الآتي: وجوب ستر المرأة جميع بدنها، بما في ذلك وجهها وكفيها عن الرجال الأجانب عنها. وقد رأى بعض أهل العلم أن الوجه والكفين عورة لا يجوز إظهارهما لغير النساء المسلمات والمحارم. استناداً إلى الحديث الصحيح: « الْمَرْأَةُ عَوْرَةٌ » . ورأى البعض الآخر أنها غير عورة. لكنهم قالوا بوجوب سترها لغو الفتنة نظراً لفساد الزمن. فالتعقدت عناصر المذاهب الأربعة على وجوب سترها، وحرمة كشفها، لذا نقل الإمام النووي، والتقي الحصفى، والخطيب الشربيني، وغيرهم عن الإمام الجويني إمام الحرمين اتفاق المسلمين على منع النساء من الخروج سافرات الوجوه. اظهار الحق والصراف في حكم العجائب ص ۳۷۸.

(۲) په دې مختار کې دا مسئله داسې ذکر ده : (وَالْعَوْرَةُ لِلْحُرِّ) وَلَوْ خُلَّتْ (جَمِيعُ بَدَنِهَا) حَتَّى شَفَرَهَا النَّازِلُ فِي الْأَصْح (خَلَا الْوَجْهَ وَالْكُفَيْنِ) لَفَلَهُ الْكَفَّ عَوْرَةً عَلَى الْمَذْهَبِ (وَالْقَدَمَيْنِ) عَلَى الْمُعْتَمِدِ . وَصَوْنُهَا عَلَى الرَّاجِحِ وَإِزْاعِهَا عَلَى التَّزْجُوحِ . الدر المختار ج ۱ ص ۲۰۶ باب هُرُوطِ الْمَلَاةِ .

په بحر الرائق کې ذکر دي : وَبَدَنُ الْحُرِّ عَوْرَةٌ إِلَّا وَجْهَهَا وَكُفَيْهَا وَقَدَمَيْهَا لِقَوْلِهِ تَعَالَى (وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا) قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ وَجْهَهَا وَكُفَيْهَا وَإِنْ كَانَ ابْنٌ مَسْعُودٌ قَسَرَةً بِالْقِيَابِ . البحر الرائق ج ۱ ص ۲۸۲ .

دا مسئله فقهاؤ د مانځه په باره کې ليکلې ده ، خو دا بعضې خلق ورباندې د هوکه شوي ، دوی ورته معلومه کړی چې گني ښځه د پردو سرود ورباندې خپل مخ ښکاره کولې شي . حالانکه د قرآن په صريحو آيتونو او بې شماره صحيح احاديثو کې د ښځې د پاره د پردو سرود ورباندې د مخ پټولو حکم شوی .

همدارنگې فقهاء کرامو همدلته د مانځه د شرائطو بيانولو سره سره د حجاب مسئله هم ذکر کړی چې :

”مخ او لاسونه اگر چې عورت ندي خود پردو سرود ورباندې يې ښکاره کول ناجائز دي“
دا ددې د پاره چې خلق په هغه پاس مسئله باندې د هوکه نشي .
په دُر مختار کې د مذکوره مسئلې پسې متصل ذکر دي :

(وَتُتَنَعُ) الْمَرْأَةُ الشَّابَّةُ (مِنْ كَشْفِ الْوَجْهِ بَيْنَ رِجَالٍ) لَا لِأَنَّهُ عَوْرَةٌ بَلْ (لِخَوْفِ الْفِتْنَةِ) . (۱)
ځوانه ښځه به د پردو سرود ورباندې د مخ ښکاره کولو نه منع کولې شي ، دا منع کول ددې د وجې ندي چې گني دا (د مانځه واله) عورت دی ، بلکه په مخ ښکاره کولو کې د فتنې پړه ده .

د دُر مختار واله د ډير احتياط په وجه همدا مسئله روستو په كِتَابُ الْخَطَرِ وَالْإِبَاحَةِ کې هم ذکر کړی . (۲)

په بحر الرائق کې هم د مانځه شرائطو بيانولو په بحث کې دا مسئله ذکر ده :
قَالَ مَشَايخُنَا: تُتَنَعُ الْمَرْأَةُ الشَّابَّةُ مِنْ كَشْفِ وَجْهَهَا بَيْنَ الرِّجَالِ فِي زَمَانِنَا لِلْفِتْنَةِ . (۳)
زمونږ مشايخو ويلي چې په دې زمانه کې به ځوانه ښځه د پردو سرود ورباندې د مخ ښکاره کولو نه منع کولې شي ؛ ځکه د ښځې د مخ په ښکاره کولو کې فتنه ده .
قاضي خان د مانځه شرائط ذکر کولو سره فرمائي دي :

وَالْمُعْتَبَرُ فِي إِفْسَادِ الصَّلَاةِ الْكَشْفُ مَا فَوْقَ الْأُذُنَيْنِ لَا مَا تَحْتَهُمَا هُوَ الصَّحِيحُ . وَفِي حُزْمَةِ

(۱) الدرالمختار ج ۱ ص ۲۰۶ تَابَ هُزُوطُ الصَّلَاةِ مَطْلَبٌ فِي سَعْرِ الْعَوْرَةِ .

(۲) الدرالمختار كِتَابُ الْخَطَرِ وَالْإِبَاحَةِ فَعَلٌ فِي النُّكْرَةِ النَّسْ ج ۶ ص ۳۶۷ .

(۳) البحر الرائق ج ۱ ص ۲۸۳ تَابَ هُزُوطُ الصَّلَاةِ .

النَّظَرِ سَوَى مَا بَيْنَهُمَا هُوَ الصَّحِيحُ. (۱)

یعنی که په مانځه کې د زنانه د غوږونو نه پورته حصه (سراو وینستان) ښکاره شي نو مونځ یې فاسدېږي او همدا صحیح قول دی، خود پردو سړوپه حق کې د زنانه د غوږونو نه پورته حصه (سراو وینستان) او ښکته حصه (مخ وغیره) دواړه برابر دي، دواړو ته کتل حرام دي، او همدا صحیح قول دی.

خاوند ته د وهلو اجازت بلکه که یوه زنانه د پردو سرود وړاندې بلا ضرورت خپل مخ ښکاره کوي نو خاوند ته دا اجازت شته چې د یته سزا ورکړي.

د زمختار واله د تعزیر په باب کې هغه ځایونه ذکر کړي چې په هغې کې خاوند ته دا اجازت شته چې ښځې ته سزا ورکړي، په هغې کې دا هم دي:

أَوْ كَشَفَتْ وَجْهَهَا لِغَيْرِ مَحْرَمٍ. أَوْ كَلَّمَتْهُ. أَوْ شَتَمَتْهُ. (۲)

یا ښځه خپل مخ پردې سړي ته ښکاره کړي، یا د پردې سړي سره خبرې او کړي، یا هغه ته کنخل او کړي.

چې د ښځې مخ ښکاره وي نو بیا خود پردې مقصد ختم شو: د ښځې ټول حسن او کشش خو په مخ کې جمع شوې وي، که چیرته د یته د بهر وتلو په وخت د مخ ښکاره کولو اجازت ورکړې شي نو بیا خود پردې چې کوم مقصد دی "یعنی عفت او پاکدامني" هغه په خطر کې شو.

(۱) درر الحکام شرح غرر الاحکام ج ۱ ص ۵۹ بَابُ شُرُوطِ الصَّلَاةِ

(۲) هغه ځایونه چې په هغې کې خاوند ته دا اجازت شته چې ښځې ته سزا ورکړي هغه دا دي: (وَيُعْرِضُ الْمَوْلَى عَبْدَهُ وَالْمَرْأَةَ زَوْجَتَهُ) وَلَوْ صَغِيرَةً لِمَا سَيَجِيءُ (عَلَى تَرْكِهَا الزَّيْنَةَ) الشَّرْعِيَّةَ مَعَ قُدْرَتِهَا عَلَيْهَا (و) تَرْكِهَا (غُسْلَ الْجَنَابَةِ) (عَنِ الْخُرُوجِ مِنَ الْمَنْزِلِ) لَوْ بِغَيْرِ حَقٍّ (وَتَرْكِهَا إِلَى الْفِرَاشِ) لَوْ كَاهِرَةً مِنْ نَحْوِ خِيْنٍ وَيَلْحَقُ بِذَلِكَ مَا لَوْ خَرَبَتْ وَلَدَهَا الصَّغِيرَ عِنْدَ بُكَائِهِ. أَوْ مَرَبَتْ جَارِيَتَهُ غُرُورًا وَلَا تَتَّعِظُ بِوَعْدِهِ أَوْ شَتَمَتْهُ وَلَوْ بِنَحْوِ يَا جَارُ أَوِ ادْعَتْ عَلَيْهِ أَوْ مَرَقَتْ زَيْنَابَهُ أَوْ كَلَّمَتْهُ لِيَسْتَعْمَلَهَا أَجْنَبِيٌّ أَوْ كَشَفَتْ وَجْهَهَا لِغَيْرِ مَحْرَمٍ أَوْ كَلَّمَتْهُ أَوْ شَتَمَتْهُ أَوْ أَغْلَقَتْ مَا لَمْ تَحْدِ الْعَادَةُ بِهِ إِلَّا ذِيهِ وَالضَّابِطُ كُلُّ مَعْصِيَةٍ لَا حَدَّ فِيهَا فَلِلزَّوْجِ وَالْمَوْلَى التَّعْزِيرُ. وَلَيْسَ مِنْهُ مَا لَوْ كَلَبَتْ نَفْسَهَا أَوْ كَسَتْهَا، الْكَلْبُ: لِأَنَّ لِصَاحِبِ الْحَقِّ مَقَالًا الدَّرَ الْمَحَارَ ح ۴ ص ۷۷ بَابُ التَّعْزِيرِ وَهَكَذَا لَمْ يَكُنْ مُحَمَّدٌ ح ۲۱ ص ۱۱۲

بل دا چې که دوی ته صرف د مخ ښکاره کولو اجازت ورکړې شي نو بیا به دا کارنټي څوک اخلي چې دا به نور آندامونه نه ښکاره کوي؟

نن صبا خو په اکثره اسلامي ملکونو کې عضو ښځو د خپل وجود یو څو آندامونه پټ کړي وي نور یې اکثره بدن ښکاره وي.

عضو په کې صرف نرې جانګې اچولې وي ، او نور د بدن اکثره حصه وېستان ، سینې ، او پوندۍ یې ښکاره وي . که حالات همدا سې روان وي نو پټه نه لپي چې آئنده به دا ښځې څه څه نخرې او کړي؟

اسلام خو زنانه د قیمتي ملغلرې په شان محفوظ ساتلی ، د دې د حیا او عزت حفاظت یې کړی ، لیکن افسوس چې نن صبا د بعضې مسلمانانو ښځې د یورپي ملکونو د ښځو په شان په بازارونو کې بې پردې گرځي ، او زړه یې چې څه غوږي هغه کوي . لیکن د دوی سرپرستان ورته هیڅ نه وایي ، بلکې د پټه کمال او ثقافت وایي ، او په دې باندې فخر کوي . (اَلْعِيَاذُ بِاللّٰهِ) . (۱)

د جدید اُردو فتاویٰ اقوال

اوس درته د یو څو جدید اُردو فتاویٰ عبارتونه را نقل کوم :

په کفایت المفتي کې ذکر دي : د پردې او حجاب د حکم دارو مدار په دې باندې دی چې هلته د فتنې یره وي ، او دا ظاهره خبره ده چې مخ ته په کتلو کې فتنه ډیره پیدا کیږي نو ځکه فقهاء کرامو د آزادې مسلمانې ښځې د پاره د پردو سرود وړاندې مخ ښکاره کول ناجائز گرځولی .

د نصوصو (قرآن کریم او احادیثو) نه هم د مخ د پردې تائید کیږي ، او په همدې کې احتیاط او حفاظت هم دی ، لهذا زنانه د پاره بهر ته د وتلو په وخت برقع اچول د شریعت او حکمت موافق ده . (۲)

په فتاویٰ حقانیه کې ذکر دي : د ښځې د پاره بهر ته د وتلو په وخت د سر نه ترخپو

(۱) شریعه لاملات محمد عاشق اللهی لند شهرې ص ۱۷

(۲) کفایت المفتی ج ۵ ص ۳۹۲ کتاب الحجاب کشف الازی کتاب الاموال ص ۵۰

پورې ټول بدن او مخ پټول ضروري دي. (۱)

په امداد الفتاوی کې ذکر دي: د آیتونو، احادیثو، او فقهی روایاتو نه صفا معلومیږي چې د بنځې د پاره (بهر ته د وتلو په وخت) د ټول بدن پټول لازمي دي، البته چې چیرته سخت ضرورت وي یا په زنانه کې د ډیر بډۍ توب په وجه د فتنې او اشتها احتمال بالکل نه وي نو بیا هلته د مخ او لاسونو ښکاره کول جائز دي. (۲)

په احسن الفتاوی کې ذکر دي: د پردې په ثبوت کې یو څو امور مختصر بیانولې شي:

۱. د بنځې د پاره بغیر ضرورته (فضول) په برقع کې وتل هم حرام دي.

۲. د اهم ضرورت د پاره په پرده کې بهر وتل جائز دي خو شرط د ادې چې برقع به ډیره ډولي (مزینه) نه وي، خوشبو به نه استعمالوي، خبرې او د تللو آنداز به یې دانې نه وي چې نور خلق ځانته متوجه کوي، او د فتنې احتمال نه وي.

۳. بې پردې بهر وتل، او د پردو سرود وړاندې بغیر د سخت ضرورت نه مخ ښکاره کول حرام دي. (۳)

په فتاوی محمودیه کې ذکر دي: د بنځو د پاره اصلاً په کور کې د اوسیدلو حکم دی خو که د څه ضرورت د پاره مجبوراً اړي نو مخ او سر به پټوي، البته د لارې لیدلو د پاره د یوې سترګې ښکاره کولو گنجائش شته. (۴)

په فتاوی محمودیه کې دا هم ذکر دي: اگر چې په یو ځای کې د فساد یره نه وي خو بیا هم د بنځې د پاره د پردو سرود وړاندې خپل مخ پټول ضروري دي. البته د سخت ضرورت په بناء یو څو ځایونه د دینه مستثنی دي. (۵)

په کشف الباري کې ذکر دي چې د پردې زنانه مخ ته په کتلو کې اکثره د فتنې یره شته

(۱) فتاوی حلقه ج ۲ ص ۲۸۵ مرتون کی حرق

(۲) امداد الفتاوی ج ۳ ص ۱۸۱.

(۳) احسن الفتاوی ج ۹ ص ۲۲۹.

(۴) فتاوی محمودیه ج ۲۸ ص ۷۹.

(۵) فتاوی محمودیه ج ۵ ص ۱۹۹، کشف الباري کتاب الاستیذان ص ۵۰.

نو ځکه متاخيرينو فقهاؤ مطلقاً د عدم جواز فتوى ورکړې ده. (۱)

په فتاوى عثمانیه کې ذکر دي: په دې کې هېڅ شک نشته چې د ښځو د پاره د ضرورت او دفع حرج په طور د پردو سرود وړاندې د مخ او لاس ښکاره کولو اجازت شته خو د دې دا مطلب هرگز ندی چې گڼې دوی ته مطلقاً اجازت دی، بلکه دا ورته هله دی چې کله د فتنې یره نه وي او په ځان باندې مطمئن وي.

خو د دې خبرې نه هېڅ هوښیار کس انکار نه کوي چې ډیر احکامات داسې دي چې د هغې تعلق د معاشري او زمانې تبدیلی سره وي، لکه دا خبره حضرت عائشې رضی اللہ عنہا واضحه کړی، هغه فرمائي:

لَوْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى مَا أَخَذَتِ النِّسَاءُ لَمَنَعَهُنَّ الْمَسْجِدَ كَمَا مَنَعَتْ نِسَاءَ بَنِي إِسْرَائِيلَ. (۲)

(اگر چې د نبی صلی اللہ علیہ وسلم په زمانه کې زنانہ و ته په جمات کې د مونځ کولو اجازت و (خو). که چېرته رسول الله صلی اللہ علیہ وسلم د ښځو دا حالت کتلې وې (چې دوی جمات ته د راتلو په وخت خوشبو استعمالوي، بنائسته کپړې اغوندي او خپل زینت ښکاره کوي) نو دوی به یې ضرور د جمات نه داسې منع کړې وې لکه د بني اسرائيلو ښځې چې د جمات نه منع شوې وې.

لهذا زموږ د موجوده معاشري په باره کې دا خیال کول "چې په دې کې سړي د پردو ښځو مخونو ته د غیر شرعي جذباتو نه بغیر گوري" دا هسې خوش خیالي او خام فکري ده. (بلکه ضرور به په غلط نظر او شهوت سره ورته گوري، لهذا دا کتل ورته ناجائز دي، او ښځو له مخونه پټول ضروري دي).

علامه حصکفي رحمۃ اللہ علیہ، علامه کاساني رحمۃ اللہ علیہ او نورو حنفی فقهاؤ دا خبره صراحه ذکر کړې چې: فَحِلُّ النَّظَرِ مُقَيَّدٌ بِعَدَمِ الشَّهْوَةِ وَإِلَّا فَحَرَامٌ.

(۱) کشف الباري کتاب الاستئذان ص ۵۰.

(۲) صحيح مسلم کتاب الصلاة باب منع نساء بني اسرائيل المسجد رقم الحديث ۱۲۲ (۲۲۵). صحيح البخاري

كتاب الأكلان باب خروج النساء إلى المساجد بالليل والقيلين رقم الحديث ۸۶۹.

د پردې زړانه مخ ته د کتلو جواز مقید دی په دې سره چې په دې کې د شهوت یړه نه وي ، ځکه که د شهوت یړه وه نو بیا ورته کتل حرام دي . (۱)

(او په دې زمانه کې خو خامخا د فتنې او شهوت یړه شته نو مطلقاً ورته کتل حرام دي) .
حضرت عائشې رضی الله عنها خو د خیر القرون د زمانې خبره او کړه چې که دا نبي علیه السلام لیدلې وی نو منع کړې به یې وی ، حالانکه هلته حیاء ډیره وه ، د خلقو ایمانونه مضبوط وو ، اوس څه د پاسه څوارلس سوه کاله پس چې په خلقو کې حیاء هم کمه ده . دیني حالت یې هم کمزورې دی ، نو څنگه به زړانه و ته د پردو سپو د وړاندې د ښکاره مخ گرځیدلو اجازت وي ؟ . (۲)

فقهاء کرامو صراحة ذکر کړي چې نن سبا ښځو ته د فتنې او فساد زیاتیدو په وجه جُمات ته تلل منع دي . (۳)

نو چې کله جُمات ته تلل ورته منع دي نو بیا ښکاره مخ په بازار کې ورته چکر وهل څنگه جائز شو ؟

په " آپ کے مسائل اور ان کا حل " کې ذکر دي : د زړانه د پاره شرعاً د مخ پرده لازمي ده ، او بیا خاصکر په کومه زمانه کې چې د خلقو نظرونه ناپاک وي نو د دې نظرونو نه د خپل مخ

(۱) پوره عبارت داسې دی . (فَإِنْ خَافَ الشَّهْوَةَ أَوْ شَكَّ (امْتَنَعَ نَفَرُهُ إِلَى وَجْهِهَا) فَجَلَّ النَّظَرَ مُقَيَّدٌ بِعَدَمِ الشَّهْوَةِ وَإِلَّا فَحَرَامٌ وَهَذَا فِي زَمَانِهِمْ . وَأَمَّا فِي زَمَانِنَا فَتَنَةٌ مِنَ الشَّابَّةِ الدَّرِاسَةِ كَثَابَ الْحَفَرِ وَالْإِبَاحَةِ فَجَلَّ النَّظَرَ وَالتَّبَسُّعُ ح ۶ ص ۳۷۰ . مدافع الصنائع . كتاب الاستحسان ح ۶ ص ۴۹۳ . قاموس الفقه مادة حجاب ۱۸۰۰۳ لغوی عسبه ح ۱۰ ص ۸۱ الحجاب

(۲) الثاني . أن عائشة أم المؤمنين وعبد الله بن مسعود رضي الله عنهما وناهيك بهما عناً وفقهاً وبصورة في دين الله ونصحاً لعباده أنه أخبرا بأن رسول الله صلى الله عليه وسلم لو رأى من النساء ما رأياه لَمَنَعَهُنَّ مِنَ السَّاجِدِ وَهَذَا فِي زَمَانِ الْقُرُونِ الْمُهْضِلَةِ تَهْوِيَتِ الْحَالُ عَمَّا كَانَ عَلَيْهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . إِلَى حَدِّ يَقْتَضِي مَنَعَهُنَّ مِنَ السَّاجِدِ . فَكَيْفَ بَزْمَانِنَا هَذَا بَعْدَ نَحْوِ ثَلَاثَةِ عَشَرَ قَرْنًا وَقَدْ اسْعَ الْأَمْرُ وَقَلَّ الْحَيَاءُ وَضَعُفَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِ كَثِيرٍ مِنَ النَّاسِ ؟ . رسالة الحجاب ح ۱ ص ۱۹

(۳) وَالْفَتَاوَى الَّتِي مَرَّ عَلَى كَرَاهَةٍ حُضُورِ هُنَّ فِي الصَّلَاةِ كُلِّهَا لِيُظْهِرَ الْقِسَادُ . العنابة شرح الهداية ح ۱ ص ۳۶۶ . دور الحكماء شرح عمدة الأحكام ح ۱ ص ۸۶ . البحر الرائق شرح كثر الدلائق ح ۱ ص ۳۸۰ . تبين الحقائق شرح كثر الدلائق ح ۱ ص ۱۳۹ . السابعة شرح الهداية ح ۲ ص ۲۸۶

آبرو بچ کول لازمي ده. (۱)

شيخ صالح بن عکيمين رحمه الله فرمايي: اي مسلمان! په دې خبره ځان پوهه کړه چې د بنځې د پاره د پردو سرونه پرده کول او خپل مخ پټول واجب دي، ددې په وجوب باندې کتاب الله، سنت رسول، او قياس دلالت کوي. (۲)

عورت پټول، او حجاب دواړه جدا جدا مسئلې دي

عورت پټول، او حجاب (يعنی د پردو سرونه مخ پټول) دواړه جدا جدا مسئلې دي. په يو بل کې يې خلط کول ندي په کار. ددې خبرې تشرېح درته ديو څو کتابونو نه نقل کوم:

په فتاوی حقانيه کې ذکر دي چې دیر خلق د بې پردګۍ ثابتولو د پاره د هوکه کوي او د قرآن کریم ددې آيت ﴿وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا﴾ نه دا ثابتوي چې په ﴿إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا﴾ سره د مخ او لاسونو ستنه شوی لهذا د پردو سرونه وړاندې د بنځې د پاره مخ او لاسونه ښکاره کول جائز دي.

حالانکه د ددې خلقو ناپوهي ده، يا قصداً د دجل او تلبیس نه کار اخلي او نورو خلقو ته د هوکه ورکوي.

حکمه که چيرته بنځې ته (بلا ضرورت) د پردو سرونه وړاندې د مخ او لاسونو ښکاره کولو اجازت وی نو بيا ددې آيتونو: ﴿وَإِذَا سَأَلْتَهُنَّ مَتَاعًا فَانْكُوهُنَّ مِنْ وَرَائِ حِجَابٍ﴾ او ﴿يُذِيقُنَّ عَلَيْهِنَ مِنْ جَلَاءِ بَيْتِهِنَّ﴾ څه مطلب شو؟

حالانکه په دې آيتونو کې او نورو ديرو صحيح احاديثو کې زنانه ته دا حکم شوی چې د پردو سرونه وړاندې خپل مخ او لاسونه ښکاره نکړي.

اوس د آيتونو په خپل مينځ کې هيڅ تعارض نشته حکمه دواړه قسمه آيتونه د ځانله ځانله مقصد د پاره دي.

(۱) آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۵۷ د

(۲) قَالَ الشَّيْخُ صَالِحُ بْنُ عَكِيمِينَ رَحِمَهُ اللَّهُ: عَلِمْتُ أَنَّهَا الشُّبُهَةُ أَنَّ اخْتِجَابَ الْمَرْأَةِ عَنِ الرِّجَالِ الْأَجَانِبِ وَتَغْطِيَتُهُ وَجْهَهَا أَمْرٌ وَاجِبٌ. وَلَٰكِنْ عَلَى وَجْهِهِ كِتَابُ رَبِّكَ تَعَالَى وَكُنَّةُ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ الْإِغْتِيَابُ الْمُحْجِجُ وَالْقِيَاسُ انْظُرْ دُ مُحَرَّرَةً سَائِلِي فِي الْحَبَابِ وَالسُّورِ ص ۸۱. بصرة العبد ج ۲ ص ۱۵۲۸ العدد

د ﴿وَلَا يُدْرِيْنَ زَيْنَتُهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا﴾ تعلق د عورت پتولو سره دی.

او د دې نورو آیتونو تعلق د زنانه د پردې سره دی.

عورت پتول، او زنانه د پاره د پردو سرود وړاندې مخ او لاسونه ښکاره کول دواړه جدا جدا مسئلې دي، یو په بل کې خلط کول د هوکه ده.

عورت پتول په سړي او ښځه دواړو باندې فرض دي، خو د سړي عورت د نوم نه تر زنگون پورې دی، او د ښځې عورت ټول بدن دی بغیر د مخ، لاسونو او قدمونو نه. ښځه خپل مخ، لاسونه او قدمونه د خپلو محارمو (یعنی د چا سره یې چې نکاح کیږي، د دوی) د وړاندې ښکاره کولې شي.

همدارنگې که دا آندامونه په مانځه کې ښکاره وي نو هم مونځ کیږي.

که په مانځه کې د سړي د عورت څلورمه حصه ښکاره شوه، یا د زنانه د مخ، لاسونو او قدمونو نه علاوه د نور عورت څلورمه حصه ښکاره شوه نو مونځ یې نه کیږي.

عورت پتول په سړي او ښځه دواړو باندې فرض دي، که څوک مونځ نه کوي نو بیا هم بلا ضرورت د عورت ښکاره کول منع دي. دا د عورت حکم و.

او د حجاب مسئله جدا ده، یعنی ښځه به د پردو سرود وړاندې بلا ضرورت خپل مخ او لاسونه نه ښکاره کوي، بلکه چې کله د کور نه د څه ضرورت د پاره اوشي نو مخ، لاسونه او ټول بدن به په برقع یا غټ پروني باندې پټوي.

دا حجاب صرف په ښځو باندې لازم دی، په سړو باندې لازم ندی.

خلاصه دا چې د عورت او حجاب مسئلې جدا جدا دي، څوک چې د بې پردګۍ جواز پیدا کوي نو هغوی خلقو ته د هوکه ورکوي، او په دې دواړو مسئلو کې خلط کوي، حالانکه د هرې مسئلې ځانله ځانله ځای دی.

نو په ﴿وَلَا يُدْرِيْنَ زَيْنَتُهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا﴾ سره چې کومه استثنا شوی دا د عورت متعلق ده، د حجاب (پردې) متعلق نده. (۱)

مولانا اشرف علي تھانوي رَحْمَةُ اللَّهِ فرمايي: فقهاء کرامو چې مخ ، لاسونه او قدمونه مُسْتَسْتِ کړي نو ددې مطلب دادی چې که دا په مانځه کې ښکاره وي نو مونځ يې کيږي ، د دينه علاوه د ښځې ټول بدن عورت دی که هغه ښکاره شي نو مونځ يې نه کيږي . دا مسئله خو د عورت پټولو په باره کې شوه .

او د غير محرمو سرود وړاندې د پردې کولو مسئله جدا ده ، د هغې دارو مدار د فتنې په يره باندې دی . او دا ښکاره خبره ده چې د ښځې مخ د بدن بهتره حصه ده ، د پردو سرود وړاندې ددې په ښکاره کولو کې لويه فتنه ده ، ددې د وجې فقهاؤ ښځې ته د پردو سرود وړاندې د مخ ښکاره کولو اجازت ندې ورکړی . (۱)

په فتاوی عثمانیه کې ذکر دي : د عورت پټول ، او د ښځو د پاره پرده کول دواړه جدا جدا مسئلې دي .

په عربی کې " عورة " د سړي او ښځې د بدن هغه حصې ته وايي چې د هغې پټول شرعاً ، طبعاً او عقلاً فرض وي . په اردو او فارسی کې عورت ته " سَر " وايي . د آزادې ښځې ټول بدن عورت دی هيچاته به يې نه ښکاره کوي بغير د مخ ، د لاسونو د ورغوو ، او قدمونو نه ، چې دا د عورت نه مُسْتَسْتِ دي .

دويمه مسئله د حجاب (پردې کولو) ده چې ښځه به د پردو سرود پرده کوي . په دې خبره خود ټولو اتفاق دی چې د زَنانہ مخ ، د لاس ورغوي ، او قدمونه په عورت کې داخل ندي ، لیکن اختلاف په دې کی دی چې : آیا دا د پردې نه مُسْتَسْتِ دي او که نه ؟ خو بیا هم د ټولو علماؤ په دې باندې اتفاق دی چې که چیرته د مخ په ښکاره کولو سره د فتنې يره وه نو بیا د پټه کتل جائز ندي ، او دا ظاهره خبره ده چې د ښځې د ښائست مرکز مخ دی ، داسې خوشي کیدی چې د پردې ښځې مخ ته کتلو سره فتنه پيدا شي .
لهذا د ښځې د پاره قصداً د پردو سرود وړاندې خپل مخ ښکاره کول ناجائز دی .

په دې باندې دليل دا آیت دی ، اللہ تعالی فرمايي : ﴿ يُدْرِكُنَ عَلَیْہُنَّ مِنْ جَلَابِہِہُنَّ ﴾ ترجمه : دا زَنانہ (چې کله د کور نه دڅه ضرورت د پاره اُوځي نو دوی) دې خپل لوي

خادرونه په ځان باندې رابښکته کړي.

ابوبکر جصاص رازي رَحْمَةُ اللَّهِ بِهِ "احکام القرآن" کې ددې آیت په باره کې فرمایي:

فِي هَذِهِ الْآيَةِ دَلَالَةٌ عَلَى أَنَّ الْمَرْأَةَ الشَّابَّةَ مَأْمُورَةٌ بِسِتْرِ وَجْهِهَا عَنِ الْأَخْنِيَّتَيْنِ. (۱)

په دې آیت کې په دې خبره باندې دلالت دی چې ځوانه ښځه د پردو سرو نه د مخ په پټولو باندې ماموره ده. (یعنی په دې آیت کې ځوانې ښځې ته دا حکم شوی چې د پردو سرو نه خپل مخ پټ کړي). (۲)

په تفسیر معارف القرآن کې ذکر دي: عورت پټول او د زنانه د حجاب مسئلې جدا جدا دي. د سرو او ښځو د بدن هغه اندامونه چې د هغې پټول د نورو نه شرعاً، طبعاً او عقلاً فرض دي دیته په عربی کې "عَوْرَة" وایي، په اردو او فارسي کې ورته ستر وایي. د ایمان نه پس د ټولو نه اول فرض د "عورت پټول" دي، د کله نه چې انسان پیدا شوی د هغې وخت نه راپه دیخوا د ټولو پیغمبرانو په شریعتونو کې ددې پټول فرض وو. په نارینه او زنانه دواړو باندې په هر حالت کې ددې پټول فرض دي، تردې چې که څوک لیدونکې نه وي خو بیا هم ددې پټول فرض دي.

مثلاً یو کس سره کپړې شته خو دا بیا هم د شپې په تیاره کې په برینه باندې مونځ کوي او عورت یې ښکاره وي نو په اتفاق سره دده مونځ نه کیږي. یاد مونځ په دوران کې د چا عورت ښکاره شي نو اگر چې ده ته بل چا نه وي کتلي خو بیا هم دده مونځ مات شو.

همدارنگې که څوک مونځ نه کوي خو بیا هم په ده باندې د عورت پټول فرض دي. تردې چې که یو کس داسې په ځانله ځای کې موجود وي چې هلته بل هیڅوک نه وي نو بیا هم د شرعي او طبعي عذر نه بغیر عورت ښکاره کول ناجائز دی. دا د عورت پټولو حکم شو. دویمه مسئله د حجاب (پردې) ده چې زنانه به د پردو سرو نه پرده کوي، اگر چې د مخکې نه هم پیغمبرانو او نورو ښکېانو خلقو د پردو سرو او پردو ښځو په خپل مینځ کې

(۱) احکام القرآن لاحمد بن سید محمد بن علی بن محمد بن الحنفی ج ۳ ص ۴۸۶ طبع دار الکتب العلمیه بیروت لبنان

(۲) فتاویٰ عثمانیه ج ۱۰ ص ۸۷

بې باکه گډون نه خوښول خو دا خاص قسمه شرعي پرده په دریم کال یا پنځم کال د هجرت باندې فرض کړې شوی .

بهر حال ، عورت پټول او د زنانه و حجاب دواړه جدا جدا مسئلې دي .
مفتي شفیع رحمہ اللہ فرمایي چې دا تفصیل مونږ ځکه ذکر کړو چې ددې دواړو مسئلو په یو ځای کولو سره بیا خلقو ته د قرآن کریم په احکاماتو کې ډیرې شبهي راپیدا کیږي .
د ښځې مخ او لاسونه په نص د قرآن سره په عورت کې داخل ندي ، قدمونه ورباندې فقهاء کرامو قیاس کړي دي ، که دا په مانځه کې ښکاره وي نو مونږ یې کیږي ، خو په پرده کولو کې به د غیر محرمو سرود وړاندې دا هم نه ښکاره کوي . (۱)
علماء لیکلي : ائمه اربعه و چې د زنانه و د مخ او لاسونو متعلق کوم مسائل ذکر کړي د هغې تعلق د عباداتو او معاملاتو سره دی ، لکه : مونږ ، حج ، اخیستل خرڅول ، وغیره چې په دې کې یې د ضرورت په وخت د مخ او لاسونو استثناء کړی .
او هر چې د زنانه و د حجاب مسئله ده نو دا خود څلورو وارو ائمه و په نزد ظاهره ده چې زنانه به بلا ضرورت د پردو سرود وړاندې خپل مخ نه ښکاره کوي ، او سړي به هم بلا ضرورت پردو ښځو ته نه گوري ، دا خبره مفسرینو هم کړې . (۲)

(۱) معارف القرآن لمولانا مفتي محمد شفیع رحمہ اللہ ، ۶ ج ۱ ، شرح ۵۳

(۲) کلام الأئمة الأربعة في كشف المرأة لوجهها لم يتكلم منك وأبو حنيفة والشافعي رحمهم الله في مسألة كشف المرأة لوجهها لذاته . ولا يعرف هذا في كتبهم ولا في مسائل أصحابهم المقيمين منهم . وإن يتكلمون في مسألة وجه المرأة وكيفية عند تعلقها بمسألة أخرى من العبادات أو المعاملات كالصلاة والحج والعقود والخصبة . وذلك لأن المسألة عندهم ظاهرة في أن الأصل في النساء الحرائرستر والعفاف وتغطية الوجه . وكان كلامهم كله في الأبواب المستثناة من هذا الأصل المستقر . قال الامام محمد بن علي الموزعي الشافعي في تفسيره " والسلف كمالك والشافعي وأبي حنيفة وغيرهم لم يتكلموا إلا في عورة الصلاة " ثم قال " وما نقل أحدا منهم يبيح للشابة أن تكشف وجهها لغير حاجة ، ولا يبيح لشاب أن ينظر إليها لغير حاجة " .

ولو كان الأصل في النساء التطوير لكان بحث المسألة عندهم استقلالاً أكد وأوجب من بحثها تبعاً ، فهم لا يبحثوها إلا عند الحاجة لضد الأصل وخلافه . وهو الكشف في الصلاة . والنقاب في الحج . والمعاملات والخصومات والعقود وشبهها لأنها في هذه الأبواب تنتقل المرأة عن الأصل فاحتاج للتأكيد العباد من الشرع والعطرية ج ۱ ص ۱۳۲ . تيسر البيان لأحكام القرآن ج ۲ ص ۱۰۰۱

په تفسیر بیضاوي کې هم ذکر دي چې په "إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا" سره چې د مخ او لاسونو کومه استثناء شوی "چې دا په عورت کې داخل ندي" نو ظاهره داده چې دا د مانځه په باره کې عورت ندي (یعنی که په مانځه کې د زنانه مخ او لاسونه ښکاره شي نو مونځ یې نه ماتیږي)، د پردو سرو په حق کې د اصیلې ښځې ټول بدن عورت دی، د خپل خاوند او خپلو محارمونو نه علاوه بل هیچاته اجازت نشته چې بلا ضرورت د ښځې مخ ته اوگوري. (۱)

علامه ابن تیمیه رَحِمَهُ اللهُ په خپله فتاوی کې دا خبره لیکلې: تحقیق دادی چې د ښځې مخ او لاسونه په مانځه کې عورت ندي خو د پردو سرو په حق کې عورت دي، هغوی ته جائز ندي چې بلا ضرورت د دې مخ ته اوگوري. (۲)

په "الحجاب في الشرع والفطرة" کتاب کې ذکر دي: د مانځه عورت او پردې په عورت کې فرق دی: د سړي عورت د نوم نه تر زنګون پورې دی، او د زنانه عورت د مخ، لاسونو او قدمونو نه علاوه نور ټول بدن دی. دیر خلق غلطي دا کوي چې فقهاء کرامو د ښځې د پاره په مانځه کې د عورت پټولو کومه مسئله ذکر کړې چې: الْمَرْأَةُ عَوْرَةٌ إِلَّا وَجْهَهَا وَكَفَّيْهَا. ښځه ټوله عورت دی مګر مخ او د لاسونو وړغوي یې عورت ندي.

(۱) ﴿وَلَا يُبْدِيْنَ زِيْنَتَهُنَّ﴾ كَالْحَلِيِّ وَالْثِيَابِ وَالْأَصْبَاحِ فَضْلًا عَنْ مَوَاضِعِهَا لِمَنْ لَا يَحِلُّ أَنْ تَبْدَى لَهُ. ﴿إِلَّا مَا ظَهَرَ﴾ مِنْهَا عِنْدَ مَزَاوِلَةِ الْأَشْيَاءِ كَالثِيَابِ وَالْخَاتَمِ فَإِنَّ فِي سِتْرِهَا حَرَجًا. وَقِيلَ الْمُرَادُ بِالزَّيْنَةِ مَوَاضِعُهَا عَلَى حَذْفِ الْمُضَافِ أَوْ مَا يَعْمُ الْمَحَاسِنَ الْخَلْقِيَّةَ وَالتَّزْيِينِيَّةَ، وَالْمُسْتَثْنَى هُوَ الْوَجْهَ وَالْكَفَّانِ لِأَنَّهَا لَيْسَتْ بِعَوْرَةٍ. وَالْأَظْهَرُ أَنَّ هَذَا فِي الصَّلَاةِ لَا فِي النَّظَرِ، لِأَنَّ كُلَّ بَدَنِ الْحُرَّةِ عَوْرَةٌ لَا يَحِلُّ لِغَيْرِ الزَّوْجِ وَالْمَحْرَمِ النَّظَرُ إِلَى شَيْءٍ مِنْهَا إِلَّا لِلضَّرُورَةِ كَالْمَعَالِجَةِ وَكَتَبَلِ الشَّهَادَةِ. تفسیر البضاوي ج ۳ ص ۱۰۲ سورة النور آیه ۳۱.

(۲) اخْتَلَفَتْ عِبَارَةُ أَصْحَابِنَا فِي وَجْهِ الْعَوْرَةِ فِي الصَّلَاةِ. فَقَالَ بَعْضُهُمْ: لَيْسَ بِعَوْرَةٍ. وَقَالَ بَعْضُهُمْ: عَوْرَةٌ. وَإِنَّمَا رُخِّصَ فِي كَشْفِهِ فِي الصَّلَاةِ لِلْحَاجَةِ. وَالتَّحْقِيقُ: أَنَّهُ لَيْسَ بِعَوْرَةٍ فِي الصَّلَاةِ. وَهُوَ عَوْرَةٌ فِي بَابِ النَّظَرِ إِذْ لَمْ يَجُزْ النَّظَرُ إِلَيْهِ. الفتاوى الكبرى لابن رجب ج ۵ ص ۳۲۴ كِتَابُ الصَّلَاةِ بَابُ سِتْرِ الْعَوْرَةِ.

دوی دا مسئله د ښځې د پاره د مخ ښکاره کولو په جواز کې هم بیانوي، او دا وايي چې د ښځې مخ او لاسونه عورت ندي (نو ښکاره کول يې جائز دي).

حالانکه دا د دوی غلطی ده، د مانځه عورت ځانله دی، او د پردې عورت ځانله دی، د دواړو په احکاماتو کې غټ فرق دی، دواړه مسئلې په یو بل کې خلط کول ندي په کار. تردې چې یوه زنانه په کور کې په مانځه ولاړه وي او د مخ، لاسونو او قدمونو نه علاوه نور عورت لکه ویښتان يې ښکاره شي نو مونځ يې ماتیږي. اگر چې په دې کور کې د دې د خاوند نه علاوه بل هېڅوک نه وي.

دا ښځه به دا نه وايي چې: زه خو صرف خاوند لیدلې يم بل چا نه يم لیدلی، نو زما مونځ ولې مات شو؟ دا ځکه چې د مانځه عورت ځانله دی (د دې په ښکاره کولو سره مونځ ماتیږي).

علماء دا هم لیکلي دي چې داسې ماشومه جینی چې هغه تمییز کولې شي په خپل کور کې مونځ کوي نو د دې د پاره هم د مخ، لاسونو او قدمونو نه علاوه د نور بدن پټول فرض دي، حالانکه که دا ماشومه بهر ته اړ شي نو پردې سړي د دې مخ ته کتلې شي (ځکه چې دا ماشومه ده).

بلکه د څلورو واړو مذاهبو فقهاؤ دا مسئله صراحتاً ذکر کړی چې که یوه زنانه په داسې ځای کې په مانځه ولاړه وي چې هلته پردې خلق موجود وي نو دا به مخ پټوي، (اگر چې په مانځه کې مخ پټول فرض ندي خو د پردو سرونه يې پټول لازمي دي).

پس معلومه شوه چې د مانځه عورت جدا دی، او د پردې عورت جدا دی. دیر خلق په دې کې خطا کيږي، فقهاء کرامو چې د زنانه د پاره په مانځه کې مخ، لاسونه او قدمونه په عورت کې ندي شمار کړي نو دا خلق د زنانه مخ ته کتلو په جواز کې هم د فقهاؤ همدا خبره پیش کوي، او دا وايي:

چې کله د ښځې مخ او لاسونه عورت ندي نو بیا ورته کتل هم جائز دي. حالانکه دا غلطی کوي، ځکه د زنانه مخ او لاسونه صرف د مانځه په باره کې عورت ندي، د پردو سرونه په حق کې دا عورت دی، دا به نه ښکاره کوي. (۱)

(۱) الحجاب فی الشرع والفقهاء ج ۱ ص ۶۴، ص ۱۲۷.

بعضې علماء وايي : عبدالله بن عباس رضي الله عنه چې د "إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا" تشرېح په مخ او لاس سره کړې نو دا د پردې حکم نازلېدو نه مخکې خبره وه ، بيا کله چې د پردې حکم نازل شو نو الله تعالی په ښځه باندې د پردو سرود وړاندې د ټول بدن پرده واجب کړه . دغه وجه ده چې ابن عباس رضي الله عنه هم فرمائي :

چې کله زنانه (د څه ضرورت په پناه) د کور نه بهر اوځي نو په غټ پړوني به خپل مخ او ټول بدن پټوي ، صرف د لارې کتلو د پاره به يوه سترگه ښکاره کوي . (۱)
همداسې خبره علامه ابن تیمیة رحمه الله هم کړې . (۲)

د امام ابو حنیفه رحمه الله د قول نه غلط مطلب اخیستل ندي په کار

بعضې خلق د امام ابو حنیفه رحمه الله په هغه قول باندې د هوکه شي چې هغوی د ښځې مخ او لاسونو ته د کتلو اجازت ورکړی .

حالانکه د احنافو مشهورو لویو علماؤ د هغې مطلب دا بیان کړی چې د ضرورت په وخت د ښځې کتل جائز دي ، او بغیر د ضرورت نه د ښځې د پاره د ټول بدن پرده اصل ده ، پردو سرود پاره د ښځې کتلو اجازت نشته .

(۱) وقال الإمام عبد العزيز ابن باز رحمه الله : قال سبحانه : ﴿ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا ﴾ . قال ابن مسعود رضي الله عنه : مَا (ظَهَرَ مِنْهَا) يعني بذلك : ما ظهر من اللباس ، فَإِنَّ ذَلِكَ مَعْفُوفٌ عَنْهُ . ومراة بذلك رضي الله عنه : الملابس التي ليس فيها تبرج وفتنة .

وأما ما يروى عن ابن عباس رضي الله عنه أنه فسّر { مَا ظَهَرَ مِنْهَا } بالوجه والكفين . فهو محمول على حالة النساء قبل نزول آية الحجاب . وأما بعد ذلك فقد أوجب الله عليهن ستر الجميع . ويدل على أن ابن عباس رضي الله عنه أراد ذلك : ما رواه علي بن أبي طلحة عنه أنه قال : أَمَرَ اللَّهُ نِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا خَرَجْنَ مِنْ بُيُوتِهِنَّ فِي حَاجَةٍ أَنْ يَغْطِينَ وَجُوهَهُنَّ مِنْ فَوْقِ رُؤُوسِهِنَّ بِالْجَلَابِيبِ وَيُبْدِينَ عَيْنًا وَاجِدَةً . اطهار الحق والصواب في حكم الحجاب ص ۹۴ .

(۲) فَإِذَا كُنَّ مَأْمُورَاتٍ بِالْجَلَابِيبِ لَعَلَّ يَغُرَّنَّ وَهُوَ سِتْرُ الْوَجْهِ أَوْ سِتْرُ الْوَجْهِ بِالنِّقَابِ . كَانَ الْوَجْهُ وَالْيَدَانِ مِنَ الزَّيْنَةِ الَّتِي أُمِرَتْ أَلَّا تَظْهَرَ هَذَا لِأَجَابٍ لَمَّا بَقِيَ يَحِلُّ لِلْجَانِبِ النَّظَرُ إِلَّا إِلَى الثِّيَابِ الظَّاهِرَةِ فَإِنَّ مَسْغُودَ الزَّيْنَةِ ذَكَرَ آخِرَ الْأَمْرَيْنِ وَابْنُ عَبَّاسٍ رضي الله عنه ذَكَرَ أَوَّلَ الْأَمْرَيْنِ . مجموع الفتاوى لابن تيمية ج ۲۲ ص ۱۱۱ .

بیا خاصکر د حوائیٰ شعی د پاره خود مخ او ټول بدن پټول لازمی دی ځکه ددې په ښکاره کولو کې ښه ده.

ددې خبرې وضاحت امام سرخسی، ابوبکر جصاص، او علامه ابن عابدین رحمهم الله

کړی. (۱)

(۱) قال عبد العزيز الطريفي رحمه الله: وأما أبو حنيفة رحمه الله فهو كمالك رحمه الله في هذا الباب. يفرق بين عورة الستر وعورة النظر. فلا يوجب ستر الوجه والكفين لأنهما عورة. وإنما يوجب سترهما عند نظر الرجال الذين يستر عن مثلهم. وقد رأيت من يحتج بقول أبي حنيفة رحمه الله في سياق أحكام النظر. نقله محمد بن الحسن الشيباني رحمه الله كما في المبسوط. حيث قال:

” وَلَا بَأْسَ بِأَنْ يَنْظُرَ إِلَى وَجْهَهَا وَإِلَى كَفِّهَا وَلَا يَنْظُرَ إِلَى شَيْءٍ غَيْرِ ذَلِكَ مِنْهَا وَهَذَا قَوْلُ أَبِي حَنِيفَةَ رحمه الله. المبسوط لمحمد بن الحسن الشيباني ج ۳ ص ۵۷ كتاب الاختصاص “

ولما اختلف لدى التأمل لشل هذا الكلام الأصل. وهو عدم التفريق بين العورتين والسياتين. نسبوا الى مذهب أبي حنيفة رحمه الله ما لا يريد. وأعلام الحنفية يعلون مراده ويدركون التفريق. ويبينون أن الأصل التغطية. وأن إباحة النظر في أحوال للرجل لا تناقض أصل الستر من المرأة. فخطاب المرأة غير خطاب الرجل. قال السرخسي رحمه الله:

” إِنَّ الْمَرْأَةَ مِنْ قَرْنِهَا إِلَى قَدَمِهَا عَوْرَةٌ هُوَ الْقِيَاسُ الظَّاهِرُ وَإِلَيْهِ أَشَارَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: «الْمَرْأَةُ عَوْرَةٌ مَشْهُورَةٌ» ثُمَّ أُبِيحَ النَّظَرُ إِلَى بَعْضِ التَّوَاضِعِ مِنْهَا لِلْحَاجَةِ وَالضَّرُورَةِ. فَكَانَ ذَلِكَ اسْتِخْصَانًا لِكُونِهِ أَرْفَقَ بِالنَّاسِ. المبسوط للسرخسي ج ۱ ص ۱۴۵ كتاب الاختصاص “

و هو هنا يريد عورة النظر. ولذا لا تجد من يبيح من الحنفية المحققين للمرأة كشف وجهها إلا في سياق الحاجة الى النظر اليها في العقود والحقوق. ويفرقون بين ^{نظر} نظر الوجه وبين الحاجة إليه. ويفرقون بين عورة الستر وعورة النظر. قال الطحطاوي رحمه الله في حاشيته:

” قوله: ” وجميع بدن الحرة ” أي جسدها. قوله: ” إلا وجهها ” ومنع الشاب من كشفه لخوف الفتنة لا لأنه عورة. حاشية الطحطاوي على مرآة الفلاح ج ۱ ص ۲۴۱ كتاب الصلاة فصل في معلقات الشروط وفروعها “

وهذا ما يقرره علماء الحنفية ومحققوها: كالجصاص رحمه الله. وابن عابدین رحمه الله وغيرهما. الحجاب في الشرع والفتنة للمولا عبد العزيز الطريفي رحمه الله ج ۱ ص ۱۴۸.

هغه صورتونه چې په هغې کې ښځې ته د پردو سر د وړاندې د
مخ ښکاره کولو، او د سر د پاره هغې ته د کتلو اجازت شته

اگر چې شريعت ښخې ته د پردو سرود وړاندې بلاضرورت خپل مخ ښکاره کول حرام مګرځولي ، او سړي د پاره بلاضرورت د پردۍ ښخې مخ ته کتل هم حرام دي .
حکده د زنانه په مخ ښکاره کولو ، او سرود پاره د پټه کتلو کې د فتنې يره ده ، نو شريعت د فتنې دا دروازه مکمل بنده کړې ده .

خو بيا هم په ځنې ځايونو کې سخت ضرورت راپېښ شي ، نو شريعت د ضرورت په خاطر په دغه ځايونو کې زنا ته د مخ ښکاره کولو اجازت ورکړی .
همدارنگې سړي ته هم د سخت ضرورت په وخت په ځنې ځايونو کې د پردۍ ښخې مخ ته د کتلو اجازت شته . هغه ځايونه دادی :

اول : چې د سړي د کومې ښځې سره د نکاح اراده وي هغې ته کتل جائز دي :

که یو کس دیوې بنځې سره د نکاح کولو اراده لري نو دده د پاره د هغې مخ ته کتل جائز دي، په احادیثو کې ددې اجازت شته. (۱)

۱. رسول الله ﷺ فرمایي:

إِذَا خَظَبَ أَحَدُكُمْ امْرَأَةً فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا إِذَا كَانَ إِنَّمَا يَنْظُرُ إِلَيْهَا لِخُطْبَتِهِ وَإِنْ كَانَتْ لَا تَعْلَمُ. (٢)

(١) ما هي الحالات التي يرخص فيها بالسفور أمام الأجنبي ؟ نظرًا لأن الشرع الحنيف إنشأ حرم السفور سدًا للذريعة الفتنة، ونظرًا للقاعدة الفقهيّة التي تنص على أن : ما مُنِعَ سدًّا للذريعة أُبيحَ للمصلحة الراجحة. فقد رفع الله الحرج عن المرأة حيث احتاجت إلى كشف وجهها، وكذا عن الرجل إذا طرأت حاجة إلى النظر إليه، فمن هذه الحالات : أولاً: عند الخطبة. عودة العجّاب ج ٣ ص ٤٧٦.

(٢) مسند احمد مخرجا رقم الحديث ٢٣٦٠٢ ، و رقم الحديث ٢٣٦٠٣ ، المعجم الاوسط و رقم الحديث ٩١١ ، مجمع الرواد يكث الفلاح باب النكاح الى من يريد تزويجا رقم الحديث ٧٢٥٥ وقال الهيثمي : رواه أحمد والطبراني في الأوسط . والعمري . ورجال أخذ رجال الصحيح . شرح معاني الآثار و رقم الحديث ٤٢٧٩٠ .

کله چې په تاسو کې څوک يوې ښځې ته د نکاح پيغام ورليږي نو په ده باندې څه گناه نشته چې هغې ته اوگوري خو شرط دادي چې دا هغې ته د نکاح کولو په غرض گوري اگر چې هغه پوه نه وي. (خو دلذت حاصلولو په غرض به نه ورگوري)

۲. حضرت جابر رضي الله عنه د نبي عليه السلام دا حديث نقل کوي :

إِذَا خَاطَبَ أَحَدُكُمُ الْمَرْأَةَ فَإِنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى مَا يَدْعُوهُ إِلَى نِكَاحِهَا فَلْيَفْعَلْ.

کله چې په تاسو کې يو کس يوې ښځې ته د نکاح پيغام ورليږي (يعنی د هغې سره د نکاح کولو اراده لري) نو که دده طاقت وي چې د هغې هغه ځای (منځ اولاسونو) ته اوگوري چې ده ته پرې د هغې سره د نکاح کولو رغبت پيدا کيږي نو دا کار دې اوکړي (يعنی هغې ته دې اوگوري) (۱)

۳. حضرت مغیره بن شعبه رضي الله عنه فرمايي چې زه نبي کریم صلی الله عليه وسلم ته راغلم او دوی ته مې د يوې ښځې تذکره اوکړه چې زه د هغې سره نکاح کول غواړم ، دوی راته او فرمايل : اِذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا فَإِنَّهُ أَجْدَرُ أَنْ يُؤَدَّمَ بَيْنَكُمَا . (۲)

(۱) عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رضي الله عنه . قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « إِذَا خَاطَبَ أَحَدُكُمُ الْمَرْأَةَ فَإِنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى مَا يَدْعُوهُ إِلَى نِكَاحِهَا فَلْيَفْعَلْ » . قَالَ : فَخَطَبْتُ جَارِيَةً فَكُنْتُ أَتَخَبَّأُ لَهَا حَتَّى رَأَيْتُ مِنْهَا مَا دَعَانِي إِلَى نِكَاحِهَا وَتَرَوُجُهَا فَتَرَوُجْتُهَا . سنن ابی داؤد کتاب النکاح باب فی الرجل ينظر إلى المرأة وهو يريد تزويجها رقم الحديث ۲۰۸۲ قال الالباني : حسن . مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۱۲۵۸۶ ، مصنف ابن ابی شيبه رقم الحديث ۱۷۳۸۹ .

(۲) عَنْ الْمَغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رضي الله عنه . قَالَ : أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرْتُ لَهُ امْرَأَةً أَخْطَبُهَا . فَقَالَ : « اِذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا فَإِنَّهُ أَجْدَرُ أَنْ يُؤَدَّمَ بَيْنَكُمَا » . فَأَتَيْتُ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ . فَخَطَبْتُهَا إِلَى أَبِيهَا . وَأَخْبَرْتُهَا بِقَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . فَكَأَنَّهُمَا كَرِهَا ذَلِكَ . قَالَ : فَسَبَّحْتُ ذَلِكَ الْمَرْأَةَ . وَهِيَ فِي خَدْرِهَا . فَقَالَتْ : إِنْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَكَ أَنْ تَنْظُرَ . فَانْظُرْ . وَإِلَّا فَالْشُّدَّكَ . كَأَنَّهُمَا أَغْلَقَتْ ذَلِكَ . قَالَ : فَتَكَفَّرْتُ إِلَيْهَا فَتَرَوُجْتُهَا . فَذَكَرْتُ مِنْ مَوَاقِفَتِهَا . سنن ابن ماجه کتاب النکاح باب النکاح إذا أراد أن يتزوجها رقم الحديث ۱۸۶۶ قال الالباني : صحيح . مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۱۸۱۳۷ ، المعجم الكبير للطبراني رقم الحديث ۱۰۵۲ ، سنن سعد بن منصور رقم الحديث ۵۱۶ ، سنن الترمذي أبواب النکاح باب ما جاء في النظر إلى المتكلمة رقم الحديث ۱۰۸۷ ، سنن النسائي رقم الحديث ۳۲۳۵ .

تد لار شه، هغه اوگوره ځکه دا ډیره ښه ده چې ستاسو په مینځ کې محبت دائمی پاتې شي.
فائده: ددې احادیثو نه معلومه شوه چې د سړي د کومې ښځې سره د نکاح کولو اراده وي نو د هغې مخ ته کتل جائز دي.
 خو که پخپله یې نه شوه کتلی نو بیا به یوه اعتباري ښځه وړاویږي چې هغه یې اوگوري، اوده ته د هغې صحیح حالت بیان کړي. (۱)

دویم: د علاج په وخت

چې کله ښځه بيماره شي او زنانه ډاکټره نه وي نو بیا دا جائز دي چې امانت دار معتمد نارینه ډاکټر ددې علاج اوکړي.
 اوس که د علاج په وخت د زنانه مخ ښکاره شي، یا ډاکټر د پته اوگوري نو دا جائزه، خو شرط دادی چې دا ښځه به ددې ډاکټر سره نه ځانله کیږي بلکه ددې سره به بل کس خامخا وي، او دا ډاکټر به هم ددې ښځې صرف هغه ځایونو ته گوري کومو ته چې د علاج په وخت د کتلو ضرورت وي. (۲)
 په احادیثو کې هم د علاج په وخت حتی الوسع د پردې اهتمام راغلی:
 د مسلم شریف او ابوداؤد شریف حدیث دی:

(۱) وَلِلْعَمَاءِ خِلَافٌ فِي جَوَازِ النَّكَاحِ إِلَى الْمَرْأَةِ الَّتِي يُرِيدُ أَنْ يَتَزَوَّجَهَا. فَجَوَّزَهُ الْأَوْزَاعِيُّ وَالْقَوْرِيُّ وَأَبُو حَنِيفَةَ وَالشَّافِعِيُّ وَأَحْمَدُ وَإِسْحَاقُ رَحِمَهُمُ اللَّهُ مُطْلَقًا. أَوْدَتِ الْمَرْأَةُ أَمْرًا لَمْ تَأْذَنْ. لِحَدِيثِي جَابِرٍ وَالْمَغِيرَةِ التَّمُكُونِيِّ فِي أَوَّلِ الْجِسَانِ. وَجَوَّزَهُ مَالِكٌ رَحِمَهُ اللَّهُ بِإِذْنِهَا.... وَإِذَا لَمْ يُكُنْهُ النَّكَاحُ اسْتَحَبَّ أَنْ يَبْعَثَ امْرَأَةً تَصِفُهَا لَهُ. مَرْثَلَةُ الْمَلِاحِ ج ۵ ص ۲۰۵۰ فی شرح حدیث ۳۰۹۸ کتاب النکاح باب النکح

(۲) ثانياً: عند التعاوي إذا فقدت طبيبة تداويها. بشرط عدم الخلوة، وقصر النظر على موضع الحاجة. وتحري الطبيب العدل الثقة. عودة الحجاب ج ۳ ص ۴۷۶.

وَإِذَا كَانَ بِعَوْرَةِ الْمَرْأَةِ دَاءٌ. فَلَا بَأْسَ لِلطَّبِيبِ الْأَمِينِ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا كَمَا يَنْظُرُ الْخَتَّانُ إِلَى الْفَرْجِ عِنْدَ الْخِتَانِ. قَالَ الْحَسَنُ. وَالشَّعْبِيُّ فِي الْمَرْأَةِ بِهَا الْجَزْحُ وَخَوَهُ يُخْرِقُ الثُّوبَ عَلَى الْجَزْحِ. ثُمَّ يَنْظُرُ إِلَيْهِ. يَعْنِي الطَّبِيبَ. دَرَجُ السَّهْمِيِّ ج ۹ ص ۲۴ كتاب النكاح باب النهي عن مُبَاغَرَةِ الْمَرْأَةِ الْمَرْأَةَ لَمْ تَنْفَعْتَهَا لِزَوْجِهَا فِي شَرْحِ حَدِيثِ ۲۲۵۱.

حضرت جابر رضی اللہ عنہ فرمایي چې أم المؤمنین " أم سلمة رضی اللہ عنہا " د رسول الله صلی اللہ علیہ وسلم نه د بنکر لږولو (یعنی وینه ویستلو) اجازت او غوښت :
 فَأَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبَا طَلْبَةَ أَنْ يَخُجَمَهَا .
 نبي عليه السلام ابو طيبة ته حکم او کړو چې د یته بنکر اولږوي .
 حضرت جابر رضی اللہ عنہ فرمایي (پينمبر عليه السلام حکه ابو طيبة ته حکم او کړو چې :)
 كَانَ أَحَاَهَا مِنَ الرِّضَاعَةِ ، أَوْ غَلَامًا لَمْ يَخْتَلِمَ .
 ابو طيبة د أم سلمة رضی اللہ عنہا رضاعي ورور و ، يا نابالغ هلك و . (۱)

فائده : د دې حديث نه معلومه شوه چې د علاج په وخت هم د پردې لحاظ ساتل په کار دي ، حکه که بغير ضرورت نه د هر ډاکټر د وړاندې د بدن بنکاره کول جائز وي نو بيا ولې حضرت جابر رضی اللہ عنہ فرمايل چې :

" ابو طيبة د أم سلمة رضی اللہ عنہا رضاعي ورور يا نابالغ هلك و " . (۲)
 البته د ضرورت په وخت د پردې ډاکټر نه هم علاج صحيح دی ، بيا ډاکټر ته هم د پردې زړانه بدن ته د کتلو اجازت شته . (۳)

ډاکټر به صرف د ضرورت ځايونو ته گوري

خو دا قاعده ياد ساتئ چې څومره ځای ته د ډاکټر د کتلو ضرورت وي صرف هماغه

(۱) عَنْ جَابِرٍ رضی اللہ عنہ . أَنَّ أُمَّ سَلَمَةَ رضی اللہ عنہا إِشْتَدَّتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْحِجَامَةِ « فَأَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبَا طَلْبَةَ أَنْ يَخُجَمَهَا » قَالَ : حَسِبْتُ أَنَّهُ قَالَ : كَانَ أَحَاَهَا مِنَ الرِّضَاعَةِ ، أَوْ غَلَامًا لَمْ يَخْتَلِمَ . صحيح مسلم كتاب السلام باب لکن د اید و اید و استیغیاب التداوي رقم الحديث ۷۲ (۲۲۰۶) ، من اسمی داؤد کتاب البیاض باب فی العین یثقله إل شعیر مزلو رقم الحديث ۴۱۰۵ ، مشکوٰۃ المصابیح کتاب النکاح باب النظر إل الخطیبة و بیان العورات الفضل الأول رقم الحديث ۳۱۰۳ (۶) .

(۲) شری ۱۰۰ لمولا محمد عاشق الهی بلند شهري ص ۵۰ .

(۳) قَدْ صَرَحَ عَلَاؤُنَا بِأَنَّ غَيْرَ التَّخَرُّمِ أَيْضًا عِنْدَ الضَّرُورَةِ يَخُجَمُ وَيُقَصِّدُ وَيَخْتَنُ . وَقَالَ الطَّبِيبِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ : يَجُوزُ لِلْأَخِيَّةِ النَّظَرُ إِلَى جَمِيعِ بَدَنِهَا لِلضَّرُورَةِ وَلِلْمُعَالَجَةِ . مولا المفتح ح ۵ ص ۲۰۵۲ کتاب النکاح باب النظر فی شرح حديث ۳۱۰۳

ځای ته به گوري، نورو ځایونو ته به نه گوري.

مثلاً که د زنانه په لاس باندې زخم وي نو ډاکټر ته د لاس کتلو اجازت شته خود مخ یا نور بدن د کتلو اجازت ورته نشته.

یا مثلاً د زنانه په خټه یا ملا باندې زخم وي او ډاکټر ته د دې د ښکاره کولو ضرورت وي نو د دې طریقه داده چې زنانه به زړې کپړې واغوندي په هغې کې به دا د زخم ځای اوشلوي او ډاکټر به یې اُوگوري، د غونډې خټې یا غونډې ملا ښکاره کولو ضرورت نشته. (۱)

همدارنگې که ډاکټر د څه ضرورت په وجه د زنانه د بدن څه حصې ته گوري نو په دغه ځای کې ولاړ نور پردې خلق به د پټه نه گوري.

همدغه شان مسئله د سړي د پاره د نوم نه تر زنګون پورې هم ده، چې دا د سړي عورت دی، که په دې کې کوم ځای ته د ډاکټر د کتلو ضرورت پیدا شي نو صرف هماغه مخصوص ځای به گوري، نورو ځایونو ته د کتلو اجازت نشته. (۲)

په فتاوی محمودیه کې ذکر دي:

که د ښځې په داسې ځای کې تکلیف یا زخم پیدا شي چې د هغې پټول په دې باندې فرض وي، او ډاکټر ته د ښکاره کولو نه بغیر د دې علاج نشي کیدی نو بیا د ضرورت په وخت صرف همدا حصه ډاکټر ته ښکاره کول جائز ده، د دینه زیاته به پردې ډاکټر ته نه ښکاره کوي.

بهرتر داده چې دا ډاکټر یوې ښځې ته د علاج طریقه اوبنائې او هغه بیا به د دې مریضې ښځې علاج اوکړي، خو که دا سخته وه نو بیا د ډاکټر د وړاندې همدا د مرض واله ځای ښکاره کول جائز دي.

لیکن بلا ضرورت د ښځې ټول بدن د ډاکټر په تصرف کې ورکول، یا ډاکټر ته د مرض د

(۱) قَالَ الْحَسَنُ. وَالشَّغِيخُ فِي الْمَرْأَةِ بِهَا الْجُرْحُ وَكَوْهُ يُخْرِقُ الثُّوبَ عَلَى الْجُرْحِ. لَمْ يَنْظُرْ إِلَيْهِ. يَغْنِي

التَّكْلِيْبُ. فَرَحَ السَّنَةُ لِلْبُخَارِيِّ ج ۹ ص ۲۲ کتاب اللکاح باب النُّفْيِ عَنْ مُبَاغَرَةِ الْمَرْأَةِ الْمُرَاة... فی تشریح حدیث ۲۲۵۱.

(۲) شری پوه، لمولا محمد عاشق الهی بلند هره ص ۵۰.

خای نه علاوه نورو محایونو ته کتل ناجائز دي. (۱)

همداسې مسئله په "آپ کے مسائل اور ان کا حل" کې هم ذکر ده. (۲)

په هسپتال کې د مجبورت په وجه د ماشوم پیدا کیدو په

وخت بې پردګي

په فتاوی محمودیه کې ذکر دي: که د یوې زنانه ماشوم په کور کې پیدا کیدل مشکل وي، خو په هسپتال کې د بنخود پردې څه انتظام نه وي، نو بیا د مجبورت په وجه که په هسپتال کې د ماشوم پیدا کیدو په وخت بې پردګي راشي نو دا خبر دی، دا د انسان په اختیار کې نه، الله تعالی د بندګانو مجبورت پیژني. (۳)

(۱) (وَيَنْظُرُ الطَّبِيبُ إِلَى مَوْضِعِ مَرْضَاهَا). كثر الدلائل. وفي نكح الطَّبِيبِ إِلَى مَوْضِعِ الْمَرْضِ مَرْوُورَةٌ فَكَيْفَ خُصَّ لَهُمْ إِخْيَاءُ لِحُقُوقِ النَّاسِ وَدَفْعًا لِحَاجَتِهِمْ فَصَارَ كَنَظَرِ الْخَتَّانِ وَالْخَافِضَةِ. وَكَذَا يَنْظُرُ إِلَى مَوْضِعِ الْإِخْتِقَانِ لِلْمَرْضِ لِأَنَّهُ مُدَاوَاةٌ.... وَيَنْبَغِي لِلطَّبِيبِ أَنْ يَعْلَمَ امْرَأَةً إِنْ أُمِنَ أَنْ نَظَرَ الْجَنَسِ أَخْفَ. وَإِنْ لَمْ يُنَكِّنْ سَتَرَ كُلَّ غَضُو مِنْهَا سِوَى مَوْضِعِ الْمَرْضِ ثُمَّ يَنْظُرُ. وَيَغْضُ بَصَرَهُ عَنْ غَيْرِ ذَلِكَ الْمَوْضِعِ مَا اسْتَطَاعَ، لِأَنَّ مَا ثَبَتَ لِلْمَرْوُورَةِ يَتَقَدَّرُ بِقَدْرِهَا.... بين الحقائق شرح كنز الدلائل ج ۶ ص ۱۷ كتاب الغراية فصل في النكح والتين. فتاوی محمودیه ج ۲۸ ص ۱۱۳ اعضائے مستوره كود كینا اور كمولنا.

(۲) (وَمُدَاوَاتُهَا يَنْظُرُ) الطَّبِيبُ (إِلَى مَوْضِعِ مَرْضَاهَا بِقَدْرِ الْمَرْوُورَةِ) إِذِ الْمَرْوُورَاتُ تَتَقَدَّرُ بِقَدْرِهَا. وَكَذَا نَظَرُ قَابِلَةٍ وَخَتَّانٍ. وَيَنْبَغِي أَنْ يَعْلَمَ امْرَأَةً مُدَاوِيَهَا لِأَنَّ نَظَرَ الْجَنَسِ إِلَى الْجَنَسِ أَخْفَ. الدر المختار قال ابن عابدين رحمه الله: وَقَالَ فِي الْجَوْهَرَةِ: إِذَا كَانَ الْمَرْضُ فِي سَائِرِ بَدَنِهَا غَيْرَ الْفَرْجِ يَجُوزُ النَّظَرُ إِلَيْهِ عِنْدَ الدَّوَاءِ. لِأَنَّهُ مَوْضِعُ مَرْوُورَةٍ. وَإِنْ كَانَ فِي مَوْضِعِ الْفَرْجِ. فَيَنْبَغِي أَنْ يَعْلَمَ امْرَأَةً مُدَاوِيَهَا فَإِنْ لَمْ تُوجَدْ وَخَافُوا عَلَيْهَا أَنْ تَهْلِكَ أَوْ يُصِيبَهَا وَجَعٌ لَا تَحْتَمِلُهُ يَسْتَوْذَوْنَ مِنْهَا كُلَّ شَيْءٍ إِلَّا مَوْضِعَ الْعِلَّةِ ثُمَّ يُدَاوِيهَا الرَّجُلُ وَيَغْضُ بَصَرَهُ مَا اسْتَطَاعَ إِلَّا عَنْ مَوْضِعِ الْجُرحِ اهـ فَتَأَمَّلْ. وَالْقَاهِرُ أَنَّ "يَنْبَغِي" هُنَا لِلْجُحُوبِ. رد المحتار على الدر المختار ج ۶ ص ۳۷۰ كتاب الخلط والإفهاق فصل في النكح والتين. آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۷۰ د.

(۳) امْرَأَةٌ أَصَابَتْهَا قَرْحَةٌ فِي مَوْضِعٍ لَا يَجِلُّ لِلرَّجُلِ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهِ لَا يَجِلُّ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا لَكِنْ تَعْلَمُ امْرَأَةٌ مُدَاوِيَهَا. فَإِنْ لَمْ يَجِدْ امْرَأَةً مُدَاوِيَهَا. وَلَا امْرَأَةً تَعْلَمُ ذَلِكَ إِذَا عَلِمَتْ وَخِيفَ عَلَيْهَا

په "آپ کے مسائل اور اُن کا حل" کې ذکر دي: په هسپتال کې د ماشوم پیدا کیدو کار صرف د ښځو ډاکټرانو وي، خو که داسې یو کېس راغی چې هغه د ښځو ډاکټرانو د وس نه بهرؤ مثلاً د زنانه آپریشن کول وو، او د آپریشن د پاره قابله ډاکټره نه وه نو بیا د مجبورتیت په وجه سرې ډاکټر هم دا آپریشن کولې شي.... (۱)

که حامله ښځه وفات شي او ماشوم یې په خپته کې ژوندې وي نو د

آپریشن په ذریعه به ورنه داراویستلې شي

عام طور چې کله حامله ښځه وفات شي نو څه وخت پس په کې ماشوم هم وفات کیږي، خو که په څه علامو سره دا معلومه شي چې ماشوم په کې تر اوسه ژوندې دی نو فوراً به ورله آپریشن کولې شي او دا ماشوم به ورنه راولیستلې شي. (۲)

← ← البلاء أو الوجع أو الهلاك. فَإِنَّهُ يُسْتَرْ مِنْهَا كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا مَوْضِعَ تِلْكَ الْقُرْحَةِ. ثُمَّ يُدَاوِيهَا الرَّجُلُ وَيَغْضُ بَصَرَهُ مَا اسْتَطَاعَ إِلَّا عَنْ ذَلِكَ الْمَوْضِعِ. وَلَا فَرْقَ فِي هَذَا بَيْنَ ذَوَاتِ الْمَحَارِمِ وَعَوْدِجٍ، لِأَنَّ النُّكْرَ إِلَى الْعَوْدِ لَا يَحِلُّ بِسَبَبِ الْمُخْرَمِيَّةِ. كَذَا فِي فَتَاوَى قَاضِي خَانَ.

وَلَوْ خَافَتْ الْإِفْتِصَادَ مِنَ الْمَرْأَةِ فَلِلْمَرْأَةِ أَنْ يَفْصِدَهَا. كَذَا فِي الْقُنْيَةِ. الفتاوى الهندية ج ۵ ص ۳۳۰ كِتَابُ الْكَرَامَةِ الباب الثَّامِنُ لِيَمَّا يَحِلُّ لِلزَّكَاةِ فِي النُّكْرِ إِلَيْهِ وَمَا لَا يَحِلُّ لَهُ. فتاوى محموديه ج ۲۸ ص ۱۲۱ اعضاء ستره كړيكا اور كونا .

(۱) ... فَإِنْ لَمْ تَوْجَدْ وَخَافُوا عَلَيْهَا أَنْ تَهْلِكَ أَوْ يُصِيبَهَا وَجَعٌ لَا تَحْتَمِلُهُ يُسْتَرْ مِنْهَا كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا مَوْضِعَ الْعِلْوِ ثُمَّ يُدَاوِيهَا الرَّجُلُ وَيَغْضُ بَصَرَهُ مَا اسْتَطَاعَ إِلَّا عَنْ مَوْضِعِ الْجُرْحِ. رد المحتار على الدر المختار ج ۶ ص ۳۷۰ كِتَابُ الْخَلَعِ وَالْإِبَاهَةِ فصل في النُّكْرِ وَالنَّسَبِ. آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۷۲ درود .

(۲) فِي فَتَاوَى أَبِي الْكَاسِ رَحِمَهُ اللَّهُ تَعَالَى فِي امْرَأَةٍ حَامِلٍ مَاتَتْ وَعِلِمٌ أَنَّ مَا فِي بَطْنِهَا حَيٌّ فَإِنَّهُ يَشُقُّ بَطْنَهَا مِنْ الْفَيْقِ الْأَيْسَرِ وَكَذَلِكَ إِذَا كَانَ أَكْبَرَ رَأْيِهِمْ أَنَّهُ حَيٌّ يَشُقُّ بَطْنَهَا كَذَا فِي الْحَيْضِ وَحَكَى أَنَّهُ فَعَلَ ذَلِكَ بِإِذْنِ أَبِي حَنِيفَةَ رَحِمَهُ اللَّهُ تَعَالَى فَعَاشَ الْوَلَدُ كَذَا فِي السَّرَاجِيَّةِ. الفتاوى الهندية ج ۵ ص ۳۶۰ كِتَابُ الْكَرَامَةِ الباب الثَّامِنُ وَالْعَشْرُونَ لِيَمَّا يَسَعُ مِنْ حَزَائِنِ بَنِي آدَمَ وَالْحَيَاتِ الْكَاتِ. الاشباه والنظائر ص ۴۴ الفن الاول في القواعد الكلية النوع الاول القاعدة الخامسة الضرر يزال، البحر الرائق ج ۸ ص ۲۰۵ كتاب الكرامة فصل في البيع. ← ← ← ← ←

د نوکری د پارہ د ډاکټري معائنه په وخت عورت ښکاره کول ناجائز دی

په دې ځای کې ضمیمه درته د مسئله هم ذکر کوم چې په بعضې سرکاري محکمو کې د نوکري کولو د پارہ د شرط وي چې ډاکټري معائنه کوي، په دې معائنه کې ډاکټر د سړي د بدن نه ټولې کپړې لري کړي او د بدن هر اندام يې گوري، تر دې چې د سړي آلې (ذکر) له هم په لاس زور ورکوي چې چيرته دې کس ته د سوزک و آتشک بيماري نه وي (ځکه دا دواړه متعدي بيماري دي)، همدارنگې د سړي په شاته حصه (دبره) کې هم څو څو ورکوي د دې د پارہ چې چيرته د دې کس د بوا سړو بيماري نه وي.

نو د دې حکم دادی چې په داسې طريقې سره ډاکټري معائنه په خپله يا بل له کول ناجائز ده، د بدن چې کومه حصه پټول فرض دي هغه د پردو سپرد وړاندې د داسې مقصد د پارہ ښکاره کول، يا هغوی ته په دې باندې د لاس وهلو اجازت ورکول هيڅ کله جائز ندي، که چيرته د يوې نوکری د پارہ داسې ډاکټري معائنه شرط وي نو داسې شرط قبول ناجائز دی. (۱)

او دا مسئله اتفاقي ده په دې کې د هيڅ اختلاف نشته، ځکه عورت پټول د ائمه آريعه و

← ← ← ← ←
 إِمْرَأَةٌ مَاتَتْ وَالْوَلَدُ يَضْطَرُّ فِي بَطْنِهَا قَالَ مُحَمَّدٌ رَحِمَهُ اللَّهُ تَعَالَى يُسْقَى بَطْنُهَا وَيُخْرَجُ
 الْوَلَدُ لَا يَسْعَى إِلَّا ذَلِكَ. كَذَا فِي فَتَاوَى قَاضِي خَانَ. الفتاوى الهندية ج ۱ ص ۱۵۷ الباب الحادي والعشرون في الجنائز
 الفصل الأول في المختصر. فتاوى التاتارخانيه ج ۲ ص ۱۷۶ كتاب الصلوة الفصل الثاني والدلائل في الجنائز القسم
 الرابع، قاضي خان على هامش الهندية ج ۱ ص ۱۸۸ باب في غسل الميت وما يتعلق به، فتاوى محموديه ج ۲۷ ص
 ۳۱۸، و ص ۳۱۹ امضاء شالي ادران كل نريد ولرودت

(۱) (وَيَنْظُرُ الرَّجُلُ إِلَى الرَّجُلِ إِلَّا الْعَوْرَةَ)، وَهِيَ مَا بَيْنَ السُّرَّةِ وَالرُّكْبَةِ ثُمَّ حُكِمَ الْعَوْرَةُ فِي الرُّكْبَةِ أَخْفُ
 مِنْهُ فِي الْقَبْرِ. وَفِي الْقَبْرِ أَخْفُ مِنْهُ فِي السُّوَاءِ حَتَّى يُنْكَرَ عَلَيْهِ فِي كَشْفِ الرُّكْبَةِ بِرُفْقٍ. وَفِي الْفَجْرِ بِعُثْفٍ. وَفِي
 السُّوَاءِ بِضَرْبِ إِنْ لَجَّ. (وَيَمَسُّ مَا حَلَّ النَّظَرُ إِلَيْهِ) أَيْ مِنْ مَخَارِمِهِ أَوْ مِنَ الرَّجُلِ لَا مِنَ الْأَجْنَبِيَّةِ. بَيْنَ
 الحقائق شرح كنز الدلائل ج ۶ ص ۱۸، و ص ۱۹. كِتَابُ الْكِرَامَةِ لِمَنْ فِي النَّكَرِ وَالنِّسْرِ. البحر الرائق ج ۸ ص ۱۹۲
 كتاب الكرامة فصل في النظر والنس، مجمع الانهر مع سكب الانهر ج ۴ ص ۲۰۰ كتاب الكرامة فصل في النظر
 ولبوره.

په نزد باندې بالاتفاق فرض دی. (۱)

بل دا چې د نوکری د پاره عورت ښکاره کول خوځه ضرورت شرعیه ندی، ځکه په داسې قسمه ډاکټري معائنه باندې نه خړد صحت دارو مدار دی، نه په دې باندې شرعي ضرورت موقوف دی، او نه په دې باندې د معیشت دارو مدار دی، ځکه بغیر د داسې قسمه نوکری نه هم خلق په آسانه ژوند تیروي.

لهذا د نوکری د پاره داسې قسمه ډاکټري معائنه کول حرامه ده، د دینه ځان ساتل واجب دي. (۲)

دریم: د واجبي تعلیم په وخت. (خو چې بل صورت نه وي)

چې کله په زاننه باندې څه علم زده کول واجب وي خو استاذه ښځه او محرم نېک استاذ نه وي، او د پردې شاته د دې تعلیم زده کول متعذر وي، او دواړه طرفه د فتنې یرنه وي نو په دې وخت کې ښځې ته د مخ ښکاره کول جائز دي.

خو د دې د پاره څلور شرائط دي، تفصیل یې دادی:

اول شرط دادی چې ښځه دا کوم تعلیم زده کوي دا په دې باندې فرض یا واجب وي. ځکه د مستحب تعلیم د پاره د مخ ښکاره کولو اجازت نشته.

دویم شرط دادی چې استاذه ښځه یا څوک صالح محرم استاذ نه وي. ځکه که دا و نو بیا د پاره د پردې استاذ دوراندي د مخ ښکاره کولو اجازت نشته، بلکه دا به د زاننه استاذې نه تعلیم زده کوي، یا به د نېک محرم رشته دار نه تعلیم زده کوي.

(۱) أجمعوا على أن ستر العورة عن العيون واجب في الصلوة وغيرها. الميزان الكبرى للشعراني ج ۱ ص ۱۷۶ باب شروط الصلاة.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ. رواه ابن جرير السنة، مشکاة المصابيح كتاب الإمامة والقضاء الفصل الثاني. رقم الحديث ۳۶۹۶ (۳۶).

(۲) وَيَحْرُمُ النَّكَلُ إِلَى الْعَوْرَةِ إِلَّا عِنْدَ الضَّرُورَةِ وَلَا يَتَجَاوَزُ قَدْرَ الضَّرُورَةِ. مجمع الأنهر ج ۲ ص ۵۳۸ كِتَابُ الْكُفَايَةِ فَصْلٌ فِي بَيَانِ أَحْكَامِ النَّكَرِ وَنَحْوِهِ. هاشمي محمود ج ۲۸ ص ۱۲۲، و ص ۱۲۳ امضائے مستوره كودكنا اور كونا.

دریم شرط دادی چې په پرده کې ددې تعلیم زده کولو ممکن نه وي. ځکه که پرده کې دا زده کول ممکن وو نو بیا دیته د مخ ښکاره کول اجازت نشته.

څلورم شرط دادی چې د مخ په ښکاره کولو سره د دواړو طرفه د فتنې پر نه وي. ځکه که د فتنې پر نه نو بیا ښځې ته د مخ ښکاره کولو او پر دوسرو د پاره دیته د کتلو اجازت نشته. (۱)

څلورم: د قاضي دوراندي د فیصلې په وخت، یا د گواهي په وخت

زنانه ته د قاضي دوراندي د فیصلې په وخت، یا په زنانه باندې د گواهي کولو په وخت د مخ ښکاره کولو اجازت شته.

ځکه که د قاضي دوراندي دا مخ ښکاره نکړي نو قاضي ته به څه پته اولېږي چې دا فیصله یې په چا باندې اوکړه؟

همدارنگې که په دې ښځه باندې د گواهي کولو په وخت دا مخ ښکاره نکړي نو گواه ته به څه پته اولېږي چې دا گواهي یې په چا باندې اوکړه؟ (۲)

پنځم: د سخت مجبورتیت په وخت

زنانه ته د سخت مجبورتیت په وخت هم د مخ ښکاره کولو اجازت شته.

(۱) ثالثاً: عند تعلیمها العلم الواجب إذا افتقدت امرأة تعلیمها. وكذا محرماً صالحاً. وأن يتعذر التعليم من وراء حجاب، وإلا لم يحل لها الكشف، ولا له النظر، وأن تؤمن الفتنة من الجانبين. عودة الحجاب ج ۳ ص ۲۷۶.

(۲) رابعاً: عند التقاضي، والشهادة، وزاد بعضهم: المعاملة التي قد تستوجب الشهادة. قال القاضي أبو بكر بن العربي رحمه الله: للمطقي والقاضي والشاهد أن ينظر إلى وجه المرأة إذا كلمتهم في الفتوى والقضاء والشهادة. فأما القاضي والشاهد فلا بد من كشف وجهها له ليُعلم على من يقضي. وعلى من شهد، إذا العلم بالمقضي عليه، والشهود عليه شرط. فأما المطقي فلا ينظر إليها إلا إذا كانت سالمة بسبب أو كان ذلك مما يتعلق بالفتوى. ومن العلماء من قال: ينظر إليها، فإنها مأمورة بسؤاله، وهو مأمور بإجابتها. وكلاهما عورة أباحتها الفتوى. فكذا ذلك رويتها لأن ذلك يتم بالرؤية. عودة الحجاب ج ۳ ص ۲۷۶. عارضة الأحودي ج ۲ ص ۵۶.

مثلاً گفري حکومت وي او هغوی په هغه زنانه و باندې سخت ظلم کوي کومو چې مخونه پټ کړي وي ، او ددې د پاره بل صورت هم نه وي ، نو په دې وخت کې دې زنانه و ته د مخ ښکاره کولو اجازت شته .

ضروري شرط (په مذکوره ځايونو کې به زينت نه ښکاره کوي)

دا پاس چې کوم پنځه ځايونه ذکر شو (چې په هغې کې زنانه ته د مجبوریت په وخت د مخ ښکاره کولو اجازت شته) نو په دغه ځايونو کې په ښځه باندې دا واجب دي چې د خپل زينت شيان به نه ښکاره کوي .

مثلاً په دغه وختونو کې به زيورات نه اچوي ، مېک آپ به نه کوي ، عطر به نه استعمالوي او ځان به نه ښائسته کوي . (۱)

د پردې په باره کې نازل شوي ټولو آيتونو باندې عمل کول

بهر حال ، د ښځو د پاره اصل حکم همدا دی چې په کورونو کې په پرده کې ژوند تېر کړي ، لکه په ﴿ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ ﴾ او ﴿ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسَلُّوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ﴾ آيتونو کې د همدې حکم دی .

ليکن کله زنانه ته د څه ضرورت د پاره د کور نه د وتلو ضرورت هم راپېښېږي نو شريعت ورته د وتلو اجازت هم ورکړی ، خو په ﴿ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِیْهِنَّ ﴾ آيت سره يې ورباندې (په غټ څادر يا برقع کې) د ټول وجود پټول هم فرض کړي .

بيا کله بعضې زنانه و ته د کور نه بهر د څه مجبوریت په وجه په لاس باندې د څه کار کولو ضرورت هم راپېښېږي ، او په سترگو باندې د هغې کتل هم لازمي وي نو چونکه په

(۱) خامسا: عند الإكراه، كما في حالة العوش في ظل حكومات "إرهابية" جائرة. تسلط جلاوزتها على المنتقبات لإيذاتهن. أو اعتقالهن. أو فصلهن من وظائفهن إذا كانت المصدر الوحيد لرزقهن. فإن الأمر إذا ضاق اتسع. والصبر أول .

وفي جميع الحالات الاستثنائية الآتفة الذكر. يجب على المرأة أن تجتنب إظهار زينتها كالخلي والأصباغ ونحوها. عردة الحجاب لمولانا محمد احمد إسماعيل المقدم ج ۳ ص ۴۷۷ نيهات .

ی وخت کې مخ او لاسونه پټول مشکل وي نو د حضرت عبداللہ بن عباس رَضِیَ اللہُ عَنْہُ د
تفسیر موافق چونکہ په ﴿ اَلَا مَظْهَرٌ مِنْهَا ﴾ آیت سره د مخ او لاسونو استثناء شوی . نو د
سخت ضرورت په پټیام ورتہ د مخ او لاسونو ښکاره کولو اجازت هم شته . (۱)
نو د پردې په ټولو آیتونو باندې عمل اوشو .

خلاصہ

د غونډ تقریر خلاصہ دا رااووته چې : اگر چې په اسلام کې زنانه ته په کور کې په پرده
کې د پاتې کیدو حکم شوی خو بیا هم د دیني یا دنیوي ضرورت په وجه د کور نه بهر په
پرده کې وتلې شي .
خو د بهر وتلو په وخت چې کوم شرائط او آداب دي د هغې لحاظ به پوره ساتي ، او
بلا ضرورت به د پردو سرود وړاندې خپل مخ نه ښکاره کوي .

دُعا

الله تعالی دې زموږ د زنانه و په زړونو کې د شرعي پردې اهمیت پیدا کړي ، د بې
حيایی او بې پردګۍ نه دې اوساتي .
رَبِّ کائنات دې مونږ ته د اسلام په ټولو احکاماتو باندې پوره طریقې سره د عمل کولو
توفیق رانصیبه کړي .

آمِنْ يَارَبَّ الْعَالَمِينَ

وَآخِرُ دَعْوَانَا اِنَّ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

(۱) پردے کے شرعی احکام لبر لاوا اشرف علی تھانوی رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَیْہِ ص ۷۰ ، اللہ السکبۃ فی تحقیق ابداء الزینۃ .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى ﴾

الاحزاب آیه ۳۳ .

د پردې متعلق اعتراضات او دهغې جوابات

تاليف

أَبُو الشَّامْسِ مَوْلَانَا نُورُ الْهُدَى عَفِيَ عَنْهُ

مُدَرِّس دَارُ الْعُلُومِ فَيْضُ الْقُرْآنِ اكاخيل كالونی مردان

نوټ

د پردې متعلق دا اعتراضات او جوابات تاسو په مستقله جُمعه کې هم بيانولې شئ، خو خطبه او تمهيد ي خبره ورته د مخکې موضوع نه رانقل کړئ .
او د مخکينۍ موضوع گانو په آخر کې يې هم بيانولې شئ .
خو که په مستقله جُمعه بيان شي نو فائده به يې زياته وي ؛ ځکه د پردې متعلق چې د خلقو په ذهنونو کې کوم شکوک او شبهات دي هغه به ختم شي .

ابوالشمس عفي عنه

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

د پردې متعلق اعتراضات او دهغي جوابات

بعضې د دين دشمنان د پردې متعلق څه اعتراضات کوي ، او د مسلمانانو په زړونو کې د پردې په باره کې شکوک او شبهات اچوي ، مقصد يې دا وي چې د زنانه و په بې پردگۍ سره خپل مذموم مقاصد پوره کړي ، نو زه به درته دهغوی د اعتراضاتو نه مفصل جوابات کوم ، خو دهغي نه مخکې درته اجمالاً دهغه دلائلو حيثيت بيانوم کوم چې دا بې دينه خلق په دليل کې پيش کوي :

د بې پردگۍ د جواز د پاره چې کوم دلائل پيش کولې شي دهغي حيثيت

د اسلام دشمنان چې د بې پردگۍ د جواز د پاره کوم دلائل پيش کوي نو دهغي نه د دوی مدّعی نه ثابتیږي ، ځکه د يو څو وجو هاتو په وجه په دغه دلائلو باندې استدلال صحيح ندی : **اول :** دوی د بې پردگۍ په ثبوت کې هغه احاديث او واقعات پيش کوي چې هغه د پردې د فرضيت نه مخکې دي .

حالانکه د صحيح قول مطابق د پردې فرضيت په پنځم کال د هجرت باندې شوی ، نبي عليه السلام ته د نبوت ملاويدو نه پس تر د پردې فرضيت پورې تقريباً اولس (۱۷) کاله زمانه داسې وه چې په دې کې دا خاص شرعي پرده فرض نه وه ، نو په دې وخت کې چې کوم واقعات پېښ شوي دي د دينه د بې پردگۍ په ثبوت باندې استدلال صحيح ندی .

دويم : بې دينه خلق د بې پردگۍ د ثبوت د پاره اکثر هغه احاديث پيش کوي چې په هغي کې نبي عليه السلام زنانه و ته د سخت ضرورت په وجه د پردو سرود وړاندې د مخ ښکاره کولو اجازت ورکړې وي .

مثلاً د ضرورت په وخت د ډاکټر د وړاندې ، يا د گواهي ورکولو په وخت د ښځې د پاره مخ ښکاره کول جائز دي ، يا د يو سړي د يوې ښځې سره د نکاح کولو اراده وي نو ده ته دهغي مخ ته کتل جائز دي ، يا نور د ضرورت په ځايونو کې شريعت ښځو ته د پردو سرود وړاندې د مخ ښکاره کولو اجازت ورکړی .

نو دا بې دينه خلق دغه احاديث د بې پردگۍ د ثبوت د پاره پيش كوي حالانكه دا پيش كول صحيح ندي، ځكه دا خود ضرورت ځايونه دي.

بل دا چې كه مونږ دغه دلائلو ته اوگورو كوم چې دوى د بې پردگۍ د ثبوت د پاره پيش كوي نو د همدغه دلائلو نه د پردې ثبوت كيږي، ځكه كه چيرته هر وخت د بنځو د پاره د پردو سرو د وړاندې خپل زينت ښكاره كول جائز وي نو بيا نبي عليه السلام په دې مخصوص ځايونو كې استثناء ولې كوله؟

ددې استثناء نه همدا معلوم كيږي چې بنځه به په عامو حالاتو كې په پرده كې وي خود ضرورت په وخت په مذكوره ځايونو كې د پردو سرو د وړاندې مخ، لاسونه او قدمونه ښكاره كولې شي.

دويم: دا بې دينه خلق د بې پردگۍ د ثبوت د پاره اكثر ضعيف احاديث په دليل كې پيش كوي، حالانكه دا اتفاقي خبره ده چې د ضعيفو احاديثو نه احكامات نه ثابتيږي.

خلوړم: د دين دشمنان د بې پردگۍ د ثبوت د پاره اكثر داسې نصوص پيش كوي چې هغه په دې خپله مدعى كې صريح نه وي بلكه نور احتمالات په كې هم وي، لهذا دداسې نصوصو نه دوى استدلال صحيح ندى. (۱)

(۱) تدور شبه المفرضين حول أقوال لا رصيدها من المعنى الذي يمكن أن يتقبله العقل السليم، لأنها من نوع ما يسيه علماء المنطق بالسفسطة التي لها شكل الحجة، وليست لها حقيقة. وهي أقوال يراد بها إخضاع النفس، أكثر مما يراد بها إقناع العقل. هذا فيما يتعلق بالمفرضين من أعداء الدين الذين يتخذون السفور ذريعة لمقاصدهم السيئة، أما الفريق الآخر الذي يبيح السفور بناءً على اجتهاد فقهي مخلص في طلب الحق، فأغلب ما تعلقوا به: — إما أحاديث ضعيفة، لا تثبت عند أهل العلم بالحديث. — وإما وقائع أحوال لا عبور لها. — وإما نصوص يفهم منها إباحة السفور لكنها كانت قبل نزول الحجاب. — وإما نصوص يفهم منها حصول السفور في حالة من حالات الترخيص فيه مثل الخطبة، والشهادة، والتطبيب، وغيرها. وهذه في الحقيقة تؤيد أن الأصل منع السفور، وإلا لما كان لهذه الاستثناءات معنى. — وإما نصوص غير صريحة بطرقها الاحتمال، فيسقط بها الاستدلال. عودة الحجاب ج ۳ ص ۳۶۹.

اوس درته د پردې متعلق اعتراضات او د هغې جوابات شروع کوم :

اول اعتراض : پرده د مليانو ايجاد دى

بې دينه خلق يو اعتراض دا کوي چې " پرده په اسلام کې نشته بلکې دا ددې تنگ نظره مليانو ايجاد دى " .

ددې جواب دادى چې په اسلام کې په واضحې طريقې سره د پردې حکم بيان شوى ، اوس چې دوى ته نه ښکاري نو دا خود دوى نقصان دى .

که ژوند ته نمر په نظر نه راځي ، يا خاپېرک د ورځې نمر نه گوري نو دا خود دوى د سترگو نقصان دى ، د نمر نقصان خوندى .

همدغه شان چې چا ټول عمر تعليم د امريکې او برطانيې په يونيورستو کې کړې وي يا يې د حيواناتو په شان فحاش ژوند تېر کړې وي ، يا د مغربي تهذيب نه متاثر وي نو ده ته به څه پته وي چې پرده په اسلام کې شته او که نه ؟ دا نقصان خود ده خپل دى .

دويم اعتراض : مليان د ښځو د آزادۍ او ترقي دشمنان دي

بعضې بې دينه خلق دا اعتراض کوي چې :

" مليان د ښځو د آزادۍ او ترقي دشمنان دي ، دوى ښځې په کور کې بندې کړي او ترقي نه ورکوي ، او چې کله ښځې ترقي اونکړي نو بيا ملک هم ترقي نشي کولى ، لهذا ښځو ته دې د آزادۍ او بې پردگۍ اجازت ورکړې شي نو د يورپي ملکونو په شان به زمونږ ملک هم ترقي اوکړي " .

ددې جواب دادى چې مليان هيڅ کله د ملک د ترقي دشمنان ندي .

ترقي چاته وايي ؟ اول دې دا بې دينه خلق د ترقي معنی زده کړي چې ترقي چاته وايي ؟ دوى خو ترقي د پته وايي چې ښځه سرتور سر ، کلاؤ سينه ، سينگار کړې په بازارونو کې د پردو سره څنگ په څنگ گرځي ، زنا او نور د فحاشۍ کارونه کوي ، په کلبونو کې د پردو سره په مخکې گډيږي ، په سوينگ پول (تالابونو) کې د پردو سره سره لغړې لامبي ، آيا دا ترقي ده ؟

هیڅ کله نه، دا خو بې حیاتي او بې غیرتي ده، اسلام هیڅ کله ددې اجازت نه ورکوي او نه به علماء ددې اجازت ورکړي، بلکې علماء به د خپلو سرونو په قرباني سره د آخري سلگۍ پورې د داسې فحاشۍ مخنیوی کوي.

خلق صرف یورپي ملکونو ته گوري چې هلته سړي او ښځې یو ځای په دفترونو کې کار کوي نو اگر چې ظاهري دنیوي ترقی به ورته حاصله وي خو لیکن اصل سکون ورته بیا هم حاصل نه وي، ځکه د داسې بې حیاء ښځو کورنې ژوند مکمل تباه وي، اکثره د خپلو خاوندانو نه طلاقې شوې وي، زیاتره وخت په کلبونو او هوټلو کې د پردو سپو سره تیروي اسلام چې ښځې ته کوم اوچت مقام ورکړی بل هیڅ مذهب دا ندې ورکړی: ښځه یې د قیمتي ملغلرې په شان په کور کې محفوظ ساتلی، د شهزادګۍ په شان یې د کور سربېرسته گرځولی، د پردو سپو د غلط نظر او نقصان نه یې بچ کړی.

اصل ترقی: اصل ترقی داده چې انسان د خپل مقصد حیات نه ځان خبر کړي، عزت او شرافت سره ژوند تېر کړي، د الله او رسول احکامات اومني، په ایمان او اعمالو کې ترقی او کړي، او ښځه په پرده کې اوسي، نو په دې وخت کې به د الله ﷻ رحمتونه راوړېږي، بیا چې د داسې حیاناکو ښځو په غېږ کې د کومو بچو پرورش اوشي دوی ملک ته ترقی ورکولې شي.

همدارنگې د ملک ترقی خو په امن، تجارت، کارخانو جوړولو، او خلقو ته روزگار پیدا کولو سره راځي او علماء هیڅ کله ددې مخالف ندي، علماء خو د بې حیايۍ او بې پردګۍ مخالف دي.

د ښځو پرده د ملک د ترقۍ د پاره مانع نده: که مونږ اسلامي تاریخ او گورو نو په ابتدائي دور کې د دنیا په اکثره حصه باندې د مسلمانانو حکومت و، اسلامي ملکونو ورځ په ورځ ترقی کوله، په مسلمانانو کې لوي سائنسدانان او فلسفيان وو، لوي لوي علماء، اولیاء او فاتحین وو، هر طرف ته د علومو چرچه وه، خو ددې ټولو باوجود بیا هم د مسلمانانو ښځې په پرده کې وې، د پردې په وجه د دوی په ترقۍ کې هیڅ فرق رانغی بلکې ورځ په ورځ یې نوره هم ترقی کوله.

دا ځکه چې د مسلمان اصل عزت په اسلام او ایمان کې دی، الله تعالی فرمایي:

﴿وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ (۱).

ترجمه: او هم تاسو به غالب یی. که چیرته تاسو رینښتینی مؤمنان یی.

پس معلومه شوه چې د زنانو پرده د ملک په ترقی کې مانع نده.

بل دا چې زه تاسو ته دا وایم چې که چیرته د ښځو په بې پردگۍ سره یو ملک ترقي کولی نو بیا خون هم ډیر یورپي ملکونه داسې دي چې په هغې کې ښځو ته مکمل آزادي حاصله ده، بې حیايي او بې پردگي په کې مکمل آزاده ده. خو لیکن بیا هم هغوی تراوسه ترقي نده کړی که چیرته په بې پردگۍ کې ترقي وی نو په کار ده چې هریو یورپي ملک ترقي کړي وی.

ډیره د آفسوس خبره ده چې په مسلمانانو کې د بعضې کمزوري ایمان واله حکمرانان او بعضې عام مسلمانان د مغربي تهذيب نه دومره متأثر شوي چې دوی هم د هغوی په نقشي قدم باندې روان دي، په سکولونو کې یې مخلوط تعلیم شروع کړی، ښځو ته یې مکمل آزادي ورکړی، اوس یې ښځې د څارو په شان بې حیا، کلاو سینې په بازارونو کې د پردو سره څنګ په څنګ چکرې وهي، او بیا ډیره د بې غیرتۍ خبره داده چې ددې ښځو سرپرستان په خپلو سترگو باندې دا بې شرمي او زناکاري گوري خو لېکن هیڅ غږ نه کوي، گویا الله تعالی د دوی عقلونه مسخ کړي دي.

نبي عليه السلام خورښتیا فرمائي: إِذَا لَمْ تَسْتَحْيِ فَأَفْعَلْ مَا شِئْتَ. (۲)

چې کله در کې حیا نه وي نو بیا چې دې څه خوښه وي هغه کوه (خو سزا به یې اوگوری).

یعنی چې کله درنه حیا ختمه شي نو بیا خو بل داسې خیز نشته چې هغه تا د فحاشۍ او گناهونو نه منع کړی.

خو چې په چا کې معمولي غېرت او معمولي حیا وي هغه به هیڅ کله داسې بې پردگي برداشت نه کړي.

(۱) آل عمران آیه ۱۳۹.

(۲) صحیح البخاري کتاب الأحادیث الألبیاء باب حدیث القارِ رقم الحدیث ۳۴۸۳.

وفي رواية: إِذَا لَمْ تَسْتَحْيِ فَأَصْنَعْ مَا شِئْتَ. صحیح البخاري کتاب الأحادیث الألبیاء باب حدیث القارِ رقم الحدیث ۳۴۸۴. مستد احمد مخرجا رقم الحدیث ۱۷۱۰۷.

درېم اعتراض : د بنځو په پردې کولو سره د ملک نیمه آبادي بیکاره کيږي

بعضې خلق دا اعتراض کوي چې :

” که مونږ بنځې په پرده کې په کور کینوو نو د ملک نیمه آبادي به بیکاره شي ، ځکه د ملک نیمه آبادي د بنځو ده ، لهداد بیکار تیا نه دیچ کیدو د پاره بنځې بهر ته راویستل پکار دي “ .

ددې اول جواب دادی چې که دا خبره د هغه ملک واله خلق اوکړي چې د هغوی سرو ته سل فیصده نوکري (او کاروبار) ملاؤ شوې وي نو بیا به مونږ اووایو چې دا خبره څه نا څه صحیح ده ، لیکن په دې اسلامي ملکونو کې خو د غټو غټو ډگریانو واله سړي بهی روزگار غرخي هیڅ نوکري ورته نه ملاوېږي نو بیا څنگه دوی وایي چې بنځې دې بهر د نوکری د پاره راووځي .

اول دې دوی دې ټولو سرو ته کارونه پیدا کړي بیا دې روسته د بنځو د نوکری غم کوي . دویم جواب دادی چې دې خلقو ته کار صرف هغه معلومیږي چې په هغې باندې روپی گټلې شي . په کور کې چې بنځې کوم کار کوي هغه ورته هیڅ کار نه معلومیږي ، حالانکه د کور پاکیزه ماحول برابرول ، خانداني نظام صحیح کول د بنځې آهه فریضه او غټ کار دی ، ځکه بنځه چې د بچو صحیح تربیت اوکړي نو ددې په نتیجه کې ډیر اهم شخصیات پیدا کیږي ، او بهترینه معاشره په وجود کې راځي .

څلورم اعتراض : پرده د بنځو د پاره قید او په دوی باندې ظلم دی

بعضې خلق دا اعتراض کوي چې : ” پرده د بنځو د پاره قید او په دوی باندې ظلم دی “ . نو ددې جواب دادی چې پرده هیڅ کله د بنځو د پاره قید ندی ؛ ځکه په هره بنځه کې فطره حیاء وي ، او د حیاء تقاضا داده چې بنځه په پرده کې وي ، او کوم شی چې د فطرت موافق وي هغه قید نه وي .

بلکه کومه بنځه چې فطرت سلیمه لري د هغې د پاره بهی پردگي قید دی ؛ ځکه دا بهی پردگي د هغې د فطرت خلاف ده ، او قید خو همدې ته وایي چې د فطرت او طبعیت خلاف وي ، ځکه که د طبعیت خلاف نه وي نو بیا قید نه وي .

مثال : دغه وجه ده چې که یو کس په بیت الخلاء کې د آودس ماتې د پاره په پرده کې ناست وي نو هیڅوک د بته قید نه وایي . اگر چې دا د نورو خلکو د نظرونو نه پټ وي ، ځکه دا د طبیعت موافق دی .

البته که څوک دا کس په بیت الخلاء کې بند کړي او قلف (تاله) ورپسې واچوي نو بیا دا قید دی ځکه دا دده د طبیعت خلاف دی .

همدغه شان کومې بنځې چې په پرده کې په کورونو کې ناستې وي نو دا د دوی د طبیعت موافق ده ځکه په هره بنځه کې حیاء وي او د حیاء تقاضا داده چې دا په پرده کې وي . او بې پردې د دوی د طبیعت خلاف ده نو ځکه دا ورله قید دی .

یو پادري ته د مسلمان بهترین جواب

یو پادري مسلمان ته وویل چې : " اسلام دیرینه مذهب دی خو دا یوه خبره یې زمانه خوښه چې بنځې یې په قید کې ساتلې دي " .

مسلمان ورته وویل : مونږ خو بنځې په قید کې ندي ساتلي .

پادري ورته وویل : دا تاسو چې ورته پرده وایي . دا د بنځو د پاره قید دی .

مسلمان ورته وویل : اول ته د قید په حقیقت باندې ځان پوهه کړه چې قید چاته وایي ؟ د قید حقیقت دادی چې " یو کار د طبیعت خلاف وي . یعنی یو کس د هغه د مرضی نه خلاف په یو ځای کې بندول " او که یو کار د طبیعت خلاف نه و نو دا قید ندی . گني بیا خو چې یو کس په بیت الخلاء کې ناست وي نو ستاسو په نزد خو د بته هم قید ویل په کار دي ؛ ځکه دا هم د نورو د نظرونو نه په پرده کې پټ وي ، خو د بته چې قید نشي ویلی دا ځکه چې دا د طبیعت موافق دی .

البته که څوک دا په لیتړین کې بند کړي او بهر یې بالکل نه راپریږدي نو دا بیا قید دی ځکه دا اوس دده د طبیعت خلاف دی .

همدغه شان بنځې چې په پرده کې په کورونو کې ناستې وي نو دا قید ندی ځکه د مسلمانانو په بنځو کې فطره حیاء شته نو د دوی د فطرت او طبیعت دا تقاضا کوي چې د پردو سره پرده او کړي . نو پرده کول د دوی د طبیعت موافق شوه . لهذا دا قید ندی .

بل دا چې شریعت خو زنانه ته د ضرورت په وخت په پرده کې بهر ته د وتلو اجازت کړی

نو بیا دا څنگه قید شو؟

بلکه مونږ وایو چې بنځه د کور نه بهې پردې حالت کې راویستل قید دی، ځکه بهې پردې د حیا دارې بنځې د طبیعت خلاف ده.

او که څوک دا اعتراض کوي چې ” چې په تنگو کورونو کې د بنځو ساتل قید دی نو ځکه بهې بهر ته راویستل په کار دي “

نو مونږ ورته وایو چې بیا خو په بنار به کې په لکونو خلق راجمع وي او په تنگو کورونو کې اوسېږي نو هغې ته هم قید ویل په کار دي، هغوی هم د کورونو نه راویستل په کار دي چې په ځنگلونو او غټ میدانونو کې آزاد او گرځي.

نو لکه څرنګې چې د بنار خلق په خپله خوښه په تنگو کورونو کې اوسېږي، په هغې کې خوشحال وي او دا قید نه ګنږي ځکه دا یې د طبیعت موافق وي نو همدغه شان مسلمانانې بنځې هم په خپله خوښه په کورونو کې په پرده کې خوشحاله وي دا دوی د پاره قید نه وي ځکه دا یې د طبیعت موافق وي.

بل دا چې قید انسان ته د یو جرم په سزا کې ورکولې شي، او پرده خو زنانه د ثواب حاصلولو د پاره کوي، نو دا قید ندی.

فطري شيان انسان پخپله معلومولې شي

په اسلام کې د فطري خبرو بیانولو خاص اهتمام ندې شوی بلکه دا هر کس په خپله معلومولې شي، مثلاً شریعت خود اودس ماتي (ډکو متيازو) په باره کې دا بحث کړی چې دا ناپاک دی خو په قرآن کریم او احادیثو هیچرته دا بحث نشته چې ” اودس ماتي خوړل حرام دی “، دا ځکه چې د هر چا فطرت او طبیعت د دینه نفرت کوي، نو که شریعت یې بیان نکړي بیا هم د هر چا فطرت دا معلومولې شي چې ددې خوړل حرام دي.

همدغه شان که چیرته اسلامي شریعت د پردې نه بحث نه وې کړی نو بیا هم فطرت سلیمه دا معلومولې شوه چې د بنځې د پاره پرده ضروري ده، ځکه په هره بنځه کې فطره حیاء شته، او پرده خود حیاء موافق ده.

لیکن شریعت د مونږ سره دا احسان او کړو چې بیا یې هم راته د پردې احکامات واضح کړل ” چې زنانه دې پرده کوي “ دا ځکه چې الله او رسول ته دا معلومه وه چې په روستو

زمانه کې به حياء کميږي ، د خلقو په طبيعت باندې به بهيميت (د چارپيانو صفت) غالبه کيږي نو ځکه يې زنانه و ته د پردې حکم او کړو .

پنځم اعتراض : آيا دا اسلام ټول په پرده کې دی ؟

کله چې علماء د پردې په باره کې خبره کوي نو د يورپي تهذيب نه متأثره خلق ورته وايي : " آيا دا اسلام ټول په پرده کې دی چې تاسو د پته دومره زور ورکړی ؟ د نيا کوم ځای ته اور سیده او تاسو د هماغه زړې زمانې خبرې تکراروی " .

ددې جواب دادی چې : آو ، د هر شرعي حکم په منلو کې اسلام دی که هغه فرض وي ، که واجب وي ، که سنت وي او که مستحب وي . چې کله په سنت طريقې سره استنجا کولو او سنت طريقې سره خوراک څکاک کولو کې اسلام دی نو په پرده کولو کې خو خامخا اسلام دی .

مسلمانانو ته دا حکم شوی چې دا به د اسلام په ټولو احکاماتو باندې عمل کوي ، الله تعالى فرمايي : ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَآفَّةً ۖ ﴾ . (۱)

ترجمه : اي ايمان والو ! تاسو ټول په اسلام کې پوره پوره داخل شئ .
که چيرته مونږ نن د اسلام يو حکم پرېږدو ، صبا بل پرېږدو نو بيا خو اسلام پاتې نه شو .
واقعہ : په دې پورې يوه واقعہ راياده شوه چې يو کس تصوير جوړوونکي ته ورغی ، هغه ته يې وويل : زما په وجود باندې د زمري تصوير جوړ کړه . هغه وويل : صحيح ده ، ستښ يې راواخيسته او دده په بدن باندې يې د زمري تصوير جوړول شروع کړل . (۲)
کله چې ده ته د ستښ په سوري کيدو سره تکليف پيدا شو نو د هغه کس نه يې پوښتنه اوکړه : دا يې کوم ځای جوړوی ؟ هغه ورته وويل : د زمري لکۍ جوړوم .
ده ورته وويل : دا لکۍ پرېږده دا خو څه ضروري نده ، زمري خوبې لکۍ هم وي .

(۱) البقرة آيه ۲۰۸ .

(۲) په بدن به يې تصوير داسې جوړول چې د ستښ په سربه يې څرمن زخمي کوله ، بيا به يې په دې ځای باندې شين رنگ واچول ، نو دا به پوخ تصوير و ، بيا به نه وړانيدو ، لکه دا بعضې زنانه چې په خپل تندي باندې دغه شان خال جوړوي . **نوټ :** په بدن باندې د خال يا تصوير جوړول حرام دي ، ددې تفصيلي بحث روستو په فقهي مسائلو کې په صفحه ۳۳۴ باندې ذکر دی . ابو الشمس علي عنه

هغه کس بيا د زمري خپې جوړول شروع کړی ، کله چې ده د ستنې زخمي کيدو درد محسوس کړو نو پوښتنه يې ورنه اوکړه : اوس يې کوم ځای جوړوی ؟ هغه ورته وويل : خپې ورله جوړوم . ده ورته وويل : خپې يې پرېږده دا خو څه ضروري ندي .

هغه کس بيا د سر په جوړولو شروع اوکړه ، ده چې د ستنې درد محسوس کړو نو پوښتنه يې اوکړه : اوس يې کوم ځای جوړوی ؟ هغه ورته وويل : سر . ده ورته وويل : سري يې هم پرېږده . آخر هغه کس ورته وويل :

چې کله په زمري کې لکۍ ، خپې او سر نه وي نو آيا دا زمري وي ؟ مونږ خو داسې زمري ندي ليدلی .

نو همدغه شان که چيرته مونږ نن د اسلام يو حکم (پرده) پرېږدو ، صبا بل حکم پرېږدو نو آيا دا به اسلام وي ؟ هيڅ کله نه .

شپږم اعتراض : پرده د ښځو د صحت د پاره نقصاني ده

د يورپي تهذيب نه متأثره خلق يو اعتراض دا کوي چې :
” پرده د ښځو د صحت د پاره نقصاني ده ؛ ځکه ښځې چې په کور کې ناستې وي نو د تازه هوا نه محرومې وي “ .

ددې اول جواب دادی چې الله تعالی حکيم ذات دی ، هغه هيڅ کله انسانانو ته داسې حکم نه کوي چې په هغې کې د دوی نقصان وي ، الله تعالی چې زانته و ته د پردې حکم کړی نو ضرور به په دې کې فائده وي او نقصان به په کې نه وي .

او که مونږ په معاشره کې اوگورو نو کومې ښځې چې په کورونو کې په پرده کې ناستې وي هغوی د هغه ښځو په نسبت ډيرې صحت مندې وي کومې چې ټوله ورځ بهې حجاب په بازارونو او کوڅو کې گرځي ، يا په سينماگانو او هوټلو کې شپې کوي .

همدارنگې کومې ښځې چې په پرده کې وي هغوی دومره ډاکټرانو ته نه ځي څومره چې دا بهې حجاب ښځې ځي .

په يورپي ملکونو کې چې ايدز يا نور وبائي مرضونه زيات وي نو د هغې سبب همدا بهې حياتي او بهې حجابي ده .

د مذکوره اعتراض دویم جواب دادی چې که په کور کې پاتې کیدل د ښځو د صحت د پاره نقصاني وی نو بیا خو سړي هم نیم ژوند په کور کې تیروي ځکه دوی چې سهر کار ته اووځي نو مازيگر واپس راځي بیا کور کې وي ، نو په کار ده چې د سړي د صحت هم خراب شوې وی . لهندا دا خبره غلطه ده چې پرده د ښځو د صحت د پاره نقصاني ده .

اووم اعتراض : پرده د ښځو د تعلیم د پاره رکاوت (مانع) دی

بعضې خلق دا اعتراض کوي چې : " پرده د ښځو د تعلیم د پاره رکاوت دی ، یعنی ددې په وجه ښځې د تعلیم نه پاتې کیږي " .

ددې جواب دادی چې دا خبره غلطه ده چې پرده د ښځو د تعلیم د پاره مانع ده ؛ ځکه که مونږ په اسلامي تاریخ باندې نظر واچوو نو دا به راته معلومه شي چې د صحابه کرامو ، تابعینو او تبع تابعینو په ښځو کې لوي لوي عالمانې تیرې شوي ، بلکه لوي لوي کتابونه یې لیکلي چې په نن د وړ کې هغه شان قابلې ښځې نشته ، حالانکه هغوی دا تعلیم په پرده کې حاصل کړې و ، پرده د هغوی د تعلیم د پاره مانع نه شوه .

د ښځو د پاره چې د قرآن کریم او احادیثو کوم تعلیم ضروري دی هغه په پرده کې حاصل ممکن دی ، او کوم تعلیم چې ورله ضروري ندی د هغې د پاره پرده پریخودل او هغه حاصلول پکار ندی .

بل دا چې د تعلیم د پاره بې پرده کیدل خو ضروري ندی ، بلکه د تعلیم د پاره اصل شی ذهني سکون ، یکسوټي ، او پوره توجه ده او دا په پرده کې زیاته وي . لهندا د ښځو د پاره پرده کول د تعلیم د پاره مددگار ده ، مانع نه ده .

الله تعالی چې د سړو او ښځو جدا جدا صورتونه پیدا کړي نو دا ځکه چې د دوی د پاره یې ځانله ځانله کارونه متعین کړي : په ښځو باندې یې د رزق گټلو ذمه داري نده ایځی ، بلکه ښځو ته یې د کور انتظام ، او د ماشومانو پرورش سپارلی . او سړو ته یې د بهر کارونه او رزق گټل سپارلي دي .

اوس که چیرته سړو ته په کور کې کار او سپارل شي یا ښځو ته د بهر کار او سپارل شي نو ټول نظام به برباد شي ، لهندا د فطرت برقرار ساتلو د پاره دا ضروري ده چې سړي او

ښځې په خپل خپل میدان کې کار او کړي .
 د ښځو د پاره په دفترونو او کارخانو کې د کار کولو ضرورت نشته ، سړي خو تر اوسه
 کم ندي چې ښځې هم دې میدان ته راووتی .
 لهذا کوم تعلیم چې د ښځو د پاره ضروري دی د هغې د پاره پرده مانع نده ، هغه بغیر د
 بې پردګۍ نه حاصلیدې شي ، او کوم تعلیم چې ضروري ندي د هغې د پاره د بې پردګۍ
 ضرورت نشته .

اتم اعتراض : په پردې کولو سره په ښځو کې بزدلي پيدا کيږي

د پردې مخالفین یو اعتراض دا کوي چې :
 " په پردې کولو سره په ښځو کې بزدلي پيدا کيږي نو ځکه مونږ د ښځو پرده نه خوښوو "
 ددې جواب دادی : دا خو عجیبه خبره ده چې " په پردې سره ښځه بزدله کيږي او په
 بې پردګۍ سره بهادره کيږي ؟ "

حالانکه د بزدلي چې کوم اسباب دي هغه ټول په بې پرده ښځو کې موجود دي ؛ ځکه
 بزدلي په هغه چا کې پيدا کيږي چې د هغه په زړه کې د الله ﷻ نه یوه نه وي ، گناهونه کوي ،
 د الله ﷻ په ځای باندې بندګان خوشحالوي ، او په زړه کې یې د دنیا محبت وي ، او دا ټول
 کارونه په بې پرده ښځو کې وي نو ځکه بزدلي به هم په همدوی کې وي . په حیاء دارو
 ښځو کې دا مذکوره کارونه ډیر کم وي نو ځکه بهادرانې وي .

که مونږ خپل اسلامي تاریخ او ګورو نو دا به راته واضحه شي چې پرده دارو ښځو
 داسې د بهادری کارنامې کړي دي چې هغه د نن دور بهادر سړي هم نشي کولی .
 د حضرت أم عماره رضی الله عنها ، حضرت صفیه رضی الله عنها ، حضرت خوله بنت آזור رضی الله عنها ،
 حضرت أم أبان رضی الله عنها ، او حضرت خنساء رضی الله عنها د بهادری د واقعاتو نه کتابونه
 ډک دي . (۱)

(۱) دا واقعات په تفصیل سره ددې (اصلاحی مدلل تقریرونه) کتاب په دولسم جلد کې د صفحه ۷۵ نه تر
 صفحه ۸۲ پورې ذکر دي . ابوالمس علی عنه .

تحقيقي جواب دادی چې ستاسو دا خبره چې (الْإِنْسَانُ خَرِيصٌ فِيمَا مُنْعٍ) . دا په هله صحيح وه چې سړي د ښځو سره بلکل په هيڅ صورت نه ملاويدي حالانکه شريعت د نکاح په ذريعه باندې سړو ته د ښځو سره د ملاويديو اجازت ورکړې دی ، تردې چې يو سړي ته يې د څلورو ښځو سره د نکاح کولو اجازت ورکړې دی ، لهدا اوس خود سړو د حرص هيڅ سوال نه پيدا کيږي .

اسم اعتراض : ښځو ته د پردې حکم کول گویا ټولو سړو ته د شک په نظر کتل دي

د بې دينه خلقو يو اعتراض په مونږ باندې دا هم دی چې :
 " کله تاسو ښځو ته د پردې حکم کوی . نو گویا تاسو ټولو سړو ته د شک په نظر باندې گوري ، يعنی ستاسو په سړو باندې اعتماد نشته هر کس درته بدکاره معلومېږي نو ځکه ښځو ته د پردې حکم کوی " .

ددې خبرې الزامي جواب دادی چې که چيرته ستاسو دا خبره صحيح وي نو بيا خو تاسو د کانونو ته د شپې تاله (قلف) مه وراچوئ ؛ ځکه په دې سره خو گویا تاسو ته ټول خلق د اکوان معلومېږي ، بلکه همداسې کلاؤ يې پريږدئ .
 همدارنگې چې کله تاسو موټر سائکل يا موټر په بازار کې اودروئ نو تاله مه وراچوئ ځکه په تالې اچولو سره خو گویا تاسو ته ټول خلق غله (د اکوان) معلومېږي .
 همدارنگې بيا خو څو کيداران مه نيسي ځکه په دې سره خو گویا تاسو ټولو خلقو ته د د اکوانو په نظر گوري .

همدارنگې بيا خو په معاشره کې پوليسو ته هيڅ ضرورت نه و ځکه د پوليسو وجود خو ستاسو په نزد دليل ددې خبرې دی چې ټوله معاشره مجرمان او قاتلان دي .
 لهدا ستاسو دا خبره غلطه ده چې ښځو ته د پردې حکم کولو په وجه سړو ته د شک په نظر کتل دي . بلکه پرده د الله او رسول حکم دی بغير د چون و چرا به ښځې په دې باندې عمل کوي ، او په دې کې د ښځې د پاره ډيرې فائدي هم دي .

يوولسم اعتراض : د ښځو په پردې کولو سره د معاشري حسن ختمیږي

بعضې خلق دا اعتراض کوي چې :
 " که ښځې پرده شروع کړي او ښکاره مخ په بازارونو کې نه گرځي نو په دې سره به د معاشري حسن ختم شي ، بیا به سړي خدشي ته د کتلو په وجه خوند حاصلوي ؟ "
 ددې جواب دادی چې دا خبره هغه څوک کوي چې په هغه کې حیاء او غېرت نه وي ، او د مغربي تهذيب نه متأثره وي ، ځکه په بې پردگۍ سره خود الله ﷻ لعنت راوړېږي .
 آیا مسلمان ته دا جائز دي چې د معمولي خوند حاصلولو د پاره د قرآن کریم او احادیثو صریح احکامات د خپو لاندې کړي ؟ او ځان د الله تعالی د لعنت او غضب مستحق او گرځوي ؟ هیڅ کله نه .

په چا کې چې معمولي حیاء او غېرت وي هغه به هیڅ کله دا خوښ نکړي چې دده لور او خور ته دې بل څوک په بد نظر باندې او گوري ، نو بیا دا څنگه د بل چا لور او خور ته په بد نظر کتلو سره خوند حاصلوي ؟

دولسم اعتراض : زموږ ښځې پاکې دي دوی ته د پردې ضرورت نشته

بعضې خلق دا وایي چې : " زموږ ښځو ته د پردې ضرورت نشته ځکه دا پاکې دي ، دوی چې بهر ښکاره مخ گرځي نو د دوی په زړونو کې د گناه هیڅ خیال نه وي . همدارنگې زموږ سړي هم پاک دي د دوی نه که دا ښځې پرده نه کوي یا دوی ورته ورگوري نو څه پرواه نشته ځکه ددې سړو زړونه هم پاک دي . "

ددې شېبې او دلیل نه درته لس (۱۰) جوابونه کوم :

اول جواب : په قرآن کریم او احادیثو کې چې د پردې کوم نصوص ذکر شوي هغه مطلق ذکر دي په هغې کې دا نشته چې گني د ښکې ښځې د پاره پرده ضروري نه ، بلکه هرې ښځې ته دا حکم شوی چې د پردو سړو نه پرده او کړي ، او هر سړي ته د نظر ښکته ساتلو حکم شوی .

دویم جواب : د پردې حکم د ټولو نه مخکې د نبی علیه السلام بیسیانو ته شوې ؤ ، د

هغوی پاک دامني د قرآن کریم په نص سره ثابته ده ، او په هغه وخت کې چې کوم صحابه کرام وو د هغوی په پاکدامنۍ باندې خو فرشتو هم رشک کولو ، خولیکن ددې باوجود بیا هم الله تعالی أزواج مطهرات ته د پردې حکم او کړو .

پس معلومه شوه چې په پاک دامن کیدو سره پرده نه معاف کیږي ، او که چاته معاف کیدی نو أزواج مطهرات به معاف شوي وو .

دریم جواب : که چیرته نېک خلق د پردې نه مستثنی شي نو بیا خو ستاسو په نزد په صحابه کرامو باندې لوي تهمت رايي : " چې (لَعُوذُ بِاللّٰهِ) صحابه کرام نېکان نه وو نو ځکه أزواج مطهرات ته د هغوی نه د پردې حکم شوې و " .

حالانکه د صحابه کرامو پاکدامني د قرآن کریم د آیتونو او صریحو احادیثو نه ثابت ده .
خلورم جواب : که چیرته د نېکانو بنحو او نېکانو سرود پاره د پردې ضرورت نه وی نو بیا ولې الله تعالی د پردې حکم کولو ؟ په دې سره خو تَعُوذُ بِاللّٰهِ د الله ﷻ حکم فضول کیږي ځکه چې ستاسو زړونه پاک وو او الله تعالی درته د پردې حکم او کړو . حالانکه د الله تعالی هیڅ حکم فضول ندی .

پنځم جواب : پرده د الله تعالی حکم دی او بنده به د الله تعالی حکم بغیر د چون و چرا مني ، په دې کې خپل عقل جنگول صحیح ندی .

شپږم جواب : د گناه نه معصوم صرف انبیاء کرام دي نور خلق د گناهونو نه معصوم ندي ، لهذا دا خبره کول : " چې زمونږ بنځي او زمونږ سري پاک دي د دوی نه گناه نه کیږي " دا غلطه ده .

اووم جواب : په حدیث کې هم راځي ، رسول الله ﷺ فرمایي :

لَا يَخْلُونَ رَجُلٌ بِأَمْرَأَةٍ إِلَّا كَانَ كَالِثَمَ الشَّيْطَانِ . (۱)

(۱) سنن الترمذي أبواب الزنا باب ما جاء في كراهية الدخول على الزوجات ولم يحدث ۱۱۷۱ لال الالباني : صحيح .
ولم يحدث ۲۱۹۵ أبواب البغی باب ما جاء في لزوم الجماعة ، مشكوة المصابيح كتاب النكاح باب النظر إلى الخطوبة
وبیان العورات أفضل النكاحي لم يحدث ۳۱۱۸ (۲۱) ، مستد احمد مغرجا رقم ۱۵۶۹۶ ، صحيح ابن حبان ولم
۵۵۸۶ ، المعجم الاوسط رقم ۲۹۲۹ ، الترغيب والترهيب للوام السنة رقم ۹۶۱ ، مجمع الزوائد رقم ۹۱۳۱ .

چې کله هم سړې د پردې ښځې سره ځانله شي نو هلته دریم خامخا شیطان وي .
تر دې چې یو بزرګ فرمایي : که په یو ځای کې د حسن بصري رَحْمَةُ اللهِ په شان لوی بزرګ
او د رابعه بصریه په شان لویه بزرګه ځانله کیني او د دوی په مینځ کې د زَنانه مَحْرَم نه
وي نو شیطان به دوی هم په بدکاری کې مبتلا کړي . (۱)

بل دا چې که اول د ښځې او سړي زړه پاک وي خو چې بې پردګي شروع شي نو په قلاړ
قلاړيې د یو بل سره عشق پیدا شي ، او آخر په گناه کې مبتلا شي .

آتم جواب : په معاشره کې دیرې داسې ښځې شته چې هغوی ځان ته پاک دامنې وایي
او نور خلق یې هم پاک دامنې گنړي خو چې کله یې بې پردګي شروع کړي نو د شیطاني
وَسْوَسو په وجه ورنه داسې واقعات صادر شوي چې د ټول خاندان د پاره د ذلّت او
رَسوایی سبب گرځیدلي . او داسې واقعات خلق روزانه په خپلو سترگو باندې ویني .

نهم جواب : کوم کس چې ځان پخپله پاکدامن گنړي او په دې باندې دومره مغروره وي
چې د شرعي احکاماتو (لکه پرده وغیره) لحاظ نه ساتي نو داسې کس الله تعالی ددې
تکبر په وجه ذلیل کوي .

لسم جواب : کومه ښځه یا سړې چې ځان ته پاکدامن وایي او بیا شرعي پرده نه کوي
نو داسې کس د گناه کبیره کولو په وجه فاسق دی ، او فاسق سړې کله پاکدامن کیدې شي ؟
لهذا د ښځو د پاره د پردو سرونه پرده ضروري ده .

د یار لسم اعتراض : مونږ د زړه پرده کوو

بعضې ښځې دا وایي چې :
”مونږ د زړه پرده کوو ، یعنی د پردې اصل مقصد حیا او د زړه پاکوالي دی او زموږ
زړونه صفادې ، په سترگو کې مو حیا شته نو لهذا مونږ ته د پردې ضرورت نشته “
ددې اعتراض درته پنځه جوابونه کوم :

اول جواب دادی چې په قرآن کریم کې ازواج مطهرات ته د پردې حکم شوې ؤ ، نو آیا
د هغوی زړونه صفانه وو ؟ آیا د هغوی په سترگو کې حیا نه وه ؟ ضرور وه خویا هم

شریعت ورته د پردې حکم کړې ؤ.

په قرآن کریم او احادیثو کې هیچرته دا نشته چې کله زړه صفا وي بیا د پردې ضرورت نشته ، بلکې د ښځې د بلوغ نه پس د پته د پردو سر ونه د پردې حکم شوی .

دویم جواب دادی چې دا خبره صحیح ده " چې د پردې اصل مقصد حیاء او د زړه صفا والې دی " خو ورسره ورسره دا ظاهري پرده هم ضروري ده .

لکه څرنګې چې د روژې اصل مقصد تقوی ده خو ورسره ورسره د روژې نیول هم ضروري دي ، همدارنګې د مونځ ، زکوۍ ، او حج اصل مقصد حاصلولو سره سره دا ظاهري عبادات کول هم ضروري دي .

اوس که څوک دا آوایي چې زه تقوی ځاته په بله طریقه حاصلوم او روژه نیسم نو آیا دده دا خبره به صحیح وي ؟ هیڅ کله نه ، هر کس به ورته وایي چې د تقوی سره سره روژه نیول هم ضروري ده ، همدغه شان د حیاء او زړه صفا والي سره سره دا ظاهري پرده هم ضروري ده .

درېم جواب دادی چې دا د زړه پرده خو عجیبه پرده ده ، ځکه یو طرف ته دوی وایي چې زموږ زړونه صفا دي او په سترګو کې مو حیاء ده ، خو بل طرف ته یې مخ ، سراو سینې ښکاره کړي وي ، پردو سړو ته ښځې نېغ کوري ، د هغوی په مخ کې ګډیږي ، نو آیا دا د زړه صفائي ده ؟ په ځله باندې دعوی د زړه د پاکوالي کوي او کارونه د بې شرمۍ کوي .

څلورم جواب دادی چې که بالفرض موږ دا اومنو چې د دوی زړونه صفا دي نو چې کله دوی په نړۍ کې ښکاره مخ ، کلاؤ سینې ، سینګار کړي بهر بازار ته راؤځي ، نو آیا سړي به دوی ته په کتلو سره په فتنه کې نه مبتلا کیږي ؟ آیا سړي به د سترګو په زنا کې نه مبتلا کیږي ؟ آیا معاشره به نه بې حیاء کیږي ؟ ضرور به دا کارونه کیږي .

د زړه د پردې خبره شیطاني د هوکه ده ، دا خبره هغه ښځو ایجاد کړی چې د هغوی د پردې نه نفرت وي ، په دې بهانه باندې ځاته د بې پردګۍ جواز پیدا کوي .

پنځم جواب دادی چې کله ستاسو زړونه صفا دي نو بیا خو د کپړو ضرورت هم نشته دا هم اوباسئ او بیرنډې ګرځئ ، چې عقل مو ځای ته راشي .

خوار اسم اعتراض : صحابیاتو به د نبی علیه السلام سره په

جُمات کې د جَمْعې مونځ کولو

بعضې خلق د پردې زَنانہ مخ ته کتلو جواز د پاره دا دلیل پیش کوي چې :
 " صحابیاتو به د نبی علیه السلام سره په جُمات کې د جَمْعې مونځ کولو ، او دا ممکن
 ده چې سرو به د بنځو مخونه هم لیدلي وي " .
 ددې جواب دادی چې د صحابه کرامو مخونه به قبلې طرف ته وو ، او بنځې به شاته په
 صفونو کې ناستې وې .

او په بخاري شریف کې دا حدیث شته چې رسول الله صلی الله علیه وسلم دا ترتیب مقرر
 کړې ؤ چې کله به یې سلام او گرځول نو په خپل ځای به ناست ؤ او صحابه کرام رَضِیَ اللهُ عَنْهُمْ به
 هم په خپلو ځایونو باندې د لږ وخت د پاره ناست وو ، په دې وخت کې به زَنانہ خپلو کورونو
 ته لاړې ، نو بیا به نبی علیه السلام او صحابه کرام پاڅیدل . (۱)
 بل دا چې نبی علیه السلام خو د زَنانہ ؤ د پاره جُمات ته د راتنوتلو خاص دروازه مقرر
 کړې وه چې په هغې به صرف زَنانہ راتللی ، سړي به په هغې نه راتلل . (۲)
 پس معلومه شوه چې د صحابه کرامو د زَنانہ ؤ سره اختلاط نه ؤ راغلی ، نو مخونو ته به
 یې ورله څنگه کتلې وې ؟

(۱) عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِیَ اللهُ عَنْهَا رَوَتْ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّ النِّسَاءَ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُنَّ إِذَا سَلَّمْنَ مِنَ الْمَكْتُوبَةِ قُمْنَ وَكَبَّتْ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَنْ صَلَّى مِنَ الرِّجَالِ مَا قَاءَ اللهُ . فَإِذَا قَامَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ الرِّجَالُ . صحيح البخاري كتاب الأذان باب خروج النساء إلى المساجد باب النبي والفلس رقم الحديث ۸۶۶ . مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۲۶۶۸۸ ، سنن النسائي رقم الحديث ۱۳۳۳ ، مشكوة المصابيح كتاب الصلاة باب الدعاء في التشهد الفصل الأول رقم الحديث ۹۴۸ (۱۰) .

(۲) عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِیَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا بَنَى الْمَسْجِدَ جَعَلَ بَابًا لِلنِّسَاءِ . وَقَالَ : « لَا يَدْخُلْنَ مِنْ هَذَا الْبَابِ مِنَ الرِّجَالِ أَحَدٌ » قَالَ ثَالِثٌ : فَمَا رَأَيْتُ ابْنَ عُمَرَ رَضِیَ اللهُ عَنْهُمَا دَاخِلًا مِنْ ذَلِكَ الْبَابِ وَلَا خَارِجًا مِنْهُ . مسند أبي داود الطيالسي رقم الحديث ۱۹۳۸ ، وما روى ثالث عن أبي عمر .

پنځلسم اعتراض : فلانکې کس د مونږ سره وړوکې راغت شوی ،

یا هغه زموږ د پلار په ځای دی نو د هغه نه د پردې ضرورت نشته

بعضې ښځې دا وایي چې : " دا لېور (د خاوند ورور) خود ما سره وړوکې راغت شوی دا خوزما د ځوي په ځای دی نو دده نه د پردې ضرورت نشته .

یا : فلانکې کس خوزموږ د پلار په ځای دی د هغه نه د پردې ضرورت نشته .
همدارنگې بعضې سړي هم دا وایي چې فلانکې جینی خوزما د لور په ځای ده ، که هغه د مانه پرده اونکړي نو دا خبردی " .

ددې **جواب** دادی چې دا د جهالت خبرې دي ، داسې خبرې هغه څوک کوي چې د گناهونو په وجه د هغه عقل مسخ شوې وي ، او عقل یې پوره کار نه کوي .

آیا نبي علیه السلام د ټول امت د ښځو د پاره د پلار په شان نه و ؟ نو بیا ولې مسلمانانو ښځو ورنه پرده کوله ؟ بیا ولې نبي علیه السلام د پردې په باره کې دومره تاکیدي احکامات بیانول ؟

دا ښځې دومره سوچ نه کوي چې د چا سره نکاح کیدې شي د هغه نه پرده ضروري ده ، لېور که د ښځې سره وړوکې راغت شي خو بیا هم ددې ښځې ورسره نکاح جائز ده ، نو پرده ورنه هم ضروري ده .

او که یوه زنانه دا وایي چې " فلانکې کس زما د پلار ځای دی " نو په دې سره هم پرده نه معاف کیږي ؛ ځکه که په دې سره پرده معاف کیدی نو بیا خو به د پردې حکم مکمل ختم شي ؛ ځکه هره ښځه به د ځان نه مشرکس په باره کې دا وایي چې : دده نه پرده نه کوم ځکه د زما د پلار په ځای دی .

د کشرکس په باره کې به دا وایي چې : دده نه پرده نه کوم ځکه د زما د ځوي په ځای دی .
د همزولي کس په باره کې به دا وایي چې : دده نه پرده نه کوم ځکه د زما د ورور په ځای دی . نو دا به آخر د چا نه پرده کوي ؟

همدارنگې بیا به سړو ته هم بهانه جوړه شي ، سړې به د مشرې ښځې په باره کې دا وایي چې د زما د مور په ځای ده ، د کشرې ښځې په باره کې به دا وایي چې د زما د لور په ځای

ده ، او د همزولې ښځې په باره کې به دا وايي چې دا زما د خور په ځای ده ، ځکه ورسره زړه ور ملاوېږم . لهذا په داسې و همي خبرو باندې د پردې صريح احکامات پريځودل جائز ندي . (نوټ : ددې مسئلې پوره تشریح روستو په فقهي مسائلو کې راوړانده ده . ابوالشمس علي ع)

شپاړسم اعتراض : ډير عمر مود فلانکي کس نه پرده نده کړی

نو اوس د پردې فائده نشته

بعضې ښځې دا وايي چې : ” مونږ د فلانکي کس نه ډير عمر پرده نده کړی هغه مونږ ښه پيژني نو د هغه نه د پردې کولو هيڅ فائده نشته “ .

يا بعضې ښځې دا وايي چې : ” مونږ د فلانکي کس نه په ځوانۍ کې پرده نده کړی نو اوس په بډا والي کې ورته د پردې هيڅ فائده نشته “ .

ددې ځواب دادی چې که يو کس ډير عمر گناه اوکړي نو په دې سره خوده ته دا گناه نه جائز کيږي ، بلکه اوس هم ورته حرامه ده .

همدغه شان که يوې ښځې ډير عمر د بې پردگۍ گناه کړې وي نو په دې سره خوديته بې پردگي نه جائز کيږي ، بلکه په دې باندې دا فرض دي چې د الله ﷻ د وړاندې زړ توبه اوباسي ، او آئنده د بې پردگۍ نه ځان اوساتي .

که يو کس ډير عمر مونځونه نه وي کړي او اوس دا وايي چې :

” ما خو ډير عمر مونځونه ندي کړي اوس د مونځ کولو څه فائده نشته “

نو لکه څرنګې چې دده دا خبره غلطه ده همدغه شان د هغه ښځو خبره هم غلطه ده چې هغوی وايي چې ” مونږ ډير عمر پرده نده کړی اوس د پردې څه فائده نشته “ . بلکه اوس هم پرده ضروري ده . (۱)

اوولسم اعتراض : فلانکي کس څو پېرې زه ناځاپه ليدلې يم نو اوس

د هغه نه د پردې ضرورت نشته

بعضې ښځې دا وايي چې :

(۱) لخواي محموديه ج ۲۸ ص ۹۱ پرده کائنات اوراس کاوجوب .

“فلانکي کس شو پېرې زه ناڅاپه ليدلې يم نو اوس د هغه نه د پردې ضرورت نشته”
 ددې جواب دادی چې ناڅاپه په ښځه باندې نظر پريوتلو نه پس هيڅ کله ښځې ته
 قصداً د بې پردگۍ گناه کولو اجازت نشته.
 مخکې ذکر شو چې که يوه زڼانه ټول عمر د بې پردگۍ گناه اوکړي خو بيا هم د بې
 پردگۍ نه جائز کيږي، نو ناڅاپه په ښځه باندې نظر پريوتلو سره به څنگه د بې
 پردگۍ جائز شي؟

اتلسم اعتراض: په شريک کور کې پرده کول مشکل ده

بعضې خلق دا وايي چې:
 “مونږ خو ورونه او د تره ځامن په يو کور کې شريک اوسېږو، د ځانله ځانله کور وټس
 مونږ نشته، او په شريک کور کې پرده کول ډيره گرانه ده؛ ځکه هر وخت سړي ځې اوراځي.”
 ددې جواب دادی چې که د چا ځانله کور په وټس کې نه وي نو بيا هم په شريک کور کې
 پرده کول ممکن ده، ځکه سړي چې کور ته راتنوخې نو ناڅاپه دې نه راداخلېږي بلکې د
 راتللو په وخت دې ټوخې وغيره اوکړي ددې د پاره چې زڼانه پرده اوکړي:
 يعنی زڼانه دې يوې څنډې ته شي، يا دې خپل مخ بل طرف ته واړوي، يا دې په مخ
 باندې لوپټه راواچوي.
 زڼانه دې په شريک کور کې حتی الوسع د بې پردگۍ نه ځان ساتي، بلا ضرورت دې د
 غير محرمو سړو سره خبرې نه کوي، گپ ښپ او خنداگانې دې ورسره نه کوي، ځانله دې
 ورسره نه کيني، په لباس کې دې احتياط کوي، او په لوپټه دې د سړي ټولو کوشش کوي.
 اوس که د ډير احتياط باوجود په دې باندې بې اختياره د غير محرمو سړو نظر اولږي نو
 دا معاف دی.

همدارنگې که د ډير احتياط باوجود په شريک کور کې د مخ پټول مشکل وو نو بيا که مخ
 اولاسونه ښکاره وي نو دا خبر دی، خو نور بدن (وينستان، اوسينې وغيره) به پټ ساتي.

نور لسم اعتراض: په دين کې آساني ده

بعضې خلق دا اعتراض کوي چې د قرآن کریم د ډيرو آيتونو او صريحو احاديثو نه

معلومېږي چې په دين کې آساني ده ، سختي نشته ، او پرده کول زمونږ د پاره سخته ده نو ځکه يې نه کوو .

ددې **جواب** دادی چې په دين کې د آسانۍ مطلب دادی چې انسان به په ځان باندې قصداً داسې عبادات نه لازمي چې بيا د هغې طاقت نشي لرلی ، ځکه انسان د خپل طاقت موافق مکلف دی .

او کوم عبادات چې شريعت په انسان باندې لازم کړي دي لکه پرده وغيره نو د هغې کول لازمي دي ، ځکه الله تعالی هېڅ کله په بندگانو باندې داسې حکم ندې فرض کړی چې دوی د هغې طاقت نشي لرلی ، بلکې کوم حکم چې الله تعالی فرض کړی خامخا روغ انسان د هغې طاقت لرلې شي .

لهذا د پردې په باره چې دا خبره کول چې ” دا زمونږ د طاقت نه بهر ده ” دا شیطاني د هوکه ده .

او که مونږ د آسانۍ پسې روان شو نو بيا خو به څوک مونږ ، روژه ، زکوة ، حج او نور عبادات هم نه کوي او بهانه به دا جوړوي چې په دين کې آساني ده او دا عبادات کول مونږ ته سخت دي .

لکه څرنگې چې په نورو عباداتو کې دا بهانه جوړول صحيح نده نو همدغه شان د پردې په باره کې هم دا بهانه جوړول صحيح نده .

سلم اعتراض : په پرده کې پيچيدگي ده

بعضې بنځې دا وايي چې مونږ پرده ځکه نه کوو چې په دې کې ديرې پيچيدگيانې دي ، په دې سره مونږ ته دير مشکلات رامنځ ته کېږي .

ددې **جواب** دادی چې د پردې حکم خو الله تعالی ورکړی :

﴿ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى ۝ ﴾ (۱) .

ترجمه : او تاسو په کورونو کې اوسئ ، او د رومي جاهليت (د زمانې) په شان ښائست مه ښکاره کوئ .

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجَكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْرِكُنَّ مِنْ جَلَالِ بَيْتِهِنَّ﴾ (۱)
ترجمه: ای پیغمبره! ته خپلو بیبيانو، خپلو لورانو او مؤمنانو زنانه و ته او وایه چې (د کور نه د څه ضرور کار پسې د وتلو په وخت) خپل لوي خادرونه په ځان باندې رابښکته کړي.
همدارنگې نبي ﷺ هم په خپلو بې شماره احاديثو کې زنانه و ته د پردې حکم کړی. (۲)
بيا صحاياتو او د مسلمانانو بيبيانو هم په دې باندې پوره عمل کړی.
نو که چيرته په پرده کې پيچيدگيانې وی نو بيا ولې الله ﷻ او رسول الله ﷺ د پردې حکم کولو، آیا دوی ته په دې کې پيچيدگيانې نه معلوميدی؟
که يقيني په پرده باندې عمل کول گران وی نو بيا په کار ده چې صحاياتو او د مسلمانانو پاکيزه ښځو هم په دې باندې عمل نه وې کړی، حالانکه دوی په پرده باندې پوره عمل کړې و. لهذا څوک چې دا خبره کوي چې په پرده کې پيچيدگيانې دي او په دې عمل کول گران دي نو دا يو قسم په الله او رسول باندې اعتراض کوي.

يووېشتم اعتراض: بعضې ښځې دا وایي چې ”سړي د مونږ نه

ولې پرده نه کوي؟“

بعضې ښځې دا وایي: ”چې کله مونږ د خپلو رښته دارو (خپلوانو) کره لارې شو نو د هغوی سړي د مونږ نه پرده نه کوي، نو ځکه مونږ هم ورنه پرده نه کوو.“
ددې جواب دادی چې پرده په ښځه باندې فرض ده، په سړي باندې فرض نه ده، ښځه به خپل کوشش کوي چې پرده او کړي.
په داسې موقعو کې به ښځه خپل نظر ښکته ساتي، بلا ضرورت به د غیر محرمو سره خبرې نه کوي، او د هغه ځای د ښځو د وړاندې دې د پردې اهمیت واضح کړي چې هغوی په دې خبرې شي چې دا ښځه بې پردگي نه خوښوي، نو آئنده به د هغه کور سړي ددې مخې ته نه راځي.

(۱) الاحزاب آیه ۵۹.

(۲) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَلَمْزَأَةُ عَوْرَةٍ فَإِذَا خَرَجَتْ اسْتَشْفَرَهَا الشَّيْطَانُ. سنن الترمذي
الروايح باب ما جاء في كراهية النحول على البيوت. رقم الحديث ۱۱۷۳ وقال الترمذي: هذا حديث حسن صحيح غريب.

دوه ويشتم اعتراض : بعضې علماء پرده نه کوي

بعضې خلق د بې پردگۍ د جواز د پاره دا دليل پيش کوي چې :
 ”مونږ بعضې علماء ليدلي چې هغوی پرده نه کوي ، د پردې ښځې سره لاس ملاوي
 او د هغوی سره د تې وي په پروگرامونو کې ځانله ناست وي“
 ددې جواب دادی چې پرده د الله او رسول حکم دی ، ددې منل لازمي دي ، د الله او
 رسول د حکم خلاف د بل هيچا عمل حجت ندي ، که عالم يا بل څوک ناجائز کار او کړي نو
 په دې سره خودا کار نه جائز کيږي .

د پردې ځوانې ښځې سره لاس ملاوول حرام . (۱)
 همدارنگې د هغې سره ځانله کيनाستل هم حرام دي . (۲)
 دا خو د نيا ده ، هر قسمه خلق په کې پيدا کيږي ، که څوک ناجائز کار او کړي هغه زموږ
 د پاره دليل ندي ، بلکه زموږ د پاره دليل قرآن و سنت او د دينه مستبسط شوي احکام دي .

درويشتم اعتراض : په پردې کولو سره خلق پيغورونه را کوي

بعضې خلق دا وايي چې مونږ په خپلو ښځو باندې ددې د وجې پرده نه کوو چې بيا به
 اهل مغرب واله د مونږ پسې پروپيگنډې کوي او دا پيغورونه به را کوي چې :
 مسلمانان د ښځو سره ظلم کوي ، په کورونو کې يې قيد کړي دي ، بهر ته راوتلو په وخت

(۱) وَلَا يَجِلُّ لَهُ أَنْ يَمَسَّ وَجْهَهَا، وَلَا كَفَّهَا، وَإِنْ كَانَ يَأْمُرُ الشَّهْوَةَ وَهَذَا إِذَا كَانَتْ شَابَةً تُفْتَحَى . الفتاوى الهندية
 ج ۵ ص ۳۲۹ كِتَابُ الْكَرَاهِيَةِ الْبَابُ الثَّامِنُ فِيمَا يَجِلُّ لِلزَّجْلِ النَّكَرُ إِلَيْهِ وَمَا لَا يَجِلُّ لَهُ .

وَلَا تَمَسُّ هَيْئًا مِنْهُ إِذَا كَانَ أَحَدُهُمَا شَابًا فِي حَدِّ الشَّهْوَةِ وَإِنْ أَمِنَا عَلَى أَنْفُسِهِمَا الشَّهْوَةَ . . . الفتاوى الهندية ج ۵
 ص ۳۲۷ كِتَابُ الْكَرَاهِيَةِ الْبَابُ الثَّامِنُ فِيمَا يَجِلُّ لِلزَّجْلِ النَّكَرُ إِلَيْهِ وَمَا لَا يَجِلُّ لَهُ .

(۲) عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا يَطْلُبُونَ رَجُلًا بِأَمْرَةٍ إِلَّا مَعَ دَيْنٍ مَخْرُومٍ ...
 صحيح البخاري كِتَابُ النِّكَاحِ بَابُ لَا يَطْلُبُونَ رَجُلًا بِأَمْرَةٍ إِلَّا مَعَ دَيْنٍ مَخْرُومٍ . وَالْأُحُولُ عَلَى النُّبُوَّةِ . رقم الحديث ۵۲۳۳ ،
 صحيح مسلم كِتَابُ الْحَجِّ بَابُ سَفَرِ الزَّوْجِ مَعَ مَخْرُومٍ إِلَى حَجٍّ وَغَيْرِهِ . رقم الحديث ۳۲۲ (۱۳۴۱) .

الْخُلُوةُ بِالْأَجْنَبِيَّةِ حَرَامٌ . الدر المختار ج ۶ ص ۳۶۸ كِتَابُ الْخُلُوةِ الْإِبَاحَةُ قُضِيَ فِي النَّكَرِ وَالنِّسَاءِ . الاشباه والنظائر ص
 ۱۵۹ كِتَابُ الْحُضْرِ وَالْإِبَاحَةِ ، مَكْتُوبُ الْإِلَهْرِ عَلَى هَامِشِ الْمَجْمَعِ ج ۴ ص ۲۰۳ كِتَابُ الْكَرَاهِيَةِ فصل في النظر ونحوه .

یې د کارتون په شان په بُرقع کې پټې کړي وي .

ددې ځواب دادی چې د پردې حکم الله تعالی په قرآن کریم کې نازل کړې دی ، رسول الله ﷺ په خپلو احادیثو مبارکه ؤ کې په تفصیل سره بیان کړې دی ، بیا أزواج مطهرات او صحابیاتو په دې باندې پوره عمل کړې دی .

نو چې د چا دا ایمان او یقین وي چې شریعت مونږ ته څه بیان کړي دي دا برحق دي ، او په همدې کې زموږ د دواړو جهانو خبر دی ، نو داسې کس هیڅ کله د غیر مُسلمو د پروپیګندو او پیغورونو پړوا نه ساتي .

د پیغورونو نه خو انبیاء کرام هم خلاص نه وو : چا به ورته ویل چې دا لیونیان دي ، چا به ورته ویل چې دا ساحران دي ، چا به ورته ویل چې دا دیر پسمانده خلق دي ، چا به ورته ویل چې دا مونږ د ژوند د راحتونو نه محروم کوي ، او نور مختلف قسمه پیغورونه به یې ورکول .

نو چې کله پیغمبرانو ته پیغورونه ورکړل شوي نو مونږ مسلمانان خود هغوی وارثان یو مونږ ته به هم خامخا دا راکولې شي ، خو مونږ به د شریعت دا بنائسته احکامات د خلقو د پیغورونو په وجه نه پرېږدو .

که چیرته بالفرض مونږ د اهل مغرب د پروپیګندو نه ځان بچ کولو د پاره د بنځو پرده ختمه کړو او د هغوی په شان بنځې د کورونو نه رااوباسو نو بیا په هم هغوی د مسلمانانو پسې همدا پروپیګندې کوي ، او همدغه شان سپک به ورته گوري ، نو څه فائده یې او کره ؟ لهذا د غیر مُسلمو د پیغورونو هیڅ پړوا نه پکار .

که نن کافران د مسلمانانو پسې خاندې نو د قیامت په ورځ به

مسلمانان د کافرانو پسې خاندې

مسلمانان دې په زړه کې دا پوخ عزم او کړي چې که څوک د مونږ پسې پروپیګندې کوي یا پیغورونه راکوي نو مونږ به ددې هیڅ پړوا نه ساتو ، بلکې زموږ د پاره د الله او رسول حکم دیر اهم دی .

که نن کافران د مسلمانانو پسې خاندې او مسخرې ورسې کوي نو د قیامت په ورځ به

همدا مسلمانان د کافرانو پسې خاندی . الله تعالی به د قیامت په ورځ او فرمایي :
 ﴿ إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ ۖ وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ ۖ وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ۖ وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَؤُلَاءِ لَضَالُّونَ ۖ وَمَا أُرْسِلُوا عَلَيْهِمْ حَافِظِينَ ۖ فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ۚ عَلَى الْأَرَائِكِ يُنْظَرُونَ ۙ ۱)﴾

ترجمه : بیشکه څوک چې مجرمان دي دوی به په (دنيا کې) په مؤمنانو پورې خدا کوله ، او کله به چې دوی په مسلمانانو باندې تیریدل نو یو بل ته به یې سترگې وهلې ، او کله به چې دا مجرمان خپلو کورونو ته واپس تلل نو خوشحاله به تلل (یعنی په دې وخت کې به یې هم د مسلمانانو پورې توقې کولې) ، او کله به چې دوی مسلمانان اولیدل نو دا به یې ویل چې همدا خلق گمراه دي ، حالانکه دوی په مسلمانانو باندې نگرانان نه وورالپېل شوي ، پس نن (د قیامت په ورځ) به مؤمنان د کافرانو پسې خدا کوي ، په تختونو باندې به ناست وي گوري به چې آیا کافرانو ته د خپلو عملونو بدله ورکړې شوه ؟ (او که نه ؟)

عزت په اسلام کې دی

په دې خبره باندې ځان پوهه کړئ چې د مسلمانانو عزت په اسلامي احکاماتو باندې عمل کولو کې دی ، که دوی په بل شي کې عزت لټوي نو الله تعالی به یې رسوا کړي .
 حضرت عمر رضی الله عنه په یوه موقع او فرمایلي :

إِنَّا كُنَّا أَذَلَّ قَوْمٍ فَأَعَزَّنَا اللَّهُ بِالْإِسْلَامِ فَهَمَّا تَطْلُبُ الْعِزَّةَ بِغَيْرِ مَا أَعَزَّنَا اللَّهُ بِهِ أَذَلَّنَا اللَّهُ . (۲)

(۱) المطفلين آیه ۲۹ ط ۳۵ .

(۲) المستدرک علی الصحيحین للحاکم کتاب الإیمان رقم الحديث ۲۰۷ . وقال الحاکم : هذا حديث صحيح على شرط الشيخين ولم يخرجاه . وقاله الذهبي . شعب الإیمان رقم ۷۸۴۷ حسن الخلق ، الترغيب والترهيب رقم ۲۸۹۳ (۴) کتاب الأدب وغيره الترغيب فی التواضع والترهيب من الکبر والعجب والافتخار .
 وفي رواية : إِنَّا قَوْمٌ أَعَزَّنَا اللَّهُ بِالْإِسْلَامِ ، لَكِنْ كُنْتُمْ تَطْلُبُ الْعِزَّةَ بِغَيْرِهِ . المستدرک علی الصحيحین للحاکم کتاب الإیمان رقم الحديث ۲۰۸ ، الزهد لعتادین السري ۳۱۷/۲ باب التواضع .

مونږ خو ډير ذليل قوم وو ، پس الله تعالى مونږ ته د اسلام په وجه عزت راكړو ، اوس چې الله تعالى مونږ ته د څه شي په وجه عزت راكړی كه چيرته مونږ د هغې نه علاوه په بل شي سره عزت طلب كړو نو الله تعالى به مونږ ذليل كړي .

نن صبا چې مسلمانان ورځ په ورځ ذليله كيږي نو دا ځكه چې دوى خپل اسلامي احكامات پريځي او د غير مسلمو اتباع كوي .

الله تعالى چې د كوم كار حكم كړى ضرور به په هغې كې ډيرې فائدي وي

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ، مونږ مسلمانان يو ، زموږ دا عقیده ده چې سړي او ښځې دواړه الله تعالى پيدا كړي ، الله ﷻ حكيم ذات دى مسلمانانو ته چې د څه حكم كوي ضرور به پدې كې ډير حكمتونه وي ، او د كوم كار نه يې چې منع كوي نو ضرور به په دې كې ډير نقصانات وي . اوس الله تعالى ښځو ته د پردې حكم كړى نو ضرور به په دې كې د ښځې د پاره ډيرې فائدي وي ، او چې د بې پردگۍ نه يې منع كړي نو ضرور به په دې كې د ښځو د پاره ډير نقصانات وي .

مسلمانان به د الله ﷻ د حكم په مقابلې كې د بل هيچا پرواه نه ساتي

د مسلمان شان دادى چې دا به د الله تعالى هر حكم بغير د چون و چرا مني ، د الله ﷻ د حكم په مقابلې كې به د بل هيچا پرواه نه ساتي .

كه غير مسلمه يا د هغوى د تهذيب نه متاثره خلق په پرده باندې هر څومره اعتراضات او كړي : (كه دوى پرده د مليانو ايجاد كړي ، كه دا په ښځو باندې ظلم كړي ، كه دا د ښځو د صحت د پاره نقصاني كړي ، كه دا د ملك د ترقۍ د پاره مانع كړي) خو مسلمانان به ددې خبرو هيڅ پرواه نه ساتي .

كه مسلمان دا كلك عزم او كړي چې كه په اسلامي حكم باندې عمل كولو سره ټوله دنيا زما مخالف كيږي او ټول رشته دار رانه خفه كيږي خو زما هيڅ پرواه نشته ، زه به ضرور د الله ﷻ حكم پوره كوم نو داسې مسلمان به په هر ځاى كې كامياب وي .

د پردې مخالفت بې غیرته خلق کوي

په معاشره کې د پردې مخالفت صرف هغه بې غیرته او بې حياء خلق کوي چې هغوی په خپلو ښځو باندې قناعت نه کوي بلکه د نورو پسې گرځي ، اوس که چیرته ښځې په پرده کې شي نو بیا خود داسې خلقو مقصد نه پوره کېږي .

داسې بې غیرته خلق په خپل کور کې خپلې ښځې او خپلو لورانو ته د پردې هم نشي ویلې ؛ ځکه که ورته اووایي نو سمدستي ورته هغوی په جواب کې وایي چې :

” ته خپله مزې کوی او مونږ منع کوی ؟ “

همدارنگې هغه ښځې هم د پردې مخالفت کوي چې هغوی په دې ناجائزو کارونو باندې آموخته شوي وي . او په چا کې چې اسلام ، حياء ، او غیرت وي نو هغوی به هیڅ کله د پردې مخالفت او نکړي ، هغوی په خپله هم ځان د ناجائزو کارونو نه ساتي او خپل کور وال هم د بې پردګۍ نه منع کوي .

د یوټ سرې به جنت ته نه داخليږي

څوک چې د خپلې ښځې بې حیايي گوري او دا ددې هیڅ پړاوه نه کوي او نه یې منع کوي نو داسې کس ته په احادیثو کې د یوټ ویل شوی ، مونږ پښتانه ورته د ووت وایو ، د داسې کس د پاره په احادیثو کې سختې سزاګانې ذکر شوي .

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي :

ثَلَاثَةٌ لَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ أَبَدًا: الدَّيُّوْتُ مِنَ الرِّجَالِ، وَالرَّجُلَةُ مِنَ النِّسَاءِ، وَمُدْمِنُ الْخَمْرِ.

درې (۳) کسان به هیڅ کله جنت ته داخل نشي : یو په سرو کې د یوټ ، دویم هغه ښځه چې د سرو په شان شکل جوړوي ، او دریم همیشه شراب څکونکی .

صحابه کرامو عرض او کړو : اې د الله رسوله ! مُدْمِنُ الْخَمْرِ (همیشه شراب څکونکې) خو مونږ پیژنو خو په سرو کې دا د یوټ څوک دی ؟

نبي علیه السلام ورته او فرمایي : اَللّٰی لَا یُبَایِیْ مَنْ دَخَلَ عَلٰی اَهْلِهِ .

دیوټ هغه کس دی چې دا پړاوه نه کوي چې دده د کور ښځو ته څوک راغی او څوک

لَا ... (١)

ددې حديث نه معلومه شوه چې کوم کس د ووث وي يعنی دا پرواه نه ساتي چې دده
 ښځې ته څوک راغی او څوک لاړ ، او د ښځو په باره کې په ده کې غېرت نه وي نو داسې
 کس به جنت ته نه داخلېږي . (۲)

الله تعالیٰ ذہبی غیرتہ دیوث سہری عبادت نہ قبولی

الله تعالی سړې دکور نگران مقرر کړی چې دا به د بنځو حفاظت کوي ، اوس چې د کوم ديوټ سړي کورواله ته پردي خلق راځي او دايې نه منع کوي نو الله تعالی د داسې بې غیرته دووټ سړي هېڅ عبادت نه قبلوي .

رسول الله صلى الله عليه وسلم اوفرا ميل : لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنَ الصَّغُورِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَرْفًا وَلَا عَدْلًا .

الله تعالیٰ بہد قیامت پہ ورخ د مَقُور (دیوٹ سَری) فرض او نفل عبادت قبول نَکَری

(١) عَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ رضي الله عنه عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "ثَلَاثَةٌ لَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ أَبَدًا: الدُّيُوتُ مِنَ الرِّجَالِ، وَالرُّجُلَةُ مِنَ النِّسَاءِ، وَمُذْمِنُ الْخَمْرِ". فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَمَّا مُذْمِنُ الْخَمْرِ فَقَدْ عَوَفْتَاهُ، فَمَا الدُّيُوتُ مِنَ الرِّجَالِ؟ قَالَ: "الَّذِي لَا يُبَيِّنُ مَنْ دَخَلَ عَلَى أَهْلِهِ". قُلْنَا: فَالرُّجُلَةُ مِنَ النِّسَاءِ؟ قَالَ: "الَّتِي تَشَبَّهُ بِالرِّجَالِ". حسب الامامان روى الحديث ١٠٣١٠، مجمع الزوائد كتاب النكاح باب لو يمين يزوج لأهلها بالعتب روى الحديث ٧٧٢٢، الرغيب والرهيب روى الحديث ٣١٤٦، التهذيب من تشبه الرجل بالنزوة،... الزواجر ج ٢ ص ٨٢.

وفي رواية: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: ثَلَاثَةٌ كَذَبَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَلَيْهِمُ الْجَنَّةُ: مُدْمِنُ الْخَمْرِ، وَالْعَاقِي، وَالذَّيْئُوثُ الَّذِي يُقَرُّ فِي أَهْلِهِ الْخُبْتُ. مجمع الزوائد، كتاب النكاح باب لِيَمَن يَزْنِي لَا أَهْلَهُ بِالْمُتَبَوِّى راجع الحديث ٧٧٢١. الرغيب والرهيب راجع الحديث ٣١٣٥ التَّوْبِيْب من تشبه الرجل بالنِّزْوَاء...، الزَّوْجَر ج ٢ ص ٨٢.

(٢) **الذِّبْتُ**: بفتح الدال وكسبند الياء المُنْثَنَاء تحت هُو الذي يعلم الفَاجِئَة في أهله ويقزهم عَلَيْهَا.

قَالَ الْعُلَمَاءُ: الَّذِي لَا عَقْدَ لَهُ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ... وَفِي لِسَانِ الْعَرَبِ: وَالَّذِي تَوَقَّعُوا عَلَى أَهْلِهِ وَالَّذِي لَا يَتَعَارَفُ عَلَى أَهْلِهِ. الزواجر ج ٢ ٨٢ المصنف: الثابتة والثابتون تبعوا إلى القليلين الذين تارة والوفاة بين الرجال والنساء

صحابه کرام فرمایي چې مونږ عرض او کړو : ای د الله رسول له ۱ دا صُقُور څوک دی ؟
 نبی علیه السلام او فرمایل : الَّذِي يُدْخِلُ عَلَى أَهْلِهِ الرِّجَالَ .
 دا هغه څوک دی چې خپل کور وانه ته پردي سړي راولي . (۱)
 لهذا مسلمان به د بې پردگۍ ، او بې غیرتۍ نه ځان ساتي ، او په معاشره کې به فحاشي
 او بې حیاتي نه خوروي .

خپله ځوانه لور په بې پردې لباس کې ځان سره چکر له بوتل د یوښي ده
 که یو پلار خپله ځوانه لور په بې پردې لباس کې ځان سره د غیر مسلمو په شان په چکر
 باندې بوځي نو داسې پلار د یوښ (دوښ) دی ، اسلام دې کار ته بې غیرتي وایي ، او
 په حدیث کې ذکر دي چې د یوښ (بې غیرته) به جنت ته نه داخلېږي . (۲)
د فحاشۍ او بې حیاتی خورولو اسباب اسلامي ملکونو ته هم رارسیدلي
 ډیره د افسوس خبره ده چې د فحاشۍ او بې حیاتی خورولو کوم اسباب د غیر مسلمو په
 ملکونو کې وو هغه اوس د مسلمانانو ملکونو ته هم رارسیدلي . او بعضې بدبخته
 مسلمانان په خپله دا بې حیاتي خوروي . هغه اسباب یو څو دادي :

۱ . **سېنماگانې** : نن سبا اکثره په هر ښار کې سېنماگانې جوړې دي ، په دې کې سړي
 او ښځې یو ځای ناست وي ، او د فحاشۍ او بې حیاتی نه ډک فلمونه په کې گوري . چې دا
 د ځوان نسل د پاره تباهي ده ، ځکه چې کله په شریکه باندې دوی ټول دا لغو فلمونه او گوري
 نو د حیات ماده د دوی نه مکمل ختمه شي .

۲ . **ټی وی او انټرنېټ** : د فحاشۍ بله ذریعه ټی وی او انټرنېټ دی ، ځکه په کور کې
 پلار او لوراني یو ځای ناست وي ، ډرامې او گډاگانې گوري ، اکثره په کې داسې مناظر

(۱) عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنَ الصُّقُورِ يَوْمَ
 الْقِيَامَةِ صَرْفًا، وَلَا عَذْلًا . قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَا الصُّقُورُ؟ قَالَ: الَّذِي يُدْخِلُ عَلَى أَهْلِهِ الرِّجَالَ . مجمع
 الزوائد كِتَابُ الْفَحْشَاءِ بَابُ فِي مَنْ يَدْخُلُ لِأَهْلِهِ بِالرِّجَالِ رَم ۷۷۲۳ .

(۲) آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۱۰۷ د ۷۷ .

مخې ته راشي چې هغه جنسي خواهشات راپاروي ، نو چې کله د کور خلق په يو ځای دا گوري نو په دوی کې به حياء او غېرت څه پاتې شي ؟
په دې کې چې مسلمانانې ښځې د غير مُسلمو ښځو فېشنونه او بې پردگي او گوري نو ضرور به بيا هماغه انداز اختياروي .

بيا خاصکر نن صبا د ځوان نسل د پاره د بې حياءۍ لويه ذريعه ايترنې او فېس بُک دی ، اگر چې په دې کې څه ناڅه فائده به ضرور وي خو اکثره غلط استعمالېږي ، ځکه ځوانان په دې کې د ټول جهان فحاشي په آسانه باندې په خپل کور کې کتلې شي .
مخکې به يو شريف سړې سېنما ته د خپل شرافت په وجه نه شو تللی ليکن دې ايترنې دومره آساني ورته پيدا کړه چې بل څوک ورباندې خبر هم نه وي او ټوله شپه ځانله د فحاشۍ وډيوگانې گوري .

۳ . په اخبارونو کې فحش تصويرونه : د بې حياءۍ خورولو يوه ذريعه اخبارونه دي ، ځکه اخبارونو واله د اخبار مستقلة حصه ددې فحش تصويرونو د پاره معين کړي وي چې په هغې کې د زنانه د داسې فحش تصويرونه او شهوت راپاروونکي مضمونونه وي چې د هغې نه شيطان هم پناه غواړي .

۴ . فحش رسالې : په بازار کې ډيرې رسالې داسې خرڅېږي چې په هغې کې فحش تصويرونه او د بې حياءۍ مضمونونه وي ، رکذيل خلق يې په شوق باندې اخلي او گوري يې .

۵ . د ښځو لفر تصويرونه : په بازار کې د ښځو داسې تصويرونه هم خرڅېږي چې په هغې کې د ښځو د عورت ځايونه ټول ښکاري ، بعضې په کې داسې لفر تصويرونه وي چې په هغې کې د سپو په شان د سرو او د ښځو د بد فعلۍ مناظر وي .

۶ . د فلمونو د اشتهار بورډونه : سېنماگانو واله د فلمونو د اشتهار والو بورډونه لږولي وي په هغې باندې د زنانه د فحش تصويرونه وي ، او په داسې ځای کې يې لږولي وي چې په هغې باندې د هر چا نظر لږي ، بعضې داسې فحش تصويرونه وي چې په هغې کې سړي او ښځې يو بل له غاړه ورکړي وي او د بې حياءۍ مظاهره کوي .

۷. په مصنوعاتو باندې د ښځو تصويرونه : کمپنواله د خپلو څيزونو د اشتهار او خرڅولو د پاره په مصنوعاتو باندې د زنانه و تصويرونه ورکړي وي ، او په بعضي مصنوعاتو باندې خويي د زنانه و د خاص اندامونو تصويرونه هم ورکړي وي ، مقصدي دا وي چې خلق دا څيز واخلي .

ددينه علاوه نور په ودونو او نورو ځايونو کې داسې د فحاشۍ پروگرامونه کيږي چې په هغي کې د ښځو عزت تارتار کيږي ، چې په دې سره د خلقو د ذهنونو نه د حياء او غېرت تصور ختميږي .

لهذا د مسلمانانو دا ذمه واري ده چې د فحاشۍ لارې بندې کړي ، پخپله هم ورنه ځان اوساتي او نور خلق هم ددينه اوساتي . ځکه که دا حالت همدا سې بې حياءۍ طرف ته روان وي نو آئنده نسل به مکمل د اسلام نه باغي وي ، د حياء او غېرت نه بالکل خالي وي .
الله تعالی دې مونږ ټول د فحاشۍ او بې حياءۍ نه اوساتي . آمين

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى ﴾

الاحزاب آیه ۳۳ .

د پړ دې متعلق ضروري فقهي مسائل

تأليف

أَبُو الشَّامِسِ مَوْلَانَا نُورُ الْهُدَى عَفِيَ عَنْهُ

مُدَرِّس دَارُ الْعُلُومِ لِبَيْضُ الْقُرْآنِ اكاخيل كالولوى مردان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

((نويټ)) : د پردې بعضې مسائل داسې دي چې د هغې نه څه خلق خبر ندي، نو په همدې خاطر درته د پردې متعلق ډير راپيښيدونکي ضروري فقهي مسائل ذکر کوم ، مقررین حضرات د وخت او موقع مناسب ددې مسائلو نه هم د ځان د پاره انتخاب کولې شي ، چې د تقرير په دوران يا آخر کې يې بيان کړي . نفس مسئله مې په پښتو ژبه کې ذکر کړی ، خو د علماؤ د فائدي په خاطر مې د قرآن کریم آيتونه ، احاديث ، او د فقهاؤ اقوال لاندې په حاشيه کې هم ورسره رانقل کړي . البته د حاشيې د عبارتونو ترجمه مې نده کړې ځکه چې بيا کتاب ډير اوږدېږي ، اِنْ شَاءَ اللَّهُ اهل علم ورنه په آسانه فائده حاصلولې شي)) .

ابوالشمس عفي عنه

جينۍ به په کوم عمر کې پرده شروع کوي ؟

چې کله جينۍ هوبنډاره شي ، داسې ماده په کې پيدا شي چې سرو ته يې خواهش پيدا کېږي ، يا د سرو د پته خواهش پيدا کېږي نو دا به پرده شروع کوي . (۱)
بيا به دا آئنده ټول عمر پرده کوي ، د پته هېڅ وخت د پردو سرو د وړاندې د بې پردې گرځيدلو جازت نشته . (۲)

(۱) قال ابن عابدين رحمه الله : (قَوْلُهُ : لَا عَوْرَةَ لِلصَّغِيرِ جَدًّا) وَكَذَا الصَّغِيرَةُ وَاحْتَلَفُوا فِي تَقْدِيرِ حَدِّ الشَّهْوَةِ . فَقِيلَ سَبْعٌ ، وَقِيلَ ثَمَنٌ وَسَيَأْتِي فِي بَابِ الْإِمَامَةِ تَضَجُّجٌ عَدَمِ اعْتِبَارِهِ بِالسِّنِّ بَلِ الْمُعْتَبَرُ أَنْ تَصْلُحَ لِلجَمَاعِ ، بِأَنْ تَكُونَ عَبْلَةً صُغَةً . وَهَذَا هُوَ الْمُنَاسِبُ اعْتِبَارُهُ هُنَا فَتَدَبَّرْ . رد المحتار على الدر المختار ج ۱ ص ۴۰۸ بَابُ هُرُوطِ الصَّلَاةِ مَقْلَبٌ فِي سَعْرِ الْعَوْرَةِ .

(۲) (وَأَنْ يَسْتَقْفِفْنَ) بِتَرْكِ الْوَضْعِ وَالتَّسْتُرِ كَالشَّوَابِ (حَزْنٌ لَهُنَّ) مِنْ الْوَضْعِ لِبُعْدِهِ مِنَ التَّهْمَةِ فَلَكُلِّ سَاقِطَةٍ لَاقِطَةٌ ... وَأَبْلَغُ مَا فِي ذَلِكَ أَنَّهُ جَعَلَ عَدَمَ وَضْعِ الْغِيَابِ فِي حَقِّ الْقَوَاعِدِ مِنَ الْاسْتِعْفَافِ إِذَا نَأَى بَأَنَ وَضْعِ الْغِيَابِ لَا مَدْخَلَ لَهُ فِي الْعِلَّةِ . هذا فِي الْقَوَاعِدِ لَكَيْفَ بِالْكَوَاعِبِ ؟ رُوحُ الْمَعَانِي (رُوحُ الْمَعَانِي فِي تَفْسِيرِ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ وَالسَّعْيُ الْمَعَالِي) ج ۹ ص ۴۰۷ سورة النور فِي تَفْسِيرِ آيَةِ ۶۰ . احكام القرآن للشيخ ظفر احمد التهاوي ج ۳ ص ۴۳۹ . فتاوى محموديه ج ۲۸ ص ۷۷ پرده كاشت ادراس كاد جرب .

د څومره عمر هلک نه پرده فرض ده ؟

علماء و ليکلي چې زنانه د پاره د بالغ هلک نه بالاتفاق پرده فرض ده .

البتة د نابالغه ماشومانو درې (۳) قسمونه دي (او د هر قسم حکم جدا جدا دی) :

اول قسم : هغه وړوکې ماشوم چې هغه په هيڅ نه پوهيږي ، مثلاً د يونيم کال ، يا دوه کالو وي نو دده د وړاندې خوځان بريندول هم جائز دي ؛ ځکه دده مثال خود کانډي په شان دی ، دا په هيڅ نه پوهيږي .

دویم قسم : هغه ماشوم چې څه ناڅه هوښيار وي ، تمیز کولې شي ، خو حد شهوت ته نه وي رسيدلی ، نو دده د وړاندې زنانه د پاره د نوم نه تر زنګون پورې عورت ښکاره کول ناجائز دی ، ددينه علاوه نور اندامونه دده د وړاندې ښکاره کول جائز دي .

دريم قسم : هغه پردې هلک چې بالغ شوې نه وي خو بلوغ ته نږدې شوې وي نو دده حکم د بالغ په شان دی ، زنانه د پاره دده نه مکمل پرده کول فرض ده . (۱)
 علماء و دا هم ليکلي چې کوم هلک د ښځو د پردې (او پټو خبرو) نه خبروي نو د هغه نه پرده کول په کار ده . (۲)

د نامحرم رسته دار نه هم پرده ضروري ده

د ښځې چې د چاسره نکاح کيږي هغوی ته " نامحرم " وايي د هغوی ټولو نه ددې د پاره پرده فرض ده . (۳)

د ښځې د پاره د ترور محامن ، د تره محامن ، د ماما محامن ، او له ور هم نامحرم دي ، د دوی نه هم ددې د پاره پرده ضروري ده .

که چيرته د څه مجبوريته په وجه ښځه د نامحرم مخې ته راځي نو مخ ورله پټول په کار

دي . (۴)

(۱) امداد الفقاری ج ۴ ص ۱۹۸ .

(۲) آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۱۱۴ ، د ص ۷۰ پر

(۳) ﴿لَا يَأْتِيَنَّكَ الْفَاحِشَةُ وَلَا تَزَوَّجْ وَلَا تَزَوَّجْ وَلَيْسَ الْفَاحِشَةُ مِنَ الْفَاحِشَاتِ وَلَا تَزَوَّجْ﴾ . الاحزاب آیه ۵۹

(۴) قال المحمدي رحمه الله : (وَتُنْتَعَجُ الْمَرْأَةُ الْقَائِلَةُ (مِنْ كَشْفِ الْوَجْهِ بَيْنَ رِجَالٍ) لَا لِأَنَّهُ ← ← ←

وغیره) د وړاندې د مخ، لاسونو او قدمونو ښکاره کولو اجازت شته، خو سینه، پڼۍ به نه ښکاره کوي، ځنډ او گپ شپ به ورسره نه لږوي او ځان له به ورسره هم نه کیني. خودا اجازت هله دی چې د دوی د وړاندې د مخ په ښکاره کولو سره د فتنې پړه نه وي، ځکه که د فتنې پړه ونیو د دوی نه پرده واجب ده، د دوی د وړاندې به هم بیا مخ نه ښکاره کوي. (۱)

مولانا اشرف علي تهانوي رَحْمَةُ اللَّهِ لیکلي: د ښځې چې کوم رشته دار محرم نه وي لکه د ترور ځامن، ماما ځامن، لېور، او د لېور ځامن وغیره نو د ځوانې ښځې د پاره د دوی مخې ته راتلل او بې تکلفه ورسره خبرې کول ندي په کار. خو که کور تنګ و یا هر وخت د دوی تلور اتلو په وجه پخه پرده نه شوه کیدی نو بیا د ضرورت په وجه په زور ځادر کې د دوی مخې ته راتلې شي، خو متې، د سروېښتان او

(۱) وَأَمَّا النُّكْرُ إِلَى الْأَجْنَبِيَّاتِ فَنَقُولُ: يُجُوزُ النُّكْرُ إِلَى مَوَاضِعِ الرِّبَازَةِ الظَّاهِرَةِ مِنْهُنَّ وَذَلِكَ الْوَجْهُ وَالْكَفُّ فِي ظَاهِرِ الرِّوَايَةِ. كَذَا فِي الدَّخِيلَةِ. وَإِنْ غَلَبَ عَلَى قَلْبِهِ أَنَّهُ يَسْتَحْيِي فَهُوَ حَرَامٌ. كَذَا فِي الْيَتَابِيْنِج. أَلْتَنْكُرُ إِلَى وَجْهِ الْأَجْنَبِيَّةِ إِذَا لَمْ يَكُنْ عَنْ شَهْوَةٍ لَيْسَ بِحَرَامٍ لَكِنَّهُ مَكْرُوهٌ. كَذَا فِي السِّرَاجِيَّةِ. وَرَوَى الْحَسَنُ عَنْ أَبِي حَنِيفَةَ رَحِمَهُ اللَّهُ يُجُوزُ النُّكْرُ إِلَى قَدَمَيْهَا أَيْضًا. وَفِي رِوَايَةٍ أُخْرَى عَنْهُ قَالَ لَا يُجُوزُ النُّكْرُ إِلَى قَدَمَيْهَا. الْفَاوِي الْهِنْدِيَّة ج ۵ ص ۳۲۹ كِتَابُ الْكَوَايِمَةِ أَلْبَابُ الثَّامِنِ لِيَتَأَيَّجَ لِلزَّجْلِ النُّكْرُ إِلَيْهَا وَمَا لَا يَجُزُّ لَهُ. الْفَاوِي عَمَالِيَّة ج ۱۰ ص ۸۸ الْحِجَاب. عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِيَّاكُمْ وَالْدُّخُولَ عَلَى النِّسَاءِ» فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَفَرَأَيْتَ الْحَنُوزَ؟ قَالَ: «أَلْحَنُوزُ الْمَوْتُ». صَحِيحُ الْبُخَارِيِّ كِتَابُ النِّكَاحِ بَابُ لَا يَدْخُلُونَ رَجُلٌ بِأَمْرَأَةٍ إِلَّا دُخُولًا مَغْرُورًا. وَالْدُّخُولُ عَلَى النِّسَاءِ رَأَى الْعَدِثَ ۵۲۳۲.

أَلْخُلُوءُ بِالْأَجْنَبِيَّةِ حَرَامٌ. الدَّرَالْمَخَار ج ۶ ص ۳۶۸ كِتَابُ الْعَلَلِ وَالْإِبَاحَةِ فَضْلٌ فِي النُّكْرِ وَالنِّسَاءِ. قَالَ الْحَصَكِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ: (وَتُنْتَهَى) الْمَرْأَةُ السَّابِقَةُ (مِنْ كَشْفِ الْوَجْهِ بَيْنَ رَجَالٍ) لَا لِأَنَّهُ عَوْرَةٌ بَلْ لِخَوْفِ الْفِتْنَةِ. الدَّرَالْمَخَار. قَالَ ابْنُ عَابِدِينَ رَحِمَهُ اللَّهُ: (قَوْلُهُ: بَلْ يَخْوَفُ الْفِتْنَةَ) أَيْ الْفُجُورَ بِهَا. أَوْ الشَّهْوَةَ. وَالتَّغْنَى تُنْتَهَى مِنَ الْكَشْفِ لِخَوْفِ أَنْ يَرَى الرِّجَالُ وَجْهَهَا فَتَقَعُ الْفِتْنَةُ لِأَنَّهُ مَعَ الْكَشْفِ قَدْ يَقَعُ النُّكْرُ إِلَيْهَا بِشَهْوَةٍ. رد المحتار على الدر المختار ج ۱ ص ۴۰۶ بَابُ غُرُوبِ الْعِلَلِ مُتْلَبٌ فِي سِتْرِ الْعَوْرَةِ. الْفَاوِي مَحْمُودِيَّة ج ۲۸ ص ۹۲، ص ۱۰۶.

پونہ دی د دوی د وړاندې ښکاره کول حرام دي ، همدارنگې په دې وخت کې به عطر هم نه لېوي ، او شرنگیدونکي زیورات به هم نه اچوي . (۱)

په کور کې چې غیر محرم ماشوم بالغ شي نو پر ده وړ نه ضروري ده

که د یوې زنانه سره په کور کې نامحرم ماشوم اوسېږي (مثلاً د تره ځوي یا د ماما ځوي ، او یا یې لېوړوي) نو چې کله دا ماشوم بالغ شي نو بیا ددې ښځې د پاره دده نه په نص د قرآن سره پرده کول لازم ده . (۲)

د ځینې (یعنی د ښځې خور) نه هم پر ده ضروري ده

سرې د پاره د خپلې ځینې (یعنی د ښځې خور) نه هم پرده ضروري ده ، لهندا یواځې د هغې سره کیناستل حرام دي . (۳)

البتہ د ضرورت په وخت په پرده کې ورسره خبرې کول جائز دي ، خو بې تکلفه ورسره توقې کول یا ورسره ځانله ملا ویدل ناجائز دي . (۴)

مطلقه ښځه به د عدت تیروولو نه پس د زوړ خاوند نه پر ده کوي

کومې ښځې ته چې خاوند طلاق ورکړي ، بیا ددې عدت تیر شي نو دا به د زوړ خاوند نه

(۱) ددې پوره تفصیل په امداد الفتاوی ج ۴ ص ۱۷۷ کې ذکر دی ، تعلیم الطالب ص ۵ ، آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۹۰

(۲) ﴿ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجَكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْرِكُنَّ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيقِهِنَّ ﴾ . الاحزاب آیه ۵۹ آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۷۹ پرده .

(۳) الْخُلُوةُ بِالْأَجْنَبِيَّةِ حَرَامٌ . الدر المختار ج ۶ ص ۳۶۸ كِتَابُ الْحَلَالِ وَالْإِبَاحَةِ قَضَى فِي النِّكَاحِ وَالنِّسَاءِ وَالنِّسَاءِ وَالنِّسَاءِ كِتَابُ الْحَرَمِ وَالْإِبَاحَةِ ، سبک الاثر علی هامش المجمع ج ۴ ص ۲۰۳ کتاب الکراهیہ فصل فی النظر ونحوه .

(۴) قَالُوا لِحُجْرٍ الْكَلَامَ مَعَ النِّسَاءِ الْأَجَائِبِ وَمُخَاوَرَتِهِنَّ عِنْدَ الْحَاجَةِ إِلَى ذَلِكَ ... البحر الرائق شرح كنز الدقائق ج ۱ ص ۲۸۵ بَابُ حُرُوطِ الصَّلَاةِ . رد المحتار علی الدر المختار ج ۱ ص ۴۰۶ بَابُ حُرُوطِ الصَّلَاةِ مَقْلَبٌ فِي سَفَرِ الْعَوْرَةِ .

ولتقضي الحوائج كسؤال المتاع وأمثاله من وراء الحجاب . احكام القرآن للشيخ ظفر احمد العثماني ج ۳ ص

۴۰۱ تفصیل الخطاب فی تفسیر آیات الحجاب . فتاوی محمودیه ج ۲۸ ص ۹۹ و ص ۱۳۳ جن سے پرده ضروری ہے . آپ

کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۵۶ پرده .

پرده کوي، ځکه اوس دا ښځه اجنبي (پردې) شوه. ددې زور خاوند د پاره اوس د هغې سره ملاویدل ناجائز دي. (۱)

پردې کس ته ځوي، یا ورور یا پلار ویلو سره پرده نه معاف کیږي

که یوه ښځه پردې کس ته ځوي او وایي، یا ورته ورور او وایي، یا ورته پلار او وایي نو په دې دا کس ددې ځوي، ورور او پلار نه جوړېږي، دا به اوس هم د هغه نه پرده کوي. ځکه په شریعت کې چاته د ځوي ویلو، یا ورور ویلو یا پلار ویلو هیڅ حیثیت نشته، بلکه دا اوس هم اجنبي دي، په قرآن کریم کې خو صراحتاً چاته د ځوي ویلو نه منع راغلی. بعضې زنانې دا غلطی کوي چې یو کس ته ځوي یا ورور او وایي نو بیا د هغه نه پرده نه کوي. همدارنگې بعضې سړي هم دا غلطی کوي چې یوې ښځې ته لور یا خور یا مور او وایي او بیا ورته پرده نه کوي حالانکه په اسلام کې ددې هیڅ حیثیت نشته. ځکه پردې ښځې ته لور یا خور یا مور ویلو نه پس هم د هغې سره نکاح جائز ده، او چې د چا سره نکاح جائز وي د هغې نه پرده ضروري ده. (۲)

دا مسئله ده چې که زانې ته بل څوک یو هلک ورکړي او دایې راغټې کړي، ځوي ورته او وایي (یعنی مُتَبَتِّي یې جوړ کړي)، او ددې هلک سره ددې زانې د مَحْرِمَت څه رسته

(۱) لایجوز النظر الی المرأة (ای الاجنبیة) لما فیہ من خوف الفتنۃ. زیلمی ج ۶ ص ۱۷ فصل فی النظر والنس.

(قوله: وَمِنْ عَرْسِهِ وَأَمَّتِهِ) فَيَنْظُرُ الرَّجُلُ مِنْهُمَا..... فَخَرَجَ الْمَجُوسِيَّةُ وَالْمُكَابَّةُ وَالْمُشْرِكَةُ وَمَنْكُوحَةُ الْغَيْرِ وَالْمَحْرَمَةُ بِرِضَاعٍ أَوْ مُصَاهَرَةٍ فَحُكْمُهَا كَالْأَجْنَبِيَّةِ. رد المحتار علی الدر المختار ج ۶ ص ۳۶۶ کتاب الطهر والإباحة فصل فی النظر والنس. فتاوی محمودیه ج ۲۸ ص ۱۰۹ جن سے پرده ضروری ہے.

(۲) ﴿وَمَا جَعَلَ أَذْغِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ ۝ أَدْخَوْهُمْ لِأَهْلِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا أَهْلَهُمْ فَأَنْوَالُهُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيَهُمْ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ وَلَكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾. سورة الاحزاب آیه ۴، ۵.

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: إِيَّاكُمْ وَالْأَخْوََالَ عَلَى النِّسَاءِ... صحيح البخاري كتاب النكاح باب لا يملكون زنا بغير أئوال أو متخبرين. والأخوال على التخيير. رقم الحديث ۵۲۳۲. آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۷۷،

نه وي او دې زنانه دې ماشوم ته سينه هم نه وي ورکړي نو چې کله دا هلک راغې شي دا زنانه به ورنه پرده کوي، محکه صرف په ځله ويلو سره پردې هلک د چا ځوي نه جوړېږي. په قرآن کریم کې ذکر دي:

﴿وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ﴾ (۱)

ترجمه: او الله تعالى ستاسو د ځلې ويلي ځامن (يعنی متبناگان) ستاسو حقيقي ځامن ندي گرځولي، دا خو هسې ستاسو د ځلې (بې اصله) خبره ده. (يعنی که تاسو چاته په ځله باندې ځوي او وایي نو صرف په دې سره هغه ستاسو حقيقي ځوي نه جوړېږي).

بهر ته د وتلو په وخت نړۍ کپړې او نړۍ لوپته اچول ګناه ده

بنځه چې کله د څه ضرورت په وجه بهر اړ ځي نو د دې د پاره داسې نړۍ کپړې او نړۍ لوپته اچول ناجائز ده چې د هغې نه لاندې بدن ښکاري. که کومه بنځه د بهر وتلو په وخت داسې نړۍ کپړې يا نړۍ لوپته اچوي نو دا ګناهګاره ده، د دينه به ځان ساتي. (۲)

لوپته د سر په ځای په مړۍ کې اچول حرام ده

بعضې ښځې چې بهر اړ ځي نو لوپته نه په سر کوي، او بعضې لوپته په مړۍ کې واچوي او دواړه طرفونه يې شاته واړوي، سر او سينې يې ښکاره وي، نو دا کار د ښځو د پاره حرام او ګناه کبيره دی، د دې په وجه په دې باندې د الله ﷻ لعنت راوړېږي، ديت په قرآن کریم کې جاهليت اولی ويل شوی، او د دينه بنځه منع شوی. (۳)

(۱) الاحزاب آیه ۴. فتاویٰ عثمانیه ج ۱۰ ص ۹۳ الحجاب.

(۲) دَخَلْتُ حَفْصَةَ بِنْتُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَلَى عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَعَلَى حَفْصَةَ خِمَارًا رَقِيقًا. فَشَقَّقْتُهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَكَسَّيْتُهَا خِمَارًا كَثِيفًا. مرطا الإمام مالک کتاب النِّبَاس باب مَا يُكْرَهُ لِلنِّسَاءِ لُبْسُهُ مِنَ الْقِيَابِ رَمَ الحديث ۶. مشکوٰۃ المصابيح کتاب النِّبَاس الفضل الثَّابِت رَمَ ۴۳۷۵ (۷۲). فتاویٰ عثمانیه ج ۱۰ ص ۱۰۹.

(۳) ﴿وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى﴾. الاحزاب آیه ۳۳.

... وَأَنَّ الْمُقْصُودَ مِنَ الْأَيَّةِ مُخَالَفَةُ مَنْ قَبْلَهُنَّ مِنَ الشَّيْءِ عَلَى تَفْلِيحٍ وَتَكْسِيرٍ وَإِظْهَارِ الْمَحَاسِنِ ← ← ←

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د داسی بنحو پہ بارہ کہی فرمائی چہ دوی بہ د جنت خوشبویی ہم او نہ مومی (۱)۔

د سرو د پارہ سرتور سر گر خیدل د مروت خلاف، او کافرانو طریقہ ده

په دې ځای کې درته ضمناً د سرو د پارہ د سرتور سر گر خیدلو مسئله هم ذکر کوم:
په فتاوی محمودیه کې ذکر دي: د سرو د پارہ د ضرورت په وخت سرتور سر کیدل خبر دی، لیکن نن صبا چې کومه طریقہ ده چې سرو هر وخت وېستان غور کړي وي او سرتور سر گرځي نو دا د نېکانو طریقہ نده، د مروت خلاف ده، بلکه دا د الله تعالی د دشمنانو طریقہ ده، لهذا د دینہ خان ساتل په کار دي (۲)۔

په ”آپ کے مسائل اور ان کا حل“ کې ذکر دي: اسلام انسانانو ته د بنو اخلاقو حکم کوي، او د بدو اخلاقو نه یې منع کوي۔

← ← ← لِلرِّجَالِ، إِلَى غَيْرِ ذَلِكَ مِمَّا لَا يَجُوزُ هَرَعًا. تفسیر القرطبي (الجامع لاحکام القرآن) ج ۱۴ ص ۱۸۰ سورۃ الاحزاب آیه ۳۳۔

قال الحسکفي رحمه الله: (وَتُنْتَعَجُ الْمَرْأَةُ الشَّابَّةُ (مِنْ كُفِّ الرُّجُو بَيْنَ رِجَالٍ) لَا لِأَنَّهُ عَوْرَةٌ بَلْ لِخَوْفِ الْفِتْنَةِ). الد المختار قال ابن عابدين رحمه الله: (قَوْلُهُ: بَلْ لَخَوْفِ الْفِتْنَةِ) أَيْ الْفُجُورِ بِهَا. أَوْ الشَّهْوَةِ. وَالْمَعْنَى تُنْتَعَجُ مِنَ الْكُفِّ لِخَوْفِ أَنْ يَرَى الرِّجَالُ وَجْهَهَا فَتَقَعُ الْفِتْنَةُ لِأَنَّهُ مَعَ الْكُفِّ قَدْ يَقَعُ النَّظَرُ إِلَيْهَا بِشَهْوَةٍ. رد المختار على الدر المختار ج ۱ ص ۲۰۶ بَلْ شُرُوطُ الْمَلَاةِ مَطْلَبٌ فِي سَفَرِ الْعَوْرَةِ. آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۶۳۔

(۱) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: سِتْرَانِ مِنَ أَهْلِ النَّارِ لَمْ أَرَهُمَا. قَوْمٌ مَعَهُمْ سِيَّاطٌ كَأَذْنَابِ الْبَقَرِ يَخْرَبُونَ بِهَا النَّاسَ، وَيَسَاءُ كَاسِيَاتُ عَارِيَاتٍ مُبِيلَاتٌ مَا يَلَاثُ. رُوَاهُ عَنْ كَأْسِيَةِ الْبُخْتِ الْمَائِلَةِ. لَا يَدْخُلْنَ الْجَنَّةَ، وَلَا يَجِدْنَ رِيحَهَا، وَإِنْ رِيحَهَا لَيُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ كَذَا وَكَذَا. صحيح مسلم كتاب النِّسَاءِ وَالزَّيْنَةِ بَابُ النِّسَاءِ الْكَاسِيَاتِ الْعَارِيَاتِ النَّالِيَاتِ الْثِيْلَاتِ رَلَم الحديث ۱۲۵ (۲۱۲۸)۔

(۲) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ. سنن ابی داؤد کتاب النِّسَاءِ بَابُ فِي لَبْسِ الطُّهْرَةِ رَلَم الحديث ۲۰۳۱ قال الالباني: حسن صحيح. فتاوی محمودیه ج ۲۸ ص ۱۵۲ اصلاح آداب و اخلاق۔

پہ اسلام کې د سرو د پاره په بازارونو او کوڅو کې سرتور سرگرځیدل داسې عیب دی چې د انساني مروت او شرافت خلاف دی، ددې د وجې فقهاء کرامو لیکلي چې په اسلامي عدالت کې به د داسې کس گواهي نشي قبولولی. (۱)

په مسلمانانو کې د سرتور سرگرځیدو رواج د انگریزانو د نقالی نه راپیدا شوی، ګني په اسلامي معاشره کې به د سرو د پاره سرتور سرگرځیدل عیب و. (۲)

د زنانه و د پاره د لباس اصول

کوم لباس چې د کافرانو، یا فاسقانو، یا سرو سره خاص وي نو ښځو د پاره ددې استعمال ناجائز دی. (حکمه د کافرانو سره مشابهت کول، یا زنانه و د پاره د سرو سره مشابهت کول حرام دی). (۳)

او کوم لباس چې مشترک وي نو ددې استعمال جائز دی، خو بیا هم د زنانه د پاره هغه لباس اچول بهتر دی کوم چې د ښکانونو ښځو سره خاص وي. (۴)

(۱) وَالشَّيْ بِسَرَاوِيلَ فَقَطْ، وَمَدَّ رَجُلُهُ عِنْدَ النَّاسِ، وَكَشَفَ رَأْسَهُ فِي مَوْضِعٍ يُعَدُّ فِعْلُهُ خِفَّةً وَسُوءَ آدَبٍ وَقِلَّةَ مَرْوَةٍ وَحَيَاءٍ، لِأَنَّ مَنْ يَكُونُ كَذَلِكَ لَا يَبْعُدُ مِنْهُ أَنْ يَشْهَدَ بِالزُّورِ. فتح القدیر ج ۷ ص ۴۱۴ کتاب الشُّهُادَاتِ بَابُ مَنْ تُقْبَلُ شَهَادَتُهُ وَمَنْ لَا تُقْبَلُ.

(۲) آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۶۳ د.

(۳) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ. سنن ابی داؤد کتاب البَيَاسِ بَابُ فِي لُبَاسِ الشُّهُرَةِ رَمَ الْحَدِيثَ ۴۰۳۱ قَالَ الْإِسْبَاطِيُّ: حَسَنٌ صَحِيحٌ.

ملا علي قاري رحمه الله ددې حديث په تشریح کې ليکي: (مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ): أَيُّ مَنْ خَبَّه نَفْسَهُ بِالْكَفَّارِ مَثَلًا فِي الْبَيَاسِ وَغَيْرِهِ، أَوْ بِالْفُسَّائِي أَوْ الْفَجَّارِ أَوْ بِأَهْلِ التَّصَوُّفِ وَالصُّلَحَاءِ الْأُبْرَارِ. (فَهُوَ مِنْهُمْ): أَيُّ فِي الْإِلْمِ وَالْخَيْرِ. قَالَ الطَّبْرِيُّ: هَذَا عَامٌّ فِي الْخَلْقِ وَالْخَلْقِ وَالشُّعَارِ. مرآة المفاتيح شرح مشكاة المصابيح ۲۷۸۲/۷ کتاب البَيَاسِ الْقَعْدَةُ الثَّالِيَةُ فِي تَرْجِيحِ حَدِيثِ ۴۳۴۷.

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُتَشَبِّهِينَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ، وَالْمُتَشَبِّهَاتِ مِنَ النِّسَاءِ بِالرِّجَالِ. صحيح البخاري كتاب البَيَاسِ بَابُ الْمُتَشَبِّهُونَ بِالنِّسَاءِ، وَالْمُتَشَبِّهَاتُ بِالرِّجَالِ رَمَ ۵۸۸۵۱.

(۴) فتاویٰ محمودیه ج ۲۸ ص ۸۱ پرده کاشفت اور اس کا جواب ج ۲۷ ص ۴۳۶ مرقوں کے لباس.

د یردې د یاره غټ خادر بهتر دی یا مروجہ برقع؟

کله چې بنځه د څه ضرورت په وجه بهر اړوځي نو ددې د پاره اصل داده چې ددې ټول بدن او مخ به پټ وي ، ددې د پاره داسې غټ څادر کافي دی چې د سر نه تر څپو پورې ددې ټول بدن پټ کړي . (۱)

ليکن د غټ خادر سَنبالول د ښځې د پاره مشکل وي نو ځکه شريفو خلکو دې غټ خادر ته د بُرقعې شکل ورکړو ، پخوا زمانه کې به د ټوپۍ واله بُرقعې رواج ؤ ، او نن صبا د نقاب واله بُرقعې دي . (۲)

خود بُرقي دپاره دا ضروري ده چې دا به داسې ډولي (فينسي) نه وي چې د خلقو
توجو ورته راوړي، داسې نړۍ به نه وي چې ټول بدن يې ورنه ښکاري، او دومره تنگه
به نه وي چې د آندامونو حجم يې ورنه معلومېږي. (۳)

پخوانۍ بُرقع اچول هم صحيح ده ، خو که په پخوانۍ بُرقعو کې پوره پرده نه راتله نو بيا غټ څادر اچول په کار دي . مقصود د ټول بدن پټول دي که دا په پخوانۍ بُرقعې سره راځي او که په غټ څادر سره راځي دواړه استعمالول صحيح دي . (۴)

یہ کور کي د کار کولو په وخت د سروینستان ښکاره کیدل

په شریعت کې چې د ښځې د پاره د کومو کسانو نه پرده نشته (یعنی د ښځې محارم وي ، لکه پلار ، وروڼ ، ځوي وغیره) که د دوی د وړاندې د ښځې د سروېستان ښکاره شي او د فتنې پړه نه وي نو دا خبر دی ، اگر چې پتول یې بهتر دي .

(١) ﴿لَا يَأْتِيهَا النَّبِيُّ قُلٌّ لَّا أَرْوَاحُكَ وَهْلَتِكَ وَإِسَاءَ الْمُؤْمِنُونَ يُدْرِكُونَ عَلَىٰ هِنٍ مِّنْ جَلَاءِ بَيْتِهِمْ﴾. الاحزاب آية ٥٩.

﴿وَلِيُظْهِرَ لِنَاسٍ مِّنْ خُزْنِهِمْ عَلَىٰ جُبُورٍ﴾ . النور آه ٣١ .

(۲) آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۵۶ دیکھیں۔

(۳) فقاری محمودیہ ج ۲۷ ص ۲۳۹ مورتوں کے لباس .

(٢) ان الجلباب مطلوب عند الخروج ، والجلبَاب رداء ساتر من القرن الى القدم ... ليض الباري ج ١ ص

لہذا د کومہ بنجی سرہ چہ پہ کور کپ صرف محارم وی نو د کار کولوپہ وخت کہ ددی
د سروبستان بنکارہ شی یا دانری لوپتہ پہ سرکوی نو دا خبردی .
خو کہ پہ کور کپ ددی سرہ غیر محرم ہم اوسپری (یعنی داسی کسان وی چہ د هغوی
نہ ددی د پارہ پردہ ضروری وی ، لکہ د ترہ محارم ، ترور محارم ، د ماما محارم ، لپور
وغیرہ) نو یا ددی د پارہ پہ کور کپ ہم ددی د وړاندی وینستان بنکارہ کول ، یا نری
لوپتہ استعمالول ناجائز ده . (۱)

نوټ : د عورت پټول فرض دی ، په کومو نرو کپرو کپ چہ عورت بنکاری نو داسی
نری کپری استعمالول ناجائز دي . (۲)

کومه بنجہ چہ پرده نه کوي نو هغه گناهکاره ده

د بنجی د پارہ د قرآن کریم د آیتونو او احادیثو په رڼا کپ د غیر محرمو سرونه پرده
فرض ده . (۳)

(۱) يُرَخَّصُ لِلْمَرْأَةِ كَشْفُ الرَّأْسِ فِي مَنْزِلِهَا وَخَدَّهَا فَأُولَٰئِكَ أَنْ يَجُوزَ لَهَا لُبْسُ خِمَارٍ رَقِيقٍ يَصِفُ مَا تَحْتَهُ عِنْدَ
مَحَارِمِهَا كَذَا فِي الْقُنْيَةِ. الفتاوى الهندية ج ۵ ص ۳۳۳ كِتَابُ الْكَرَاهِيَةِ الْبَابُ الثَّاسِعُ فِي اللَّبْسِ مَا يَكْفُرُهُ مِنْ ذَلِكُمْ وَمَا
لَا يَكْفُرُهُ. فتاوى عثمان ج ۱ ص ۹۴ الحجاب .
وَأَمَّا تَكْفُرُهُ إِلَى ذَوَاتِ مَحَارِمِهِ فَنَقُولُ : يُبَاحُ لَهُ أَنْ يَنْظُرَ مِنْهَا إِلَى مَوْضِعِ زِينَتِهَا الظَّاهِرَةِ وَالْبَاطِنَةِ وَهِيَ
الرَّأْسُ وَالشَّعْرُ وَالْعُنُقُ وَالصَّدْرُ وَالْأُذُنُ وَالْعَضُدُ وَالسَّاعِدُ وَالْكَفُّ وَالسَّاقُ وَالرِّجْلُ وَالْوَجْهُ. الفتاوى الهندية ج ۵
ص ۳۲۸ كِتَابُ الْكَرَاهِيَةِ الْبَابُ الثَّامِنُ لِيَمَيَّا يَجِلُّ لِلزَّجْلِ لِلتَّكْفُرِ لِيُوَ مَا لَا يَجِلُّ لَهُ. فتاوى محموديه ج ۲۸ ص ۸۲ پرده کا
ثبوت اور اس کا وجوب .

(۲) وَلِلْمَرْأَةِ (وَلَوْ خُلِعِي) جَمِيعُ بَدَنِهَا حَتَّى شَعْرُهَا النَّارِلِ فِي الْأَصَحِّ. الدر المختار ج ۱ ص ۲۰۵ بَابُ غُرُوطِ
الصَّلَاةِ مَطْلَبُ فِي سَلْبِ الْعَوْرَةِ. آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۶۳ ، و ص ۶۷ پرده .
(۲) وَلِلْمَرْأَةِ (وَلَوْ خُلِعِي) جَمِيعُ بَدَنِهَا حَتَّى شَعْرُهَا النَّارِلِ فِي الْأَصَحِّ. الدر المختار ج ۱ ص ۲۰۵ بَابُ غُرُوطِ
الصَّلَاةِ مَطْلَبُ فِي سَلْبِ الْعَوْرَةِ. فتاوى محموديه ج ۲۷ ص ۳۳۰ مَرَرْتُ عَلَى لَاسِ

(۳) فتاوى محموديه ج ۲۸ ص ۷۵ پرده کا ثبوت اور اس کا وجوب ، بدائع الصنائع ج ۵ ص ۱۲۱ کتاب الاستحسان ، الله
العنلي وأدله ج ۲ ص ۳۸۷ کتاب العظروا لا باحة . زلمي ج ۶ ص ۱۷ کتاب الکراهية فصل فی النظر والمس .

حکۂ ددی ثبوت د قرآن کریم د صریحو آیتونو ، متواتر صریحو احادیثو ، اجماع امت او قیاس نه شوی . او شوک چې د بنخود پردې نه انکار کوي نو داسې کس د دین د قطعي احکامو نه منکر دی ، دا داسې دی لکه شوک چې د مونخ ، روژې ، زکوٰۃ او حج نه منکر شي . (۱)

کومه بنخه چې بې پردې گرځي نو داد فرض په پریځودلو گناهکاره ده ؛ حکم په بې پردۍ سره د قرآن کریم د آیتونو او احادیثو مخالفت راځي . (۲)
او کوم سړې چې قصداً د یته گوري نو هغه هم گناهکار دی . (۳)
البته که غیر اختیاري یې وریاندې نظر اولري او بیا سمدستي خپل مخ راواړوي نو بیا داسې کس گناهکار ندی . (۴)

(۱) أَجْتَمَعَ الْعُلَمَاءُ أَنَّ حِجَابَ الْمَرْأَةِ يَمْفُؤُوهَا الْعَارَ شَرِيعَةً وَدِينًا ، وَأَنَّهُ ثَابِتٌ قَطْعِيٌّ مُتَوَاتِرٌ فِي الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ ، وَمَنْ أُنْكَرَ شَرِيعَةَ لِبَاسِ الْمَرْأَةِ وَحِجَابِهَا ، وَقَالَ " إِنَّ لِبَاسَهَا عَادَةٌ تُبْدِي مَا كُنَّ تَكْتُمُهُ وَتَسْتُرُ مَا كُنَّ تَعْلَمُ مِنْكَ لِقَطْعِيٍّ مَعْلُومٍ مِنَ الَّذِينَ بِالصُّرُورَةِ كُنْكَرِ الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَالْحَجِّ . الْحِجَابُ لِي الشَّرْعِ وَالْفِطْرَةِ لِعِدَالَةِ بْنِ مَرْزُوقِ الطَّرْفِيِّ ج ۱ ص ۸۷ .

قال محمد بن صالح العثيمين رَحِمَهُ اللَّهُ : إِذَا عَلِمَ أَنَّهَا الْمُسْلِمَةُ أَنَّ احْتِجَابَ الْمَرْأَةِ عَنِ الرِّجَالِ الْأُجَانِبِ وَتَعْطِیةُ وَجْهِهَا أَمْرٌ وَاجِبٌ ، دَلَّ عَلَى وَجُوبِهِ كِتَابُ رَبِّكَ تَعَالَى ، وَسُنَّةُ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَالْإِعْتِبَارُ الصَّحِيحُ ، وَالْقِيَاسُ الْمَطْرُودُ . رسالة الحجاب ج ۱ ص ۹ .

(۲) فتاویٰ محمودیه ج ۲۸ ص ۷۳ پرده کا ثبوت اور اس کا درجہ . آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۵۱ پرده .
(۳) عَنِ الْحَسَنِ ، قَالَ : وَتَلَفَّتِي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : لَعَنَ اللَّهُ النَّافِلَةَ وَالْمُنْفُورَةَ إِلَيْهِ . شعب الإيمان رقم الحديث ۷۳۹۹ ، مشکوۃ المصابیح کتاب النکاح باب النظر إلى المخطوبة وبیان العورات أَلْفُضْلُ الثَّالِثِ رقم الحديث ۳۲۲۵ (۲۸) ، السنن الكبرى للبيهقي رقم الحديث ۱۳۵۶۶ ، کنز العمال رقم الحديث ۱۹۱۶۲ ، و رقم الحديث ۲۶۶۳۴ .

(۴) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا عَلِيُّ لَا تُفْشِعِ النُّكْلَةَ النَّكْلَةَ . فَإِنَّ لَكَ الْأُولَى وَلَكُنْتُ لَكَ الْآخِرَةَ . سنن أبي داود کتاب النکاح باب ما لا يزوي من غير البصر رقم الحديث ۲۱۳۹ ، سنن الترمذی أبواب الأدب باب ما جاء في نكحة الفجاءة رقم ۲۷۷۷ ، مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۲۲۹۷۲ ، معین ابن ابي حنبله رقم ۱۷۲۱۸ ، مشکوۃ المصابیح کتاب النکاح باب النظر إلى المخطوبة وبیان العورات أَلْفُضْلُ الثَّالِثِ رقم ۳۱۱۰ (۱۳) .

په پردې نه کولو سره خاوند ښځې ته سزا ورکولې شي

که يوه ښځه بغير د ضرورت شرعيه نه پردو سړو ته خپل مخ يا نور جسم ښکاره کوي ، يا ورسره تعلقات قائموي ، يا ورسره خبرې کوي ، يا د خاوند گستاخي او بې ادبي کوي نو شريعت خاوند ته دا اجازت کړې چې د پته سزا ورکړي . (۱)

د واده په وخت پردو سړو له دناوې مخ کتل ، يا ور له

ويديو کول ناجائز ده

په بعضې علاقو کې دا رواج وي چې کله دناوې د خاوند کور ته راوړې شي نو د خاوند د کورنۍ هر نامحرم سړې راځي د دې دناوې مخ گوري او دناوې ته يو څو روپۍ ورکوي ، د پته دوی " د مخ کتلورسم " وايي .

په بعضې ځايونو کې دا رواج وي چې د واده په وخت دناوې او ځلمې دواړه ناست وي د خاوند د کورنۍ ټول غير محرمه ورته گوري ، تصويران ور له اوباسي او ويديو گانې ور له کوي ، بيا دا ويديو گانې هر کس گوري (لکه نن سبا په انټرنټ باندې خلقو ډيري همدا سې ويديو گانې خورې کړي دي) .

نو د دې حکم دادی چې دا دواړه رواجونه بې شرمي او بې حيايي ده ، د پردو سړو د پاره د دناوې مخ کتل يا ور له تصويران ويستل او يا ور له ويديو گانې کول د الله جل و علا د لعنت

(۱) علامه حصکفي رحمه الله په دُر مختار کې هغه ځايونه ذکر کړي چې په هغې کې خاوند ته دا اجازت شته چې ښځې ته سزا ورکړي : (وَيُعْزُزُ الْمَوْلَى عَبْدَهُ وَالرَّوْجُ زَوْجَتَهُ) وَلَوْ صَغِيرَةً لِّمَا سَيَجِيءُ (عَلَى تَرْكِهَا الزَّيْنَةُ) الشَّرْعِيَّةُ مَعَ قُدْرَتِهَا عَلَيْهَا (وَ) تَرْكِهَا (غُسْلُ الْجَنَابَةِ) (وَ) عَلَى (الْخُرُوجِ مِنَ الْمَنْزِلِ) لَوْ يَغْيُرُ حَتَّى (وَتَرْكِ الْإِجَابَةِ إِلَى الْفِرَاشِ) لَوْ طَاهِرَةً مِنْ لَحْوٍ خَفِيفٍ . وَيَلْحَقُ بِذَلِكَ مَا لَوْ صَرَبَتْ وَلَدَهَا الصَّغِيرَ عَنْهُ بَكَائِهِ ، أَوْ صَرَبَتْ جَارِيَتَهُ غَيْرَةً وَلَا تَتَّعِظُ بِوَعْدِهِ ، أَوْ هَتَّتَتْهُ لَوْ يَنْخَرُ بِهَا جِمَارٌ ، أَوْ أَدْعَتْ عَلَيْهِ ، أَوْ مَرَّقَتْ ثِيَابَهُ ، أَوْ كَلَّمَتْهُ لِيَسْتَعْمَهَا أَجَنِّيٌّ ، أَوْ كَفَفَتْ وَجْهَهَا لِيَغْيُرَ مَحْزَمٍ ، أَوْ كَلَّمَتْهُ أَوْ هَتَّتَتْهُ أَوْ أَغْطَتْ مَا لَمْ تَجِبِ الْعَادَةَ بِهِ بِلَا إِذْنِهِ . وَالضَّابِطُ كُلُّ مَعْصِيَةٍ لَا حَدَّ فِيهَا قِلَلُ الرَّوْجِ وَالْمَوْلَى التَّغْرِيزُ . وَلَيْسَ مِنْهُ مَا لَوْ طَلَبَتْ لِفَقَّتْهَا أَوْ كَسَتْهَا وَالْحَثُّ لِأَنَّ لِصَاحِبِ الْحَقِّ مَقَالًا . الدر المختار ج ۲ ص ۷۷ تَابُ التَّغْرِيزُ . الحاوي محمود ج ۲۸ ص ۱۱۴ اعضائے مستوره کړدیکه اور کړول

سبب دی، دا رواج فوراً بندول پکار دي. (۱)

په ښځو باندې فصل رېبل، يا پرې د غرنه لرگي راوړل

په بعضې علاقه کې دا رواج وي چې هغوی په ښځو باندې فصل رېبي، په پټو کې ورباندې کار کوي، او يا ورباندې د غرنه لرگي راوړي، حالانکه د دوی سره څوک محرم (ورور، يا پلار، يا ځوي وغيره) هم نه وي، نو ددې حکم دادی:

لکه څرنگې چې شريعت سړو ته حقوق ورکړي نو همدغه شان يې ښځو ته هم ورکړي، فرق صرف دومره دی چې د سړو د پاره د کار کولو ځانله ميدان دی او د ښځو د پاره ځانله ميدان دی (سړي به د کور نه بهر کارونه کوي، او ښځې به د کور دننه کارونه کوي)، او په دې کې شريعت د دواړو لحاظ ساتلی. خو بيا هم د سختې مجبورۍ په وجه دواړه د يو بل په ميدان کې کار کولې شي (يعنی ښځه د سخت ضرورت په وجه بهر کار ته راوتلې شي).

لهذا که ښځه د فصل رېبلو او غرنه لرگي راوړلو ته مجبوره وه يعنی په کور کې يې څوک سړي نه وو چې دا کارونه اوکړي نو بيا د ښځو د پاره په پرده کې دا کارونه کول جائز دي، ليکن که سړي په کور کې موجود وو نو بيا ښځو ته ددې کارونو د پاره د کور نه وتل ناجائز دي، ځکه دا کارونه د ښځو ذمه واري نده.

بل دا چې کله سړي په کور کې اوزگار پراته وي، يا په کوڅو کې خوشې گرځي او په ښځو باندې فصلونه رېبي، او يا يې غرنه ليرې نو دا خو نه د اسلام تعليم دی او نه د غيرت تقاضا ده. (۲)

د ښځو خرچ او اخراجات د سړو په ذمه دي

الله تعالی په ښځه باندې د رزق کتلو ذمه واري نده ايځی، د واده نه مخکې يې ددې پوره

(۱) فاري محمود په ج ۲۸ ص ۱۱۱ د.

(۲) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْمَرْأَةُ عَوْرَةٌ فَإِذَا خَرَجَتْ اسْتَشْفَرَهَا الشَّيْطَانُ. سنن الترمذي أبواب الزَّكَاةِ باب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ الدُّخُولِ عَلَى النِّسْبَاتِ رَمَاهُ الْحَدِيثُ ۱۱۷۳ وَقَالَ الترمذي: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. قَالَ الْأَبْهَالِي: صَحِيحٌ. مشكوة المصابيح كتاب النِّكَاحِ بابُ الْفَطْرِ إِلَى السَّطْرِ وَبَيَانُ الْعَوْرَاتِ الْفُطْلُ الثَّانِي رَمَاهُ الْحَدِيثُ ۳۱۰۹. فاري علمانيه ج ۱۰ ص ۱۰۶ الحجاب.

کفالت د پلار په ذمه ايځي ، او د واده نه پس يې د دې په خاوند باندې ايځي . (۱)
اوس چې کومې ښځې په خپله په خپل ځان باندې دا بوج راولي نو دا ځان ته پخپله
مشکلات پيدا کوي .

نن مغرب واله کافرانو په ښځو باندې غټ ظلم دا کړی چې دوی وايي : ” مونږ د سړو او
ښځو په مينځ کې مساوات کوو “ نو په دې نوم باندې يې ښځې د هوکه کړي او د اخراجاتو
بوج يې هم په هغوی اچولی . لهذا اسلام په ښځه باندې د رزق کتلو ذمه واري نده اچولی .
البته که يوه ښځه داسې وه چې نه يې پلار و ، نه يې خاوند و ، او نه يې د رزق کتلو بله
ذريعه وه نو د پاره د رزق پيدا کولو د پاره د کور نه بهر په پرده کې وتل جائز دي . (۲)

خو زينت سره بازار ته تلل ، يا د پردو سړو مخې ته راتلل ورته قطعاً حرام دي . (۳)

ښځې د پاره د خاوند يا ورور سره شاته په موټر سائکل باندې کيناستل

که يوه ښځه د خپل خاوند يا ورور سره په موټر سائکل باندې شاته ناسته وي او دې
پرده نه وي کړي نو دا ناجائز ده ، ليکن که برقع يا غټ پروڼ يې اغوستې و (يعنی پرده يې
کړې وه) نو بيا جائز ده . (۴)

د ښځو د پاره د سړو په شان ويښتان جوړول ، يا د سر ويښتان کې کول

نبي عليه السلام سړي د ښځو په شان او ښځې د سړو په شان مشابهت کولو نه منع کړي

(۱) (قَوْلُهُ تَجِبُ النَّفَقَةُ لِلزَّوْجَةِ عَلَى زَوْجِهَا وَالْكِسْفَةُ بِقَدْرِ حَالِهَا) أَيِ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ بِقَرِينَةِ عَطْفِ
الْكِسْفَةِ وَالسُّكْنَى عَلَيْهَا ، وَالْأَصْلُ فِي ذَلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى { لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ } [الطلاق آیه ۷] وَقَوْلُهُ تَعَالَى
{ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ } [البقره آیه ۲۳۳] ، وَقَوْلُهُ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ فِي حَجَّةِ الْوُدَّاعِ
«وَلَهُنَّ عَلَيْكُمْ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ» وَعَلَيْهِ إِجْمَاعُ الْأُمَّةِ ، وَلِأَنَّ النَّفَقَةَ جَزَاءُ الْإِخْتِيَارِ فَكُلُّ مَنْ كَانَ
مُخْتَارًا بِحَقِّ مَقْصُودٍ لِنَفْسِهِ كَالَّتِ لِنَفْسِهِ عَلَيْهِ ، أَضْلَهُ الْقَاضِي وَالْعَامِلُ فِي الصَّدَقَاتِ وَالْمُفْقِي وَالْوَالِي وَالْمُضَارِبُ
إِذَا سَافَرَ بِسَالِ الْمُضَارَبَةِ ، وَالْمُعَاثِلَةُ إِذَا أَقَامُوا لِلدَّفْعِ عَدُوَّ الْمُسْلِمِينَ . البحر الرائق ج ۲ ص ۱۸۸ بَابُ النَّفَقَةِ

(۲) اصلاحی غطيات ج ۱ ص ۱۶۳ ، لغوی عثمانیه ج ۱۰ ص ۱۰۵ . آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۵۹۳ .

(۳) امداد اللغوی ج ۲ ص ۱۹۴ .

(۴) ﴿ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَكُمْ أَجَلٌ وَتَلْبِيكَ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْرِكُنَّ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيزِهِنَّ ﴾ الاحزاب آیه ۵۹ .

آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۱۱۱ پرده .

او څوک چې دا مشابهت کوي په هغوی باندې يې لعنت ویلی . (۱)
چونکه د سروېستان کمول يا کټ کول د سرو معمول دی نو ځکه د ښځو د پاره دا کار د
سرو سره د مشابهت په وجه حرام دی .

بيا خاصکر دانن صبا چې بعضې ښځې د سرو په شان ويښتان جوړوي نو دا خو په طريق
اولی ناجائز او حرام دي .

البته که د څه بیماری يا غلږ په وجه زاننه خپل ويښتان کم کړي يا يې کټ کړي نو
شرعاً ددې اجازت شته . (۲)

همدارنگې په حج او عمره کې هم ښځو ته د قصر (يعنی د گوټې د يو بند په اندازه د
ويښتانو سرو نه کټ کولو) اجازت شته ، د سر څرولو اجازت ورته نشته . (۳)

که د ښځې په مخ ويښتان يا کيره رااوځي نو لري کول يې جائز دي
که د ښځې په مخ باندې غير معتاد ويښتان رااوځي نو چونکه په دې سره ددې حسن

(۱) عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُتَشَبِّهِينَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ وَالْمُتَشَبِّهَاتِ مِنَ

النِّسَاءِ بِالرِّجَالِ . صحيح البخاري كتاب اللباس باب: الْمُتَشَبِّهَاتُ بِالرِّجَالِ . رقم الحديث ۵۸۸۵ .

(۲) وَلَوْ خَلَقَتِ الْمَرْأَةُ رَأْسَهَا فَإِنْ فَعَلَتْ لَوَجَعَ أَصَابُهَا لَا بَأْسَ بِهِ . وَإِنْ فَعَلَتْ ذَلِكَ تَشَبُّهًا بِالرِّجَالِ فَهِيَ مَكْرُوهَةٌ

كَذَا فِي الْمَكْبُورِ . الفارسي الهندية كتاب الكرايمية الباب التاسع عشر في الختان والعصاة وخلق المرأة شعرها ووصلها شعر

غفرقا ج ۵ ص ۳۵۸ . ومثلها في الدر المختار على صرود المختار ج ۶ ص ۲۰۷ كتاب الحظر والاباحة ، فتاوى حنابلة

ج ۲ ص ۲۲۰ و ص ۲۶۳ باب اللباس .

(۳) (وَلَا تَخْلُقِي وَلَكِنْ تَقْصِرِي) لِتَارُوي « أَنَّ النَّبِيَّ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ نَهَى النِّسَاءَ عَنِ الْخَلْقِ وَأَمَرَهُنَّ

بِالتَّقْصِيرِ » وَلَئِنْ خَلَقَ الشَّعْرُ فِي حَقِّهَا مُلْكَةً كَخَلْقِ الْيَخْيَةِ فِي حَقِّ الرَّجُلِ . الهداية ج ۱ ص ۱۴۹ كتاب الحج .

(وَلَا تَخْلُقِي بَلْ تَقْصِرِي) مِنْ رُبْعِ شَعْرًا . الدر المختار ج ۲ ص ۵۲۸ .

(قَوْلُهُ : لَمْ تَقْصِرِي) ... وَالْمُرَادُ بِالتَّقْصِيرِ أَنْ يَأْخُذَ الرَّجُلُ وَالْمَرْأَةُ مِنْ رُءُوسِ شَعْرِ رُبْعِ الرَّأْسِ وَمَقْدَارُ الْأُصْلُو كَذَا

لَا كَرَّةَ الرَّائِي . وَمُرَادُهُ أَنْ يَأْخُذَ مِنْ كُلِّ شَعْرٍ مَقْدَارُ الْأُصْلُو كَمَا صَرَّحَ بِهِ فِي الْمُجِيبِ . وَفِي الْبَدَائِعِ قَالُوا : يَجِبُ

أَنْ يَرْتَدَّ فِي التَّقْصِيرِ عَلَى قَدْرِ الْأُصْلُو حَتَّى يَسْتَوِيَ قَدْرُ الْأُصْلُو مِنْ كُلِّ شَعْرَةٍ بِرَأْسِهِ لِأَنَّ أَطْرَافَ الشَّعْرِ غَيْرُ

مُتَسَاوِيَةٍ عَادَةً . رد المحتار على الدر المختار ج ۲ ص ۵۱۵ . كتاب الحج مطلب في رمي جنة العقبه

خراہیہ نو فقہاء کرامو دیتہ دا اجازت ورکری چہ دازیاتی وینستان صفا کری. (۱)
 ہمدارنگی کہ د بنھی پہ مخ گیرہ یا بریت را اوخیجی نو ددی لری کول مستحب دی. (۲)
 د بنھی د پارہ د مخ نہ پہ وینستانو راویستلو سرہ بلا وجہ بدن تہ تکلیف رسی نو پہ
 پاؤدر یا بال صفا صابون باندی یی صفا کول پہ کار دی.

د بنھی د پارہ د لاس او خپو وینستان صفا کول جائز دی

کہ د بنھی پہ لاس او خپو باندی وینستان را اوخیجی نو چونکہ پہ دې سرہ ددی پہ
 بنائست کی فرق راخی نو دا ورته صفا کول جائز دی.
 او پہ دې سرہ پہ اصل خلقت کی خہ تبدیلی ہم نہ راخی، او خہ دھوکہ ہم پہ کی نشته. (۳)

(۱) قال رسول الله صلى الله عليه وسلم «لَعَنَ اللهُ الْوَاصِلَةَ..... وَالنَّامِصَةَ وَالْمُتَنَتِصَةَ». أَلْنَامِصَةُ الَّتِي تَنْتِفُ
 الشَّعْرَ مِنَ الْوَجْهِ. وَالْمُتَنَتِصَةُ الَّتِي يُفْعَلُ بِهَا ذَلِكَ. الدر المختار. قال ابن عابدين: النَّامِصُ: تَنْفُ الشَّعْرِ، وَمِنْهُ
 الْمِنَامُصُ الْيَنْقَاشُ اهـ. وَلَعَلَّهُ مَخْمُولٌ عَلَى مَا إِذَا فَعَلْتَهُ لِيَتَرَكَ لِيَلْجَأَ إِلَى الْوَجْهِ فِي وَجْهِهَا شَعْرٌ يَنْفِرُ
 وَجْهًا عَنْهَا بِسَبَبِهِ. فَيُفِي تَحْرِيمِهِ إِزَالَتُهُ بَعْدَ. لِأَنَّ الرِّبَّةَ لِلنِّسَاءِ مَطْلُوبَةٌ لِلتَّخْفِيفِ إِلَّا أَنْ يُحْمَلَ عَلَى مَا لَا
 مَرُورَةَ إِلَيْهِ لَهَا فِي تَنْفِيقِهِ بِالْمِنَامِصِ مِنَ الْإِيذَاءِ. رد المحتار على الدر المختار ج ۶ ص ۳۷۳ كِتَابُ الْحُضْرِ وَالْإِبَاحَةِ
 لَفْظٌ فِي التَّكْفِيرِ وَالْمَنِّ. فتاوى حلقه ج ۲ ص ۴۲۲ باب اللباس.

(۲) وَفِي تَبْيِينِ الْمَحَارِمِ إِزَالَةُ الشَّعْرِ مِنَ الْوَجْهِ حَرَامٌ إِلَّا إِذَا نَبَتَ لِلْمَرْأَةِ رِجْلٌ أَوْ شَوَارِبٌ فَلَا تَحْرُمُ إِزَالَتُهُ بَلْ
 تُسْتَحَبُّ. رد المحتار على الدر المختار ج ۶ ص ۳۷۳ كِتَابُ الْحُضْرِ وَالْإِبَاحَةِ لَفْظٌ فِي التَّكْفِيرِ وَالْمَنِّ.

قال العلامة عبدالحی الكهنوی رَحِمَهُ اللهُ: الاستفسار: لو نبتت للمرأة لحية ماذا تفعل؟

الاستبشار: يستحب نشفها وحلقها... لفع المفعي والسائل ص ۱۰۶ كتاب الحظر والاباحة ما يتعلق بالنساء من الحيض
 والنفس. مرقاة المفاتيح شرح مشكاة المصابيح ج ۱ ص ۳۰۲ كتاب الطهارة باب السواك، فتاوى حلقه ج ۲ ص
 ۴۲۲ باب اللباس. فتاوى محموديه ج ۲۷ ص ۵۰۰.

والنمص: وهو لتف الشعر من الوجه حرام أيضًا إِلَّا إِذَا نَبَتَ فِي وَجْهِ الْمَرْأَةِ شَعْرٌ كَثِيرٌ كَلْحِيَةٍ وَشَارِبٍ، فَيُنْدَبُ
 إِزَالَتُهُمَا. الفقه الاسلامي وادلته للدكتور وهدية الزحيلي ج ۴ ص ۲۶۸۲ الباب السابع: الحظر والاباحة المبحث الرابع
 لاساً: الرخم والنمص والطلب

(۳) تكملة فتح الملهم ج ۳ ص ۱۹۵. شرعی ہدوی کیوں اور کیسے؟ ص ۱۱۲.

خو په لاس یې راویستل مناسب ندي ځکه بدن ته تکلیف رسي ، په څه پاؤدر وغیره سره یې صفا کول په کار دي .

وريزې د بنائست د پاره نړۍ کول ناجائز دي

د بنائست د پاره وريزې نړۍ کول ناجائز دي . (۱)

همدارنگې د زينت د پاره د دواړو وريزو په مينځ کې وينستان خريل يا کټ کول ناجائز دي . (۲)

نن سبا بعضې ښځې د بنائست د پاره د وريزو اکثر وينستان اوباسي او صرف لږ وينستان پرېږدي ، د هغې نه نړۍ کرځه جوړه کړي نو دا شرعاً ناجائز دي ، په احاديثو کې د دينه منع راغلی .

البته که د وريزو وينستان د حد نه زيات غټ شي نو بيا يې څه اندازه کمول خپري . خو بغير د شرعي ضرورت نه خالص د بنائست د پاره وريزې نړۍ کول ناجائز دي . (۳)

(۱) عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ﷺ ، قَالَ : « لَعَنَ اللَّهُ الْوَاشِمَاتِ وَالْمُسْتَشِمَاتِ ، وَالْمُتَفَلِّجَاتِ لِلْخُسْنِ الْمُفْعُولَاتِ خَلَقَ اللَّهُ ... صحيح البخاري كتاب تفسير القرآن ، باب (وَمَا أَكَاكُمُ الرَّسُولُ فَعَلُوهُ) رقم الحديث ۴۸۸۶ ، و رقم الحديث ۵۹۳۹ ، كتاب اللباس باب الْمُتَنَاصَاتِ . مشكوة المصابيح رقم الحديث ۴۴۳۱ (۱۳) ، صحيح ابن حبان رقم الحديث ۵۵۰۴ ، المعجم الكبير للطبراني رقم الحديث ۹۴۶۹ .

په مسلم شريف کې دا حديث داسې ذکر دی : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ﷺ ، قَالَ : « لَعَنَ اللَّهُ الْوَاشِمَاتِ وَالْمُسْتَشِمَاتِ وَالْمُتَنَاصَاتِ ، وَالْمُتَفَلِّجَاتِ لِلْخُسْنِ الْمُفْعُولَاتِ خَلَقَ اللَّهُ » ... صحيح مسلم كتاب اللباس والزينة باب تخريم لغير الواصلة والمستوصلة ... رقم الحديث ۱۲۰ (۲۱۲۵) . فتاوى حلقه ج ۲ ص ۴۲۲ باب اللباس .

” مُتَنَاصَاتٌ “ هغې ښځوته وايي چې د ډول د پاره وريزې اوباسي او نړۍ کوي یی .

والنمى : وهو تلف الشعر من الوجه حرام أيضاً إلا إذا نبت في وجه المرأة شعر كثير كاحية وشارب . فيندب إزالتهما . الفقه الاسلامي وادله للدكتور وهبة الزحيلي ج ۴ ص ۲۶۸۲ الباب السابع : الحظر والإباحة المبحث الرابع : لائناً : الوشم والنمى والطلح

(۲) لورالضحى لما يتعلق باللعن ص ۴۴ فصل در احکام سوغه بنی و ابرو ، فتاوی محمودیه ج ۲۷ ص ۴۷۰ باب من احکام .

(۳) شری پرده کیوں اور کیسے ؟ ص ۱۱۱ .

ښځو له سرڅي پوډر ، ناخن پالش ، او شونډې شيرين استعمالول

ښځو له په کور کې دننه دخپل خاوند دپاره د زينت داسيان (سرڅي پوډر ، ناخن پالش ، او شونډې شيرين وغيره) استعمالول جائز دي خو شرط دادی چې دا به د شريعت په حدودو کې دننه وي . اوس ددې څه تفصيل دی :

ناخن پالش : نن سبا چې کوم ناخن پالش خرڅيږي دا چې زڼانه په نوکانو اولهوي نو دا جم شي ، ددې نه لاندې نوک ته اوبه نه ځي ، نو اودس او غسل يې نه صحيح کيږي لهذا په کومو ورځو کې چې زڼانه مونځ کوي په دغه ورځو کې دې ناخن پالش نه لېوي ، او که لېولې يې وي نو د اودس او غسل کولو نه مخکې دې يې لرې کړي چې اودس او غسل يې صحيح شي .

سرڅي او پوډر : د سرڅي مثال داسې دی ، لکه تېل ، اود پوډرو مثال داسې دی لکه گرد ، دا دواړه چونکه په وجود باندې نه جم کيږي نو ددې سره اودس او غسل دواړه صحيح کيږي . (۱)

شونډې شيرين : که شونډي شيرين داسې و چې د استعمالولو نه روستوپه شونډو باندې جم کيدو ، اوددې په وجه اوبه لاندې شونډو ته نه رسيدی نو بيا د اودس او غسل کولو په وخت ددې لرې کول ضروري دي ، ځکه ددې سره اودس او غسل نه صحيح کيږي . او که دا نه جم کيدو نو بيا ورسره اودس او غسل صحيح دی ، لرې کول يې ضروري ندي . د ښځې دپاره د زينت داسيان په کور کې استعمالول جائز دي ، خود کور نه بهر وتلو په وخت ورته زينت کول ناجائز دی ، ځکه بيا په فتنه کې د مبتلا کيدو سبب گرځي . (۲)

(۱) وَالْمَجْنُونُ فِي الظُّفْرِ يَمْنَعُ ثَمَامَ الْإِغْتِسَالِ وَالْوَسْخُ وَالذَّرَنُ لَا يَمْنَعُ..... وَإِذَا دَهَنَ فَأَمَرَ النِّسَاءَ فَلَهُ يَصِلُنَّ يُجْزِئُ. كَذَا فِي شَرْحِ الْوَقَايَةِ. الفناوى الهندية ج ۱ ص ۱۳ ، و ص ۱۴ كِتَابُ الظُّفْرِ الْبَابُ الثَّانِي فِي الْفُتْلِ الْقَضِ الْأَوَّلُ فِي تَرَاوِضِ الْفُتْلِ

(۲) وَأَمَّا التَّحْمِيرُ وَلِحْوَةٍ فَيَجُوزُ بِإِذْنِ الزَّوْجِ وَفِي دَاخِلِ الْبَيْتِ. وَيَحْرَمُ بِغَيْرِ إِذْنِ الزَّوْجِ وَخَارِجَ الْمَنْزِلِ. الفقه الاسلامي وادله للدكتور ربه الزحيلي ج ۲ ص ۲۶۸۳ الْبَابُ السَّابِعُ: الْحُظْرُ وَالْإِبَاحَةُ المبحث الرابع تاسعاً: الترجل والعنث ، الفناوى علمانيه ج ۱۰ ص ۳۰۳ ، و ص ۳۰۷ باب الزينة .

کومه ښځه چې بهر ته د وتلو په وخت ځان سينگار کړي ، او عطر پورې کړي نو دانا جائز دي ، ځکه دا خلکو ته د زنا دعوت ورکول دي . (۱)

د ښځو د پاره په غوږونو او پوزه کې سوري کول جائز دي

د ښځو په طبيعت کې د ښائست سره شوق وي ، نو ځکه شريعت دوی ته د هر قسمه زیوراتو اچولو اجازت ورکړی ، تردې چې دوی ته یې د زیوراتو اچولو د پاره په غوږونو او پوزه کې د سورو کولو اجازت هم ورکړی . (۲)

د ښځو د پاره د ستنې په ذریعه باندې په تندي یا زنه باندې

خالونه وهل ناجائز دي

بعضې ښځې په تندي ، یا زنه ، یا مخ باندې پوخ خال جوړوي ، طریقه یې داوي چې د ستنې په سر باندې هغه ځای زخمی کوي ، کله چې وینې شي نو په هغه ځای کې رانجه یا نیل واچوي ، چې کله دا زخم ښه شي نو په دې ځای کې پوخ خال جوړ شي .
ددې حکم دادی چې دا ناجائز دی ، ځکه دا د جاهلیت د زمانې رسم دی ، او اوس د هندوانو رواج دی ، په داسې ښځه باندې د الله تعالی لعنت راوړيږي .
د بخاري شریف او مسلم شریف حدیث دی ، حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه او فرمايل :

(۱) عَنْ أَبِي مُوسَى رضی الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : كُلُّ عَيْنٍ زَانِيَةٌ . وَالْمَرْأَةُ إِذَا اسْتَعْفَظَتْ لَمَزَتْ بِالْمَجْلِسِ فَبَيَّ كَذَا وَكَذَا يَعْنِي زَانِيَةً . سنن الترمذي أبواب الأدب باب ما جاء في تزويج خروج المرأة متعظرة
رلم ۲۷۸۶ قال الترمذي : هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ . مشكوة المصابيح باب الجماعة وفضلها الفضل الثاني رلم الحديث ۱۰۶۵ (۱۳) . لغوی محمود ج ۲۷ ص ۲۶۷ پاڼو کې انکام .

(۲) قال الحنفی رحمه الله : وَلَا بَأْسَ بِتَغْيِيرِ أَذْنِ الْيَتِيمِ ... قُلْتُ : وَهَلْ يَجُوزُ الْخِوَامُ فِي الْأُذُنِ . لَمْ أَرَهُ . البرالمختار . قال ابن عابدين رحمه الله : (قَوْلُهُ : لَمْ أَرَهُ) قُلْتُ : إِنْ كَانَ مِمَّا يَتَرَكَيْنِ النِّسَاءُ بِوَكَاةٍ فِي بَعْضِ الْبِلَادِ فَهُوَ لِيْنَهَا كَتَغْيِيرِ الْقُرْطِ . ردالمحتار على الدر المختار ج ۶ ص ۲۲۰ كِتَابُ الْخَلَعِ وَالْإِبَاحَةِ قَسْنَانِي
الْبَيْع . لغوی عثمان ج ۱۰ ص ۳۰۹ باب الزينة .

لَعَنَ اللَّهُ الْوَائِثَاتِ وَالْمُؤْتَشِكَاتِ (۱)

الله تعالى لعنت ليرېلې دې په هغه ښځو باندې چې ځانله يا بلې ښځې له په څرمن باندې خالونه وهي .

کومو ښځو چې په ناپوهۍ کې دا خالونه وهلي وي ، يا کومو سړو په لاسونو باندې په دې طريقه نومونه ليکلي وي نو که چيرته د علاج په ذريعه په آسانه ددې لرې کول ممکن وو نو بيا ددې لرې کول واجب دي ، خو که بغير د حرج نه ددې لرې کول ممکن نه وو او دا يره وه چې ددې په لرې کولو سره به د جسم څه حصه يا اندام خراب شي نو بيا ددې لرې کول واجب ندي ، پس کله چې ده د دينه توبه اوويسته نو اوس په ده باندې څه گناه نشته ، په دې حکم کې سړي او ښځې برابر دي . (۲)

(۱) عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ﷺ . قَالَ : « لَعَنَ اللَّهُ الْوَائِثَاتِ وَالْمُؤْتَشِكَاتِ ، وَالْمُتَنَبِّضَاتِ ، وَالْمُتَفَلِّجَاتِ لِلْخُسَنِ الْمُفْرِاتِ خَلَقَ اللَّهُ . صحيح البخاري كتاب تفسير القرآن باب (وما آتاكم الرسول فخذوه) رقم الحديث ۴۸۸۶ ، و رقم الحديث ۵۹۳۹ كتاب الزنا باب المتنبضات . مشكاة المصابيح رقم الحديث ۴۴۳۱ (۱۳) ، صحيح ابن حبان رقم الحديث ۵۵۰۴ ، المعجم الكبير للطبراني رقم الحديث ۹۴۶۹ .

په مسلم شريف کې دا حديث داسې ذکر دی : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ﷺ . قَالَ : « لَعَنَ اللَّهُ الْوَائِثَاتِ وَالْمُؤْتَشِكَاتِ وَالْمُتَنَبِّضَاتِ ، وَالْمُتَفَلِّجَاتِ لِلْخُسَنِ الْمُفْرِاتِ خَلَقَ اللَّهُ » صحيح مسلم كتاب الزنا والزينة باب تخريم فعل الواصلة والمستوصلة ... رقم الحديث ۱۲۰ (۲۱۲۵) .

عَنْ ابْنِ عُمَرَ ﷺ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَعَنَ الْوَاصِلَةَ وَالْمُسْتَوْصِلَةَ ، وَالْوَائِثَةَ وَالْمُسْتَوْثِيَةَ . صحيح مسلم كتاب الزنا والزينة باب تخريم فعل الواصلة والمستوصلة ... رقم الحديث ۱۱۹ (۲۱۲۴) .

(۲) قَالَ أَصْحَابُنَا : هَذَا التَّوْضِيعُ الَّذِي وَصِفَ بِصَيُّوْ نَجَسًا فَإِنْ أُمِنَ إِزَالَتُهُ بِالْعِلَاجِ وَجَبَتْ إِزَالَتُهُ ، وَإِنْ لَمْ يُسْكُنْ إِلَّا بِالْجَرَحِ فَإِنْ خَافَ مِنْهُ التَّلَفَ أَوْ قَوَاتَ عَضْوٍ أَوْ مَنَعَةَ عَضْوٍ أَوْ شَيْئًا فَاجْتَنَبَ فِي عَضْوٍ فَاهِرٍ لَمْ تَجِبْ إِزَالَتُهُ ، فَإِذَا بَانَ لَمْ يَبْقَ عَلَيْهِ إِثْمٌ ، وَإِنْ لَمْ يَخَفْ شَيْئًا مِنْ ذَلِكَ وَتَخَوَّاهُ لِرَمَةِ إِزَالَتِهِ وَيَغْضِي بِتَأْخِيْرِهِ ، وَسَوَاءٌ فِي هَذَا كَلِمَةُ الرَّجُلِ وَالْمَرْأَةِ ، وَاللَّهُ أَعْلَمُ . شرح النووي على صحيح مسلم (المنهاج شرح صحيح مسلم بن الحجاج) ج ۱۴ ص ۱۰۶ في شرح حديث ۱۱۹ (۲۱۲۴) ، عمدة القاري شرح صحيح البخاري ج ۱۹ ص ۲۲۵ ، مرآة المفاتيح شرح مشكاة المصابيح ج ۷ ص ۲۸۱۹ . فتاوى عثمان ج ۱۰ ص ۳۰۷ الزينة .

د فیشن د پاره غټ غټ نوکان پریخودل مکروه دي

اسلام د نوکانو کټ کول د فطرت په أمورو کې شمار کړي او ددې د کټ کولو د پاره یې ورځ هم مقرر کړې ، یعنی په جمعه کې یې یو ځل کټ کول مستحب دي ، گني په پنځلس ورځو کې دې یو ځل کټ کوي ، او د څلویښتو ورځو نه وروستو کول یې مکروه دي ، لهذا نن صبا چې سړي یا ښځې د فیشن د پاره اوږده اوږده نوکان پرېږدي نو دا مکروه دي . (۱)

د ښځو د پاره په خپو کې پازیب اچول

د بعضې علاقو په ښځو کې دا رواج وي چې هغوی په خپو کې داسې پازیب (پینزیب) اچوي چې د تللو په وخت شرنگار کوي . نو ددې حکم دادی چې بهر ته د وتلو په وخت دانا جائز او حرام دی ، ځکه اسلام ښځې ته د پردې حکم کړی او د هر هغه کار نه یې منع کړی چې د بې حیايۍ سبب گرځي ، چونکه د ښځو د پاره په خپو کې شرنگیدونکې پازیب اچول یو قسم بې حیايي ده ، د پردو خلکو توجه ورتړاوري چې بعضې وخت د دینه لویه فتنه او فساد پیدا کيږي .

(۱) (وَيُسْتَحَبُّ قَلَمُ أَهْلَافِهِ) إِلَّا لِمَجَاهِدٍ فِي دَارِ الْحَرْبِ فَيُسْتَحَبُّ تَوَلُّؤُهُ شَارِبَهُ وَأَطْفَارَهُ (يَوْمَ الْجُمُعَةِ) وَكَوْنُهُ بَعْدَ الصَّلَاةِ أَفْضَلَ إِلَّا إِذَا أَخَّرَهُ إِلَيْهِ تَأْخِيرًا قَاجِحًا فَيَكُونُ لِأَنَّ مَنْ كَانَ لَطْفُهُ طَوِيلًا كَانَ رِزْقُهُ ضَيِّقًا . الدر المنخار ج ۶ ص ۳۰۵ کتاب الحظر والاباحه فصل في النظر والمس .

وفي الهندية : الْأَفْضَلُ أَنْ يَقْلَمَ أَطْفَارَهُ وَيُحْلِقَ شَارِبَهُ وَيَنْظِفَ بَدَنَهُ بِالْإِغْتِسَالِ فِي كُلِّ أُسْبُوعٍ مَرَّةً ، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ لَفِي كُلِّ خَمْسَةِ عَشَرَ يَوْمًا ، وَلَا يَغْدُرَ فِي تَرْكِهِ وَرَاءَ الْأَرْبَعِينَ . قَالَ أُسْبُوعٌ هُوَ الْأَفْضَلُ وَالْخَمْسَةُ عَشَرَ الْأَوْسَطُ . وَالْأَرْبَعُونَ الْأَبْعَدُ . وَلَا غُدْرَ فِيمَا وَرَاءَ الْأَرْبَعِينَ وَيُسْتَحَبُّ الْوَعِيدُ كَذَا فِي الْقُنْيَةِ . الفتاوى الهندية ج ۵ ص ۳۵۷ کتاب الکراهية الباب التاسع عشر في الجنان والبصاء وخلق المرأة شعرها وعلها شعر غيرها . ومثله في الفتاوى قاضي خان علي هامش الهندية ج ۳ ص ۲۱۱ کتاب الحظر والاباحه فصل في الختان . فتاوى حلقه ج ۲ ص ۲۲۰ .

يستحب أن يقلم أطفاره ويقص شاربه ويحلق عاتقه وينظف بدنه في كل أسبوع مرة ويوم الجمعة أفضل ثم في خمسة عشر يوماً والزائد على الأربعين آثم . حاشية الطحطاوي على مرآي الفلاح ج ۱ ص ۵۲۲ كتاب الصلاة باب الجمعة ، فتاوى محموديه ج ۲۷ ص ۵۱۳ تأمن كائنه كايان .

بل دا چې بهر ته د وتلو په وخت په خپو کې شرنگیدونکې پانزیب اچول د شرعي پردې منافي دی. لهدا دا د ښځو د پاره اچول ناجائز دی.

البته که د قدم اخیستلو په وخت یې آواز نه کولو، یا یې په کور کې د خاوند د پاره اچولو (او په کور کې ورسره غیر محرم رسته دار نه وو) نو بیا ددې استعمال جائز دی. (۱)

د ښځې آواز عورت دی او که نه؟

(نویس: په دې مسئله کې د علماؤ مختلف اقوال دي نو ځکه یې درته په تفصیل سره را نقل کوم. ابو النسر علی عنه)

مفتي محمد شفیع رَحْمَةُ اللهِ په تفسیر معارف القرآن کې لیکلي: د آحنافو په نزد په دې باره کې مختلف قولونه دي "چې آیا د زنانه آواز عورت دی او که نه؟"

ابن همام رَحْمَةُ اللهِ د نوازل دروایت په بناء دا په عورت کې داخل کړی. ځکه خود زنانه د پاره آذان کول مکروه دی، او زنانه به خپله وسه پورې د قرآن تعلیم هم د زنانه نه زده کوي (د سړو نه به یې نه زده کوي)، البته د مجبوری په وجه یې د نارینه نه هم زده کولې شي.

همدارنگې په بخاري شریف او مسلم شریف کې حدیث دی چې کله سړې په مانځه ولاړوي او څوک دده مخې ته تیرېږي نو دا به په سُبْحان الله ویلو سره هغه خبردار کوي،

(۱) ﴿وَلَا يَظْهَرُ بِنَ بَازِ جُلُوهٍ لِّعِلْمِهِ مَا يُخْفُونَ مِنْ رِيْتِهِمْ﴾. النور آیه ۳۱.

عَنْ بُنَاتٍ، مَوْلَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَسَّانَ الْأَنْصَارِيِّ، عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: بَيْنَمَا هِيَ عِنْدَهَا إِذْ دَخَلَ عَلَيْهَا بَخَارِيَّةٌ وَعَلَيْهَا جَلَاجِلٌ يُصَوِّتْنَ، فَقَالَتْ: لَا تُدْخِلْنَهَا عَلَيَّ إِلَّا أَنْ تَقْطَعُوا جَلَاجِلَهَا. وَقَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «لَا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ جَرَسٌ». سنن أبي داود رقم الحديث ۴۲۳۱ كتاب الغائب باب ما جاء في الجلاجيل قال الالباني: حسن. مشكوة المصابيح رقم الحديث ۴۳۹۹ (۱۷) باب الغائب الفضل الثاني. الحاوي على حقايق ج ۲ ص ۴۱۱، ومطالع في امداد الفقهاء ج ۲ ص ۱۳۷ كتاب الحظر والاباحه.

قال القرطبي رَحْمَةُ اللهِ: قَوْلُهُ تَعَالَى: (وَلَا يَظْهَرُ بِنَ بَازِ جُلُوهٍ) (الآية)، أَيْ لَا تَضْرِبُ الْمَرْأَةُ بِرِجْلِهَا إِذَا مَشَتْ لِتَسْمَعَ صَوْتُ خَلْقَائِهَا، لِإِسْتِغَاثَةِ صَوْتِ الرِّبِّتَةِ كِبَادِ الزَّيْنَةِ وَأَشَدِّ. تفسیر القرطبي ج ۱۲ ص ۲۳۷ سورة النور آیه ۳۱. الحاوي على حقايق ج ۱۰ ص ۳۱۰ باب الزينة.

خو که ښځه په مانه ولاړه وي او ددې مخې ته څوک تیريږي نو دا به ځي لاس په چپ لاس باندې او وې (ټک به ورته اوباسي) او هغه به خبردار کړي. (ددینه هم معلومیږي چې د زنانه آواز عورت دی).

لیکن د صحیح احادیثو نه دا ثابت ده چې د نبی علیه السلام بییانو به د حجاب حکم نازلیدو نه پس هم د پردې شاته د پردو سړو سره خبرې کولی (یعنی د دیني مسائلو جوابونه به یې ورکول، ددینه معلومیږي چې د زنانه آواز عورت ندی).

ددې ټولو روایاتو راجمع کولو نه صحیح خبره دا معلومیږي چې په کوم ځای کې د زنانه د آواز نه د فتنې پیدا کیدو یره وي نو هلته به زنانه د پردو سړو سره د خبرو کولو نه منع کولې شي، او که د فتنې یره نه وي نو بیا خبردی. خو احتیاط په دې کې دی چې د پردې شاته هم زنانه د پردو سړو سره بلا ضرورت خبرې اونکړي. (۱)

خه تحقیق ابوبکر جصاص رازي رَحِمَهُ اللهُ په احکام القرآن کې هم کړی. (۲)
فقهاء کرامو هم لیکلي چې ښځه به بلا ضرورت د پردو سړو سره خبرې نه کوي، ځکه د ښځې په آواز کې کشش دی، خلق ورته مائله کیږي. بیا خاصکر د ښځې د پاره آواز اوچتول، یا پردو سړو سره په نرمه لهجه کې خبرې کول خو بغیر د شک و شبهې نه ناجائز دي. علامه شامي رَحِمَهُ اللهُ او علامه طحطاوي رَحِمَهُ اللهُ ددې پوره تحقیق ذکر کړی. (۳)

(۱) تفسیر معارف القرآن سورة النور فی تشریح آیه ۳۱.

(۲) (وَلَا يَضْرِبْنَ يَأْزُجْلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفَيْنَ مِنْ زِينَتِهِنَّ)..... وَفِيهِ دَلَالَةٌ عَلَى أَنَّ الْمَرْأَةَ مَنْهِيَّةٌ عَنْ رَفْعِ صَوْتِهَا بِالْكَلَامِ بِحَيْثُ يَسْتَعِزُّ ذَلِكَ الْأَجَابُ إِذَا كَانَ صَوْتُهَا أَقْرَبَ إِلَى الْفِتْنَةِ مِنْ صَوْتِ خَلْقِهَا. وَلِذَلِكَ كَرِهَ أَصْحَابُنَا أَذَانَ النِّسَاءِ لِأَنَّهُ يُخْتَلَجُ بِهِ إِلَى رَفْعِ الصَّوْتِ وَالْمَرْأَةُ مَنْهِيَّةٌ عَنْ ذَلِكَ. وَهُوَ يَدُلُّ أَيْضًا عَلَى خَطَرِ النُّكْرِ إِلَى وَجْهِهَا لِلشَّهْوَةِ إِذَا كَانَ ذَلِكَ أَقْرَبَ إِلَى الزَّيْبَةِ وَأَوَّلَى بِالْفِتْنَةِ. احکام القرآن ج ۵ ص ۱۷۷ النور فی تشریح آیه ۳۱.

(۳) (قَوْلُهُ: وَصَوْتُهَا) مَقْطُوفٌ عَلَى الْمُسْتَعْلَى يَعْنِي أَنَّهُ لَيْسَ بِعَوْرَةٍ (قَوْلُهُ: عَلَى الرَّاجِحِ) عِبَارَةٌ الْبَحْرِ عَنِ الْجَلِيَّةِ أَلَّا الْأَفْتَةَ. وَفِي النَّهْرِ وَهُوَ الَّذِي يَلْتَبِعُنِي إِعْتَادًا. وَمُقَابِلُهُ مَا فِي النَّوَازِلِ: نَعْمَةُ الْمَرْأَةِ عَوْرَةٌ. وَتَعْلُمُهَا الْقُرْآنُ مِنَ الْمَرْأَةِ أَحَبُّ. قَالَ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ « أَلْتَسْبِيحُ لِلرِّجَالِ، وَالتَّضْفِيفُ لِلنِّسَاءِ » فَلَا يَخْسُنُ أَنْ يَسْمَعَهَا الرَّجُلُ. اهـ. وَفِي الْكَافِي: وَلَا تَلْبِسِي جَهْرًا ← ← ← ← ←

په فتاوی عثمانیه کې ذکر دي: شریعت ښځه په دومره اوچت آواز سره خبرو کولو نه منع کړی چې پردې سرې ددې خبرې واوري.

همدارنگې که ښځه د څه ضرورت په وجه د پردو سره خبرې کوي نو په نرمۍ او دلکش لهجه کې ورته خبرې کول ناجائز دي، البته که ضرورت راشي مثلاً څوک دروازه رااووهي او په کور کې څوک نارینه وي چې وراووهي، یا تېلفون راشي او نور څوک د رااوچتولو نه وي نو بیا زنانه ته په سخته او اجنبی لهجه کې خبرو کولو اجازت شته. (۱)

علماؤ دا هم لیکلي: صحیح داده چې د زنانه آواز عورت ندی لیکن د عوارضو په وجه بعضې جائز امور هم ناجائز کیږي، په فقه کې ددې ډیر مثالونه شته.

لهذا د فتنې نه د بچ کیدو په خاطر د ښځې آواز هم په پرده کې داخل دی. ځکه د ښځو په

← ← ← لَأَنَّ صَوْتَهَا عَوْرَةٌ، وَمَفَى عَلَيْهِ فِي الْمُحِيطِ فِي بَابِ الْأَذَانِ بَعُو. قَالَ فِي الْفَتْحِ: وَعَلَى هَذَا لَوْ قِيلَ إِذَا جَهَرَتْ بِالْقِرَاءَةِ فِي الصَّلَاةِ فَسَدَتْ كَانَ مُتَجَهًّا. وَلِهَذَا مَنَعَهَا عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ مِنَ التَّسْبِيحِ بِالصَّوْتِ لِإِعْلَامِ الْإِمَامِ بِسَهْوِهِ إِلَى التَّصْفِيحِ اهـ وَأَقَرَّهُ الْبُزْهَانُ الْخَلِيفُ فِي سِرِّهِ الْمُنْيَةِ الْكَبِيرِ. وَكَذَا فِي الْإِمْدَادِ: ثُمَّ نَقَلَ عَنِ حَظِّ الْعَلَامَةِ الْمُقَدِّسِيِّ: ذَكَرَ الْإِمَامُ أَبُو الْعَبَّاسِ الْقُرْطُبِيُّ فِي كِتَابِهِ فِي السَّمَاعِ: وَلَا يَكُنُّ مَنْ لَا فِطْنَةَ عِنْدَهُ أَنَا إِذَا قُلْنَا صَوْتَ الْمَرْأَةِ عَوْرَةٌ أَنَّا نُرِيدُ بِذَلِكَ كَلَامَهَا. لِأَنَّ ذَلِكَ لَيْسَ بِصَحِيحٍ. فَإِذَا نُجِيزُ الْكَلَامَ مَعَ النِّسَاءِ لِلْأَجَانِبِ وَمُخَاوَرَتِهِنَّ عِنْدَ الْحَاجَةِ إِلَى ذَلِكَ، وَلَا نُجِيزُ لَهُنَّ رَفْعَ أَصْوَاتِهِنَّ وَلَا تَمْطِيطَهَا وَلَا تَلْبِيسَهَا وَتَقْطِيعَهَا لِمَا فِي ذَلِكَ مِنْ اسْتِثْنَاءٍ الزَّجَالِ إِلَيْهِنَّ وَتَحْرِيزِ الشَّهَوَاتِ مِنْهُنَّ. وَمِنْ هَذَا أَلَمْ يَجُزْ أَنْ تُؤْذَنَ الْمَرْأَةُ.

ردالمحار على الدر المختار ج ۱ ص ۴۰۶ بَابُ شُرُوطِ الصَّلَاةِ مَقْلَبٌ فِي سَعْرِ الْعَوْرَةِ.

وتقدم في الأذان أَنَّ صَوْتَهَا عَوْرَةٌ. وليس المراد كلامها بل ما يحصل من تليينه وتمطيته لا يحل سماعه. مرالي اللاح. قوله: "إن صوتها عورة" هو ما في النوازل وجرى عليه في المحيط والكافي حيث علل عدم جهرها بالتلبية بأن صوتها عورة. قال في الفتح: وَعَلَى هَذَا لَوْ قِيلَ إِذَا جَهَرَتْ بِالْقِرَاءَةِ فِي الصَّلَاةِ فَسَدَتْ كَانَ مُتَجَهًّا.

لكن قال ابن أمير حاج الأشبه أنه ليس بعورة وإنما يؤدي إلى الفتنة واعتداه في النهي أفاده السيد وظاهر هذا أن الخلاف في الجهر بالصوت فقط لا في تمطيته وتليينه وهو ينأني ما قاله المصنف ونقله المقدسي عن أبي العباس القرطبي في كتابه في السماع ونصه: وَلَا يَكُنُّ مَنْ لَا فِطْنَةَ عِنْدَهُ أَنَا إِذَا قُلْنَا حاشية الطحطاوي على مرالي اللاح ج ۱ ص ۲۴۲ فصل في مغلطات الشروط وفروعه.

(۱) احكام القرآن للجصاص ومن سورة الاحزاب ج ۳ ص ۳۵۹، فتاوی عثمانیه ج ۱۰ ص ۸۳ العجائب.

خبرو هم خلق عاشقان کيږي. (۱)

چې زڼانه د زيوراتو آواز ښکاره کولو نه منع شوی نو خپل آواز به په طريق اولی نه ښکاره کوي

الله تعالی فرمایي: ﴿وَلَا يَضُرُّنَّ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ﴾. (۲)

ترجمه: او دا زڼانه دې (د تللو په وخت) زمکه په خپلو خپو باندې (ددې د پاره) په زوره نه وهي چې په دې سره ددې د هغه پټو زيوراتو آواز معلوم شي. په دې خای کې دا نکتہ د ذکر کولو قابله ده چې کله الله تعالی زڼانه په زمکه باندې په زوره خپه وهلو نه منع کړي چې پردې کس ددې د خپو د زيوراتو آواز وانه وري نو چې چيرته د فتنې يره وي هلته خو ورله آواز پټول په طريق اولی لازم شو، ځکه ددې آواز خود فتنې سبب گرځي.

دغه وجه ده چې کله د ضرورت په وجه زڼانه د پردو سړو سره خبرې کوي نو الله تعالی په نرمة لهجه کې د خبرو کولو نه منع کړی، الله ﷻ أزواج مطهرات ته فرمایي:

﴿يُنْسَاءُ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الذَّيْ فِي

قَلْبِهِ مَرْضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا﴾. (۳)

ترجمه: اې د پيغمبر بيبيانو! تاسو د نورو عامو ښځو په شان نه یی. که چيرته تاسو پرهيزگاره اوسيدل غواړی (او د الله ﷻ نه يره لری) نو (د ضرورت په وخت د پردو سړو سره) په خبرو کولو کې نرمي مه کوئ (ځکه که تاسو په نرمة لهجه کې خبرې اوکړی نو) هسې نه چې د چا په زړه کې مرض وي د هغه طمع پيدا شي، او په مناسبه طريقه خبرې کوئ. باوجود ددينه چې د نبي عليه السلام بيبيانې پاکدامنې وی، او د مؤمنانو مورانې وی خو بيا هم الله تعالی هغوی ته دا حکم اوکړو چې د پردو سړو سره په نرمة او پسته لهجه کې

(۱) امداد الفقاهي، ملفوظات اشرافيه، الاطلاعات البوميه، هره ضروري کړي ص ۲۳۸.

(۲) النور آية ۳۱.

(۳) الاحزاب آية ۳۲.

خبرې مه کوي ددې د پاره چې د منافق سري طمع پيدان شي، نو اوس خود عامو زنانو د پاره په طريق اولي دا خبره ضروري شوه چې د پردو سرود وړاندې به په داسې انداز باندې خبرې نه کوي چې د هغې نه د سرو خرابه طمع پيدا کيږي.

پس معلومه شوه چې چيرته د فتنې يره وي هلته به زنانو خپل آواز د پردو سرود وړاندې نه اوچتوي.

بنځود پاره د سرو په مخکې تقرير کول، يا د بنځې تقرير اوريدل

په فتاوی محموديه کې ذکر دي: بغير د ضرورت شديد نه د بنځود پاره د سرو په مجمع کې تقرير کول منع دي، ځکه چې کله علماء کرامو د بنځود پاره جومات ته د مانځه د پاره تلل منع کړي دي که دا په برقع کې وي او که بغير د برقعې نه وي ځکه چې د بنځې جومات ته تللو کې ډير مفسد دي نو د سرو په مجمع کې ورله (بغير د سخت ضرورت نه) تقرير کول هم منع دي. (۱)

په کومه مجمع (غونډه) کې چې بنځه تقرير کوي نو د سرو د پاره په داسې مجلس کې شرکت کول او د هغې تقرير اوريدل شرعاً صحيح ندي. (۲)

په "آپ کے مسائل اور ان کا حل" کې ذکر دي: د بنځې آواز شرعاً په ستر کې داخل دی، پردو سرو ته ددې اوريدل، يا يې پردو سرو ته اورول ناجائز دی، بيا خاصکر چې کله د فتنې يره وي. (۳)

(۱) قال الحسکفي رَحِمَهُ اللهُ: (وَيُكْرَهُ حُضُورُهُنَّ الْجَمَاعَةَ) وَلَوْ لَجُمْعَةٍ وَعِيْدٍ وَوَعِظٍ (مُطْلَقًا) وَلَوْ عَجُوزًا لَيْلًا

(عَلَى الْمَذْهَبِ) الْمُفْتَى بِهِ لِفَسَادِ الرَّمَانِ. رد المحتار على الدر المختار ج ۱ ص ۵۶۶ بَابُ الْإِمَامَةِ. البحر الرائق ج ۱

ص ۲۵۸ بَابُ الْإِمَامَةِ، طحطاوي مع المراقي ص ۲۴۶ فصل في بيان الأحق بالإمامة. فتاوى محموديه ج ۲۸ ص ۷۳

پرو د کثوت اور اس کا درجوب .

(۲) وَلَا لَجِيئًا لَهُمْ رَفَعَ أَصْوَاتِهِمْ وَلَا تَنْطِيطُهَا وَلَا تَلِيْنَتُهَا وَتَقْطِيعُهَا إِنَّا فِي ذَلِكَ مِنْ اسْتِثْنَاءِ الرِّجَالِ إِلَيْهِمْ

وَتَحْرِينِ الشَّهَادَاتِ مِنْهُمْ. وَمِنْ هَذَا لَمْ يَجْزَأْ أَنْ تُؤَدَّنَ التَّزَاةُ. رد المحتار على الدر المختار ج ۱ ص ۲۰۶ بَابُ

فُرُوطِ الصَّلَاةِ مَطْلَبُ فِي صَلَاةِ الْعُزَّةِ. فتاوى محموديه ج ۲۸ ص ۷۳ پرو د کثوت اور اس کا درجوب .

(۳) وَلَا لَجِيئًا لَهُمْ رَفَعَ أَصْوَاتِهِمْ وَلَا تَنْطِيطُهَا وَلَا تَلِيْنَتُهَا وَتَقْطِيعُهَا إِنَّا فِي ذَلِكَ مِنْ اسْتِثْنَاءِ

لهذا ددینه دنن دور د بنحو تقریر ونه ثابتول صحیح ندي . حکه حضرت عائشه رضی اللہ عنہا د مؤمنانو مور وه ، او د صحابه کرامو زمانه پاکه وه ، دنن دور بنحی او سړي په هغې باندې قیاس کول صحیح ندي . (۱)

د زنانه تلاوت پردو خلقو ته اورول ناجائز دی

په امداد الفتاوی کې ذکر دي : د زنانه تلاوت پردو سړو ته اورول هیڅ کله جائز ندي لآنه اسباع صوت المرأة بلا ضرورة شرعية .

حکه دا بغیر د ضرورت شرعیه نه بل ته د زنانه آواز اورول دي . (او دا ناجائز دی) . (۲)

د جینکو د پاره د نعت خوانی په مقابله کې حصه اخیستل

په یو مجلس کې د الله تعالی صفات بیانول یا د نبی علیه السلام محاسن ذکر کول اگر چې د برکت او ثواب ذریعه ده ، حکه نبی علیه السلام به حضرت حسان رضی اللہ عنہ په ممبر باندې کینول او د هغه اشعار به یې اوریدل ، په دې اشعارو کې به د نبی علیه السلام صفت و . نعت لکه څرنګې چې سړي ویلې شي نو همدغه شان بنحو ته هم د نعت ویلو ګټناش شته خو شرط دادی چې په دې مجلس کې اوریدونکې صرف بنحی وي ، سړي نه وي ، او روستو هم د ویډیو یا آډیو په ذریعه دا آواز سړو ته اونه رسي .

نن صبا چې د جینکو د پاره د نعت خوانی کومې مقابلې منعقد کولې شي نو دا اگر چې فی نفسه جائز دي لیکن داسې محافل په خارجي فساداتو باندې مشتمل وي نو حکه جینکو ته په دې کې د حصه اخیستلو اجازت نشته .

داسې مجالس عام طور باندې په دې مفاسدو باندې مشتمل وي :

- ۱ . په داسې مجالسو کې د سړو او بنحو اختلاط وي ، چې دا په شریعت کې منع دی .
- ۲ . په داسې مجالسو کې اکثر هغه جینکي حصه اخلي چې هغه بالغې وي ، یا کم از کم مُراهقې وي .

(۱) ۲ پ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۹۱ پرده .

(۲) امداد الفتاوی لمولانا اشرف علی تھانوی رحمہ اللہ ج ۴ ص ۲۰۰ مرتوں کے پردے اور نظردلس وغیرہ کے احکام طبع دارالعلوم کراچی .

۳. کومې جینکې چې د نعت مقابله ته راځي نو دوی مېک آپ کړې وي ، ځان يې بنائسته کړې وي ، او بيا په خوبه آواز کې نعت وايي ، چې په دې سره خلق ځان طرف ته مائله کوي ، حالانکه په احاديثو کې د دينه ممانعت راغلې ده .

۴. اکثر په داسې مجالسو کې د الله ﷻ حمد او د نبي عليه السلام صفت کول مقصود نه وي ، بلکه صرف خلقو ته نمائش او ځان خودل وي ، چې د دينه هم ممانعت راغلې دی .

۵. په داسې مجالسو کې د جينکو ویدیوگانې کولې شي چې دا بيا روستو هم پردي سړي گوري چې دا هم شرعاً ممنوع دي .

چونکه په داسې مجالسو کې ډیر فسادات دي لهذا د جينکو د پاره په دې کې شرکت کول ناجائز دی . (۱)

البته که په یو مجلس کې دا مذکوره فسادات نه وي او صرف بنځې راجمع وي نو بیا که یوه جینۍ د الله ﷻ حمد و ثناء بیانوي یا نعت وايي یا د دين خبرې کوي نو دا خبردی . (۲)

په هسپتال او هوایي جهاز کې د ډیوتۍ والو بنځو سره خبرې کول

په فتاوی عثمانیه کې ذکر دي : شرعي لحاظ سره هیچا ته دا جائز ندي چې هغه پردۍ بنځې ته د شهوت په نظر او گوري یا ورسره خبرې او کړي ، البته د ضرورت په وخت ورسره بغیر شهوت ضروري خبرې کولې شي . لهذا په هسپتال کې چې کومې نرسانې په ډیوتۍ

(۱) وَلَا تُجِيرُ لَهُنَّ رَفَعَ أَصْوَاتِهِنَّ وَلَا تَنْطِيطَهَا وَلَا تَلِينَتَهَا وَتَقْطِيعَهَا لِمَا فِي ذَلِكَ مِنْ اسْتِغْلَالِ الزَّجَالِ إِلَيْهِنَّ وَتَحْرِيكِ الشَّهَوَاتِ مِنْهُنَّ . وَمِنْ هَذَا لَمْ يُجْرَأْ أَنْ تُؤْذَنَ النِّزَاةُ . البحر الرائق شرح كنز الدلائل ج ۱ ص ۲۸۵ بَابُ شُرُوطِ الصَّلَاةِ . رد المحتار على الدر المختار بَابُ شُرُوطِ الصَّلَاةِ مَطْلَبُ فِي سِتْرِ النِّزَاةِ ج ۱ ص ۴۰۶ .

د زو المقاسد اولی من جلب المتافع . أي : إِذَا تَعَارَضَتْ مَفْسَدَةٌ وَمَصْلَحَةٌ يُقَدَّمُ دَفْعُ الْمَفْسَدَةِ عَلَى جَلْبِ الْمَصْلَحَةِ . فَإِذَا أَرَادَ شَخْصٌ مَبَاشَرَةً عَنِ يُلْتَجِجُ مَنَفَعَةٌ لَهُ . وَلِكُنْهُ مِنَ الْجَهَةِ الْأُخْرَى يَسْتَلْزِمُ ضَرَرًا مُسَاوِيًا لِمَتْلِكِ الْمَنَفَعَةِ أَوْ أَكْبَرَ مِنْهَا يَلْحَقُ بِالْآخَرِينَ . فَيَجِبُ أَنْ يُقْلَعَ عَنْ إِجْزَاءِ ذَلِكَ الْعَمَلِ دَرْءًا لِلْمَفْسَدَةِ الْمُقَدِّمِ دَفْعُهَا عَلَى جَلْبِ الْمَنَفَعَةِ ، لِأَنَّ الشَّرْعَ اِغْتَنَى بِالنِّهْيَاتِ أَكْثَرَ مِنْ اِغْتِنَائِهِ بِالتَّأْمُرِ بِهَا . درر الحکام فی شرح مجلة الاحکام ج ۱ ص ۴۱ (النائدة ۳۰) د زو المقاسد اولی من جلب المتافع .

(۲) فتاوی عثمانیه ج ۱۰ ص ۱۰۰ الحجاب

(کار) باندې مقرر شوي وي ، يا په هوايي جهاز کې کومې ښځې د خدمت د پاره مقرر شوي وي د ضرورت په وخت د هغوی سره خبرې کول يا ورنه څه تپوس کول جائز دی .
خو د خبرو په وخت هغوی طرف ته کتلو کې د فتنې يره ده نو بغير د کتلو به ورسره خبرې کوي . (۱)

په فتاوی محمودیه کې ذکر دي : که نامحرمه (پردی) ښځو سره د خبرو کولو ضرورت راشي نو ښځه ښځه ته ورته نه گوري ، خپل نظر به ښکته ساتي ، بيا ورسره خبرې کول جائز دي . (۲)

ښځه قاضيه (جگه) جوړيدل ناجائز دي

تولې هغه عهدې چې په هغې کې د هر چا سره د اختلاط او ملاویدو ضرورت وي نو شريعت د داسې عهدو ذمه داري په سرو باندې اچولې ده ، په ښځو يې نده اچولی .
په دې کې يوه عهده د قاضي (جج) جوړيدلو هم ده ، شريعت د دې ذمه داري په سړي باندې اچولی ، ښځه قاضيه (جگه) جوړيدل ناجائز دي .
د علماؤ په دې باندې اتفاق دی چې ښځه د ملک بادشاه او قاضي نشي جوړيدی ؛ ځکه بادشاه ته د جهاد کولو او د مسلمانانو کارونه کولو د پاره بهر ته د وتلو ضرورت وي او قاضي ته هم د خلقو فيصلو کولو د پاره بهر ته د راوتلو ته ضرورت وي ، او ښځې ته خو دا جائز ندي چې بغير ضرورت بهر راووځي ، بل دا چې ښځه کمزورې ده دیر کارونه نشي

(۱) فَإِنَّا لَجِئُ الْكَلَامَ مَعَ النِّسَاءِ الْأَجَائِبِ وَمُخَاوَرَتِهِنَّ عِنْدَ الْحَاجَةِ إِلَى ذَلِكَ ... البحر الرائق شرح كنز الدقائق ج ۱ ص ۲۸۵ بَابُ مُرَافَعَةِ الْمَلَاةِ . رد المحتار على الدر المختار ج ۱ ص ۴۰۶ بَابُ مُرَافَعَةِ الْمَلَاةِ مَقْلَبٌ فِي سِتْرِ الْعَوْرَةِ . فتاوی عثمانیه ج ۱۰ ص ۱۰۲ الحجاب .

(۲) وَيَجُوزُ الْكَلَامُ الْمُبَاحُ مَعَ امْرَأَةٍ أَجْنَبِيَّةٍ . رد المحتار على الدر المختار ج ۶ ص ۲۶۹ بَابُ الْخَلْفَةِ وَالْإِنَاءَةِ فَضْلٌ فِي التَّكْوِينِ .

وَقَوْلُهُ : (لَقَالَتْ مَرْحَبًا وَأَهْلًا) ... وَفِيهِ جَوَازُ سَبَاحِ كَلَامِ الْأَجْنَبِيَّةِ وَمُزَاجَعَتِهَا الْكَلَامَ لِلْحَاجَةِ . شرح النووي على مسلم (المنهاج شرح صحيح مسلم بن الحجاج) ج ۱۳ ص ۲۱۲ في تشریح حديث ۱۴۰ (۲۰۳۸) بَابُ جَوَازِ اسْتِئْذَانِ عَمَّةٍ إِلَى دَارِ مَنْ يَشُقُّ بِرِهَاةِ ذَلِكَ فتاوی محمودیه ج ۲۸ ص ۱۳۸ .

کولی، بل دا چې بنځه ناقص العقل ده، بادشاهي او قضاء کامل ولایت غواړي، لهذا ددې د پاره کامل سرې په کار دی. (نو د بنځو د پاره بادشاه یا قاضي جوړېدل ناجائز دي). (۱).

د نبی علیه السلام او خلفای راشدینو په زمانه کې تکره تکره بنځې موجود وی لیکن دوی یوه بنځه هم قاضیه نده جوړه کړی.

او په دې باندې د ائمه اربعه و اتفاق دی چې بنځه قاضیه جوړول ناجائز ده. د نورو درې ائمه و په نزد په څه معامله کې د بنځې فیصله نافذ نده، او د امام ابوحنیفه رَحِمَهُ اللهُ په نزد ددې فیصله د حدود او قصاص نه علاوه په نورو أمورو کې نافذ ده، خو بنځه قاضیه جوړول گناه ده.

فقها و لیکلي چې په کومو کارونو کې د بنځو گواهي معتبره ده په هغې کې ددې فیصله معتبره ده چې کله دا فیصله د شریعت موافق وي، خو څوک چې بنځه قاضیه جوړوي نو داسې کس گناهگار دی.

ددې مثال داسې دی لکه یو کس په أرض مغصوبه کې مونځ اوکړي او یا یې په مانځه کې پینځې د ځنگرو نه ښکته وي نو فرض مونځ یې کیږي خو ورسره گناهگار هم دی. همدغه شان چې څوک بنځه قاضیه مقرر کړي نو د حدود او قصاص نه علاوه په نورو أمورو کې یې فیصله نافذ ده، خو څوک چې دا قاضیه جوړوي نو داسې کس گناهگار دی

(۱) اِتَّفَقُوا عَلَى أَنَّ الْمَرْأَةَ لَا تَصْلُحُ أَنْ تَكُونَ إِمَامًا وَلَا قَاضِيًا. لِأَنَّ الْإِمَامَ يَخْتِاجُ إِلَى الْخُرُوجِ لِإِقَامَةِ أَمْرِ الْجِهَادِ. وَالْقِيَامِ بِأُمُورِ الْمُسْلِمِينَ. وَالْقَاضِيَ يَخْتِاجُ إِلَى الْبُرُوزِ لِقَضْلِ الْخُصُومَاتِ. وَالْمَرْأَةُ عَوْرَةٌ لَا تَصْلُحُ لِلْبُرُوزِ. وَتَعَجُّزُ لِيُضَعِفَهَا عِنْدَ الْقِيَامِ بِأَثَرِ الْأُمُورِ. وَلِأَنَّ الْمَرْأَةَ نَاقِصَةٌ. وَالْإِمَامَةُ وَالْقَضَاءُ مِنْ كُنَالِ الْوَلَايَاتِ فَلَا يَصْلُحُ لَهَا إِلَّا الْكَامِلُ مِنَ الرِّجَالِ. شرح السنة للهوي ج ۱۰ ص ۷۷ بَابُ كَوَايِدِ تَوَلِيَةِ النِّسَاءِ فِي تَرْجِيحِ حَدِيثِ ۲۴۸۷. مِرَاةُ الْمُطَالَعِ شرح مشکاة المعاصيح كِتَابُ الْإِمَارَةِ وَالْقَضَاءِ ج ۶ ص ۲۴۰۶ فِي تَرْجِيحِ حَدِيثِ ۳۶۹۳. التَّلَاقُ الْمَصِح ج ۴ ص ۲۰۰ كِتَابُ الْإِمَارَةِ وَالْقَضَاءِ.

علامه بدرالدين عيني رَحِمَهُ اللهُ په عبدة القاري کې ليکلي: قَالَ الْخَطَّابِيُّ رَحِمَهُ اللهُ: فِي الْحَدِيثِ أَنَّ الْمَرْأَةَ لَا تَكُنِي الْإِمَامَةَ وَلَا الْقَضَاءَ. عبدة القاري شرح صحيح البخاري ج ۱۸ ص ۵۹ فِي تَرْجِيحِ حَدِيثِ ۴۴۲۵. علامه خطابي رَحِمَهُ اللهُ فرمايلي، په (مذکوره) حديث کې دا خبره ذکرده چې بنځه د حکومت او قضاء اهل نده.

او پہ کومو کارونو کھی چھ د بنحو شہادت معتبرندی پہ ہنھی کھی ددی فیصلہ ہم معتبر

ندہ . (۱)

بنحو د ملک حکمرانہ (بادشاہ) جو پیدل شرعاً ناجائز دی

پہ اسلام کھی د بنحو د پارہ د ملک حکمرانہ (بادشاہ) جو پیدل ناجائز دی .
چونکہ نن صبا د بنحو بادشاہ کیدل او پہ غتو عہدو باندی مقرر کیدل دیر دی نو حکم
دا مسئلہ درتہ د قرآن کریم او احادیثو پہ رہا کھی تفصیلاً ذکر کوم :
اللہ تعالیٰ فرمایا :

﴿الزَّجَالُ قَوْمُونَ عَلَى النِّسَاءِ مِمَّا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ﴾ (۲)

ترجمہ : سری پہ بنحو باندی حاکمان (نگرانان) دی ، ددی پہ وجہ چھ اللہ تعالیٰ
بعضو (یعنی سرو) تہ پہ بعضو (یعنی بنحو) باندی فضیلت ورکری .
علامہ ابن کثیر رحمۃ اللہ ددی آیت تشریح داسی کری :

{ الزَّجَالُ قَوْمُونَ عَلَى النِّسَاءِ } أَي: الرَّجُلُ قِيمٌ عَلَى الْمَرْأَةِ، أَيِ هُوَ رَئِيسُهَا وَكَبِيرُهَا
وَالْحَاكِمُ عَلَيْهَا وَمُؤَدِّبُهَا إِذَا اغْوَجَتْ { بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ } أَي: لِأَنَّ الزَّجَالَ
أَفْضَلُ مِنَ النِّسَاءِ، وَالرَّجُلُ خَيْرٌ مِنَ الْمَرْأَةِ ، وَلِهَذَا كَانَتِ النُّبُوَّةُ مُحْتَصَةً بِالزَّجَالِ وَكَذَلِكَ
الْمُلْكُ الْأَعْظَمُ . (۳)

{ سری پہ بنحو باندی حکمرانان دی } یعنی سری پہ بنحو باندی رئیس ، مشر ، او
حاکم دی ، او کلہ چھ کہہ شی نو آدب ورکونکی دی ، دا حکم چھ سری د بنحو نہ افضل

(۱) (وَالْمَرْأَةُ تَقْضِي فِي غَيْرِ حَدٍّ وَقَدَرٍ وَإِنْ أَلِمَ الْمَوْلِي لَهَا بِخَبَرِ الْبُخَارِيِّ « لَنْ يُفْلِحَ قَوْمٌ وَلَوْ أَمَرَهُمْ امْرَأَةٌ » .
الدر المختار (قَوْلُهُ: فِي غَيْرِ حَدٍّ وَقَدَرٍ) لِأَنَّهَا لَا تَضْلُحُ شَهَادَةً فِيهِمَا فَلَا تَضْلُحُ حَاكِمَةً . رد المحتار على الدر المختار
ج ۵ ص ۲۴۰ بَابُ كِتَابِ الْقَاضِي إِلَى الْقَاضِي مَطْلَبُ فِي خِلَا الْمَرْأَةِ شَاهِدَةً فِي الْوَلَفِ . آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۶۱۷
پردہ ، فتاویٰ محمودیہ ج ۲۵ ص ۱۰۰ تعداد حکیم کے احکام .

(۲) النساء آیت ۳۴ .

(۳) تفسیر ابن کثیر (تفسیر القرآن العظيم) ج ۲ ص ۲۹۲ سورة النساء آیت ۳۴ .

او بهتر دي، همدغه وجه ده چې بيغمبري د سرپورې خاص ده، او همدغه رنگې د ملک بادشاه هم صرف سرې جوړېدې شي (ښځه نشي جوړېدې).

چې ښځه د کوم قوم بادشاه شي هغوی به هيڅ کله کامياب نشي

د بخاري شريف حديث دی، چې کله نبي ﷺ ته دا خبره اورسيده چې د فارس (ايران) واله خلقو د کسري لور بادشاه جوړه کړه، نو دوی او فرمايل:

لَنْ يُفْلِحَ قَوْمٌ وَلَوْ أَمَرَهُمْ امْرَأَةٌ. (۱)

هغه قوم به هيڅ کله کامياب نشي چې هغوی خپله معامله ښځې ته اوسپارله.

مولانا عبدالحق محدث دهلوي رحمه الله ددې حديث په تشرېح کې ليکلي:

ازين معلوم ميشود که زن قابل ولايت و امارت نيت. (۲)

ددينه معلومه شوه چې ښځه د ولايت (رياست عامه) او حکومت کولو قابله نده.

علامه بدرالدين عيني رحمه الله په عمدة القاري کې د مذکوره حديث په تشرېح کې

ليکلي:

(۱) عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: لَقَدْ نَفَعَنِي اللَّهُ بِكِتَابَةِ أَبِيكَ الْجَمَلِ، لَنَا بَلَّغَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ قَارِشًا مَلِكًا ابْنَةً كَسَرَى قَالَ: «لَنْ يُفْلِحَ قَوْمٌ وَلَوْ أَمَرَهُمْ امْرَأَةٌ». صحيح البخاري كتاب اليقين باب اليقين ألقى ثوبج كسرج البخور رقم الحديث ۷۰۹۹. و رقم الحديث ۲۲۲۵ كتاب النقاوي باب كتاب النبي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إل كسرى وقيسر. مسند احمد مخرجا رقم الحديث ۲۰۲۳۸.

وفي رواية: عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: عَصَيْتُ اللَّهَ بِشَيْءٍ سِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَنَا هَلَكٌ كَسَرَى. قَالَ: «مَنْ اسْتَخْلَفُوا؟» قَالُوا: ابْنَتُهُ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَنْ يُفْلِحَ قَوْمٌ وَلَوْ أَمَرَهُمْ امْرَأَةٌ». قَالَ: فَلَمَّا قَدِمَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا يَخْلِي الْبَصْرَةَ ذَكَرْتُ قَوْلَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَصَيْتُ اللَّهَ بِهِ. سنن الترمذي أبواب اليقين عن رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رقم الحديث ۲۲۶۲. وقال الترمذي: هذا حديث صحيح. سنن السلي كتاب آداب الفقهاء الثماني من اشيعتال النساء في العلم رقم الحديث ۵۳۸۸. المستدرک على الصحيحين للحاكم رقم الحديث ۴۶۰۸.

(۲) اشعة اللمعات شرح منكرة ج ۳ ص ۳۰۹ كتاب الاماة والقضاء.

قَالَ الْخَطَّابِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ : فِي الْحَدِيثِ أَنَّ الْمَرْأَةَ لَا تَكُلِي الْإِمَارَةَ وَلَا الْقَضَاءَ . (۱)
علامه خطابی رَحِمَهُ اللَّهُ فرمایلي : په (مذکوره) حدیث کې دا خبره ذکرده چې ښځه د حکومت او قضاء اهل نده .

د بخاري شریف په حاشیه کې ددې مذکوره حدیث په تشریح کې ذکر دي : د جمهورو دا مذهب دی چې د ښځې سربراهي (بادشاه جوړیدل) ناجائز ده .

امام قرطبي رَحِمَهُ اللَّهُ ددې حدیث په باره کې لیکلي :
قَالَ الْقَاضِي أَبُو بَكْرِ بْنُ الْعَرَبِيِّ : هَذَا نَصٌّ فِي أَنَّ الْمَرْأَةَ لَا تَكُونُ خَلِيفَةً وَلَا خِلَافَ فِيهِ . (۲)
قاضي ابوبکر بن عربي رَحِمَهُ اللَّهُ فرمایي : په دې حدیث کې صراحتاً دا خبره موجود ده چې ښځه خلیفه (یعنی د مسلمانانو بادشاه) نشي جوړیدی ، او په دې کې د هیچا اختلاف نشته .

د ښځې په بادشاه جوړولو سره ټول قوم گناهگار یري : د ښځې بادشاه کیدل د قرآن کریم ، احادیثو ، او اجماع امت ښکاره خلاف ورزي ده . او کوم قوم چې ښځه د ملک بادشاه جوړه کړي نو ددې گناه په ټول قوم باندې ده . (۳)
رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمایي : هَلَكَتِ الرِّجَالُ حِينَ أَطَاعَتِ النِّسَاءَ . (۴)

(۱) عمدة القاري شرح صحيح البخاري ج ۱۸ ص ۵۹ فی تشریح حدیث ۴۴۲۵ .

(۲) تفسیر القرطبي (الجامع لأحكام القرآن) ج ۱۳ ص ۱۸۲ سورة النمل فی تشریح : ۲۳ .

(۳) آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۶۲۰ ، د ص ۶۱۸ مرد اور عورت سے متعلق مسائل .

(۴) عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكَاةَ بَشِيرٍ يُبَشِّرُهُ بِكُفْرٍ خِثْلٍ لَهُ وَرَأْسُهُ فِي جَنْبِ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَقَامَ فَفَرَّ إِلَهُ تَعَالَى سَاجِدًا . فَلَمَّا انْصَرَفَ أُلْشَأَ يَسْأَلُ الرَّسُولَ فَحَدَّثَهُ . فَكَانَ فِيْنَا حَدَّثَهُ مِنْ أَمْرِ الْعَدُوِّ وَكَانَتْ كَلِمَتُهُمْ امْرَأَةً فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « هَلَكَتِ الرِّجَالُ حِينَ أَطَاعَتِ النِّسَاءَ » .
المستدرک علی الصحیحین للحاکم رقم الحدیث ۷۷۸۹ وقال الحاکم : هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ الْإِسْنَادُ وَلَمْ يُخَرِّجَاهُ . وَغَاوِدَةُ صَحِيحٌ عَلَى تَرْوِطِ الشَّيْخَيْنِ . وقاله الذهبي . مسند البزار رقم الحدیث ۳۶۹۲ ، کنز العمال رقم الحدیث ۴۴۵۰۴ ، المقامد الحسنة ج ۱ ص ۷۱۱ رقم الحدیث ۱۲۷۷ . ← ← ← ← ←

هغه سړي هلاک شو چې کله هغوی د بنځو تابعداري او کړه .

د ترمذي شريف حديث دی ، رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي :

إِذَا كَانَ أَمْرَاؤُكُمْ خِيَارَكُمْ ، وَأَغْنِيَاؤُكُمْ سُخَاءَكُمْ ، وَأُمُورُكُمْ شُوزَى بَيْنَكُمْ فَكَلَهُمُ الْأَرْضِ خَيْرٌ لَكُمْ مِنْ بَطْنِهَا ، وَإِذَا كَانَ أَمْرَاؤُكُمْ شِرَارَكُمْ وَأَغْنِيَاؤُكُمْ بُخْلَاءَكُمْ وَأُمُورُكُمْ إِلَى يَسَائِكُمْ فَبَطْنُ الْأَرْضِ خَيْرٌ لَكُمْ مِنْ ظَهْرِهَا . (۱)

کله چې ستاسو اميران په تاسو کې بهترين خلق وي ، مالدار مو سخيان وي او کارونه مو په مشوره وي نو بيا د زمکې مخ (يعنی ژوند) ستاسو د پاره د زمکې د خيټې (مرگ) نه ډير بهتر دی . او کله چې ستاسو اميران په تاسو کې بدترين خلق وي ، مالداران مو بخيلان وي ، او کارونه مو خپلو بنځو ته سپارلي وي نو بيا د زمکې خيټه (مرگ) ستاسو د پاره د زمکې د شا (يعنی ژوند) نه ډيره بهتره ده .

د علماؤ اتفاق : امام بغوي رحمه الله او ملا علي قاري رحمه الله د علماؤ اتفاق ذکر کړی

چې د بنځې د پاره د ملک بادشاه او قاضي جوړېدل ناجائز دي :

اتَّفَقُوا عَلَى أَنَّ الْمَرْأَةَ لَا تَصْلُحُ أَنْ تَكُونَ إِمَامًا وَلَا قَاضِيًا ، لِأَنَّ الْإِمَامَ يَخْتَّاجُ إِلَى الْخُرُوجِ لِإِقَامَةِ أَمْرِ الْجِهَادِ ، وَالْقِيَامِ بِأُمُورِ الْمُسْلِمِينَ ، وَالْقَاضِيَ يَخْتَّاجُ إِلَى الْبُرُوزِ لِفُضْلِ الْخُصُومَاتِ ، وَالْمَرْأَةُ عَوْرَةٌ لَا تَصْلُحُ لِلْبُرُوزِ ، وَتَعْجُزُ لِضَعْفِهَا عِنْدَ الْقِيَامِ بِأَكْثَرِ الْأُمُورِ ، وَلِأَنَّ الْمَرْأَةَ نَاقِصَةٌ ، وَالْإِمَامَةُ وَالْقَضَاءُ مِنْ كِمَالِ الْوَلَايَاتِ فَلَا يَصْلُحُ لَهَا إِلَّا الْكَامِلُ مِنَ الرِّجَالِ . (۲)

← ← ← وفي رواية : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : كُنَّا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَجَّهَ سَرِيَّةً فِي بَعْضِ الْوُجُوهِ ، فَجَاءَهُ الْبَشِيرُ يُبَشِّرُهُ ، بِأَنْ وَلِيَ أَمْرَ الْعَدُوِّ امْرَأَةً ، فَخَرَّ سَاجِدًا ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ ، وَهُوَ يَقُولُ : « هَلَكْتَ الرِّجَالُ حِينَ أَكْتَاعَتِ الْبَيْتَاءَ » . المعجم الأوسط رقم الحديث ۲۲۵ .

(۱) سنن الترمذي أبواب الإقناع عن رسول الله صلى الله عليه وسلم رقم ۲۲۶۶ ، حلية الأولياء وطلقات الأصفياء ج ۶ ص ۱۷۶ . المعربات لابن أبي الدنيا ج ۱ ص ۱۸۲ رقم ۲۷۹ ، السنن الواردة في الفتن للداني ج ۳ ص ۶۶۳ رقم ۲۰۳ .

(۲) شرح السنة للبغوي ج ۱۰ ص ۷۷ باب كراهية تولية النساء في تشریح حديث ۲۴۸۷ . مرآة المفاتيح كتاب الإمارة والقضاء ج ۶ ص ۲۴۰۶ في تشریح حديث ۳۶۹۳ . التعليق المصباح ج ۴ ص ۲۰۰ كتاب الإمارة والقضاء .

د علماؤ په دې باندې اتفاق دی چې بنځه د ملک بادشاه او قاضي نشي جوړېدی ؛ ځکه بادشاه ته د جهاد کولو او د مسلمانانو کارونه کولو د پاره بهر ته د وتلو ضرورت وي ، او قاضي ته هم د خلقو فيصلو کولو د پاره بهر ته د راوتلو ته ضرورت وي ، او بنځې ته خودا جائز ندي چې بغير ضرورت بهر راووځي . بل دا چې بنځه کمزورې ده ، ډیر کارونه نشي کولی . بل دا چې بنځه ناقص العقل ده . بادشاهي او قضاء کامل ولایت غواړي ، لهذا د دې د پاره کامل سرې په کار دی . (نو د بنځو د پاره بادشاه یا قاضي جوړېدل ناجائز دي)

د علماؤ اجماع : امام قرطبي رحمه الله فرمایي :

وَأَجْمَعُوا عَلَى أَنَّ الْمَرْأَةَ لَا يَجُوزُ أَنْ تَكُونَ إِمَامًا . (۱)

علماؤ په دې باندې اجماع کړی چې د بنځې د پاره دا جائز ندي چې د ملک بادشاه جوړه شي .

د شرح عقائد شرح "نبراس" کې ذکر دي :

قَدْ أَجْمَعَ الْأُمَّةُ عَلَى عَدَمِ نَصْبِهَا حَقٌّ فِي الْإِمَامَةِ الصُّغْرَى . (۲)

أُمَّتِ مُسْلِمَةٍ په دې باندې اجماع کړی چې د بنځې د پاره إمامت گېرلی (بادشاه جوړېدل) ناجائز دی ، تردې چې امامت صغری (د مانځه امامت) ورله هم ناجائز دی .

د بادشاه جوړېدو صفتونه صرف په سړو کې دي ، په بنځو کې نشته

د بادشاهۍ د پاره چې کوم صفتونه ضروري دي هغه الله تعالی په سړو کې پیدا کړي دي ، په بنځو کې یې ندي پیدا کړي .

کامل العقل او نارینه کیدل : د بادشاه جوړېدو د پاره یو شرط دادی چې دا به کامل

(۱) تفسیر القرطبي ج ۱ ص ۲۷۰ سورة البقرة فی تشریح آیه ۳۰ .

امام قرطبي رحمه الله د بخاري شریف دیو حدیث ذکر کولو نه وروستو فرمایلي :

قَالَ الْقَاضِي أَبُو بَكْرِ بْنُ الْعَرَبِيِّ : هَذَا نَصٌّ فِي أَنَّ الْمَرْأَةَ لَا تَكُونُ خَلِيفَةً وَلَا خِلَافَ فِيهِ . تفسیر القرطبي (الجامع لاحکام القرآن) ج ۱۳ ص ۱۸۳ سورة النمل فی تشریح آیه ۲۳ .

(۲) النبراس شرح شرح العقائد ص ۳۲۹ نصب الامام بشرط ان يكون الامام من اهل الولاية .

العقل وي او نارينه به وي ، او په ښځه کې دا دواړه صفتونه نشته .

په بخاري شريف او مسند شريف کې صراحتاً دا ذکر شوي چې د ښځو په عقل او دين کې نقصان دی :

رسول الله ﷺ زنانه و ته او فرمايل مَا رَأَيْتُ مِنْ نَاقِصَاتِ عَقْلِ وَ دِينٍ أَذْهَبَ لِلْبُرْجِلِ الْحَازِمِ مِنْ إِحْدَاكُنَّ (۱)

ما ستاسو په شان بل داسې د ناقص عقل او ناقص دين واله بل څوک ندي ليدلي چې هغه د هوبنيار او تجربه کار سړي عقل وري .

(يعنې باوجود د دينه چې د ښځې په عقل او دين کې نقصان دی خو بيا هم هوبنيار سړي زړه په فتنه کې واقع کوي) .

ددې حديث نه معلومه شوه چې ښځې ناقص العقل دی ، او د بادشاه جوړېدو د پاره کامل عقل په کار دی ، نو ځکه د ښځو بادشاه جوړېدل ناجائز دي .

د نارينه کيدلو شرط فقهاؤ ، او نورو علماؤ صراحتاً ذکر کړی :

علامه حصکفي رحمه الله فرمايي : وَيُشْتَرَطُ كَوْنُهُ مُسْلِمًا حُرًّا ذَكَرًا عَاقِلًا بَالِغًا قَادِرًا . (۲)

(۱) هغه حديث پوره دادی : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَصْحَابٍ أَوْ فِظَرٍ إِلَى الْمُصَلَّى . فَمَرَّ عَلَى النِّسَاءِ . فَقَالَ : « يَا مَعْشَرَ النِّسَاءِ تَصَدَّقْنَ فَإِنِّي أُرِيْتُكُنَّ أَكْثَرَ أَهْلِ النَّارِ » فَقُلْنَ : وَبِمَا يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : « تُكْفِرُونَ اللَّعْنَ ، وَتُكْفِرُونَ الْعَشِيرَ ، مَا رَأَيْتُ مِنْ نَاقِصَاتِ عَقْلِ وَ دِينٍ أَذْهَبَ لِلْبُرْجِلِ الْحَازِمِ مِنْ إِحْدَاكُنَّ » . قُلْنَ : وَمَا نَقِصَانُ دِينِنَا وَعَقْلِنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : « أَلَيْسَ شَهَادَةُ الْمَرْأَةِ مِثْلُ يَصِفِ شَهَادَةُ الرَّجُلِ » قُلْنَ : بَلَى . قَالَ : « قَدْ لَيْكَ مِنْ نَقْصَانِ عَقْلِهَا . أَلَيْسَ إِذَا حَاضَتْ لَمْ تَحْضِ لَمْ تُصُمْ وَلَمْ تُصُمْ ؟ » قُلْنَ : بَلَى . قَالَ : « قَدْ لَيْكَ مِنْ نَقْصَانِ دِينِهَا » . صحيح البخاري . كتاب العنص باب تزويج العاقل من المومن . رقم الحديث ۳۰۲ ، و رقم الحديث ۱۳۶۲ . كتاب الزكاة باب الزكاة على الأقارب ، صحيح مسلم . كتاب الإيمان باب بيان نقصان الإيمان بنقص النكاحات . رقم الحديث ۱۳۲ (۷۹) .

(۲) باب الإمامة : هي صغرى وكبرى ، قال كبرى استخفافاً تصريفاً على الأئمة . وَيُشْتَرَطُ كَوْنُهُ مُسْلِمًا حُرًّا ذَكَرًا عَاقِلًا بَالِغًا قَادِرًا . فُرْشِيهَا لَا هَاهِيئًا عَلَیْهَا ، مَغْضُومًا . الدر المنجار . قال ابن عابدين رحمه الله : (قَوْلُهُ وَيُشْتَرَطُ كَوْنُهُ مُسْلِمًا إلخ) أَيْ لِأَنَّ الْكَافِرَ لَا يَلْغِي عَلَى الْمُسْلِمِ ، وَلِأَنَّ الْعَبْدَ لَا وَلَايَةَ لَهُ عَلَى نَفْسِهِ ← ← ←

د بادشاه جوړیدو د پاره دا شرط دی چې دا به مسلمان ، آزاد ، نارینه ، عاقل ، بالغ ، او قادر وي .

علامه تفتازاني رحمه الله په " شرح مقاصد " کې لیکلي :

يَشْتَرُطُ فِي الْإِمَامِ أَنْ يَكُونَ مُكَلَّفًا حُرًّا ذَكَرًا ... (۱)

د بادشاه جوړیدو د پاره دا شرط دی چې دا به مکلف ، آزاد ، او نارینه وي .

همدا سې خبره سعدالدين تفتازاني رحمه الله په " شرح العقائد " کې هم کړې . (۲)

سړو ته په ښځو باندې په ډيرو امورو کې فضيلت حاصل دی :

الله تعالی سړو ته په ښځو باندې په ډيرو امورو کې فضيلت ورکړې .

قاضي ثناء الله پاني پتي رحمه الله په تفسير مظهرې کې لیکلي :

(اَلرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ) ای بسبب تفضيل الله (بَعْضُهُمْ) يعنى الرجال (عَلَى بَعْضٍ) يعنى على النساء فى اصل الخلقة بكمال العقل وحسن التدبير وبسطة فى العلم والجسم ومزيدها لقوة فى الأعمال وعلو الاستعداد ولذلك خضوا بالنبوة والامامة والولاية والقضاء والشهادة فى الحدود والقصاص وغيرهما وجوب الجهاد والجمعة والعيدين والاذان والخطبة والجماعة وزيادة السهم فى الإرث ومالكية النكاح وتعدد المنكوحات

←←← فَكَيْفَ تَكُونُ لَهُ الْوَلَايَةُ عَلَى غَيْرِهِ ؟ وَالْوَلَايَةُ الْمُتَعَدِّيَّةُ فَتُحْزَنُ لِلْوَلَايَةِ الْقَائِمَةِ . وَمِثْلُهُ الصَّبِيُّ وَالْمَجْنُونُ . وَلِأَنَّ النِّسَاءَ أُمِرْنَ بِالْقَرَارِ فِي الْبُيُوتِ فَكَانَ مَبْنًى حَالِهِنَّ عَلَى السِّتْرِ . وَإِلَيْهِ أَشَارَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ قَالَ « كَيْفَ يُفْلِحُ قَوْمٌ تَنَبَّكُهُمْ امْرَأَةٌ » وَقَوْلُهُ قَادِرًا : أَيُّ عَلَى تَنْفِيذِ الْأَحْكَامِ وَالْإِصَابِ الْمَكْلُومِ مِنَ الْقَائِمِ . وَسَدِّ الثُّغُورِ ، وَجَمَاعَةِ الْبَيْتَةِ وَحِفْظِ حُدُودِ الْإِسْلَامِ ، وَجَهْرِ الْعَسَاكِرِ رد المحتار على الدر المختار ج ۱ ص ۵۴۸ تَابُ الْإِمَامَةِ .

(۱) شرح المقاصد للنظامي ج ۲ ص ۲۷۷ .

(۲) " ويشترط ان يكون الامام من اهل الولاية المطلقة الكاملة " اي مسلماً حُرّاً ذَكَرًا عاقلًا بالغاً .

والنساء ناقصات عقل ودين . شرح العقائد النسفي ص ۱۱۳ الخلا والامارة .

والاستبداد بالطلاق وكمال الصوم والصلاة من غير فتور وغير ذلك وهذا امر وهى (۱).
سړي په ښځو باندې نگرانان دي؛ ځكه چې الله تعالى سړو ته په ښځو باندې د اصل
خلقت په اعتبار سره فضيلت ورکړې، يعنى سړو ته يې كامل عقل، ښه تدبير، په علم کې
زيادت، په بدن کې طاقت، په کارونو کې زيات قوت، او اوچت استعداد ورکړې (چې دا
يې ښځو ته ندي ورکړي). د همدې د وجې نه الله تعالى سړي په يو څو شيانو سره خاص
کړي دي (يعنى خاص سړو ته يې ورکړي) چې هغه دادي: پيغمبري، امامت، حکومت،
قضاء، په حدود قصاص او نورو تعزيري جرائمو کې گواهي، د جهاد واجب کيدل، د
جمعې مونځ او اختر مونځ واجب کيدل، آذان، خطبه، د جمعې مونځ، په ميراث کې
زياته حصه، د نکاح مالکيت، خلور و دونه کول، د طلاق اختيار، د رمضان پوره مياشت
روژې نيول، هر وخت مونځ کول. دا ټول کارونه د سړو خصوصيت دی، او دا ټول وهبي
شيان دي، الله تعالى صرف سړو ته ورکړي.
د دينه هم معلومه شوه چې د مسلمانانو بادشاه جوړيدل صرف د سړو خصوصيت دی،
ښځه بادشاه نشي جوړيدی.

همدا سې خبره په تفسير مدارک کې هم ذکر ده. (۲)

ښځو ته د پردې حکم شوی

ښځې ته په اسلام کې د پردې حکم شوی، او دا پردو سړو سره د اختلاط نه منع شوی
حالانکه د بادشاه د پاره د نورو خلقو سره ملاویدل راځي، نو ځکه ښځې د ملک سربراه

(۱) التفسير المظهر ج ۲ ص ۹۸ سورة النساء في تشرح آیه ۳۴.

(۲) {يَا أَفْضَلُ اللَّهِ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ} الضمير في بعضهم للرجال والنساء يعني إنما كانوا مسيطرين عليهن
لسبب تفضيل الله بعضهم وهم الرجال على بعض وهم النساء بالعقل والعزم والعزم والرأي والقوة والغزو
وكمال الصوم والصلاة واللبوة والخلافة والإمامة والأذان والخطبة والجماعة والجمعة وتكبير التشرين عند
أبي حنيفة رحمه الله والشهادة في الحدود والقصاص وتضعيف الميراث والتعصيب فيه وملك النكاح والطلاق
واليهم الالتساب وهم أصحاب اللقي والمآثر. لفسر السلي (مدارك التنزيل وحقائق التاويل) ج ۱ ص ۳۵۵ سورة
النساء في تشرح آیه ۳۴.

جوړيدل نا جائز دي .

علامه شامي رَحْمَةُ اللَّهِ د ښځې د پاره د بادشاه نه جوړيدو يوه وجه دا ذکر کړې :
وَلَاِنَّ النِّسَاءَ اُمُرْنَ بِالْقَرَارِ فِي الْبَيُوتِ فَكَانَ مَبْنًى حَالِهِنَّ عَلَى السِّتْرِ . وَإِلَيْهِ أَشَارَ النَّبِيُّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَيْثُ قَالَ « كَيْفَ يُفْلِحُ قَوْمٌ تَبْلِكُهُمْ امْرَأَةٌ » . (۱)

(د ښځې د پاره د ملک بادشاه جوړيدل ناجائز دي) ځکه ښځو ته په کور کې د پاتې
کيدو حکم شوی ، نو د دوی د پاره پرده لازمي ده ، او نبي عليه السلام هم د يته اشاره کړې
(هغوی فرمايي) : هغه قوم به څنگه کامياب شي چې په هغوی باندې ښځه حکومت کوي .

د بلقيس د واقعي نه استدلال صحيح ندی

په قرآن کریم کې چې د بلقيس کومه واقعه ذکر ده چې هغه د حضرت سليمان عليه
السلام په زمانه کې د يو ملک بادشاه وه ، نو ددې واقعي نه دا استدلال صحيح ندی چې
اوس هم ښځه بادشاه جوړيدې شي .

مولانا اشرف علي تهانوي رَحْمَةُ اللَّهِ په خپل تفسير ” بيان القرآن “ کې ليکلي :
زمونږ په اسلامي شريعت کې د ښځې بادشاه جوړيدل منع دي ، او د بلقيس د واقعي نه
دې څوک شبهه اونکړي ، ځکه اول خو د هغې بادشاه جوړول د مشرکانو کار و ، دويم دا
چې که چيرته حضرت سليمان عليه السلام هغه په خپل ځای باندې همداسې بادشاهه
پريځي وي نو هغه د حضرت سليمان عليه السلام شريعت و ، او زموږ په اسلامي شريعت کې د
ښځې د پاره بادشاه جوړيدل ناجائز دي ، لهذا د هغې واقعي نه استدلال صحيح ندی . (۲)

علامه آلوسي رَحْمَةُ اللَّهِ په تفسير روح المعاني کې ددې آيت ﴿ إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَبْلِكُهُمْ ﴾
د لاندې ليکلي : وليس في الآية ما يدل على جواز أن تكون المرأة ملكة . ولا حجة في عمل

قوم كفره على مثل هذا المطلب . (۳)

(۱) رد المحتار على الدر المختار ج ۱ ص ۴۸ باب الإمامة .

(۲) بيان القرآن ج ۲ ص ۴۴۷ .

(۳) روح المعاني في تفسير القرآن العظيم والسبع المثاني ج ۱۰ ص ۱۸۵ في تشرح سورة النمل آية ۲۳ .

په مذکورہ آیت کې داسې څه خبره نشته چې هغه په دې دلالت او کړي چې گني د ښځې د پاره بادشاه جوړیدل جائز دي ، او په دې کې د یو کافر قوم عمل زموږ د پاره دلیل نشي جوړیدی . (ځکه پلینس خو کافرانو خپله بادشاه جوړه کړې وه نو هغه زموږ د پاره دلیل ندي) .

خلاصه دا چې دلائل شرعيه و په رڼا کې د ښځې د پاره د ملک بادشاه جوړیدل ناجائز دي . (۱)

همدارنگې د ښځې د پاره د پارلیمنټ (پارلمان) رکنیت قبول ، او د سړو په جلسه کې تقریر کول د نسوانیت خلاف دي ، ځکه په دې صورتونو کې د اسلامي حجاب او پردې لحاظ ساتل ممکن ندي . (۲)

(۱) لغاوی حلقه ج ۲ ص ۳۶۳ ، و ص ۲۹۶ کتاب السياسة .

(۲) آپ کے مسائل اور ان کا حل ج ۸ ص ۶۱۷ مرد اور عورت سے متعلق مسائل .

دُعُماؤ، طُلباؤ، مُقَرِّرینو او عامو مسلمانانو د پاره په مختلفو موضوع کالو بالدي
د تقریرونو یوه مُفضله، مُعتَده، علمی، او تحقیقی ذخیره :

إِصْلَاحِي مُدَلَّلُ تَقْرِيرُونِه

جلد ۱ تا جلد ۱۵

تاليف

أَبُو الشَّيْخِ مَوْلَانَا نُورُ الْهُدَى عَفِيَ عَنْهُ

فاضل جامعہ امداد العلوم پشاور صدر، وفاق المدارس العربیہ ملتان

ایم اے عبدالولی خان پوندیشی مردان

حالا: مُدَرِّس دَارُ الْعُلُومِ فَيْضُ الْقُرْآنِ اکاخیل کالونی، مردان

علماء، طلباء، مقررین، اور عام مسلمانوں کے لئے مختلف موضوعات پر تقاریر کا ایک
مُفصل، مُستند، علمی اور تحقیقی ذخیرہ :

إِصْلَاحِي مَدَلِّلُ تَقَارِير

تالیف

ابوالشمس مولانا نور الہدیٰ عفی عنہ

مدرس دارالعلوم فیض القرآن اکاخیل کالونی مردان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خوشخبري

ددې پسې به هم اِنْ شَاءَ اللَّهُ دويم جلد وي ، او
دا سلسله به د الله ﷻ په توفيق سره تر يو وخته
پورې همداسې جاري وي .

په خپلو خصوصي دُعاگانو کې مو ياد ساتئ

ستاسو ورور :

ابوالشمس نورالهدا عفی عنه

موبائل نمبر : ۵۴۴۷۱۷۴ ۰۳۰۶

Design by Noor-Printers++023116667242

مکتبہ انجمن اسلامی

جاده میوند پخته فروشی کابل : 0764857797

